14, 6

968

De feudis ⁊ Homagijs.

Opulentiſſimus Iu-
rium egregijqȝ luminis do. Jacobini de
ſancto Georgio Tractatus feudalis ciui-
libus practicis cõmodiſſimus: Cui iun-
ctus eſt Tractatus de Homagijs ⁊ Roy-
dis fecundiſſimus/auidiſſimuſqȝ:
Summarijs vbiqȝ numera-
tim ſparſis. Indiceqȝ fa-
cili prepoſito nunc
caſtigatiſſim⁹
habe-
tur.

1 5 4 4

Veneunt Ludõ. apud Jacobũ Giuncti
in vico Mercuriali.

BIBLIOTH. ACADEM. DORP.

Cum iam longo tempoꝛe fluxo ⁊ annis.xxv.et vltra auditores dilectiſſimi in exercitio legendi in hoc felici Gymnaſio Thaurinenſi inſudauerim. Tandem conſideraui pro debito ſincere ⁊ optime gratitudinis et donationis inti me Illuſtriſſimo ac excellentiſſimo principi dño.d.nr̃o ſabaudie duci me teneri ad aliqđ munuſculũ qđ ſue iuſtiſ...me dominationi eſſet gratum. Hoc ideo in hac materia feudoꝛum in qua de principum necnon nobilitatis materia tractatur ſcribere decreui. Sed qꝛ ſine ſancte trinitatis preſidio nihil poſſumus:⁊ niſi oīpotens deus ſit operis fundamentum:non ſupereſt aliqđ bonum edificiũ.ſ.q.ſ.c.quum Paulus.ipſe eñi eſt omnium ſcientiarum authoꝛ.c.legimus.xxxvij.di. Et vt ait propheta ꝓpitius eſt dñs inuocãtibus eum:ideo ex coꝛde ⁊ animo huic meo operi diuinũ inuoco ꝑſidiũ:vt mihi in hac nobiliſſima materia feudali aperiat veritatem. Deuenio igitur ad rem ipſam.

¶ Tabula ꝑ quã ſingula verba inueſtiture infra poſita facile inuenies.

¶ Charolus dux. fo.j.
¶ Marchio in italia. fo.iiij.
¶ Princeps pedemontium. fo.vj.
¶ Comes de villaris. fo.xiij.
¶ Vicariuſqꝫ perpetuus. fo.eo.
¶ Inueſtiui talem. fo.xiiij.
¶ Nobiles agaſi. fo.xvij.
¶ Preſentes ⁊ recipientes. fo.xviij.
¶ Et feminis. fo.xx.
¶ Et quibuſcũqꝫ heredibus. fo.xxj.
¶ In feudum. fo.xxiij.
¶ De caſtro rubei montis. fo.xxvj.
¶ Cum mero mixto imperio et omnimoda iuriſdi. fo.xxix.
¶ Et cum molendinis. fo.xxxij.
¶ Et cum venationibus. fo.xxxiiij.
¶ Et cum piſcationibus. fo.xxxv.
¶ Cum argentifodinis ⁊ ſalinis. fo.xxxvj.
¶ Itaqꝫ ipſi inueſtiti. fo.xxxvij.
¶ Ita etiam ꝙ ipſi vaſalli. fo.xxxix.
¶ Et cũ pacto ꝙ ipſi vaſalli preſtent. fo.xlj.
¶ Et cũ pacto de nõ alienando. fo.xliij.
¶ Et cum pacto ꝙ de ipſo feudo. fo.xlix.
¶ Qui qdẽ inueſtiti ꝑſtiterũt iurm. fo.liij.
¶ Et promiſerunt eidem dño. fo.lxvij.
¶ Dictiqꝫ vaſalli promiſerunt. fo.lxxv.
¶ Et vn⁹ ex dictis vaſallis refutauit feudum. fo.lxxxvj.
¶ Dictiqꝫ vaſalli promiſerunt recognoſcere dictum feudum. fo.lxxxviij.
¶ Et dicti vaſalli pro dictis rebus feudalibus. fo.xciij.
¶ De adherentibus ⁊ confederatis. fo.ciij.
¶ Et vn⁹ ex dictꝫ vaſallis hñs filios. f.ciiij.
¶ Tractatus de homagijs. fo.cv.
¶ De roydis. fo.cxiij.

Alxd.
[...] Ülikooli [...]
380
L 43194862

Repertoꝛiũ ſuper ſeq̃nti Tractatu feudali/cũ Trac. de Homagijs ⁊ Roydis curioſe collectum ſpecialiom huius materie ſententiarum indicatiuum inchoatur.

¶ De litera A.

Adherentes qui pꝛopꝛie dicantur.in verbo de adherentibus.numero.5. fo.ciij.
Adherentiã faciens alicui ſupiori de aliqb⁹ caſtris an videaẽ ꝯferre aliquã iuriſditionẽ illi ſupiori i illis caſtris.i ꝟbo de adherẽtib⁹.n.7.fo.ciij.
Agnat⁹ põt alienare feudũ alteri agnato ꝑximiori ad quẽ feudũ eſſet ꝑuẽturũ.i verbo ⁊ cum pacto.ij.nu.17. fo.xlv.
Alienatio feudi an poſſit ꝑ agnatos ipſi⁹ alienatoꝛis reuocari.in verbo ⁊ cũ pacto.ij.nu.18. fo.xlv.
Alienatio fuit facta ꝑ patrẽ qñ habeat ꝑiudicare filio.i ꝟ.⁊ cũ pacto.ij.n.43.f.xlix.
Alienatio feudi legitime facta ⁊ cum licentia dñi an ⁊ qñ ⁊ a qb⁹ poſſit reuocari. in verbo ⁊ cũ pacto.ij.nu.44. fo.xlix.
Antiqua conſuetudo non eſt in preiudiciũ alterius immutanda.in verb.⁊ cũ molẽdinis.nume.5. fo.xxxiij.

¶ De litera B.

Bellum quando dicaẽ eſſe iuſtum.in verbo ⁊ pꝛomiſerũt.nu.9. fo.lxviij.
Inferioꝛ a pꝛincipe an poſſit ꝓpꝛia authoꝛitate bellum indicere.in verbo ⁊ pꝛomiſerunt.nu.10. fo.eo.
Bis inueſtitus de eodem feudo an renuntians vni inueſtiture renuntiet alteri. in ꝟbo ⁊ vnus.nu.12. fo.lxxxviij.
Bonis viris detrahẽtes peſſimi dicuntur. in verb.qui quidẽ.nu.21. fo.lvj.

¶ De litera C.

Carolus nomen pulchꝛum eſt et excellens. in dictione carolus.nu.1. fo.j.
Et ibi quibus parentibus genit⁹ ſit hic carolus de quo ſit mentio in hac materia inueſtiture.
Carboniana bono.poſ.vel bo.poſ.ventris nomine habeant locum in feudalibus. in verbo ita ꝙ.nu.10. fo.xxxviij.
Carcer eſt quadruplex.in verbo cum mero.nume.3. fo.xxix.
Caſtellanus inuitat⁹ ab inimicis an poſſit tractare cum ipſis domino ignoꝛante. in verbo de caſtro.nu.21. fo.xxviij.
Caſtellus q̃ ꝓmiſit caſtrũ nõ ponere i manus inimicoꝛũ teneẽ de hoc curã adhibere.in ꝟbo de caſtro.nu.22. fo.xxviij.
Caſtrum villa ⁊ municipium in quo differant.in verbo de caſtro.nu.1. fo.xxvj.
Caſtro ꝓpter guerrã diruto ſi aliđ in alio loco ꝑ dñm edificeẽ an illud habebiẽ in oĩbus ꝑ pꝛio.de roydis.nu.50.fo.cxiiij.
Caſtrum an in dubio preſumatur feudale. in verbo.de caſtro.nu.16. fo.xxviij.
Caſtro commiſſo ſub pꝛotectione an etiam cẽſeatur cõmiſſa iuriſditio.in verbo de caſtro.nu.24. fo.xxix.
Cauſa allegata per ſuperioꝛem alicui poteſtati an et quando moꝛtuo ipſo poteſtate trãſeat in vicegerentem.in dictione vicariuſqꝫ perpetuus.nu.13.fo.xiiij.
Cauſe pꝛopter quas vaſallus veniat feudo priuandus que ⁊ quot ſint.in verbo dictiqꝫ.nume.1. fo.lxxv.
Cauſis quibus pater poteſt exheredare filium ⁊ donatoꝛ reuocare donationem eiſdem meretur vaſallus perdere feudum.in verbo dictiqꝫ.nu.30. fo.lxxix.
Ceſſante conſuetudine ꝙ filiũ ſecundi matrimonij nõ ſuccedant in feudo cum pꝛimis an poterit aliter pꝛouideri ipſis filijs ſecũdi matrimonij.in verbo ⁊ vn⁹. numero.6. fo.cv.
Citatio quomodo debeat in cauſa feudali fieri.in verbo ⁊ dicti.nu.26. fo.c.
Vaſallus ad inſtãtiam domini citatus an recuſans debeat iterũ citari.in verbo ⁊ dicti.nu.27. fo.c.
Clerici an ſint in feudo ſucceſſibiles.in ꝟ. ⁊ quibuſcũqꝫ.nu.4. fol.xxij.
Clerici domeſtici ⁊ familiares alicui⁹ pꝛincipis an poſſint cogi ad iuramẽtũ eſſe curatidis.in ꝟb.q̃ qdẽ.nu.7. fo.liiij.
Cognitio actionis poſſeſſoꝛie de re feudali ad quem ſpectare dicatur.in verbo et dicti.nume.4. fo.xcv.
Cognoſcẽs de cã feudali an debeat fuere

ordinē iudiciariū.i ꝟ.⁊ dict.n.2⁊.f.xcix.

Clauſula ita ꝙ te deficiēte ſine liberis talis extraneus ſuccedat in feudum/an aliquid opereť vt paciſci poſſit pro extraneo i feudalibus.in dictiōe nobiles agaſſ.nu.3.⁊.4. fo.xvij.

Comes ꝓprie quis dicatur.in dictione comes de villaris. nu.1. fo.xiij.

Comitum filij an et qualiter poſſunt comites appellari.in dictione comes de villaris.nu.2. fo.xiij.

Comitatus que quis emit ꝓmittens pro eo ſoluere centum ſingulis annis: an preſumatur feudalis ſicut eſt cēſualis. in dict.⁊ feminis.nu.7. fo.xx.

Compromiſſoria ptās an tranſeat ad ſucceſſorem eiꝰ in duo duces vel comites compromiſerūt ſub nomine appellatiuo.in dict. Dux.§.Addo vobis.n.1.f.ij.

Complices:participes:corporales.qui dicanť.in ꝟ.de adherētibus.nu.6.fo.ciij.

Conceſſio alicuius caſtri an compzehēdat molendina in aquis illiꝰ caſtri ſita.in ꝟbo de caſtro.nu.7. fo.xxvij.

Cōditio a ſola ꝑncipis ptāte depēdēs an ⁊ qñ apud nos reputeť impoſſibilis ⁊ ex cōtractibꝰ reijci debeat.in dict.ꝑnceps. §.ſʒ an ꝑnceps.nu.12.⁊.13. fo.x.

Confederati an ⁊ quando ⁊ in quibus teneantur ſe inuicem iuuare.in verbo de adherentibus.nu.15. fo.ciiij.

Cōfederatio an ſine ſuperioris licētia fieri poſſit.in ꝟ.de adherētibꝰ.nu.9.fo.ciiij.

Cōfederatio dupliciter fieri dicitur.in ꝟbo de adherentibus.nu.8. fo.ciiij.

Cōfederatiōes ad malū finē tēdētes nō valēt.in ꝟb.de adherētibꝰ.nu.10.fo.ciiij.

Cōfederationē faciētes cū aliqua ciuitate an illius ciuitatis priuilegijs gaudere debeāt.in ꝟ.de adherētibꝰ.nu.13.f.ciiij.

Confeſſio ſine cauſa nō ꝑiudicat.in verbo dictiqꝫ.nu.26. fo.xcij.

Confiſcatis bonis vaſalli an cōfiſcatū cenſeať ipʒ feudū.in ꝟ.dicti.n.63.fo.lxxxv.

Cōfiſcatio bonorū vaſalli an poſſit a dño fieri extra ſuum territoriū.de roydis. nume.14. fo.cxiiij.

Cōſenſus agnati de feudi alienatione an ꝑiudicet filio ipſiꝰ alienātis.in verbo ⁊ cū pacto.ij.nu.36. fo.xlviij.

Cōſenſus dñi requiſitus ad feudi alienationē an debeat ꝑcedere alienationem aut ſi ſufficiat poſt ipſam.in verbo ⁊ cū pacto.ij.nu.19. fo.xlv.

Cōſuetudo infeudandi bona eccleſie ꝗtū tꝑs requirat vt indicatur.in verbo in feudū.nu.37. fo.xxv.

Conſuetudo non inducitur in ijs que ſunt mere facultatis.in ꝟbo ⁊ cū molēdinis nume.4. fo.xxxiij.

Conſuetudo dat priuilegiū.de homagijs. nume.42. fo.cxiij.

Cōſuetudo ꝑmittēs vaſallū poſſe alienare feudū ſine dñi licētia an ſit valida.in ꝟbo ⁊ cū pacto.ij.nu.16. fo.xlv.

Conſuetudine ſtante ꝙ homo alicuiꝰ teneatur in teſtamento relinquere certā partē domino ſuo an hoc deficiente teſtamētum reddatur nullum.de roydis. nume.25. fo.cxiiij.

Cōtrahēs matrimoniū cū pacto ꝙ filij naſcituri nō ſuccedāt in feudo an poterit mutare volūtatē.i ꝟbo.⁊ vnꝰ.nu.5.f.cv.

Contrahentes an poſſint recedere a ꝯtu in preiudicium fiſci.de roydis.numero.29. fo.cxiiij.

Cōtractu feudali celebrato per ſtipulationem an poterit vaſallus refutare feudū.in verbo ⁊ vnus.nu.2. fo.lxxxvj.

Cōtractu venditionis conditionaliter celebrato a tempore contractus aut purificate conditionis ſoluetur laudemiū dño.de roydis.nu.38. fo.cxiiij.

Creditores morientis ab inteſtato contra quos debeant experiri vbi ſtatuto caueťur ꝙ decedenti ab inteſtato nullis relictis deſcēdētibꝰ ſuccedāt primiores ex parte matris.de roydis.nu.19. fo.cxiiij.

Conuentus ſuper feudo negans rem eſſe feudalē dignus eſt feudo priuari.Idē in emphiteota.⁊ fideiuſſore ⁊ ſocio.in ꝟbo dictiqꝫ.nu.34.⁊.35. fo.lxxix.

De litera D.

Damnatus de crimine an debeat perdere bona.in verbo dictiqꝫ.numero.18.folio.lxxvij.

Declinatoria fori an poſſit opponi caſu quo dominꝰ vel pares curie volunt cognoſcere de cauſa feudali.in verbo ⁊ dictiqꝫ.numero.26. fo.xcix.

Deductio offenſoris ad dñm qualiter ⁊ ad quem finē fieri dicať.in verbo dictiqꝫ. nume.6. fo.lxxv.

Delphinatus viceccomitatus et baronia dignitates an et quibus rationibus diuidi non poſſunt.in dictione dux.§.qd ſi rex.nume.10. fo.iij.
Et in.§.vlterius quero.nu.2.

Delictū patris an in materia feudali noceat filiorꝫ ſi ſic ad quam tranſibit feudum.numero.61.in ꝟbo dictiqꝫ.nu.60. folio.lxxxiij.

Delinquens in ſuo territorio in quo iuriſditionis proprietatem non habet vt vaſallus ſed ſolam dumtaxat adminiſtrādi poteſtatem an ⁊ qualiter veniat mulctandus.in dict.marchio.§.quæriť etiā. nume.3. fo.vij.

Delinquens in fratris ſui territorio quod ei ex paterna hereditate ceſſit in ſortē an poſſit ab ipo puniri.in dict.marchio §.dubitať etiā.nu.3. fo.vj.

Delinquēs in caſtro ſibi ⁊ alij dño cōmuni an ⁊ qñ poſſit a cōdño ſuo puniri.in dic. marchio.§.dubitatur etiā.nu.4. fo.vj.

Deterioratio feudi notabilis an ſit cauſa ſufficiens amittendi feudū.Idē de vſufructu.in ꝟbo dictiqꝫ.nu.36. fo.lxxix.

Dicēs filiū priuari debere feudo ob nō petitā inueſtituram qd habeat probare.in ꝟbo qui quidē.nu.35. fo.lviij.

Diffidato vno an intelligantur ⁊ eiꝰ cōplices ſeu adherentes diffidati.in verbo adherentibus.nu.14. fo.ciiij.

Diſcipuli teneať ſubuenire doctori ⁊ magiſtro in alimētis in caſu neceſſitatis. in verbo ⁊ dicti.nu.7. fo.xcvj.

Diſpoſitio teſtamentaria qua vaſallus teſtatur de rebus feudalibus in alios ꝗ̄ in eos ad quos feudū erat ꝑuēturū an ſi dñs illā ratificet ſit tenenda.in ꝟbo ⁊ cū pacto.iij.nu.3. fo.l.

Diſpoſitio ſtatuti ꝙ creditor poſſit capere tenutam in bonis debitoris etiā feudalibꝰ an habeat locū licētia dñi nō obtēta.in verbo qui quidē.nu.71. fo.lxij.

Diſpoſitionē totius inducere oēs partes qualiter intelligatur.in ꝟbo dictiqꝫ.nume.4. fo.lxxxix.

Diuiſio facta inter duos marchiones alteri quorū cedit totū feudū alteri vero totū allodiū an ⁊ qñ valeat.in dict.marchio.nu.7. fo.v.

Dñs an teneať ꝑſtare fidelitatem vaſallo ſuo.in verbo qui quidem.nu.16.fo.lv.

Dñs ſuperior an poſſit cōpellere vaſallū vaſalli ſui ad ſibi ſeruiendū.in ꝟbo ita etiā.nu.6. fo xxxix.

Dñs feudi imponēs penā vaſallo quo caſu poſſit talē penā exigere.in verbo dictiqꝫ.nu.12. fo.xcj.

Dñs non dʒ a vaſallo exigere iurm fidelitatis inſolitū.in ꝟb.q̄ qdē.nu.2.f.liiij.

Dominus nō pōt de primis cauſis ruſticorū ſe intromittere vbi aliquē de loco inueſtiuit cū mero ⁊ mixto imperio.in dict.vicariuſqꝫ perpetuꝰ.nu.7.fo.xiiij.

Dñs vadēs ꝯtra ſaracenos an poterit petere auxiliū ab hoibus ſuis.in verbo ⁊ ꝓmiſerunt.nu.22. fo.lxxj.

Dñs an pro defenſione patrie ſue poſſit facere queſtā ab hoibus ſuis.in ꝟbo et ꝓmiſerunt.nu.23. fo.lxxj.

Dñs an teneatur ꝑſtare vaſallo auxiliū in ijs in quibus teneť vaſallus dño.in ꝟbo ⁊ ꝓmiſerūt.nu.29. fo.lxxj.

Dñs an teneatur iuuare vaſallum ſuū.in ꝟbo ⁊ ꝓmiſerūt.nu.15. fo.lxx.

Dñs iuſtitiā vaſallo nō faciens an ꝓprietate feudi veniat priuādus.in verbo dictiqꝫ.nu.24. fo.lxxvij.

Dñs volēs acqrere nouā terram an poſſit cogere vaſallos ſuos ad ſecū eundū.in verbo ⁊ ꝓmiſerunt.nu.4. fo.lxvij.

Dñs alicuiꝰ loci locās domū ſuā cū territorio an intelligēdus ſit etiā locaſſe flumina.in ꝟbo fluminibus.nu.5.fo.xxxvj.

Dñs occidens fratrē aut ꝓditorē an ſi nō compareat priuabiť ꝓprietate feudi.in verbo dictiqꝫ.nu.22. fo.lxxvij.

Dñs vadēs ad ſupremū principē ꝓ obtinēdo aliquo priuilegio an poſſit exigere a ſuis ſubditis expenſas vel auxiliū in verbo ⁊ ꝓmiſerūt.nu.25. fo.lxxj.

Dñs feudi agēs ꝯ vaſallum ꝓ iniuria an teneať probare locū ⁊ tēpus ꝯmiſſe iniurie.in verbo dictiqꝫ.nu.56.fo.lxxxiij.

Dñs feudi ꝓmittens alicui feudum an in petitione inueſtiture poterit apponere felloniam ꝑteritam.in verbo dictiqꝫ.numero.57. fo.lxxxiij.

Dñs inueſtiendo aut renouādo feudū an poſſit pacta inſolita apponere. in ꝟbo q̄ quidē. nu. 65. fo. lxiij.
Dñs cui iniuria facta fuit ſi taceat vſq; ad mortem an cenſeatur remiſiſſe: ita ꝙ poſt eius mortē nihil ꝑiudicet iniuria vaſallo. in ꝟbo dictiq;. nu. 51. fo. lxxxj.
Dñs an ſubditū in aliquo territorio delinquentem debeat iudici territoriū illius in quo deliquit dare puniendū. de roydis. nu. 53. fo. cxiiij.
Dñs vel pares curie ſi recuſēt cognitionē cauſe feudalis ad quē erit recurrendū. in ꝟbo ꝛ dicti. nu. 21. fo. xcix.
Dñs vel pares curie deficiētes in iuſtitia dñt eoꝝ iure ꝓuari. l ꝟb. ꝛ dcti. n. 22. f. e.
Dñs feudi dȝ habere iniurie ſue vltionē. in ꝟbo dictiq;. nu. 10. fo. lxxv.
Dñs alicuius loci faciēs pactū cū aliqua familia de molendo aut coquēdo ꝑ talı ꝑtio an cenſeat cōprehēdere augmētum familie in poſterū. in verbo ꝛ cum molēdinis. nu. 6. fo. xxxiiij.
Dñs an ſuccedat hoi ſuo religionē intranti ꝛ filios nō hñti. de roydȝ. n. 21. f. cxiiij.
Dñs habens merū mixtū imperiū ꝛ omnimodā iuriſditionē i aliquo loco an poſſit homini ſuo imponere penā mortis ꝛ cōfiſcationē bonoꝝ ſi qualitas delicti hoc expoſcat. de roydis. nu. 9. fo. cxiiij.
Dñs pōt hoiem ſuū ꝓpria authoritate accipere ꝛ mediocribus plagis caſtigare. de roydis. nu. 10. fo. cxiiij.
Dñs an poſſit agere pro moleſtatione ſubditi ſui. de roydis. nu. 11. fo. cxiiij.
Dñs an ꝛ quō poſſit habere ſucceſſionē in ſuis hoibus. de roydis. nu. 12. fo. eodē.
Dñs an poſſit vel dēat ſuccedere debitis hois ſui extra ſuū territoriū. de roydis nume. 13. fo. cxiiij.
Dñs an ſemꝑ dēat cognoſcere de cā feudali iter vaſallos. i ꝟb. ꝛ dict. n. 8. fo. xcvij.
Dñs an poſſit hoiez ſuū cogere ad ꝑſtādū opas vel faciēdū roydas ex̄ territoriū ꝛ iuriſditionē ipiꝰ dñi. ǒ royd. n. 7. f. cxiiij.
Dñs an poſſit cogere hoiem ſuū vt ꝑſtet alteri operas ſibi debitas. fallit in opis obſequialibus. de roydis. nu. 1. fo. cxiiij.
Dñs an poſſit agere ꝯ hoiez ſuū ꝓ operis ꝑteritis debitis ꝛ nō ꝑſtitis ibidē. nu. 2.
Dñs nō hñs pares curie ꝑ cauſe feudalis agitatione quos habebit iudices. in ꝟbo ꝛ dicti. nu. 16. fo. xcviij.
Dñs an poſſit imponere vaſallo recognitionē feudi ſub pena amiſſionis rerū: ꝛ an talis pena poſſit exigi. i ꝟbo dictiq;. nume. 8. fo. xc.
Dñs iudicās i cā vaſalloꝝ vbi debeat ſedere. in verbo ꝛ dicti. nu. 18. fo. c.
Dñs nō hȝ de iure ſucceſſionē hois ſui ſȝ ex conſuetudine vel ſtatuto. de roydis. nu. 26. fo. cxiiij.
Dñs alicuius terre an de diuiſione rerū poterit habere tertiā vēditionē. de roydis. nu. 34. fo. cxiiij.
Dñs alicuiꝰ loci an poſſit inhibere ſubditis ne venent ad certa aīalia aut volatilia. in ꝟb. ꝛ cū venationibꝰ. n. 1. f. xxxiiij.
Dñs alicuiꝰ loci an poſſit ꝑſcribere ius ꝓhibēdi venationē. in ꝟbo ꝛ cū venatiōibus. nu. 2. fo. xxxiiij.
Dñi terrarū an hoibꝰ ꝛ ſubditis ſuis poſſint iponere collectas aut talias de homagiis. nu. 33. fo. cx.
Dñi terrarū an poſſint ꝓhibere piſcationē in fluminibꝰ publicis. in ꝟbo ꝛ cum piſcationibꝰ. nu. 2. fo. xxxv.
Dñi terrarum an poſſint cogere ſubditos ſuos ad cuſtodiā alicuiꝰ caſtri. de homagiis. nu. 43. fo. cxiiij.
Dño feudi pluribꝰ relictis heredibꝰ decedēte an vaſallus tenebit oibus iurare. in verbo q̄ q̄dē. nu. 28. fo. lvij.
Dño feudi bellū gerēte ſi vaſallꝰ velit ꝑſonalr auxiliari dño aūt petit q̄titatē pecunie cuiꝰ erit electio. in ꝟbo ꝛ ꝓmiſerunt. nu. 26. fo. lxxj.
Dño dicēte talē eſſe hoiem ſuū hoie autē ꝯtendēte libertatē cui incūbat ꝓbatio. de homagiis. nu. 24. fo. cviij.
Dño ſubditis officiū debitū denegante an teneant ipſi ſubditi ad ſeruitia debita. de roydis. nu. 48. fo. cxiiij.
Dño iuito intrās fundū an ſi capiat feras efficiant ipſiꝰ capiētis an dñi. in ꝟbo ꝛ cū venationibus. nu. 3. fo. xxxiiij.
Dño agēte rei vēdi. ꝯ vaſallū ad feudū allegādo illud feudū ſibi cōmiſſam vt intētet officiū iudicis an ſi vaſallus nolet aliū dñm an erit iudex ille nominatus. in verbo ꝛ dicti. nu. 24. fo. xcix.
Dño dāti licētiā vaſallo alienādi feudum an remanebit ſaluū ius directi dñij. in verbo ꝛ cū pacto. ij. nu. 29. fo. xlvj.
Domino feudi in cauſa feudali agente an debeat habere pares curie plures q̄ ſint neceſſarij i iudicādo vel teſtificādo. in verbo ꝛ dicti. nu. 13. fo. xcviij.
Domus alicui in feudū cōceſſa ad vtendū et fruēdū an poſſet tranſire ad heredes. in verbo in feudū nu. 18. fo. xxiiij.
Domꝰ alicui i feudū ꝯceſſa ad habitādū an poſſit alteri locari. i eo. ꝟb. nu. 7. fo. xxiij.
Donatio principis facta filio in ꝑtāte an ꝛ qn̄ valeat. in dict. ꝓnceps. §. ſed an princeps. nu. 20. fo. xij.
Donatio ecclie facta an pacto poſſit reuocari. in ꝟbo in feudū. nu. 34. fo. xxv.
Donatio ꝑ ꝓncipē ecclie facta an ꝑ ſucceſſores poſſit reuocari. in verbo i feudū. nu. 35. fo. xxv.
Donatio iter virū ꝛ vxorē ǒr morte ꝯfirmari ſi ꝑſeueret volūtas. in ꝟbo. dictiq;. numero. 53. fo. lxxxij.
Donās alicui q̄cq̄d hȝ i aliquo loco an cenſeat donare iura ꝛ actiones ſibi i illo loco cōpetētes. de roydis. nu. 18. fo. cxiiij.
Ducis appellatione q̄s itelligat. i dic. dux. nu. 1. fo. j.
Ducē an poſſit ſibi ꝓpls eligere iperatore abſēte. i dict. dux. §. q̄ro. i ꝓmis. nu. 1. fo. j.
Et q̄d de duce venetorum ibidē ꝛ nu. 3.
Duces q̄s creare poſſit. in dict. dux. §. q̄ro. in primis. nu. 1. fo. j.
Duoꝝ habētiū feudū antiquū ſi vnus vēdat ꝑtē ſuā alteri an ille q̄ acq̄rit teneat ſe facere inueſtiri intra annū ꝛ diē. in ꝟbo. ꝛ cū pacto. ij. nu. 40. fo. xlviij.
Duoꝝ frm feudū ab eodē dño tenētium ſi vnꝰ deficiat alter nō an ſatiſfaciēs excuſabit aliū. i ꝟbo ꝛ ꝓmiſerūt. n. 20. f. lxxj.
Duobꝰ vnū caſtrū poſſidētibꝰ ſi vnꝰ expellat aliū an ille expulſꝰ poſſit cedere oīa iura ſua alteri. in ꝟbo. de caſtro. numero. 14. fo. xxvij.

¶ De litera E.

Ecclesia qualiter prouidere poſſit de feudo quod non poteſt recuperare. in ꝟb. i feudū. nu. 12. fo. xxiij.
Eccleſia recipiens feudum an teneat iurare fidelitatē in verbo, in feudū nume. 36. fo. xxv.
Edificare caſtrū vel fortalitiū an alicui liceat i ſolo ꝓꝓo. i ꝟb. ǒ caſtro. n. 2. f. xxvj.
Edificare in flumine publico quādo ꝛ cui liceat in ꝟbo fluminibus. nu. 3. fo. xxxv.
Emphiteota vel cenſuarius an poſſit refutare rem emphiteoticam vel cenſuariā inuito dño. in ꝟbo q̄ q̄dē. nu. 31. fo. lviij.
Emphiteota aut feudatarius an cedendo rei emphiteotice aut feudatarie liberet ſe ab obligatiōe. ǒ roydis. n. 41. f. cxiiij.
Emphiteota an poſſit dotare filiā irreq̄ſito dño. de roydis. nu. 24. fol. cxiiij.
Emphiteota perſone priuate an per ceſſationem triennalem cadat a iure ſuo. in verbo ꝛ cū pacto. j. nu. 5. fo. xlij.
Epiſcopꝰ pōt cauſam pēdentē coꝛā vicario ſuo generali ad ſe aduocare ꝛ ipſis inhibere ne de ea ſe intromittat etiā ſine cā. in dict. vicariuſq; ꝑpetuꝰ. nu. 3. f. xiij.
Eps ꝓ ſue volūtatis libito pōt vicariū ſuū gn̄alē reuocare. in dict. vicariuſq; ꝑpetuus. nu. 4. fo. xiij.
Epi ꝛ aliū ꝑlati an poſſint infeudare de nouo res ecclie. i ꝟbo i feudū. n. 11. f. xxiij.
Eripiēs ferā ab oꝛe canis an teneat ad reſtitutionē. in ꝟbo cum venationibus. numero. 6. fo. xxxiiij.
Executio ſnīe in materia feudali q̄lr ſit faciēda. in ꝟbo ꝛ dicti. nu. 39. fo. cij.
Expēſe facte in rerū cuſtodia q̄ caſu ſint repetēde vl nō. i ꝟb. de caſtro. n. 15. f. xxvij.
Ecclia dono recipiēs a rege vl barone vel duce comitatū vel baroniā an tenebit ad tributa ad q̄ priꝰ tenebat. in ꝟbo in feudū. nu. 33. fo. xxv.

¶ De litera F.

Factū aliq̄d qualiter ſit ꝓbandū factum in odiū ſeu malā ꝑtē. in ꝟbo de adherētibꝰ. nu. 2. fo. cij.
Femina an admittat ad ſucceſſionē feudi vbi q̄s recipit feudū ꝓ ſe et heredibꝰ ſuis maſculis ꝛ femininis. i di. ꝛ femininis. n. 10. fo. xx.
Femina an ſuccedat frī ſtatim poſt mortē pris decedēti ſi pr recepit feudū ꝓ ſe ꝛ heredibꝰ ſuis maſculis ꝛ femininis. i dic. ꝛ femininis. nu. 11. fo. xx.
Femina q̄ ꝑ ꝯuētionē ſuccedit i feudo deficiētibꝰ maſculis als nō an poſtea ſuꝑueniēte maſculo ipſa excludet a ſucceſ

ſione feudi.i dict.⁊ feminis.n.12.fo.xx.
Fame quempiā reſtituere ad quē ꝑtineat. in dict.Dux.§.dubitaſ ēt.nu.4. fo.j.
Femina an ⁊ qn̄ regulr̄ ſuccedat in feudo. in dict.⁊ feminis.numero.1.2.3.4.vſq3 ad nume.10. fo.xx.
Femine n̄ ptʒ locꝰ i ſucceſſiōe feudi ꝙdiu ſupeſt maſculus.⁊ nu.17.in ꝟbo ⁊ feminis.nu.16. fo.xxj.
Femine quibꝰ rōnibꝰ in feudo ſuccedere ꝓhibeanſ.i dict.Marchio.nu.4.fo.iiij.
Femie nō ptʒ locꝰ i ſucceſſiōe feudi donec extet maſculꝰ.i ꝟ.⁊ feminis.n.13.fo.xx.
Fera in laqueo detenta an ſit capientis an domini laquei.in verbo cum venationibus.nu.5. fo.xxxiiij.
In feudalibꝰ aſcendēs non ſuccedit deſcēdenti.in verbo ⁊ vniꝰ.nu.10.fo.lxxxviij.
Feudatarius non preſumitur niſi probeſ. in verbo dictiq3.nu.6. fo.xc.
Allodiū qđ ſit.in ꝟbo dictiq3.nu.7. fo.xc.
Feudatariꝰ ꝗl'r debeat facere recognitionē dn̄o feudi.i ꝟbo dictiq3.n.28.f.xciiij.
Feudum ſine domini licentia alienatum an aperietur domino aut agnatis alienatis.i ꝟbo ⁊ cū pacto.ij.n.30. fo.xlvij.
Feudū antiquū pōt etiam ſine dn̄i licentia alienari in agnatū proximiorē i illo ſucceſſurū.i ꝟbo ⁊ cū pacto.ij.nu.3.f.xlvij.
Feudū an poſſit alienari i agnatū remotioris gradꝰ ſine cōſenſu olim proximiorū. in verbo et cum pacto.ij.nu.32. fo.eo.
Feudum recipiēs pro ſe et filijs intelligit recipere nedū ꝓ iam natis ſʒ etiā ꝓ naſcituris.in dictiōe pn̄tes.nu.14.fo.xix.
Feudum duobus fratribus conceſſum ꝓ ſe et heredibus ſuis maſculis et feminis ſi vnus illorum decedat relicta femina an illa ab alio veniat excludēda. in verbo ⁊ feminis.nu.15. fo.xxj.
Feudum conceſſum per hec verba concedo tibi feudum pro te et quibuſcūq3 heredibus tuis an poſſit etiam ad heredes extraneos porrigi.in verbo et quibuſcunq3.nu.1. fo.xxj.
Feudum francum quid dicatur.in verbo et cum pacto.iij.nu.16. fo.lij.
Feudum an computetur in legitimam debitam filio de iure nature.in verbo et cum pacto.iij.nu.17. fo.lij.
Feudum ſobinfeudatum an poſſit alienari et cuius conſenſum requirat.in verbo et cum pacto.ij.nu.21. fo.xlv.
Feudum per hec verba datum concedo feudum titio pro ſe et ſuis heredibus ⁊ cui dederit an poſſit etiam ad extraneū tranſire.in verbo et quibuſcunq3.numero.3. fo.xxij.
Feudum nobile aut ignobile qualiter dicātur.in verbo in feuduʒ.nu.24.fo.xxiiij.
Feudū minꝰ nobile aut mediocriter nobile ꝗđ ſit.in ꝟbo in feudū.nu.25.fo.xxiiij.
Feudum nō nobile ſeu burgenſe qn̄ dicaſ. in verbo in feudum.nu.26. fo.xxiiij.
Feudum liberum et francum qualiter fieri dicaſ.in verbo in feudū.nu.27.fo.eo.
Feudū annale ſeu perpetuū qualiter dicatur.in verbo in feuduʒ.nu.28. fo.eo.
Feudum iurabile ⁊ non iurabile quale ſit. in verbo in feudū.nu.29. fo.xxv.
Feudum diuiſibile aut indiuiſibile quale dicaſ.in verbo in feudū.nu.30. fo.eo.
Feudum tranſitorium ad omnes heredes quid ſit et quid non tranſitoriuʒ ad oēs heredes.in ꝟbo in feudū.nu.31. fo.xxv.
Feudum de nouo marchioni conceſſuʒ an et qn̄ intelligatur eſſe de marchionatu ita ꝙ diuidi non pōt ſicut nec marchionatus.in dictio.marchio.nu.8. fo.v.
Feudum non debet pecunia ſʒ honore acquiri.in verbo ꝗ quidē.nu.59. fo.lxij.
Feudum paternuʒ eſt quod fuit acquiſitū a patre.in verbo in feudū.nu.8.fo.xxiij.
Feudum pactionatum nō eſt vltra pacta ⁊ conuenta exigendum.in verbo ⁊ promiſerunt.nu.28. fo.lxxj.
Feudum nouum quid ſit.in verbo in feudum.nu.10. fo.xxiij.
Feudum quomodo diffiniatur. in verbo in feudum.nu.1. fo.xxiij.
Feudum ſimplex et rectum eſt quod non habet ſeruitia determinata.in verbo in feudum.nu.6. fo.eo.
Feudum ligium ⁊ non ligiū qualiter dicātur.in verbo in feudū.nu.19. fo.xxiiij.
Feudum multipliciter diuiditur.in verbo in feudum.nu.5. fo.xxiij.
Feudum antiquum quod eſſe dicitur ⁊ an princeps poſſit de nouo feudo facere antiquum.in dict.nobiles agaſi.numero.8. fo.17.
Feudum nō ligiū quid ſit.in verbo in feudum.nu.21. fo.xxiiij.
Feudū amiſſum propter delictū vaſalli ad quē trāſire debeat.in ꝟbo dictiq3.numero.58. fo.lxxxiij.
Feudū an nuda renūtiatione perdatur.in verbo ⁊ vnus.nu.13. fo.lxxxviij.
Feudum an poſſit refutari.de roydis.numero.42. fo.cxiiij.
Feudū habēs ꝓpriā naturā feudi ⁊ feuduʒ qđ non hʒ ꝓpriā naturā feudi qualr̄ dicanſ.in verbo.in feudū.nu.13. fo.xxiij.
Feudū curſoris ſi concedaſ claudo an valeat talis conceſſio.in verbo in feuduʒ. numero.14. fo.xxiiij.
Feudū ꝯditionatū ꝗđ ſit ⁊ quā habeat efficaciā.in verbo in feudū.nu.15. fo.xxiiij.
Feudū maſculinū aut femininum qualiter dicaſ.in ꝟb.in feudū.nu.16. fo.xxiiij.
Feudū reale aut pſonale qualiter dicatur. in verbo in feudū.nu.17. fo.xxiiij.
Feudū alienās cū ijs verbis inqn̄tū de iure poſſum ⁊c.an excuſetur ab amiſſione feudi.in ꝟbo ⁊ cū pacto.ij.nu.26.f.xlvj.
Feudū an veniat in petitione hereditatis in verbo ⁊ cū pacto.iij.nu.7. fo.l.
Feudum an veniat in reſtitutione fideicōmiſſi.in verbo ⁊ cum pacto.iij.nume.8. vſq3 ad nu.12. fo.lj
Feudi recognitio ſeu ꝯfeſſio facta vni ꝯſortū recipiēti ꝓ ſe ⁊ alijs cōſortibꝰ abſentibus/an ⁊ qn̄ operetſ ꝙ dn̄ium videatur acquiſitū ipſis cōſortibꝰ.in dictione inueſtiui talē.nu.15. fo.xvij.
Feudi ligij virtus que ⁊ quāta ſit.in verb. in feudū.nu.20.⁊.22. fo.xxiiij.
Feudo ꝯceſſo ꝑ hec ꝟba ꝯcedo tibi talē rē i feudū nobile gētile ⁊ frācū/an vaſallꝰ ⁊ eiꝰ ſucceſſores erūt aſtricti ad iuramētū fidelitatis.i ꝟb.ꝗ ꝗdē.nu.74.f.lxiiij.
Feudo aliquo caſu ad dn̄m reuertente an tenebitur dn̄s ad debita vaſalli.in verbo qui quidem.nu.64. fo.lxiij.
Feudo antiquo alienato quis erit in reuocando preferēdus/an filius alienatoris an agnati.i ꝟb.⁊ cū pacto.ij.n.42.f.xlix.
Feudorū comitaliū priuilegia ſeu ſpecialitates que ſint in dictione comes de villaris.nu.3. fo.xiij.
Feudoꝝ quoddā ſeculare:quoddā eccl'iaſticū.in ꝟb.in feudū.nu.32. fo.xxv.
Fideicōmiſſio caſtri vel alteriꝰ proprietatis an ⁊ qn̄ videaſ facta etiā ſucceſſoribus eiꝰ fidei cuiꝰ ꝓdicta primo ꝯmiſſa fuerūt.i dict.dux.§.addo vobis.n.3.f.ij.
Fideiuſſor ꝗ fideiuſſit ꝓ caſtellano alicuiꝰ caſtri an teneaſ pro robaria facta ꝑ ipm caſtellanum in territorio illius caſtri.in verbo de caſtro.nu.17. fo.xviij.
Filius an ſuccedat in feudo ꝓſcripto ꝑ patrē.in verbo ita ꝙ.nu.14. fo.xxxviij.
Filiꝰ vaſalli mortuo pr̄e immiſcēs ſe paterne hereditati an poterit poſtea refutare feudū.in ꝟbo ⁊ vnꝰ.nu.4. fo.lxxxvj.
Filius hois mei an ſit homo meus.de homagijs.nu.9. fo.cvj.
Filiꝰ hois mei ꝗbꝰ caſibꝰ efficiatur meus. ibidem. fo.cvij.
Filius an per homagiū pr̄is efficiaſ homo alicuius.ibidem.nu.11.
Filius ſi viuēte patre renūtiet hereditati paterne cū iuramēto an excludeſ a feudo paterno.in ꝟbo ita ꝙ.nu.7.fo.xxxvij.
Filiꝰ emancipatꝰ an ſi offendat dn̄m feudi queʒ tʒ pr̄ teneaſ aut ꝓiudicet pr̄i.in ꝟbo dictiq3.nu.7. fo.lxxv.
Filiꝰ vaſalli an poterit propter offenſam dn̄o factaʒ exheredari.in verbo dictiq3. nume.8. fo.lxxv.
Filiꝰ an bn̄ficio inuentarij poſſit acceptare feudū paternū ⁊ hereditatem patris. in ꝟbo ita ꝙ.nu.8. fo.xxxviij.
Filiꝰ renuntians feudo ⁊ hered.pater.an ſi poſtea illa poſſideat ſit liber a ſeruitijs feudalibus aut oneribꝰ hereditarijs in ꝟbo ita ꝙ.nu.9. fo.xxxviij.
Filiꝰ vaſalli offendens dn̄m feudi an patri ꝓiudicet.in ꝟbo dictiq3.nu.3. fo.lxxv.
Filius exheredatꝰ an ⁊ qn̄ ſuccedat in feudo.in dict.ꝓſentes.nu.9. fo.xviij.
Filius an poſſit feudū paternū acceptare ⁊ repudiare hereditatē paternā.in ꝟbo ita ꝙ.nu.6. fo.xxxvij.
Filiū exheredatū poſſe in feudo ſuccedere qn̄o intelligaſ.i ꝟ.parētes.n.10.fo.xix.
Filij regū ducū vel comitū an poſſint viuētibus eoꝝ patribus appellari reges duces vel comites.in dict.dux.§.dubitat etiam.nu.1. fo.j.
Filij ſpurij legitimati an aliquo pacto poſſint ſuccedere in feudo cum vero legitimo et naturali.in verbo ⁊ vnus.numero.4. fo.cv.

Filij alienantis feudū antiquū an debeant preferri agnatis ipſius alienatoris.in verbo ⁊ cū pacto.ij.nu.35. fo.xlviij.

Filijs dictio in materia feudali qualiter accipiēdū ſit ⁊ quos cōprehendat.in dict. preſentes ⁊c.nu.1.2.4. fo.xviij.

Fiſcus heres efficit̄ ei⁹ qui filios aut vlteriores in gradu non habet.in dict.preſentes.nu.4. fo.xviij.

Flumē exiſtens in confinio duarū ciuitatū ſeu duorū territoriorū cuius ſit.in verbo ⁊ fluminib⁹.nu.8. fo.xxxvj.

Flumina publica quo ad vſum cuius ſint in verbo fluminib⁹.nu.4. fo.xxxvj.

Flumina publica quo ad ꝓprietatē ſunt illius ciuitatis ⁊ populi per cuius territoriū diſcurrūt.in ꝟbo fluminibus.numero.2. fo.xxxv.

Fluminum nomine an īn inueſtitura feudi comprehēdant̄ non nauigabilia.in ꝟbo cum venationib⁹.nu.9. fo.xxxv.

Flumina an veniāt in ꝯceſſione feudoꝝ.in verbo ⁊ fluminibus.nu.7. fo.xxxvj.

In fluminib⁹ an ſit dare iuriſditionē ⁊ imperiū.in ꝟbo fluminib⁹.nu.10. fo.eo.

Fodere licet cuilibet in fundo proprio ſine leſione ſuperficierū.in verbo cū argētifodinis.nu.2. fo.xxxvj.

Forenſis ne in aliena ciuitate litigare compellat̄ qb⁹ fouebit̄ remedijs.in dict.princeps.§.ſed an princeps.nu.21. fo.xiij.

Frater an ⁊ quando fratri ſuccedat in feudo nouo.in dictio.nobiles agaſ.numero.1. fo.xvij.

Et quid in feudo antiquo.nu.7.fo.eod.

Frater fratri abſenti paciſci aut ſtipulari non poteſt in conceſſione feudi ſibi a domino facta.in dictio.nobiles agaſ.numero.2. fo.xvij.

Frat̄ ex vtroq; parēte an ⁊ qñ in ſucceſſiōe feudali excludat fratrē ex patre tātum.in verbo parētes.nu.11. fo.xix.

Frater vterin⁹ tantum an admittatur ad ſucceſſionem feudi.in dictio.preſentes.nume.12. fo.xix.

Fratrum filij an ſuccedant in feudo ꝑ capita.an vero in ſtirpes.in dictio.ꝓſentes.nume.13. fo.xix.

Fraus multis modis committi dicitur.de roydis.nu.36. fo.cxiiij.

De litera G.

Gabellas an īponere poſſint ianuenſes mercatoribus per maria ſua tranſeuntibus ⁊ eorū maria confiſcare abſq; imperatoris conſilio.in dictione Dux.§.quero in primis.nu.5. fo.j.

Generalis bonorū obligatio an includat feudū.in verbo ⁊ cū pacto.ij.nu.2. fo.xliij.

Grauari pluſq̄ aſcendat portio hereditatis abſurdum eſt ⁊ iniquum.de roydis.nume.4. fo.cxiiij.

De litera H.

Heres verbū in materia feudali appoſitū qd comprehendat.in dict.preſentes.nu.3. fo.xviij.

Heredis appellatione in materia feudali intelligendū eſt de deſcendentibus maſculis.in verbo ⁊ quibuſcūq;.nu.2. fo.xxij.

Hermafrodit⁹ an ⁊ qñ poſſit in bonis feudalibus ſuccedere.in dict.marchio.numero.5. fo.iiij.

Homagiū probat̄ profeſſione ſeu ꝯfeſſiōe.de homagijs.nu.21. fo.cviij.

Homagium preſtare an ſit ſpecies ſeruitutis.ibidem.nu.22.

Homagium probatur ratione originis paterne:⁊ rōne matrimonij:itē ſucceſſiōe:item aditione hereditatis ibidē.nu.23.

Homagium quid dicatur ⁊ in quo iure de eo agat̄.de homagijs.nu.1. fo.cv.

Homagium quotuplex ſit.ibidē. fo.cvj.

Homagium quod feudi ratione datur duplex eſt.ibidem.nu.3.

Homagiū ligiū ⁊ nō ligiū qd ſit ibidē.n.4.

Homagium qualiter ſit preſtandum.de homagijs.nu.15. fo.cviij.

Homagiū qualiter ꝓbet̄.ibidē.nu.16.⁊.19.

Homagiū an propter dñi nimiam ſeuitiam finiri poſſit.de roydis.nu.49. fo.cxiiij.

Homagium extingui poteſt propter mala tractamēta dñi.de roydis.n.46.fol.eo.

Homagium quomodo finiatur ⁊ quot modis.de roydis.nu.44. fo.eo.

Homagij ligij effect⁹ quotuplex ſit.de homagijs.nu.6. fo.cvj.

Hō alienus an poſſit facere teſtamentū.de ſuis bonis.de roydis.num.21.fo.cxiiij.

Homo alicui⁹ an pro dotanda filia debeat habere conſenſum dñi ſui.ibidē.nu.23.

Homo alicuius ſi ab alio inuitus detineatur an poſſit deſinere eſſe illius.de homagijs.nu.25. fo.cix.

Hō alicuius ad qd illi teneat̄.ibidē.nu.26.

Homo ⁊ ſubditus alterius an teneatur illi preſtare ſacramentum fidelitatis.de homagijs.nu.32. fol.cx.

Homo alterius an poſſit quis effici aliter q̄ per pactum aut ſtipulationem.de homagijs. fol.cvj.

Homo alicuius an poſſit effici per pactum ſolum aut ſtipulationem.ibidem.nu.8.

Homines ſubditi vaſallo an teneant̄ preſtare iuramētū fidelitatis domino principali.in verbo qui quidē.nu.14. fol.lv.

De litera I.

Ignorans rem eſſe feudalem an ſi tempore lapſo nō petat inueſtituram debeat priuari feudo.in verbo q̄ quidem.numero.41.folio.lix.

Infans non poteſt inueſtire alium de feudo ſine tutoris authoritate.in verbo q̄ quidem.nu.49. fol.lxj.

Immunitas alicui de communitate cōceſſa de non ſoluendo collectam an ceteris preiudicare debeat.de homagijs.numero.38. fo.cxij.

Imperator an poſſit bona ſubditoꝝ ſuorum confiſcare extra ſuum territorium.de roydis.nu.17. fol.cxiiij.

Impubes ꝓximus pubertati an teneatur preſtare ſacramentū fidelitatis.in verbo qui quidem.nu.26. fol.lvij.

Ingreſſus fundū alterius illo inuito ſi aliquā venationē fecerit an poterit in illo fundo detineri donec reſtituat venationes.i ꝟbo ⁊ cū venatiōib⁹.n.4.f.xxxiiij.

Inſtrumentū homagij qualiter ſit cōcipiēdum.in verbo in feudū.nu.23. fol.xxiij.

Inſtrumentum alicuius cōtractus an poſſit cancellari in preiudicium domini.de roydis.nume.35. fo.cxiiij.

Inuadente aliquo caſtrū alienum an poſſit princeps cōfirmare ipſi inuaſori.in verbo de caſtro.nu.10. fo.xxvij.

Inueſtire an ⁊ quando poſſit dominus aliquem de feudo qd alius tz ab ipſo dño.in dictione.inueſtiui talē.nu.12.fol.xvj.

Inueſtiens vaſallū per inueſtituram abuſiuam cum traditione poſſeſſionis a qua poſtea ipſe inueſtit⁹ cecidit et ad man⁹ ipſius domini peruenit an teneat̄ iterū ipſaz poſſeſſionē eius vaſallo.in dictio.inueſtiui talem.nu.6. fo.xv.

Inueſtitus cū iuriſditione tantum an poterit dare licentiam tollendi corpora ſuſpenſorum ad furcas.in verbo cum mero.numero.10. fo.xxx.

Inueſtitus cum iuriſditione de aliquo caſtro an poſſit facere confiſcationem omnium bonorū alicuius:aut gratiam dare condemnato ad mortem.in verbo cū mero.nu.8. fol.xxx.

Inueſtit⁹ de caſtro cum mero imperio an poſſit omnia que ſunt meri imperij.in verbo cum mero.nu.4. fol.xxix.

Inueſtitus de caſtro cuz mero imperio an poterit bannire ſubditum.in verbo cū mero.nu.5. fo.xxx.

Inueſtitura propria realis et corporalis q̄ ſit ⁊ que impropria ⁊ abuſiua.in dictio.inueſtiui talem.nu.1.et.2. fo.xiiij.

Inueſtitura abuſiua quid operet̄.in dictio.inueſtiui talem.nu.3.⁊.4. fo.xv.

Inueſtitura cum poſſeſſionis traditione facit ſecundum cui facta eſt potiorem primo quem dominus inueſtiuit abuſiue.in dictio.inueſtiui talē.nu.5. fo.xv.

Inueſtitura feudalis in quorū pñtia peti debeat.in verbo qui quidē.n.57.fo.lxj.

Inueſtitura feudali facta nō data licentia alienandi an poterit taliter infeudatus ſubinfeudare alium ſine licentia dñi.in verbo ita etiam.nu.3. fo.xxxix.

Inueſtitura feudi acquiſiti quo caſu ſit a domino intra annū ⁊ diem petenda.in verbo.⁊ cū pacto.ij.nu.41. fo.xlix.

Inueſtitura de aliquo feudo ſi facta fuit alicui a ſuo domino an preſumat̄ fuiſſe preſens is cui facta eſt inueſtitura.in dictio.preſentes ⁊c.nu.1. fo.xviij.

Inueſtitura feudi an intra annum ⁊ diem peti debeat caſu quo pater inſtituat filium iam natuz ⁊ poſthumū preterea t.in verbo qui quidē.nu.45. fo.lx.

Inueſtitura abuſiua ⁊ ꝓpria an et quando requirant̄ in traditione feudi.in dictio.inueſtiui talem.nu.11. fo.xvj.

Inueſtitura alicui facta de feudo ei⁹ ques

dominus credebat mortuū an ⁊ qñ va-
leat.i dictio.inueſtiui talē.nu.13.fo.xvij.
Inueſtitura feudi quod dominus per mor
tem vaſalli credebat vacare cum non
per mortem ſed aliam ob cauſam vaca-
ret an valeat ſi in ea nō exprimatur ve-
ra vacationi cauſa.in dictione inueſti-
ui talem.nume.14. fo.xvij.
Inueſtitura feudali cōtinente ꝙ deficien-
tibus maſculis ſuccedat femina ſi plu-
res extēt femine ſucceſſibiles que illarū
ſuccedet.in ṽbo ⁊ feminis.n.14.fo.xxj.
Inueſtitura feudi facta cum pacto turpi ⁊
probroſo an poſſit retineri aut reuoca-
ri.in verbo qui quidē.nu.69. fo.lxiij.
Inueſtitura feudalis an poſſit recipi per
ꝓcuratorē.in ṽbo q̄ quidē.nu.54.fo.lxj.
Inueſtitura retrofeudi a quo ſit exigenda.
in verbo qui quidem.nu.55. fol.lxj.
Inueſtiture verba que francorum rex ex-
preſſit principi tarantino de principa-
tu achaie an preſumant feudi cōceſſio
nem an vero donationē.in dictio.inue-
ſtiui talem.nu.10. fo.xv.
Itinera ſeu ſtrate locorū vbi pedagia col-
liguntur ſecura ſeruare debent domini
dictorum locorum.in dictione marchio
§.queritur etiam.nu.4. fo.vij.
Iudeos de ſuo territorio expellere ⁊ eorū
auferre bona an et quando liceat ſine
peccato regis dignita.domino.in dictio
ne.dux.§.vltimo.quero.nume.1.fol.iiij.
Iudex precipiens alicui ſub pena an ſi nō
pareat an ⁊ quo pacto poterit talis pe-
na exigi.in verbo dictiq̄ꝫ.nu.10. fo.xc.
Iudex eccleſiaſticꝰ an poſſit inquirere de
titulo eorum qui poſſident beneficia ec
cleſiaſtica.in verbo dictiq̄ꝫ.nu.2.fo.xcij.
Iudices in cauſa feudali qui eſſe debeant.
in verbo ⁊ dicti.nume.1. fo.xciiij.
Iuramētum aſſecurationis quod dicatur.
in verbo qui quidem.nu.5. fo.liiij.
Iuramentum aſſecurationis an ſit preſtan
dum poſt iuramentū fedelitatis etiam
ratione feudi factum.in verbo qui qui-
dem.numero.6. fol.liiij.
Iuramentum fidelitatis que debeat con-
tinere et nu.ſequentibus.in verbo qui
quidem.nume.17. fol.lvj.
Iuramentum fidelitatis quandoq̄ꝫ datur
ratione familiaritatis ſeu domeſticita-
tis.in verbo.qui quidem.nu.3. fo.liiij.
Iuramētū fidelitatis qñq̄ꝫ dat̄ rōne habi-
tationis.in verbo q̄ quidē.nu.8.fo.liiij.
Tenētes ⁊ poſſidentes ꝑdia in territo-
rio alicuius domini an teneantur pre-
ſtare iuramentum fidelitatis.in verbo
qui quidem.nume.9. fo.liiij.
Iuramētū fidelitatis an poſſit ꝑ ꝓcurato-
rē preſtari.in verb.q̄ quidē.nu.10. fo.lv.
Iuramētū preciſe ad factum dicitur obli-
gatoriū.de roydis.nu.43. fo.cxiiij.
Iuramenti ſpecies eſt triplex.in verbo qui
quidem.nu.1. fo.liiij.
Iuramēto fidelitatis per vaſallū preſtito,
an poſſit dñs illi vaſallo imponere col-
lectā.in verbo qui q̄dē.nu.75. fol.lxiiij.
Iuriſditionē an et qñ exercere poſſit vnus
ex tribus aut pluribꝰ fratribꝰ in territo
rio ipſis cōmuni abſq̄ꝫ aliis.i dict.Mar
chio.§.dubitat̄ etiā.nu.1. fo.v.
Iuriſditionē an ⁊ qñ amittat vnus ex plu-
ribꝰ fratribꝰ/ſi i territorio qđ ſibi ex pa
terna hereditate ꝓuenit deneget iuſti-
tiā ⁊ iuriſditionē ſuis ſubditis admini-
ſtrare.i dict.marchio.§.q̄rit̄ ēt.n.2.fo.vj.
Iuriſditionis cuiuſpiā duo vel tres dñi ſi
in exercēdo ipſaꝫ iuriſditionē diſcordēt
qđ erit iuris remediū.in dict.marchio.
§.dubitatur etiā.nu.5. fo.vj.
Iuriſditionis ꝓuentus appellatiōe veniūt
damna mulcte ⁊ pene.in dict.marchio.
§.dubitatur etiam.nu.2. fo.v.
Ius retentionis ⁊ prelationis an locū ha-
beat in materia feudali.in ṽbo qui qui-
dem.nu.60. fo.lxij.
Ius accreſcēdi an ⁊ qñ habeat locū in feu-
do ab imperatore vel rege cōceſſo.in di
ctione nobiles agaſi.nu.6. fo.xvij.
Ius collectandi an conſuetudine quera-
tur an preſcriptione.de homagiis.nu-
mero.34. fo.cxj.
Ius ꝓhibēdi piſcationē i fluminibꝰ publi-
cis quo caſu querat̄.
Ius piſcādi in fluminibus eſſe cōe multis
modis limitat̄.i ṽb.flumibꝰ.n.11.f.xxxvj.
Ius ꝓhibēdi piſcationē q̄to tpe poſſit acq̄
ri.in ṽbo fluminibus.nu.12. fo.xxxvj.
Ius accreſcendi an ⁊ qñ habeat locū vbi
princeps ſuppremꝰ cōceſſit in feudū rē
duobꝰ ↄiunctim.in dictio.ꝑnceps.§.ſꝫ
an princeps.nu.16. fo.xj.

De litera L.

Laudemium an debeat pro
feudi inueſtitura ſolui do
mino.in verbo qui q̄deꝫ.
nume.58. fo.lxij.
Laudemio de principali cō
tractu ſoluto an etiam de
eius executiōe ſoluetur.de roydis.nu-
mero.39. fo.cxiiij.
Legatuꝫ de re feudali eccleſie vel monaſte
rio factū an valeat.in verbo et cum pa-
cto.iij.nu.5. fo.l.
Legatū factū in cauſaꝫ profanā an ⁊ qua-
liter ſolui debeat in verbo et cum pa-
cto.iij.nu.12. fo.lj.
Legitimandi ptās an intelligat̄ tranſlata
ſimul cū ducatu eidē quē imperator du
cem creauit.in dict. Dux.§.dubitatur
etiam.nume.2. fo.j.
Lex bene a zenone multas ⁊ pulchras hꝫ
in ſe limitationes.in dict.princeps.§.ſꝫ
an princeps.nu.10. fol.x.
Lex ſi q̄s maior.C.de trāſac.locum hꝫ in oī
cōiunctione iurata.in verbo ⁊ cum pa-
cto.j.nu.4. fo.xlij.
Liberū dñiū nō habēs nō pōt libere trāſ-
ferre rem:ſꝫ cū ſua qualitate in verbo
ita etiam.nu.12. fo.xl.
Locūtenēs locūtenentē creare vl̄ cōſtitue
re nō pōt.in dictio.vicariuſq̄ꝫ ꝑpetuus.
nu.14. fo.xiiij.

De litera M.

Maritꝰ an poſſit in feudo cō-
ſtituere vxori ſue donatio
nem propter nuptias.in
ṽbo ita ēt.num.19.fo.xlj.
Marchio et marchia vnde
dicant̄. in dictione mar-
chio.numero.1. fo.iij.
Marchio an ⁊ qñ teſtari poſſit de marchio
natu quē tenet in feudo ab imperatore.
in dict.marchio.nu.2. fo.iij.
Marchio feudū ſeu caſtrū marchionatus
alienās an preiudicet.nu.6. folio.v.
Maſculi deſcendentes oēs vſq̄ꝫ in infinitū
ſuccedūt in feudo.in dict.preſentes.nu-
mero.5. fo.xviij.
Et q̄d de collateralibꝰ.nu.6. fo.eo.
In materia ꝑſcriptionis an ſemꝑ neceſſa-
rio ſit bona fides ꝑſtāda.de homagiis.
nume.18. fo.cviij.
Matrimoniū ad morganicā quare ⁊ q̄d di-
cat̄.in verbo ⁊ vnus.nu.1. fo.ciiij.
Merū mixtūq̄ꝫ hñs imperiū et omnimodā iu-
riſditionē in aliquo loco an poterit impo
nere talias ſeu collectas:aut noua pe-
dagia.in ṽb.cū mero.n.16.⁊.18. fo.xxxj.
Merū hñs imperiū i aliquo loco an debeat
ſuccedere decedētibus abſq̄ꝫ herede.in
ṽbo cū mero.nu.17. fo.xxxj.
Merū hñs in aliquo loco imperiū an pote
rit ꝑſcribere re ius colligēdi pedagiū i lo-
co ſuo.in ṽbo cū mero.nu.19. fo.xxxj.
Merū imperiū an poſſit per preſcriptionē
aut ↄſuetudinē acquiri.in ṽbo cum me
ro.nu.13. fo.xxx.
Merū iperiū nō pōt cōtra iperatorē ꝑſcri-
bi.in ṽbo cū mero.nu.14. fo.xxx.
Merū hñs imperiū an habebit cognoſce-
re de cauſis appellationū.in verbo cuꝫ
mero.nume.9. fo.xxx.
Merū imperiū q̄uo diffiniat̄.in ṽbo cū me
ro.nu.1. fo.xxix.
Miles hieroſolymitanꝰ an ſit in feudo ſuc
ceſſibilis.i ṽb.dictiq̄ꝫ.nu.41. fo.lxxx.
Mora circa petitionē inueſtiture feudalis
an poſſit purgari.i ṽb.q̄ q̄dē.nu.37.f.lix.
Mortuo patre infeudato an cōtinuet̄ poſ
ſeſſio feudi in filium.in verbo ita ꝙ nu-
mero.13. fo.xxxviij.
Mulier hñs feudū an poſſit illū marito da
re i dotē.in ṽb.ita etiā.nu.18. fo.xlj.
Mulier dās viro ſuo feudū i dotē ſi vir aūt
nō ꝑſtat ſeruitia dño an feudū amittet̄.
in ṽbo ⁊ ꝓmiſerūt.nu.31. fo.lxxij.
Mutus ſurdꝰ vel alr̄s impfectꝰ nō dꝫ poſſi-
dere feudū.in ṽb.dictiq̄ꝫ.n.50.fo.lxxxj.

De litera N.

Nepos repudians heredita-
tē pr̄is an poſſit ſuccede
re auo in feudo auito.in
ṽb.ita ꝙ.nu.11.fo.xxxviij.
Nobilis q̄d conſequat̄ dū ſi
bi caſtrū ↄcedit̄.i ṽb.cuꝫ
mero.nu.2. fo.xxix.
Nobilis inueſtitus de caſtro cum iuriſdi-
tione tantum an poſſit condere ſtatuta
in ſuo territorio.in verbo cum mero.nu
mero.7. fo.xxx.
Nobiles teneri ad cōtributionem collecta
rum qualiter intelligatur de homagiis.
numero.41. fo.cxiij.

Nobiles an ꝓ bonis que poſſidēt debeāt ſubire onera patrimonialia ſeu onera collectarū q̄ imponūt in illo loco. de homagiis. nu. 39. fo. cxiiii.
Nomine pene grauiſſime intelligit mors. in verbo dictiqꝫ. nu. 39. fo. lxxx.
Notarios ſeu tabelliones creādi poteſtas cui de iure cōpetat. in dict. dux. §. dubitat etiā. nume. 3. fo. j.

De litera O.

OBligatus annuatim ad vnaꝫ operaꝫ ſi decedat relictis tribus filiis qui etiam nomine patris ſunt obligati an ſinguli teneantur ad illam operaꝫ. de roydis. numero. 3. fo. cxiiii.
Obligatus ad cenſum cenſuariū ex cōtractu an abſtinendo poſſit cadere a iure ſuo. in verbo ⁊ cū pacto. j. nu. 2. fo. xlj.
Opere cuius ſumptibus ſint preſtande. de roydis. nu. 6. fo. cxiiii.

De litera P.

PActum ꝙ pr̄ perdat feudum ꝓpter delictum filij an ſit validuꝫ. in verbo qui quidem. nu. 72. fo. lxiiii.
Pactum ꝙ vaſallus ad nullum ſeruitiuꝫ teneatur in inueſtitura feudali appoſitum an ſit validū. in verbo qui quidē. nu. 73. fol. lxiiii.
Pactum factum a fratre fratri recipienti pro ſe ⁊ ſuis heredibus de non petēdo feudum intelligendum eſt de liberis nō extraneis. in ꝟbo ⁊ vnꝰ. nu. 5. fo. lxxxvii.
Pactum interpretandum aptanduꝫ ⁊ declarandum eſt ſecundum rei naturam in pactum deducte. in verbo ⁊ vnus numero. 6. fo. lxxxvii.
Pactū an in contractu matrimoniali poſſit fieri filium excluſiuum a feudali ſucceſſione. in verbo ⁊ vnus. nu. 2. fo. ciiii.
Pactū in inueſtitura feudali factū ꝙ dicit ꝓpter quācūqꝫ felloniā dn̄o factaꝫ non poſſit vaſallꝰ feudo ꝑuari an ſit validū. in verbo. qui qdē. nu. 71. fo. lxiiii.
Pactū impoſſibile vel ꝓbroſum in inueſtitura feudali appoſitum ipſam vitiat. in verbo. qui quidem. nu. 68. fo. lxiii.
Papa concedens alicui caſtrū in feudū an cenſeatur etiam concedere ſpiritualia. in verbo de caſtro. nu. 19. fo. xxviii.
Pares curie qui dicantur. in verbo ⁊ dicti. nume. 9. fo. xcvii.
Pares curie qui habent cognoſcere de cā feudali debent eſſe illius qualitatis cuius ſunt vaſalli litigātes. in verbo ⁊ dicti. nume. 10. fo. xcvij.
Pares curie in cauſa feudali iudicaturi an poſſint conſtituere locumtenentem. in verbo ⁊ dicti. nu. 11. fo. xcvij.
Pares curie an poſſint cogi ad iudicandū in cauſa feudali. in verbo. ⁊ dicti. numero. 14. fo. xviij.
Pares curie iudicantes in cauſa feudali an debeant eſſe eiuſdem prouincie in qua lis agitatur. in verbo et dicti. numero. 15. fo. xviij.
Pares curie iudicantes cauſas feudales an debeant iurare de recte iudicādo. in verbo ⁊ dicti. nu. 12. fo. xcvij.
Pares curie an poſſint in cauſa feudali recuſari. in ꝟbo ⁊ dicti. nu. 17. fo. xcviij.
Pater acquirēs feudū de nouo an poſſit illud ſtipulari vni ex filijs: ita ꝙ alij nihil habeant. in ꝟbo ita ꝙ. nu. 12. fo. xxxviij.
Pater debet in filiū animaduertere q̄diu eſt in ipſiꝰ poteſtate: quapropter tenet de offenſa ipſius filij. in verbo dictiqꝫ. nume. 4. fo. lxxv.
Pater an poſſit vni filiorum aſſignare totum feudum. in verbo ⁊ cum pacto. iij. nume. 2. fo. xlix.
Pater an poſſit in teſtamento diſponere ꝙ in feudalibꝰ primogenitus filioꝝ ſuoꝝ ſuccedat ſolꝰ ⁊ in ſolidū: ⁊ ſic ſucceſſiue. in ꝟbo ⁊ cū pacto. iij. nu. 13. fo. lj.
Pater an poſſit vni ex liberis aſſignare duas partes feudi et alteri filio tertiā. in ꝟbo ⁊ cū pacto. iii. nu. 14. fo. lij.
Pater an delinquendo poſſit preiudicare filio in feudo. in verbo et cum pacto. iij. nu. 15. fo. lij.
Pax inter principes facta an etiam comprehendat adherentes. in ꝟbo de adherentibus. nu. 3. fo. ciij.
Pedemontium princeps dicitur vicarius ꝑpetuus imperatoris. i dict. vicariuſqꝫ perpetuus. nu. 5. fo. xiij.
Pene pecuniarie an ſint meri iperij. i verbo cum mero. nu. 6. fo. xxx.
Pene quare preceptis adijciantur. in verbo dictiqꝫ. nu. 11. fo. xc.
Periurium in principe eſt grauius q̄ in alia perſona. in dict. princeps. §. ſed an princeps. nu. 18. fo. xij.
Perſona eccleſiaſtica an poſſit ſe facere hominem alterius. de homagiis. numero. 13. fo. cvij.
Pertinentia caſtri qualiter ſint cōſideranda. in verbo de caſtro. nu. 3. fo. xxvj.
Piſcari in fluminibus publicis omnibus licitum eſt. in verbo ⁊ cum piſcationibus. nume. 1. fo. xxxv.
Popularium appellatione qui veniant. in dictione dux. §. item quero. numero. 2. folio. iiij.
Pluribus heredibus feudum tenentibus quod eſt obligatum domino ad aliquod ſeruitium qualiter ipſi heredes preſtabunt illud ſeruitium. in verbo qui quidem. nume. 23. fo. lvij.
Pluribus vnum dominiuꝫ tenentibus an liceat ſubditos diuidere. de roydis. numero. 51. fo. cxiiij.
Poſſidere flumen quando quis dicatur. in verbo ⁊ fluminibus. nu. 9. fo. xxxvj.
Poſſeſſionis feudi traditio duobus facta cui preſumetur facta prius. ſi cui ipſoꝝ primo tradita fuerit ignoretur. in dict. inueſtiui talem. nu. 7. fo. xv.
Pars ciuitatis vel cōmunitatis offendens an ꝑiudicet alteri pti. in verbo dictiqꝫ. nume. 54. fo. lxxxij.
Prelatum eccleſie pro bonis feudalibus ſubijci iuriſditioni domini temporalis qualiter ſit intelligēdum. de homagiis. nume. 14. fo. cvij.
Preſcriptio veniens in ſequelam tituli ad quem peruenit titulus ad eundem reuertitur ius preſcriptionis. i verbo ita etiam. nu. 7. fo. xl.
Preſtans cenſum eccleſie de re ſua que ex antiquis inſtrumentis apparet ſua an cenſeatur transferre dominiū in eccleſiam. in verbo dictiqꝫ. numero. 27. folio. xciij.
In preſtatione homagij ligij qui excipiantur. de homagiis. nume. 5. fo. cvj.
Primogenitus marchionis vel baronis habentis quedam caſtra in francia et quedam in lombardia ſi ex teſtamento quod pater in francia condidit inſtitutus ſit heres ſimpliciter an cenſebitur heres omnium caſtrorum predictoruꝫ. in dict. marchio. §. inſuper. nu. 1. fo. vij.
Primogenitus quis dicatur. in dic. dux. §. quid ſi rex. nume. 4. fo. ij.
Principes an a ſuis ſubditis poſſint collectas ſeu tallias exigere. de homagiis. numero. 35. fo. cxj.
Princeps an poſſit hominibus vaſallorum ſuorum imponere collectam. de homagiis. nume. 36. fo. cxj.
Princeps concedens vel donans alicui caſtrum an intelligatur concedere vel donare iuriſditionem. in verbo de caſtro. numero. 4. fo. xxvj.
Princeps vendens caſtrum an et iuriſditionem vendere cenſeatur. in verbo de caſtro. nu. 5. fo. xxvj.
Princeps hereditatem adire poteſt per ꝓcuratorem. in dictio. princeps. in. §. ſed an princeps. nu. 3. fo. ix.
Princeps de plenitudine poteſtatis poteſt ſupplere circa libellum. in dictio. princeps. §. ſed an princeps. nu. 4. fo. ix.
Princeps inueſtiens vaſallum de caſtro cū territorio ſalinis ⁊ argētifodinis an intelligi debeat etiam de ſalinis et argentifodinis repertis in loco publico. in verbo cum argentifodinis. numero. 3. fo. xxxvij.
Princeps an poſſit alienare ea que ſunt principatus. in verbo infeudum. numero. 2. fo. xxiij.
Princeps an poſſit infeudare regalia. in verbo in feudum. nu. 3. fo. xxiij.
Princeps concedens alicui plura molendina an ſit intelligendus ſit concedere etiam imperfecta. in verbo ⁊ cum molēdinis. nu. 1. fo. xxxij.
Princeps habens in principio alicuius territorij molendinum quod titio concedit in feudum an poſtea poterit princeps aliud molendinum inferius edificare titio inuito. in verbo et cum molendinis. nu. 2. fo. xxxij.
Princeps an poſſit ſtatuere ne eatur ad aliud molendinum vel furnū ꝙ qđ ſtatutum ſit. in verbo et cum molendinis. numero. 3. fo. xxxij.
Pricceps pt̄ creaꝛ cōites palatios cū ꝑtāte ꝙ poſſit creaꝛ tabelliōes ⁊ illegitimos

legitimare.in dictio.princeps.§.ſed an princeps.nu.11.et.14. fo.x.

Princeps an inuito vaſallo ꝛ ꝓlato poſſit ponere armigeros vł cuſtodes in cāpanili eccłie.i ꝟb.de caſtro.n.10.fo.xxviij.

Princeps quot modis ſumat.i dictiōe princeps.nu.1. fo.vij.

Princeps pōt eſſe iudex in cauſa propria nō aūt iferioꝛ q̄ ſuperioꝛē recognoſcit.in dict.princeps.§.ſed an princeps. numero.15. fo.xj.

Princeps an ꝛ qn̄ rē vni ꝯceſſam poſſit alteri cōcedere.in dictio.princeps.§.ſꝫ an princeps.nu.17. fo.xj.

Princeps cōcedens caſtrū cū pertinentijs an includat molendina.in verbo et cum molendinis.nu.7. fo.xxxiiij.

Princeps ſolo verbo pōt quē creare doctorē.in dictio.pricepa.§.ſed an princeps.nu.7. fo.x.

Pricepa vt quis merito dici poſſit que requirant.in dict.pncepa.nu.3. fo.vij.

Princeps obligatur ex ſuo cōtractu ſicut priuatus.in dict.princeps.nu.4.fo.viij.

Princeps an ꝛ qn̄ ex ſolo titulo donatiōis vel vēditiōis trāſferat dominiū in aliū.in dict.pnceps.§.ſed quero.nu.1.fo.viij.

Princeps an ex ꝯtcu ſui pdeceſſoris obligetur.in dict.pnceps.§.ſꝫ an princeps nu.1.per totum cap.vſqꝫ ad finē.fo.viij.

Princeps i ſuo territorio poteſt creare noua dignitatē.in dict.princeps.§.ſed an princeps.nu.19. fo.xij.

Predones caſtroꝝ cadentes a poſſeſſione nunꝙ poſſunt vēdicare.in verbo de caſtro.nume.18. fo.xxviij.

Principis ſentētia capitalis quam ira ſeu furoꝛe ductus tulit in aliquē non eſt ſtatim execucioni mandāda ſed differenda per.xxx.dies.in dictiōe princeps.§.ſed an princeps.nu. 8. fol.x.

Principis teſtimoniū vbi nō agit de facto ſuo eſt validius ꝛ efficacius teſtimonio notarij.in dict.princeps.§.ſed an princeps.nume.9. fo.x.

Principis factū vbi iterꝑtari pōt ꝛ ad cōe ius referri nunꝙ intelligit diſpēſatū.in dict.princeps.§.ſꝫ.q̄ro.nu.2. fo.viij.

Principis ſn̄ia an ꝛ qn̄ faciat ius gn̄ale.in dict.preſentes.nu.8. fo.xviij.

Principis priuilegia que ſint.in dict.princeps.§.ſed an princeps.nu.2. fo.ix.

Principis miſericoꝛdie ſeu benignitati vł gratie ſe ſubmittens dꝫ per ipm principē benigne tractari.in dict.princeps.§.ſed an princeps.nu.6. fo.ix.

Principi aſſerenti vaſallū ingratū vel alꝛs culpabilē vt feudo priuetur an ſit credēdū.in ꝟbo ꝛ dicti.nu.37. fo.cj.

Principibus in pupillari etate exiſtentibꝰ dari tutoꝛes debent ꝑ quos regant.in dictione Caroꝰ.nu.3. fo.j.

In priuatione feudi an req̄ratur ſn̄ia.in verbo qui quidē.nu.42. fo.lx.

Priuilegiū minꝰ nociuū an ꝛ qn̄ poſſit reuocari.de homagijs.nu.40. fo.cxiij.

Probatio igratitudinis ſeu iīurie facte domino feudi quot teſtes requirat.in verbo dictiqꝫ.nu.55. fo.lxxxij.

Probatiōes qualiter ſint in materia feudali fiende in verbo et dicti.nu.29.fo.c.

Ad probandū hoīem eſſe ſuū q̄ requirātur.de homagijs.nu.20. fo.cviij.

Proditoꝛ quis dicatur.in verbo dictiqꝫ.nume.17. fo.lxxvij.

Proprietas fluminum publicoꝝ dꝛ eſſe ceſaris.in verbo fluminibꝰ.nu.1. fo.xxxv.

Proprietas feudi an veniat in publicatione bonoꝝ.i ꝟbo.dictiqꝫ.n.66. f.lxxxvj.

Puberes effecti an ꝛ qn̄ poſſint abſqꝫ curatoꝛe publica tractare negotia.in dicti.dux.§.qd ſi rex.nu.9. folio.iij.

Pupillus an teneat iurare fidelitatē dn̄o feudi:aut petere renouationē.in verbo qui quidē.nu.25. fo.lvij.

Pupillꝰ doli capax an excuſet a petitione inueſtiture feudalis vltra tēpus debitū.in verbo q̄ quidē.nu.53. fo.lxj.

De litera Q.

Quaſi poſſeſſio fidelitatꝫ ꝛ ſubiectiōis an inſtrō antiq̄ ducētoꝝ ānoꝝ ꝛ vltra ꝓbari poſſit.in ꝟbo.ꝛ dicti.nu.31.fo.c.

Qōne iter dn̄m ꝛ vaſallū oꝛta debēt pares curie iudicare.i ꝟbo ꝛ dict.nu.2.fo.xcv.

De litera R.

Recognoſcens ſe tenere caſtrum in feudum an intelligendus ſit recognoſcere iuriſditionē.in ꝟbo de caſtro.nu.6. fo.xxvj.

Recognoſcens ſe tenere in feudū et emphiteoſim ab aliquo an preiudicet ſib/et heredibus ſuis.in verbo dictiqꝫ.nu.21. fo.xcij.

Recognoſcēs feudum pro ſe et quibuſdam an acquiratur ius pro illis quibuſdam.in verbo dictiqꝫ.nu.22. fo.xciij.

Recognoſcēs ſe tenere quoddā caſtrum in feudū an ꝑ talē recognitionem videat recognoſcere territoꝛium et iuriſditionem.in verbo dictiqꝫ.nuṁ.2.fo.lxxxix.

Recognoſcens ſe tenere in feudū a tali domino preter talem domum:an videatur recognoſcere iuriſditionē in homines.in verbo dictiqꝫ.numero.14. folio.xcj.

Recognoſcēs ſe tenere feudum animo donardi bona ſua an preiudicet liberis.in verbo dictiqꝫ.numero.24. folio.xciij.

Recognoſcens ſe hominē alicuius an preiudicet filijs de homagijs.nu.12.fo.cvij.

Recognoſcens caſtrū in feudum an ꝛ quādo intelligatur recognoſcere territoꝛiū in verbo.dictiqꝫ.numero.9.folio.lxxxix.

Recognitio feudi facta aliter ꝙ moꝛe ſolito an noceat poſteris ipſius recognoſcētis.in verbo dictiqꝫ.nuṁ.13.fo.xcj.

Recognitio feudi facta per ſubditum in fauoꝛem domini ipſo ignoꝛante an proſit domino.in verbo dictiqꝫ.nu.25.fo.xciij.

Reconuentio an locum habeat coꝛam paribus curie.in ꝟbo.ꝛ dicti.n.18.fo.xcviij.

Reconuentio augere dicitur iudicis iuriſditonē.in verbo ꝛ dicti.nu.19.fo.xcviij.

Rectoꝛ ſeu cancellarius vniuerſitatis qui ſcholari roganti ſe ad examē admitti id denegarūt an ex eo ꝑuari debeāt dignitate rectoꝛatus vel cancellarie.in dict.Marchio.§.queritur etiaꝫ.nu.2.fol.viij.

Refutatio feudi antiqui per vaſallum dn̄o facta an debeat preiudicare agnatis ipſius refutantis.in verbo et cum pacto ij.numero.37. fo.xlviij.

Regalis dignitatis ſucceſſio ſemꝑ tranſit ad cōſanguineos licet reperiātur in cēteſimo gradu conſanguinitatis.in dict.Dux.§.quid ſi rex.numero.6. folio.ij.

Regales dignitates an ꝛ qn̄ ſtatuto vel cōſuetudine induci poſſit vt diuidant.in dic.Dux.§.vlterius quero.nu.2.fol.iiij.

Regalia que dicantur.in verbo in feudum.numero.4. folio.xxiij.

Regesduo ſeu duces an ſimul ꝛ ſemel poſſint in eodem regno vel ducatu dominari.in dict.dux.§.quid ſi rex.n.2.fo.ij.

Regie dignitatis dn̄i vt ſunt rex/dux/marchio/baro/delphinus/ꝛ hmōi an et qn̄ poſſunt expellere mercatoꝛes vel alios in ſuo territoꝛio negotiantes.in dict.dux.§.item quero.numero.1. folio.iiij.

Regula quod filiꝰ debeat ſimul acceptare feudū et hereditatē paternā:aut vtrūqꝫ repudiare in ꝟbo ita ꝙ.nu.2.fol.xxxvij.

Regnū vel ducatus eius q̄ intrauit religionem animo ibidem manēdi perpetuo/an videatur trāſire in eandem religionem.in dict.dux.§.quid ſi rex.nu.1.fo.ij.

Regni ducatꝰ vel marchionatus ſucceſſoꝛ q̄s efficiet an ſecūdogenitꝰ an ꝟo natꝰ ex ꝑmogenito defuncto ipſiꝰ regis ducis ꝛc.in dic.dux.§.qd ſi rex.nu.8.fol.ij.

Remiſſio ſeu liberatio ab homagio an poſſit fieri in vltima voluntate.de roydis.numero.45. folio.xciiij.

Renuntians feudo in manibus domini an perfecte renuntiare dicatur.in verbo ꝛ vnus.numero.7. folio.lxxxvij.

Renuntians feudo in manibus dn̄i ſui an ꝑiudicet filijs ſuis.in verbo ꝛ vnus.numero.8. fo.lxxxvij.

Renūtiatio quelibet facta in manibus nō ſui iudicis non valet.in verbo ꝛ vnus.numero.11. fo.lxxxviij.

Res data alicui vaſallo cū onere dꝛ in aliū tranſire cum eodem onere.de roydis.numero.5. fo.xciiij.

Res in feudo paternū conceſſa non tranſit vltra quartā generationē.in verbo in feudū.nu.9. fo.xxiij.

Re ꝑmutata ſi vna plus valeat ꝙ alia ex quo ꝓ equiualētia dat pecunia an hoc caſu dn̄s poterit hr̄e cōmodū tertie vēditionis de roydis.nu.33. fo.xciiij.

Re pro qua apparet homagiū fuiſſe preſtitū ad aliquē ꝑuēta an ille tenebitur ad homagium preſtandum.de homagijs.nu.17. fo.cviij.

Rex cōcedens caſtrū cum oī iure qd ibi hꝫ an cenſeatur cōceſſiſſe ius regū.i ꝟbo dictiqꝫ.nu.3. fo.lxxxix.

Ruſticus inueniēs falconē alicuiꝰ domini venantis ſi apud ipſum moꝛiatur falco an tenebitur dn̄o.in verbo cuꝫ venationibus.nu.7. fo.xxxiiij.

¶ De litera S.

Scripture authentice fidē faciētes in vno loco an etiā fidem faciant in alio. in verbo de adherentibus. numero.12. folio.ciiij.

Sententia lata contra vaſallum ꝙ feudum ad alium pertineat an preiudicet agnatis vaſalli ſuccumbentis. in verbo et dicti.nume.33. folio.cj.

Sententia lata inter contendentes de feudo certi loci an omnibus illius loci preiudicet. in verbo et dicti.nu.34.fo.eod.

Sentētia lata in materia feudali ad quem ſit appellādū.in ꝟbo ⁊ dicti.nu.36.fo.c.

Seruitia perſonalia domino debita an cōuerti poſſint in ſubſidium pecuniariuꝫ. de homagijs.numero.31. folio.cix.

Sindicus vniuerſitatis an et qualr̄ poſſit pſtare iuramentū fidelitatis ꝑ ipſa vniuerſitate.in verb. qui quidē.nu.11.fol.lv.

Solēnitate ꝑ ſtatutū inducta in feudi alienatione an ipſa omiſſa debeat feudum amitti.i ꝟb.⁊ cū pacto.ij.nu.28.fo.xlvj.

Solutio cenſus eſt ſubiectionis ꝓbatio de homagijs.nu.37. fo.cxij.

Stāte ꝯſuetudine eccl'ie infeudādi tm̄ vnā vel duas res an poſſint infeudari plures.in ꝟb.in feudū.nu.39. fol.xxvj.

Stāte ſtatuto ꝙ forēſes nō poſſint acquirere predia an prohibeant etiā accipere pignori pro tanto ꝗtū valēt.de roydis. numero.37. fo.xciiij.

Stāte ꝯſuetudine eccl'ie infeudādi maſculos tm̄ an poſſit qs ab illa īfeudari ꝑ ſe ⁊ ſuis heredibꝰ tā maſculis ꝙ̄ feminis. in verbo in feudum.nu.38. fol.xxv.

Stāte regula ꝙ filio vaſalli dn̄m offendēte vel deducatur ad dn̄ꝫ vel ſeparet a pr̄e cuiꝰ erit eligere.i ꝟb.dictiqꝫ.n.5.f.lxxv.

Stāte ſtatuto ꝙ femina excludatur ab hereditate paterna an ſi pater habeat feudū ad feminas trāſibile an virtute talis ſtatuti excludat femina ab ipſo fendo. in verbo.ita ꝙ.nu.6. fo.xxxvij.

Statutū ꝙ p̄dia nō poſſint alienari in forēſes an ſemper ⁊ vbiqꝫ ſit validū.in verbo ⁊ dicti.nu.5. fo.xcvj.

Statutū quo permittitur vaſallis alienare feudū ſine licētia dn̄i an ſit validum.in verb.et cum pacto.ij.nu.15. fo.xlv.

Statutū de retractādo rē vēditā offerendū p̄tiū īfra annū quo caſu locū nō habeat de roydis.nu.31. fo.xciiij.

Statutū vel ꝯſuetudo ꝙ in ꝯtractibꝰ vēditionū dn̄s habeat tertiā vēditionē an ſit ſtādum de roydis.nu.28. fo.xciiij.

Statuta vel ꝯſuetudines dicunt ſtricti iuris.de roydis.nu.32. fo.xciiij.

Subditus an ⁊ in quibus caſibꝰ poſit accuſare dominum ſuū de crimine.de homagijs.numero.28. fo.cix.

Subditus an teneat alimētare dominum ſuum in caſu neceſſitatis.de homagijs. numero.29. folio.cix.

Subditus an teneat iuuare dn̄m ſuū contra inimicos.de homagijs.nu.30.fo.cix.

Subditus ſi rūpat inſtrumēta ſua in p̄lando roydas ſeu opas an dn̄s teneat ad refectionē.de roydis.nu 8. fol.xciiij.

Subditi habentes dn̄m furioſum aut nētecaptū qualiter debeant prouidere.de roydis.numero.47. fo.xciiij.

Subditi alicuius dn̄i ſe alteri dn̄o ſubmittere volētis an ⁊ qn̄ ꝯtradicere poſſint. in dict.dux.§.vlterius ꝗro.nu.1.fol.iij.

Subditi an poſſint aliquo caſu ſe dn̄o terrā ingredi volēti opponere.de roydis. nume.51. fo.xciiij.

Subiectus rōne homagij an poſſit ſe liberare aut relaxare ab ipſo homagio.de roydis.nu.4. fo.xciiij.

Subīfeudās an ſibi poſſit aliqd ſibi de feudo retinere.i ꝟb.ita etiā.nu.5. fo.xxix.

Subſtitutio pupillaris quo caſu dicatur teſtamētū.de roydis.nu.17. fo.xciiij.

Subinfeudatio nō durat niſi ad vitā ſubinfeudātis.in ꝟb.ita etiā.nu.4. fo.xxix.

Succeſſoriū edictū an ⁊ qn̄ habeat locū in regalibus dignitatibꝰ ſicut ſunt ducatꝰ marchionatus ⁊ comitatꝰ.i dict.dux.§. quid ſi rex.nu.3. folio.ij.

Et q̄ iura veniāt in tali ſucceſſiōe.nu.5.

Succeſſor regni vl' alteriꝰ dignitatis regalis vter efficiet an natꝰ qn̄ acq̄ſitā ipſam dignitatē an vero poſt.in dict.dux.§.qd ſi rex.nu.11. fo.iij.

Succeſſor feudi an teneat idē p̄ſtare iuramentū qd̄ p̄ſtitit anteceſſor.in ꝟbo ⁊ ꝓmiſerūt.nu.34. fo.lxxiij.

Superior an ⁊ qn̄ inhibere poſſit inferiori ne ſua vtatur iuriſditione.in dict.vicos

rīuſqꝫ perpetuus.nu.6. fo.xiij.

¶ De litera T.

Tacitus cōſenſus dn̄i an ſufficiat ad feudi alienationē.in ꝟbo ⁊ cuꝫ pacto.ij. nume.20. fo.xlv.

Tp̄s petēdi renouationem feudi an poſſit ꝑ dn̄m augeri vel minui.i ꝟb.q̄ qdē.nu.33.f.lviij.

Tēpus petēdi inueſtiturā feudalē an locū habeat in femina ſuccedēte in feudo.in ꝟbo q̄ quidē.nu.43. fo.lx.

Tempus in materia appellationis diuerſimode ꝯſiderat.i ꝟb.⁊ dicti.nu.38.fo.cij.

Tp̄e guerre an poſſit dn̄s ſuperior ponere cuſtodes in caſtro qd̄ tenet in feudū.in ꝟbo de caſtro.nu.11. fo.xxvij.

Tēpore ad petēdū inueſtiturā feudi lapſo ſi dn̄s recipiat inueſtiturā a vaſallo an videat remiſiſſe culpā more.in ꝟbo qui quidem.nu.38. fo.lix.

Tenēs rē eccl'ie ī feudū an poſſit alteri infeudare.i ꝟbo in feudū.nu.40.fo.xxvj.

Tenēs feudū ab eccl'ia an poſſit vēdere cū ꝯſenſu p̄lati illius eccl'ie.in ꝟbo in feudū.nume.41. fo.xxvj.

Tenēs feudū ab vno dn̄o ſi recognoſcat ſe tenere ab alio an vero dn̄o p̄iudicet.in ꝟbo dictiqꝫ.nu.23. fo.xciij.

Tyrannus an veniat appellatiōe p̄ncipis. in dict.princeps.nu.2. fo.vij.

Titulus an fil.vel agna.qualr̄ ſit interp̄tādus.in ꝟbo ita ꝙ.nu.3. fo.xxxvij.

Trāſactio ſup re feudali ſine licētia dn̄i an dēat p̄iudicare agnatis ipiꝰ vaſalli trāſigētis.in ꝟb.⁊ cū pacto.ij.nu.12.f.xliij.

Tribꝰ fratribꝰ feudū antiquū habētibus ſi vnꝰ det alteri p̄tē ſuā ⁊ deinde monachatur an illa pars ſpectare debeat ad illū ſolū aut alios duos.in ꝟbo ⁊ cū pacto.ij.nu.34. fo.xlviij.

Tutele p̄tās an tranſeat ad ſucceſſores.in dict.dux.§.addo vobis.nu.2. fo.ij.

Tutor vel curator p̄mogeniti an ⁊ qn̄ curā habeat vel tutelā bonorū ipſius primogeniti effecti furiori.in dict.dux.§. qd ſi rex.nu.7. fo.ij.

Tutor an poſſit p̄ſtare iur̄m fidelitatis pro pupillo.in ꝟb.q̄ quidē.nu.12. fo.lv.

Tutor nō petēs inueſtiturā feudi pro pupillo an pupillus debeat amittere feudū.in ꝟbo q̄ quidē.nu.50. fo.lxj.

Tutores habētes adminiſtrationē diuiſaꝫ nō debēt ſe de alteriꝰ adminiſtratiōe intromittere.de roydis.nu.6. fo.xciiij.

Tutoribus p̄ncipū pupillorꝫ ſufficit exhibere quales inueniri pn̄t fideiuſſores pro ſuſcipienda ipſa tutela.in dictione Carolus.nu.4. fo.j.

Et ibi vide de domina blanca francorum regina.

¶ De litera V.

Vacāte imperio ſuccedit eccleſia ſꝫ an poterit currere p̄ſcriptio.in ꝟbo cum mero.nu.15. fo.xxx.

Vaſallus nō debet reuelare ſecreta dn̄i ſui.in ꝟbo qui quidē.nu.4. fo.liiij.

Vaſallus debet honorifice petere inueſtiturā ſeu renouationē feudalē.in ꝟbo qui quidē.nu.56. fo.lxj.

Vaſallus an poſſit iurare ꝑ ſe ⁊ ſucceſſoribus ſuis.in ꝟbo q̄ quidē.nu.36.fo. lix.

Vaſallus ſingulis annis ad certuꝫ cenſum obligatus an triēnio abſtinēs cadat a feudo.in ꝟbo ⁊ cū pacto.j.nu.1. fo.xlj.

Vaſallꝰ q̄ debebat petere renouationē.inueſtiture ſi decedat ꝓpe terminū petēdi an ſucceſſores habere debeāt itegrū tp̄s ad petēdū i ꝟbo.q̄ qdē.n.34.fo.lviij.

Vaſallꝰ an poſſit inuito dn̄o refutare feudū.in ꝟb.q̄ quidē.nu.29. fo.lvij.

Vaſallus qn̄ teneat iuuare dn̄m in guerra in ꝟbo.⁊ ꝓmiſerūt.nu.6. fo.lxvij.

Vaſallus an teneatur iuuare dominum in[illegible]edere volentem.in ꝟbo ⁊ ꝓmiſe[illegible].7. fo.lxviij.

Vaſallus an teneat iuuare dn̄m ſe iniuſte defendētē.i ꝟb.ꝓmiſerūt.nu.8. fo.lxviij.

Vaſallus ad q̄ ſeruitia teneat dn̄o ſuo.in ꝟbo ⁊ ꝓmiſerūt.nu.1. fo.lxvij.

Vaſallus inueſtitꝰ cū ijs ꝟbis cōcedo tibi feudū liberū ⁊ frācuꝫ an teneat ſeruire dn̄o in guerra aut ſuis ſumptibꝰ.in ꝟb. ⁊ ꝓmiſerūt.nu.2. fo.lxvij.

Vaſallus ſub qua forma debeat petere a dn̄o inueſtiturā ſeu renouationē inueſtiture feudalis.i ꝟb q̄ qdē.n.39.fo.lix.

Vaſallus forma debita petēs iueſtiturā ſi ſit recuſatus an ſit liberatus.in ꝟbo q̄ quidē.nu.40. fo.lix.

Vaſallus ꝓ lenocinio volẽs vxorẽ dñi ſui al teri adulterãdã traducere dȝ feudo pri uari.in ꝟbo dictiqȝ.nu.32. fo.lxxix.
Vaſallus aſſaliens caſtrũ dñi ſui dȝ ꝑdere feudũ.in ꝟbo dictiqȝ.nu.33. fo.eo.
Vaſallus an ⁊ quãto tpe poſſit ꝓſcribere aut acquirere ius pedagiãdi.in ꝟbo cũ me ro.nu.21. fo.xxxij.
Vaſallus imponẽs ſeruitutẽ rei feudali an mereatᷣ illud ꝑdere.in ꝟbo qui quidem. nume.63. fo.lxiij.
Vaſallus ſciẽs dñm ſuũ eſſe icluſuȝ vel de tẽtũ nec curat illũ liberari cũ poſſit dȝ feudũ amittere.i ꝟ.dictiqȝ.n.37.f.lxxx.
Vaſallus ferẽs cõtra dñȝ teſtimoniũ an po terit eo priuari feudo.in verbo dictiqȝ. nume.25. fo.lxxviij.
Vaſall⁹ an poſſit hypotecare feudũ aut in ſeruitutẽ ponere:⁊ an ſi ↄtingat dñȝ illũ emere teneatᷣ ad illã ſeruitutẽ in ꝟbo q̃ quidẽ.nu.62. fo.lxij.
Vaſallus an teneatᷣ ꝓſtare dño auxiliũ i do tatione filiarũ ſuarũ.in ꝟbo qui quidẽ. nu.76. fo.lxv.
Vaſallus nõ poſſidẽs ſi remotionẽ inueſti ture intra annũ ⁊ diẽ nõ petierit an de beat ꝑdere feuduȝ.in verbo qui quidẽ. nume.32. fo.lviij.
Vaſall⁹ grauiter delinquẽs in aliũ q̃ dñm feudi an poſſit feudo ꝓuari:⁊ i quẽ trãſ ire dẽat feudũ.i ꝟ.dictiqȝ.n.59.f.lxxxiiij
Vaſall⁹ ↄmittẽs dño fellonia ſi ip̃e vaſall⁹ decedat ſine q̃rela an poſſit ſucceſſorib⁹ ꝓiudicare.i ꝟb.dictiqȝ.nu.52. fo.lxxxj.
Vaſall⁹ alicui⁹ dñi an poſſit ſine licẽtia dñi ↄfederationẽ facere cũ aliqua ciuitate. in ꝟbo de adherẽtibus.nu.4. fo.ciij.
Vaſallus an circũſcripta ꝓmiſſiõe teneatᷣ recognoſcere feudũ a dño ad ipſi⁹ dñi req̃ſitionẽ.in ꝟb.dictiqȝ.nu.1.fo.lxxxix.
Vaſallus ↄmittẽs inceſtũ ip̃o iure ꝓuatur feudo.in ꝟb.dictiqȝ.nu.31. fo.lxxix.
Vaſall⁹ ſeruiẽs dño ꝑ ſubſtitutũ min⁹ ido neũ an ⁊ qualᷣr ſit feudo ꝓuãdus.in ꝟb. ⁊ promiſerũt.nu.32. fo.lxxij.
Vaſallus qualᷣr debeat vocari in auxilium dñi ſui.in ꝟ.⁊ ꝓmiſerũt.nu.33.fo.lxxiii.
Vaſall⁹ an poſſit rẽ feudalẽ ↄcedere ad li bellũ.in ꝟb.ita etiã.nu.9. fo.xl.
Vaſallus an in re feudali poſſit conſtitue re ſeruitutẽ.in ꝟbo ita etiã.nu.10.fo.xl.
Vaſallus nullo caſu repellend⁹ venit aut liberãdus a iuramẽto fidelitatis.in ꝟ bo qui quidẽ.nu.47. fo.lxj.
Vaſallus quibus cauſis excuſetur a non petitione inueſtiture.in ꝟbo qui q̃dẽ nu.48.⁊.51.⁊.52. fo.lxj.
Vaſallus iurans dño fidelitatẽ ⁊ cõuento rum formalitatem an teneatur ſtare cõ tractui feudali.in verbo ⁊ vnus.nume ro.3. fo.lxxxvj.
Vaſall⁹ aliqua rõnabili cã manũ mittens in dñm an debeat feudo priuari.in ꝟbo dictiqȝ.nu.43. fo.lxxx.
Vaſallus inſidiãs ville dñi veneno vel alᷣr an veniat feudo priuandus.in verbo dictiqȝ.nu.44. fo.eo.
Vaſallus feudum alienans irrequiſito do mino debet illud amittere.in ꝟbo dicti qȝ.nu.45. fo.eo.
Vaſallus cõtumax in cã feudali dȝ feudũ amittere.in ꝟbo dictiqȝ.nu.46.fo.eod.
Vaſallus vocans dominum in ius venia non petita an debeat ꝑdere feudum.in ꝟbo dicti.qȝ.nu.48. fo.lxxxj.
Vaſallus eleuans manum contra domi num licet non percutiat tenetur tamẽ actione iniuriarũ.in verbo dictiqȝ.nu me.49. fo.lxxxj.
Vaſallus q̃ iurauit fidelitatẽ dño an tenea tur adiurare dominum contra patrem vel fratres.in verbo qui quidem.nume ro.15. fol.lv.
Vaſallus vaſalli offendens dominũ princi palem venit feudo priuãdus q̃ feudũ applicandũ venit domino immediate in ꝟbo.dictiqȝ.nu.11. fo.lxxv.
Vaſallus primus cõmittẽs fellonia ꝓpter quã priuatur feudo an ꝓiudicet vaſal lo cui de eodeȝ ſubinfeudauit:ita q̃ ius ſuum perdat.in verbo dictiqȝ.nume ro.12. fo.lxxvj.
Vaſallus primus ſi poſt offenſam reſtitua tur an etiam ſecundus recuperabit iu ra ſua.in verbo dictiqȝ.nu.13. fo.lxxvj.
Vaſallus fedus faciens cum inimico dñi venit feudo priuandus.in ꝟbo dictiqȝ. nu.14. fo.lxxvj.
Vaſallus occidens fratrem proprium aut fratrem domini ſui an ſit feudo priuan dus.⁊ nume.16.in verbo dictiqȝ.nume ro.15. fo.lxxvj.
Vaſallus an poſſit trãſigere ſuper re feu dali ſine licentia domini in verbo ⁊ cuȝ pacto.ij.nu.7. fo.xliij.
Vaſallus põt tranſigere cũ aduerſario dũ modo ipſe vaſallus retineat feudũ.in ꝟbo ⁊ cũ pacto.ij.nu.8. fo.xliij.
Vaſallus an poſſit cõpromittere ſuper re feudali ſine licentia dñi in verbo ⁊ cuȝ pacto.ij.nu.9. fo.xliij.
Vaſall⁹ an poſſit cõpromittere in arbitra torẽ ſine licẽtia dñi.in ꝟbo ⁊ cũ pacto. ij.nu.10. fo.xliij.
Vaſallus an ꝑ ſimplex cõpromiſſum factũ in arbitratorem ſine licentia dñi poſſit amittere feudum.in verbo ⁊ cum pa cto.ij.nu.11. fo.eodẽ.
Vaſallus inueſtituram nõ petẽs intra tp̃s debitũ dȝ ipſo priuari.in verbo dictiqȝ. nume.2. fo.lxxv.
Vaſallus aduocans contra dñm ſuũ an ſit feudo priuandus in verbo dictiqȝ.nu me.26. fo.lxxviij.
Vaſallus iudicans cõtra dñm ſuũ an de beat feudo priuari.in verbo dictiqȝ.nu me.27. fo.lxxviij.
Vaſall⁹ reuelãs ſecreta dñi ſui debet feu do priuari.in ꝟbo dictiqȝ.nu.28.fo.eo.
Vaſallus inhoneſte agens cum vxore dñi ſui ſiue vidua ſiue nondũ traducta:vel cũ aliis affinibus aut pediſſequa venit feudo priuandus.in verbo dictiqȝ.nu mero.29. fo.eo.
Vaſall⁹ nõ tenetur offerre ſeruitiũ domi no donec ſit interpellatus niſi ſciat pe riculum imminere.in verbo ⁊ cũ pacto j.nume.6. fo.xlij.
Vaſall⁹ an teneatᷣ alimẽtare dñm exiſtentẽ in inopia.i ꝟbo ⁊ cũ pacto.j.nu.7.f.xlij.
Vaſallus nõ põt alienare feudũ ſine cõſen ſu dñi.in ꝟbo ⁊ cũ pacto.ij.nu.1.fo.xliij.
Vaſallus an poſſit ſine licentia dñi locare feudũ ad longum ſeu longiſſimum tem pus.in verbo ⁊ cum pacto.ij.nume.13. folio.xliiij.
Vaſallus an poſſit alienare feudũ propter neceſſitatem aliquã.in verbo ⁊ cum pa cto.ij.nu.14. fo.eo.
Vaſallus occidens ſeipſum an ꝑdet feudũ pro ſuis heredibus.in verbo dictiqȝ.nu mero.19. fo.lxxvij.
Vaſallus occidens conuaſallũ an priuari debeat feudo.i ꝟb.dictiqȝ.n.20.f.lxxvij.
Vaſallus an poſt fellonia dño factã effect⁹ furioſus an ex culpis ⁊ fellonijs ꝓcedẽ tibus pati poſſit ſñiam priuatiuã feudi. in ꝟbo dictiqȝ.nu.21. fo.eo.
Vaſallus an teneatur dño feudi oſtẽdere oẽs res feudales pro quibus eſt ſubdi tus.in ꝟbo dictiqȝ.nu.15. fo.xcj.
Vaſallus negãs feudũ ſi poſtea cõuincatᷣ venit feudo priuandus.in verbo dicti qȝ.nu.16. fo.xcij.
Vaſallus negãs ſe habere inſtᷣm feudi an tenebitur illud exhibere.in ꝟbo dicti qȝ.nu.17. fo.xcij.
Vaſallus an teneatur dño oſtendere feu dum ⁊ quantitatem feudi.in verbo dicti qȝ.nu.18. fo.eo.
Vaſallus an poſſit dñm ſuum accuſare cri minaliter aut cõtra ipſum teſtificari.in ꝟbo qui quidẽ.nu.18. fo.lvj.
Vaſall⁹ cõmiſcẽs cũ ↄcubina dñi ſui an de beat feudo priuari.in verbo qui quidẽ nu.19. fo.lvj.
Vaſallus carnaliter cognoſcens pediſſe quã dñi an ſit feudo priuandus.in ꝟbo qui quidẽ.nu.20 fo.lvj.
Vaſallus an poſſit in re feudali alteri cõſti tuere vſumfructum.in verbo ita etiaȝ. nume.13. fo.xl.
Vaſall⁹ an poſſit cõcedere annuos fruct⁹ in re feudali.in ꝟbo ita etiã.nu.14.f.xl.
Vaſallus an de rebus ſuis feudalib⁹ poſ ſit in teſtamento relinquere pauperi bus.in ꝟbo ita etiã.nu.16. fo.xl.
Vaſallus an pro filia ſua maritanda poſſit dare feudũ in dotem.in verbo ita etiã. nume.17. fo.xlj.
Vaſallus hñs plures dños bellũ gerẽtes quam iuuabit.in verbo ⁊ promiſerunt. nume.11. fo.lxviij.
Vaſallus vaſalli quẽ dñm teneatur iuuare an mediatum an immediatum.in ver bo ⁊ ꝓmiſerũt.nu.12. fo.lxix.
Vaſallus ꝯ quos teneatᷣ iuuare dñm ſuuȝ. in ꝟbo ⁊ ꝓmiſerunt.nu.13. fo.eo.
Vaſallus an teneatur iuuare dñm etiam cõtra patrem aut fratrẽ.in verbo ⁊ ꝓ miſerunt.nu.14. fo.lxx.
Vaſallus clericus an teneatur iuuare do minum temporalem in guerra.in ver bo ⁊ ꝓmiſerunt.nu.16. fo.lxx.

Vaſall⁹ dimittẽs dñm in bello nõ mortuũ nec vulneratũ an veniat feudo priuandus.in ꝟbo ⁊ ꝓmiſerũt.nu.17. fo.lxx.
Vaſallus quibus caſibus poſſit licite dimittere dñm in bello.in ꝟbo ⁊ ꝓmiſerunt.nume.18. fo.lxx.
Vaſallus deſerens dñm in bello an ſi nullũ dño incõmodũ ſequat᷑ debeat ꝑdere feudũ.in ꝟbo ⁊ ꝓmiſerũt.nu.19.fo.lxx.
Si vaſallus teſtetur de re feudali preſente dño ⁊ preſentib⁹ agnatis an ſibi p̄iudicabit᷑ ex eorũ p̄ſentia.in verbo ⁊ cũ pacto.iij.nu.4. fo.l.
Vaſallus offendens aliquẽ ex adherẽtib⁹ dñi ſui an ſit feudo priuãdus.in verbo de adherẽtibus.nu.1. fo.cij.
Vaſallus cleric⁹ litigãs cũ dño an debeat paribus curie iudiciũ ſuſcipere.in ꝟbo ⁊ dicti.nu.3. fo.xcv.
Vaſallus nõ faciẽs iuſtitiã dño ſuo an ſit feudo priuãdus.in verbo dictiq;.numero.13. fo.lxxvij.
Vaſallus an teneatur dñm inopẽ alimentare.in verbo q̄ quidẽ.nu.78. fo.lxvj.
Vaſallus an teneat᷑ p̄ſtare dño ſeruitium intra annũ ⁊ diẽ determinatũ ad petẽdum inueſtiturã feudalẽ in verbo qui quidẽ.nu.44. fo.lx.
Vaſallus multis cauſis excuſatur a nõ p̄ſtando ſeruitio dño.in ꝟbo ⁊ ꝓmiſerũt.nume.30. fo.lxxj.
Vaſallus an ꝯ ꝓpriũ dñm poſſit agere interdicto vnde vi pro ſpoliatione.in verbo ⁊ dicti.nu.6. fo.xcvj.
Vaſallus ignorans dñm ſuũ vulneratũ in bello an ſi eum relinquat ſit feudo priuãdus.in ꝟbo ⁊ ꝓmiſerũt.nu.21.fo.lxxj.
Vaſallus qualr̄ cõtra dñm cõcipiet libellũ.de homagijs.nu.27. fo.cix.
Vaſallus an ſine licẽtia dñi poſſit rem feudalem concedere in emphiteoſim.in ꝟbo ita etiã.nu.8. fo.xl.
Vaſallus iurãs occidere dñm nõ tñ occidit an feudo priuabitur.in verbo dictiq;.nu.42. fo.lxxx.
Vaſallus offendens dñm an ipſo iure priuetur feudo aut an requiratur ſnīa.in ꝟbo dictiq;.nu.9. fo.lxxv.
Vaſallus qui ſubinfeudauit alteri feudũ ſi refutet illũ feudũ in manib⁹ dñi an reſoluetur illa ſubinfeudatio.in verbo ⁊ vnus.nu.9. fo.lxxxviij.
Vaſallus an abſq; ſnīa poſſit feudo priuari.in verbo ⁊ dicti.nu.35. fo.cj.
Vaſallus ſi ſit hõ nobilis famoſus ⁊ potẽs an poterit ſuire dño ſuo in bello ꝑ ſubſtitutum.in verbo ⁊ promiſerunt.numero.27. fo.lxxj.
Vaſallus cõmittens homicidiũ in aliũ q̄ in dñm feudi an ſit feudo priuãdus.in verbo dictiq;.nu.62. fo.lxxxv.
Vaſallus an teneatur preſtare iuramentũ fidelitatis filio dñi ipſo viuente.in verbo qui quidem.nu.13. fo.lv.
Vaſallus effectus monachus debet feudo priuari.in ꝟbo dictiq;.nu.40. fo.lxxx.
Vaſallus confederationẽ cũ inimicis dñi.ſui faciẽs p̄ſumitur inimicus ipſi⁹ dñi.in ꝟbo de adherẽtib⁹.nu.11. fo.ciiij.
Vaſalli ꝓmittẽtes dñis ſuis p̄ſtare auxiliũ de ſuis placitis ⁊ litigijs quid intelligãtur promittere.in verbo ⁊ promiſerunt.nu.24. fo.lxxj.
Vaſalli tenẽt᷑ iuuare dñm ꝑ defenſiõe ſeu recuperatione terre proprie q̄uiſcũq; etiã ſit remota.in verbo ⁊ promiſerũt.nume.5. fo.lxvij.
Vaſalli an extra territoriũ dñi teneantur dñm iuuare in guerra.in verbo ⁊ promiſerũt.nu.5. fo.lxvij.
Vaſalli an teneantur redimere vel auxiliũ dare vt redimatur dñs a captiuitate.in verbo qui quidẽ.nu.77. fo.lxv.
Vaſalli an teneant᷑ dño p̄ſtare auxiliũ pro filia ſua ſpuria maritãda.in verbo qui quidem.nu.79. fo.lxvj.
Vaſalli an teneantur auxiliare dño pro filia monachanda.in verbo qui quidem.nume.80. fo.lxvj.
Vaſalli litigãtes an poſſint prorogare iuriſditionẽ alieni iudicis.in verbo ⁊ dicti.nume.32. fo.c.
Vaſallo relictis pluribus heredibus decedere an quilibet heres teneatur ad iuramentũ fidelitatis dño rõne feudi.in verbo qui quidẽ.nu.22. fo.lvj.
Vaſallo ꝯmittẽte felloniã propter quã debeat ꝑdere feudũ an ſi dñs remittat et felloniã ⁊ feudũ remanebit antiquũ ſicut p̄us.in ꝟbo dictiq;.nu.64.f.lxxxv.
Vaſallo rẽ feudalem apud aliũ conſtitutã inuadẽte cui applicandũ erit ius feudi.in verbo dictiq;.nu.65. fo.lxxxvj.
Vaſallo remittẽte ſuis hoĩbus aliquod ſeruitiũ ſi feudũ ad dñm reuertatur an tenebitur ſtare illi remiſſioni in ꝟbo ita etiam.nu.11. fo.xl.
Vaſallo decedẽte relicto vnico filio infante an ille infans tenebitur p̄ſtare iuramentum fidelitatis:an tutor eius.i verbo qui quidem.nu.24. fo.lvij.
Vaſallo feudũ vendere volẽte ſi agnatus offerat iuſtũ pretium:extraneus autem offert vltra:quis veniet p̄ferendus.in verbo et cum pacto.iij. numero.38.folio.xlviij.
Vaſallo vaſalli felloniã cõmittente contra principem a quo primus vaſallus feudũ recognoſcit cui veniet feudũ applicãdũ.in verbo ⁊ cum pacto.iij.numero 22.folio.xlvj.
Vaſallo in ſeruitiũ dñi ſui deficiẽte an poterit dñs propria authoritate apprehendere feudũ ⁊ abſq; ordine iudiciario occupare.in verbo ⁊ promiſerunt.numero.35. fo.lxxiij.
Vaſallo intra tempus ſtatutum inueſtituram non petente an feudum tranſire debeat ad agnatum.in verbo qui quidem.nu.46. fo.lx.
Vaſallum alienãdo feudũ ſine licentia dñi eſſe dignũ priuatione feudi qualr̄ ſit intelligendũ in verbo ⁊ cum pacto.iij.numero.4. fo.xliij.
Vaſallũ inueſtiens de mero imperio inueſtiturã facere dꝫ cũ traditione gladij in manibus ipſius vaſalli.in dict.inueſtiui talẽ.nu.9. fo.xv.
Vaſallũ alienantẽ feudũ ſine licẽtia dñi debere illud ꝑdere qualiter ſit intelligendum.in verbo et cum pacto.iij.numero 45. fo.xlix.
Venatio viris ſanctis ſemꝑ legitur prohibita.in verbo cum venationibus.numero.8. fo.xxxv.
Venetie ciuitas an ſubdita ſit inſolidum ipſis venetis.in dictione dux.§.quero in primis.nu.4. fo.j.
Vendẽs caſtrũ an intelligantur etiã vẽditi vaſalli ſi qui in illo ſint.in ꝟbo de caſtro.nu.9. fo.xxvij.
Vendens caſtrũ reſeruata quadam domo an poterit poſtea illam domũ in fortilicium edificare.in verbo de caſtro numero.12. fo.xxvij.
Vendens feudum cum ijs verbis ſaluo honore dñi:licentia nõ optata an debeat feudũ amittere.in verbo ⁊ cũ pacto.iij.nu.25. fo.xlvj.
Vendens caſtrũ an teneatur vſq; ad illius traditionẽ cuſtodire.in verbo de caſtro.nu.23. fo.xxviij.
Vendẽs feudũ ſub cõditione ſi dño placuerit an excuſetur a feudi ꝑditiõe.in ꝟbo ⁊ cũ pacto.iij.nu.27. fo.xlvj.
Vendito territorio an cẽſeatur vendita q̄libet iuriſditio.in verbo de caſtro.numero.8. fo.xxvij.
Venditio facta ꝑ hec verba vendo ⁊ trado tibi tale feudũ ſaluo iure dñi agnatorũ meorũ:⁊ an requirat dñi conſenſum.in ꝟbo ⁊ cũ pacto.iij.nu.23. fo.xlvj.
Venditio feudi facta cũ clauſula ſaluo iure dñi an ſine cõſenſu dñi ſit valida.in ꝟbo.⁊ cũ pacto.iij.nu.14. fo.xlvj.
Verbũ ꝯcedo eſt ꝟbũ gñale ⁊ dꝫ itelligi ſm naturã actus ſuꝑ quo interponitur.in ꝟbo fluminibus.nu.6. fo.xxxvj.
Verbũ inueſtire quid importet.in ꝟbo cũ argẽtifodinis.nu.1. fo.xxxvj.
Verbũ ſaluo ⁊c.in inſtr̄o vẽditionis feudalis appoſitũ multũ operatur.in ꝟbo et cũ pacto.iij.nu.6. fo.xliij.
Verbum guarentare quid ſignificet.in verbo et dicti.nu.30. fo.c.
Verba iſta do et concedo tibi tale caſtrum cum plena iuriſditione an includant merum imperium.in verbo cum mero.nu.11. fo.xxx.
Verba iſta talis feudatarius dedit vendidit et tradidit talem rem feudalem titio et conſtituit ſe tenere et poſſidere nomine ipſius titij:in venditionis inſtrumento appoſita quid operentur.in verbo et cum pacto.iij.numero.5.folio xliij.
Verba iſta:et quibus cõcedere et alienare voluerint quid importent.in verbo ita etiam.nu.1. fo.xxxix.
Verba iſta cui ius dabit in inueſtitura feudali appoſita non debent alterare naturam feudi.in verbo ita etiam.numero.2. fo.xxxix.

Verba ſub pena indignationis a principe probata cuius ſint efficacie. in dict. ꝑnceps. §. ſed an princeps. numero. 5. fo. ix.
Verba concedimus vobis titio ⁊ ſemproni o et cuilibet veſtrũ tale caſtrũ in feudũ. an ⁊ qñ operent̃ qui deficiente titio ſine liberis ſempronius habeat totum feudũ. in dict. nobiles agari. n. 5. fo. xvij.
Verba iſta omnimodam iuriſditioné quid importẽt. in verb. cũ mero. nu. 12. fo. xxx.
Verba generalia ſunt ciuiliter ⁊ prout ratio dictat intelligenda. in verb. de caſtr. numero. 13. fo. xxvij.
Verba iſta Et cum pacto ⁊c. in inueſtitura feudali appoſita quid operentur. in verbo et cum pacto. iij. numero. 1. fol. xlix.
Verba iſta Indignationem apoſtolorũ Petri et Pauli ⁊c. in lr̃is apoſtolicis appoſita quid operentur. in verbo dictiq; numero. 38. fo. lxxx.
Vicarius foraneus quis dicatur. in dict. vicariuſq; perpetuus. nume. 1. folio. xiij.
Vicarius generalis epĩ ordinariam habet iuriſdictionem. in dict. vicariuſq; perpetuus. numero. 2. fo. xiij.
Vicarius ſeu locumtenens principis poteſt omnia preter ea que penam ſanguinis concernunt expedire. in dict. vicariuſq; perpetuus. nume. 9. fol. xiiij.
Et quid de vicario epiſcopi. ibidem. numero. 10.
Vicarius ſeu locumtenẽs a rege vel duce creatus an ⁊ quando poſſit rege vel duce abſente conſenſum preſtare in alienatione rerũ feudalium. in dict. vicariuſq; perpetuus. numero. 8. folio. xiiij.
Vicarium vel locumtenẽtem epiſcopi vel principis offendens epiſcopum vel ꝑncipem offendiſſe dicitur. in dict. vicariuſq; perpetuus. numero. 12. fo. xiiij.
Vicerector quẽ rector conſtituit an ⁊ quando gaudeat immunitate qua rector. in dict. vicariuſq; perpetuus. nu. 11. fo. eo.
Virili mẽbro carẽs ꝑ quod emittat vrinam an ⁊ qñ ſuccedere poſſit in dignitate regali. in dict. marchio. nu. 3. fo. iiij.
Vſq; dictio an ⁊ quando fiet incluſiue ⁊ qñ excluſiue. in dict. ꝑntes. num. 7. fo. xviij.
Vniuerſitate feudũ tenente an oẽs de vniuerſitate teneantur ad iuramẽtũ fidelitatis. in verbo qui quidẽ. nu. 27. fo. lvij.
Vſus colligendi pedagia per tẽpus cuius initij memoria non extat in contrarium preſumitur iuſtus. in verbo cum mero. numero. 20. fo. xxxj.

Finis.

Incipit aureus ⁊

in practica perutilis totus ⁊ ſingularis Tractatus feudorũ ꝑ clariſſimũ monarchã dñm Jacobinũ de ſan. georgio iuris vtriuſq; doctoré ac interpreté conſummatiſſimũ i Thaurinẽſi gymnaſio editus, nuperrime reparatus: Sũmariiſq; copioſiſs vberrime decoratus.

Summarium.

1 Carol' nomẽ pulchrũ eſt ⁊ excellẽs Et ibi quibus parentibus genitus ſit hic carolus de quo ſit mẽtio in hac materia inueſtiture.
2 Nominis pulchri et honeſti impoſitio bonũ aliqd ꝑſupponit: turpis vo malũ.
3 Principib' in pupillari etate exiſtentibus dari tutores debẽt ꝑ quos regant̃.
Tutoribus principũ pupillorũ ſufficit exhibere quales inueniri poſſunt fideiuſſores pro ſuſcipienda ipſa tutela.
Et ibi vid' d' dña blãca Frãcoꝝ regina.

Carol' dux Sabaudie ſbi: carol'. Carolus pulchrum et excellens nomen eſt.
1 † Dicit eñ glo. in. l. facta. in. §. ſi in danda. ff.
2 ad trebel. † Qđ bonũ é habere pulchrũ nomẽ. Et per cõtrariũ turpe. malũ eſt. Genitus eſt hic Carolus ab Illuſtriſſimo ⁊ diuo principe domino. d. Amedeo Sabaudie duce q̃ maximis fulget miraculis. Et ab illuſtriſſima et excellentiſſima dña. d. Yolant. primogenita chriſtianiſſimorũ Regũ francie q̃ poſt mortem ꝑlibati ſui cõiugis tutrix fuit Illuſtriſſimi dñi. d. Philiberti ſabaudie du-
3 cis impuberis. † Nã et principes ipuberes regunt̃ ꝑ tutores. c. grãdi. extra
4 de ſupplé. negli. ꝑla. lib. vj. † Et hoc caſu ſufficiũt fideiuſſores tales quales reperiri poſſunt. Vñ cũ dña Blanca Regina frãcoꝝ vellet eſſe tutrix filij ſui impuberis ⁊ dediſſet q̃ſdã fideiuſſores. aliqui dicebant eã repellendã ꝑ tanto regno. dominus Hubertus de bobio tũc legens in ſtudio vercellẽñ. conſuluit eã non repellendaz ſed ſufficere fideiuſſores quos dare poterat: alioquin ſequeretur q̃ ſimiles principes carerent tutore. Iſta ſunt verba Alberi. de ro. in l. de ro. in. l. de creationib'. C. de epi. au.

1 Ducis appellatiõe qs intelligatur.

1 Dux. † Aduertite q: ſz papiã dicit̃ dux q: ducit populũ vl' exercitiũ militũ. l. ducẽs. C. de offi. militariũ iud. vl' dicitur dux a ducatu. c. j. in titu. de feu. marchi. Et de pluribus et diuerſis ducibus habetis tex. in. l. ij. C. de offi. prefec. preto. aphrice. habetur etiã de duce in. c. j. in ti. quis dicat̃ dux marchio comes. ⁊ in. c. imꝑialẽ. §. ꝑterea ducat'. in tit. de ꝑhibi. alie. feu. ꝑ Frede.

1 Duces quis creare poſſit.
2 Ducem an poſſit ſibi populus eligere imperatore abſente.
3 Et quid de duce Venetorum. ibidem et numero. 3.
4 Venetie ciuitas an ſubdita ſit inſolidũ ipſis Venetis.
5 Gabellas an imponere poſſint Januẽſes mercatoribus per maria ſua tranſeuntibus ⁊ eorum merce ꝯfiſcare abſq; imperatoris conſilio.

Quero in primis.

1 A quo creãt̃ iſti duces. Dicite q̃ creantur ab iꝑatore. d. c. j. in ti. de feu. marc. Et etiã a rege in regno ſuo. c. in apib'. vij. q. j. Et ita vult Ja. Aluaro. in. c. j. in
2 ti. qs dicat̃ dux marchio comes. † Sz an popul' ſibi poſſit eligere ducẽ in abſentia Imperatoꝝ. cõclude q̃ nõ de iure ar. §. interim. in auf. de defen. ciuita. Sed de cõſuetudine q: imperator ſcit ⁊ tolerat valet talis electio vt videmus in Januẽſibus ⁊ Venetis qui eligunt ſibi ducem: tales eñ duces nõ tamẽ ſunt dñi ꝑprie ſed habẽt quandam preeminentiam ⁊ habẽt cõcilia populi vel maiorum: ita dicit Bal. in ꝑprĳs terminis
3 in. l. decernimus. C. de ſa. ſan. eccle. † Et de duce venetoꝝ habetis tex. l. c. expo
4 ſita. extra de arbi. † Sed an ciuitas

venetiarũ ſit libera ipſoꝝ venetorũ cõ
cludite ꝙ ſic q̄ eſt fundata in mari ꝛ ci
uitates ĩ mari edificate efficiũt edificã
tiũ.l.i tm̃.ff.de re.diuiſ.Secꝰ eſt ĩ aliis
ciuitatibꝰ q̄ fũdant ĩ territorio alicuiꝰ
q̄ ille ſubſunt iuriſdictioni illius:iſta
ſunt verba Bald.in rubri.ff.de re.diuiſ.
circa.iiij.col.allegat not.per Specu.
in tit.de relig.domi.ver.qui ſi ciuitas.
3 ¶ † An autem Ianuenſes quia habẽt
eorum maria diſtincta poſſint impone
re gabellas mercatoribus tranſeunti-
bus ꝑ eorum maria ꝛ eorũ merces cõ-
fiſcare incõſulto Imperatore.vide per
Bal.in preelleg.rub.circa.iij.col.

1 Filij regũ ducũ vel comitũ an poſ-
ſint viuentibus eorũ patribus appella
ri reges duces vel comites.
2 Legitimãdi ptãs an intelligat tranſla-
ta ſimul cũ ducatu eidẽ quẽ imperator
ducem creauit.
3 Notarios ſeu tabelliones creãdi pote
ſtas cui de iure competat.
4 Fame quempiam reſtituere ad quem
pertineat.

1 **Dubitatur etiã** † An fi-
lius re-
gis ducis vel comitis viuẽte patre poſ
ſit appellari dux marchio vł comes gl.
eſt no.in.c.fi.xxiiij.q.j.que determinat
ꝙ ſic ſed improprie ita appellatur.facit
optime lex in ſuis in verbo quodãmo-
2 do.ff.de lib.ꝛ poſthu.¶ † Quero de pul
chra q̃ſtione quã vidi de facto:Impera
tor creauit aliquẽ ducem ſicut creauit
ſanctiſſimũ dñm.d.Amedeũ q̄ erat co-
mes ſabaudie.an ex hoc intelligatur in
eum cõferre ſeu tranſtuliſſe ptãtem le-
gitimandi videt̃ prima facie dicendum
ꝙ nõ q̄ talis ptãs cõpetit Imperatori
ꝛ nõ inferiori.l.j.C.de iure aureorũ an-
nullorum.ꝛ.l.queris.ff.de natali.reſti.ꝛ
§.illud.in aut.quib.mod.natu.effici.ſui.
3 † Sicut etiam creare tabelliones com-
petit ſoli principi ideſt imperatori vt
no.Inn.in.c.cũ.ꝑ.tabellio.extra de fide
4 iſtr.† Idẽ qñ agit̃ de reſtitutione ad fa-
mã.l.j.§.de qua.ff.de poſthu.no.per ca-
no.in.c.cum te.extra de re.iu.cum et-

go iſta ſint ſpecialiter reſeruata ſupre-
mo principi non vident̃ tranſire ĩ gene
rali cõceſſione.c.quod tranſlationẽ.ex-
tra de offi.delega.ꝛ.l.j.in prin.ff.de offi.
eius cui mã.eſt iuriſdi.ꝛ ar.§.in gene-
rali.l ti.ſi de feu.defunc.fue.cõtro.ꝛ ar.
l.oblatione generali.ff.de pig.Contra-
rium determinabitis q̄ ex ipſo ꝙ Im-
perator creauit principem noſtrum du
cẽ ꝛ in dñio ipſius ducis nõ exercet ali
quam poteſtatẽ ſeu iuriſditionẽ niſi ꝑ
ipſum ducẽ ex hoc videt̃ tranſtuliſſe in
eũ omnẽ ptãtem imperialẽ in dominio
ipſius ducis per ea que fuerũt Cyñ.de
piſtola.ꝛ Bal.in.l.ea lege.C.de cõdi.ob
cau.in illa q̃one de illo qui habeat ca-
ſtrum allodiale ꝛ illũ dedit filie in dotẽ
cum pacto de aliendãdo ꝓ hoc facit q̄d
notat Bal.i.l.j.C.qui admit.ad bo.poſ.
ꝛ i.l.precibus.C.de impube.ꝛ aliis ſub
ſti.in quibus locis dicit ꝙ tales dñi in
eorũ terris ſunt vice principis.talis er
go legitimatus a principe noſtro habe
bitur ꝓ vero legitimato ĩ toto dñio du-
cali ſabaudie.facit q̄d not.Bal.in.l.ge-
neralis.C.de ſen.paſ.Et ita conſuluit
Pau.de caſt.pro duce mediolani ſuo cõ
ſil.ccxxvij.Hoc eſſet indubitatũ ſi Im-
perator in creatione ducis dediſſet ſibi
ptãtem ſpecialem legitimãdi vel appo
ſuiſſet in reſcripto verba que ſunt ap-
poſita in reſcripto celſitudinis ducalis
ſabaudie in hec verba.Ita ꝙ prefatus
dux in toto ſuo dominio poſſit ea que
reges romani ꝛ ĩperatores facere poſ-
ſent transferendo in eũ omnimodã ptã
tem imperialẽ ꝛ q̄uis ſpecialis pote-
ſtas non eſſet data nec appoſita eſſent
verba predicta tamen dicta legitima-
tio eſſet valida q̄tum ad dominium du
cale ſcd̃m Pau.de caſtro in loco allega
to ad.l.j.C.de iure.aure.annulo.cum
concor.Reſpõdebitis quod ꝓcedunt
q̄tũ ad hoc vt ĩ toto imperio habeatur
pro vere legitimato quia tunc eſt ne-
ceſſe quod illa legitimatio fiat ab impe
rato.vel alio habente ſpeciale manda-
tũ aut ſpecialẽ ptãtem ſecus vt habeat̃
ꝓ vere legitimato in toto dñio ducis.

1 Compromiſſoria ptãs an tranſeat

ad ſucceſſorẽ eius in duo duces vel co
mites compromiſerũt ſub nomine ap-
pellatiuo.
2 Tutele ptãs an trãſeat ad ſucceſſores
3 Fideicõmiſſio caſtri vel alterius pro-
prietatis an ꝛ qñ videat̃ facta etiã ſuc-
ceſſoribus cuius fidei cuius ꝑdicta pri
mo cõmiſſa fuerunt.
1 **Addo** † Uobis aliam q̃onẽ duo
nobiles ſeu comites ꝯten
dentes fecerũt compromiſſum in duce
ſabaudie ſub nomine appellatiuo tm̃.
Mortuus eſt ille dux viuẽ ſucceſſor in
ducatu ſuccedat in illa ptãte compro-
miſſoria:videtur ꝙ ſic ꝑ.c.qm̃ abbas.ex̃
de offi.ꝛ poteſta.iud.deleg.contrariũ
determinabitis q̄ talia ꝯpromiſſa fiũt
ex cõfidentia ꝛ poteſt eſſe ꝙ cõfidebant
compromittẽtes in ducẽ ſabaudie qui
tunc erat ꝛ nõ de ſucceſſore.Itẽ poteſt
eſſe ꝙ ille princeps in quem eſt factũ
cõpromiſſum eſt prudẽtiſſimus ꝛ iuſtiſ
ſimus ꝛ tñ ſucceſſor nõ erit talis.ita de
terminat Bal.in.c.j.§.hoc quoq̄.circa
iij.colũ.in tit.de ſucceſ.feud.in libello
feudi.vbi dicit ſe ita cõſuluiſſe in cauſa
comitis ſabaudie q̄ de.xliiij.caſtris feu
dalibus imperij cõpromiſerat in regẽ
Frãcorum ſub nomine appellatiuo et
mortuo rege nondũ lata ſn̄ia ſucceſſor
in regno volebat cognoſcere de cauſa ꝛ
illã decidere.Idẽ vult ipſe Bal.in.c.j.in
tit.de inueſti.in mari fac.in li.feu.Ean
dẽ opinionẽ tenuit ipſe Bal.in ꝑalleg.
c.qm̃ abbas.allegat not.per Bart.in.l.
qui liberis.§.hec verba.ff.de vul.ꝛ pu.
addite eundẽ Bald.in.l.fi.§.ſed ꝛ ſi q̄s.
C.cõmunia de lega.Addo Io.de Imo.
idem volentem in preallegato.c.quo-
niam abbas.ſubijcit ipſe Bal.in.d.§.ſꝫ
2 ꝛ ſi quis † quod idem eſſet ſi quis da-
ret filio ſuo in tutore regem Frãcorũ
q̄ talis poteſtas non tranſiret ad ſuc-
3 ceſſorem in regno.† Idem dicit ſi quis
committat caſtrum ſuũ fidei alterius.
Nam illo defuncto talis poteſtas non
tranſibit ad ſucceſſorem ad dictũ capi-
tulũ quoniam abbas.reſpondebitis vt
reſſdẽt ꝑfati.doct.in locis preallegatis.

1 Regnum vel ducatus eius qui in-

trauit religionẽ aĩo ibidẽ ꝑmanẽdi per
petuo an videat̃ tranſire in eãdem reli
gionem.
2 Reges duo ſeu duces an ſimul ꝛ ſemel
poſſint in eodẽ regno vel ducatu dñari.
3 Succeſſorum edictũ an ꝛ qñ habeat lo
cũ in regalibꝰ dignitatibus ſicut ſunt
ducatus marchionatus ꝛ comitatus.
Et q̄ iura veniãt in tali ſucceſſiõe.nu.5.
4 Primogenitus quis dicat̃.
6 Regalis dignitatꝭ ſucceſſio ſemꝑ trãſit
ad conſanguineos licet reperiant̃ in cẽ
teſimo gradu cõſanguinitatis.
7 Tutor vel curator ꝑmogeniti an ꝛ qñ
curã habeat vel tutela bonorũ ipſius
primogeniti effecti furiori.
8 Regni ducatus vel marchinatꝰ ſucceſ
ſor q̄ efficiet̃ an ſecundogenitus an ve
ro natꝰ ex primogenito defuncto ipſiꝰ
regis ducis ꝛc.
9 Puberes effecti an ꝛ qñ poſſint abſq̄
curatore publica tractare negotia.
10 Delphinatꝰ vicecomitatꝰ ꝛ baronia di
gnitates an ꝛ q̄bꝰ rõibꝰ diuidi nõ pñt.
11 Succeſſor regni vel alterius dignita-
tis regalis vter efficiet̃ an natus ante
acquiſitã ipſam dignitatẽ an vero poſt.
1 **Quid ſi rex** † Uel dux intret
religionem aĩo
ibi ꝑpetuo remanendi.vtrum regnum
ſeu ducatus trãſibit in monaſteriũ:cõ
cludite ꝙ nõ ꝛ ita tenet gl.in.c.ſcripſit
2 nobis regina.xxvij.q.ij.¶ † An autem
in eodem regno vel ducatu poſſint eſſe
duo reges vel duces Bald.in.l.fi.ff.de
re.diuiſ.videt̃ velle ꝙ nõ.Et ꝓ iſta ſen
tẽtia facit optime tex.in.c.imperialeꝫ.
§.preterea ducatus.in titu.de prohi.
feud.alie.per Fede.in libro feudo.Itẽ
facit q̄ abſurdum eſſet ꝙ in eodem du
catu eſſent duo capita quaſi monſtrum
ar.c.quoniam in pleriſq̄.extra de offi.
ordi.dicit tamen Albe.in.c.fi.in.viij.co
lum.C.de iuriſdi.om.iud.quod in par-
tibus vltramont.iuriſdictiones ſunt
diuiſe ꝛ merũ ꝛ mixtũ imperiũ per co-
mites ꝛ barones.Et ibi vendunt ꝛ do-
nant ꝛ faciũt ſicut de aliis rebus.ſubij
cit tamen ipſe Albe.ſe credere ꝙ hoc
3 ſit potius de facto q̄ de iure.¶ † Sed
an iſtis regalibus dignitatibus.ſicut

ſunt ducatus marchionatus ⁊ comita
tus q̄ ſunt regales dignitates ſ; Bal.
in.c.j.in tit.de feu.march.ſit dare ſuc-
ceſſorez ſeu edictū ſucceſſoriū.tex.in.c.
j.§.fi.in titu.de feu.alie.determinat ꝙ
nō ſubijcit.tñ tex.ꝙ de ꝯſuetudīe vſur
patum eſt. Et ſi intelligimus illa v̄ba
vſurpatū eſt de praua ⁊ mala cōſuetu-
dine:tūc videt̄ obuiare tex.in.d.c.p̄ter
ea ducatꝰ.Jaco.de bello.j.q.xj. vicibꝰ
legit libelluz feudoꝝ ⁊ cōmuniter feu
diſte in.d.c.j.§.fi.Intelligunt illum tex.
nō in praua ⁊ mala cōſuetudine ſed bo
nū.Et ita ſenſit gl.ibi in verbo vſurpa
tum.⁊ ideo Bal.elegāter in.d.c.j.in ti
tu.de feud.marchi.dicit iſta verba for
malia no.ꝙ in iſtis dignitatibus rega
libus vt ſunt ducatus marchionatꝰ et
comitatꝰ in ſucceſ.eſt attēdenda ꝯſue-
tudo ꝙ eſt bene notādum ſm eū quia
frequens ⁊ frequētiſſima eſt mors du-
cum ⁊ aliorum principū.Aduertite ta
men ꝙ.d.And.de yſer.in.d.c.j.in ti.de
feu.march.diſtinguit elegāter hoc mo
do aut ducatꝰ comitatus vel marchio
natꝰ conceditur alicui in exercitiū nō
in proprietatem vt aliquādo facit ec-
cleſia romana de ducatu ſpoletano et
de marchia Anconie:⁊ iſto caſu ducatꝰ
comitatꝰ vel marchionatꝰ non tranſit
ad heredes quia intelligitur electa in-
duſtria pſone.l.inter artifices.ff.de ſo
lu.⁊.l.vnica.§.ſinautem.C.de cadu.tol
len.Idem eſt qñ ducatus comitatꝰ vel
marchionatꝰ cōcedit̄ alicui nō in pro-
prietatem ſed fructuum perceptionē
⁊ iſto caſu etiam non tranſit ad here-
des ſicut nec ſoldata ad heredes trāſit
c.j.§.ſoldata.in titu.quis dicatur dux.
march.co.quandoq; vero ducatꝰ mar
chionatus et comitatus conceditur in
proprietatem.⁊ tūc bene tranſit ad he
redes:⁊ ita poteſt intelligi text.in.d.c.
preterea ducatus.non tamen ad om-
nes heredes ſ; primogenitū.⁊ ita quo
4 tidie obſeruātur. ¶†Quis autez dica
tur primogenitꝰ habetis bonum text.
in.c.ioſeph.extra de v̄bo.ſignifi.In pri
mis igitur duobus caſibus ſuperiꝰ re
latis poteſt intelligi tex.in.d.c.j.§.fi.de
feu.alie.⁊ l; iſta diſtinctio And.de yſer.

ſit vtilis ⁊ fundamentalis nō tamen re
cedatis a communi ſententia.ſ̄.relata.
5 †Et eſt notañ.ꝙ tales duces marchio-
nes ⁊ comites quo ad vniuerſitatem
ipſius ducatꝰ vel marchionatus dicū
tur habere vtilia iura ⁊ vtile dominiū
ſed q̄tū ad ſingularia feuda que ſunt
in illo ducatu vel marchionatu dicun
tur habere directa iura ⁊ directum do
miniū:ita dicit eleganter Bal.in.l.j.C.
vnde legi.ꝙ vult Bal.i pe.ff.in.j.char.
in prin.iij.colum.Idem vult in rubri.
al's.in.l.j.ff.de bo.poſ.here.petitiōe.re
tenta ergo concluſiōe quod iſta feuda
6 regalia tranſeunt ad heredes.†volo ꝙ
notetis vnum perpetuo ꝙ vult Bal.in
d.c.j.in ti.de feu.march.ꝙ ſi tota domꝰ
regia moreret̄ ⁊ reperiret̄ aliquis qui
eſſet etiam in cēteſimo gradu:puta de
domo borboni certe ille talis ſuccede
ret in regno ratione ꝯſuetudinis ⁊ per
petui ſanguinis licet in alijs ſucceſſio
nibꝰ ſit ſecus q2 nō ꝓgrediūtur vltra
decimum gradum vt habet̄.§.fi.iſti. de
ſuc.cog.Et hoc ſequit̄ clariſſimꝰ doct.
7 d.Marti.de laude in.d.c.j.¶†Sed q̄d
ſi primogenitꝰ eſſet demens vel furio
ſus.An ducatꝰ marchionatus vel co-
mitatus regeretur per curatorez illiꝰ
demētis:videtur prima facie dicēdū ꝙ
ſic.p.c.grādi.extra de ſup.negli.prela.
libr.vj.In contrarium determinabitis
q2 cōſuetudo que deffert ſucceſſionem
iſtarum regaliū dignitatum ad primo-
genitum dūmodo ſit habilis.ſed q2 pa
titur vitium perpetuum q2 natꝰ eſt ta-
lis certe ſecundo genitꝰ ſuccedit:⁊ ita
determinat Bal.in.c.j.§.hoc quoq;.cir
ca.iiij.ſeu.v.col.in tit.de ſucceſ.feu.ad
c.grandi.ſupra allegatum.Reſpōdebi-
tis quod debet intelligi quādo ex acci
dēte ⁊ poſt facto ſupueniſſet furor vel
demētia:addite eundem Bal.idem vo
lētē in rep.l.j.C.de ſum.tri.⁊ fide cath.
Et quod vult ipſe Baldus in auten.
8 hoc amplius.C.de fideiuſ.¶†Sed po
ne deceſſit rex dux vel marchio relicto
filio ſecundogenito:relicto etiam ne-
pote nato ex p̄mogenito defuncto: qs
iſtorum ſuccedat an patruus an vero
nepos qui eſt natus in primogenito

Bar.in aut.poſt fratres.C.de leg.her.
determinat pro patruo cōtra nepotem
Jo.an.in addi.ad Spe.i ti.de feu.deter
minat pro nepote contra patruum per
multas rōnes:q̄s ibi aſſignat.Bal.i.l.
liberti liberteq;.C.de ope.lib.determi
nat ꝓ nepote nato ex p̄ogenito.⁊ ibi
dē dicit ꝙ l; papa ꝓnuntiauerit ꝯtrium
in regno Anglie preferendo robertum
ſcd̄ogenitū filio primigeniti tñ ſm euz
papa ibi magis partialis fuit q̄ apo-
ſtolicus:ſed ipſe Bal.in.l.iiij.C.de ſuis
⁊ legi.dicit ꝙ papa ꝓnuntiauit ꝓ rege
roberto propter ſuā prudentiam quia
erat ſcd̄s ſalomon.cū iſta opi.ꝙ nepos
debeat preferri.tranſit Pau.de caſt.in
maximum vitium.C.de libe.prete.vel
exhere.⁊ iſtā ſniam videmus quotidie
ſeruari.De hac materia videte pleniſ
ſime per Bal.in aliquibus lecturis in
l.cum antiquioribus.C.de iure delibe.
vbi facit decem argumenta pro nepo-
te ⁊ totidem in fauorem patrui tandē
cōcludit ꝙ ſi hanc dubitationem poſſu
mus decidere vel ex verbis inueſtitu-
re vel conſuetudine bene quidem al's
autem recurrendū eſſet ad interpreta-
tionem ſuperiorū poſtea ſubiūgit hec
verba ſoluat apollo. De iſto puncto
etiam habetur per eundem Bal.in.l.ſi
viua matre.C.de bo.mater.⁊ ibi etiam
per Cy.Et q2 ſupradixi ꝙ qñ rex dux
vel marchio eſt impubes ꝙ tunc regit̄
9 ꝑ tutorez.d.c.grandi.†Quid ſi factus
eſt pubes an tutela ſit finita adeo q̄d
nec debeat habere curatorē ſed poſſit
per ſeipſum adminiſtrare.Et ꝓ parte
negatiua videtur ꝙ non poſſit admini-
ſtrare ſ; debeat ei dari curator.In pri-
mis adducitur.l.j.ff.de mino.vbi d2 ꝙ
tales adulti nō habēt firmū cōſiliū.Se
cūdo adducit̄.l.ij.C.de his q̄ ve.eta.im
pe.vbi l; minor ſit diſcretꝰ tñ non pōt
impetrare veniā etatis ante.xx.annuz.
Tertio minores.xxv.an.nō poſſunt ad
miniſtrare ꝓpria negotia multominꝰ
ergo publica in quibus agitur de ma-
iori p̄iudicio.ar.c.vbi periculuz.de ele-
ctio.libr.vj.⁊.l.nec cauſas.C.de appel.
Quarto iſti tales minores nō habent
ſtabilē mētē g̊ nō debēt adminiſtrare

publica negotia.l.fin.C.de teſta.mili.
Quinto indecorum eſt ꝙ alios regant
cum ſeipſos regere neſciunt.c.indeco-
rum.extra de eta.⁊ quali.⁊ ordi.prefic.
Ad idē adducit̄.xij.ꝓuerbiorū.Dabo
pueros principes eoꝝ ⁊ eccleſiaſtes.x.
c.dixit.Veh tibi terra cuiꝰ rex eſt puer
⁊ cuius p̄ncipes mane comedūt.Itē ꝓ
hac ſnia ſpecialit̄ allegat̄ ꝙ in q̄buſdā
regnis ⁊ ducatibꝰ de cōſuetudine non
appellat̄ in criminalibꝰ.Erit ergo val
de periculoſuz ꝙ princeps licet ſit ma
ior.xiiij.an.ſi ſit minor.xxv.ꝙ debeat iu
dicare in criminalibꝰ.Pro parte autez
cōtraria videt̄ ꝙ poſſit abſq; aliquo cu
ratore facit ꝙ maior.xiiij.ann.d; poſſe
adminiſtrare regnum ſeu ducatum.ex
quo eſt finita tutela. ¶Secundo pro
hac parte arguitur de ſexu ad etatem.
Nam licet mulier prohibeatur iudica
re.l.femina.ff.de reg.iur.tñ ſi ſibi debea
tur aliqua dignitas ſecularis ipſa po-
terit iudicare.Exemplum habetis in
comitiſſa maltelda de qua loquitur gl.
in.l.fi.C.de recep.arbi.habetur etiā.in
c.dilecti.extra illo codez ti.Patet etiā
exemplum in illuſtriſſima Regina Joā
na que fere.xl.an.rexit ſceptrum rega-
le apulie et a quingentis annis citra
nō fuit ei ſimilis in gratia ⁊ virtute vt
verbis Bal.vt ar.in.c.j.§.hoc quoq;.cir
ca.iiij.col.in ti.de ſucceſ.feu.eadē rōne
d; hoc poſſe dux maior annis.xiiij.l;
minor.xxv.¶Tertio adducit̄.l.cū pre
tor.ff.de iudi.vbi ſolū ꝓhibet̄ impube
rem iudicare ratione etatis tandem
Jo.and.in loco allegato concludit ne-
gatiue vc; ꝙ non poſſit ſine curatore.
Addite ꝙ licet ipſe non dicat ꝙ Oldr.
ſuo conſi.lj.tenuit eandem opi.Barto.
autem in.l.quidem conſulebant.ff.de
re iudica.dicit quod talis princeps fa
ctus maior.xiiij.ann.poterit abſq; cu-
ratore adminiſtrare ea que ſunt iuriſ-
ditionis q2 poſtq̄ ſupremus iudex cō
tulit iſtam dignitatem ducatus alicui
in proprietatem ⁊ ſic voluit ꝙ tranſire
ad heredes certe videt̄ voluiſſe diſpo-
ſuiſſe diſpenſare ꝙ etiam minor.xxv.
ann.poſſit admiſtrare iuriſdictio alia
abſq; curatore argu.dicta.l.quidam

ꝯſulebant. ea autem que non ſunt iu-
riſdictionis ſed cõcernunt adminiſtra- 11
tionem regni ſeu ducatus debebit ad-
miniſtrare cum curatoꝛe arg. l. ſpurij.
in. § j. ff. de decurio. hanc opinio. Bart.
ſequutus eſt do. Abbas ſiculus in. c. cũ
vigeſimum annum. extra de offi. deleg.
Jo. de imo. in ꝓallegato. c. grandi. poſt
multa dicit ſe credere ꝙ ex quo talis
minoꝛ. xxv. an. iure ꝓpꝛio ſuccedit in re
gno ſeu ducatu tali dignitate ꝙ pote-
rit ea facere q̃ ali⁹ minoꝛ. xxv. anno. fa-
cere poſſit. iuxta. l. ſi curatoꝛem habẽs.
C. de in integ. reſtitu. mino. Et cum iſta
opinio. Joan. de imo. pertranſit ſimpli
citer Dominicus de ſan. gemi. in ꝓalle
gato. c. grandi. in penul. col. Sed cõtra
Barto. ⁊ Panoꝛ. ⁊ foꝛtiter videtur fa-
cere tex. in. l. ad rempubl. ff. de mu. ⁊ ho
no. vbi tex. dicit ꝙ minoꝛes. xxv. anno.
non poſſunt adminiſtrare rempublic.
ſed ſuſtinendo Barto. cuius opinio in
pleriſq; regnis ⁊ ducatibus ſeruatur.
Poteſtis reſpondere ad. l. rempu. ꝙ lo
quitur in illis qui aſſumuntur ad regi
mẽ reipublice per viam electiõis: nos
aũt loquimur in eo qui iure ꝓpꝛio ſuc
cedit i regno ſeu ducatu. ¶ Subſequẽ
ter qꝛ dixi ſupꝛa ꝙ iſte tres dignitates
ducatus marchionatus et comitatus
non diuidunt. d. §. pꝛeterea ducatus ⁊
idẽ eſt i regno. c. licet. extra de vo. ⁊ vo.
10 redemptione. ¶ † Quero q̃d in delphi
natu vice comitatu ⁊ baronia cõcludi-
te idẽ eſſe ex idẽtitate rõnis. Jta deter
minat Jo. ray. in ſuo cõpendio feudo.
in. d. §. ꝓterea. ſed opere pꝛetiũ eſt vide
re que nã eſt ratio ꝙ iſte tres dignita-
tes non debent diuidi? dicite ꝙ triplex
poteſt aſſignari ratio. Pꝛima eſt qꝛ iſta
feuda ſunt magna intm̃ ꝙ Bald. in. c. j.
in titu. de feu. marchi. dicit ꝙ ſunt rega
les dignitates ⁊ ſi diuiderentur redige
rentur ad nihilũ arg. §. j. in aut. de triẽ.
⁊ ſemiſ. ⁊. l. plane. ff. famil. herciſ. Scd̃a
ratio qꝛ iſta tria feuda ſunt nominata.
⁊ ſi diuiderentur perderent noĩa ⁊ cõ- 1
ſequenter carerẽt fructu ſeu effectu. l.
a nullo. C. de ferijs. ⁊. l. defenſoꝛes. C. de
defen. ciui. Tertia ratio eſt qꝛ vt dictũ 2
eſt iſta feuda ſunt dignitates ⁊ digni-

tas eſt indiuiſibilis. c. maioꝛibus. extra
de pꝛeben. ¶ † Sed iuxta hoc quero de
notabili qõne. Habens regnum ſeu du
catuʒ deceſſit relicto vno filio nato an
te acquiſitã illam dignitatẽ relicto etiã
alio filio nato poſt acquiſitam illam di
gnitatem quis iſtoꝛum debet ſuccede-
re in regno ſeu ducatu. videt̃ pꝛima fa-
cie dicendum ꝙ natus ante acquiſitaʒ
dignitatẽ qꝛ tp̃e moꝛtis patris reperit
ſe pꝛimogenituʒ. l. ij. §. hereditas. ff. de
ſuis ⁊ legiti. ⁊ tũc ei hereditas compe-
tit. l. j. §. ſi impuberi. ff. de collatio. boñ.
Jn contrarium facit qꝛ ille natus ante
acquiſitam dignitatem ducalem nõ po
terat dici filius ducis vt vult glo. no. in
l. imperialis. §. illd̃. C. de nupt. Optime
facit. l. ſi ſenatoꝛ. C de digni. lib. xij. Et
hanc opinio. ꝙ natus poſt acquiſitam
dignitatem pꝛeferatur renuerunt Ja-
co. de bello. Cy. ⁊ Joã. fab. in. d. §. illud.
ſed mihi magis placet opinio qui repe
ritur in ſcripturis Guil. de cu. in. d. l. ſi
ſenatoꝛ. ꝙ aut pater ſucceſſit in dignita
te regni vel ducatus ſm̃ naturalem oꝛ
dinem ſucceſſionis puta qꝛ erat de ſtir
pe regia vel ducali et iſto caſu natus
ante acquiſitam dignitatem erit pꝛefe
rendus tanq̃ pꝛimogenitus qꝛ ſaltem
erat ꝓnepos vel nepos vel conſangui-
neus regis vel ducis ⁊ ſic erit ei impli
citus ſtatus regalis ſeu ducalis ⁊ ſpe-
cie ꝓbabiliter habebat ad regnum ſeu
ducatum. Aut illa dignitas regalis ſeu
ducatus obuẽti patri aliter q̃ per ſuc-
ceſſionem puta per electionẽ vel alias
quia non ſuperat amplius aliquis de
ſtirpe. Et tunc natus poſt adeptam il-
lam dignitatem erit pꝛeferendus quia
filio antea nato non erat implicitus
ſtatus regalis ſeu ducalis nec ſpem ha
bebat ſeu habere poterat pꝛobabiliter
ad illam dignitatem. Et in hac opini.
videtur inclinare Joan. raynal. in di-
cto. §. pꝛeterea.

¶ Subditi alicuius domini ſe alteri
domino ſubmittere volentis an ⁊ q̃ſi
cõtradicere poſſint.
Regales dignitates an et quando ſta-
tuto vel conſuetudine induci poſſit vt

diuidantur.

i **Ulterius.** † Quero dux vult ſubmittere ſe ⁊ ter
ram alteri domino nunq̃d ſubditi poſ
ſint cõtradicere. Hoſt. ⁊ Jo. an. Panoꝛ.
⁊ Jmo. in. c. dilecti filij. extra de maio. ⁊
obe. dicũt ꝙ hoc caſu admitti debet cõ
tradictio ſubditoꝛũ qꝛ quemadmodum
intereſt dñi non perdere ſubditum ita
intereſt ſubditi non mutare dñm: ita
dicit nobiliter Jnn. in. c. auditis. extra
de reſcrip. itẽ intereſt ipſoꝛum ſubdito
rum non habere tot dominos per ea 2
que habentur. in. c. ij. in titulo de duo-
bus fratrib⁹ de no. bene inue. Ad pꝛe-
dicta addo Bal. in. l. debitoꝛi. C. de pac.
vbi dicit no. ꝙ ſicut ſubditi nõ poſſunt
facere ligam ſeu confederationem vel
pactionem aliquam in pꝛeiudicium ſu-
perioꝛis qui eoꝛum eſt dominus. Jta
econtra ipſe dominus non poteſt pꝛe-
dicta facere in ꝓiudicium ſubditoꝛum.
k ¶ † Quero qꝛ dixi ſupꝛa ꝙ iſte dignita 1
tes non diuiduntur an ꝑ ſtatutum vel
conſuetudinem poſſit induci vt diuidã
tur Joan. an. in addi. ad Specu. in ru-
bꝛica de feu. in addi. incipien. non ob-
mittam. determinat ꝙ ſic. Et hanc opi. 1
tenuerunt Andre. de yſer. Jaco. alua.
⁊. d. Marti. laud. in. d. §. pꝛeterea. dum-
modo ſcientibus ⁊ patientibus impe-
ratoꝛibus hoc factum fuerit allegat
bonum tex. in. l. ſi emptione. §. omniuʒ.
ff. de contrahen. empt. ⁊ ven. ⁊. l. j. in fi.
ff. de aqua plu. arcen. ⁊. l. hoc iure. §. du
ctus aque. ff. de aqua quoti. ⁊ eſti. opti-
me facit. c. ſuper quibuſdam. §. ꝓterea.
extra de verb. ſigni.

a ¶ Regis dignitatis domini vt ſunt
rex dux marchio baro delphinus ⁊ hu
iuſmodi an et quando poſſint expelle-
re mercatoꝛes: vel alios in ſuo territo
rio negotiantes.
2 Popularium appellatione qui veniãt.

b **Item quero.** † Nũq̃d dux poſſit expelle
re mercatoꝛes qui venerunt in ſuũ ter
ritoꝛium ⁊ eis auferre bona ſi non rece

dant. Concludite ꝙ ipſis de nouo veni
re volẽtibus poſſet interdicere ingreſ
ſum ſui dominij. ar. l. diuus pius aucu-
pibus. ff. de ſer. ruſti. pꝛedio. ſed poſtq̃
ſunt ingreſſi et ceperunt habitare non
poteſt ſine cauſa eos expellere qꝛ mun
dus eſt cõis patria omnibus: ⁊ expelle
re eſt interdicere ⁊ iterdictio nõ debet
fieri ſine cauſa. l. relegatoꝛum. ff. de in-
ter. ⁊ relig. Et poſtq̃ venerunt in terri-
toꝛiũ ſunt ſicut reliquus popul⁹. hinc
habetis text. ſingu. in aut. de queſtoꝛe.
ibi ciuitas noſtra populoſa vbi ſingula
riter pꝛobatur ꝙ † appellatione popu-
larium veniunt etiam aduene ⁊ foꝛen-
ſes vnde contra naturalem equitatem
et bonum publicum fieret ſi expellerẽ-
tur ſine cauſa. Jſta ſunt verba fere foꝛ-
malia Bal. in. c. j. in ti. de foꝛ. fide. in vſi.
feud. Et hanc deciſionem ſequitur do.
Panoꝛ. in. c. quoniam in pleriſq;. in pꝛi-
ma colum. extra de offi. oꝛdi.

¶ Judeos de ſuo territoꝛio expelle-
re et eoꝛum auferre bona an ⁊ quando
liceat ſine peccato regis dignita. do-
mino.

Ultimo quero. † Nun-
q̃d dux vel rex ſine peccato poſſit expellere iu
deos de ſuo territoꝛio ⁊ eis auferre bo
na. Arguitur pꝛimo ꝙ nõ per. l. nullus.
C. de iude. Secundo per. c. multoꝛum. ⁊
per. c. ſicut. extra d̃ iud. Tertio ipſi poſ
ſunt pꝛeſcribere tũc aduerſus chꝛiſtia
nos. §. poꝛro. xvj. queſtione. iij. Jteʒ per
eoꝛum conſoꝛtium poſſum⁹ eos lucra-
ri deo omnipotenti. xxiij. queſtione. iiij.
c. infideles. ⁊ ſi expellantur non poteri
mus eos lucrari. Jtem papa nõ debet
eis auferre bona ſʒ eos tolerare quã-
diu poteſt: vt no. Jnnocẽ. in. c. ꝙ ſuper
his. extra de vo. ⁊ vo. redemp. Jn cõtra
rium facit quia ꝓpter moꝛtem chꝛiſti
facti ſunt ſerui vt habetur in. c. ⁊ ſi mul 1
toꝛum. extra de iude. vnde pꝛinceps põt
eos vẽdere ergo multomagis expelle-
re. argu. l. j. ⁊. ij. C. ſi ſer. expoꝛ. veniat.
Pꝛo hac parte facit qd̃ no. Archi. in. c.
cui ſincera. xlv. diſt. vbi dicit ꝙ ꝑ ratio

nẽ ꝓdictã princeps põt eis auferre bo-
na.facit quod no.ipſe.Arch.in.c.frater
nitatẽ.liiij.diſt.ad idẽ facit text.in.c.iu-
dei.extra de iud.vbi ꝓbaẽ ꝙ ſi cõuertã
tur ad fidẽ nõ ſunt eis auferenda bona
ergo a ꝯtrio ſi non cõuertant ⁊c.Idẽ ꝓ
hac ſnia facit tex.i.c.ſicut.extra illo eo.
ti.vbi dicit ꝙ bona nõ ſunt eis auferen
da ſine licẽtia terrene ꝑtãtis.ergo a cõ
trario cũ licentia põt hoc fieri itẽ tole-
rant apud nos ex pietate ⁊ gratia.d.c.
⁊ ſi iudeos.⁊.c.ſi multorũ.ergo hoc nõ
dꝫ redigi ad neceſſitatẽ ar.l.non quic-
quid.ff.de iud.Concludite ꝙ ſi chriſtia
nis immineat periculũ vel ſcandalũ ex
habitatione iudeorũ in illa terra:tunc
princeps ſine peccato poteſt eos expel
lere.ita determinat Albe.de ro.ex men
te.Old.in ſuis conſilijs in rubrica.C.
de iudeis.

1 ☞Marchio et Marchia vñ dicantur.
2 Marchio an ⁊ qñ teſtari poſſit de mar
chionatu quem tenet in feudum ab im
peratore.
3 Uirili membro carens p quod emittat
vrinã an ⁊ qñ ſuccedere poſſit in digni
tate regali.
4 Femine quibus rationibus in feudo
ſuccedere prohibeãtur.
5 Hermafroditus an ⁊ qñ poſſit i bonis
feudalibus ſuccedere.
6 Marchio feudũ ſeu caſtrũ marchiona-
tus alienans an preiudicet filio.
7 Diuiſio facta inter duos marchiones
alteri quorum cedit totum feudum al-
teri vero totũ allodiũ an ⁊ qñ valeat.
8 Feudum de nouo Marchioni cõceſſũ
an ⁊ quando intelligatur eſſe de mar-
chionatu ita ꝙ diuidi nõ põt ſicut nec
marchionatus.

1 **Marchio i Ita**lia.† In primis ſi vultis ſci
re quare dicitur marchia
cum marchio dicatur an
marchia:vide tex.in.c.j.in tit.quis di-
catur dux marchio co.Et vt dixi vobis
in precedentibus marchionatus eſt di
gnitas regalis ſm Bal.in.c.j.in tit.de
feu.marchi.nec dꝫ diuidi marchionat⁹
imo nec poteſt.eo.primos.§.preterea.in
titu.de prohi.feudo.alienã.per Fede.
hinc videmus ꝙ vadit ad primogeni-
2 tuꝫ.¶†Sed quero vtrũ machio poſſit
teſtari de marchionatu quem tenet in
feu.ab imperatore.Concludite ꝙ no.c.
j.in ꝓnci.in titu.de ſuc.feu.Ibi nulla or
dinatione defuncti in feudo valente vl̃
manẽte niſi ex tenore inueſtiture appa
reret conceſſam ſibi fuiſſe ꝑtãtem teſtã
di:nam in materia feudali accipite vnã
maximã ꝙ a tenore inueſtiture non eſt
recedendum qꝛ derogat omni iuri et
omni nature feudorũ.tex.eſt not.in.c.j.
in fi.ibi ꝓpter tenorem inueſtiture in
3 tit.de duo.fra.a capi.inue.¶†Itẽ que
ro marchio deceſſit relicto quodã qui
habebat vnũ foramen rotundũ p quod
imittebat vrinã ſed membrũ ſeu noſtrũ
nõ habebat ita teſticulos vñ fuit queſ
tũ an deberet ſuccedere in feudo ꝓſer-
4 tim marchionali†.Si dicimus iſtũ eſſe
feminã ñ debet ſuccedere i feudo q̃nqꝫ
rõnibus.Prio rõne naturali qꝛ femina
nõ poteſt portare arma.hinc dicit gloſ.
in.c.j.§.hoc autẽ.in ti.qui feu.da.poſ.
ꝙ femina nõ leuat faydã.i.inimicitiam
cõtra hoſtes.Scdo ꝓpter iuſtitiã ho-
neſtatis qꝛ nõ dꝫ ſe immiſcere cetibus
virorũ maxime qñ eſt illuſtris.l.ſi qua
illuſtris.C.ad orficia.Tertio ꝓpter fra
gilitatem ſexus.Quarto ꝓpter lubrici
tatẽ voti qꝛ ter mutaẽ in hora.Quinto
ꝓpter periculoſitatẽ ſecreti:et iſta oĩa
ſunt diſceptãtia a natura feu.c.j.in tit.
5 de for.fide.†Si vero dicim⁹ iſtũ hoiem
eſſe hermafroditũ tũc ſi magis caleſcit
in ſexu maſculino ꝙ̃ feminino ẽ ſucceſ
ſibilis in feudo:ita not.gl.in.l.de quib⁹
ff.de legi.⁊ placet Ja.de ardizo.in ſum
ma ſua in ti.de ſucceſ.feu.in qõne ꝓdi-
cta nõnulli dicebãt iſtũ hoiem nõ debe
re ſuccedere in feu.per tex.in.c.j.i tit.
an mur.fur.vel aliter iperfect⁹ ſꝫ Bal.
in.l.fi.in.iij.col.C.de ſuis ⁊ legiti.dicit
ſe ꝯſuluiſſe ꝯtriũ i quodã ex marchioni
bus de mala ſpina ⁊ mouebatur:qꝛ et
ſi in iſtis pudendis in quibus eſt viliſ-
ſima pars corporis non apparet quod
iſte homo ita natus incaleſceret magis

maſculino ꝙ̃ feminino:tñ in alijs acti-
bus virtutum ⁊ in corporis agilitate il
le erat virilis cõſuluit Bal.eſſe ſucceſſi
bilem.Idem vult ipſe Bald.in.c.j.§.fin.
in tit.epiſc.vel abba.in lib.feu.ad.c.j.an
mut.ſur.vel aliter imperfc.Reſpondet
Bald.in.d.l.fin.ꝙ quia iſta imperfectio
eſt occulta iſte eſt ſucceſſibilis in feud.
Eandem op.tenuit.d.Mar.de lau.in.d.
6 c.j.proxime allegato.¶Quero vlterius
marchio alienauit feudum ſeu caſtrum
marchionatus nunquid preiudicet filio
Bald.in.c.j.§.hoc quoqꝫ.in.iij.colum.in
titu.de ſuc.feu.determinat ꝙ non quia
filius marchionis ipſum feudum mar-
chionalem capit de manu imperatoris
non autem ex ſucceſſione:et ideo tale
feudum alienatum non reuertitur ad
imperatorem ſed vadit ad ipſum filiũ.
Iſta determinatio Bald.placet ſed non
ſua ratio quia hodie inductum eſt quod
etiam in feudo marchionali habeat lo-
7 cum ſucceſſio.c.j §.fi.de feu.alie.†Quid
autẽ ſi duo marchiones faciant diuiſio-
nem hoc modo quod vn⁹ ex eis habeat
totum feudum alter vero totuꝫ allodiũ.
An talis diuiſio valebit Bald.⁊ Jac.al-
ua.in.d.§.preterea ducatus.determinãt
quod ſic quia iſta non eſt diuiſio mar-
chionatus imo magis integratio.Alle-
gant no.per glo.in.l.ſi familie.C.famil.
herciſcun.vbi gloſſ.dicit ꝙ in diuiſione
vni poteſt aſſignare totum feudum ⁊ al
teri totum allodium.Ego limito iſtam
deciſionem niſi totum feudum fuiſſet
aſſignatum in diuiſione illi fratri q̃ ha-
bebat partem ⁊ totum allodium fuiſſet
aſſignatum alteri fratri antiquo de quo
non erat ſpes ꝙ haberet prolem vel for
te naturaliter erat caſtratus.Nam ta-
lis diuiſio preſumitur eſſe facta in frau-
dem ſuperioris ad quem forte feudum
erat deuoluturum per nota.in.c.impe-
rialem.§.cadilis.de ꝓhibi.feu.alie.per
8 Fede.¶†Sed quid ſi marchioni con-
cedantur noua feuda an intelligãtur eſ
ſe de marchionatu ita ꝙ diuidi nõ poſ-
ſunt ſicut nec marchionatus Bal.queꝫ
ceteri ſequuntur in dicto.§.preterea du
catus.determinat quod non quia mar-
chionatus eſt limitatus.Et ideo illa
noua feuda non ſortiuntur naturaꝫ mar
chionatus ar.l.in agris.ff.de acquiren.
reruꝫ domi.Niſi ipſa noua feuda eſſent
vnita marchinatui quia tunc ſortiren-
tur naturam ipſius marchionatus arg.
l.inter ſocerum.§.cum inter.ff.de pact.
dotali.faciunt notata in.c.j.§.ſi quis de
manſo.in titu.de inueſtitu.feud.fue.con
trouer.

1 ☞Juriſdictionem an ⁊ quando exer-
cere poſſit vnus ex tribus aut pluribus
fratribus in territorio ipſis communi
abſqꝫ alijs.
2 Juriſditionis prouentus appellatione
veniũt damna mulcte ⁊ pene.
3 Delinquens in fratris ſui territorio qꝺ
ei ex materna hereditate ceſſit in ſorteꝫ
an poſſit ab ipſo puniri.
4 Delinquens in caſtro ſibi ⁊ alij dño cõ-
muni an ⁊ quando poſſit a condño ſuo
puniri.
5 Juriſditionis cuiuſpiam duo vel tres
dñi ſi in exercendo ipſam iuriſditionem
diſcordent qꝺ erit iuris remedium.

1 **Dubitatur etiã.**† Magnific⁹
domin⁹ Manus.d.⁊ marchio Rent de-
ceſſit relictis tribus filijs ſcilicet Ale-
ramo Joãne Fran.Querit nũquid vn⁹
ex eis poſſet exercere iuriſdictioneꝫ ſi-
ne alijs in illo territorio rent cõi:Guil.
de cu.in.l.j.ff.de officio.conſul.Arguit
primo ꝙ ſic quia iuriſdictio eſt indiui-
dua et ea que ſunt indiuidua tranſeunt
ad heredes inſolidum.l.ij.§.ex his.ff.de
verbo.obligatio.⁊.l.heredes.§.an ea.
ff.famil.herciſ.In contrarium determi-
nat ipſe.quia licet quando ſunt plures
iudices ordinarij vnus ipſorum poſſit
exercere iuriſdictionem:ſine alijs tamẽ
non ſic eſt in propoſito noſtro.Rõ diffe
rentie ſm eũ:quia plures ordinarij ha-
bent vſqꝫ a principio diſtinctam iuriſdi
ctionem:ſꝫ filij prefati marchionis vſqꝫ
a principio non habuerunt diſtinctam
iuriſdictionem:quia ſucceſſerunt patri.
et ideo coniunctim debent exercere iu
riſdictionem allegat.§.ſi vero canoni-
nicũ.in aut.de man.princip.qui.§.eſt in

vlti.char.illi⁹ aut.Et cum iſta opi.tran-
ſit Ray.de forli.Bar.autem.in.l.pompo
nius.ſcribit ſi vni a ᷣs incipit ſi vni.ff.de
re iudica.tenet totam contrarium mo-
uetur qꝛ ea que ſunt indiuidua tranſeūt
ad heredes inſolidum.§.ex his.et.§.an
ea.ſuperius allega.limitat tñ hoc proce
dere niſi agat̃ de cōmodo mulctarū ſeu
penaꝝ:qꝛ tūc vnus ſine alijs non poſſet
iudicare ſeu exercere iuriſdictionē alle-
gat in arg.l.heredes.§.fina.ff.ad trebel.
Bal.in.d.l.vnica.ff.de offi.conſul.in.vij.
q.tenet opinio.Guil.contra Barto.ꝛ fi-
gurat caſum in his terminis.Quidam
miles habens feudū cum iuriſdictione
ī certo loco deceſſit relictis trib⁹ filijs.
Querit̃ nunquid vnus ex eis ſine alijs
poſſit exercere iuriſdictionem.determi
nat ꝙ non ſed debent coniunctim exer-
cere iuriſdictionem ꝛ iudicare vel com
mittere vni qꝛ vice vnius corporis.fun-
guntur argu.l.cui fundus.ff.de condi.ꝛ
demon.Ang.in.d.l.pōponi⁹.ſi vni deter
minat ſimpliciter ꝙ vn⁹ ex dictis filijs
poterit exercere iuriſdictionē ſine alijs
etiā ſi agatur de cōmodo mulctarū mo-
uetur qꝛ iudices tam ordinarij ꝙ̄ dele-
gati debent habere cōmodū ſportularū
l.cū clericis.C.de epiſ.ꝛ cleri.ꝛ aut.offe
rat.C.de litis conte.Et tñ ſi iudices or-
dinarij vn⁹ ex eis pōt exercere iuriſdi-
ctionē ꝛ iudicare ſine alijs vt habet̃ in
d.l.j.ff.de offi.conſul.Itē ſi ſint plures
extra de offi.delega.ſub alternatiua de
qua in.c.cū plures.extra de offi.delega.
lib.vj.Un⁹ ex eis ſolus pōt exercere iu-
riſdictionē.d.c.cuꝫ plures.licet habeat
commodū ſportularum.§.ne aūt labor.
in aut.de iudi.Ergo idem debemus di
cere in qōne p̄dicta ꝙ vnus ex filijs di-
cti marchionis poſſit ſine alijs exerce-
re iuriſdictionē ꝛ iudicare licet agatur
de commodo mulctarū ſeu penaruꝫ.d.
Anto.de but.in.c.prudentiam.extra de
offi.deleg.ſequitur opi.Gui.do.Pet.de
anch.cardi.flo.ꝛ.d.Abbas ſiculus in.d.
c.prudētiam.ſequunt̃ Bar.in.d.l.pom-
ponius cū limitatione quam ipſe Bart.
ibi ponit do.Joan.de imo.in.d.l.pom-
ponius.dicit ꝙ motiuum Ang.ibi non
eſt bonum quia licet iudices delegati

habeant ſportulas tñ non habent com-
modum eius de quo principaliter agit̃
et Bart.ſequit̃ qñ commodum eius de
quo agitur ſpectat ad ipſos iudicare de
bentes quia cum habeant regalia in lo-
co debent habere commoda mulctaruꝫ
ꝛ penarum.Item dicit quod ordinarij
non dicunt capere ſportulas ſed debēt
eſſe de ſalario publico contenti vt habe
tur in.c.cum ab omni.de vi.et hone.cle.
Et in.d.§.ne autem labor ad iura alle-
gata p Ang.reſpōdet ꝙ non loquuntur
de ſportulis dandis iudici ordina.ſꝫ de
2 dandis executori.¶†Addite ad dictuꝫ
Imo.ꝙ damna mulcte ꝛ pene ſunt fru-
ctus iuriſdictionis.Ita dicit Bart.in.l.
fi.ff.ſolu.ma.ꝛ Bal.in.l.j.C.de fru.ꝛ lit.
expen.facit quod not.Azo.in ſumma.C.
de pe.Tales ergo mulcte ſpectant ad
habentem iuriſdictionem.ipſe autem
Imo.in preallegato.c.prudentiam.dicit
ꝙ lex heredes.§.fi.ſuperius alleg.mo-
dicū facit.Pro limitatione Bar.ſubijcit
Imo.ibidē ꝙ quia iuriſdictio eſt indiui
dua trāſit ad omnes filios prefati mar-
chionis ſeu comitis inſolidum ita ꝙ̄
quando agitur de commodo mulctarū
tamē vnus ſine alijs poterit cognoſce-
re ꝛ exercere iuriſdictionem.ꝛ erit loc⁹
preuentioni ſcđm eum argu.c.propo-
ſuiſti.extra de fo.competē.Et ſic Imo.
ſimpliciter adheret opi.Bart.vt vnus
ſolus poſſit exercere iuriſdictionē etiā
ſi agatur de commodo mulctarum.In
ſecreto iuris putarem opi.Guil.de cu.
ꝛ ſequaciū eſſe veriorē.Moueor qꝛ iſtā
ius exercendi iuriſdictionē ꝯpetit illis
tribus filijs tanq̄ corpori hereditario:
qꝛ competit eis vt ſucceſſoribus prefa-
ti marchionis per ea que habent̃ in.c.ſi
gnificauit.extra de reſcript.vnde non
debet vnus ſine alijs poſſe exercere il-
lam iuriſdictionem argu.l.per funduꝫ.
ff.de ſerui.ruſti.predio.ꝛ.l.fina.ff.com-
munia predio.Secundo moueor quia
licet vnicuiqꝫ dicto filiorum compe-
tat dicta iuriſdictio inſolidum tamen
competit eis complexiue vt notat Bal.
in.c.Imperialem.§.preterea ducatus.
in titulo de prohibi.alie.feu.per Fe-
de.et ideo vnus ſine alijs non poterit

eam exercere.Tertio moueor qꝛ licet
dicti filij deriuauerint a prefato mar-
chione habente iuriſdictionem tamen
quia iure ſucceſſionis eſt ad eos deuo
luta vnus ex eis non repreſentat per-
ſonam defuncti niſi pportionibus.glo.
eſt ordi.in.l.ij.§.fi.ff ꝺ ꝑero.ſtip.habet̃
in.l.cum a matre.C.de rei vendi.Item
licet iuriſdictio predicta quia indiui-
dua deſcenderit in dictos filios inſoli
dum ꝛ ipſo iure competat vnicuiqꝫ in-
ſolidum tamen eſt ſine effectu niſi alij
conſentiant argu.l.itinere.ff.de ſer.ru-
ſti.predio.Preterea pro hac parte fa-
cit qꝛ ius tutele eſt apud plures tuto-
res inſolidum.l.inter tutores.ff.de ad-
mi.tu.ꝛ tamen hoc fallit quando agere
tur de actu per quem toleretur ſeu fi-
niretur tutela quia tunc vnus ex tu-
toribus ſine alijs illum actuꝫ exercere
non poſſet.l.fin.C.de aut.preſtan.Un-
de ſi ī caſu predicto vnus ex filijs ꝛ he-
redibus prefati domini poſſet inſolidū
exercere iuriſdictioneꝫ ſine alijs fieret
preiudicium coheredibus quo ad ho-
norem quia iudicare eſt honor.l.omnē
honorum.C.quando prouoca.non eſt
neceſ.ꝛ.c.vt debit⁹ honor.ex̃ de appel.
Item fieret ius preiudiciuꝫ quo ad cō
modum pecuniarum quando ageretur
de commodo mulctarum ego tamen vi
di iudicari pro opi.Barto.per magni-
ficum conſilium Taurini dum quidam
nobilis de aduocatis ſine cōſenſu ſuo-
rum conſortum induxiſſet quandā mul
ctam cōtra quendam qui erat homo et
ſubditus omnium dominorū illius lo-
3 ci.†Sed reſtat videre quid ſi filij et he-
redes prefati.d.Nam inter ſe diuiſe-
rint caſtra que pater tenebat ꝛ contin-
gat vnū ex illis filijs delinquere in ter-
ritorio alterius an poterit ab eo puni-
ri Bart.in preallegata.l.inter tutores.
determinat ꝙ non quia non intelligi-
tur diuiſa iuriſdictio inter eos cum ſit
indiuiſibilis ſed intellige facta diuiſio
tantum quantum ad exercitium et ad-
miniſtrationem vnde quantum ad ha-
bitum iuriſdictio eſt apud vnumquēqꝫ
inſolidum.Et ideo par in parem nō ha
bet imperium.l.ille a quo.§.tempeſti-

uum.ff.ad trebel.ꝛ.l.nam et magiſtra-
tus.ff.de arbi.Et hanc opinio.Barto.
ſequuti fuerunt Anto.de but.et Joan.
de imo.in preallega.c.prudentiam.Et
idem tenet Dominicus de ſancto ge-
mi.in.c.ij.in vlti.colū.extra de arbi.lib.
vj.dominus Abbas ſiculus in prealle-
gato.c.prudentiam.dicit ꝙ dictū Bart.
poſſet procedere quādo illa iuriſdictio
eſſet feudalis qꝛ tunc eſt indiuiſibilis.
d.c.imperialem.§.preterea ducatus.de
prohi.alie.feu.per Federi.Ceterum ſi
non eſſet iuriſdictio feudalis dicit di-
ſtinguendum eſſe quod aut illa iuriſdi-
ctio competit dictis heredibus in plu-
ribus:puta in diuerſis caſtris et tunc
bene poſſunt inter ſe diuidere etiā quo
ad iuriſdictionem et territorium ſicut
defunctus potuiſſet inter eos diuide-
re ſi voluiſſet.Et hoc intelligendum ſe-
cundum eum niſi iuriſdictio ſonaret in
nomē dignitatis qꝛ tūc eſſet indiuiſibi-
lis.c.licet.de vo.et vo.redemp.Si autē
iuriſdictio nō ē feudalis nec ſonat ī no-
men dignitatis ꝛ competit dictis here
dibus in vno ꝛ eodem loco tunc nō poſ
ſunt eam diuidere etiam quo ad terri-
torium ne in vno et eodem loco videan
tur duo capita quaſi monſtrum.c.quo-
niam in pleriſqꝫ.extra de offi.ordi.quia
tendunt in preiudicium publicum per
ea que habentur in.l.fin.C.ſi contra ius
vel vtili.publi.Addite ꝙ Bald.in.d.§.
preterea ducatus.dicit dictum Bald.
ſuperius relatum poſſe procedere in
feudo ducatus marchionatus ꝛ comi-
tatus quia tunc iuriſdictio eſt indiuiſi-
bilis.d.§.preterea.ſed in iuriſdictione
inferiori alicuius territorij dicit ꝙ ve-
ra diuiſio iuriſdictionis et adminiſtra-
tionis fieri poteſt allegat not.per Guil.
de cu.in.l.fin.ff.de rerū diui.mihi vide-
tur quod iſta fuerit ſententia Bartol.in
l.arbor.§.iudex.ff.communi diuidun.
vbi dicit ꝙ aut iuriſdictio inheret per-
ſone et tunc non poteſt diuidi ſicut nec
reliqua iura incorporalia.Aut iuriſdi-
ctio inheret territorio et tunc bene po
teſt diuidi ſicut caſtrum et territorium
eſt diuiſibile et iſta ſentētia placet ſub-
iungit in.d.l.inter tutores.ꝙ propter

delictū ſeu felloniā vnius ex filijs ⁊ he
redibus prefati domini ſuperioꝛ pote
rit exercere iuriſdictionem in toto ter
ritoꝛio ſeu in bonis vtriuſq;: quia diui
ſio predicta intelligitur facta ꝙ̄tum in
ter eos non autem ꝙ̄tum ad aliū. Bal.
autem in.d.§. preterea ducatus. dicit
Barto. maledicere loquendo priuatiue
quia ſi duo habeant ſeruitutem que eſt
quid indiuiſibile et vnus ex eis perdet
eam alter per ius non decreſcendi to
tum habebit argu.l.aquam.ff.quemad.
ſerui.amit.vel ſm eum iuriſdictio perti
nebit ad dn̄m qꝛ dn̄s et ad vaſallum qꝛ
vaſallus ⁊ commoda iuriſdictionis di
uident inter ſe. Ego in queſtione facti
pꝛo opi. Bal. contra Barto. adducebam
pulchꝛam notā.d.Bald.in.c.ij.in ti.qui.
mo.feu.amit.circa.iiij.col.vbi dicit ꝙ ſi
commune peruſij teneat feudum ab ec
cleſia vel a pꝛincipe ⁊ commune diuidi
tur iter nobiles et ignobiles ⁊ nobiles
committant felloniam contra dominū
dignam pꝛiuationem feudi hoc non ha
bebit pꝛeiudicare ignobilibus allegat
not.in.c.in noſtra.extra de iniur.et dā.
da. Secundo adducebam tex.no.in.l.ſi
communem.ff.quemadmo.ſer.amit.vbi
pꝛobatur.ꝙ ſi pupillus et alius maioꝛ
habeant rem communem pꝛeſcriptio
non nocebit maioꝛi pꝛopter conſoꝛtiū
impuberi. Tertio allegabam pulchꝛa
no.in.c.j.extra de pꝛeſcrip.vbi dicūt ꝙ
ſi res eſt communis epiſcopo et capitu
lo ſede vacāte poſt moꝛtem epiſcopi li
cet capitulum ſit negligens tamen pꝛe
ſcriptio non curret aduerſus eccleſiam
vacante: allegabam etiam pulchꝛam gl.
in.§.ſed et continuo.in verbo vicinia.
de pen.diſtin.j.vbi foꝛmatur queſtio de
duobus habentibus domum commu
nem: quoꝛum vnus habet partem ſu
perioꝛem ⁊ alter inferioꝛem: an pꝛopter
delictū vnius tota domus debeat de
ſtrui: et concluditur ꝙ non et iſta ſentē
4 tia apparet mihi humanioꝛ. ¶ †Juxta
pꝛedicta quero quid ſi ſint duo domini
eiuſdem caſtri et vnus ex eis ibi delin
quit cōtra alterum an poſſit ab illo pu
niri: Bald.in.c.j.in fi.col.in tit.qualiter
vaſ.iura.debet fide.determinat ꝙ non:

quia par in parem nō habet imperium
vt dixi: fallit ſm eum quando vnus eſ
ſet maioꝛ in adminiſtratiōe ꝙ̄ alter. Se
cundo fallit quando periculum eſſet in
moꝛa. Tertio fallit quando nō recogno
ſcunt ſuperioꝛem. allegat Bal. not. per
Guil.in.d.l.fina.ff.de re.diui. Ego addo
quartam fallentiam quādo difficilis eſ
ſet additus ad ſuperioꝛem vel talis qui
non poſſit reſiſtere ad hoc allego pul
chꝛe not. per Bald. in ſua pulchꝛa repe
titione.l.j.C.vnde vi.facit.l.nullus.et.l.
nemo.C.de iud. ⁊ qḋ habetur ꝑ Ang.et
Pau.de caſtr.in.l.receptum eſt.ff.de iu.
om.iu. ⁊ ꝑ Guil. ⁊ Bal.in.l.fi.ff.de re.di.
5 ¶ †Sed ponamus ꝙ ſint duo vel tres
domini in eodē caſtro ſeu territoꝛio et
diſcoꝛdent in exercendo iuriſdictionē
ſeu in vſu ipſius iuriſdictionis qḋ erit
remedium: cōcludite ꝙ ſuperioꝛ pote
rit eos cogere ad concoꝛdandū vel ſal
tem ad diuidendum vſum ipſiꝰ iuriſdi
ctionis alternis tempoꝛibus.arg.l.lu
cio.ff.de aqua quoti. ⁊ eſti. Jta dicit no
tabiliter Ang.in.l.ij.§.ex his.ff.de ver.
obli. allegat Jnno. in.c.pꝛudentiam.in
gl.que incipit nobis.extra de offi.dele
ga. Ego addo dominum Pa. et idē vo
lentē in.c.fi.in.j.col.extra de re iudi.al
legat gl. peregrinam in.c.licet.xvj.q.iij.

1 ¶ Juriſditionem an et quando amit
tat vnus ex pluribus fratribus ſi in ter
ritoꝛio quod ſibi ex paterna hereditate
pꝛouenit deneget iuſtitiā et iuriſditio
nem ſuis ſubditis adminiſtrare.
2 Rectoꝛ ſeu cancellarius vniuerſitatis
q̄ ſcholari roganti ſe ad examē admitti
id denegarunt an ex eo pꝛiuari debeāt
dignitate rectoꝛatus vel cancellarie.
3 Delinquens in ſuo territoꝛio in quo iu
riſditionis pꝛopꝛietatem non habet vt
vaſallus ſed ſolam duntaxat admini
ſtrandi poteſtatem an ⁊ qualiter veniat
mulctandus.
4 Jtinera ſeu ſtrate locoꝛum vbi pedagia
colliguntur ſecura ſeruare debent do
mini dictoꝛum locoꝛum.

1 **Queritur etiam.** †ponamꝰ
ꝙ vnus ex pꝛedictis filijs pꝛefati do

mani in caſtris et locis ſibi aſſignatis
in diuiſione deneget iuriſdictionē ſeu
iuſtitiā ſuis ſubditis. An ꝑ hoc deberet
pꝛiuari iuriſdictione ſua: videtur p̄ma
facie dicendū ꝙ ſic ꝑ id qḋ notat Bald.
in.c.j.in ti.qualiter dn̄s pꝛopꝛie.feu.pri
ue.in lib.feud.vbi dicit ꝙ ille qui abutē
do dn̄io facit ſe indignum dn̄ari. Jn cō
trarium facit qꝛ ſpeciale eſt vt ſi iudex
ſecularis deneget iuſtitiam clericis ꝙ
debeat pꝛiuari iuriſdictione.auf.ſtatui
mus.C.de epiſc.et cleri. Pet.de bel.in
d.auf.refert hanc queſtionē de facto cō
tingiſſe in comite flandrenſi qui ſepe
fuerat requiſitus a ſubditis vt faceret
eis iuſtitiam ꝙ denegauerat. Subditi
autē fuerunt pariſius ad exponendum
hanc querelam ſereniſſimo francoꝛum
regi. allegando ꝙ ipſe comes debebat
pꝛiuari iuriſdictione ex cauſa p̄dicta di
cit Pe.de bel.ꝙ parum habebat cura
re pꝛefatus comes de hoc reſpectu au
ferende iuriſdictionis ſed eſt bene ve
rū pꝛopter denegatam iuſtitiam ſubdi
tis tenebaꝛ eis ad intereſſe. ⁊ ꝙ ꝓpter
hoc incurrerat indignationē ſuperioꝛis
ꝓpter quā poterat puniri arbitrio ſupe
rioꝛis.§.ſup hoc.i auf.de q̄ſto.et.§.ſicut
ibi.in auf.de man.pꝛin. Et hanc opinio
nem ꝙ pꝛopter denegatam iuſtitiam.d.
terre non poſſit de iure pꝛiuari iuriſdi
ctione ſed ſolum incurrat indignationē
ſuperioꝛis ob quam cauſam poſſit ar
bitrio ipſius ſuperioꝛis puniri ſequun
tur Cy. Bal. Alb.de ro. ⁊ Pau.de caſt.in
5 auf.ſtatuimus. †Et ex hoc loco inferūt
ibidē ꝙ ſi ſcholaris ſufficiens ad intrā
dum examen rigoꝛoſum ſepe requiſie
rit cancellariū ſtudij ⁊ rectoꝛē vniuerſi
tatis vt eum admitterent ad examen ⁊
doctoꝛatū: nihilominus tn̄ ſi talis non
admittaꝛ nō tn̄ pꝛiuareꝛ officio cācella
riatus vel dignitate rectoꝛatus ſed ex
hoc bene incurrunt indignationē ſupe
rioꝛis ꝓpter qḋ poſſunt ſuperioꝛes ar
bitrio puniri. Ego in iſto puncto do vo
bis paratū remediū ad faciendū pꝛiua
re dn̄m terre ſua iuriſdictiōe vꝫ ꝙ ſub
diti recurrant ad ſuperioꝛē et faciant
dominum terre moneri ꝑ literas pꝛin
cipis ꝙ velit miniſtrare iuſtitiam ſub

ditis ſuis ⁊ eos tractare modo debito
cū comminatione de auferendo ſibi ca
ſtrū: nā ſi tūc cōtra faciat bene poterit
pꝛiuari. ⁊ ita intelligitur ꝙ vult Bal.in
c.j.§.pu.latrones.in ti.de pa.tenē. ⁊ eiꝰ
3 vio.in lib.feu. †Sed quid erit in nō ha
bente pꝛopꝛietatem iuriſdictiōis quā
habet vaſallus ſed ſolam adminiſtra
tionem vt iudex concludite ꝙ aut deli
quit in iuriſdictione obmittendo: aut
committendo. pꝛimo caſu non debet
pꝛiuari iuriſditione: ſed ſuo tempoꝛe
poterit puniri.d.§.ſuper hoc.in auf.de
queſto. ⁊.§.j.in auf.vt di.iudi. Secun
do vero caſu deliquit circa res ⁊ tunc
non pꝛiuabiꝛ iuriſdictione. ſed bene fa
ciet litem ſuam.l.fi.ff.de va. ⁊ extraoꝛd.
cog. ſi vero deliquit circa pſonas qꝛ eſt
minus ſecurus tunc bene poterit pꝛi
uari iuriſdictione. Jdem eſt ſi commit
tat barattariam in officio quia ſtatim
poterit pꝛiuari iuriſdic.l.iudices.C.de
digni.li.xij. Pꝛedicta ſunt verba Cy.in
addi. ⁊ Bald.in lectura antiqua in.ij.l.
4 ff.de his q̄ ſunt ſui vel alie.iuris. †Unū
etiam notetis ꝙ iſti marchiones comi
tes ⁊ barones terrarum teneneꝛ tenere
ſtratam ſecuram in omnibus locis in
quibus colligunt pedagium. et ideo ſi
aliquis derobareꝛ in illo territoꝛio pꝛe
fati domini tenerentur emendare dam
na. Jſtud eſt elegans dictū Bald.in.j.li.
feu.ſed i ti.qui.feu.da.poſ.in.ij.char.ſui
commenti ſuper verbo marchio. alle
gat Archi.in.c.ſi quis pegrinos.al's in
cipit ſi quis romipetas.xxiiij.q.iij. Eo
enim ipſo ꝙ dominus terre facit dare
buletam tranſeūtibus intelligitur eis
dare fiduciam ⁊ ſecuritatem per totum
ſuum territoꝛiū per ea que not. Bal.in
c.j.in ti.que ſint rega.dum allegat Odo
fre.in auf.habita.C.ne filius pꝛo patre.
Et hec notetis.

1 ¶ Pꝛimogenitꝰ marchionis vel bar
ronis habentis quedam caſtra in fran
cia ⁊ q̄dā in lōbardia ſi ex teſtō qḋ pr̄ in
frācia cōdidit inſtitutꝰ ſit heres ſimplr̄
an cēſebiꝛ heres oīm caſtroꝝ p̄dictoꝝ.
Et quid ſi dictꝰ marchia vel baro de
cedat inteſtatus. Jbidem.nu.2.

1 **Inſuper.** † Quero quidã mar-
chio vel baro habe-
bat multa caſtra in Francia vbi eſt con
ſuetudo ꝙ primogenitus ſuccedat. ha-
bebat etiã multa alia in lombardia vbi
viget ius cõe. Cõdidit teſtamentum in
Francia ⁊ inſtituit ſimpliciter heredez
primogenitum vtrum ex hac inſtitutio
ne ipſe primogenitus debeat habere
etiam caſtra q̃ ſunt in lombardia. Con-
cludite ꝙ aut condidit teſtamentum de
iure communi puta in preſentia ſeptez
teſtium rogatorum et tunc talis inſtitu
tio trahetur ad omnia caſtra. l. ex facto
proponebatur. ff. de here. inſti. Aut fuit
teſtatus ſm legem Francorum puta in
preſentia duorũ teſtiũ et tunc ſunt opi.
Uera tñ cõcluſio eſt ꝙ cũ effectus inſit
ſue cauſe ⁊ ſuo titu. ſicut titulus eſt vni
uerſalis ita eius effectus eſt indiuiſſibi
lis. l. non ſolum. §. ⁊ qui in teſtamento. l.
ꝑpter litẽ. §. fi. ff. de excu. tuto. Et hanc
opi. teneatis licz Jaco. bu. dixerit inſpiciẽ
dum eſſe locum additionis ꝙ nõ eſt ve
rũ quia additio dependet ex teſtamen-
to nõ aũt a loco. l. titius. §. rome. ff. de ex
cu. tu. Et ſic primogenitus inſtitutꝰ ha-
2 bebat oia caſtra. † Quid autem ſi mar-
chio vel baro deceſſiſſet inteſtatus. di-
cũt quidã idẽ eſſe argumentũ ac ſi fuiſ-
ſet teſtatus ar. l. conficiuntur. ff. de iure
codi. Sz vos determinabitis contrariũ
qr hoc caſu primogenitus habebit ca-
ſtra que ſunt in Frãcia. reliqua vero ca
ſtra diuidentur inter oẽs equaliter. non
obſtat ꝙ ille qui decedit inteſtatꝰ fuiſſet
teſtatus videat. qr reſpõ. ꝙ hec eſt que-
dam fictio que non prebet titulum te-
ſtati. glo. eſt ordi. in. l. lucius. in vlt. char.
in glo. fin. ff. de here. inſtit. predicta ſunt
verba Bald. poſt Guil. Cy. et Barto. in
l. cunctos populos. C. de ſum. trini. ⁊ fi-
de catho.

1 Princeps quot modis ſumatur.
2 Tyrannus an veniat appellatione prin
cipis.
3 Princeps vt de merito dici poſſit que
requirantur. nu. 3.
4 Princeps obligatur ex ſuo contractu
ſicut priuatus.

PRinceps pe-
1 demontiuz. † Aduertite ꝙ
hoc nomen princeps ſu-
mitur multis modis ali-
quando large et tunc pro
quolibet habente dominium ſeu dona-
tionem aliquam et ſic cõprehendet ha-
bentẽ aliquã baroniã et hoc probatur
ſumendo arg. ab ethymologia vocabu-
li dicit em̃ princeps a p̃ et capio quaſi
primũ locũ tenens. facit optime text. in
c. q̃uis. extra de verb. ſigni. vbi dicitur
ꝙ quilibet qui preponitur aliis põt ap
pellari prepoſitus. hinc dicimꝰ ꝙ apes
⁊ grues dicuntur habere principẽ. c. in
apibus. vii. q. prima. ¶ Secundo modo
capitur princeps prout principatus eſt
quedã dignitas ſecularis vt principa-
tus achaye. ⁊ pedemontinum. ¶ Tertio
ſumitur non ita large nec ita ſtricte vt
antea dixi et hoc mõ ſumit in cle. j. ex-
tra de bapti. ⁊ eius effectu. et eſt glo. in
verbo regũ melior de corpore iuris: et
2 ex illa eadem glo. † tu colligis ꝙ appel-
latione principis non venit tyrannus
ꝑnceps tm̃ eſt q̃ digna ꝑcipit: tyrannus
eſt qui in republica non iure principa-
tur. Et dicit Philo. tertio politicoruz
ꝙ ꝑnceps tendit ad bonum cõmunem:
tyrannus vero ad proprium. de mate-
ria tyranni habetur per Barto. in ſuo
trac. de tyrannide ⁊ per Bar. in. l. decer
nimus. C. de ſacr. ſan. eccle. Et dicit An
ge. in. l. offi. de ſerui. vrba. ꝑdio. ꝙ viue-
3 re ſub iuſto dño ſumma liberta eſt. † Di
camus nũc aliqua de principe de pau-
cis. In primis nihil eſt magis peculia-
re in principe q̃ humanitas per quam
ſola dei immutatio ſeruatur. Ita forma
liter dicit tex. in. l. fi. C. de repu. Itẽ prin
ceps debet querere duo. ſcilicet bonaz
cõſcientiã quo ad deũ: ⁊ bonã famã quo
ad homines. c. nolo. xii. q. j. Item eſt ri-
gor iuſtitie ſi eſt vt eſſe debet non antez
tartarus. l. prohibitum. C. de iure fiſci.
lib. x. Nec decet principem illum priui-
legium reuocare. c. decet. extra de reg.
iur. in lib. vj. habetur in. c. ꝙ dilecto. ex-
tra de conſan. et affi. Item quando ali-
quid facit ex certa ſcientia illud nõ de-

bet in dubiuz refricari. ⁊ ita dicit Bar.
in. l. conficiuntur. in prin. ff. de iure codi
cil. Et quãdo aliquid facit ex certa ſciẽ
tia non eſt ſibi licitum dicere cur ita fa
cis. ita dicit Bal. in proe. feu. l. iii. char.
4 † Addite ꝙ princeps ex ſuo contractu
obligat ſicut priuatus. c. j. extra de ꝓ-
ba. Item licet deus ipſi principi ſubie-
cerit leges. Et hoc eſt ꝙ dicimus ꝙ ꝑn
ceps eſt ſupra ius poſitiuum. c. propo-
ſuit. extra de conceſ. preben. tamen nõ
ſubiecit ei contractus imo ex cõtractu
obligatur ſicut alius. Ita dicit Bal. in
c. j. in ti. de nau. feu. Ex quo infert. ibidẽ
ꝙ quia Federicus imperator primus
fecit communitatem Papie comitẽ in-
ueſtiendo eam de aliquibus caſtris et
terris: nec ipſe Federicus predeceſſor
nec eiꝰ ſucceſſor poſſent reuocare ſine
culpa communitatis Papie. facit quod
habetur. in. c. j. in ti. de feu. ſine cul. non
amit. Item princeps cõtrahendo etiaz
cum ſubditis ſuis obligatur ⁊ ciuili et
naturali ratione ſicut alii obligantur.
nam ſi ipſe ex contractu non obligaret
aliis ita nec alii ſibi ex natura correla-
tiuorum ⁊ ſic eſſet ſibi interdictuz com
mertium ⁊ eſſet exul. vbi debet eſſe om
nium preſul. Iſta ſunt verba formalia
Bal. in. l. princeps. ff. de leg. Et idem in
l. ii. in. iii. char. C. de ſer. ⁊ aqua. dicit ele-
ganter ꝙ princeps. l. poſitiua obligatur
a dictamine rationis qr eſt animal ra-
tionale et nulla autoritas principis vel
ſenatus poteſt facere ꝙ princeps obli-
getur ex ratione naturali cum ſit ani-
mal rationale allegat. l. ii. ff. de vſufru.
ea. re. q̃ vſu. cõſu. Et eſt ꝑcõſul dei oĩpo
tẽtis vt no. gl. i rub. i aut. d̃ here. ⁊ falci.

1 Princeps an ⁊ quando ex ſolo titu
lo donationis vel venditionis transfe-
rat dñium in alium.
2 Principis factum vbi interpretari po-
teſt et ad cõmune ius referri nunq̃ in-
telligitur diſpenſatum.

1 **Sed quero.** † Nunqd ꝑn-
ceps ex ſolo
titulo vẽditionis vel donatiõis transfe
rat dominium in aliũ. Bal. in proe. feu.
in. iii. char. ſub ver. incip. dixi ſexto vide
tur velle ꝙ ſic p. l. bene a zenone. C. de
quadri. preſcrip. Item per. l. cũ duobꝰ.
§. idem reſpondit ſi ſocius. ff. pro ſocio
iuncta. l. pe. C. de do. inter virum ⁊ vxo.
inducendo ſic: nam lex transfert domi-
nium ſine traditione. d. §. idem reſpon-
det. ⁊. l. ſi vt proponis. C. de edifi. priua.
Si ergo lex inanimata poteſt hoc face-
re ergo ⁊ princeps qui eſt lex animata
in terris in aut. de conſul. Ad idem ad
ducit. l. fin. C. de ſa. ſan. eccle. Addite ꝙ
iſtam opi. tenuit expreſſe Ang. in. l. offi
cium. C. de rei ven. in fi. co. Contrariam
ſententiam tenuit And. de yſer. in. c. j.
in ti. quid ſit inueſti. in lib. feu. allegat
tex. no. in. l. fi. C. de loca. predio. ciuiliũ
ſeu fiſca. ⁊ templo. lib. xj. vbi ꝓbat text.
ꝙ vtile dñium nõ trãſſertur p principẽ
in emphy. ſine traditione. Et ſic eſt ne-
ceſſe ꝙ res tradatur vel ſaltem ſit apud
ipſum emphy. Et ſecundum hanc opi-
nionem ſepe conſuluit per regulam. l.
traditionibus. C. de pact. Ad idem alle
go text. in preallegato. c. j. que ſit inue-
ſtitu. inducendo hoc modo. Si enim ex
abuſiua inueſtitura que ſit per traditio
nem enſis vel baculi transfertur domi
nium per principem in alium ſine tra-
ditione ad quid requireretur realis in-
ueſtitura de qua in. d. c. j. mouet etiam
qr princeps in dubio videt velle cõtra
here de iure communi. Ita notabiliter
dicit Bal. in. c. j. §. fi. in ti. de noua. for fi-
2 deli. † Et idez Bal. in. l. bonorum. C. qui
admi. ad bo. poſ. vbi ita formaliter dicit
ꝙ quando factum principis põt inter-
pretari ⁊ referri ad ius cõe nunq̃ intel
ligitur diſpenſatum vel inutile confir-
matum alleg. Joan. andr. Innocen. c. du
dum. extra de deci. ſi ergo princeps in
dubio videtur velle contrahere de iu-
re communi ſequitur quod ex ſolo ti-
tulo non transfertur dominium lege ſi
ager. ff. de rei vendi. et dicta lege tra-
ditionibus. et lege finali. argumen. per
locum a ſpeciali. C. de ſacroſanct. eccle-
ſiis. Ad motiua in contrarium adducta
ego reſpõdebam in queſtione facti pri-
mo ad autoritatẽ Baldi. i ꝓemio feudo
rum. in tertia charta. quod illud dictuz

debet intelligi quando cõſtat de certa
mente principis ꝙ omnino ex ſolo titu. vo-
luit transferre dominiũ ſine traditione
et ad hoc allego vobis eundem Bal. in
d. c. j. §. fi. in vlti. col. in titu. de noua for.
fideli. vbi expreſſe dicit ꝙ. l. omnes. et. l.
bene a zenone. C. de quad. preſcrid. de-
bent intelligi interueniente traditione
vnde vt euitemus contrarietatez Bal.
debemꝰ dicere ꝙ in proemio feudo. in
iij. char. loquitur ⁊ debet intelligi quã-
do princeps expreſſe voluit transferre
dominiũ ex ſolo tit. abſ& traditione il-
lud autẽ qđ ſcribit in. d. §. ſi intelligitur
quando ſumus in dubio quia vt antea
dixi in dubio princeps intelligit velle
contrahere de iure cõmuni. Ad autori-
tatem Ang. in. d. l. officiũ. ff. de rei vend.
Reſpondebitis eodẽ modo ⁊ hoc ſonãt
verba ſua dum dicit ꝙ princeps ex cer-
ta ſcientia ſua põt trãſferre dominium
ſine traditione. Ad. l. bene a zenone pa-
tet reſponſio ex ſupradictis ad. l. cum
duobus. §. idem iuncta. l. penul. C. de do-
na. inter virum ⁊ vxo. Reſpõdebitis ꝙ
non eſt mirum ꝙ lex mortua in hoc ha-
beat maiorez poteſtatem ꝙ̃ viua vt pa-
tet in. l. cõmiſſa. ff. de publi. ad. l. fi. C. de
ſac. ſanc. eccle. Reſpondeo ꝙ ille tex. lo-
quitur in vendente vel donante rem ec-
cleſie vel fiſco: ſz nos loquimur ecõtra
quando princeps vendit vel donat pri-
uato. elicio ergo hic pulchrã concluſio-
nem ꝙ princeps ex ſolo titulo non trãſ-
fert dominiũ in aliũ ſine traditione. Et
hanc opin. ſequit clariſſimus doctor. d.
Mar. de lau. in. d. c. j. in ti. qđ ſit inueſti.

1 Princeps an ex contractu ſui pre-
deceſſoris obligetur. vide per totũ cap.
vſ& ad finem.
2 Principis priuilegia que ſint.
3 Princeps hereditatem adire poteſt per
procuratorem.
4 Princeps de plenitudine poteſtatis po-
teſt ſupplere circa libellum.
5 Verba ſub pena indignationis a prin-
cipe plata cuius ſint efficacie.
6 Pricipis miſericordie ſeu benignitati
vel gratie ſe ſubmittens debet per ipm
principem benigne tractari.
7 Princeps ſolo verbo poteſt quẽ creare
doctorem.
8 Principis ſententia capitalis quã ira
ſeu furore ductꝰ tulit i aliquẽ nõ eſt ſta-
tim executioni mandãda ſed differẽda
per. xxx. dies.
9 Principis teſtimonium vbi non agitur
de facto ſuo eſt validius ⁊ efficacius te-
ſtimonio notarij.
10 Lex bene a zenone multas ⁊ pulchras
habet in ſe limitationes.
11 Princeps poteſt creare comites pala-
tinos cũ ptãte ꝙ poſſint creare tabellio-
nes et illegitimos legitimare. ⁊ nu. 14.
12 Conditio a ſola principis poteſtate de-
pendens an ⁊ quando apud nos repu-
tetur impoſſibilis ⁊ ex cõtractibꝰ reij-
ci debeat. ⁊ nu. 13.
15 Princeps põt eſſe iudex in cauſa pro-
pria: non autem inferior qui ſuperiorẽ
recognoſcit.
16 Jus accreſcendi an et quando habeat
locum vbi princeps ſuppremus cõceſ-
ſit in feudum rem duobus coniunctim.
17 Princeps an ⁊ quando rem vni conceſ-
ſam poſſit alteri concedere.
18 Periurium in principe eſt grauius ꝙ̃
in alia perſona.
19 Princeps in ſuo territorio poteſt crea-
re nouam dignitatem.
20 Donatio principis facta filio in pote-
ſtate conſtituto an ⁊ qñ valeat.
21 Forenſis ne in aliena ciuitate litigare
cõpellatur quibꝰ fouebitur remedijs.

Sz an priceps.

1 † Obliget ex
cõtractu predeceſſoris videt velle ꝙ ſic
Guido de ſuza. Cy. ⁊ Bal. i. l. digna vox.
C. de legi. dicũt ꝙ tunc demum pactum
principis obligat eius ſucceſſorem qñ
continet iuſtitiam naturalem ⁊ equita-
tem. ¶ Et ex hoc inferunt ꝙ ſi impera-
tor faceret pacem vel capitula cum ſub-
ditis ſuis ꝓpter generale bonũ publi-
cũ ſucceſſor imperatoris non debeat in-
fringere illam pacem ſeu capitula niſi
dolus vel fraus interueniſſe ex pte ſub-
ditorum allegant. d. c. j. ⁊. l. in ſumma. ff.
de condi. indebi. ¶ Inferunt etiam ꝙ
ſi pacta fierent hodie inter regem Frã-
corum

corum ⁊ regem anglorũ illa pacta de-
berent conſeruari per eorum ſucceſſo-
res. facit quod habetur in. c. nouit. ex-
tra de iudi. Idem autem Bald. in. l. j. ff.
de conſti. pecu. dicit quod pactum cele-
bratum cum imperatore non ligat ſuc-
ceſſorẽ. Ratio eſt ſm eum qz imperium
non tranſit ad ſucceſſorem ſed per ele-
ctionem vt habetur in. c. venerabilem.
extra de electio. Et ideo ſucceſſor non
debet habere cauſam a pdeceſſore hoc
tamen debet limitari ſm eũ niſi impe-
rator faceret ea que ſunt de natura ſui
officij vt infeudare Nam tunc ſucceſ-
ſor teneretur ſtare illi in feud. in alijs
autem inferioribus a ſupremo princi-
pe cõcludite: audaciter ꝙ pactũ: ſeu cõ-
tractus principis obligat ſucceſſorem
quia hodie indultum eſt ꝙ in ducatibꝰ
marchionatibus et principatibus ha-
beat locum ſucceſſio. c. j. in tit. de feud.
march. Ad premiſſa videte not. per ca-
no. in preallega. c. j. extra de proba. ⁊ p
do. Panormi. in. c. que in eccleſiaruz. in
2 penul. colum. extra de cõſti. † Nunc ad-
do vobis ꝙ in principe multa ſunt ſpe-
cialia. In primis non tenetur ſeruare
ordinem iudiciarium vt habetur in. c.
in cauſis. extra de re iudi. in. c. ad peti-
tionem. extra de accu. debet tamẽ face-
re citari partem. Quia citatio fit ad fi-
nem defenſionis que quidem defenſio
eſt de iuregentiũ ſeu naturali. Et ideo
princeps non debet eam obtinere cle.
paſtoralis. extra de re iudi. Nam co-
ram principe habet locum inueſtigatio
⁊ examinatio veritatis ad quam inue-
ſtigandam opus eſt relatione. Iſta ſunt
verba Bal. in. l. fi. C. de legi. qui ad hoc
ponderat gloſ. ibidem in verbo quo mi-
nus. Addit eundem Bal. in. c. j. §. fi. de
noua. for. fide. in vlti; col. vbi dicit quod
quicquid facit princeps facit vt deus ⁊
deus eſt ipſa veritas vt not. Joã. and.
in not. in. c. cũ eſſes. extra. de teſta. Et
non fallit nec fallitur. l. fi. C. de ponde. ⁊
auri illati. lib. xj. ⁊ ideo debet cauſaz de-
cidere inſpecta veritate etiam ſi ordo
iudiciarius eſſet peruerſus. allegat ipe
3 Bald. text. in. d. c. ad petitionez. ¶ † Se-
cunda ſpecialitas eſt in principe quia
ipſe poteſt adire hereditatẽ p procura-
torem quod nõ poſſet priuatus. l. Pau-
lus. alias incipit per procuratorem. ff.
de acquiren. hered. Et quod princeps
hoc facere poſſit. vult Bart. in. d. l. pau-
lus. dum ſoluit ↄtrarium. l. j. ff. de offi.
procur. ceſa. Ego addo Bald. idẽ volen-
tez in. l. j. C. qui admi. ad bo. poſ. ¶ Ter-
tia ſpecialitas eſt quia creat tabellio-
nes vt notatur per Inno. ⁊ omnes ca-
no. in. c. cũ. p. tabellio. extra de fide in-
ſtru. ¶ Quarta ſpecialitas eſt qz reſti-
tuit ad famam. l. j. §. de qua. ff. de poſtu.
no. p Bar. ⁊ alios. infamẽ. ff. de pub. iu-
di. Et per cano. in. c. cum te. extra de re
4 iudi. ¶ † Quinta ſpecialitas eſt qz pn-
cipi licituz eſt egredi vires libelli. Ita
no. Ant. de bu. in. c. licet hely. extra de
ſimo. Et do. Panor. in. c. cum ſuper. ex-
tra de cõfeſſis. in fi. ij. colum. ſeu in pn-
cip. tertie vbi dicit eleganter ꝙ ſi reus
fateat defectũ iuris ſui ⁊ tamen actor
nihil probauit ſi cauſa ventilatur corã
inferiore a principe reus erit abſoluẽ-
dus. ſi vero ventilatur coram principe
ex eodem inſtantia ſine noua petitiõe
poterit priuare reum qui cõfeſſus fue-
rit defectũ iuris. allegat Specu. in tit.
de acti. ⁊ peti. §. ſuper actionibus. v. ſz
qđ ſi reus. ego addo Bal. in repe. l. emi-
lius. circa. xviij. co. ff. de mino. vbi dicit
ꝙ princeps de plenitudine poteſtatis
põt ſupplere circa libellũ ex cauſis ſi-
bi notis qz corã principe nõ attendit
ineptitudo libelli ⁊ potius attenditur
cã ꝙ̃ cõclu. ſed corã delegato a pncipe
attendimus cõcluſionẽ. Et ita intelligi-
tur ꝙ notat Inn. in. c. ſup literis. extra
de reſcrip. ¶ Sexta ſpãlitas eſt qz lz
geſta p falſum pcuratorem poſſint ra-
tificari p dñm: vt habet i. l. lz. ff. de iud.
tñ geſta p falſuz pcuratorẽ in audiẽtia
principis nõ pñt ratificari p dñz ita di-
cit elegãter Bal. in. l. falſus. i. j. co. C. de
fur. Alleg. no. p Inno. in. c. ex parte de-
cani. extra de reſcript. ¶ Septima ſpã-
litas eſt: qz ois pena in principe eſt ar-
bitraria. Ita dicit Bald. in. l. cunctos
populos. in lec. or. circa. vij. colũ. C. de
ſum. tri. et fi. ca. ¶ Octaua ſpecialitas
eſt quia pnceps poteſt iudicare ſcđm

ſuam conſcientiam.ita notat Bar.in.l.
j.in fi.colum.C.vt que ſint aduoca.par.
5 ¶† Nona ſpālitas eſt qꝛ quando prin-
ceps cōminaꝛ vaſallo ſuo ſub pena indi
gnationis precipiēdo ſibi aliqđ iuſtum
ſi vaſallus non obediat:illa verba ſub
pena indignationis importaut.poterit
eum priuare feudo.ad hoc allego vo-
bis Bal.in.c.j.§.porro.in ti.que ſit pri
ma cauſa benefi.amit.i li.feu.vbi dicit
quod quādo in literis apoſtolicis appo
nuntur iſta verba indignationem Pe-
tri ꝛ Pauli ꝛ beatorum apoſtolorum ſe
nouerint incurſuros talia verba cōmi-
natoria important ꝙ inobedientes poſ
ſint ꝑuari eorū beneficijs.Addite ꝙ de
iſta pena indignatiōis loquitur Bald.
in repeti.d.l.cūctos populos.Idē Bal.
in auꝛ.ſtatuimus.in.q.de comite flan-
drenſi.C.de epiſ.ꝛ cleri.videtur velle ꝙ
ille qui incurrit indignationē ſuperio-
ris poteſt puniri arbitrio ipſius ſupe-
rioris.Addite tex.in.l.ij.C.de pe.bo.ſu
bla.lib.x.vbi dicit tex.indignationē no
ſtri numinis ꝛc.¶Decima ſpecialitas
eſt ꝙ citatus a principe etiam die feria
ta teneꝛ ꝯparere:iſtud eſt notabile dcm̄
Bar.in.l.ij.§.quaſi.in fi.col.ff.ſi q̇s in
ius vo.nō ierit.¶Undecima ſpeciali-
tas eſt quia licet in integ.reſti.petita
aduerſus ſententiam nō debeat pendē
te tali iudicio ſententia executioni mā
dari.l.ſi cauſa cognita.C.de tranſa.ta-
men fallit quādo poſtulatur reſtitutio
in integrum aduerſus ſententiam prin
cipis quia tunc nō ceſſabit manus exe
cutoria.c.ſic ſuſcitata.extra de i integ.
reſtit.Et.ita vult Bal.in.l.j.C.de in in-
teg.reſti.poſtu.ne quid nor.fiat.ꝛ idem
vult ipſe Bal.in.d.l.ſi cauſa cognita.
¶Duodecima ſpecialitas eſt qꝛ prin-
ceps poteſt ferre ſuam ſententiam ſine
ſcriptis:ita dicit Alb.de roſa.in auꝛ.ni
ſi breuiores.C.de ſen.ꝛ interlo.om.iud.
¶Decimatertia ſpecialitas ſeu fallen
tia eſt qꝛ princeps debet abſtinere ab
omni re illicita pluſq̄ alij.Et multa li-
cent alijs que nō licent principi.l.pe.ꝛ
ibi Bal.ita colligit.ff.đ here.iſti.¶De
cimaquarta ſpecialitas eſt quia prin-
ceps poteſt ſontrahere compaternita-

tem per procuratorem ita dicit Bald.
in.l.vnica.§.ne autem.in.iij.co.C.de ca
6 du.tol. ¶†Decimaquinta ſpecialitas
eſt quia quando quis ſe ſubmittit gra-
tie ꝛ miſericordie principis ꝑ talia ver
ba non videtur cōtuliſſe abſolutū arbi
triū in ipſum principeꝫ ſed debet beni
gne tractari ab eo quia talia verba de
bent intelligi ciuiliter.ita dicit Ange.
in.l.ſi cui.ff.de ſerui.ti.generali.alleg.
tex.ꝛ Inno.in.c.veniēs.extra de renū.
facit qđ habetur in.c.ſane illo.eod.tit.
¶Decimaſexta ſpecialitas eſt qꝛ ꝑ̇n-
ceps legitimat illegitimos.§.fi.i auꝛ.q̇.
mo.na.effi.ſui habetur in.c.ꝑ venera-
bilem.extra qui fi.ſint legi.¶Decima
ſeptima ſpecialitas eſt quia ſolus prin
ceps reſtituit in integ.per viam gratie
aduerſus ſententias criminales.l.rele
gati.ff.de pe.¶Decimaoctaua ſpāli-
tas eſt quia ſolus ꝑnceps concedit ve
niā etatis.l.j.ꝛ.ij.C.de his q̇ ve.eta.im
pe.Decimanona ſpecialitas eſt quia
ipſe ſolus interponit decretuꝫ in arro
gationibꝰ.l.ij.ff.de adop.¶Uigeſima
ſpecialitas eſt quia ipſe ſolus interpo
nit decretuꝫ ſuꝑ emancipatione infan
tis.l.iubemꝰ.C.de emāc.libe.¶Uigeſi
maprima ſpecialitas eſt qꝛ ipſe diſpen
ſat ſuper natalibus.l.q̇ i ꝓuincia.ff.de
re.nupt. ¶Uigeſimaſcđa ſpālitas eſt
quia ipſe ſolus poteſt auferre ius alte
riꝰ.l.q̄ris.ff.de nata.reſti.¶Uigeſima
tertia ſpālitas eſt qꝛ ſolus ꝑnceps pōt
facere ſtatuta ſuper lite.pē.ꝛ non infe
rior in auꝛ.vt cū de app.cog.in prin.et
no.ꝑ cano.i.c.fi.extra vt li.pēdē.¶Ui
geſimaquarta ſpālitas eſt qꝛ ipſe ſolꝰ
delegat libere merum ꝛ mixtum impe
rium.l.vnica in fi.C.q̇ pro ſua iuriſdi.
¶Uigeſimaq̇nta ſpālitas eſt qꝛ ſolus
ꝑnceps imponit ſuꝑ indictū.l.ij.C.de
ſuperindict.li.x.¶Uigeſimaſexta ſpā
litas eſt qꝛ eius ꝑn̄tia ſupplet oēꝫ deſe
ctū ſolēnitatis.tex.eſt in.l.omniū:ꝛ ibi
no.C.de teſt.¶Uigeſimaſeptima ſpā-
litas eſt qꝛ ipſe ſolus cōfert magnas di
gnitates.l.ꝓbatiōes.C.de diuerſis offi.
lib.xij.¶Uigeſimaoctaua ſpecialitas
eſt qꝛ ipſe ſolus deſignat inſulā depor-
tatis a preſide vt habeꝛ in.l.illicitas.

§.q̇ vniuerſas.ff.de offi.preſi.¶Uige-
ſimanona ſpecialitas eſt qꝛ quādo ipſe
princeps aduocat ad ſe cauſam nulliꝰ
inferior iudex debet eſſe ita audax vt
ſe intromittat de illa cā.Itē dicit Bal.
in.c.vt noſtrum.extra de appe.no.in.c.
cum.M.ferrarienſi.extra de cōſti.ꝛ quđ
ꝛ qualiter debeat ad ſe aduocare cau-
ſam declarat Bal.poſt Innocē.in.d.c.
7 vt noſtrum.¶†Trigeſima ſpecialitas
eſt qꝛ princeps ſolo verbo poteſt quem
creare doctorem.Ita dicit Ang.in.l.j.
C.de ſen.paſ. ¶Trigeſimaprima ſpe-
cialitas eſt qꝛ princeps contractui cele
brato in magnū dānū ſui principatus
nō tenetur ſtare.Ita dicit Alber.de ro
ſa.in.l.j.ff.de offi.ꝓcura.ceſa.¶Trige
ſimaſecūda ſpecialitas eſt qꝛ ſi compel
lit aliquem ad emendum bona alicuiꝰ
puta ſempronij talis compulſio princi
pis excuſat emptorē a mala fide ita ꝙ
poterit rem illā preſcribere q̄ꝫtuncūqꝫ
ſciat illā eſſe alienaꝫ.Ita dicit Nico.de
nea.in.l.nouiſſime.ver.ꝙ enim.ꝛ per il
lum tex.ff.ꝙ falſ.tuto.aui. Quod note
tis ad limitationē eorū que habentur
in.c.fi.extra de preſcri.ꝛ in regula poſ-
ſeſſor.extra de re.iur.lib.vj.¶Trigeſi
matertia ſpecialitas eſt qꝛ licet iferior
a principe non poſſit aliquem cogere
ad pacem ſeu concordiam ſed bene hor
tari tamen princeps quādo partes diu
litigauerunt poteſt eas cogere ad pa-
cem ꝛ concordiā.primum dictum ꝓba-
tur in.l.furti.§.qui iuſſu.ꝛ ibi gl.ꝛ Bar.
ff.de his qui not.infa.ſecundum dictū
ꝓbaꝛ ex his que ſcribit pulchre.d.Pa-
nor.in.c.cum inter.R.ſeniorē.extra de
8 elec.¶†Trigeſimaquarta ſpecialitas
eſt quia licet in criminalibus ſentētia
debeat ſtatim mādari executioni vt ha
betur in.l.cuꝫ reis.C.de pe.tamē ſi ꝑn
ceps ira ſeu furore ductus ferat cōtra
aliquem ſn̄iam capitalem non erit ſta-
tim exequenda ſed differenda per.xxx.
dies Ita dicit glo.in.c.cum apud theſ-
ſalo.vbi gl.enumerat multos alios ca
ſus in quibus differtur executio ſentē
tie capitalis.xj.q.iij. ¶Trigeſima q̇n
ta ſpecialitas eſt qꝛ lꝫ ſit magna dubi-
tatio vtrū ꝓmiſſio facta per ꝓuatū ſi

ne cā intelligaꝛ facta aio donādi q̇ ar-
ticulus tangitur in.l.ij.§.circa.ff.de ex
cept.ꝛ in.l.a titio.ff.de verbo.oblig.ꝛ
per cano.in.c.ſi cautio.extra de fide in
ſtru.tn̄ in ꝑncipe eſt ſpeciale qꝛ ꝓmiſ-
ſio ſua ſine cauſa facta in dubio intelli
gatur facta ex cauſa donationis quia
propriū principis eſt donare.c.j.extra
de dona.Limitabitis tamen hoc ꝓce-
dere niſi ex tali preſumpta donatione
enormiter lederetur vt no.per.Inno.ꝛ
Jo.and.in no.in.c.grandi.extra de ſup
plē.negli.p̄la.lib.vj. ¶Trigeſimaſexta
ſpecialitas eſt qꝛ perſona ignominioſa
non dꝫ ſtare coram principe:ita dicit
Ange.in.ij.§.ignominie el ſecūdo.ff.
de his q̇ not.infa. ¶Trigeſimaſeptia
ſpecialitas eſt qꝛ licet ad interrumpen
dum preſcriptionem requiratur ſaltē
citatio partis vt habetur in.l.cū nouiſ
ſimi.C.de p̄ſcriptio.xxx.vel.xl.anno.ta
men hoc fallit in ꝑncipe quia cum faci
liter non poſſit adire ſuperiorem ſola
ſua proteſtatio interrumpit p̄ſcriptio-
nem.Ita notatur per cano.in.c.nihil
9 cum ſcandalo.extra de p̄ſcrip.¶†Tri
geſimaoctaua ſpecialitas eſt qꝛ lꝫ teſti
moniū vnius notarij ſit p̄ſtantius q̄ꝫ al
terius q̇ non eſſet notariꝰ vt no.Bal.i
auꝛ.ſed cū teſtator.circa.iij.col.C.ad.l.
falci.tn̄ teſtimoniū principis plus vale
ret qn̄ tamen non agereꝛ de facto ſuo.
Ita dicit Ant.de ꝓſer.in.c.ſancimꝰ.in
titu.quo tempo.mil.in vſi.feu.¶Tri-
geſimanona ſpecialitas eſt qꝛ licet co-
rā inferiore a principe nō ſufficiat face
re ſolam narrationē facti in libello ſed
ſit opus concluſione vt notant omnes
doc.in.l.edita.C.de edē.tamen coram
principe ſufficit ſola facti narratio ſine
cōcluſione.Ita dicit Ang.in quibuſdā
lect.in.l.omniū.C.de teſta. ¶Quadra
geſima ſpecialitas eſt qꝛ qn̄ princeps
vendit aliquā reꝫ emptor eſt ſtatim ſe
curus nec poteſt ab ipſo res ipſa euin
ci nec ꝑ aliū ſeđ dn̄s rei vendite infra
quadriēniū hꝫ regreſſum contra prin-
cipem ſeu fiſcum.l.bene a zenone.ꝛ.l.
10 oēs.C.de quadrien.preſcrip. ¶†Sed
aduerte quia.l.bene a zenone.hꝫ mul-
tas pulchras limitationes. Prima li

mitatio eſt qꝛ hꝫ ſolum locū in imꝑato
re nō aūt in principe inferiore niſi prin
ceps inferioꝛ haberet regalia ab impe
ratoꝛe. Jta dicit Bal. in. c. ad apoſtoli
ca. extra de re iudi. libꝛ. vj. vel niſi ipſe
princeps inferioꝛ exercuiſſet regalia ꝑ
tempus cuius initij memoꝛia non ex-
tat in contrariū qꝛ tale tempus habet
vim priuilegij ſeu titu. l. hoc iure. §. du-
11 ctus aque. ff. de aqua quoti. ꝛ eſti. c. ſu-
per quibuſdā. §. preterea. extra de ver.
ſig. ¶ Secūda limitatio eſt qꝛ. d. l. bene
a zenone. habet demum locum quan-
do princeps rem quā alienauit poſſide
bat. Jta dicit no. Bal. in. l. fi. C. ſi contra
ius vel vti. pu. Tertia limitatio eſt qꝛ
illa lex demū hꝫ locū interueniēte tra-
ditiōe. Jta elegāter dicit Bal. in. c. j. §.
fi. in vltima col. in ti. de noua. foꝛ. fideli.
in lib. feu. Quarta limitatio eſt qꝛ illa
lex demum habet locum quando prin-
ceps bona fide vendidit rem quam cre
debat eſſe propꝛiam licet in veritate
eſſet aliena. ſecus ſi mala fide vendat
puta quia bene ſcit rem alienā. iſta eſt
glo. aurea. in. l. ij. C. cōmu. rerum alien.
Quinta limitatio eſt ꝙ. l. predicta hꝫ lo
cum quādo princeps vēdidit rem iure
propꝛio ſecus ſi iure creditoꝛis quia
tunc emptoꝛi nō eſſet ſtatim ſecurꝰ: ita
no. dicit Bal. in. c. rex pacificus. in ꝑn.
iiij. colū. in proe. decretali allegat. l. fun
dus qui. ff. de reſcin. vēdi. ꝛ. l. eleganter.
in princi. ff. de pig. act. ꝛ. l. fi. C. ſi aduer.
12 fiſc. Sexta limitatio eſt quia. d. l. bene a
zenone. nō hꝫ locum qn̄ alienaret rem
eccl'ie. Nā tunc emptoꝛ nō eſt ſtatim ſe
curus ita dicit gl. no. in. c. quicūqꝫ mili-
tum. xij. q. j. quam glo. appꝛo. cano. maxi
me Jo. de imo. in. c. ij. extra de rebus ec
cle. nō alie. Septima limitatio eſt quia
illa. l. demū hꝫ locū tribus cōcurrētibꝰ
pꝛimo ꝙ princips vendiderit rē quam
poſſidebat. ſecūdo ꝙ eam vendat bona
fide. tertio ꝙ preceſſerit ſolennes ſub-
haſtationes iuxta. l. j. ꝛ. l. ſi tempoꝛa. ꝛ. l.
duplex ratio. C. de fide iſtru. ꝛ iure haſt.
fiſc. lib. x. Jſta ſunt ꝟba Bal. in. l. j. in. ij.
col. C. de here. acti. vēdi. Et ibidē dicit
ꝙ antiqui doc. ita ſemper intellexerūt
illā legem. Aduertite ad illud qꝺ dicit

Bald. de ſubhaſtatione qꝛ videtur mi-
hi dubium. Nam. l. bene a zenone. de
ſubhaſtatione non loquitur preterea
illa lex habet locum etiam quādo prin
ceps donat ꝛ tn̄ nemo dixerit in dona-
tione requiri ſubhaſtationem ꝛ nunꝗ̄
vidi ſeruari iſtud dictum Bal. inꝗ̄tum
loquitur de ſubhaſtatione tenebitis ta
men menti dictū ſuū qꝛ nō reperio cō-
tradicentē. ¶ † Quadrageſimapꝛima
ſpālitas eſt qꝛ ad ſolū principē ſpectat
creare comites palatinos cū ptāte ꝙ
poſſint legitimare illegitimos ꝛ crea-
re tabelliōes. ita dicit Bal. in. l. reſcri-
pta. C. de ꝑci. impe. offer. ¶ Quadrage
ſimaſecunda ſpālitas eſt qꝛ vbi eſt prin
ceps ibi nō poteſt committi dolꝰ. Jta
vult Baldus in. d. l. reſcripta allegat. l.
pꝛobatoꝛias. C. de diuer. offic. libꝛo. xij.
Tutiꝰ iudicio meo eſſet dixere ꝙ vbi
eſt princeps nō preſumit̄ dolus ad hoc
allego nota. per Barto. in ſimili in. l.
j. C. de predi. curia. lib. x. quod vbi eſt in
terpoſitum iudicis decretum ibi preſu
mitur dolum abeſſe. Sed tamē iſta nō
ꝑſumptio iuris ꝛ de iure imo bene ad
mitteretur pꝛobatio in cōtrarium. l. nō
eſt veriſimile cum ibi not. ff. quod me.
cā. ¶ Quadrageſimatertia ſpecialitas
eſt quia vbi eſt princeps ibi eſt ſecuri-
tas ꝛ nulla foꝛmido niſi vana que nō
patrocinatur foꝛmidoloſo poſſet tn̄ ꝓ
bari contrarium. Jſta ſunt verba Bal.
in. l. j. C. de his qui per me. iud. non ap-
pe. ¶ † Quadrageſimaquarta ſpeciali-
tas eſt qꝛ illud qꝺ dependet a ſola pote
ſtate principis reputatur apud nos im
poſſibile. Jta dicit Barto. in. l. fi. C. de
ſen. paſ. Et ad hoc ſolet allegari text.
no. in. l. apud iulianum. §. fi. ff. de lega. j.
optime facit. l. iiij. in princi. ff. de fidei-
com. lib. qui text. ſolet allegari ad hoc
videlicet ꝙ ea q̄ iure ſingulari veniūt
non attenduntur nec ſunt in conſidera
tione. facit etiam. l. ij. §. tractari. ff. ad ſe
na. textu. habetur per Barto. in. l. cōti-
nuus. §. cum quis. ff. de verbo obliga.
Sꝫ iſtud cōe dictū dꝫ limitari niſi eſſet
tale negotiū ꝙ̄ pꝛiceps de facili ꝯcede
re ꝯſueuiſſet. nā tūc nō reputaret̄ ipoſ-
ſibile ar. l. vel vniuerſoꝝ. ff. de pig. acti.

Et ita volunt Pau. de caſt. ꝛ Raph. cu.
in. d. §. cū qs. ꝛ Ro. in. l. ij. ff. de re iud. al
legāt tex. in. l. qui cū maioꝛ. in princi. in
ver. facile. ff. de bo. li. ꝛ. l. pe. ꝛ fi. ff. de ca
daue. punitoꝝ mihi videt ꝙ iſta limit.
ꝓbet̄. in. d. l. apꝺ iulianū. §. fi. in ver. non
13 ſoleant. † Et premiſſis infertur ꝙ ſi in
teſtamento alicuius eſſet appoſita ali-
qua conditio que non poſſet impleri ſi-
ne ꝯſenſu principis. talis ꝯditio redūce-
ret ꝓpter impoſſibilitatē. l. j. ff. de con-
di. inſti. ꝛ. l. obtinuit. ff. de cōdi. ꝛ demō.
Sed hoc vltimū dꝫ limitari niſi eſſet ta
lis condi. cuius implemētū eſſet neceſ
ſariū ad validitatem diſpoſitionis te-
ſtatoꝛum vt qn̄ legaſſet filio illegitimo
ſub conditione ſi legitimaretur ꝑ prin-
cipem. hanc limitationem ponit Bal.
in. l. j. in. vj. col. C. de inſti. ꝛ ſubſti. Addi
te Bald. in. d. l. apud iulianū. §. fin. ꝙ qn̄
eſſet factum ꝙ penderet a voluntate
vnius tantum illud apud nos reputa-
ret̄ impoſſibile ꝛ ita colligebat ex illo
§. fi. dicēs ꝙ Ray. de foꝛli. ita tenebat
ſed iſtud eſt dubitabile qꝛ ſi teſtatoꝛ in
teſtō legat mihi rem que eſt titij valet
legatū ſaltē quo ad eſtimationē. l. cum
alienā. C. de legi. ꝛ tn̄ hoc pendet a vo-
lūtate ſolius titij iō Jo. de imo. in. d. l.
apꝺ iulianū. §. fi. ſub dubio foꝛte dicit
ꝙ dictū Bal. poſſet defendi intelligē-
do ꝙ pendeat a volūtate tantū ſcilicet
dn̄i loci qꝛ tunc idē iudicaremus ꝙ in
principe ꝛ hoc iudicio meo eſt de mēte
Bar. in. d. l. fi. C. de ſen. paſ. ¶ Quadra-
geſimaquinta ſpecialitas eſt qꝛ prin-
cipes conſuetudines multū vulgatas
preſumuntur ſcire ita eleganter dicit
Bal. in. l. ij. in fi. com. C. que ſit longa cō
ſue. ¶ Quadrageſimaſexta ſpecialitas
eſt qꝛ principes non poſſunt cōcedere
reſcriptum reparationis deſertionis
appellationis niſi apponāt clauſulam
nō obſtante vel aliā equipollentem ex
qua appareat de preciſa intētione pꝛn
cipis. ita dicit Bal. i. l. impetrata. circa
fi. C. de ſent. reſcin. non poſ. ¶ Quadra
geſimaſeptima ſpecialitas eſt qꝛ prin-
ceps ex certa ſciētia poſſet tollere oīa
pedagia nobilibꝰ lombardie q̄ acquiſi
uiſſent ex conſuetudine qꝛ poteſt dero-

gare cuilibet conſuetudini cum clauſu
la ex certa ſcientia ꝛ multomagis poſ-
ſet moderari ꝛ taxare illa pedagia ꝓ
pter immoderatas extoꝛſiōes q̄ fiunt.
Jſta ſunt verba Bal. in. c. fi. in vlt. char-
ta. extra de conſue. ¶ Quadrageſima-
octaua ſpecialitas eſt qꝛ ſolꝰ princeps
pōt apponere clauſulā de plenitudine
14 poteſtatis † ꝛ ex his infertur ꝙ lꝫ ipſe
princeps creauit comitē palatinū cū
poteſtate ꝙ poſſet legitimare illegiti-
mos tn̄ ille comes palatinus nō poſſet
legitimare in preiudiciū filioꝛum legiti
moꝛum nec alioꝛū quibus eſſet ius iā
queſitū qꝛ eſt ſpeciale priuilegiū ꝑnci-
pis vt de plenitudine poteſtatis poſſit
ius vnius auferre et dare alteri. Et
hanc poteſtatem in dubio non intelli-
gitur tranſtuliſſe in comitez palatinū.
Opoꝛteret ergo ꝙ ſpecialiter fieret mē
tio in cōceſſiōe de tali poteſtate. ita di
cit no. Bal. i. l. ij. circa. vij. col. ſeu octa-
nā. in ꝟſi. xvij. q̄ro. C. de ſerui. ꝛ aqua.
15 ¶ † Quadrageſimanona ſpālitas eſt
quia princeps pōt eſſe iudex in cauſa
ꝓpꝛia ſed non inferioꝛ qui recognoſcit
ſuperioꝛem. l. pꝛoxime. ff. de his que in
teſta. delen. ꝛ. l. hoc tiberiꝰ ceſar. de he-
re. inſti. no. per cano. in. c. cū veniſſet. ex
tra de iudi. Quod aūt recognoſcēs ſu
perioꝛem non poſſit eſſe iudex cauſa ꝓ
pꝛia habet̄ no. ꝑ Bal. in. c. j. in ti. de in-
ueſti. in mari. fac. in li. feu. ſolet etiā no.
in. l. fi. ff. de re. diui. ¶ Quinquageſima
ſpecialitas eſt quia princiceps ſniam
q̄ trāſiuit in rē iudicatā pōt reſcindere
quia talis tranſitus in rem iudicatam
eſt de iure poſitiuo ꝛ princeps eſt ſuꝑ
ius poſitiuum ꝛ contra illud pōt diſpē
ſare. c. pꝛopoſuit. extra de cōceſſio. ꝑbē.
not. in. l. quoties. ꝛ in. l. reſcripta. C. de
preci. impera. offe. ꝛ ꝙ poſſit princeps
reſcindere rem iudicatam decidit do.
Panoꝛ. in. c. qualiter ꝛ quando. in. ij. co-
lum. extra de accuſ. Sed ſi princeps
aliquid mandaret contrarium iuri na-
turali non eſt ſibi obedien. quia contra
ius naturale non habet poteſtatem di
ſpenſandi. Jta dicit Bal. in. c. cū adeo.
extra de reſcri. optime facit tex. in cle.
paſtoꝛalis. extra de regu. iur. et ꝙ not.

Panoꝛ.in.c.j.extra.de cau.poſ.⁊ ꝓprie.
vbi declarat illam cleſn.paſtoꝛalis.An
aũt pͥceps ab epis q̇ ſunt in ſuo dñio
poſſit exigere ſacramentũ fidelitatis.
Cõcludite ꝙ aut epi tenẽt bona feuda
lia ⁊ in feudo conceſſa per principẽ ec
cleſijs ipſoꝛum.Et tunc tenentur iura
re fidelitatez principi vt habetur in.c.
verum.extra de foꝛo cõpe.Si aũt non
eſſent bona feudalia ſed eſſent bona li
bere cõceſſa eccleſijs tũc princeps nõ
poſſet exigere iuramẽtũ fidelitatis ab
ipſis reſpectum illoꝛum bonoꝛuz.Iſta
eſt diſtinctio.d.Panoꝛ.i.d.c.veniẽs.ex
tra de accuſa. ¶ Quinquageſimapri-
ma ſpecialitas eſt qꝛ lz in cõtractibus
regulariter nõ habeat locũ ius accre-
ſcẽdi.l.ſi mihi ⁊ titio.ff.de verbo.obli.
Tamen fallit in donatiõe facta a prin-
cipe ſupremo. l. vnica.C.ſi liber.impe-
16 ria.ſoci.ſine here.deceſ.lib.x. ¶ † Sed
hic cadit celeberrima dubitatio quã vi
di in practica nunquid hoc procedat
in principe ſupremo concedente in feu
do rem duobus in eodem inſtrumẽto
⁊ cõiunctim prima facie videt̃ dicendũ
ꝙ nõ qꝛ tex.ſunt expreſſi ꝙ ſi duo fra-
tres ſint inueſtiti de eodẽ feudo nõ hz
inter eos locũ ius accreſcendi.c.j.§.cũ
ꝯo coꝛad⁹ in.j.ti.q̇ feu.da.poſ.vt l.c.j.
in ti.de duo.fra.a capi.inueſt.⁊.l.c.j.in
ti.de duo.fra.de no.benefi.inueſt.in vſi.
feu.Sed Bal.in.l.vnica.§.j.circa vlti.
col.in ver.vnũ ſcias.C.de ca.tol.tenet
expreſſe ꝙ habebit locum ius accreſcẽ
di quia iſtud eſt feudum imperiale al-
legat.l.j.C.ſi libera.impe.ſoci.hoc idez
tenuit ipſe Bal.in pꝛeallegato.c.j.in ti.
de duo.fra.de nouo bñfi.inueſti.Et idẽ
dicit i feudo ꝯceſſo duob⁹ a rege.Hãc
eãdẽ opi.ſequuti fuerunt Rapha.cu.⁊
Pau.de ca.i.d.l.ſi mihi ⁊ titio mouent̃
qꝛ i libello feudoꝝ nõ reperit̃ deciſum
ꝙ hoc caſu pꝛohibeat̃ ius accreſcendi
ergo ſtandum erit regule.d.l.j.ſi libe.
impe.ſoci. contrariam ſententiam te-
nuerunt Andr.de yſer.⁊ Ja. alua.in.d.
c.j.in ti.de duo.fra.a capi.inueſti.mo-
uentur per iura que ſupꝛa.in princi.
allegauit eandem ſententiam amplexi
fuerunt Cy.de piſto.⁊ Barto.de Sali.

in. l. vnica. C.quando non peten.par-
tes per ti.accreſ. Mouetur Sali.quia
l.j.C.ſi lib.impe.ſoci loquit̃ in cõceſſio
ne gratuita ſed feudum non eſt per om
nia gratuitum qꝛ pꝛo feudo pꝛeſtatur
ſeruitium domino ego puto pꝛioꝛem
opi.eſſe de iure verioꝛem ꝑ.d.l.pꝛimã
ſepe allegatam.⁊ iudicio meo hoc ſen-
tit ibi Bar.Ad motiua in contrarium
allegata poteſtis reſpondere ⁊ pꝛimo
ad text.feudales ſupꝛa in contrarium
allegatos ꝙ intelliguntur in feudo cõ-
ceſſo ab inferioꝛe nos autez loquimur
in feudo cõceſſo ſupꝛemo principe.Ad
motiua Salic.reſpondebitis ꝙ nõ ob-
ſtant per ea que eleganter declarat
Bal.in pꝛoe.feudo.dum querit an feu
dum poſſit appellari gratia.Aduerti-
te ad id qḋ dixi ſupꝛa de rege qꝛ dictũ
Bal.in.d.c.j.de duo.fra.in no.bene in-
ueſti.intelligo ꝓcedere in rege non re-
cognoſcente ſuperioꝛem alioquin ſi re
cognoſcat ſuperioꝛem tunc nõ eſt loco
pꝛincipis per no.in.c.per venerabilẽ.
extra qui filij ſint legi.⁊ in.c.cum te.ex
tra de re iudi.⁊ ideo nõ procederet di-
ctum Bal.Et pꝛo iſta limita.do.vobis
pulchꝝ tex.l.c.j.in fi.i ti.quali.fra.fra.
ſue.vbi tex.dicit ꝙ eſt ſpeciale in feudo
acquiſito in hoſte regis.ergo in ꝯtrium
eſt dicendum in feudo habito ab ipſo
rege. ¶ † Quinquageſimaſecunda ſpe 17
cialitas eſt qꝛ dicũt q̇dã ꝙ ſi pꝛinceps.
donat vel vendit rem duobus diuerſo
tẽpoꝛe ⁊ ſecũdo emptoꝛi ſeu donatario
rem tradidit tñ pꝛimus cui res nõ fuit
tradita erit potioꝛ ⁊ ita dicunt debere
limitari.l.quoties.C.de rei ven.vt non
habeat locum in pꝛincipe vendente
vel donãte eandem rẽ duobus diuerſo
tꝑe.Sed qꝛ iſte eſt paſſus vtilis ⁊ quo
tidianus ⁊ valde ſingularis decreui eũ
diſcutere.In ꝑmis reperio Bal.in.l.j.
C.de loca.pꝛedio.ciui.vel fiſci.lib.xj.di
cere ꝙ ſi pꝛinceps conceſſit vni caſtrũ
non poteſt poſtea illud caſtrum alteri
concedere etiam cum clauſula motu
pꝛopꝛio niſi in ſecunda conceſſione ap
ponat clauſulã non obſtãte cõceſſione
alteri facta.¶ Secundo pꝛo iſta parte
adduco Bal.in.l.omnes.in fi.C.de qua

dri.pꝛeſcrip.vbi in quibuſdã lec.dicit
ꝙ illa.l.oẽs.nõ procederet in cõceſſio
ne facta a pꝛincipe qꝛ ſi pꝛinceps cõce-
dat caſtrum vni deinde auferat ſibi ſi-
ne defectu ⁊ culpa illius cui cõceſſit.
⁊ deinde cõcedat alteri tñ pꝛimus erit
ꝓferẽdus allegat.l.aſſiduis.§.excep.C.
qui potio.in pig.habeã.¶ Tertio addu
co Bal.in.c.ad audiẽtiã.extra de ꝑſcr.
vbi dicit ꝙ per pꝛiuilegiũ pꝛincipis fit
tranſlatio iuris ſine appꝛehẽſione poſ
ſeſſionis.¶ Quarto pꝛo iſta ſnia addu-
co eundem Bal.in.l.ij.quam legit cum
ꝑma.C.de legi.vbi in pꝛinci.coñ.dicit
ꝙ ſi pꝛinceps concedat caſtrum alicui
eſt ſibi defendendum non autem aufe-
rendũ.Et iõ ſi alius poſtea impetret ſe
cunda impetratio erit ſurreptitia ⁊ nõ
valebit all'.glo.oꝛ.in.l.ſi qua loca.C.de
fun.⁊ ſal.rei dñi.lib.xj.Et dicit Pau.de
caſt.in.d.l.ij.de leg.ꝙ Bal.ſepe de hoc
faciebat mẽtionẽ in ſcholis ⁊ in lectu-
ra qꝛ iſte caſus acciderat in ꝑſonã ſuã
qua Urban⁹ papa ſextus cõceſſerat ipi
Bal.vnum caſtrem in comitatu eugu-
bienſi.Et poſtea idem papa conceſſe-
rit alteri ita ꝙ dñs Bal.nunq̃ potuit
habere poſſeſſionem licet longo tẽpoꝛe
litigauerit in curia romana.¶ Quinto
pꝛo eadem opinione poteſtis allegare
eundem Bal.in ꝓe.feu.circa.ix.col.in
ver.certum eſt autẽ ꝙ duplex eſt inue-
ſtitura ⁊c.vbi dicit iſta verba vtrum ꝑ
donationẽ pꝛincipis transferat domi-
nium ſine traditione.Et videtur ꝙ ſic
ſm eũ ꝑ no.per Joã.an.in no.in.c.oliz.
extra de verb.ſigni.⁊ per cle.auditoꝛ.
extra de reſcrip.⁊ per.l.bene a zenone.
C.de quadri.pꝛeſcri.⁊ per.l.ceſar.ff.de
publica.et ꝑ.l.cum duobus.§.idem re-
ſpondit.ff.pꝛo ſocio.Poſtea dicit ꝙ re
fert an pꝛinceps contrahat an vero
pꝛiuilegiuz concedat.Compꝛobabitis
etiam iſtam ſententiam autoꝛitate eiuſ
dez Bal.in.c.j.in ti.quid ſit inueſti.vbi
dicit hec verba.⁊ no.ꝙ iſte titulus nõ
loquitur in pꝛiuilegijs ⁊c.Et an ſit pꝛi
uilegium cognoſcemus.ſ.quando con
ceſſio fieri abſenti nemine recipiẽte ꝑ
eo ꝙ ſit contractus cognoſcem⁹ ſi ibi
ſit appoſita ſtipulatio vel factum.et

ibidem dicit ꝙ ſi pꝛinceps vel papa di
cat aſſigno tibi caſtrum tale cum pleni
tudine iuris ex hoc erit tranſlatum do
miniũ ſine poſſeſſiõe facti:facit qḋ not.
ipſe Bal.in.l.ſi.in ꝑnci.comen.ff.de cõ
ſti.penu.¶ Sexto allegabitis.Ange.in
pꝛopꝛijs terminis in.l.officiũ.ff.de rei
vendi.vbi dicit ꝙ lz per inſtrumentum
non pꝛobetur dominium tñ fallit in in
ſtrumento donatiõis facte a pꝛincipe
quia poteſt transferre dominium in
alium ꝓ libito voluntatis loquitur tñ.
An qñ donatio eſt facta ex certa ſcien-
ita pꝛincipis.¶ Septimo ad idem alle-
gabitis.d.Lu.ro.ſuo ꝯſi.cclxxxviij.al's
in cõſi.ccxcviij.incipi.circa pꝛemiſſum
dubiũ ⁊c.vbi determinat ꝙ quãdo ꝑn-
ceps cõceſſit rẽ vni ⁊ nõ tradidit:dein
de cõcedit alteri ⁊ tradit ꝙ pꝛimus eſt
potioꝛ.⁊ ita dicit debere limitari.d.l.
quoties.C.de cri.ven. Mouetur qꝛ ſi
mile videmus in beneficialibus.Nam
ſi beneficiũ cõcedat̃ vni ⁊ poſtea conce
datur alteri ⁊ ſibi tradatur tñ pꝛimus
erit potioꝛ.c.tibi q̃.extra.de reſcrip.li.
vj.⁊.c.ſi tibi abſenti.extra de pꝛebẽ.eo.
lib.c.j.de conceſ.pꝛeben.eadem cõbi-
natione.Secundo mouetur qꝛ illa lex
quoties.non habet locum in perſonis
eccleſiaſticis vendentibus: et eſt ratio
qꝛ in eoꝝ ꝯctibus non debent cõmitti
fraudes neqꝫ cõceſſiones.c.ꝑ tuas.ex
de dona.⁊.c.j.§.j.in ti.de feu.alie.Et iõ
idem debemus' dicere in pꝛincipe :qꝛ
non debet quempiam decipere.l.j.C.
de his qui.ve.eta.impe.Et nihil eſt ꝙ
magis fulgeat in pꝛincipe ꝙ recta fi-
des epiſtola inter claras.C.de ſum.tri.
⁊ fide catho.Et ꝙ illa.l.quoties.nõ ha
beat locũ in perſonis eccleſiaſticis vo
luerunt Inno.Hoſti.⁊ Jo.an.in.c.cõti
nebatur.extra de his que fiunt a pꝛe-
la.ſi.conſen.ca.Octauo ad idem pote-
ſtis adducere illud qḋ vult Bald.in cõ
mento pacis ꝯſtan.in ver.opiꝛoni.al's
in verbo amplius.vbi dicit ꝙ ſi pꝛin-
ceps cõcedat alicui beneficium habe-
bit locũ regula qui pꝛioꝛ eſt tꝑe potioꝛ
eſt in iure.l.i cõcedẽdo.ff.de aqua plu.
arcen.ꝙ dicit eſſe notandum ad cõceſ
ſiones quos facit pꝛinceps de aquis

publi.vt ſemper intelligantur eſſe reſ
ſeruata iura illius cui primo facta fue
rat conceſſio.l.item labeo.§.primo cū
ſua parua gloſ.ff.famil.herciſ.tandem
pro veritate refero me ad iſtam cōcluſ
ſionem ꝙ aut princeps contrahit ſeu
diſponit per viaȝ contractus ⁊ tunc in
dubio intelligitur velle contrahere de
iure cōmuni ⁊ ex ſuo contractu nō trāſ
feretur dn̄ium ſine traditione.l.ſi ager.
ff.de rei vendi.⁊.l.fi.C.de ſac.ſan.eccle.
niſi appareret de precıſa intētione pn̄ſ
cipis ꝙ vellet dominium trāſferri ſine
traditione.Et ita intelligo no.per An
ge.in.d.l.officium aut princeps vult cō
19 cedere gratiam ſiue priuilegiū.Et hoc
caſu confiteor ꝙ transfert ius ſine tra
ditione ⁊ iſta concordia eſt de mēte.d.
Bal.in.c.j.§.fi.in ti.de noua for.fide.in
vlti.col.¶ Quinquageſimatertia ſpeſ
cialitas eſt q2 omnis contractus celeſ
bratus cum principe habet naturam
bonefidei contractuum.Iſtud eſt eleſ
gans dictum Bald.in commento pa.
conſtan.in prima charta in verbo omſ
18 nes.in.ij.col.¶ †Quinquageſimaquar
ta ſpecialitas eſt q2 licet crimen periu
rij ſit graue in omni perſona tamen in
principibus eſt grauiſſimum quia eoſ
rum verbum etiā ſine mero dȝ eſſe firſ
miſſimum.ita notat Juno.in.c.ad apo
ſtolice.extra de re iudi.lib.vj.¶ Quin
quageſimaquinta ſpecialitas eſt quia
ſupremus princeps poteſt de plenituſ
dine poteſtatis auferre feuduȝ vaſallo
ſi tamen ita faciat tenetur ei ad interſ
eſſe ⁊ idem ſi papa auferat beneficium
alicui ſine cā dȝ ei ꝓuidere de alio con
ſimili beneficio.Et ſi cōmune peruſij
vēdat reddit⁹ laicus peruſini per quaſ
tuor annos deinde de plenitudine poſ
teſtatis auferat emptoribus tenetur
eis ad intereſſe.Iſta omnia ſunt verba
Bal.in.c.j.§.ad hec in.vij.col.in tit.de
pa.iura.fir.in vſi.feu.Et idē Bald.in.c.
j.§.cum autē.in titu.de cōtrouer.inue
ſti.dicit ꝙ princeps pōt accipere vtile
dn̄ium vaſalli ⁊ dare vbi directum ⁊ ſic
20 permutare directum dn̄iuȝ cū vtili qd
eſt notandum.¶ Quinquageſimaſexſ
ta ſpecialitas eſt q2 princeps omnem

dilationē legalē pōt abbreuiare etiam
ſine cauſa.Ita dicūt Pe.de an.⁊ Jo.de
Jmo.in.c.ex ore.extra de his que fiūt
a maio.par.ca.mouent̄ ꝑ illū tex.iūcto
c.ij.extra de ꝯceſ.prebē.nā in.d.c.ij.ad
cōferendum beneficia eccleſiaſtica vaſ
cantia datur ſemeſtre ⁊ tn̄ papa.i.d.c.
ex ore abbreuiabit ad vnū menſem.Et
notetis iſtud dictū ꝑ no.ꝑ Bar.⁊ alios
in.l.ij.ff.de re iud.¶ Quinquageſima
ſeptima ſpecialitas eſt q2 lȝ autoritas
principis ſit ſupma tn̄ nō pōt facere ꝙ
teſtis q̄ reddit malā rōnē probet.ita di
cit Bal.in.l.ſi nō ſpeciali.in fi.col.C.de
teſti.¶ †Quinquaſimaoctoua ſpeciali
tas eſt q2 princeps in ſuo territorio po
teſt creare nouam dignitatem.Et ideo
princeps noſter dux Sabaudie poſſet
creare comites ⁊ marchiones.Ita diſ
cit And.de yſer.in.c.j.§.ſi quis de māſ
ſo.in pe.col.in titu.de cōtro.inueſti.in
ſi.feu.⁊ dicit Bal.in.l.iij.C.ad trebel.ꝙ
reges habēt regalia ⁊ ita ſeruat totus
mundus.Que aūt ſint regalia videte
in.c.j.in titulo q̄ ſint regalia ⁊ pulchre
per Bal.in.c.j.in prin.in tit.epi.vel abſ
ba.in lib.feu.¶ Quinquageſimanona
ſpecialitas eſt q2 lȝ regulariter q̇s nō
poſſet ſtipulari alteri.l.ſtipulatio.§.alſ
teri.ff.de ꝟ.obl.tn̄ fallit in ſupmo ꝓnci
pe vt ſunt iperator ⁊ papa.Ita voluit
gl.no.in proe.decre.in ver.ſeruus ſerſ
uorū ecōtra tn̄ vaſall⁹ nō pōt ſtipulari
dn̄o ſuo.Ita dicit Bal.in.l.j.in vlti.co.
C.ꝑ quas ꝑſonas.no.acquiri.¶ Sexaſ
geſimaſpecialitas eſt q2 ſuprem⁹ prinſ
ceps pōt ſn̄ias inferiorū caſſare vnico
ꝟbo.ita dicit Ange.in.l.j.C.de ſen.paſ.
¶ Sexageſimaprima ſpecialitas eſt q2
qn̄ ſeruitiū eſt fiendū principi non pōt
eo inuito fieri per ſubſtitutū.Ita dicit
Bald.in.c.j.§.fin.in titu.epiſ.vel Abb.
¶ Sexageſimaſecunda ſpecialitas eſt
q2 pōt facere ꝺ ciue.forēſeȝ ꝓpter ſuū
delictū.Itē dicit Bal.in.l.ſi qs filiū.C.
de lib.prete.¶ Sexageſimatertia ſpeſ
cialitas eſt q2 qn̄ ipſe ſolus habet poſ
teſtatem monete cudēde.c.j.in titulo.
que ſint rega.¶ †Sexageſimaquarta
ſpecialitas eſt:q2 lȝ regulariter donaſ
tio per patrem facta filio in poteſtate

non valeat.l.j.⁊.ij.C.de inoffic.dona.tn̄
fallit in rege ſeu principe donante filio
in poteſtate q2 talis donatio erit valiſ
da dūmō exprimat ſe donare autoritaſ
te regia.Ita no.dicit Bal.in.c.j.§.itē ſa
cramenta.in antepe.col.in tit.de pace
iura.firma.¶ Sexageſimaquinta ſpeſ
cialitas eſt q2 ſi ſupremus princeps ali
qua donet filiofam̄.in illis pater nō ha
bet vſumfructum q2 talia bona donata
dicunt̄ peculium quaſi caſtrenſe.tex.eſt
no.in.l.cū multa.C.de bo.q̄ libe.Et ibi
etiā ſingulariter ꝓbat ꝙ femina poteſt
habere peculiū quaſi caſtrēſe.¶ Sexaſ
geſimaſexta ſpecialitas eſt q2 talis pre
ſumit̄ intentio principis qualis legis ⁊
rōnis naturalis.l.nec auus.C.de eman
cipa.libero.⁊.l.ex facto.ff.de vulga.et
pupil.Ita dicit Bal.in.c.j.in titu.apud
quem vel quos queſt.feu.diffi.ſeu terſ
21 mi.debe.¶ †Ultimo habetis notare
vnum quod qn̄ forenſis habet litigare
in aliena ciuitate habet remediū para
tū vt princeps ſuus ſcribat principi ſui
aduerſarij ne cōpellat eū litigare extra
ꝓpriā ciuitatē q2 forēſis ſecure non liti
gat in aliena ciuitate.Ita d̾t Bar.i ſuo
tractatu repreſaliaꝝ in tertia charta.

1 Comes quis proprie dicatur.
2 Comitum filij an ⁊ qualiter poſſunt co
mites appellari.
3 Feudorum comitalium priuilegia ſeu
ſpecialitates que ſint.

Comes devil
1 laris.†Hic eſt aduertēdū
ꝙ comes proprie loquen
do dicitur ille qui fuit in
ueſtit⁹ de comitatu.Alij
vero comites qui non ſunt inueſtiti de
comitatu nō dicunt̄ proprie comites ſȝ
abuſiue vt ſunt comites ſacri palatij q̇
legitimāt naturales ⁊ ſpurios dant tuſ
tores ⁊ creant tabelliones ⁊ alia prout
in eorū priuilegijs cōtinet̄ bene facit ꝙ
no.gl.in.l.j.ff.de tut.⁊ cura.da.ab his.
Iſta ſunt verba Bal.in.c.j.in verbo co
mes in ti.q̇s dicat̄ dux marchio vel co.
2 †Item filij comitū habentiū comitatū

poſſent appellari comites ip̄e ſȝ nō re.
Et ita intelligitur ꝙ not.gloſ.pulchra
in.c.fi.xxiiij.queſtio.j.de comitiſſa maſ
telda habentis glo.in.l.fin.C.de arbi.et
in.l.ſed ſi ſuſceperit.§.liberti.ff.de iuſ
di.no.per cano.in.c.dilecti.extra de ar
bi.Addite ad id quod dixi ſupra ꝙ coſ
mites non habentes comitatum nō di
cuntur proprie comites quod hoc faſ
cit ad queſtionem quam vidi de facto.
quidam comes palatinus habebat poſ
teſtatē legitimādi naturales ⁊ ſpurios
exceptis filijs naturalibus ducuȝ mar
chionum ⁊ comitum modo quidam co
mes palatinus habebat vnum filiuȝ na
turalem:dubitatum fuit nunquid dict⁹
comes virtute poteſtatis legitimandi
ſibi a ceſare cōceſſa poſſet legitimare
illum filium comitis abuſiui.Quidam
dicebant ꝙ non propter illa verba exſ
ceptis filijs ducum ⁊ comitū.Sed con
trariū eſt verum quia illa verba exceſ
ptis filijs comitum debent intelligi de
his qui ſunt proprie comites.argu.l.j.
§.que in perpetuuȝ.ff.ſi ager.vecti.vel
emphy.peta.⁊ arg.§.ſed quoties.inſtiſ
tuta de iure naturali.Si tn̄ comes inſ
ueſtitus de comitatu iniuſte expellatur
de ip̄o comitatu bn̄ dicet̄ ꝓprie comes
q2 verū eſt dicere ip̄m fuiſſe inueſtituȝ
de comitatu cum territorio.Ita tenet
p̄clar⁹ doctor do.Marti.laud.in allega
to.c.j.in tit.quis dicat̄ dux march.vel
3 comi.†Addite etiā ꝙ iſta feuda comiſ
talia habēt magnam ſpecialitatem:q2
licet creditor in actione perſonali poſ
ſit petere ſe mitti in poſſeſſionem feuſ
di ꝙ habet vaſallus ⁊ poſſit peruenire ad
miſſionem in poſſeſſionem ex ſecundo
decreto non ꝙ ius feudi transferatur
in ipſum creditorem neq3 etiam vtile
dominium quod habet vaſallus in feu
do.ſed ſoluȝ percipiet ipſe creditor fru
ctus ⁊ redditus dicti feudi vt elegāter
notat̄ per Bart.in.l.finita.§.ſi de vecti
galibus.ff.de dam.infecto.⁊ per Ang.
in.l.eorum illo.eo.titu.tamen in feudo
comitali non fit miſſio in poſſeſſionem
nec ſubſtantia feudi cōmunitatus trāſi
bit in creditorem ſed ſolum percipiet
fructus.ita nota.dicit Bal.in auc.ei q̄

furat.l.iiij.chart.C.de bo.aut.iudi.poſ.
ꝙ eſt bene not.vnū etiam notetis ꝙ qñ
criditoꝛ in actione perſonali mittit in
poſſeſſionē feudi vaſallus debitoꝛē ille
qui tenebit ꝓſtare ſeruitia dño ſuo non
aūt creditoꝛ miſſus in poſſeſſionē ſecꝰ
ſi miſſio in poſſeſſionem fieret rōne rei
vt in caſu damni infecti:iſta eſt pulchra
theoꝛica Bart.in.d.§.ſi.de vectigalibꝰ.

1 ¶ Vicarius foraneus quis dicatur.
2 Vicarius generalis epī ordinariam ha
bet iuriſditionem.
3 Epūs pōt cauſam pendentē corā vicario
ſuo gñali ad ſe aduocare ⁊ ipſi inhibe-
re ne de ea ſe intromittat:etiā ſine cā.
4 Epiſcopus pro ſue volūtatis libito po-
teſt vicariū ſuū generalem reuocare.
5 Pedemōtium princeps dicitur vicariꝰ
perpetuus imperatoꝛis.
6 Superioꝛ an ⁊ quando inhibere poſſit
inferioꝛi ne ſua vtatur iuriſdictione.
7 Dominus non poteſt de primis cauſis
ruſticoꝛū ſe intromittere vbi aliquē de
loco inueſtiuit cū mero ⁊ mixto imperio
8 Vicarius ſeu locumtenens a rege vel
duce creatus an et quando poſſit rege
vel duce abſente conſenſum preſtare
in alienatione rerum feudalium.
9 Vicarius ſeu locūtenens principis po
teſt omnia preter ea que penam ſangui
nis concernunt expedire.
Et quid de vicario epī, ibidem.nu.10.
11 Vicerectoꝛ quē rectoꝛ cōſtituit an ⁊ qñ
gaudeat immunitate qua rectoꝛ.
12 Vicarium vel locūtenentē epī vel prin
cipis offendens epiſcopum vel princi-
pem offendiſſe dicitur.
13 Cauſa delegata per ſuperioꝛem alicui
poteſtati an ⁊ quando moꝛtuo ipſo pote
ſtate tranſeat in vicegerentem.
14 Locumtenens locumtenentem creare
vel conſtituere non poteſt.

Vicariuſqȝ perpetuus. ¶ Pro declara-
tione iſtoꝛum verboꝛum
debetis ſcire ꝙ prelati ec
cleſiaſti puta epī habent
aliqñ vicarios foraneos habent etiam
1 ſuos vicarios generales.†Et dicit vi
carius foraneus ille qui ab epō depu-
tatur in aliqua parte dioceſis ⁊ talis vi
carius nō habet ordinariā iuriſdictio-
nē ſed delegatam ⁊ ideo appellatur ab
eo ad epiſcopū:ita vult glo.oꝛdi.in cle.
2 ⁊ ſi principalis.extra de reſcrip.†vica-
rius aūt generalis epiſcopi habet oꝛdi
nariam iuriſdictionē vt habetur in.c.
perlectis.xxv.diſt.⁊ in.c.ſuam.extra de
offi.vica.⁊ per glo.in.d.cle.⁊ ſi principa
lis.⁊ tribunal iſtiꝰ vicarij generalis eſt
3 vnum ⁊ idem cū tribunali epiſcopi.†Et
ideo a ſnia lata ꝑ talē vicariū generalē
nō appellatur ad epiſcopū.tex.eſt in.c.
nō putamus.extra de conſue.lib.vj.Et
aduertite qd qñ aliq̄ cauſa pēdet coram
vicario generali epī pōt ipſe epiſcopꝰ
illā cauſam ad ſe aduocare ⁊ inhibere
ipſi vicario ne de ea ſe intromittat etiā
ſine cauſa ⁊ quicquid faceret in illa cā
poſt inhibitionē nihil valeret.Jta not.
Jnno.in.c.romana.extra de appel.lib.
4 vj.†Jmo ꝙ plus eſt ipſe epūs pro libito
voluntatis poſſet ſuū vicariū generalē
reuocare.Jta notāt Panoꝛ.⁊ Jmo.in.c.
vt noſtrū.extra de appel.Ergo multo-
magis poteſt inhibere ne de certa cau-
ſa cognoſcat.arg.l.que de tota.ff.de rei
vendi.⁊ arg.c.paſtoꝛalis.§.itē cū tot uz.
extra de offic.delega.Et ita voluit Pa-
noꝛ.⁊ Jmo.in.d.c.vt noſtrū.⁊ ſicut epūs po-
teſt reuocare pro libito ſue voluntatis
ſuū vicariū:geſta tamen ante talem re-
uocationem remanebunt valida.ita ex
preſſe tenet Bal.in.l.ſolēt.§.ſicut.ff.de
offi.procōſul.⁊ lega.allegat no.per Jn-
no.in.c.intimaſti.extra de appel.⁊ hoc
ſequitur clariſſimus do.Phili.de peru
5 ſio in preallegato.c.vt noſtrū.†ſignan-
ter ergo diuꝰ princeps noſter appellat
ſe vicarium perpetuum imperialem qꝛ
ſi non eſſet vicarius perpetuus ⁊ nō vi
cariū in titu.haberet certe Jmperatoꝛ
pro libito voluntatis poſſet eū reuoca
6 re vt patet ex predictis.¶†Sed iuxta
predicta moneo vobis elegantē dubita
tionē nūqd ſuperioꝛ poſſit inhibere in
ferioꝛi ne ſua iuriſdictione vtatur.Ar-
chidi.in.c.de ꝑſona.xj.q.j. determinat
ꝙ non.Oꝛdo enim cōfunditur ſi ſua iu

riſdictio vnicuiqȝ nō ſeruaretur.d.c.de
perſona.fallit quādo cauſa eſſet deuolu
ta ad ipſum ſuperioꝛē per viam appella
tionis vel per viā nullitatis vel per viā
reſtitutionis in integrum.l.ſi cauſa co-
gnita.C.de tranſac.⁊.l.iiij.C.de accuſa-
tio.Jtē fallit quando ille cui fit inhibi-
tio haberet iuriſditionem cōmiſſam ad
nutū ſuperioꝛis vt eſt vicarius epiſco-
pi.hec omnia ſunt verba Bald.in.l.j.in
iij.char.ff.de offi.conſ.Et idē Bal.in.l.
j.C.quomodo et quando iud.de.ꝙ ſupe
rioꝛ nō poteſt inhibere inferioꝛi ne vta
tur ſua iuriſdictione niſi quādo ille in-
ferioꝛ recognoſcit illam iuriſdictionem
ab ipſo ſuperioꝛe de quo etiam per eū-
dem Bald.in.l.eleganter.§.ſi quis pōt.
ad ſi.col.ff.de condi.inde.Addite eūdē
Bal.in.c.j.§.ad hec.circa.iiij.col.in tit.
de pac.iura.firma.in libro feud.vbi di-
cit ꝙ omnes iuriſdictiones fluunt ⁊ re
fluunt a ceſare ſicut a fonte.Et dicun-
tur fluere per conceſſiones commiſſio
nes et confirmationes.Jtem dicuntur
refluere ad eum per viam appellatio-
nis vel nullitatis vel querelle.Et eoip-
ſo ꝙ ceſar cepit cognoſcere de cauſa eſt
impoſitum ſilentium inferioꝛi.Allegat
ad hoc ipſe Bal.not.per Jnno.in.c.cū
M.ferra.extra de cōſti.optime facit.d.
c.vt noſtrum.extra de appel.Subiun-
git Bal.in.d.§.ad hec.ꝙ aliꝗ inferioꝛes
a ceſare licet vnius ſit maioꝛ altero nō
tamen poteſt inhibere inferioꝛi ne ſua
vtatur iuriſdictione per no.ꝑ Archi.in
d.c.de perſona.niſi cauſa eſſet deuolu-
ta ad ipſum ſuperioꝛem vel per viā ap-
pellationis vel nullitatis vt ſupra de-
claraui addo vobis quia ſi dñs inueſti
uiſſet vaſallum de aliquo loco cū mero
et mixto imperio ⁊ omnimoda iuriſdi-
ctione ⁊ ille vaſallus in illo loco cōſti-
tuiſſet officialē corā quo inter ſubditos
illius vaſalli agitaretur aliqua queſtio
non poſſet ipſe ſuperioꝛ inhibere illi of
7 ficiali ne de dicta cā cognoſceret.†Et
eſt ratio quia poſtq̄ dominꝰ inueſtiuit
aliquem de loco cum mero ⁊ mixto im
perio ac omnimoda iuriſdic.nō poteſt
ſe intromittere de primis cauſis ruſti-
coꝛum illius loci quia vaſallus habet
vtile dominiū ꝙ in hoc prefertur dire-
cto ⁊ ad hoc allegabitis Bal.in rubrica
alias in.l.j.ff.de re.diui.in.xliiij.q.pu-
tarē tamen in ſuperioꝛem poſſe māda-
re officiali ipſius vaſalli vt in certum
tempus decidat cauſam illam per ea
que habentur in.c.paſtoꝛalis.i princi-
pio extra de officio oꝛdina.⁊ in.c.nullꝰ.
8 extra de iure patro.¶†Sed pone dux
vel rex fecit vnum ſuum vicarium ſeu
locumtenentē.An abſente rege vel du-
ce poterit ille locūtenens preſtare con
ſenſum in alienationibus rerum feuda
lium.cōcludite ꝙ aut ille locūtenēs ha
bet poteſtatē limitatam ex qua limita-
tione poſſumus cōprehendere talem li
cētiam fuiſſe ſibi cōceſſam vel denega-
tam ⁊ tunc res eſt clara.argu.l.ſi procu
ratoꝛ ad vnam ſpeciē.C.de procu.Scri-
ptura enim illius locūtenentis probat
ſuos limites.l.fideiuſſoꝛes.§.pro aure-
lio.ff.de fideiuſ.Et ſolemus dicere ꝙ li
mitata cauſa limitatam perdit effectū
l.in agris.ff.de acq̄.re.do.⁊.l.falcinꝰ.§.
ꝙ ſi aduerſus.ff qui ⁊ ex quibus cauſis
in poſſeſſ. eatur.Si autem ſimpliciter
conſtituiſſet eum ſuum locūtenentem
tunc intelligeretur ſibi data poteſtas
preſtandi conſenſum in alienationibus
feudoꝛū.Jta not.dicit Andr.de yſer.in
c.imperialē.in princi.in titu.de prohi.
alie.feu.per Fede.in lib.feu.ſed pona-
mus ꝙ ipſa conſtitutione rex vel dux
interdixiſſet ipſi locumtenenti aliena-
tiones an tunc poterit preſtare conſen
ſum?And.de yſer.in preallegato.c.im-
perialem . determinat quod ſic . quia
aliud eſt conſentire et aliud alienare.l.
aliud.ff.de verbo.ſignifi.ego allego me
lioꝛem text.in.l.ſi pater.in fin.ff.de ma-
nu.vindic.Concluſionē predictam pro
bat prefatus doc.alia ratione quia non
dȝ princeps ſuos ſubditos decipere et
imputādū eſt ei qꝛ apertiꝰ nō fuit locu-
tus.Ad primū allegabitis.l.j.C.de his
q̄ ve.eta ſpe.Ad aliud.l.veteribꝰ.ff.de
pac.addite ad ꝑmiſſa id qd vult Archi.
in.c.re actiua.lxiij.diſt.vbi dicit ꝙ quā
do rex vel comes eſt abſens ſufficit re-
q̄rere ꝯſenſum ⁊ autoꝛitatē ſui vicarij.
Et hoc ſequitur Bald.in.c.cum venera

bilis.extra de conſue.vbi ſubijcit ꝙ in
abſentia ſuperioꝛis ſufficit requirere
9 ꝯſenſum ſui locūtenētis.†Addite ꝙ lo
cūtenēs poteſt oīa preterꝙ̄ ea que con
cernūt penā ſanguinis.§.et hoc prohi
bemus.in aut.de colla.qđ eſt veruʒ qñ
eſt cōſtitutus autoꝛitate hominis.Sed
ſi fuiſſet autoꝛitate legis cōſtitutus bñ
poſſet expedire etiā ea in quibus veni
ret imponenda pena ſanguinis et ita
debetis tēperare gl.oꝛdi.i.l.ij.C.de his
10 qui vicem alterius gerunt.†De iure
aūt canonū oīa poſſent expediri per lo
cūtenentē.c.in ep̄atu.extra de rap.Iſta
ſunt verba Bal.in aut.ſed nouo iure.in
pꝛin.col.C.de ſer.fugi.addite Ange.idē
volentem in.l.ſi pꝛioꝛ.§.ſi a titio.ff.qui
potio.in pig.hab.benefaciūt no.ꝑ Bar.
11 in.l.filius.ff.de leg.vbi dicit ꝙ qñ†vice
rectoꝛ cōſtitutus eſſet a rectoꝛe nō ha
bet eandē immunitatē quā hʒ rectoꝛ.ſʒ
ſi eſſet cōſtitutus ab vniuerſitate habe
ret eandē immunitatē ꝛ eundē honoꝛē
quē habet rectoꝛ.Nō ob.l.ſed ſi hec.§.
ſi.ff.de in ius vo.vbi libertus nō tenet
tutoꝛi vel curatoꝛi patroni ad eandem
reuerentiā ad quā tenet erga patronū
qꝛ ad illū tex.ego reſpōderē ꝑ id quod
vult text.not.in.l.ſeruus ſi heredi.ibi:
ꝑſone que demonſtratur adheret.ff.de
ſta.libe.pꝛobat eñ ille tex.ꝙ qñ aliquid
indulget ꝑſone nō egredit ꝑſonam ſed
ſic eſt ꝙ verba illiꝰ edicti de in ius vo
cā.dirigunt in perſonā patroni.ꝛ iō nō
12 egrediuntur perſonā.†Addite etiaʒ ꝙ
ille q̄ offendit vicarium ep̄i vel pꝛinci
pis dꝛ offendere ep̄m vel pꝛincipē.Ita
dicit Bal.in.d.l.ſed ſi hac.in.§.ſi.ꝑ.l.oſ
ſa.§.ſi.ff.de religio.ꝛ ſū.fune.De vice
gerēte habetis in.d.l.ij.C.de his q̄ vicē
alteriꝰ gerūt.ꝛ ꝑ Bal.multū elegāter.l
l.obſeruare.§.ſi.alꝰs eſt in.l.aliquādo.ff.
13 de offi.ꝓconſul.ꝛ leg.¶†Quid auteʒ ſi
cauſa eſſet delegata ꝑtāti aſtenſi ꝑ ſu
perioꝛem an moꝛtuo ꝑtāte tranſibit po
teſtas in vicegerentē cōcludite ꝙ aut
ille vicegerens erat deputatus ab ipſo
ꝑtāte et tūc nō ſuccedit in delegatione
ſecus ſi fuiſſet deputatus a ſuperioꝛe ꝑ
not.per Guil.de cu.in.l.ꝛ ſcriptoꝛ.ff.de
14 officio eius cui man.eſt iuriſdi.†Vnum
etiā notetis ꝙ locūtenēs non dat neꝗ
cōſtituit locūtenētem.Ita ſingulariter
determinat Bal.in.l.j.§.a perfectis.ff.
de leg.iij.ꝙ notetis.

1 ¶Inueſtitura ꝓpꝛia realis ꝛ coꝛpoꝛa
lis q̄ ſit ꝛ q̄ impꝛopꝛia ꝛ abuſiua.ꝛ nu.2.
3 Inueſtitura abuſiua quid operetur.et
numero.4.
5 Inueſtitura cum poſſeſſionis traditiōe
facit ſecundum cui facta eſt potioꝛem
pꝛimo quem dñs inueſtiuit abuſiue.
6 Inueſtiens vaſallum per inueſtituram
abuſiuā cū traditione poſſeſſiōis a qua
poſtea ipſe inueſtitus cecidit ꝛ ad ma
nus ipſius dñi peruenit an teneat ite
rū ipſam poſſeſſionem eodem vaſallo.
7 Poſſeſſionis feudi traditio duobus fa
cta cui pꝛeſumet facta pꝛius:ſi cui ipſo
rum pꝛimo tradita fuerit ignoꝛetur.
Et q̇d ſi dñs ſolū pꝛomiſit feudū alicui
quem tñ abuſiue nō inueſtiuit.et nu.8.
9 Vaſallū inueſtiēs de mero imperio in
ueſtituram facere dʒ cū traditiōe gla
dij in manibus ipſius vaſalli.
10 Inueſtiture verba que francoꝛum Rex
expꝛeſſit pꝛincipi tarentino de pꝛincipa
tu Archaie an pꝛeſumant feudi conceſ
ſionem an vero donationem.
11 Inueſtitura abuſiua ꝛ ꝓpꝛia an ꝛ qñ re
quirant in traditione feudi.
12 Inueſtire an ꝛ quādo poſſit dñs aliquē
de feudo qđ alius tenet ab ipſo dño.
13 Inueſtitura alicui facta de feudo eius
quem dominus credebat moꝛtuū an et
quando valeat.
14 Inueſtitura feudi qđ dominꝰ per moꝛ
tem vaſalli credebat vacare cum nō ꝑ
moꝛtem ſʒ aliam ob cauſam vacaret an
valeat ſi in ea nō exp̄matur vera vaca
tioni cauſa.
15 Feudi recognitio ſeu cōfeſſio facta vni
cōſoꝛtū recipienti pꝛo ſe ꝛ alijs conſoꝛ
tibus abſentibus an ꝛ qñ operet ꝙ do
miniū videat acq̇ſitū ipſi cōſoꝛtibus.

Inueſtiui talē.

Pꝛo declaratiōe debetis ſci
re ꝙ habemus duplicez in
1 ueſtituraʒ feudi.†Quedam

dicit inueſtitura ꝓpꝛia realis ꝛ coꝛpo
ralis vt qñ pꝛinceps induxit aliquē in
poſſeſſionē alicuius rei dicēdo vade in
poſſeſſionē et accipe ꝓ feudo.Ita ꝓbat
tex.in.c.j.in titu.de cōſue.rec.feu.in li.
feudo.ꝛ per iſtam inueſtiturā realem et
coꝛpoꝛalem bene transfertur dñium et
poſſeſſio rei feudalis vt habetur in.d.
c.j.Et ita volunt oēs ſcribētes in.c.j.in
2 titu.quid ſit inueſtitu.†Quedam vero
dicit inueſtitura impꝛopꝛia et abuſiua
vt quādo pꝛinceps inueſtit aliquem de
feudo per traditionē baculi vel enſis.
Ita pꝛobatur in.d.c.j.quid ſit inueſti.
3 †Sed q̇d operatur iſta inueſtitura abu
ſiua dicite ꝙ ſit in ipſa re de qua inue
ſtit vel eſt in loco in quo poteſt trāſfer
re poſſeſſionē ſaltē per inſpectionē ocu
loꝛum.Et tunc bene transfert poſſeſſio.
l.clauibus.ff.de cōtrahē.emp.l.ꝙ meo.
§.ſi per venditoꝛē.ff.de acqui.poſ.Sed
ſi fiat inueſtitura abuſiua in loco remo
to per illam nō transfertur dominium
neꝗ poſſeſſio rei feudalis qꝛ eſt in tit.
conceſſionis ꝛ ꝑ illū ſolū ti.nō trāſfert
dñium neꝗ poſſeſſio.l.ſi ager.ff.de rei
vendi.ꝛ.l.ſi.C.de ſac.ſan.eccle.Sed ꝑ ta
lem inueſtiturā abuſiuā intelliget data
licentia inueſtito vt pꝛopꝛia autoꝛitate
poſſit appꝛehēdere poſſeſſionem feudi.
Ita volūt.Inn.ꝛ cano.ꝛ mar.do.Pau.
in penul.colū.in.c.ij.extra de conſue.et
Bal.ꝛ ceteri ſcribētes in.d.c.j.quid ſit
inueſtitu.ꝛ per eundē Bald.eleganter
in rubꝛica.C.de cōtrahē.emp.ꝛ vēdi.in
xviij.q.ff.de re.diui.no.in.d.l.pꝛedia.ff.
de acquirē.poſ.ꝛ per ang.in.l.papinia
nus.§.j.ff.de inoffi.teſta.per cano.in.c.
4 per tuas.extra de do.†Itē iſta inueſti
tura abuſiua operat aliū notabilē effe
ctum nā ſi dñs per traditionē haſte vel
enſis vel alteriꝰ rei coꝛpoꝛee faciat in
ueſtiturā abuſiuā cogit poſtea pꝛeciſe
tradere poſſeſſionē tali vaſallo inue
ſtito adeo ꝙ pꝛeſtando intereſſe nō li
beraretur.text.eſt in.c.ſi facta.in titu.
de feud.defun.fue.controuer.in vſi.
feud.limitabitis hoc pꝛocedere niſi do
minꝰ concedat feudum alicui ꝑ inueſti
turam abuſiuā ꝛ deinde inueſtiat aliuʒ
et tradat ſibi poſeſſionem.nam tūc ipſe
ſecūdus erit potioꝛ.l.quoties.C.de rei
vendi.Et dñs p̄ſtādo intereſſe ipſi pꝛi
mo inueſtito liberabit ita vult gl.cōit
5 appꝛobata in.d.c.ſi facta.¶†Sed quid
ſi dñs poſtꝙ̄ inueſtiuit aliquē abuſiue
de feudo inueſtiat alium de eodē feudo
ꝛ tradat ſibi poſſeſſionem ꝛ in traditio
ne dicat hoc modo trado tibi poſſeſſio
nē talis feudi ſaluo iure pꝛimi inueſtiti
quis iſtoꝛum erit potioꝛ And.de yſer.ꝛ
Jaco.alua.in.d.c.ſi facta.dicunt ꝙ ſecū
dus nihilominus erit potioꝛ qꝛ cū pꝛi
mus inueſtitus nullū ius habet contra
ſecūdū.Illa verba ſaluo iure nihil ope
rant ar.eius qđ diximus ꝙ non poteſt
imponi ſeruitus pꝛedio non exiſtenti.
in rex natura.l.j.ff.offic.p̄dio.¶Quid
autem retēto eodē themate ſi dominꝰ
dicit tradendo poſſeſſionē ſcđo inueſti
to volo ꝙ ſi pꝛimus inueſtitus petat a
te poſſeſſionem iſtius feudi ꝙ etiam re
ſtituas vel ſi petat eam a me volo ꝙ eā
tradas mihi vt eam ſibi reſtituem:pꝛe
fati doc.in pꝛealleg.c.ſi facta.determi
nāt ꝙ etiā iſtis caſibꝰ potioꝛ erit cauſa
ſecūdo inueſtiti nec tenebit p̄ciſe reſti
tuere poſſeſſionē pꝛimo inueſtito tñ ip
ſe ſcđs inueſtitꝰ nō tradēdo tenebitur
ad intereſſe.l.ſi quis ab alio.§.fin.ff.de
re iudica.ꝛ.l.ſtipulationes nō diuidun
tur.ver.celſus.ff.de verbo.obli.Aduer
tite tñ ꝙ ſi dominus tradēdo poſſeſſio
nē inueſtito.Scđo diceret hoc mō vo
lo ꝙ ſi pꝛimꝰ inueſtitus petat iſtud feu
dū ꝙ extūc dñs ſit ipſius ꝛ poſſeſſio re
uertat ad eū:tūc certe potioꝛ eſſet cau
ſa ipſius pꝛimo inueſtiti qꝛ poſſeſſio be
ne pōt tradi ſub cōditione.tex.eſt no.l.
qui abſenti.§.j.ff.de acqui.poſſ.¶Sed
quid ſi pꝛimꝰ inueſtitus adeptꝰ fuerit
poſſeſſioneʒ feudi deinde dñs inueſtiat
ſcđm ignoꝛantē ꝛ tradat ſibi poſſeſſioneʒ
feudi ſciēte pꝛimo inueſtito qui poſtea
ita tacuit ꝑ annuʒ.Cōcludite ꝙ potioꝛ
erit pꝛimo inueſtitus Item notabiliter
dicit Jaco.de ardizo.in tit.qui.mo.fue.
acqui.ſub rub.qñ ſunt inueſtiti ſepara
tim ꝛ hoc placet Jaco.alua.in.d.c.ſi fa
6 cta.in ſi.colū.ꝙ notetis.¶†Sed pone
dominus inueſtituit vaſallū per inue
ſtituram abuſiuam:deinde tradidit ſi

bi ſpoſſeſſionem ſed vaſallus poſtea ex
interuallo cecidit a poſſeſſione que per
uenit ad ipſum dñm vtrum dñs iterum
tenebit tradere illam poſſeſſionem va-
ſallo videt ꝙ nõ qꝛ dñs tradẽdo ſemel
videt fuiſſe liberatus per not.in.l.fi.ff.
de acqui.poſ.cõtrariũ determinãt Bal.
ꝛ omnes in.d.c.ſi facta.qꝛ dñs tenet ad
duo.vꝫ ad tradendum et preſtandũ pa-
tientiam qꝛ feudum eſt ſpecies ſeruitu-
tis.Jta vult gl.ord.in.l.ſi cuius.in prin
ci.ff.de vſufruc.Et iſta patientia habet
tractum ſucceſſiuum vnde per primam
traditionẽ dominus nõ eſt liberatus.l.
corruptionẽ.cum ſua gl.C.de vſufruc.l.
inter caſtellianã.ff.de arbi.no.in.l.ſed ſi
poſſeſſori.in principio.ff.de iureiuran.
vos limitabitis iſtam cõcluſionem niſi
interim ipſi domino ſuperueniſſet ali-
qua exceptio que haberet excludere ip-
ſum vaſallũ puta exceptio preſcriptio
nis per id quod habetur in.d.l.corru-
7 ptionem.ver.niſi talis.¶†Et qꝛ ſupra
mentionem feci de traditione poſſeſſio
nis ponamus ꝙ non conſtet cui primo
fuerit tradita poſſeſſio feudi dicite ꝙ
preſumetur facta habenti priorem titu
lum ſm Bal.in.d.c.ſi facta.ceteri ſequũ
tur de quo dixi vobis in.d.l.quoties.C.
8 de rei vend.¶†Jterum dubitatur po-
namus ꝙ dominus ſolum promiſerit
feudum ſed tamen non fecit aliquam
inueſtituram abuſiuam.Concludite ꝙ
dñs non tunc tenetur preciſe tradere
poſſeſſionem illius feudi nec habebit
locũ diſpo.d.c.ſi facta.ſed dominus ſo-
lum obligabit ad intereſſe.d.l.ſi q̃s ab
illo.§.fi.Jta elegãter determinat And.
de yſer.in.d.c.ſi facta.quem ſequuntur
ibi ceteri ſcribentes maxime Jaco.al-
ua.ꝛ do.Marti.de laude ꝙ eſt bene no-
tandum pro limitatione.d.c.ſi facta.ꝙ
dixi de vltimo caſu teneri ad intereſſe
intelligatis ꝓcedere q̃n fuit ꝓmiſſio ſo
lennis alioquin ſi fuiſſet ſimplex ꝛ nu-
da ꝓmiſſio nõ obligaret dominũ ad in-
tereſſe.l.nunq̃ nuda.ff.de acquiren.re.
do.ꝛ.l.nuda.ff.de dona.et.l.ij.§.circa.ff.
de excep.do.ꝛ.l.obligatio nam ſubſtan-
tia.§.fi.ff.de ac.ꝛ oblig.hanc pulchram
limitationem ponit Jaco.aluo.in.c.j.

§.fina.in titu.de noua for.fide.in libris
9 feudo.†Addite ad id quod ſupra aliq̃
dixi ꝙ ad faciendũ iſtam inueſtituram
abuſiuam non refert an dominus tra-
dat haſtam vel aliquod aliud corporeũ
in manibus vaſalli vt ꝓbatur in.c.j.in
prin.in tit.q̃d ſit inueſtitura.tñ q̃n dñs
inueſtit vaſallum de mero imperio de-
cens eſt ꝙ hoc faciat ꝑ traditionẽ en-
ſis in manibus vaſalli qꝛ enſis ſignifi-
cat merum et mixtum imperium ꝛ ſignũ
debet congruere ſignato.C.de fabri.lib.
xj.no.per gl.in.l.pe.ff.ex qui.cau.maio.
Non tñ dico hoc eſſe neceſſarium ſꝫ di
co eſſe decẽs poteſtas enĩ gladij eſt po
teſtas ſanguinis effundendi vt habetur
in.l.imperium.ff.de iuriſdictio.omnium
iudicum.Et enſis importat iſtum ſignũ
ſicut dicimus ꝙ erectio furcarũ eſt ſi-
gnũ meri imperij vt no.expreſſe Bart.
in.l.j.C.vt nemi.liceat ſigna ſeu vel a
regia predio impo.Et idem Bal.in.c.j.
in tit.quid ſit inueſti.Et iſtud quod de-
cens ſit principem inueſtientem de me
ro imperio hoc facere ꝑ traditionẽ en-
ſis.tꝫ Bal.in ſuis punctis feud.que po
10 ſuit in fine opis poſt cõcluſiões.¶†Sꝫ
q̃ro de q̃one que fuit de facto Rex fran
corum principi tarentino fecit cõceſſio
nem de principatu achaye per hec ver
ba donamus damus et tradimus tibi
tit.donationis et inueſtimus quicquid
ad nos ſpectat in pñcipatu achaye.rõ-
ne feudi aperti vel al's transferendo in
te directam et vtilem actionem.Jta ꝙ
non recognoſcas alium in ſuperiorem
vel dñm niſi nos pro dicto principatu:
dubitatum fuit an iſta fuiſſet cõceſſio
feudi an vero donatio ꝙ ſit ꝯceſſio feu
di ꝓbatur hoc modo.Actus.dubij q̇ ha
bent inter ſe multã ſimilitudinẽ ꝛ quo
rũ natura fere eſt ſimilis dignoſcunt et
diuerſificant ex ſignis ꝓbat qꝛ teſtamẽ
tum dignoſcit a codicillo per inſtitutio
nem vel exheredationẽ.l.nõ codicillũ.
C.de teſta.et donatio.cã mor.ꝛ.l.ſeia.ff.
de do.preleg.Et cõtract⁹ emptionis ex
ſignis dignoſcit a locatiõe.§.adeo.inſti
tuta de loca.ꝛ cõduc.Sed in cõceſſiõe
facta prelibato principi ſunt ſigna feu-
di vt patet ex verbo inueſtim⁹ q̃ impo-

tat feudi acquiſitionẽ.c.ij.in fi.in ti.de
feu.cog.ꝛ.c.j.in titu.quid precedere de
beat an inueſti.an fide.Et etiam in cõ-
ceſſione predicta aliud ſignum feudi.ſ.
qꝛ facta erat retentio ſeruitutis.facit
c.obertus.in titu.qui.cau.feu.amit.Jtẽ
eſt aliud ſignum qꝛ in conceſſione ꝑdi-
cta dictũ fuit ita tñ ꝙ nõ recognoſcas
alium in ſuperiorem vel dominum pro
dicto principatu niſi nos illud verbum
dominũ eſt ſignũ feudi.c.j.ibi ſicut va
ſallus dño in ti.qualiter vaſal.iura de-
beat fideli.ꝛ in rub.de controuer.feud.
inter dominũ ꝛ alium.eſt etiã aliud ſi-
gnum qꝛ in cõceſſione facta illi princi-
pi fuit facta commemoratio cuiuſdam
alterius conceſſionis feudi de eodẽ pn
cipatu:ergo iſta ſecunda conceſſio vide
tur accedere ꝛ eſſe talis qualis prima
ar.l.inter ſocerum.§.cũ inter.ff.de pac.
dota.Pro alia parte ꝙ conceſſio pre-
dicta nõ ſit feudum ſed potius facit qꝛ
concedẽs fuit vſus iſto verbo donam⁹.
Et quãdo vba ſunt clara nõ eſt ab eis
recedẽdũ.l.ille aut ille.§.cũ in vbis.ꝛ.l.
nõ aliter.ff.de leg.iij.dicen.eſt ergo iſtã
eſſe donationem non aũt feudi acquiſi
tionẽ.l.j.ff.de dona.Ad idem facit qꝛ in
conceſſione predicta dictum fuit q̇cq̃d
iuris habem⁹ i dicto principatu ratiõe
feudi aperti vel al's ꝑ que verba affert
fuiſſe trãſlatum in illum principẽ nedũ
vtile dominium ſed etiã directum ar.l.
fi.ff.de pe.leg.ꝛ.l.iulianus.in princi.ff.
de.leg.iij.Optime facit tex.in.l.Aureli⁹
§.teſtamẽto.ita ſcripſerat.ff.de lib.leg.
et hoc eſt contra regulam naturalem
feudi ꝑ quã in vaſallũ transfert ſolũ vt
dñiũ directum aũt remanet apud con-
cedentẽ.c.j.§.rei aũt.in tit.de inueſti.
de re.alie.fac.in vſi.feudo.c.vnico.i v-
bo vtiliter.in ti.de ꝯtrouer.inter vaſal.
et aliũ de benefi.Tertio pro iſta parte
facit qꝛ concedens in cõceſſione appo
ſuit iſta verba directam ꝛ vtilem actio
nem transferendo.ergo nulla remanſit
apud dominum concedentem ar.a ſuf-
ficienti caſuum enumeratiõe ꝙ arg.eſt
validum iure.l.obligationũ fere.§.pla-
cet.ff.de actio.ꝛ obliga.Quarto hec ſen
tentia cõprobatur per tex.in.l.pe.C.de

dona.inter virum ꝛ vxo.Et in.l.ſanci-
mus.§.j.C.de dona.Quinto corroborat
iſta opinio quia ille cui facta erat iſta
conceſſio erat princeps ꝛ ſimiliter con
cedens vnde magis eſt preſumenda do
natio ꝛ liberalitas in talib⁹ q̃ in alijs
l.ſed ſi ſuſceperit.§.primo cum ſua.gl.
ff.de iudi.ꝛ.l.ſi ſeruus communis.ff.de
dona.inter virum ꝛ vxo.ꝛ.c.j.extra de
dona.Et in hanc opin.vltimam incli-
nant Oldra.et Alberi.de ro.in rubri.
C.de dona.Et hac ſententiam tenendo
oportet reſpondere ad motiua ſupra in
contrarium facta quibus reſpondebi-
tis et primo ad primum dum diceba-
tur ꝙ ex ſignis debebat dici fundꝫ re
ſpondete ꝙ argumen.ab iſtis ſignis ac
cidentalibus nõ concludit de neceſſita
te ſicut dicimus ꝙ ſigna accidẽtali pu
ta delatio annuli non infert.de neceſſi
tate matrimoniũ.lege neq̃.C.de nup.
et capitulo illud.ꝛ ibi nota extra de ꝑ-
ſump.Ad illud motiuum dum diceba-
tur ꝙ in conceſſione predicta fuerunt
appoſita iſta verba ita vt non recogno
ſcas alium in dominum ꝛ ſuperiorem
niſi nos per que verba indicatur ꝙ ſit
feudum.Reſpondete hoc non eſſe verũ
qꝛ illud verbum dominum habet latã
ſignificationem in tantum ꝙ verificat
in qualibet ſuperioritate etiã modica.
l.liber.homo.§.ſeruus autem.ff.de v.
obli.Nam etiam imperator vocat ſe do
minum totius mundi ſolũ ratione iu
riſdictionis.l.deprecatio.ff.ad.l.ro.de
iac.Non obſtat retentio ſeruitij qꝛ per
eam non arguit de neceſſitate ꝙ ſit feu
dum vt declarat Bal.multum.no.in.l.
liberti.in fi.pe.col.C.de ope.liber.Acci
pite ſimiles ꝓſtatiões ſeruilis mini-
ſterij nõ arguunt de neceſſitate quem
eſſe ſeruũ.l.liberos.C.de libe.cauſa.ha
betur.in.l.ij.S.de inge.manu.Non ob-
ſtat etiam verbum inueſtimus qꝛ non
infert ꝙ de neceſſitate ſit feudum ma-
xime in ꝓpoſito noſtro qꝛ ꝓceſſerat v-
bũ donam⁹ vnde verbũ inueſtim⁹ reci-
pit declarationẽ per verba precedẽ-
tia.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.ff.de lega.j.
11 ¶†Nunc quero nunq̇d in feudis ſit ne
ceſſaria vtraq̃ inueſti.ſcilicet taꝫ abu-

ſiua ꝙ ꝓpria.Jaco.de bel.in.d.c.j.in ti.
quid ſit inueſti.in vſi.feu.dicit ꝙ ſic ſi
incipimus ab inueſti.abuſiua.Secus ſi
incipiamus a ꝓpria ⁊ reali que ſit per
traditionem poſſeſſionis quia tunc illa
ſufficit et eſt potens ad acquirendum
feu.c.j.in prin.in titu.de ꝯſue.rect.feu.
vos aūt poteſtis tenere ꝯtrariū ⁊ dice
re ꝙ ſola ꝓpria inueſti.que fit ꝑ tradi-
tionem poſſeſſionis nō eſt ſufficiēs ad
acquirendum feudum.qꝛ nulla tradit
poſſeſſio non confert ius in re nec trāſ
fert dominium ſine titu.l.nunꝙ nuda.
ff.de ac.re.do.habetur in.l.traditioni-
bus.C.de pact.vnde licet dn̄s dicat ali
cui vade in poſſeſſionem talis caſtri ex
hoc nō dicet illi feudo acq̄ſitū.Ad idē
facit tex.in.d.c.j.in tit.q̄d ſit inueſti.vbi
tex.req̄rit vtrāq; inueſti.non obſtat.c.
j.in ti.de cōſue.rect.feu.qꝛ rn̄det ꝙ ibi
nō interuenit ſola traditio poſſeſſiōis
imo etiā interuenit titulus cōceſſiōis
feudi ꝙ ꝓbat qꝛ tex.ibi dicit ꝙ dn̄s di
xit vade i poſſeſſionē talis caſtri.Ecce
iſta eſt traditio poſſeſſiōis.Deinde do
minus dixit ⁊ teneas pro feudo.Ecce
iſte eſt titulꝰ ꝯceſſionis feudi vnde opi.
Jaco.de bel.nō videtur vera niſi eius
12 dictū intelligatis ſm ꝑdictā. ¶ †Que
ro etiā vtrū dn̄s poſſit me inueſtire de
feudo quod alius tenet ab ipo dn̄o tex.
in.c.ij.in ti.de feu.da.inuicē.l.commiſ-
ſo.in vſi.feu.Refert Placen.tenuiſſe ta
lem inueſtituram nihil valere niſi pri-
mus inueſtitus cōſentiat deinde refert
mediolaneſ.⁊ Cremoſ.tenuiſſe totum
cōtrarium.videamus que opinio ſit ve
rior pro opi.Placē.facit qꝛ pactum de
futura ſucceſſione eſt improbatum qꝛ
inducit votū ⁊c.l.fi.C.de pac.habet i.l.
ſtipulatio hoc modo concepta.ff.de ꝟ.
obliga.pro opi.mediolaneſ.⁊ Cremoſ.
facit qn̄ in aliqua lege referunt varie
opi.⁊ autor illius legis nullā reprobat
expreſſe tunc vltima opinio eſt tenēda
ſicut dicimus de opi.gl.vt vult gl.in.l.
qui filium.ff.ad trebel.Sed iſta opinio
mediolaneſ.⁊ Cremonē i.d.c.ij.refert
pro vltima ergo illa eſt tenenda ſicut
dicimꝰ de opi.Jnn. qui vltima opinio
quam refert preſumitur approbata tā-
ꝙ ſua vt dicit expreſſe Bald.in aut.ex
teſtamento in.ij.col.C.de colla.et idem
Bal.in.l.ſi idē cum eodem.§.fi.ff.de iu
riſdit.om.iudi.Jtem pro opi.mediola-
neſ.facit illum vulgatū quod mihi nō
nocet ⁊ alteri ꝓdeſt de facili eſt conce-
dendū.l.creditore.ff.de euic.⁊.l.j.§.de-
niq;.ff.de aqua plur.arcen.Sed iſta ſe-
cunda inueſtitura nihil nocet primo in
ueſtito ergo ⁊c.Ad idē facit quia quo
rum non intereſt non ſolent audiri.c.
cū inter.extra de elec.⁊.l.j.in princ.ff.
de appel.recipi.ſed ipſius primi inue-
ſtiti nihil intereſt ꝙ alius inueſtiat.er-
go iſta ſecunda inueſtitu.debet eſſe va
lida.Uos dicatis op.Mediolaſ.⁊ Cre
monē.eſſe veriorem intelligendo tamē
cam ſane qn̄.ſ.iſta ſc̄da inueſti.nō fit pu
re ſed ſub conditiōe ſi primꝰ inueſtitꝰ
deceſſerit ſine heredibus maſculis.Nā
ſi fieret pure nō valeret niſi prius inue
ſtitus conſentiret.d.c.ij.⁊.c.moribus.in
ti.ſi de feu.defunc.fue.cōtro.in vſi.feu.
hebetur in.c.j.in ti.hic pōt eſſe titulꝰ
qui ſuc.teneantur.Ad motiua ſupra fa
cta ꝑ opi.Placē.rn̄debitis multis mo
dis maxime de.l.fin.C.de pact.rn̄detur
multis modis primo quia iſte contra
debet valere qꝛ fit ſuper re ipſius do-
mini qui nō eſt obligatꝰ primo vaſallo
ad non infeudandum alteri:vnde ſc̄da
inueſti.debet valere per ea que haben
tur in.l.ſi quis.§.ea.l.ff.de verbo.oblig.
Accipe ſimile ego ꝯſtitui tibi vſumfru.
in fundo meo certe poſſum adiūcere ꝙ
poſt mortem primi vſufructuarij volo
ꝙ vſuſfru.eiuſdē fundi pertineat ad
talem.l.qui fructus.⁊.l.fundi trebatia-
ni.ff.de vſufru.lega.Sed in ꝟitate iſta
ſolutio non bene euacuat contrarium
de.l.fin.C.de pac.Bald.in.d.c.ij.in ti.
de feud.da.in vicen.l.commiſſio.aliter
reſpondet dicens q̄d iſtud non eſt pa
ctum de futura ſucceſſione ſed potius
de caducitate conceſſionis quia feudū
eſt collatum alteri ſub conditiōe ſi ape
riatur domino.ſed iſta ſolutio nō bene
tollit contrarium quia negari non po
teſt quin militet ratio voti captande
mortis.tertio loco dicunt quidam q̄d
iſta inueſtitura valet quando ſit ſub
conditione

cōditione ſi primus vaſallus deceſſerit
ſine heredibus maſculis.Et hoc mori-
bus ⁊ conſuetudine eſt receptum quaſi
velint dicere iſti ꝙ lʒ pactū de futura
ſucceſſione non valeat tamen bene po-
teſt validari per ſtatum vel conſuetudi
nem.Et ita intelligunt.d.c.moribus.⁊
ita voluit Bal.in.l.cum archimedorā.
in vlti.colum.C.vt in poſ.lega.Sed cer
te ipſemet Bal.tenuit totum cōtrariū
in.l.ij.C.que ſit lon.conſue.poteſtis ali
ter dicere concordando opi.predictas:
vt ſcilicet opin.mediolaſ.⁊ Cremoneſ.
procedat qn̄ non concedit feudum cer
te perſone ſed cōceſſio fit certe ꝑſone
puta quia dominus dixit hoc modo in-
ueſtio te de primo feudo quod mihi do
mino aperietur argu.l.iij.§.de illo.ff.ꝓ
ſocio.hoc eñ caſu ceſſat ratio.l.fi.C.de
pac.opi.vero Placen.procedat quādo
dominus inueſtit aliquē de feudo cer-
te perſone:nam tunc militat ratio illa
ſcilicet timor inſidiarū ⁊ hoc eſt de mē
13 te.d.Mariti.de laud.in.d.c.ſc̄do. ¶ †Sʒ
quero ponamus ꝙ princeps inueſtiat
me de feudo ſempronij quem credebat
eſſe mortuum ⁊ tamen in veritate viue
bat Andre.de yſer.et Jacob.aluaro.in
d.c.ij.de feudi.da.in vicen.l.cōmiſſo.de
terminat talem inueſtituram non vale
re qꝛ error habet impedire conſenſum
ff.de iuriſdic.om.iudi.⁊.l.qui cum tuto
ribꝰ.ff.de tranſac.niſi inueſtitura eſſet
dictum inueſtio te de feud.ſempronij ſi
14 ue ſit deuolutū ſiue deuoluēdū. ¶ †Sʒ
iuxta hoc dubitatur ponamus ꝙ domi
nus inueſtiat hoc modo:inueſtio te de
tali feudo quod vacat per mortem ſem
pronij ⁊ tamen in veritate nō vacabat
per mortē ſed alia ratione:prefati doc.
in.d.c.ij.tenent inueſtituram non vale
re qꝛ talis inueſtitura tanꝙ ambitio-
ſa eſt reſtringēda ad ſuum caſum ⁊ non
extendenda.tex.eſt notabilis in.c.ſuſce
ptum.extra de reſcript.libro ſexto.facit
c.ꝙuis.extra de ꝓbē.eo.lib.cautela er-
go eſt ſi vultis euitare iſtam dubitatio
nem ꝙ faciatis in inueſtitura apponi
iſta verba ſiue vacet feudum per mortē
ſempronij ſiue alio quouis mō.Et ita
limita.d.c.ſuſceptū.quā limitationē po

nunt.d.de rota.ſua concluſione.xxviij.
15 incip.itē ſi mādet. ¶ †Ulterius quero
de.q.valde notabili quidā ꝯfeſſus fuit
ſe habere ⁊ tenere in feudū quoddā ca
ſtrum a quodā milite recipiente dictā
confeſſionem ⁊ recognitionē ꝑ ſe ⁊ qui
buſdem ſuis conſortibus qui tūc erāt
abſentes vtrū illi ꝯſortes poterūt age
re ex illa cōfeſſione ⁊ recognitiōe:Dy.
ſuo conſi.xv.incip.quidā cōfeſſus fuit
ſe habere feudum ⁊c.determinat ꝙ ſic
qꝛ talis ꝯfeſſio habet loco traditionis
vt vult glo.or.⁊ eſt glo.magna in princ.
in.l.ab emptione.ff.de pac.ergo acquī
ſitum eſt dn̄ium illis conſortibus ⁊ cō
ſequēter poſſint agere ratione illiꝰ do-
minij etiā ſine ceſſione.nam ſicut ꝑ pro
curatorē nobis acq̄ritur.ita et per ne.
ge.ratihabitiōe ſubſequuta facit ꝙ ha-
betur in.l.ꝙ ꝓcurator ex re.⁊ in.l.ꝑ ꝓ
curatorē ff.de procu.dicit etiam Dy.
in eodem conſil.ꝙ ſi per illā confeſſio-
nē ⁊ recognitionē declarat rē eſſe feu-
dalem acquiritur ipſis cōſortibꝰ actio
perſonalis.i.conditio ex moribꝰ etiam
ſine aliqua ceſſione.ſed huic cōcluſioni
videtur obſtare qꝛ nos habemꝰ ꝙ duo
ſpālia non poſſunt ſimul concurrere.l.
ſi mihi ⁊ titio.ff.de cōdi.⁊ demon.Et iō
dicimus ꝙ reſcripta ⁊ priuilegia nō va
lēt qn̄ ꝯtineat duo ſpālia.l.j.C.de dot.
promiſ.Et hoc ſolet plurimū allegari
in curia regis ⁊ imperatoris ſʒ rn̄debi
tis tenēdo opi.Dy.ꝙ licet duo ſpālia
non poſſint ſimul cōcurrere tn̄ due fi-
ctiones que ſint de iure cōi:quaꝝ vna
orit ex altera:vt habet in.l.ſingularia
ff.ſi cer.pet.bene poſſunt ſimul cōcur-
rere.Addite ꝙ opi.Dy.ſ.relatā ſequu
tus eſt Bald.in.l.j.in fin.col.C.quando
lice.ab emp.diſce.

1 Frater an ⁊ qn̄ fratri ſuccedat in
feudo nouo.
Et quid in feudo antiquo.nu.7.
2 Frater fratri abſenti paciſci aut ſtipu-
lari nō poteſt in conceſſione feudi ſibi
a domino facta.
3 Clauſula Jtaq; te deficiente ſine libe-
ris talis extraneus ſuccedat in feudū:
an aliquid operetur vt paciſci poſſit ꝓ

extraneo in feudalibus.
5 Uerba/Cõcedib⁹ vobis titio ⁊ ſēpro-
nio ⁊ cuilibet veſtrū tale caſtrū i feudū:
an ⁊ qñ operent ꝙ deficiente titio ſine
liberis: ſemproni⁹ habeat totū feudū.
6 Jus accreſcendi an ⁊ qñ habeat locū
in feudo ab iperatore vel rege ꝯceſſo. 4
8 Feudū antiquū qđ eſſe dr: ⁊ an ꝑnceps
poſſit de nouo feudo facere antiquū.

Nobiles aga-
ſi ⁊ Anto. de ſola fratres.
1 ¶ † Jbi fratres debetis
ſcire ꝓ regula ꝙ i feudo 5
nouo frater nõ ſuccedit
fratri. Niſi hoc nolatim ſit dictū in in-
ueſti. c. j. ⁊. ij. i ti. đ duob. fra. a capi. inue
2 ſti. ⁊. c. j. i tit. qualr fra. fra. ſucce. ¶ † Sz
hic moneo vobis pulchrā dubitationē
an ſr in ꝯceſſiõe feudi ſibi facta ꝑ dñm
poſſit paciſci fratri ſuo abñti. vr prima
facie dicēdū ꝙ nõ qꝛ alteri ſtipu. ſeu pa
ciſci nemo põt. l. ſtipu. iſta. §. alteri. ff. de 6
ỽbo. oblig. Sz certe veritas eſt in ꝯriū
qꝛ ſpãle eſt i feudo bñficio dñi ꝙ fratri
abſenti frater paciſci poſſit. c. j. §. ſi aũt
vnus. in tit. qui feu. da. poſ. Nec eſt op⁹
ꝙ apponant ỽba inſſera hoc mõ cõce
dimus tibi titio pñti ſtipu. ⁊ recipiē.
tam noĩe tuo ꝙ etiã noĩe ſempronij fra
tris tui abſentis: hoc em̃ caſu nõ eſſet
dubiū ꝓ no. ꝑ gl. in. l. huiuſmodi. in pn.
ff. de lega. j. Et in. l. ſtipu. iſta. §. ſi ſtipu-
ler. ff. de ỽb. oblig. ſed ſufficit dicere cõ
cedimus tibi tale caſtrū ita ꝙ tu. ⁊ fra 7
ter tuus habeatis in feudū. Jta deter-
minãt elegãter Bald. ⁊ Sali. in ꝓprijs
terminis in. l. ſi. C. rea inter alios acta.
Allegãt Odof. ita tenere in ſua lauda-
bili ſumma feudoꝝ ſup rub. q̇. poſ. ſuc.
3 in feu. ¶ † Sz moueo vobis pulchrā du
bitationē nūq̇d ꝓ extraneo poſſim paci
ſci i feudalib⁹ vt ecce ꝑnceps dicit hoc
modo cõcedimus tibi tale caſtrū in feu
dum ita ꝙ te deficiēte ſine liberis talis 8
extrane⁹ ſuccedat in feu. Odofr. in ſum
ma ſua ſub rub. ꝓallegata q̇ poſ. ſuc.
in feu. determinat ꝙ nõ monet ꝑ regu
lã ꝓallegatã qꝛ alteri ſtipu. vl' paciſci
nemo põt. Jtez qꝛ ſpãle eſt in fratre vt
in feudo poſſit paciſci fratri ſuo abſen
ti vt dictum eſt. Et hanc opi. Odof. ſeq
tur Bal. in. c. j. in. iiij. co. in titu. ſi vaſal.
feu. priue. cui differri debe. Hãc eandē
opi. ſequutus eſt Jaco. aluaro. in ꝓal.
c. j. in ti. de duo. fra. de no. bene inueſti.
¶ † Limitabitis tamē iſtam concluſio
nem ꝓcedere niſi interueniſſent ỽba
inſſera dicendo hoc modo ꝯcedim⁹ ta
le caſtruz in feudū tibi titio pñti ſtip. ⁊
acceptãti tam nomine tuo ꝙ etiam no
mine talis extranei ꝑ no. per gl. in. d. l.
huiuſmodi. Et notetis bene deciſionē
Odof. ⁊ Bal. qꝛ vidi caſum in practica.
¶ † Quid autem ſi domin⁹ dicat hoc
modo ꝯcedimus vobis titio ⁊ ſempro
nio ⁊ cuilibet veſtruz tale caſtrū in feu
dum nunq̇d videatur actum ꝙ deficiē
ti titio ſine liberis: ſemproninus habeat
totū feudū. Bal. in. c. j. §. ſi. in tit. de ſuc.
feu. in vſi. feu. determinat ꝙ ſic. Et ſeq
tur ibi Jaco. alua. allegat. l. ſi pluribus.
ff. de lega. ij. ⁊. l. creditoꝝ. §. duob⁹. ff. man
da. ¶ † An autē in feudo cõceſſo ab im
peratore vel rege habeat locū ius cre
ſcendi Bal. in. c. ij. in tit. de duo. fra. de
no. bene. inueſti. determinat ꝙ ſic ꝑ. l.
vnicã. C. ſi ſoci. libe. impe. deceſſe. lib. ſ.
Sed Cy. ⁊ Sali. l. vnica. C. qñ nõ pete.
partes accre. l. xj. q. tenēt ꝯriū qꝛ regu
lam habemus ꝙ in ꝯctibus nõ habet
locum ius accreſcēdi. l. ſi mihi ⁊ titio.
ff. de ver. obli. hãc etiã opi. ſequnt⁹ eſt
And. de yſer. in ꝓallega. c. ij. in tit. de
duo. fra. Ego iſtū articulū plene vobis
examinaui ſ. in ỽbo ꝑnceps. ¶ † Adde
te ꝙ q̄ꝙ duo fres de eodē feudo fue
rint inueſtiti in eo. inſtrumento tñ vn⁹
nõ ſuccedit alteri i illo feudo nouo niſi
hoc nolatim ſit dictū in inueſt. c. j. §. ſi.
fuerint in tit. q̇. mo. feu. amit. Jn feudo
aũt antiquo auito ⁊ paterno nõ eſt du
biū ꝙ frater ſuccedat fratri vt habet
c. j. in ti. de gradi. ſuc. in feu. no. in. d. c. j.
⁊. ij. i ti đ duo. fra. ⁊ l. d. l. vnica. C. qñ nõ
petē. par. † Et dr antiquū nedū qñ de
riuauit a progenitoribus vt dicam. j. n
habet in. c. j. §. hoc quoqꝫ in tit. de ſuc.
feu. Sed etiã qñ princeps inueſtiendo
aliquē de feudo qđ eſt nouuz appoſuit
iſta verba inueſtimus te de tali caſtro

vt illud habeas in feudū antiquum aui
tum ⁊ paternū qꝛ eſt in poteſtate ꝑnci-
pis de nouo feudo facere antiquū. Jta
tenet Bal. quē ceteri ſequunt in. c. j. in
ti. de alie. feu. pr. in li. feu. qđ notetis qꝛ
eſt quotidianum.

1 Jnueſtitura de aliquo feudo ſi fa
cta fuit alicui a ſuo dño an pſumatur
fuiſſe pñs is cui facta eſt inueſtitura.
2 Filijs dictio in materia feudali qualr
accipiendã ſit ⁊ quos cõprehendat.
3 Heres verbū in materia feudali appo
ſitū quid comprehendat.
4 Fiſcus heres efficit eius q̇ filios aut
vlteriores in gradu nõ haber.
5 Maſculi deſcendentes oẽs vſqꝫ in infi
nitū ſuccedũt in feudo.
Et quod de collateralibus. nu. 6.
7 Uſqꝫ dictio an ⁊ qñ ſtet incluſiue ⁊ qñ
excluſiue.
8 Principis ſentētia an ⁊ quando faciat
ius generale.
9 Filius exheredatus an ⁊ quando ſuc-
cedat in feudo.
10 Filiū exheredatū poſſe in feudo ſucce
dere quõ intelligatur.
11 Frater ex vtroqꝫ parēte an ⁊ qñ in ſuc
ceſſiõe feudali excludat frēz ex pre tm̃.
12 Frater vterin⁹ tantum an admittat ad
ſucceſſionem feudi.
13 Fratrū filij an ſuccedant in feudo ꝑ ca
pita an vero in ſtirpes.
14 Feudū recipiēs ꝓ ſe ⁊ filijs itelligit re
cipe nedū ꝓ iã natis ſz ēt ꝓ naſcituriz.

Preſentes et 4
1 recipiētes pro ſe ⁊ eoꝝ
filijs. ¶ † Jbi preſentes
q̇ro q̇d ſi in inſtrumento
inueſtiture contineatur
ꝙ dominus inueſtiuit talem de tali feu
do an preſumatur ꝙ talis fuerit pñs
Bal. in rubri. C. de ꝯhenda emptione
⁊ venditio. in. xviij. qõ. determinat ꝙ
ſic mouet qꝛ inueſtitura eſt fact⁹ q̇ ſit
a pñti in preſentē. ¶ An aũt inueſtitu-
ra poſſit recipi ꝑ ꝓcuratorē ⁊ iura. fide
litatis preſtari ꝑ ꝓcuratorē tangã vo-
bis. j. in ꝓſecutiõe materie ibi ꝓ ſe ⁊ fi
2 lijs. ¶ † Quero qualiter iſtud nomē fi
lijs capiat in materia feudali. An. ſ. cõ
ꝑhēdant etiã nepotes ꝓnepotes ⁊ de-
inceps vr prima facie dicendū ꝙ nõ ꝑ
no. per Bar. in. l. liberorum. ff. de verb.
ſig. dũ tangit illū articulum. an in ꝯcti
bus appellatione filioꝝ cõprehēdant
nepotes vos aũt determinabitis totū
ꝯriū ⁊ dicetis ꝙ i materia feudali ſub
hoc verbo filijs cõprehendunt oẽs de
ſcēdentes maſculi. ita vult glo. notabi.
in. c. j. in ver. ⁊ ſi cliētulus. in gl. ſup ỽ.
ad dñm. in ỽ. ſz tu inſtabis. in ti. de alie.
feu. hanc ſniam ſeruat Bal. ibidem et
idē Bal. in. c. que in eccleſiarum. extra
de conſti. in antepe. col. Et hec opi. cõ-
probatur per tex. in. d. ver. ⁊ ſi cliētul⁹.
dum illa litera equiparat iſtos duos
caſus ſcilicet quando quis recipit feu
dū ꝓ ſe ⁊ heredibus ſuis maſculis ⁊ qñ
recipit pro ſe ⁊ filijs. Nam primo caſu
quando recipit pro ſe ⁊ heredibus maſ
culis intelligit de omnibus heredib⁹
maſculis vt probatur in. d. verſicu. ⁊ ſi
3 clientulus. † Nam verbum heres appo
ſitū in materia feudali intelligitur de
filio maſculo. c. ſimiliter. §. perfecto. in
titulo. de lege coꝛa. comprehenduntur
etiam nepotes ⁊ pronepotes ⁊ vlterio
res preſertiz quia illa verba ſine here
de deceſſerint in materia feudali ſunt
poſita ſub ꝯditiõe vnde debem⁹ intel
ligere de filijs ⁊ vlterioribus in gradu
non autē de heredib⁹ extraneis qꝛ als
feudum nunꝙ reuerteret ad dominū.
ſi intelligeremus de herede extraneo.
4 † cum nemo decedat ſine herede qꝛ ſal
tez fiſcus vltimo admittit. l. j. C. vñ vir
⁊ vxoꝛ. pari mõ ē dicēdū ꝙ qñ q̇s rece
pit feudū ꝓ ſe ⁊ filijs vt cõprehendant
etiã nepotes ⁊ vlteriores ⁊ hãc ſniam
audaciter teneatis ⁊ ad notata ꝑ Bar.
in. d. l. liberoꝝ. Rñdebitis ꝙ loquit in
materia ꝯctuū ſed ꝯctus feudalis nõ
eſt ꝓprie ꝯct⁹ imo magis dr grã qꝛ pti
cipat magis de lucro et bñficio ꝙ de
onere vt declarat Bal. poſt Jac. de bel.
in ꝓemino feudoꝝ circa. vj. col. dũ tra
ctat feudū poſſit dici grã cũ igit magis
pticipet de lucro ⁊ bñficio dēm⁹ attri-
buere ei de q̇ magis pticipat. l. q̇rit. ff.
de ſta. ho. Ad hoc bñ faciunt no. ꝑ Bar.

in.l.ariſto.ff.de dona.q̇ dicit ꝙ ſi vēdo
tibi rem pro decē ⁊ ꝓ certo equo ⁊ ille
equus valeat vltra decē erit ꝑmutatio
nō aūt venditio. Ad idē faciunt notata
ꝑ Bar.in.l.ſi mihi ⁊ titio.ff.de vb.ob.
vbi dicit ꝙ ꝯtus emptionis dr̄ ꝯtus
lucratiuus nō aūt onerosus qñ ab ini-
tio ꝯct⁹ nihil dat̄ ſed ſolū ꝯſtituit̄ vna
parua penſio puta pēſio vni⁹ cerei ſin-
gulis annis ſoluēdi directo dño ⁊ hoc
etiā voluit Bart.de Sali.in.l.vnica.C.
qñ nō peten.par. Opinionē ꝑdictā ꝙ in
materia feudali appellatiōe filiorū cō-
p̄hēdant oēs deſcēdētes maſculi po
teſtis cōprobare q2 verba intelligi dñt
ſm naturā ꝯct⁹.l.ſi ſtipulat⁹.ff.de vſu.
Sed ſic eſt ꝙ in feudalibus appellatio
ne filiorū veniūt oēs maſculi deſcēden
tes.d.ver.⁊ ſi clientulus ergo ⁊c. Et ab
iſta opi.nō recedatis.lꝫ aliqñ viderim
aliquos ꝯſuluiſſe ꝯtrū: eſt ergo ꝯcluſio
ꝙ in feud.oēs deſcendētes maſculi ſuc
cedunt vſq in infinitū q̇ ꝓbat̄.quod in
c.j.§.hoc quoq ſciendū.in titu.q̇ feud.
6 da.poſ. ¶ † Videam⁹ nunc q̇d in colla
teralibus vſq ad quotū gradū ſucce-
dāt i feudis tex.in.d.c.§.hoc quoq ſciē
dū.determinat ꝙ ſolū vſq ad ſeptimū
gradum. Et hanc ſniam ſecuti fuerunt
And.de yſer.in.d.c.j.§.⁊ q2 vidimus.⁊
bal.in aut.defuncto in.j.col.C.ad ſena.
cōſul.tertu.vos aūt determinabitis ꝙ
etiā tranſuerſales ſuccedāt oīa vſq ad
infinitū ⁊ hāc opi.tenuit gl.in.c.j §.hoc
quoq.in ti.de ſucceſ.feudi.⁊ gl.in.c.ſi
capitanei.als eſt.§.in titu.de feu.mar.
Eandē opi.amplexi ſunt Bal.⁊ Ange.
in quodā ꝯſilio ꝙ eſt inter cōſilia Ang.
incipit.ſanctiſſima ⁊ illuſtriſſima regi-
na numero.cvj. Et ibi cōcludūt ꝙ feu-
dum nō reuertit̄ ad dñm Imo.vltimis
ex tranſuerſalibus dicet̄ ſucceſſor pri-
mi acquirētis.hec opi.probat̄ expreſſe
in.c.j.in ti.de natura ſucceſſ.feu.⁊ in.c.
j.in ti.ſi vaſal.feu.priue.cui deferri de
be. ¶ Limitabitis tamen hanc opi.ꝓ-
cedere qñ feudū de perſona primi acq̄
rentis tranſitū fecit ad deſcendentem
ipſius acquirēt. Nam tūc ad tranſuer-
ſales illorū deſcendentiū.a primo acq̄
rēt.progredit̄ feudū vſq ad infinitum

ſecus qñ feudū ex ꝑſona acquirētis nō
fecit tranſitū ad deſcendētes ipſi⁹ acq̄
rentis ſed ad collaterales ex pacto vel
alias q2 tūc non ꝓgredit̄ niſi vſq ad ſe
ptimū gradū ipſorū collateraliū.ita vo
luerūt Jo.fazolus de piſis in laudabili
ſūma feudorū in ti.q̄ feu.ſuc.poſ.⁊ ꝗli
ſucce.⁊ Jac.de belui. Nic.de neap. Bal
⁊ Jaco.alua.in.d.c.ſi capitanei. Et hāc
limitationē perpetuo notetis: de mate
ria iſta an collaterales ſuccedant vſq
in infinitū an vo ſolūꝫ vſq ad ſeptimū
gradū: vide etiā ꝑ Odo.in ſua ſumma q̄
in feu.ſuc.poſ. Et per Hoſtien.in ſua
ſumma.in tit.qualiter conſtitua.feu.et
quali.acq̄. ¶ Sꝫ q2 tex.l.d.§.hoc quoq
ſciendum.dicit collaterales ſuccedere
7 vſq ad ſeptimū gradū. ¶ † Quero vtrū
illa dictio vſq ſiet īcluſiue vel excluſi
ue And.de yſer.l.d.§.⁊ q2 vidim⁹.⁊ l.d.
§.hoc quoq ſciendū determinat ꝙ ſtat
incluſiue ſubiungens. Honorium pa
picñ ita ꝓnūtiaſſe tpe rebelliōis ſici
lie ꝯ eccleſiam romanā ⁊ illa ꝓnuntia
tio principis diffinitiua facit ius gene
rale quo ad oēs.l.ſi.C.de legi.vos aūt
determinabitis totuꝫ cōtrariū q2 bñfi
cia principū ſunt latiſſime interpretan
da.l.ſi.ff.de conſti.princi. Et in materia
fauorabili iſta dictio vſq ſtat īcluſiue
vt no.in.l.meminiſſe.ff.de offi.precōſ.
8 leg ⁊ in.l.patroni.§.j.ff.de leg.iij. † Nō
obſtat qđ dicitur ꝙ ſnia ꝑncipis faciat
ius gñale.q2 illud debet intelligi quan
do eſt lata ſm leg.vel preter legē: ſecus
ſi contra legē. Et ita dꝫ limitari.d.l.fin.
C.de leg.ita dicūt notabiliter bal.⁊ An
ge.in preallegato conſi.incip.ſanctiſſi
9 ma ⁊ illuſtriſſima regina. ¶ † Quero
ſubſequēter vtrū fili⁹ exheredat⁹ ſuc
cedat in feudo Ja.de ardizo. Veronēſi.
in ſua laudabili ſūma in ti.de ſucce.feu
do.ſub rubricella an filius ſuccedat in
feudo determinat ꝙ ſic ſi teſtamentū
ſit irritatū ſec⁹ ſi ex eo ſit addita he
reditas.l.ſi exheredatus.ff.ad ſena.cō
ſul.ſille. Eandem opin.tenuit And.de
yſer.in.c.j.in prin.in ti.de ſuc.feu. Cū
modificatione tamē quando mala mē
te fuit facta exheredatio facit quod ha
betur in.l.multi nō notetis.ff.de liber.

et poſthum. Addit ipſe Jacob.de ar-
dizo in loco prealleg.ꝙ licet fili⁹ exhe
redatus excludat̄ a ſucceſſiōe feudi pa
terni nō tñ excludat̄ a ſucceſſiōe colla
teraliū.l.j.§.pe.ff.de ſuis ⁊ legi. Subiū
xit ibidē ꝙ ſi ſit exheredat⁹ ab auo tñ
excludet̄ a ſucceſſione feudi ipſi⁹ aui.
Sed tñ ſuccedet in feudo patris. Itē ſi
filius ſit exheredat⁹ a patre nepos ſuc
cedet auo in feudalibus pr̄e defuncto
vel eo viuēte qñ nepos nō eſt in ꝑtāte
10 pr̄is † Aduertite ꝙ illō qđ dr̄ exhereda
tū poſſe ſuccedere in feudo dꝫ limita-
ri: niſi legitime ⁊ ex iuſta cā fuerit ex-
heredat⁹ q2 oīs cā q̄ eſt ſufficiēs ad ex
heredationē filiū ſufficiēs ē ad priuādū
eū feudo.tex.eſt notabilis in.c.j.§.ꝑdi-
ctis aūt modis.in ti.q̄ ſit prima cā bñfi.
amit. Nō tñ intelligatis ꝙ q̄libet cā
ex qua opinio ⁊ fama exheredati graua
tur ſit ſufficiens ad priuationeꝫ feudi,
⁊ eſt tex.in ꝑalleg.c.j.§.illud eñ certū
eſt in ti.q̄ ſit ꝑma cauſa bñfi.amit.etiā
ꝑdicta ſunt de mēte Jaco.alua.in.c.j.
§.hec q2.in ti.q̇ feu.da.poſ. Addite vos
ad ꝑdicta no.ꝑ Ang.i.§.ſoluto.in aut.
de nup.vbi dicit ꝙ lꝫ filij ſuccedant in
feudo paterno qñq lꝫ nō ſint heredes
patris de quo dicet̄ vobis.j.tñ ſi ſint
ingrati repellendi ſunt a ſucceſſione.
Et predicta oīa notetis. ¶ † Sed nun-
q̇d frater ex vtroq parēte in ſucceſſio
ne feudaliū excludat fratrē ex patre tā
tū quem fratrem cōſanguineum appel
lamus Jaco.de ardizo in ſumma ſua
in tit.preallegato.de ſuc.feu.ſub rubri-
cella an frater ex vtroq parēte deter-
minat ꝙ nō.imo ambo admittēt̄ ad ſuc
ceſſionē bonorū feudaliū defuncti. Et
hanc ſniam ſequitur Bal.in.l.j.C.de le
gi.here.idē voluit ipſe Bal.⁊ ſequit̄ Ja
co.alua.in.c.j.in ti.de gradi.ſuc.in feu.
aſſignat ipſe Bald.rationem q2 in ma
teria ſucceſſiōis feudorū ius cognatio
nis nihil infert ⁊ ꝓꝓ in fr̄e ex vtroq
parente concurrant due qualitates tñ
q2 altera ipſarū eſt impertinēs nō au
get effectum ⁊ ſm iſtaꝫ ſniam fuit iudi
catū in cā nobiliū de canalibus dñorū
caſſaletarū ⁊ cōbeniane. ¶ Et ſic habe
tis colligere ꝙ lꝫ in cōceſſione allodia

liū frat̄ ex vtroq parēte excludat fra-
trem ex patre tantū. aut.ceſſante.C.de
legi.here.tñ ſec⁹ eſt in ſucceſſiōe bono
12 rū feudaliū ꝙ notetis. † An aūt frater
vterinus tm̄ admittat̄ ad ſucceſſioneꝫ
feudi. Bal.⁊ Ang.in conſilio ſuperius
allegato incipiente ſanctiſſima et illu-
ſtriſſima regina.determinat ꝙ nō q2 iu
re cognationis non eſt dare ſucceſſio-
nē in feudalibus.c.j.§.ſ.in ti.de gradi.
13 ſuc.in feu. ¶ † Sed vlteri⁹ dubitatur
vtrū filij fratrū quos patrueles appel-
lamus ſuccedant in capita an vo i ſtir
pes: verbi gratia: ſunt tres fratres Pe
trus martin⁹ ⁊ Jaco.q̇ fuerūt inueſtiti
de feudo antiquo ⁊ paterno.morit̄ pe-
tr⁹ relicto vno filio morit̄ deinde mar
tin⁹ relictis duobus filijs poſtmodum
morit̄ Jac.nullis relictis liberis. Nū-
q̇d fili⁹ vnic⁹ petri ⁊ alij duo filij mar-
tini ſuccedāt in feudo Ja.ꝑ capita an
vo ꝑ ſtirpes. Iſta inueſtigatio eſt ma-
gne vtilitatis. Nam ſi ſuccedūt in capi
ta fierent tres partes de dicto feudo.
ſi vero ſuccedant per ſtirpes tantū re-
portabit vnic⁹ Jacabi fili⁹ quantū am-
bo filij martini. Jaco.de ardizo.in ſum
ma ſua in ti.de ſucceſ.feud.determinat
eos debere ſuccedere ꝑ capita. Eandē
opi.tenuit Bal.in aut.ceſſante.C.de le
gi.here.vbi dicit doc.cōiter ita tenere.
aſſignādo rōnē q2 ſicut ſeruitiū feudi
diuidit̄ ꝑ capita. Ita etiā ſucceſſio ar-
gu.ad ꝓportionē cōmodi ⁊ incōmodi.
l.ſm naturā.ff.de reg.iuris ꝓ iſta opi.
adducit tex.in.c.j.§.his vo deficiēt.in
ti.de gradi.ſuc.in feu.vbi tex.vr̄ velle
ꝙ deficiente deſcendēte admittant̄ fra
tres ⁊ filij fratrum vlteriores autē ad-
mittant̄ per capita ⁊ etiā qñ filij fratrū
ſuccedūt alicui collaterali. Ad idem al
legatur tex.in.c.deſcedēti fideli.in tit.
de capi.extraordi. Vos aūt determina
bitis totum ꝯtrariū et dicetis dictos pa
trueles debere ſuccedere in ſtirpes nō
autē in capita quā ſententiā ſequutus
eſt Andre.de yſer.in prealleg.c.j.in ti.
de gradi.ſuc.in feud. Eandē opi.tenuit
Bal.in.c.j.in ti.de natu.ſucceſ.feu.vbi
dicit ꝙ q2 gloſſator in.d.aut.ceſſante.te
nuit ꝙ in allodialibus ſuccedūt in ſtir-

pẽ nõ vult ipē Bal.recedere ab opi.gl.
quia ſꝫ eũ nõ poſſem⁹ habere meliorē
teſtem.Idem tenuit ipſe Bal.in.d.c.j.
in tit.de gradi.ſucceſ.in feu.⁊ in.c.j.in
prin.in ti.de ſucce.feu.⁊ placet ibi Ja.
alua.Nam eum in allodialibus ſucce-
dat in ſtirpem de iure cõi nec habem⁹
tex.in contrarium in feudalibus nõ eſt
a iure communi recedēdum.c.j.§.ſciē-
dum eſt autem in titulo de feud.cogni.
Ad moti.ſ.in contrarium allegata re-
ſpondebitis ⁊ primo ad.d.§.his ꝙo de
ficieñ.ꝙ ille tex.non dicit ꝙ ſuccedat
in capita nec in ſtirpes ſed ſimpliciter
dicit ꝙ ſuccedunt vnde debem⁹ intelli
gere ꝙ ſuccedāt eo mõ quo ſuccedūt.
de iure cõi quo iure in allodialib⁹ ſuc-
cedunt in ſtirpes.vt no.in.d.auť.ceſſan
te.nā caſus a iure non diſpoſitus relin
quitur diſpoſitioni iuris cõis.l.ſi extra
neus.ff.de cõdi.ob cau.Ad rationē aſſi
gnatam ꝑ Bal.in.d.auť.ceſſante.pote-
ſtis rñdere ꝙ nõ eſt bona qꝛ nos habe
mus ꝙ ſi defunctus relinquerit filium
plures nepotes ex alio filio.Illi nepo
tes ſuccedunt defuncto in ſtirpes cũ fi
lio eiuſdē defuncti.§.cum fili⁹.inſti.de
here.que ab inte.Et tñ attentata ratio
ne Bal.deberent ſuccedere in capita.
Preterea.nõ eſt verũ ꝙ ſeruitiũ feudi
diuidať in capita imo diuidiť ſm quo-
tã ⁊ portionē feudi.d.l.ſm naturam ff.
de reg.iur.Ad autoritatē Bal.in auť.
ceſſante.rñdebitis ꝙ ipſemet Bal.te-
nuit ꝯtrium in locis prealleg.ad.c.dece
dēte fideli.poteſtis dicere ꝙ qꝛ illud.c.
in paucis libris reperiť eſt apocrifum
nec dꝫ allegari pro iure vt vult glo.in
c.in titu.de prohi.alie.feu.per vi.⁊ alia
glo.in.c.j.in tit.quot teſtes ſunt neceſ.
ad proban.ingratitu.Et ſm iſtã opi.ſe-
pe cõſuluit ⁊ pendet modo qđ de facto
vnde concludite in iſta materia ꝙ ſi ne
potes ſine patruo ſuccedunt alicui pa
truo vel ſuccedunt cũ patruo alteri pa
truo tunc ſuccedunt ſtirpes in feudali
bus.ſi vero ſuccedūt alicui alteri colla
terali ſuccedāt in capita ⁊ ꝓdicta ſunt
de mēte Bart.in.l.poſt cõſanguineos
ff.de ſuis ⁊ legiti.⁊ Jo.de ligna.in cle.
plures.extra de iure patro.vbi refert

ꝯſilia doc.bononiē.Et ita etiã ꝯcludit
do.Marti.de laud.in prealleg.c.j.in ti.
14 de gradi.ſuc.in feu.†Addite etiã ꝙ il-
le q̇ recipit feudũ ꝑ ſe ⁊ filijs intelligi
tur recepiſſe predũ pro filijs iam natis
ſed etiã ꝑ naſcituris.⁊ hoc eſt de mēte
Bal.in.l.ſi manumiſſus quaſi in fi.col.
15 C.de libe.⁊ corũ libe.¶†Quid autē ſi
q̇s receperit feudũ ꝑ ſe ⁊ fratre ſuo an
itelligeť recepiſſe ꝑ tota linea trãſuer
ſali Bal.no.q̇ in eccleſiarũ in antepe.
col.extra de cõſti.determinat ꝙ nõ mo
ueť qꝛ frater ꝓprie loquẽdo eſt ille qui
ex eodē ſemine nullo alio gradu inter-
poſito oritur vñ in inueſtitura facta vt
ſupra non comprehenditur filius fra-
tris nec frater patruelis per not.per
Jaco.but.in.l.j.C.de ſucceſ.edic.⁊ note
tis bene iſtam determinationem.

1 Femina an ⁊ qñ regulariter ſuc-
cedat in feudo.nn.2.3.4.vſqꝫ ad nu.10.
7 Comitatus que q̇s emit promittẽs ꝓ
eo ſoluere cenſum ſingulis annis an
ꝓſumať feudalis ſicut eſt cenſualis.
10 Femina an admittatur ad ſucceſſionē
feudi vbi quis recipit feudũ ꝑ ſe ⁊ he
redibus ſuis maſculis ⁊ feminis.
11 Femina an ſuccedat fratri ſtatim poſt
mortem patris decedenti ſi pater re-
cepit feudum pro ſe ⁊ heredibus ſuis
maſculis ⁊ feminis.
12 Femina que per conuentionē ſuccedit
in feudo deficiētibus maſculis eis nõ:
an poſtea ſuperueniente maſculo ipſa ex
cludetur a ſucceſſione feudi.
13 Femine non patet locus in ſucceſſio-
ne feudi donec extat maſculus.
14 Inueſtitura feudali continente ꝙ defi
cientibus maſculis ſuccedat femina:ſi
plures extēt femine ſucceſſibiles que
illarum ſuccedet.
15 Feudũ duobus fratribus cõceſſum ꝓ
ſe ⁊ heredibus ſuis maſculis et femi-
nis ſi vnus illorum decedat relicta fe-
mina an illa ab alio veniat excludẽda.
16 Femine non patet locus in ſucceſſio-
ne feudi quãdiu ſupereſt maſculus.et
numero.17.

¶Sequitur text.

C feminis ⁊c.

1 †Aduertite hic ꝙ femina
regulariter non ſuccedit in
feudo.c.j.in ti.de benefi.fe
mi.Imo.nec nepos ex filia tex.eſt no.
in.c.j.§.hoc aũt notandum.in ti.q̇ feu.
da.poſ.Et ē rõ quare femina nõ ſucce-
dat in feudalibus declarať per Bal.in
l.quoties.C.de ſuis ⁊ legi.vbi aſſignat
plures rationes quas ſupra aliquãdo
2 vobis receſui.†Iſta regula fallit in ali
quib⁹ caſib⁹ primus eſt qñ pactũ eſt in
inueſtitura ꝙ femina ſuccedat.Ita di-
cit gl.magna.in.c.j.§.cũ vero coradus.
in ti.qui feu.da.poſ.Aduertite tñ quia
multũ refert qualiter verba pacti ſint
concepta.Nam ſi ſimpliciter dictum
fuit ꝙ femina ſuccedat in feudo tunc
ordine ſucceſſiuo admitteretur ad ſuc
ceſſionem filie neptis proneptis et de-
inceps.Sꝫ ſi actũ eſſet ꝙ titia filia ſuc
cederetur in feudo tunc ipſa bene ad-
mitteretur non autem deſcendentes
ab ea qꝛ pactum perſonale non egredi
tur perſonam.l.ſi vnus.§.ante omnia.
⁊.l.q̇ in futurũ.§.ſi ab altera.ff.de pac.
Ita determinat And.de yſer.in.d.§.cũ
vero cora.alias in.§.hoc aũt notandũ.
3 in titu.ꝓallegato.q̇ feu.da.poſ.¶†Se
cundo fallit quando feudum eſt mater
num.ſed hoc intelligatis deficiēte maſ
culo.Nã etiã in feudo materno maſcu
lus preferť tex.ē in.d.c.j.in tit.de dñ.
4 femi.†Tertio fallit qñ filia redemit
feudũ a domino.¶Quarto fallit quan
do dñs propter ſeruitium patris dedit
feudum filie has duas falleñ.ponit gl.
in.d.c.cuꝫ vero coradus.in gl.q̇ incipit
5 ſic ergo.¶†Quinto fallit quãdo feudũ
ad nullum ſeruitium fuit datum.Nam
tunc femina ſuccedit in feudo.ita dicit
Bal.in.c.j.§.⁊ qꝛ vidimus quaſi in fin.
com.i ti.qui feu.da.poſ.allegat tex.i.c.
ſi cui militi.in ti.de capi.extraordi.Sꝫ
vos tenebitis totum cõtrariũ ꝑ tex.ge
neraliter loquentem in.d.§.hoc autem
notañ.vbi datur pro regula ꝙ femina
non ſuccedit in feudo nõ obſtat tex.in
d.c.ſicut militi.qꝛ illud.c.reperitur in
paucis libris.Et ideo poteſt dici apo-

crifum nec debet allegari pro lege.Ita
vult gl.no.in.c.ſi.in verſicu.c.iuſta cau
ſa.in tit.de prohi.alie.feud.per Lota.
6 in vſi.feudorũ.¶†Sexto fallit in feu-
do emptio:nã in tali feudo femina ſuc
cedit magis ex natura contract⁹ ꝙ̃ feu
di.Illud eſt elegans dictum Odofred.
in ſua ſumma in tit.qui poſ.ſucce.feu.
Et dicit Bald.in.d.§.et quia vidimus.
quaſi.in fin.colum.ꝙ ſi iſtud dictũ eēt
verum eſſet valde notandum ſꝫ Andr.
de yſer.in preallegato.§.cũ vero cora-
dus.alias in.§.hoc autē notandũ ſupe-
rius allega.tꝫ ꝯtriũ ꝑ regulã q̇ poniť in
dicto.§.hoc autē notandũ.⁊ do.Marti.
de laude in.d.§.et quia vidimus.ex-
preſſe tenet opinio.And.Et in queſtio
ne facti vidi iudicare contra opinio.
Odofre.Poteſtis tamē eius opinio.ſal
uare in vno caſu ſcꝫ quando quis emiſ
ſet comitatũ ⁊ pro eo promiſiſſet ſolue
7 re cenſum ſingulis annis.†Nam licet
talis comitatus ſit cenſualis nõ tñ pre
terea eſt feudalis ⁊ non preſumiť feu-
dalis niſi ꝓbeť.Et ideo femina põt in
tali comitatu ſuccedere.ita dicit Bal.i
8 c.ſignificauit.extra de reſcrip.†Septi
mo fallit qñ femina eſſet cõſueta in ar
mis ſicut legiť de vxore Mithridatis
regis q̇ ſe aſſuefecerat i armis amore
mariti vt eſſet pñs i ſuis ꝑiculis vt nar
rat Valerius maximus in ti.de amore
cõiugali.Nam hoc caſu mulier conſue
ta pugnare in armis eſſet ſucceſſibilis
in feudo ita dicit And.de yſer.in.d.c.j.
§.hoc autem notandũ in tit.q̇ feu.dare
poſ.Sed iſta fallētia nũꝙ̃ mihi placuit
qꝛ feudũ cõceditur nõ ſolũ propter pu
gnã ſꝫ propter alia multa de q̇b⁹ in.c.
j.in ti.de no.for.fide.inter q̇ cõtineť ꝙ
vaſall⁹ ꝓſtabit cõſiliũ dño ⁊ ea que ſibi
cõmittentur ꝑ dñm tenebit ſecretũ.Et
iſta non conueniunt mulieribus quia
earum conſilium eſt fragile.c.forus.ex
tra de ver.ſig.Itē neſciũt tenere ſecre
ta.Et ideo ego tenerē cõtra Andr.per
rationes quas aſſignat Bal.in.d.l.quo
9 ties.C.de ſuis ⁊ legit.¶†Octauo fal-
lit qñ ꝯſuetudo diſponeret ꝙ femina
ſuccedat i feudo vt in regno ſicilie.Nã
tunc talis conſuetudo eſſet ſeruanda

10 c.j.in tit.de feu.cog.in.li.feu.¶†Sed
quid ſi quis recipiat feudū ꝓ ſe ⁊ here
dibus ſuis maſculis ⁊ feminis.An tūc
femina admittetur ad ſucceſſionē feu
di dicte ꝙ nō ſ; demū deficiēte maſ
culo.tex.eſt valde no.in.c.j.§.qui etiā.
in ti.qui epm vel Abb.in libello feud.
Nā illa copulatiua et:nō copulat equa
liter ſed denotat ordinem ſucceſſiuū.
Secus ſi dictū eſſet in inueſtitura qḋ
quis recepit feudum ꝓ maſculo ſimul
cū femina vel diceretur ꝙ femina ſuc
cedat ſicut maſculus vel recepiſſet feu
dum pro maſculis cū feminis.Nam in
iſtis caſibꝰ femina ſuccederet cum maſ
ſculo.Ita determinat Bald.in.d.l.quo
ties.C.de ſuis ⁊ legi.in.ij.colum.limita
bitis tamen text.in.d.§.quin etiam.vt
non procedat qñ feudū eſſet conditio 12
natum.i.datum ad certum ſeruitium
quod poſſet expleri per feminam vel
per alium eius noīe ſicut per maſculū.
Nam tunc femina ſimul admitteretur
cum maſculo:ita voluit Jac.de bel.Ni
co.de neapo.Bald.⁊ Jaco.alua.in.d.§.
q̇netiā.Et ſic habetis ꝙ tex.in.d.§.q̇n
etiā.debet reſtringi ad ſimplex ⁊ rectū
feudū.Nō autē procedit in feudo cōdi
11 tionato ꝙ eſt ꝑpetuo notādū.¶†Sed
ponamus quidā recepit feudum ꝓ ſe
⁊ heredibus ſuis maſculis ⁊ feminis ⁊
inueſtitus deceſſit relictis vno maſcu
lo ⁊ vna femina.S; maſculꝰ ilico ⁊ ſta
tim deceſſit vtrum femina admittetur
ad ſucceſſionē illiꝰ feudi gl.no.in.d.§.
quinetiā.determinat ꝙ ſic q: nō d; maſ
ſculus viuere ex quo deceſſit ilico.Et
hūc opi.tenuerunt Jaco.de bel.Nico.
de neap.Bald.⁊ Jac.alua.in.d.§.quin
etiā.⁊ dicit ibi ipſe Jaco.de bel.ita fuiſ
ſe pronuntiatū ⁊ obtentū in regno apu
lie.S; and.de yſer.d.§.eſt i opiniōe cō
traria q: cū femina per maſculū fuerit
ſemel excluſa nō d; eodem iure admit
ti quo fuit excluſa.l.inter ſtipulātē.§.
ſacram.ff.de ver.ob.Secundo q: vnico
momēto reſcindit teſtm̄.l.ij.C.de poſt
ſtu.here.inſti.Et momentū multū ope
ratur vt habetur in.l.ſed ⁊ plus.§.ſi.ff.
qḋ met.cā.Item ſi pater ſubſtituat filio 13
quo caſu moriet ſine liberis ⁊ decedat

relicto filio q̇ ilico decedat fideicōmiſ
ſum nō habebit locū.l.ex facto.§.fin.ff.
ad trebel.vos ſeq̇mini opini.gl.in.d.§.
q̇netiā.q: eſt multū humana.Ad moti.
andre.de yſer.poteſtis rñdere qḋ ex q̊
maſculꝰ ilico deceſſit cenſet femina nū
ꝗ̄ fuiſſe excluſa.Et hoc veriſimilr̄ fuit
de mēte ꝯhentiū facit.l.ſemꝑ in ſtipul.
ff.de regu.iur.ad.l.ex facto.§.fin.ff.ad
treb.Ego rñderem ꝙ ibi ſubſtō fuit fa
cta ſub ꝯditiōe ſi filiꝰ decederet ſine li
beris ſ; in ꝓpoſito nr̄o femina nō fuit
poſita in ꝯditiōe.ſ; fuit poſita copula
tiue i inueſtitura.Addite ꝙ ille d; ilico
dicedere q̇ dedit anteq̄ ſibi iponat no
mē in baptiſmo qḋ tp̄s ſm vetus teſtm̄
erat octo dierū.Ita dicit Inn.in.c.nā ⁊
ego.extra de v̄bo.ſig.⁊ Bal.⁊ Alua.in
d.c.q̇netiā.¶†S; ponamꝰ qḋ feudum
ſit cōceſſum alicui ꝓ ſe ⁊ heredibꝰ ſuis
hoc pacto ꝙ quādiu extarēt maſculi ha
berēt illḋ feudū ⁊ ꝙ deficiētibꝰ maſcu
lis femine admittant an ſi tale feudū
iā deriuauit i feminas q̇ ſucceſſerūt in
illo ⁊ poſtea ſuꝑueniat maſculꝰ an ille
maſculꝰ excludet femias.Cōcludite ꝙ
ſic ꝑ tex.ad hoc no.i.c.j.in ti.de eo q̇ ſi
bi ⁊ heredibꝰ ſuis vñ vaſallꝰ q̇ t; illud
feudū d; illud recognoſcere a maſculo
ſuꝑſtite non aūt a femina.d.c.j.Accipe
exemplū.Rex Aragonū inueſtiuit co
mitē de quodā feudo comes inueſtitor
deceſſit relictis duobꝰ filijs maſculis
qui poſtea deceſſerūt quorū vnus reli
quit filiam ⁊ alter filium maſculū cer
te miles infra annū ⁊ diē debebit reco
gnoſcere feudum ab illo filio maſculo
non autem a filia.Secus eſſet ſi inue
ſtitor nō recognoſceret ab alio vt ecce
ego habeo feudū allodiale quod a ne
mine recognoſco ego inueſtio te de di
cto caſtro in feudū deinde morior ego
inueſtitor relictis filio maſculo ⁊ femi
na certe tu d̄bebis regnoſcere illḋ feu
dū nedū a filio meo maſculo ſ; etiā a fi
lia q: ego illḋ caſtrū nō recognoſco ab
alio ⁊ in iuribus meis ita ſuccedit filia
ſicut filius.l.maximum vitiū.C.de lib.
p̄te.vel exher.⁊ h̄ notetis ꝓ limitatio
ne.d.c.j.¶†Quid aūt ſi ſit ꝯſuetudo in
p̄ria ꝙ femine ita ſuccedāt i feudo ſicut

maſculi ſtante tali ꝯſuetudine duo fra
tres inter ſe diuiſerūt feudum.deinde
vnꝰ ex eis deceſſit relicto filio maſcu 16
lo.Alter v̄o deceſſit relicta filia vtrum
hoc caſu relictꝰ filiꝰ maſculꝰ excludet
feminā vr̄ dicēdū ꝙ ſic ꝑ tex.in.d.c.j.Et
ꝑ rōnē ibi poſitā q̄ eſt ꝙ donec maſculꝰ
ſupereſt nō p; locꝰ femine in ſucceſſiōe
feudi.Sed And.de yſer.in.d.c.j.deter
minat oppoſitū ꝓpter cōſuetudinē de
qua.ſ.⁊ ſic attenta iſta opi.And.habe
tis aliam limita.ad.d.c.j.Sed iſta opi.
And.de yſer.apparet mihi dubitabi
lis ꝑ rōnē poſitā in.c.j.Ad moti.qḋ fa
cit And.de ꝯſuetudine ego rñderem ꝙ
illa cōſuetudo d; taliter intelligi ⁊ in
terp̄tari ꝙ minꝰ ledat diſpoſitionē feu
14 dalē q̄ fieri poſſit.c.cū dilectꝰ.extra de
ꝯſue.no.in.l.ij.C.de noxa.¶†S; iuxta
p̄dicta dubitat ponamꝰ ꝙ in inueſti.di
ctū ſit ꝙ deficiēn.maſculis feudū va
dat ad vnā feminā ⁊ cōtingat plures fe 17
minas eſſe q̄ deſcenderūt a tenētibus
feudū q̇d erit hoc caſu.Bal.mouit iſtā
q̄ōnē in.c.j.§.hoc aūt notandum.in tit.
qui feu.da.poſ.Et prima facie videtur
velle ꝙ ṗmogenita ſit heres ⁊ debeat
habere illud feudū excluſis omnibus
alijs feminis.Deinde dicit ꝙ res erit
dirimenda forte.l.ij.C.qñ ⁊ quibꝰ quar
ta pars debe.li.x.Finaliter dicit ꝙ erit
electio dñi vt eligat vnā ex illis mulie
ribꝰ quā voluerit.Et iſtā opi.vlti.dicit
multū equā ꝑ ea q̄ hn̄r in.l.id qḋ pau
peribus.C.de epiſ.⁊ cle.⁊ in.l.arethuſa
ff.de ſta.homi.Et cum iſta opi.ſimiliter
trāſit Jaco.alua.in.d.c.j.in ti.de eo qui
ſibi ⁊ here.ſuis.Ego ꝓ iſta vltima opi.
aſſigno optimā rōnē q: ſi forte res diri
meret dñs reperiret habere vaſallā in
gratā vt ergo habeat vaſallā gratā dicē
dum erit ſtandū eſſe electioni dñi.Ra
tio p̄dicta ꝓbat ad liquidū in.c.j.in ti.
de duo.fra.de nouo.bñ.inueſti.i li.feu.
15 ¶†Itē ſi feudū ſit cōceſſum duobꝰ fra
tribus putatitio ⁊ ſeio ꝓ ſe ⁊ heredibꝰ
ſuis maſculis ⁊ feminis ⁊ vnꝰ ipoꝝ pu
ta titiꝰ decedat relicta femina an ſeiꝰ
excludet illā feminā an v̄o ecōtra.Di
cite ꝙ illa filia excludit ſeium in ſucceſ
ſiōe dicti feudi q̄tū ad portionē titij

p̄ris ſui q: vnuſquiſq; videt proſpicere
ſuis heredibꝰ.c.j.in ti.de duob.fra.a ca
pi.inueſti.¶†Itē ſi q̇s receperit feu
dū pro ſe ⁊ heredibus ſuis hoc pacto ꝙ
q̄diu maſculi ſuꝑeſſent deberēt ſucce
dere in.d.feudo ⁊ deficiētibꝰ maſculis
ꝙ femine admittant.Et iſte ſic inueſti
tus decedat relicta vna filia que ſucceſ
ſit in feudo ⁊ contingat poſtea illā filiā
decedere relicta vna filia relicto etiam
nepote ex filio p̄mortuo.An ille nepos
excludet amitam ſuā a ſucceſſione:glo.
no.determinat ꝙ ſic in preallegato.c.j.
in ti.de eo q̇ ſibi ⁊ heredi.ſuis ꝑ rōnem
quā ponit ibi tex.dum dicit ꝙ q̄diu ſu
pereſt maſculus nō p; locus femine in
feudi ſucceſſione.Et pro hac ſnia facit
q: pater illius maſculi excluſiſſet illam
mulierē a ſucceſſione feudi ergo eodē
modo nepos debet eā excludere.l.he
redē.ff.de reg.iur.Et hāc opi.ſequūtur
doc.in preallegato.c.j.¶†Sed reſtat
pulchrior dubitatio.Ponamus ꝙ inue
ſtitꝰ de feudo ſm formā.d.c.j.decedat
relictis duabꝰ filiabꝰ q̄ in dicto feudo
ſucceſſerūt.Deinde cōtingat vnā ex il
lis mori relicto nepote maſculo vtrū
ille nepos excludet ſuā materiā a feu
di ſucceſſiōe:nōnulli doc.in.d.c.j.inter
pretati ſunt gl.ibi tenere ꝙ ſic.S; cer
te ſi ſubtiliter ꝯſiderabitis illa gl.non
loquit in iſtis terminis.ſ; loq̇t de ami
ta vt dixi in.q.prima.And.de yſer.in
p̄allegato.c.tenuit dictū nepotē exclu
dere materterā q: l; illa matertera iā
ſucceſſerit in feudo.Tñ ipſum feudū
intelligit ad eā deueniſſe ꝯditionaliter
ſc; ſi nō ſuꝑueniret maſculꝰ:ergo ſuꝑ
ueniēte maſculo illa matertera d; ex
cludi.d.c.j.Et iſta incertitudo an maſ
culꝰ ſit naſciturꝰ vel nō hr̄ ꝓ cōditiōe.
l.dies incertꝰ.ff.de ꝯdi.⁊ demō.Eueniē
te ergo cōditiōe ꝑinde eſt ac ſi illa ma
tertera nō ſucceſſiſſet in feudo.l.proin
de.ff.ſi cer.pet.Et pro iſta opi.And.de
yſer.optime facit.c.j.in tit.an ma.ſuc.
vxo.⁊.j.in ti.de benefi.femi.⁊.c.j.in tit.
de natu.ſucceſ.feu.Sciā opi.tenuerunt
Jaco.de bel.Nico.de neapo.Bal.Jac.
alua.in.d.c.j.q̇ Jac.alua.atteſtat iſtā eſ
ſe cōē ſniam doc.ꝙ matertera nō ex

ↄcludat̃ a feudo in quo iam ſucceſſerat.
Et mouet̃ p̃fati doc.q2 cū dicta mater-
tera iam ſucceſſerit in dicto feudo fuit
ſibi ius q̃ſitum:vnde ſine facto ſuo ſibi
auferri nō pōt.l.id qđ noſtrum.de reg.
iur.Superueniēt.ergo maſculi non de-
bēt eā excludere.Scđo mouet̃ q2 mul-
ta impediunt̃ fieri q̃ tñ nō tolerant̃ iam
facta.l.p̄te furioſo.ff.de his q̃ ſunt ſui
vel alie.iur.Tertio de natura dñorum
eſt vt poſtq̄ ſunt q̃ſita ſint ꝑpetua vt
no.in.l.ſiue poſſidetis.C.de ꝓba.Cū er
go ipſi matertere dñiū feudi ſemel fue
rit q̃ſitū dȝ ꝑpetuo apud eā ſtare.Quar
to Jac.alua.ꝓ iſta ſnīa quā dt valde eſ-
ſe equā adducit tex.in.c.j.Et lȝ in iudi-
cādo ab iſta ſnīa nō ſit recedēdū tñ in
ſecreto iuris forte opi.And.de yſer.eſt
de iure verior ꝑ rōnē quā ponit tex.in
d.c.j.ibi donec ſupereſt maſcul9 nō pa-
tet locū femine.Ad moti.in ↄ̄triū facta
poſſet rñderi ⁊ primo ad primuȝ dū dr
ꝙ fuit q̃ſitū ius matertere poteſtis di-
cere ꝙ fuit ſibi acquiſitū ius ↄditiona-
liter.ſ.niſi maſcul9 ſuperueniret.d.c.j.
Supueniēte ergo maſculo dȝ materte
ra excludi ad aliud dū dicebat̃ ꝙ dñia
debēt eſſe perpetuo.Rñdet̃ ꝙ hoc dȝ li
mitari niſi dñiū ſit delatū alicui ſub cō
ditiōe reſolutiua:nā tūc nō eſt ꝑpetuū
ſed tpale.l.ſub cōditiōe.ff.de ſol.⁊.l.in
annalibus.⁊.l.fi.C.de leg.⁊ ita cōtingit
i ꝓpoſita q2 illi matertere intelligit̃ eſ-
ſe q̃ſitū reſolutiue.ſcȝ niſi maſcul9 ſup-
ueniret ⁊ hāc opi.And.de yſer.fortifi-
co tali rōne quotieſcūqȝ in.l.eſt reſcri-
pta rō tūc illa.l.reſtringit̃ ampliat̃ ⁊ li-
mitat̃ ſm limites rōnis.tex.eſt no.in.l.
cū pr.§.dulciſſim9.ff.de le.ij.hr in.l.ſci
re opȝ.§.ſȝ ſi maxime.ff.de excu.tuto.
ſȝ rō poſita in.d.c.j.militat in caſu iſto
⁊ ↄ̄ſr tex.in.d.c.j.debēt ampliari ſm li-
mites illi9 rationis vt dixi.⁊.nō rece-
datis ab opi.Jac.de bel.⁊ ſequaciū.

1 ¶Feudū cōceſſum ꝑ hec verba cōce-
do tibi feudū ꝓ te ⁊ quibuſcūqȝ heredi
bus tuis an poſſit etiā ad heredes ex-
traneos porrigi.
2 Heredis appellatiōe in materia feuda
li itelligēdū ē de deſcēdētib9 maſculis.
3 Feudū ꝑ hec ṽba datū cōcedo feudū ti
tio ꝓ ſe ⁊ ſuis heredibus ⁊ cui dederit
an poſſit etiā ad extraneū tranſire.
4 Clerici an ſint in feudo ſucceſſibiles.

ET q̇buſcūqȝ
heredibus.¶†Q2 in ple
1 riſqȝ inueſtituris appoñ
tur iſta ṽba ↄcedo tibi feu
dū ꝓ te ⁊ q̇buſcūqȝ here-
dibus tuis dubitat̃ nunqd per iſta ver-
ba tam gñalia feudū porrigat̃ ad here-
des extraneos?Bal.in.c.imperialeȝ.in
prin.circa.v.col.in ṽ.ſȝ qđ ſi cōceſſum.
in ti.de ꝓhi.alie.feu ꝑ Feder.determi-
nat.ꝙ ſic in tantū ſm eū ꝙ vaſallus in-
ueſtitus modo quo ſupra poterit feu-
dū legare etiā extraneo q2 legatari9 in
relegata quodammodo cēſetur heres.
tex.eſt no.in.l.id tp̄s.§.j.ff.de vſuc.Idē
voluit ipſe Bal.in.l.j.in.xxxiiij.q.ff.de
re.diu.vbi ad hoc allegat notata ꝑ Cy.
in.l.liberti liberteqȝ.C.de ope.lib.Ideȝ
ſenſit ipſe Bal.in.d.l.j.in.xlviij.q.Sed
idem Bal.in.c.j.§.donare.in titu.quali.
olim pote.feu.alie determinat totū cō
trariū dicens ꝙ illa verba quibuſcūqȝ
heredib9 reſtringunt̃ ad habiles ꝑ eā
q̃ habent̃ in.l.j.C.de ſacro.ſan.eccle.⁊ ꝑ
Jac.de are.in.l.j.§.item nūtiatio.ff.de
oper.no.nū.Nā ſm eū ſi oēs vocarent̃
ſequeret̃ ꝙ deficientibus agnatis ⁊ co
gnatis vocaret̃ vxor defuncti ꝙ eſſet i-
propriare feudū duobus modis.primo
q̄tū ad qualitatē heredū qui nō eſſent
agnatiōis cōis.Scđo q2 femina ſucce-
derat ↄtra naturā regularē feudorū.c.
j.in ti.de bene.femi.⁊ l.c.j.§.hoc aūt no
tandū.in ti.qui.feu.da.poſ.Addite eū-
dē Bal.in.l.cū virū.in fi.col.C.de fide-
iuſ.vbi dt ꝙ qñ feudū eſſet ↄceſſum ali
cui ꝓ ſe ⁊ q̇buſcūqȝ heredib9 tale feudū
veniret in reſtitutione feudi cōmiſſi q2
fideicōmiſſari9 eſt precari9 heres.l.q̃re
bat.de teſta.mili.Poſtea ſubiungit ꝙ
forte illa verba q̇buſcunqȝ heredibus
referunt̃ ad perſonas habiles non aūt
extraneas do.Marti.de laud.in.d.§.do
nare.ſequit̃ opi.Bal.vt iſta verba refe
rant̃ ad alios idoneos Alex.de imo.in

l.gall9.§.etiā ſi pareñ.ff.de lib.⁊ poſthu.
tenet opi.quā tȝ Bal.in preallegata.l.j.
in.xxxiiij.q.ff.de re.diui.allegat tex.i.c.
j.in tit.de feu.nō habē.ꝓpꝛiam na.feu.
Ego in.q.facti cōſului ꝙ iſta verba tam
generalia ſunt reſtringenda ad ꝑſonas
2 habiles ad ſuccedēdū in feudo.†Mo-
nebar in primis q2 appellatione here-
dis in materia feudali intelligimus de
deſcēdētib9 maſculis.c.j.§.ꝑfecto.i tit.
de lege coꝛa.ṽba eīm debēt intelligi ſm
materiā ſubiectā.l.ſi vno.in pnci.ff.lo.
Et ſequunt̃ naturā cōtract9 in quo in-
terponunt̃.l.ſi ſtipulatus.ff.de vſu.non
obſtat dictio quibuſcūqȝ:q2 dȝ reſtrigi
iuxta materiā ſubiectā.l.fi.cū ſua gl.C.
ſine cenſu vel reliq̃s.⁊.d.l.ſine cēſu vel
reliqui.cū ſua glo.C.de ſac.ſan.eccle.ad
3 d.c.j.de feu.nō habē.pro.na feu.†Ego
rñderē ꝙ ibi dñs inueſtiēdo dixit cōce
do feudū titio ꝓ ſe ⁊ ſuis heredib9 ⁊ cui
dederit.nā ꝑ ṽba illa et cui dederit in-
telligit̃ dñs dediſſe lnlaȝ vaſallo trāſfe
rēdi dictū feudū in aliū etiā extraneuȝ.
Et ſi vnq̄ ↄtingeret vobis iſte caſus in
iſta patria ducalis ſabaudie pōderare
bñ verba inueſti.q2 cōſueuerūt in inue
ſtituris apponi ṽba q̇buſcūqȝ ꝙ heredi
bus de more tñ patrie capacibus ⁊ tūc
articulabitis ꝙ de more patrie eſt ꝙ ſo
lū ſuccedāt deſcēdētes ⁊ agnati nō aūt
extranei.De hac materia vide etiaȝ ꝑ
eū Alex.de imo.ſuo cōſi.iū.in.j.vo.cōſi
4 liorū.¶†An aut clerici ſuccedāt i feu
do.Jac.de bel.in.c.j.ſi deceſſerit.in tit.
de feu.defun.fue.cōtrouer.determinat
qđ nō ꝓ qua opi.videt̃ eſſe tex.in.d.c.j.
§.qui cleric9.in tit.prime allegato vbi
tex.dicit qui cleric9 efficit̃ hoc ipſo feu
dū amittit ⁊ doc.ibi maxime Bal.i ṽbo
clericus exponūt dūmodo ſit in ſacris
veluti in ſubdiaconatu qui eſt ſacer oꝛ
do.c.a multis.extra de eta.⁊ quali.Ad
idē adducit̃ tex.in.c.j.§.ſ.in ti.de mili.⁊
vaſal.que ar.bel.depo.Item adducitur
text.qui eſt multum pungitiuus in.c.j.
in fi.in tit.an mut.fur.vel aliter imper
fec.et text.in.c.j.in titu.de beneſi.femi.
Hanc ſententiam ꝙ clericus in ſacris
cōſtitutus non ſit ſucceſſibilis in feud.
tenuit Bal.in.d.c.qui clericus.Et Al-
ber.de roſa.in aut.ingreſſe.C.de ſacro.
eccle.Contrariam opi.tenuit Bald.in
ſua ſumma in ti.de ſuc.feu.§.femine.ṽ.
cleric9.et Archi.in.c.ſi qua mulier.xix.
q.vlti.Eandē opin.tenuerunt Innocē.
Hoſt.Jo.an.Jo.de lig.Jo.de imo.⁊ do.
Panoꝛ.in.c.in preſentia.extra de ꝓba.
vbi tenēt clericum eſſe ſucceſſibileȝ in
feudo.Idem tenuit Bart.in ſua rep.d.
aut.ingreſſu.quā moꝛte preuentus non
potuit publicare ſed meo Alex.ei9 ge-
neri poſtea publicauit.Hoc idē tenuit
Bart.de Sal.in aut.ingreſſu.vbi dicit
ꝙ cōīter doct.ita tenent ⁊ cū hec que-
ſtio cōtingiſſet de facto in perſona ep̄i
palmenſis preſtātiores doctores bono
nié.⁊ Papieñ.cōſuluerunt ꝓ iſta parte
concludēdo ep̄m palmēſem ſucceſſibi-
lē in feudo paterno vt refert clariſſi-
mus doc.do.Mart.laud.in.c.j.§.⁊ q2 vi-
dimus.in ti.q̇ feu.da.poſ.Et ibi etiā re-
fert ſe publice diſputaſſe iſtū articulū i
ſtudio Papieñ.Ergo cū qđ ↄtigiſſet de
facto in ꝑſonā Reuerēdi ⁊ generoſi dñi
Joanneti ex comitibus valupgie prio-
ris ſancti And.de taurio conſului pro
iſta pte ſcȝ ꝙ debebat ſuccedere in feu
do p̃rno cū fratrib9 ſuis ⁊ fuit inueſtit9
ꝑ celſitudinē ducalē ſabaudie ď portio
ne dicti comitatus ad eū ſpectañ.⁊ ad-
ducebā tex.in.c.j.§.fi.in ti.de cap.coꝛa.
⁊ gl.no.in.c.j.§ incipit niſi forte.i ti.de
bñfi.femi.vbi gl notant̃ dicit ꝙ cleric9
ſuccedet ⁊ poterit ſeruire dño ꝑ ſubſti
tutū.⁊ q2 gl.hȝ ↄ̄plurimos doc.ꝓ ſe di-
cebam ab iſta ſententia nō eſſe recedē-
dum per no.per Jaco.butri.in.l.vnica.
C.ſi pro ſua iuriſditione maxime quia
Sall.in.d.aut.ingreſſi refert docto.cō-
muniter ita tenere.Mouebar etiam q2
clerici ita bene ſunt ſucceſſibiles ſicut
laici l.deo.⁊ aut.preſbyteros.C.de epi.
et cle.Item mouebar quia regulā ha-
bemus ꝙ omnes deſcendentes maſcu-
li ſuccedunt in feudo.d.§.et quia vidi-
mus.Allegabam etiam pro iſta parte
Joan.ray.in ſuo compendio feu.in.c.
imperialem.in.§.firmiter.circa.xxiij.
columna.in titu.de prohi.alien.feud.
per Feder.vbi dicit clericum admitti
ad ſucceſſionē feudi ſi dominus velit.

c.j.§.fi.in ti.de cap.coꝛa.Et inſtat pꝛefa tus doc.quõ ſeruiet dño in bello ipſe r̃ndet ꝙ clericus in ſacris nõ pugnabit in pꝛopꝛia pſona ppter ſanguinis effu‑ ſionẽ et pꝛopter piculũ irregularitatis c.j.extra de cleri.pug.in duel.Sʒ expoꝛ‑ tabitur alios bellatoꝛes in aciem belli allegat Jo.allancũ marlieñ.in ſua ſum‑ ma in ti.qui.mo.feu.amit.ver.ſed q̇d ſi ſit clericus vel poterit ſeruire p ſubſti tutũ acceptabilem dño vult gl.in pꝛeal legato.c.j.in tit.de beneſi.femi.Ad mo tiua adducta.s̃.pꝛo parte cõtraria ego reſpõdebã.Et pꝛimo ad.c.qui cleric⁹. ⁊ ad.c.j.an mutus ⁊ ſurd⁹ ⁊c.Et ſimilia iura dicẽtia clericum nõ eſſe ſucceſſibi lem in feudo ꝙ debent intelligi quãdo eſſet tale feudũ cui vaſallus nõ poſſet ſeruire vel nollet p ſubſtitutũ alias au‑ tem ſi velit ſeruire per ſubſtitutum dño acceptabilem tunc admitteret ad ſuc‑ ceſſionem feudi vt ſupꝛa pulcherrimis autoꝛitatibus ⁊ motiuis compꝛobaui. ¶ Ad autoꝛitatẽ Jac.d̃ bel.Bal.⁊ Alb. ego reſpondebam ꝙ erant plures doc. pſtãtiſſimi qui tenebãt cõtrariũ quoꝛũ noĩa ſupꝛa recitaui.habetis iſtum arti‑ culũ pleniſſime expeditũ.¶ Quid au‑ tem ſi acta ſit in inueſtitura ꝙ vaſallus nõ poſſit ſeruire per ſubſtitutum ſed in ppꝛia pſona dicite vt habet p doc.ma‑ xime per Alua.in.c.minoꝛ.in titu.ſi de feu.defunc.fue.controuer.

1 ¶ Feudum quõ diffiniatur.
2 Pꝛinceps an poſſit alienare ea q̃ ſunt pꝛincipatus.
3 Pꝛinceps an poſſit infeudare regalia.
4 Regalia que dicantur.
5 Feudũ multipliciter diuiditur.
6 Feudum ſimplex et rectum eſt qd̃ non habet ſeruitia determinata.
7 Domus alicui in feudũ cõceſſa ad ha‑ bitandum an poſſit alteri locari.
8 Feudum paternũ eſt quod fuit acq̇ſitũ a patre.
7 Res in feudum paternum cõceſſa non tranſit vltra quartam generationem.
10 Feudum nouum quid ſit.
11 Epiſcopi ⁊ alij p̃lati an poſſint infeuda re de nouo res eccleſie.
12 Eccleſia qualiter pꝛouidere poſſit de feu do quod non poteſt recuperare.
13 Feudum habens pꝛopꝛiã naturã feudi: et feudum quod nõ habet pꝛopꝛiã natu ram feudi qualiter dicantur.
14 Feudũ curſoꝛis ſi cõcedatur claudo an valeat talis conceſſio.
15 Feudum conditionatũ quid ſit et quam habeat efficaciam.
16 Feudum maſculinum aut femininum qualiter dicatur.
17 Feudum reale aut perſonale qualiter dicatur.
18 Domus alicui in feudum conceſſa ad vtendum et fruendum an poſſit trãſire ad heredes.
19 Feudum ligium ⁊ non ligium qualiter dicantur.
20 Feudi ligij virtus que et quanta ſit.et nume.22.
21 Feudum nõ ligium quid ſit.
23 Inſtrumentum homagij qualiter ſit cõ cipiendum.
24 Feudum nobile aut ignobile qualiter dicantur.
25 Feudum minus nobile aut mediocri‑ ter nobile quid ſit.
26 Feudũ non nobile ſeu burgenſe quan‑ do dicatur.
27 Feudum liberum et francum qualiter fieri dicatur.
28 Feudum annale ſeu perpetuum quali‑ ter dicatur.
29 Feudũ iurabile ⁊ nõ iurabile quale ſit.
30 Feudũ diuiſibile aut indiuiſibile quale dicatur.
31 Feudum tranſitoꝛium ad omnes here des quid ſit ⁊ quid nõ tranſitoꝛium ad omnes heredes.
32 Feudoꝛum quoddam ſeculare:quoddã eccleſiaſticum.
33 Eccleſia dono recipiens a rege vel ba rone vel duce comitatum vel baroniã an tenebitur ad tributa ad que pꝛi⁹ te nebatur.
34 Donatio eccleſie facta an pacto poſſit reuocari.
35 Donatio per pꝛincipem eccleſie facta an p ſucceſſoꝛes poſſit reuocari.
36 Eccleſia recipiens feudũ an teneatur iurare fidelitatem.
37 Conſuetudo infeudendi bona eccleſie quãtum tẽpus requirat vt inducatur.
38 Stante conſuetudine eccleſie infeudã di maſculos tantum an poſſit quis ab illa infeudari pꝛo ſe et ſuis heredibus tam maſculis q̃ feminis.
39 Stante conſuetudine eccleſie infeudã‑ di tantũ vnam vel duas res an poſſint infeudari plures.
40 Tenens rem eccleſie in feudũ an poſ‑ ſit alteri infeudare.
41 Tenens feudũ ab eccleſia an poſſit vẽ‑ dere cũ conſenſu pꝛelati illius eccleſie.

¶ Sequitur tex.

In feudum.

1 ¶ † hic ante oĩa eſt vidẽ dũ de diffinitiõe feudi di cite ꝙ feudũ eſt bñficium ex bñuolẽtia datũ retẽta ppꝛietate trãſlatoq; vſufructu in reci piẽdo p ſe ⁊ heredib⁹ ſuis maſculis ⁊ fe minis ſʒ ſi de his feminis dictũ ſit.ita vt ipſe recipiẽs ⁊ ei⁹ heredes dño ſerui re teneant.Jta diffinitio pbat in.c.j.in
2 ti.in q̃.cau.feu.amit.¶ † Circa hoc que ro nũquid pꝛinceps poſſit alienare ea que ſunt pꝛincipatus.Cõcludit ex mẽ‑ te Bal.quẽ ceteri ſequũt in pe.feudo‑ rũ in ver.expedita.ꝙ ſi vult alienare ex pꝛopꝛiando ſeu abdicãdo a ſe omne do miniũ iuriſditionẽ ⁊ ppꝛietatẽ tũc non põt qꝛ hoc eẽt defoꝛmare pncipatũ.Et ita not.in.c.intellecto.extra de iureiu. de quo p eũdẽ Bal.in pe.ff.in.ü.charta facit ꝙ habet in.c.in apib⁹.vij.q.j.vbi gl.dicit ꝙ imperatoꝛ grec⁹ nõ eſt ppꝛie imperatoꝛ ſed romanus ſic.Aut vult alienare retinendo ppꝛietatẽ ſeu dire‑ ctum dñiũ transferendo vtile in aliũ p viam infeudationis et tũc põt hoc face re niſi talis infeudatio vergeret in ma gnũ pꝛeiudiciuʒ pꝛincipatus puta quia rex paſſim infeudat modo vnã ciuitatẽ modo aliã:⁊ iſtud eſt deſtruere regnum vt no.in.c.grandi.extra de ſupplen.ne‑ gligẽ p̃la.facit.l.ſumma rõne.ff.de pe‑ cu.Raʒ ſm And.de yſer.⁊ Bal.in loco allegato in feu.nõ dʒ minuere coꝛonaʒ
3 regalẽ† vnuʒ notetis quod qñ pꝛinceps infeudat regalia nihil valet infeudatio niſi in ea ſit appoſita clauſula mot⁹ pꝛo pꝛij vel clauſula ex certa ſcientia.l.j.C. de petiti.bonoꝛum.ſubla.libꝛo.x.Et ita vult Alb.de roſa.in.l.quoties.C.de pre
4 ci.impera.offe ¶ † Que autem dicã‑ tur regalia habet.in.c.j.i ti.q̃ ſint reg.⁊ per Bald.in.c.j.in titu.epiſc.vel abba.
5 ¶ † Nunc deſcendo ad diuiſionẽ feudo rũ:⁊ debetis ſcire ꝙ habemus multas feudoꝛum diuiſiones.Pꝛima diuiſio eſt qꝛ quoddam dicit regulare ſeu habere annexã dignitatẽ.quoddã non.feudum qd̃ habet annexam dignitatẽ dicit feu dum regale ducale vel marchionale.c. j.in ti.de feu.march.c.j.quis dicat dux march.vel co.Alia ṽo feuda nõ habẽt annexã dignitatẽ ar.p locũ a cõtrarijs inſti.de his q̇ ſunt ſui vł alie.iur.Et de iſtis dignitatibus dixi.s̃.in verbo dux
6 et in verbo marchio.¶ † Scḋa diuiſio feudoꝝ eſt qꝛ quoddã dicit ſimplex ⁊ re ctũ qd̃ nõ habet ſeruitia determinata. c.fi.in ti.de capita.q̇ curiã vendi.Et di‑ cit notãter Jo.ray.in ſuo cõpẽdio feu. in.c.iperialẽ.§ firmiter.circa.xxvj.colũ. in tit.de phi.alie.feu.p Fed.ꝙ dicũtur feuda pactionata ſeu ꝯditionata qñ in ꝯceſſiõe eſt determinatũ certũ ſeruitiũ puta de aſſociãdo vxoꝛẽ dñi vel de filia maritãda.Et hoc caſu vaſallus non te‑ neť niſi ad ea q̃ in pactionib⁹ expꝛeſſa ſunt.l.j.§.ſi cõueniat.ff.depoſi.l.i tradi‑ tionibus.ff.de pac.l.legẽ.C.illo eo.tit. Subũcit tñ Jo.ray.in loco allegato ꝙ attẽdẽda eſſet nihilominus cõſuetudo patrie.l.vẽditoꝛ.§.cõſtat.ff.cõia pdio.l. ſiũ.in fi.ff.de teſt.habet l.l.j.C q̃ ſit lõg.
7 cõſue.¶ † Juxta hoc dubitat q̇d ſi dñs cõcedat in feudũ domũ alicui ad habi‑ tãdũ an ipſe recipiẽs poterit illã domũ alteri locare.Bald.in pe.feu.in ij.diui ſione determinat ꝙ ſic p l.arboꝛib⁹.§. vſufructuarius.ff.de vſufruc.niſi dom⁹ eſſet alteri cõceſſa ita ꝙ habitaret eaʒ cõtemplatione ⁊ p honoꝛe dñi.nã tunc nõ poſſet locare ar.l.vnica.§ ne aũt.C. de cad.tol.⁊.l.inter artifices.ff.de ſolu.
8 ¶ † Tertia diuiſio feudoꝝ ẽ qꝛ quod‑ dã dicit paternũ:quoddã antiquum:et quoddã nouũ.paternũ dicit ꝙ fuit acq̇ ſitũ a patre.c.j.§.his ṽo.in ti.de gradi

ſue.in feud.z.c.j.i ti.de nat.ſuc.feu.Di
cit tñ elegãter Bal.in.c.j.§ hoc quoqꝫ.
in.fi.col.in ti.de ſuc.feu.ꝙ paternũ feu
dũ dicit proprie vſqꝫ ad quartũ gradũ
z ꝯtinẽtur hẽ ꝑſone pater auus ꝓauus
et atauus.ab inde vero ſupra dicit an-
9 tiquum.¶ †Ex quo infert ſingulariter
ꝙ qñ cõcedit alicui res in feudũ pater-
nũ tale feudũ non extendet vltra quar
tã generationẽ.Et ideo cũ magno my-
ſterio in inueſtituris apponunt iſta ver
ba in feudũ antiquũ z paternum qd eſt
mẽti tenendũ ſm eũ.Et ſic patet qñ di
10 catur antiquũ.†Nouũ aũt feudũ eſt il-
lud qd de nouo fuit acquiſitũ.c.j.in tit.
qui teſt.ſunt neceſ.ad probã.not.inue-
ſti.z.c.j.z.ij.in ti.de duo.fra.de no.bñfi.
11 inueſti.¶ †Iuxta ꝑdicta formo vobis
pulchram queſtionẽ vos ſcitis ꝙ eps̃ z
alij prelati ꝓhibent infeudare de nouo
res eccleſie ſolitas aut bñ poſſunt.c.ij.
extra de feu.Ponamus eps̃ inueſtiuit
aliquẽ de quodã caſtro eccl.ſue z in in-
ueſtitura aſſeruit illud feudũ eſſe anti-
quũ recognoſcẽs ꝙ ille cui cõcedebat
z predeceſſores ſui cõſueuerũt tenere
in feudũ vtrum ꝑ iſta ṽba ꝓbet feudũ
eſſe antiquũ vt ſic valeat infeudatio et
ſic eps̃ inueſtiuit illum tanꝙ de veteri
z antiquo feudo.Bal.in proe.feudo.in
iij.diuiſione determinat ꝙ ꝑ dicta ṽba
nõ probat feudũ eſſe antiquũ qꝛ preſu-
munt talia verba prolata in fraudẽ le-
gis ar.l.qui teſtm̃.ff.de ꝓbat.z.l.cuꝫ q̇s
decedens.§.titia honeſtiſſima.ff. dele.
iij.Nã talia ṽba enũtiatiua ꝓlata inter
ꝓhibitos nõ ꝓbãt neqꝫ diſponũt.l.ſi for
te.z.l.caſtrẽſe.ff.de caſtrẽ.pecu.Secus
ſm Bal.in loco prime allega.ſi prelatꝰ
cũ.c.aſſeruiſſet feudũ eſſe antiquũ z iu
raſſet cũ capitulo oĩa vera eſſe q̃ ꝯtinẽ
tur in illo inſtr̃o inueſtiture z ꝑlatꝰ eſſe
hõ diligẽs z in.c.eẽnt ꝑſone prudẽtes.
Nã tũc crederet talibꝰ verbis enũtia-
tiuis allegat tex.cũ glo.ord.in aut.hoc
ius porrectũ.C.de ſac.ſan.ec.Vos te-
nebitis cõtrariũ primo ꝑ text.in.c.j.ex̃
de re ec.nõ alie.lib.vj.z ꝑ.l.iubemꝰ.ibi
aeſſ oẽs.C.de ſac.ſan.eccl.Et ꝑ no.in.c.
ꝙ q̇buſdã.extra de fideiuſ.z i.c.grauis.
extra de depoſi.alioquin eſſet apta via

fraudibus cõtra.c.q̃to.extra de diuo
ci.l.in fundo.ff.de re ven.Ad glo.dicte
aut.hoc ius porrectũ.Ego rñderẽ ꝙ lo
quit in mutuo nos aũt loqmur in alie-
natiõe rerũ immobiliũ eccl'ie.Et hoc
de mẽte Bar i.d.aut.hoc ius porrectũ
ꝙ dixi.s.ꝙ ſi ꝑlatꝰ in inueſtitura atte-
ſtet feudũ eſſe antiquũ et inueſtiat tãꝙ
de veteri z antiquo ꝙ ꝑ talia verba nõ
ꝓbabit feudũ eſſe antiquũ limitabitis
niſi talia ṽba enũtiatiua reperient ſcri
pta in aliquo inſtr̃o antiquo.nã tũc ſta
ret talibꝰ ṽbis et ꝑſumerent eſſe ṽa ꝑ
not.ꝑ Cy.z Bal.in.l.emãcipatiõe.C.de
fide inſtru.z Jo.And.poſt Hoſt.in.c.ol
bericꝰ.extra de teſti.z per Ant.de but.
in.c.qm̃ cõtra falſam.extra de ꝓba.no.
ꝑ doc.maxime Ang.in repetitiõe.l.ſcil
12 dũ.ff.de ṽb.oblig.¶ †Addo vobis ali
pulchrã limitationẽ.Nã ſi eccl'ia feudũ
qd eſt in manibꝰ potẽtis nullo mõ põt
recuperare tũc ꝑlatꝰ poterit infeudare
alteri q̇ extirpet illud feudũ de manibꝰ
alterꝰ potẽtis.c.ij.extra de feu.Sꝫ ho
ꝓcedat in rebꝰ nõ feudalibꝰ.Puta ali
res eccleſie q̃ non eſt feudalis de fact
occupat ꝑ potẽtẽ ita ꝙ ꝑlatꝰ nõ põt e
habere an poterit infeudare alicui po
tẽti de nouo vt recuperet eſſe.Jo.and
cõſuluit ꝙ nõ qꝛ apta eſſet via fraudi
bus.Nã ꝑlatus volẽs infeudare alicui
ſuo cõſanguineo vel amico poteret in
uadi rẽ eccl'ie ꝑ potẽtẽ ad finẽ ꝙ poſſ
ea poſſet infeudare de nouo.z hãc opi.
ſequit.d.Abbas i ꝑallegato.c.ij.Aduer
tite etiã ad id qd dixi ſupra ꝙ nõ ſtatur
verbis aſſertiuis ꝑlati aſſerẽtis feudũ
eſſe antiquũ qꝛ ſecꝰ eſſet in ꝑncipe.Nã
ſi princeps inueſtiat aliquem de aliquo
caſtro in feudum antiquum auitũ z pa
ternũ licet in veritate ſit nouum tñ ha
bebit naturam feudi antiqui.Jta dici
nõ Bal.quẽ ceteri ſequunt in.c.j.in ti.
de alie.feud.pater.qd eſt bene notãdũ
13 ¶ †Quarta diuiſio eſt qꝛ quoddam eſt
feudũ habens propriam naturã feudi.
Aliud vero non habens propriam na
turam feudi.Feudum habens propriã
naturã eſt ꝙ ſequit ꝓpriã z regularem
naturã feudi.Feudũ vero non habens
ꝓpriã naturã eſt ꝙ non ſequit regulare

naturã feudoꝝ de hoc habet i.c.j.i tit.
de feu.nõ habẽ.ꝓpꝛ.natu.Accipite exẽ
plũ ꝓpria z vera natura feudi eſt ꝙ nõ
poſſit alienari ſine cõſenſu dñi.c.impe
rialẽ.z in prin.in ti.de ꝓhi.alie.feu.per
Fed.vñ ſi dñs ꝯceſſerit alicui rẽ in feu
dũ ꝓ ſe z heredibus z cui dederit.Iſta
verba z cui dederit habẽt impropriare
naturã feudi adeo ꝙ tali modo inueſti
tus poterit alienare.d.c.j.Itẽ propria z
vera natura feudi eſt qd ſit tranſitoriũ
ad oẽs deſcẽdẽtes.c.j §.cũ ṽo. in tit.q̃
feu.da.poſ.vñ ſi ꝯcedat alicui in feudũ
guardie vel caſtaldie qꝛ tale feudũ non
trãſit ad ſucceſſores.c.j.i ti.ð feu guar.
dicit feudũ non habẽs ꝓpriã naturam
14 feudi.¶ †Sed q̇d ſi feudũ curſoris ſit
conceſſum claudo an valebit conceſſio.
Bal.in prin.feu.determinat ꝙ ſic quia
ſic lꝫ claudꝰ nõ poſſit currere tñ pote-
rit feudũ.locare alteri valẽti currere.c.
j.§.donare.in titu.qual.pote.feud.alie.
qñqꝫ ſufficit habitꝰ z potentia lꝫ non ſit
actꝰ.l.fideicõmiſſi.§.ſi ſuo.ff.ð leg.iij.
habet i.l.ſi duobꝰ.ff.de leg.j.Et qꝛ dicit
de natura feu.Si vultis ſcire q̇d ſit ſub
ſtãtia z q̇d natura z quid accidẽs vide
opti.gl.in.l.pacta cõuẽta.ff.de ꝯtrahẽ.
emp.Et dicit Bal.in.c.ceterũ.extra de
iudi.ꝙ natura eſt naturalis rõ forme z
ſue origini coherẽs ꝙ aũt amplius eſt
nõ eſt naturale ſed accidentale.Et acci
dens põt adeſſe z abeſſe preter ſubiecti
corruptionẽ vt habet in.d.l.pacta cõuẽ
ta.Subijcit ibidẽ ꝙ pacta q̃ nõ cadunt
in ꝓpriã naturã recti feudi vt ſi appo-
nat pactũ qd vaſallꝰ aſſociet dñam vel
de filia dñi maritanda talia pacta fa-
ciũt feudũ cenſeri cõditionatũ ideſt da
15 tũ ad certũ ſeruitiũ.†Et de iſto feudo
cõditionato habetis tex.cũ ſua gl.me-
liorẽ de corpore iuris.in.c.fi.in ti.de ca
pi.qui curi.vẽ.Et magna eſt virtꝰ huiꝰ
feudi cõditionati qꝛ vaſallus nõ põt il
lud refutare inuito dño nec dñs renũ-
tiare põt fidelitati z feudũ reuocare qꝛ
obligatio certa fortior eſt ꝙ̃ incerta;qꝛ
obligatio certa nõ recipit iterp̃tationẽ
legalẽ.l.qui rome.§.flauius hermes.ff.
de verbo.obl.z ita vult Bal.in.d.c.cete
rũ.z ꝑ predicta limitat.c.j.in tit.de va-

ſal.qui contra conſti.lo.feu.alie.vbi ha
betur ꝙ vaſallus inuito domino poteſt
16 refutare feudum.¶ † Quinta diuiſio
feudoꝝ eſt qꝛ quoddã eſt maſculinum
quoddã femininũ.maſculinũ ðꝛ quod-
trãſit ad maſculos nõ ãt ad feminas.c.
j.§.hoc aũt notãdum.in tit.qui.feu.da.
poſſ.imo z ſi de feminis ſit facta mẽtio
tñ femine nõ ſuccederẽt niſi demũ defi
ciẽtibꝰ maſculis.c.j.§.q̇n etiã.in ti.epi
vel Abb.z late declaraui.s̃.in ver.femi
nis.femineũ ṽo dicit qd trãſit ad femi
nas hinc dicimꝰ ꝙ maternũ feudũ dici
mus ꝙ fuit acq̇ſitũ a femina ſupiore q̃
eſt cõis agnationis vel cognatiõis.de
hoc habet in.c.j.in tit.de bñfi.femi.z in
c.j.i tit.quẽad.feu.ad fili.ꝑti.z.c.j.in tit.
17 an ma.ſuc.vxo.¶ † Sexta diuiſio feu-
doꝝ eſt qꝛ quoddã eſt reale q̇ddã ꝑſõ-
naliſſimũ.Feudũ reale eſt qd tã ex ꝑte
dãtis ꝙ̃ recipiẽtis trãſit ad hẽdes.c.j.§.
cũ ṽo coradꝰ.i ti.q̇ feu.da.poſ.Perſona
le ðꝛ qd nõ trãſit ad heredes vel feudũ
guardie z caſtaldie.c.j.i ti.de feu.guar.
Perſonaliſſimũ ðꝛ qd neqꝫ ex ꝑte cõce
dẽtis neqꝫ recipiẽtis trãſit ad hẽdes.
Accipite exẽplũ in ſoldata in.c.j.§.ſol-
data.in tit.qui dicatur marchio vł co.
18 ¶ †Sed circa ꝑdicta dubitat q̇d ſi ali
cui ſit cõceſſa domꝰ in feudũ ad vtẽdũ
et fruendũ an talis cõceſſio trãſibit ad
hẽdes recipiẽtes Bal.in ꝑludijs feu.in
vj.diuiſiõe determinat ꝙ nõ allegat.l.
ſi habitatio.§.j.ff.de vſu.z habita.vos
determinabitis totũ cõtrariũ qꝛ i diffi
nitiõe feudi bñ ponunt illa ṽba ad vtẽ
dũ fruẽdũ.c.j.i ti.in q̇.cau.feu.amit.Et
ṽba debẽt intelligi ſm naturã diſpõnis
in q̃ apponũt l.inſulã.ff.de ꝑſcrip.ṽb.
et.l.ſi vno.in prin.ff.loca.Sꝫ de natura
feu.eſt ꝙ trãſeat ad heredes.d.§.cum
vero ergo zc.Ad.l.ſi habitatio.§.j.rñde
bitis.ꝙ ibi de natura diſpõnis nõ erat
19 ꝙ trãſiret ad heredes.¶ †Septima di
uiſio feudoꝝ eſt qꝛ quoddã eſt feudum
ligium quoddam non ligum.Feudum
ligium nõ datur neqꝫ recipit niſi ab eo
qui nõ recognoſcit ſuperiorez.z dicit li
gium ea ꝙ ligat vel quia legalitatẽ cõ-
tinet z in iſta fidelitate ligia nõ dꝫ va-
ſallus excipere aliquem;imo dꝫ iurare

fidelitatē dño cōtra oēm hoiem nullius
alterius fidelitate excepta ⁊ in ti.de ca
pi.extraor.ſunt duo capitula quorum
vnū dicit hoc mō ꝓ feudo ligio dꝫ vaſal
lus ꝑſtare fidelitatē cōtra oēꝫ hoieꝫ.in
alio capitulo dicit placet ligiū hoiem
duoꝝ eſſe nō poſſe ⁊ hoc vult gl.no.i ꝟ
bo homoq̄ꝫ ligiꝰ in cle.paſtoralis.extra
de re iud.Et ꝙ q̇s nō poſſit eſſe homo
ligius duorū ſꝫ Bal.in autē.hoc ampliꝰ
20 cir.iij.col.C.de fideiuſ.† Addo vobis
ꝙ huiꝰ homagij ſeu feudi ligij tāta eſt
virtꝰ ꝙ oīa bona hoīs ligij dñr eſſe ſub
iuriſditione dñi nedū feudalia ſed etiā
alia qꝛ homo ligius principaliter obli-
gat ꝑſonā ſuā ⁊ in ſequentiā bona.ar.l.
ſi paterfamil.ff.de adop.Ita ꝙ dñs hꝫ
iuriſditioneꝫ in oibus bonis hoīs ligij
ſiue ſint feudalia ſiue nō dūmodo non
teneatr in feudū ab alio.Ita eleganter
vult Spe.in ti.de feud.§.qm̄ ſup homa
21 gijs.ꝟ.xvij.¶ †Feudū non ligiū eſt qñ
vaſallꝰ in ſacro fidelitatis excipit prio
rē dñm.c.iperialē.§.fi.in ti.de ꝓhi.feu.
22 alie.ꝑ Fede.†Addite aliū magnū effe
ctū huiꝰ feudi ligij qꝛ in eo nō habet lo
cum pniaꝫ hinc nec inde qꝛ turpe eſſet
principi frangere fidē.Et qꝛ bñficium
principis dꝫ eſſe ꝑpetuū.§.illud.i autē.
ꝯſtitutio q̄ de dig.Ita ſingulariter de-
terminat Bal.in.d.c.ceterū.in antepe.
col.extra de iud.Et hoc eſt bene notan
dū ꝓ limitatione.d.c.j.in ti.de vaſal.q̊
23 cōtra ꝯſti.lota feu.alie.†Et ſi vultis ſci
re formā cōcipiendi inſtrumētū homa-
gij vide Spec.in.d.§.qm̄.in ꝑnci.Unū
notetis ꝙ lꝫ q̇s preſtet mihi homagiū
nō tñ eſt ſeruus meꝰ ſed remanet liber
homo intantū ꝙ bene pōt teſtari de bo
nis ſuis.Ita dicit Bal.in.l.j.C de here
dita.de cur.allegat gl.ordi.inſti.de iure
24 perſo.¶ † Octaua diuiſio feudi eſt qꝛ
quoddā eſt nobile.quoddā ignobile ſeu
burgenſe.Feudū nobile eſt illud quod
nobilitat poſſeſſorē.Et dicit Bal.in pre
ludijs feudoꝝ ꝙ antiquum feudū ſapit
nobilitatē nouū aūt nō qꝛ nobilitas nō
naſcitr i ictu oculi allegat.l.ſtigmata.ff.
de gradi.vos meliꝰ dicite ex mēte Jac.
de bel.in ꝓe.feudo.quē refert ⁊ ſequitr
Jo.an.in addi.ad Spec.in rub.de pre-
ſcrip.ꝙ feudorum quoddam eſt nob
quoddā minus nobile:quoddā medio
criter nobile:⁊ quoddā nō nobile.Nob
le feudū eſt quādo papa concedit feu
dū ducatum marchionatum vel com
tatum.Iſta enim feuda ſapiunt nobili
tatem vt habetur in titu.quis dicatur
dux marchi.vel com.hic.Minus nob
le eſt quando dux marchio vel com
25 infeudat alteri. † Mediocriter nob
eſt quando habentes feudum a du
marchione vel comite infeudāt alter
26 †Nō nobile ſeu burgēſe dicitur qua
do conceditur a minimis valuaſoribu
c.j.§.ceteri.in tit.quis dicat dux ⁊c.Di
cit enim Bal.in.c.j.in verbo marchio
ad fi.in ti.qui feu.poſ.ꝙ etiā ruſtici po
ſunt infeudare dūmō habeant rerum
ſuarum adminiſtrationē allegat.c.j.§
noui vero.in ti.per quos fiat inueſtitu
27 ra.†habemus etiam feudū liberum
frācum a ſuperioribus diebꝰ in quo
dam inſtrumēto inueſtit.legi.Iſta ꝟb
cōceſſit talis princeps tale caſtrū in fe
dū liberū gētile ⁊ francū vñ dubitatr
ſignificatione iſtorum verborū Jo.an
in addi.ad Spec.in rubri.de ꝑſcri.ci
fi.dicit ꝙ iſta verba indifinita ⁊ indi
nite prolata importāt ꝙ tale feudū
libertate ſit liberū ⁊ ab omni ſeruiti
abſolutū.l.in tradēdū ff.cōmunia ꝑdio
Subiungit alios dicētes ꝙ hic capien
da eſt vulgaris ⁊ cōmunis interpreta
tio vt apud vulgū verba ſonant.c.ex li
teris lo primo.extra de ſponſa.Addit
eleganter ꝙ vaſallus talis nihilomin
non erit exemptus a capitulis que cō
tinētur in forma fidelitatis.c.j.in titu
de for.fideli.⁊ i.c.j.i ti.de no.for.fideli
⁊.c.de forma.xxij.q.vj.alioquin niſi ſi
dicamus ſequeretur ꝙ eſſet quedā do
natio nō autē cōceſſio in feudum.Ea
dem opi.tenuit Jac.alua.in proe.feu
in.ij.diuiſiōe.Addo vobis Joā.de imo
idem dicētem in effectu in.c.ad nſam
in pe.col.extra de reb.eccle.nō alie.Et
de iſto feudo franco vide ꝑ Bal.in.l.ſi
plures.C.de cōdi.inſer.Et per eundem
in.c.j.i ti.de cap.qui curiā vēdi.Et no.
bene predicta qꝛ plerūq̄ꝫ apponunt in
28 inueſtiturīs.¶†Nona diuiſio eſt quia
quoddam

quoddam eſt feudum annale:quoddam
perpetuū.Regulariter enī omnia feu.
ſunt perpetua.c.j.§.cū vero corradus.
in titu.qui feu.da.poſ.Annale vero dr
feudū guardie et caſtaldie qꝛ lapſo an-
no qñcūq̄ꝫ pōt auferri tex.habetis in.c.
j.in fi.in ti.de cōte.inter do.⁊ vaſ.de in-
ueſt.feu.hr in.c.j.in ti.de feu.guar.di-
cit tñ Bal.in proe.feu.in pe.diuiſione
ꝙ iſte annus ꝑ pactū pōt augeri nam
ꝓuiſio cōuētionalis ſup tempore potē-
tior eſt q̄ legalis qꝛ ceſſante legale ha-
bet locum cōuētionale.l.ꝙ ſi nolit.§.ꝙ
ſi ita.ff.de edi.edic.per quē tex.probatr
ſm Bal.loco quo.ſ.ꝙ per pactum pōt
fieri vt feuduꝫ guardie nullo tp̄e poſſit
29 auferri ꝙ notetis.¶†Decima diuiſio
eſt qꝛ feudorū quoddā ē iurabile quod-
dā nō iurabile.Feudū iurabile eſt pro
quo iuratr fidelitas dño nō iurabile eſt
qñ cōceditr eo pacto vt fidelitas non iu
retur.c.j.§.nulla.in tit.per quos fiat in
30 ueſt.in lib.feudo.¶†Undecima diuiſio
eſt qꝛ feudorū quoddam eſt diuiſibile:
quoddam indiuiſibile.Nam regulari-
ter oīa feuda ſunt diuiſibilia.Sūt tñ q̄-
dā indiuiſibilia vt ducatus marchiona
tus ⁊ comitatus.c.imꝑialē.§.ꝑterea.in
ti.de ꝓhi.ali.feu.ꝑ Fed.de quo ꝑ Bar-
to.in.l.inter tutores.ff.de admi.tut.per
Bal.in.l.j.ff.de offi.cōſul.per cano.ma
xime Panor.⁊ Imo.in.c.prudētiam.in
ꝑn.extra.de of.dele.Et dixi vobis.ſ.in
31 ꝟbo comes.⁊ in ꝟbo marchio.¶†Duo
decima diuiſio feudoꝝ eſt qꝛ quoddam
eſt trāſitoriū ad oēs heredes.Et illud
eſt regulare in feudo qꝛ trāſit ad oēs de
ſcēdentes equalr.c.j.§.cū vero.in tit.
qui feu.da.poſ.Aliud vero eſt nō tranſi
torium ad oēs heredes.imo ſolū ad pri
mogenitū vt in frācia in anglia ⁊ in ſi-
cilia ſm Jac.de bel.in ꝓem.feu.de quo
32 hr i.c.lꝫ.extra de vo.⁊ vo.redē.¶†De
cimatertia diuiſio eſt qꝛ feudoꝝ quod-
dā eſt ſeculare quoddā ecclīaſticū.Se-
culare eſt illud qđ recipitr a principe ſe
culare.c.j.in ꝟbo marchio.in tit.q̄ feu.
da.poſ.Aliud ꝟo eſt eccleſiaſticum qđ
recipitr vel cōceditr ab eccleſia.c.j.in ti.
de cleri.qui inueſtiturā accep.⁊.c.j.§.fi.
33 in tit.de cap.cora.¶†Sꝫ hic q̄ro vtrū
ſi rex baro vel comes donet eccleſie co
mitatū vel baroniā.An eccleſia tenebi
tur ſubire tributa ad q̄ per prius tene-
batr Inn.in.c.verū.extra de fo.compe.
determinat ꝙ nō niſi in donatiōe hoc
fuerit expreſſuꝫ.Addo vobis Ang.idē
34 volētē i.l.fi.C.de reuo.dona.†Et dicit
not.Ang.in.l.caueri.ff.cōia ꝑdiorum ꝙ
qñ ꝑnceps donat eccleſie caſtrū vl' ter
ritoriū bene pōt ſibi reſeruare ꝑ pactū
caſu quo eccleſia aliquid faciat contra
ipſum donātem dominiū rei donate re
uertatr ad donatorē laicū vel ꝙ ipſi lai
co donāti liceat ꝓpria autoritate ingre
di ipſam rē donatā eccleſie allegat In
35 noc.in.d.c.verū.†Addo vobis ꝙ qñ im
perator rex dux vel marchio fundat ec
cleſias ⁊ dotat de bonis imꝑij vl' duca
tus ſucceſſor i regno vel ducatu vl' mar
chionatu nō poterit ꝛuocare illā dona
tionē niſi regnū vl' ducatꝰ ex hoc enor
miter lederētur.Ita no.dicit Spec.in
ti.de inſt.editiōe.§.nūc aūt videndū.in
fine allegat no.in.c.intellecto.extra de
iureiur.cū multis alijs iuribꝰ vide ibi.
36 ¶ Quero etiā vtrū qñ eccleſia recipit
aliquā rē in feu.a principe ſeculari te-
neatur iurare fidelitatē Bald.in ꝓem.
feudū in vltima diuiſiōe dicit reperiri
quoddā.c.extraor.cuiꝰ verba formalia
ſunt hec.De negotio de quo nos ꝯſule
re voluiſti ſm vſum curie feudi.Rñde
mus ꝙ ꝓ feudo qđ ab aliquo ꝑ eccleſiā
retinetur ſeu recipitr nulla fidelitas dꝫ
iurari.Sed Bal.in loco proxi.allegato
dicit hoc ꝓcedere qꝛ noīe eccleſie nō ꝑ
ſtetur iuramētū fidelitatis ſꝫ noīe ꝑla-
ti vt habetr i.c.veritatis.extra de iure-
iu.Addo vobis ꝙ.d.Pañ.i.c.veniēs.ex
de accuſa.in.j.co.dicit quoſdā dicere ꝙ
princeps ſecularis hꝫ fundataꝫ iuriſdi-
tionē ſup oibus bonis temporalibꝰ ec
cleſie in tm̄ ꝙ prelatꝰ ꝓ talibus bonis
tp̄alibꝰ tenetr ꝑſtare homagiū principi
ſeculari ſed ipſe.d.Pan.intelligit hoc
ꝓcedere qñ talia bona tp̄alia fuerunt ꝑ
principē ſecularē conceſſa ecclīe in feu
dum iuxta ea q̄ habentr in.d.c.verū.ex-
tra de fo.cōpe.ſed ſi non fuiſſet ꝯceſſa
in feudū ſed liberaliter donata ecclīe
nō tenetur prelatus preſtare homagiū

allegat Inno.in.c.ſolite.extra de maio.
ꝛ obe.qñ ꝙ ꝟbo eccleſia ꝯcedit alteri in
feudū.Et circa hoc aduertite qꝛ ꝑlati
ꝓhibent infeudare de nouo.Res autē
ſolitas infeudare bñ poſſunt.c.ij.extra
37 de feu.¶ †Sed hic cadit pulchra dubi
tatio ꝗntum tpꝭ requirat ad hoc vt in-
ducat cōſuetudo infeudādi bona eccl'ie
Bal.in.c.j.in tit.ꝗ feu.da.po.in.iij.col.
diſtinguit hoc mō aut infeudatio eſt dā
noſa eccleſie:ꝛ hoc caſu reqrit tm̄ tpꝭ
cuius initū memoria nō extet.In ꝯriū
aut ifeudatio eſt vtilis eccl'ie:ꝛ tūc ſuf
ficiūt.xxx.anni.aut eſt dubiū:ꝛ tūc re-
quirit tempus.xl.annoꝝ.Et hoc modo
dicit poſſe cōcordari opi.doc.circa hoc
variantium ꝛ nihil allegat ſed in ꝟita-
te primū mēbrum diſtinctionis Bal.nō
videtur verꝫ qꝛ qñ infeudatio eſſet dā-
noſa eccl'ie non induceretur conſuetu-
do etiā ꝑ tpꝭ cuiꝰ initū memoria nō ex
tat ꝯriū.tex.eſt in.c.j.ex̄ de cōſue.lib.
vj.Non obſtat ſi dicat ꝙ tale tēpus ha
bet vim priuilegij.c.ſup quibuſdam.§.
ꝑterea.extra de ꝟbo.ſig.ꝛ.l.hoc iure.§.
ductus aque.ff.de aqua quoti.et eſti.
quia reſpondetur ꝙ iura ꝓxime allega
ta debēt limitari niſi cōſuetudo ſit mi-
nus dānoſa eccl'ie.d.c.j.extra de ꝯſue.
lib.vj.Item ſm membrum diſtinctiōis
Bal.nō videtur eſſe verum qꝛ nos ha-
bemus ꝙ ꝯtra eccl'iam nō ꝑſcribit mi-
nori tēpore.xl.annoꝝ.aut.quas actio-
nes.C.de ſa.ſ.ecc.ꝛ.c.de quarta.extra
de preſcrip.vñ dñ Bal.dicit de tēpore
xxx.anno.nō videt bñ dicere.Preterea
quādo ꝯſtaret ꝙ infeudatio eſſet vtilis
eccl'ie vel neceſſaria ꝑlatus cuꝫ ꝯſenſu
capituli adhibitis etiam aliis ſolenni-
tatibus requiſitis bñ poſſet infeudare
etiam ſi eſſet res nō cōſueta infeudari.
c.ad noſtram.extra de reb.eccl.nō alie.
vñ mihi magis placet opi.Jaco.de bel.
ꝛ And.de yſer.in.d.c.j.ꝗ feu.da.poſ.dū
dicūt ꝙ ad inducēdum iſtam cōſuetudi
nem infeudādi bona eccl'ie requiritur
tpꝭ.xl.annoꝝ.Ego hāc opi.comprobo:
qꝛ ſicut ad preſcribēdum ꝯ eccleſiam re
quiritur illud tpꝭ.vt.ſ.ita ꝛ ad inducē
dū cōſuetudinē cōtra eccleſiā requirūt
etiā.xl.anni.Jta dicit do.Panor.in.c.
ſi.in.ix.col.extra de ꝯſue.allegat Inno.
in.c.cū dilectꝰ illo.eo.ti.Itē ꝑ iſta opi.
facit quia quādo inducitur conſuetudo
cōtra ius requirit tpꝭ.xl.annoꝝ vt no
tat in.c.ſi.extra de cōſue.lib.vj.Sꝫ iſta
cōſuetudo eſt ꝯ ius patet qꝛ res eccle-
ſie alr̄ prohiberet alienari ꝛ infeudari.
c.nulli.ꝛ.c.ſi ꝗs preſbyteroꝝ.extra de
reb.eccl.nō alie.ꝛ.l.iubemus.C.de ſac.
ſan.eccl.Aduertite tñ qꝛ ad iſtā conſue
tudinē inducēdam reqrūtur alia.Nam
reqrit ꝙ ꝯſuetudo ſit rōnabilis ꝛ nō dā
noſa eccleſie.d.c.j.extra de cōſue.li.vj.
Scdo requirit tacitꝰ ꝯſenſus capituli
quēadmodum dicimus ꝙ ad inducēdā
cōſuetudinē in populo requirit tacitꝰ
cōſenſus populi.l.de quibus.ff.de leg.
Tertio reqrit ꝙ ſaltē bis i.xl.annis il
la res fuerit infeudata.ar.l.iij.i ſi.C.de
epi.au.Jta dicit Jac.de bel.in ꝑal.c.j.
ti.qui feu.da.po.Ego addo Jo.de imo.
idē volētē in.c.ij.in vlt.charta.extra de
feu.Poteſtis addere aliud requiſitū qꝛ
ad inducēdū iſtā infeudādi bona eccle
ſie requirit bonafides ꝑ ea ꝗ hñr i.c.ſi.
extra de ꝑſcr.ꝛ in.c.ſi.extra de cōſue.li.
vj.Aliqñ tñ prelatꝰ pōt infeudare ꝗtū
cūꝙ ſit res circa quā non erat inductꝰ
cōſuetudo infeudādi.Accipe exēplū qꝛ
feudatariꝰ eccl'ie alienauit rē feudalē i
potētiorē ꝛ eccleſia nō pōt recuperare.
Nā tūc poterit infeudari potentiori ad
finē ꝙ recuperit.ita dicit elegāter.Bal.
in.d.c.in ꝟ.abbatiſſa.in ti.ꝗ feu.da.poſ.
allegat tex.no.in.c.ij.extra de feu.Non
obſtat ſi dicatis ꝙ ꝑlatus erit piurꝰ qꝛ
iurare nō ifeudare romano pōtifice in-
cōſulto:qꝛ rñdet Bal.loco ꝗ.ſ.ꝙ ꝗuis
ſit piurus nō tñ eſt depoſitꝰ.l.iubemus
§.iconomus.C.de ſac.ſan.ec.Unū etiā
notetis ad ꝗtūcūꝙ ſi res ꝯſueta infeu
dari ſi tñ feudū reuertat ad eccleſiā et
ipſa eccl'ia repiat de paupertate potiꝰ de
bebit retinere illā rē ꝗ ifeudare alteri.
Jta dicit Jac.de bel.i ꝑal.c.j.ꝗ feu.da.
poſ.allegat tex.in aut.vt determina.ſit
38 nume.cleri.¶ †Quid aūt ſi eccleſia cō
ſueuit infeudari in maſculos tm̄ ꝛ cōce
dit in feudū alicui recipienti ꝑ ſe ꝛ ſuc-
ceſſoribus ſuis tā maſculis ꝗ feminis
vtrū infeudatio reſpectu feminaꝝ vale

bit.Ja.de bel.in preallegato.c.j.arguit
ad ptes vtraſꝙ.Et tandem concludit
ꝙ nō niſi preceſſiſſent benemerita reci
pieñ.allieg.c.j.in tit.quēad.feu.ad filiū
pertine.nō ꝑcedētibus aūt ipſius bñ-
meritis nō valeret illa infeudatio quā
tum ad feminas:qꝛ cōſuetudo nō dꝫ ex
tendi de perſona ad ꝑſonā:arg.l.ſi vnꝰ
§.ante oia.ff.de pac.not.in.c.feu.ex̄ de
offic.archi.Sꝫ an ſaltē valebit ꝗtū ad
maſculos Bal.in ꝑallegato.c.j.in ꝟbo
abbatiſſa.in tit.qui fe.da.poſ.determi-
nat ꝙ ſic allegat.l.ſi titio ꝛ ei.ff.de leg.
ij.Addite vos Jo.de imo.idē determi
nātē in.d.c.ij.in vltima char.ex̄ de feu.
Et pro hoc facit qꝛ in diuiduis ꝛ ſepa-
rabilibus vtile per inutile non vitiat ꝛ
vult gl.in.l.pecunie.fenebris.ff.de vſu.
no.in.l.j.§.ſi ſtipulāti.ff.de ꝟbo.obli.ha
39 dek in.l.ſanctū.C.de do. ¶ †Quid aūt
ſi ſit inducta cōſuetudo in eccl'ia infeu
dādi vnā vel duas res an ꝑlatus pote
rit infeudare alias res:ꝯcludite ꝙ nō
qꝛ talis ꝯſuetudo nō dꝫ extēdi de re ad
rē.l.j.§.iulianꝰ.ff.de itine.actuꝙ ꝑua.
ꝛ hoc eſt ꝙ vult Bal.in ꝑalleg.c.j.in ꝟ.
abbatiſſa.vbi dicit ꝙ conſuetudo hꝫ tā
tum de potentia ꝗtum de actu.Si er-
go conſuetudo eſt inducta circa vnam
vel duas res nō dꝫ extēdi ad alias res
40 eiuſdē eccl'ie.¶ †An aūt ille qui tꝫ in
feudū ab eccleſia poterit eandē rē in-
feudare alteri.Ja.de bel.in ꝑalle.c.j.in
ti.ꝗ feu.da poſ.determinat ꝙ ſic tribꝰ
tñ cōcurrētibus.Primo ꝙ infendet ꝑ-
ſone equali.Secundo ꝙ infeuder ſub
eiſdē pactis ꝛ conditiōibus ſub quibꝰ
ipſe hꝫ.Tertio ꝙ infeudatio nō fiat in
fraudē de hoc habetis optimū text.cū
glo.ord.in.c.j.§.ꝑterea.in ti.de capi.co
ra.in lib.feu.Limitabitis tamen deter
minationem iſtam niſi eſſet feudū de-
cimale.nā ſi laicus canonice ꝛ legitime
fuerit inueſtitus ab eccleſia de aliqui-
bus decimis talis feudatarius non po
terit infeudare aliũ laicum de eiſdeꝫ
decimis.Jta volunt Inno.Hoſti.Joan.
Andr.Joan.de ligna.et.d.Panormi.in
c.prohibemus.extra de deci.Et dicit
ibidē ipſe Panor.ꝙ doc.cōmuniter ita
tenent quicquid ſentiat gloſſ.ibidē di-
cit etiā Jac.de bel.i ꝑalle.c.j.i ti.ꝗ feu.
da.poſ.ꝙ ſi eccleſia recepit feudum ab
aliquo poterit eā rē infeudare alteri
ſeruatis his ꝗ habētur ꝑ gl.in ꝑalleg.
cap.j.§.preterea.in titu.de capi.cora.
41 ¶ †Quero vtrū ille ꝗ tꝫ feudū ab ec-
cl'ia poſſit illud vendere cū cōſenſu ꝑ-
lati illius eccleſie cōcludite ꝙ ſi vellet
vēdere agnato ꝓximiori ſucceſſuro in
illo feudo pōt hoc facere ēt ſine ꝯſenſu
ꝑlati.c.j.§.ꝛ ſi clietulꝰ ꝟo fratri.in tit.
de feu alie.ſi aūt velit vendere alteri.
Jac.de belui.in ꝑalle.c.j.in ti.ꝗ feu.da.
poſ.dat duo remedia.Primū remediū
eſt ꝙ ipe vaſallꝰ eccl'ie vēdat cū ꝯſenſu
ꝑlati ꝛ tutiꝰ eſſet etiā hr̄e cōſenſum ca
pl'i ꝛ paciſci exꝑſſe añ ꝯctū in ipo ꝯctu
ꝛ poſt ꝯctū ꝙ emptor debeat recogno
ſcere eccl'iam in dñaꝫ ꝛ recognoſcere il
lud feudum ab ea ꝛ ſibi ſeruire de illo
feudo.Scdm remediū qđ magis fre-
quēter ꝙ ipſe vaſallꝰ eccl'ie refutet illđ
feudū in manibꝰ ꝑlati ꝛ ipſe ꝑlatꝰ de
poſtea emere voleñ.Et ſi ille volens
emere timeat piculū euictiōis ſtipulet
de euictiōe ab ipſo vaſallo ꝛ faciat ſibi
caueri de indēnitate.An aūt talis refu
tatio hēat ꝑiudicare agnatis tāgit i.c.
j.in ti.de vaſal.ꝗ decre.eta.ꝛ in.c.titiꝰ.
in ti.ſi de feu.defun.fue.contro.

1 Caſtrū villa ꝛ municipiū inquo differant.
2 Edificare caſtrū vel fortaliciū an alicui liceat in ſolo proprio.
3 Pertinentia caſtri qualiter ſint conſideranda.
4 Princeps cōcedens vel donans alicui caſtrū an intelligat concedere vel donare iuriſditionem.
5 Princeps vēdēs caſtrū an ꝛ iuriſditionem vendere cenſeat.
6 Recognoſcēs ſe tenere caſtrum in feudū an intelligendus ſit recognoſcere iuriſditionem.
7 Cōceſſio alicuiꝰ caſtri an cōprehēdat molendina in aq̄s illius caſtri ſita.
8 Uēdito territorio an cenſeat vēdita ꝗlibet iuriſditio.
9 Uendēs caſtrū an intelligātur etiā vēditi vſalli ſi qui in illo ſint.

10 Jnuadēte aliquo caſtrū alienū an poſſit princeps confirmare ipſi inuaſori.

11 Tempore guerre an poſſit dñs ſupior ponere cuſtodes in caſtro quod tenet in feudum.

12 Uendens caſtrū reſeruata quadā domo an poterit poſtea illā domū in fortilicijū edificare.

13 Uerba gñalia ſunt ciuiliter ⁊ prout rō dictat intelligenda.

14 Duobus vnū caſtrū poſſidentibus ſi vnꝰ expellat aliū an ille expulſus poſſit cedere oīa iura ſua alteri.

15 Expenſe facte in rerū cuſtodia quo caſu ſint repetende vel nō.

16 Caſtrum an in dubio preſumatur feudale.

17 Fideiuſſor qui fideiuſſit ꝓ caſtellano alicuiꝰ caſtri an teneat pro robaria facta per ipſum caſtellanum in territorio illius caſtri.

18 Predones caſtrorū cadentes a poſſeſſione nūꝙ poſſunt vendicare.

19 Papa concedens alicui caſtrū in feudum an cenſeatur etiam concedere ſpiritualia.

20 Princeps an iniuncto vaſallo ⁊ ꝑlato poſſit ponere armigeros vel cuſtodes in cāpanili eccl'ie.

21 Caſtellanus inuitatus ab inimicis an poſſit tractare cū ipſis dño ignorāte.

22 Caſtellanus qui promiſit caſtrū non ponere in manꝰ inimicorū tenetur de hoc curam adhibere.

23 Uendēs caſtrū an teneat vſqz ad illiꝰ traditionem cuſtodire.

24 Caſtro cōmiſſo ſub ꝓtectione an etiā cenſeatur cōmiſſa iuriſditio.

De caſtro Rubei mōtis.

Jbi de caſtro.
1 †Que differentia ſit inter caſtrū villā ⁊ municipiū? videte ꝑ Bar.i.l.j.§.j.ff.de li.agn.ꝑ Bal.in.l.ex hoc iure.ff. de iuſti.⁊ iur.no.in.l.ſi heres.§.vicꝰ.ff.
2 de leg.j.¶†An liceat i ſolo ꝓprio edificare caſtrū ſeu fortaliciū.Et an caſtrū dirutū liceat reedificare habet no.ꝑ Jnnoc.in.c.piſanis.extra de reſti.ſpo.

5 ¶†Et habetis in iſta materia notare
ꝙ caſtro ꝓ ꝑtinentijs nihil corporale
attributū eſt niſi ꝙ a principe vel ſtatu
to ſit aſſignatū.Jta dicit Jnn.i.c.cū ad
Fed.extra de reſt.ſpo.Et dicit Bal.i.c.
j.i.ij.col.i ti.de ꝯſue.rec.feu.i lib.feu.ꝙ
caſtro nulla ineſt iuriſdictio actiue q
nullū eſt ſibi aſſignatū territoriū qd di
cit a terrēdo.l.pupillꝰ.§.territoriū.ff.
de ver.ſign.Juriſditio aūt paſſiua bñ
ineſt caſtro.l.nulli.§.qd ſi in vico.C.de
epiſco.⁊ cler.⁊.§.ſi quis autē ex quali
betꝰtum ſua gl.in auſ.q̇.mo.na effi.ſui.
Et ꝙ nullū corporale ꝓ ꝑtinētijs ſit at
tributum caſtro a principe vel ſtatu ſit
aſſignatū:tz etiā Jo.an.in nouel.in.c.ſi
ciuitas.extra de ſen.excō.li.vj.Optime
faciunt no.ꝑ Bar.in extrauag.qm̄ nu
per in verbo lōbardie.Et ꝑ eūdē Bar.
in ſuo cōſi.inci.Queritur vtrū iuriſdi
4 ctio.¶†Sed an ſi princeps concedat
vel donat mihi caſtrū intelligatur con
ceſſiſſe ſeu donaſſe iuriſdictionē Bar.
in.l.ſi qn̄ ad fi.col.C.de bo.vacan.lib.x
determinat ꝙ ſic.Eandē opi.tz Bal.in
l.qui multa.C.de boniſqz lib.vbi dicit
ꝙ ſi imperator vel eccleſia romana con
cedat alicui caſtrū:videt illud ꝯceſſiſſe
cū pleniſſima iuriſdictione qꝛ bñficiū
principis dz latiſſime interꝑtari.l.bñ
ficiū.ff.de conſti.prin.⁊.c.cuz dilecti.in
fi.extra de dona.Eandē opinio.tz Ang.
in.l.j.§.q̇ mādatā.ad fi.co.ff.de offi.ei
cui māda.eſt iuriſditio.Jdē voluit do.
Pe.de anch.in.c.preterea.extra de leg.
de qua materia vide ꝑ Bar.in locis al
legatis per eūdem in.l.ij.ff.de per.ſig.
Et per Guil.de cu.⁊ Bal.in.l.j.§.cum
vrbem.ff.de offi.prefec.vrb.⁊ per eūdē
Bal.in .l.fi.ff.de cōti.princi.Et per eun
dē.in c .j.in ti.de capi.qui curiā vēd.⁊ ꝑ
eundē Bal.in.l.pe.C.de cōditio.inſer.
ꝑ Specu.⁊ Joan.an.in titu.de iuriſdi.
om.iu.in.§.j.ꝑ do.Floria.de ſancto Pe
5 tro.l.l.j.§.j.ff.ſi vſufr.pe.¶†Quid au
tē ſi princeps vēdat mihi caſtruz an vi
deatur vēdidiſſe iuriſditionem in illo
vide no.ꝑ Bar.in.l.inter eos.ff.de acq.
rerū do.in pena noua qꝛ aliqui libri nō
6 habent lectā illam rubricā.¶†Sz qd
ſi quis recognoſcat ſe tenere in feudū

tale caſtrum a tali duce vel marchione
an videatur recognouiſſe iuriſditionē
⁊ territoriū? Oldr. multum ſolenniter
diſputauit iſtam queſtionem ⁊ eius ar
gumen.⁊ motiua pro vtraqz parte re-
fert Bal.in preallegato.c.j.in ti.de ca-
pi.q̇ curiā vendi.Et tandē videt deter
minare ꝙ non niſi obſeruantia vel cō
munis modus loquendi vel alius actꝰ
exterior aliam interpretationem indu
cat.Eandē opi.tenuit Jaco.alua.ibi in
d.c.j.Ego addo Alber.de roſa.idē vo-
not.dici ꝙ ſi rex cōcedat mihi caſtrum
cum omni iure quod ibi habetur nunꝙ
tamē videt cōceſſiſſe ius regiuz qd ibi
habet non ſicut dominus ſed tanꝙ rex
qꝛ tale ius regium in ſpecie veriſimili
ter nō fuiſſet ꝯceſſurꝰ:ergo nō dz veni
re in cōceſſione gñali ar.l.obligatione
7 gñali.ff.de pig.¶†Quero etiā iꝑator
cōceſſit mihi caſtrū an videat mihi cō
ceſſiſſe molendina que ſunt in aquis di
cti caſtri.Bal.⁊ Jaco.alua.in ꝑallega.
c.j.in tit.de capi.qui.curri.vend.cōclu
dunt ꝙ ſi princeps cōceſſiſſet mihi iu-
riſdictionē per hoc nō intelligeretur
cōceſſiſſe molendina quia licet iuriſdi-
ctio ſit ſub imperatore tamen molendi
na non ſunt imperatoris alie.l.ſz hoc
celſus.in.§.j.ff.de cōtrahē.emp.⁊ ea q̄
de verbo.ſigni.Si autez cōcedat mihi
caſtrum cum pertinentijs ⁊ omnibus
iuribus ſpectātibus ad illud caſtrum
tunc bene venient molendina dummo
do ſint ipſius cōcedētis ſecus ſi eſſent
priuatarum perſonarū qꝛ illa nō intel
ligerētur cōceſſa allegāt.l.publius.§.j.
ff.de ꝯdi.⁊ demō.Addit Bal.ibidē ꝙ in
generali conceſſione facta titulo lucra
tiuo non venit niſi ius quod hz ipſe cō
8 ceſſor.l.traditio.ff.de acq.re.do.¶†Sz
ponamus ꝙ baro hz certa predia.in q̇-
bus hz quaſdam domos in quibus fa-
cit colligi pedagium ⁊ exigi a trāſeūti-
bus hz etiam ibi furcas erectas q̄ ſunt
ſignum meri imperij ipſe vēdidit mihi
illa predia cum omni iure quod ibi ha
bet.An videat mihi vendidiſſe meruz
imperiū qd ſignificabat per illam ere-
ctionem furcarꝝ ⁊ an videtur mihi ven
didiſſe ius colligēdi pedagiū ſeu paſſa
giū Bal.eleganter.in.l.a ꝓcuratore.C.
manda.determinat ꝙ non:qꝛ aliud eſt
proprietas feudorum ⁊ aliud ꝓprietas
iuriſditiōis vnde vno cōceſſo nō intel-
ligitur cōceſſum aliud ꝑ ea que no.ſcri
bit Jnn.in.c.ex literis.extra de iure pa
tro.nō obſtant illa verba generalia cū
omni iure qd ibi hz:qꝛ ſm Bal.debere
referri ad ea que ſunt de natura rerū
vēditarū vt vult Jnn.in.d.c.ex lrīs.fa-
cit.l.ſi ſtipulatꝰ.ff.de vſur.Addite Bal.
in.d.l.a ꝓcuratore.ꝙ ſi baro vult vti di
ctis domibus pro colligēdo paſſagiuz
9 debebit ſoluere pēſionē ēptori.¶†Du
bitatur etiam quid ſi vendo tibi caſtrū
⁊ ibi habeo homines vaſallos nūquid
ſub vēditione caſtri veniēt illi vaſalli?
Bal.in.c.in generali.in ti.ſi de feu.de-
func.fue.cōtrouer.determinat ꝙ nō qꝛ
caſtrum ſunt muri ⁊ habitationes.va-
ſalli aūt ſunt quid nobilius qꝛ homo eſt
digniſſima creaturarum.l.iuſtiſſime.ff.
de edi.edic.Jtem cōtra ſi vendidi tibi
homies meos vaſallos quos habeo in
tali caſtro nō tamē videor vēdidiſſe ca
ſtrum ꝙ vaſalli ſunt pars ⁊ nō totum:
vnde nō comprehendit illud quod dif-
fert corpore et ſignificatione ſm Bal.
10 in.d.c.in generali.¶†Unū etiaz note
tis ꝙ inuadenti caſtrum alienum de fa
cto princeps non poteſt cōfirmare ipſi
inuaſori caſtrum maxime ⁊ per ſurre-
ptionem glo.not.in.l.ſi quis.C.de feu.⁊
11 ſal.rei dñice.lib.xj.¶†Quero vtrū tē
pore guerre dñs ſupior poſſit ponere
cuſtodes in caſtro qd tenet in feudum
ab ipſo dño Ang.in auſ.nunc ſi heres.
C.de litigio.⁊ per illum textuz determi
nat ꝙ ſic. Subiūgit ibidē ꝙ ille q̄ ha-
bet decimā in aliquo territorio pōt ibi
apponere cuſtodes ꝓ ſuo intereſſe ne
decipiat i decima ꝑ poſſeſſores allegat
l.ſi ita.§.dño.ff.de vſu ⁊ habi.vbi Albe.
de roſa.idem determinat ⁊ ita me ꝯſu-
lēte fuit iudicatū in quadam cauſa ꝟ-
tēte inter dñm laynici ⁊ populares q̄
tenent ſoluere decimaz caſtro laynici.
12 ¶†Quero etiā q̇dā vēdidit mihi ca-
ſtrū reſeruata quadam domo ⁊ anteꝙ

traderet mihi caſtruꝫ fecit fieri vnum
magnū fortiliciū in illa domo. an hoc
facere potuerit de iure. Concludite ꝙ
nō q̄ꝛ vēditor nedū tenet mihi plene
tradere ſꝫ etiā tenet mihi tradere tute
⁊ libere. Et q̄ꝛ fecit illō fortiliciū ī illa
domo nō ſinit me tute ⁊ libere poſſide
re. c. piſanis. extra de reſti. ſpo. Et hoc
eſt de mente Bar. in. l. rō. §. j. ff. de emp.
Addo Bal. idem expreſſe volen. in. l.
fi. C. de pac. inter emp. ⁊ vēdi. ¶ Pone
princeps cōceſſit mihi caſtrū ſeu caſtel
laniam cum quarta parte obuentionū.
Modo cōtingit ꝙ quidam de illo loco
cōmiſerūt delicta cōtra ipm̄ principē
ꝓ q̄ debebāt ꝑdere bona an debeā ha
bere quartam partē illorū bonorū: vi
det dicendū ꝙ ſic q̄ꝛ ſociꝰ ſocio cōmu
nicat etiā ea q̄ ſibi debent ꝓpter deli
ctū. l. cū duobꝰ. §. pe. ff. ꝓ ſocio. Jtē no
men obuentionum eſt generaliſſimum
vt not. in. l. ſi vrbana. ff. de cōdi. indeb.
Jn contrarium facit q̄ꝛ illud qd̄ alicui
debet in vindictam ſue iniurie non dꝫ
alteri cōfert tex. cū glo. in. l. cum emācī
pati. §. emancipatus. ff. de colla. bo. Et
hoc fortificatur optima ratione vt ipe
princeps habeat vltionem ſue iniurie
tex. eſt no. in. c. j. §. pe. in ti. que ſit pma
cau. bñfi. amit. i. li. feu. ¶ Secꝰ ſi eſſent
pene q̄ deberent ex alijs delictis inter
alios ꝯmiſſis q̄ꝛ tunc deberem habere
quartā ꝑtē obuētionū. Et iſtā partē te
neatis quā tꝫ Bal. in. c. j. in pe. col. in ti.
de capi. qui curiam vēd. in vſib. feu. Ad
iura. ꝯ. ꝓxime cōtraria allegata reſpon
debitis ⁊ primo ad. l. cuꝫ duobus. §. pe.
ꝙ multa ſunt ſpecialia in ſocietate vni
uerſali. hinc videmus ꝙ dñium tranſit
ſine traditione per cōtractū ſocietatis
vniuerſalis. l. ij. ff. pro ſocio. l. j. §. j. cum
ſua gloſſ. C. de vſur. pro dote. Ad aliud
dum dicebam per verbū gñale dꝫ gña
13 liter intelligi. † Reſpōdete ꝙ verba gña
lia debēt intelligi ciuiliter ⁊ prout ra
tio dictat ⁊ non abuſiue. l. ſi ſine. ff. de
ſer. tit. generali. l. creditor ꝯ. lucius. ff.
māda. ⁊. l. obligatione gñali. ff. de pig.
⁊. c. in gñali. in ti. ſi de feu. defun. fue. cō
trouer. ¶ Quero etiā mulier dedit vi
ro in dotē vnū caſtrū cū iuriſdi. in ter

ritorio illius caſtri. quidā hoīes ꝯmi
ſerunt certa maleficia propter que eo
rum bona fuerūt confiſcata vel pene
mulcte fuerūt cōtra eos impoſite an ꝑ
tinebūt ad maritū an vero ad mulierē.
Cōcludite ꝙ ꝑtinebunt ad maritū q̄
ſunt fructꝰ iuriſ. ⁊ fructꝰ rerū dotaliū
ſpectāt ad maritū ꝓ oneribꝰ mr̄imonij.
l. ꝓ oneribꝰ. C. de iu. do. Jta no. determi
nat bar. in. l. fi. in pn̄. ff. ſo. ma. Et oēs ſ
14 quūt. ¶ † Jtē q̄ro ſunt duo fr̄es habē
tes vnū caſtrū cōe vnꝰ expulit aliū de
facto. Expulſus iuit ad quādā ciuitatē
ibi ꝓpinquā ⁊ mediāte certa pecunia
ceſſet illi ciuitati oīa iura ſua in illo ca
ſtro. An ceſſio ſit valida. Concludite ꝙ
nō ⁊ ſequit Pau. de ca. in. l. cū allegas.
C. ne fi. vel res pu. ꝓcur. par. priua. p̄ſt.
¶ Alteriꝰ q̄ro princeps tpe guerre in
digebat fortilicio ſui vaſalli vt habilꝰ
poſſet facere guerrā ꝯ hoſtes ipſe pn̄
ceps cepit illō caſtrū qd̄ facere potuit
etiā iuito vaſallo. l. ij. C. de naui nō ex
cuſan. lib. xj. Et ipe pnceps vt meliꝰ po
ſet bellare fortificauit illud caſtrū. ⁊ ib
fecit magnā impēſam: finita guerra va
ſallus repetit illud caſtrū: princeps di
cit ꝙ vult ſibi refici impēſam factā fo
tificatione illiꝰ caſtri / an debeat ſibi re
fici per vaſallū. Cōcludite ꝙ non: qu
principaliter fecit illam impenſam ad
ſui vtilitatem licet ſecūdario cedat in
vtilitatē vaſalli: ſed inſpicimus ꝙ prin
cipaliter agitur. l. ſi q̄s nec cauſam. ff. ſi
cer. pet. l. j. ff. de auto. tuto. bene facit
ea que habētur in. l. ij. §. idem labeo. ff.
ne quid in lo. pub. ⁊ in. l. fi. ff. de impē. in
re. do. fac. ⁊ in. l. ex duobus. ff. de ne. ge.
Jta in terminis decidit Bal. in. l. in
fi. col. ff. de offi. ꝓcō. ⁊ leg. Et ꝙ in caſu
p̄dicto princeps etiā inuito vaſallo po
ſit fortificare caſtruꝫ tenet Alb. de ro
15 in. l. fi. ff. de vſu. ⁊ habi. ¶ † Dubitat le
gatariꝰ cui eſt legatū caſtrū vel fortili
cium aduenictē cōditiōe legati here
petit expen. medio tempore factas pro
cuſtodia illius caſtri an poſſit talē ipen
ſam vel mulier ſo. ma. repetit caſtrū qd̄
viro dederat in dotē vir ſeu eius here
des petit impenſam factam pro cuſto
dia illius caſtri an poſſit? concludite ꝙ

non: quia quotieſcunq̄ʒ ex natura ipſiꝰ
contractus vel quaſi vel vi obligatio
nis. quis tenetur ad cuſtodiam non po
teſt repetere impenſam factam pro cu
ſtodia alꝰ ſic. ita volūt Ang. ⁊ Jmol. in
l. ſumptus. ff. de leg. j. Et dicūt hoc eſſe
notandum q̄ꝛ ſepe oritur contentio in
ter magnos dominos de impenſa cu
ſtodie quando agitur de reſtitutione ci
uitatum vel caſtrorum ⁊ tenebitis mē
16 ti dictam diuiſionem. ¶ † Jtē q̄ro an ca
ſtrū p̄ſumat eſſe feudale ego ſepe cōſu
lui ꝙ non niſi aliter probet: q̄ꝛ res non
p̄ſumit eſſe feudalis: imo libera et allo
dialis niſi ꝓbet aliter. Ad hoc adduco
no. ꝑ Jo. an. in addi. ad Spec. in titu. de
feu. §. qm̄ ſup homagijs. v̄ſi. xxx. in qua
dā additiōe q̄ incipit ceſſante. ⁊ ita vult
Bal. in. c. inter filiā in titu. ſi de feu. de
func. fue. cōtrouer. Et idē Bal. in. c. j. §.
ſi autem. circa. iiij. co. inti. de cōtrouer.
inueſti. ⁊ idem Bald. in. l. libertas. ff. de
ſtatu homi. ⁊ in aut. ſicut. C. de ſac. ſan.
eccl. Et probetur optima ratione quia
feudum eſt ſpecies ſeruitutis glo. nota
bi. in. l. ſi cuius. §. j. ff. de vſufruc. Et om
nis res preſumitur libera non autem
ſeruilis niſi cōſtet de contrario. l. altiꝰ.
C. de ſerui. ⁊ aqua. pro ſententia predi
cta adduco Bal. in. c. ſignificauit. extra
de reſcript. vbi dicitur quod etiā comi
tatus preſumitur allodialis niſi probe
tur feudalis q̄ꝛ ſm̄ eum omnis res pre
ſumitur libera ſi tamen tenens caſtruꝫ
pretenderet habere iuriſdictionem: cer
te illa iuriſdi. non preſumeretur tene
ri iure priuato ſed potius iure publ. qd̄
cōſiſtit in magiſtratibus. l. j. §. huiꝰ ſtu
dij. ff. de iuſti. ⁊ iure ꝙ eſt de iuriſd. vt
patet in diffinitiōe ipſius iuriſdictiōis
quia eſt poteſtas de publi. introducta.
l. j. ff. de iuriſdi. om. iudi. no. per glo. ma
gnam circa medium in. §. ⁊ iuſiuran. in
autētico. de defen. ciuita. Et ipa iuriſdi
tio tanq̄ minus plena deriuatur a ple
niſſima que eſt in principe. l. j. in prin
cip. ff. de offi. eius cui man. eſt iuriſdi. ⁊
l. more. ⁊. l. ⁊ quia in verbo principali
ter. ff. de iuriſdi. om. iudi. Stant enim ſi
mul ꝙ corpora locorū puta caſtrum iu
re priuato tenerentur ⁊ ſint allodialia

⁊ tñ iuriſditio iure publico teneat vt
patet ex notatis per Jnno. in. c. ceterū.
extra de iudi. dum facit differentiā in
ter feudū rerum ⁊ feudum iuriſditiōis.
Et ita in ꝓprijs terminis decidit Pau.
de ca. in ſuo cōſil. clxiij. qd̄ incipit in no
mine domini amen. in cauſa quā magni
17 ficus habet in. ix. co. illiꝰ cōſilij. ¶ † Jtē
quero fideiuſſor q̄ fideiuſſit pro caſtel
lano caſtri ſeu roche an teneat ꝓ roba
ria facta ꝑ ipm̄ caſtellanū in territorio
ipſius caſtri? Bal. in. l. j. in pn̄. ff. de ma
gi. cōue. qui determinat ꝙ nō q̄ꝛ fideiuſ
ſit apud rempublicā nō autē apud pri
uatos ꝙ notetis. ſed ego limitarē iſtud
dictū niſi forma fideiuſſionis eſſet late
cōcepta iuxta ea que dicā. j. ¶ Sed po
namus princeps cōmiſit cuſtodiam ca
ſtri alicuij caſtellano deīde fuit facta vo
lētia illi cuſtodi ꝑ inimicos an ipſe ca
ſtellanꝰ tenebitur. Diſtingue ꝙ aut illa
violētia ꝓceſſit cl̄pa caſtellani. puta q̄ꝛ
nō habebat arma ad ſe defendēdū vel nō
habebat victualia neceſſaria. Et tunc
ipe tenet ar. l. ſi merces. §. culpe. ff. loca.
Aut nō p̄ceſſit culpa ⁊ tunc nō tenet.
18 l. de fortuitis. C. de pig. act. ¶ † Jtē p̄do
nes caſtroꝝ debent eſſe aduiſati ne ca
dant a poſſeſſione q̄ꝛ ſi caderēt nō poſ
ſent vendicare imo etiā debēt eſſe adui
ſati illi q̄ a pn̄. icepeꝛt poſſidere caſtrū
etiā bona fide ſine tit. ⁊ ſi poſſeſſio re
uerteretur ad verū dñm caſtri non poſ
ſent vendicare caſtruꝫ a vero dño. Jſta
ſunt v̄ba Ang. in. l. ſi quis emptiōis. C.
19 de preſcrip. xxx. vel. xl. anno. ¶ † Quid
autē ſi papa cōcedat caſtrū in feudū ali
cui comiti an in tali gñali poſſeſſiōe ve
niant ſpūalia? Jnno. in. c. ex lr̄is. ex̄ de
iure patro. determinat ꝙ nō. ¶ Sed q̄
ro vtrū ille q̄ habet caſtrū in cuſtodiaꝫ
a principe debeat credere lr̄is gñalibꝰ
principis ꝑ quas mādat ꝙ reddat ca
ſtrū. Cōcludite ꝙ nō ſed dꝫ ipſe cuſtos
recipere ſigna ſpālia ſibi a pncipe data
⁊ ſi credat literis gñaliter principis nō
excuſat imo punit. Jta elegāter dicit
Bald. in. c. ſignificauit. extra de appel.
¶ Ulterius q̄ro princeps ꝯmiſit cuſto
diā caſtri caſtellano ꝑ tps ſemeſtre quī
dā fideiuſſit ꝓ illo caſtellano deinde in

abſētia fideiuſſoꝛ ꝑnceps ꝓꝛogauit illō
ſemeſtre ad tm̄dē tp̄s vtrum fideiuſſoꝛ
tenebitur? Ange.nota.in.l.ſi vnus.§.ſi
cū reo.ff.de pac.determinat ꝙ non.be
ne facit.l.ſi cum hermes.C.loca.Item
fideiuſſores cuſtodū caſtrorū ⁊ fortili-
ciarū nō tenētur ex eo ꝙ ipſi cuſtodes
⁊ caſtellani fuerint condemnati ob pro
ditionem factam.Ita no.dicit Albe.de
ro.in.l.j.ff.de in lite iurā.Ego limitarē
hoc procedere niſi forma fideiuſſionis
fuiſſet late concepta per ea que habentꝛ
in.l.fideiuſſores magiſtratuum.ff.de fi
deiuſ.⁊ notabitis ꝙ ille princeps dicitꝛ
poſſidere caſtrū ad cuius inſtātiam ibi
ponitꝛ caſtellanꝰ.Ita dicit Bal.in.l.tra
20 ditionibus.in prin.co.C.de pac.¶ †Sꝫ
dubitatꝛ vtrū princeps inuito vaſallo
poſſit ponere gentes armatas vł cuſto
des ſup cāpanili vel turri eccł'ie inuito
ꝑlato? vr̄ prima facie dicendum ꝙ non
qꝛ res eccleſie prohibētur alienari.c.ſi
ne exceptione.xij.q.ij.⁊.c.nulli.extra de
re.eccle.nō alie.⁊.l.iubemus.C.de ſac.
ſan.eccle.Ergo multominꝰ debēt poſſe
occupari.Item in re ꝓpria quilibet eſt
moderatoꝛ ⁊ arbiter.l.in re mādata.C.
mād.In ꝯtriū facit qꝛ princeps hoc fa
xit tempoꝛe guerre pro defenſione pa-
trie ⁊ reipub.Et nos habemus ꝙ vtili
tas publica eſt ꝑferēda ꝓuatis.l.vnica.
§.pe.C.de ca.tol.Et iſta ſecūda opinio
eſt verioꝛ de iure vt voluit Iaco.de ra
ue.Pet.de bellaper.⁊ Ang.in.l.nullus.
C.de ſum.tri.⁊ fide catho.Ad ar.incon
trarium facta rn̄detur.Et primo ad iu-
ra allegata ꝓhibētia res eccł'ie aliena
ri ꝙ iſta nō eſt alienatio ſed pro neceſ-
ſitate incūbēti ⁊ ꝑ defenſione reip.Ad
l.i re mādata dicite ꝙ ꝓcedit dūmodo
ille cuius eſt res diſponat ſeu diſpone
21 re velit ſꝫ iuris oꝛdinationē.† habetis
etiā notare ꝙ caſtellanus inuitatꝰ ab
inimicis vt prodat caſtrū pōt attēdere
ad illā inuitationē ⁊ facere duplicē tra
ctatū ſed cū inimicis priꝰ tn̄ hoc nūtia
to dn̄o caſtri.Ita dicit Ang.in.l.q̄cūqꝫ
C.de ſer.fugi.Et idē voluit ipſe Ang.i
l.ſi quis ſeruo pſuaſerit.⁊ ꝑ illū tex.C.
22 de fur.ego nō laudo ꝙ ita fiat.¶ †Itē
caſtellanꝰ q̇ ꝓmiſit nō ponere caſtrū in
manibꝰ inimicoꝝ tenetꝛ etiā curare ne
caſtrū deueniat ad manus ipſoꝝ inimi
coꝝ.alioquin ſi poſſet impedire ⁊ non
impediat dr̄ ꝓdere caſtrū.l.fi.C.de acq.
poſ.Ita determinat Ang.in.l.nā impo
ſſibile in fi.co.ff.de pac.Nō obſtat ꝙ ha
betꝛ in.l.culpa caret.ff.de regu.iur.⁊ in
l.metū.§.ſꝫ lꝫ.ff.ꝙ met.cā vbi habetꝛ q
ille q̇ pōt impedire offenſam ꝯmittēdā
in aliū ⁊ nō impedit non tenetꝛ qꝛ rn̄det
ꝙ illa iura loquūtꝛ qn̄ quis nō eſt obli
gatus ad ipediendū ſed ſecꝰ eſt in caſu
noſtro.An aūt ille q̇ nō eſt obligatꝰ im
pedire offenſam cōmittendā in aliū ſꝫ
nō teneatꝛ i foro ꝯtētioſo an ſaltē tene
tur in foro conſcie vide gl.in.d.l.culpa
caret.dicit etiā ipſe Ang.in.l.metuꝫ.ff.
ꝙ met.cau.Nota contra miſeros caſtel
lanos ⁊ cuſtodes caſtrū q̇ immediate
cum intelligunt obſeſſionem caſtri eſſe
fiendam per inimicos ilico recedunt:
nā male faciunt ⁊ ſunt puniēdi:non eīm
ad ſonum tube vel eoꝛum debent rece
dere de caſtro ſꝫ viriliter ſe defendere
ſi tn̄ inimici iā inuaſiſſent ⁊ caſtellanꝰ
poſtea recedat non eſt puniēdus ꝙ no
tetis: dicit etiam Bal.in.c.illud.extra
de maio.⁊ obe.ꝙ caſtellanus nō debet
exire de caſtro etiā pro dando ſubſidiū
toti ciuitati dicit etiaꝫ Bal.in.l.j.C.de
cuſto.⁊ exhi.reo.ꝙ caſtellani caſtroꝝ ⁊
rocharuꝫ debēt de nocte cuſtodias du
23 plicare.alias eis imputabitꝛ.¶ †Que
ro etiā quidam vendidit mihi caſtrum
nunquid antequā accipiā poſſeſſionē
teneatur ipſe venditoꝛ illud cuſtodire?
Bal.in.l.ſi traditio.C.de ac.emp.deter
minat ꝙ ſic.¶ Moueo etiā vobis ele-
gantem dubitationem.quidam promi-
ſit alteri accōmodare ſibi caſtrum ſuū
ſeu turrim contra omnē hominēꝫ vtrū
ipſe promiſſoꝛ tenebitur accōmodare
cōtra ſemetipſum.Cōcludite ꝙ nō:ita
vult glo.oꝛdi.in.c.petitio.extra de iure
iuran.Et eſt ratio qꝛ in gn̄ali ſermone
nō cōpꝛehenditꝛ perſona loquētis.l.in-
quiſitio.C.de ſol.Et hanc opinio.tenue
runt doc.in.l.frater a fratre.ff.de cōdi.
indebi.plus voluit Cy.⁊ Bal.in.d.l.cū
accutiſſimi.C.de fideiuſſo.ꝙ nō tenebi
tur neqꝫ cōtra ſemetipſum neqꝫ cōtra

eiꝰ deſcēdētes.plus voluit ipe Bal.in
l.j.i.xxiiij.q.ff.de re.diui.ꝙ nō tenebitꝛ
accōmodare cōtra primos ſuos alle-
gat.l.humanitatis.C.de excu.tut.Sed
cōtra prime dicta videtꝛ eſſe tex.in.c.j.
in fi.in ti.hic finitꝛ lex ⁊ incipiūt cōſue.
reg.vbi habetꝛ ꝙ vaſallꝰ tenetꝛ adiuua-
re dn̄m ꝯtra patrē ⁊ cōtra filios ſed pro
cōcoꝛdia dicetis ſm̄ Alb.de ro.in.d.l.
ſi frater a fratre.ꝙ tex.in.d.§.fi.loqui-
mur in vaſallo q̇ ꝓpter iuramētū fide-
litatis ⁊ rōnē feudi qō tꝫ dn̄o eſt obliga
tus iuuare dn̄m.an ipſe teneretꝛ accō-
modare cōtra patrē ⁊ cōtra filios.nos
vero loquimur in alio q̄ͣ i vaſallo.De
q.ꝑdicta videte oīno Bar.in.l.ꝯſulari.
ff.de ſena.⁊ Bal.in.l.dn̄os.in antepen.
col.C.ꝙ cū eo.Aduertite etiā qꝛ ille q̇
ꝓmiſit accōmodare caſtruꝫ ſeu turrim
cōtra oēm hoīem nō tenetꝛ cōtra ſuam
ꝓpriā ciuitatē ſeu patriā.ita vult gloſ.
valde notabilis in.c.de foꝛma.xxij.q.v.
habetꝛ ꝑ Bal.in.c.j.in prin.in tit.de no.
foꝛ.fide.in.ij.col.Nō teneretꝛ etiā accō-
modare ꝯtra papā ꝑ no.in.d.c.petitio.
neqꝫ etiā ꝯtra imperatoꝛē.c.imperialē.
§.fi.in ti.de ꝓhi.alie.feud.ꝑ Fed.neqꝫ
etiā ille q̇ ꝓmiſiſſet ſuo baroni accom-
modare caſtrū ſeu turrim ꝯ hoīem te-
neretꝛ cōtra regē ſuperioꝛē qui nō reco
gnoſceret ſupioꝛē ꝑ no.ꝑ Spe.in tit.de
feu.§.ij.ver.v.dico.⁊ ꝑ Bal.i.d.c.impe-
rialē.§.fi.quaſi ad fi.co.Et hec bene no
24 tetis.¶ †Adhuc dubitatꝛ ꝙ ſi caſtrum
cōmittitꝛ ſub ꝓtectione ⁊ regimine ali-
cuius an ille dicatꝛ habere iuriſdictionē
in illo caſtro vt ſingulariter per Bart.
in.l.j.C.de excuſa.mino.

1 Merū imperiū quō diffiniatur.
2 Nobilis quid conſequatur dum ſibi ca-
ſtrum conceditur.
3 Carcer eſt quadruplex.
4 Inueſtitus de caſtro cum mero impe-
rio an poſſit oīa q̄ ſunt meri imperij.
5 Inueſtitus de caſtro cum mero impe-
rio an poterit bānire ſubditum.
6 Pene pecuniarie an ſint meri imperij.
7 Nobilis inueſtitus de caſtro cum iuriſ-
ditione tantū an poſſit condere ſtatuta
in ſuo territoꝛio.
8 Inueſtitus cū iuriſditiōe de aliquo ca-
ſtro an poſſit facere confiſcationē oīm
bonoꝛum alicuius aut gratiam dare cō
dēnato ad moꝛtem.
9 Merū habens imperiū an habebit co-
gnoſcere de cauſis appellationum.
10 Inueſtitus cū iuriſditione tantū an po
terit dare licentiā tollēdi coꝛpoꝛa ſuſpē
ſoꝛum ad furcas.
11 Uerba iſta do ⁊ concedo tibi tale caſtrū
cū plena iuriſditione an includant me-
rum imperium.
12 Uerba iſta omnimodam iuriſditionem
quid impoꝛtent.
13 Merū imperiū an poſſit ꝑ preſcriptio-
nem aut conſuetudinem acquiri.
14 Merum imperiū non poteſt contra im
peratoꝛem preſcribi.
15 Uacāte imperio ſuccedit eccleſia ſꝫ an
poterit currere preſcriptio.
16 Merū mixtūqꝫ habēs imperiū ⁊ omni-
modā iuriſditionē in aliquo loco an po
terit imponere talias ſeu collectas:aut
noua pedagia.⁊ nu.18.
17 Merum habens imperium aliquo loco
an debeat ſuccedere decedētibus abſqꝫ
herede.
19 Merū habēs in aliquo loco imperium
an poterit preſcribere ius colligēdi pe
dagium in loco ſuo.
20 Uſus colligēdi pedagia ꝑ tempus cu-
ius initiū memoꝛia non extat in contra-
rium preſumitur iuſtus.
21 Uaſallus an ⁊ q̄nto tempoꝛe poſſit ꝑſcri
bere aut acquirere ius pedagiendi.

¶ Sequitur tex.

Cum mero mix-to im
perio ⁊ omnimoda iuriſdi
1 tione.† Ibi cum mero hec
ante omnia eſt videndum
de diffinitiōe meri impe-
rij Bar.in.l.imperium.ff.de iuriſd.om.
iud.ſic diffinit merū imperiū eſt iuriſdi
tio q̄ expeditur officio iudicis publicā
vtilitatē cōcernēs.Addit Bar.ibidē ꝙ
ſub hac diffinitione compꝛehenduntur
etiā nedum cauſe inquiſitionis hoc eſt
qn̄ iudex ſuper criminibus ꝓcedit per
inquiſitionē.iuxta.c.inquiſitiōis.extra
de accuſa.⁊ not.in.l.ea quidē.C.de ac-

cuſa.ꝛ in.l.ij.§.ſi publico.ff.de adul.ſed
etiã cauſe accuſationis.nam cauſe iſte
criminales expediũtur officio iudicis
nobili:non autem expediũtur per actio
nes quib⁹ deſeruiat iudicis officiũ mer
cẽnariuz.ſed ipẽ Bar.in hoc vr̃ ſentire
ꝯtrariũ in.l.iudex.ff.de re iud.Sꝫ vos
teneatis opi.Bar.in.d.l.imperiũ.ꝛ ſal-
uãdo Bar.a ꝯtrarietate poteſtis dicere
ꝙ i.l.iudex ſupra allegata loquit̃ de of-
ficio iudicis qd̃ deſeruit accuſationi iã
inſtitute puta in citãdo ſeu in dãdo dila
tiones ſed in.d.l.imperiũ.loquit̃.de offi
cio iudicis nobili quo inſtituit̃ accuſa-
tio.ſed qñ accuſator petit reum a iudi-
ce puniri ꝛ ꝓ iſta opi.eſt optimus text.
in.l.placet.C.de peda.iud.in ver.ſed nõ
ita.dum tex.ibi dicit ex officio ꝛ indubi
tanter ille tex.loquit̃ de officio iudicis
no.Alioquin ille ver.nõ differret a prin
cipio illius.l.ꝛ dicit̃ ibi ꝙ cauſe indele
gabiles expediũt̃ officio iudicis ſubau
di no.Et ille cauſe indelegabiles ſunt
cauſe meri imperij.l.j.in ꝑncipio.ff.de
offi.eius cui manda.eſt iuriſdi.Nõ ob-
ſtat.l.illicitas.§.ſi.ff.de offi.preſi.Quia
reſpondet̃ ꝙ loquitur in mulcta:ꝛ ma-
gna eſt differentia inter penam ꝛ mul-
ctam.l.aliud.§.inter mulctaz.ꝛ.l.ſi qua.
cum glo.ff.de verb.ſig.Et plus arbitrij
habet iudex in mulcta q̃ in pena vt no.
per Bar.in.l.j.in fin.ff.vel pe.ꝛ in.d.l.ſi
qua pena.ꝛ per canoni.in.c.niſi ſpecia-
2 litas.extra de offi.leg.¶ †Sed quero
quid conſequitur nobilis quando ſibi
caſtrum conceditur cuz mero imperio.
Concludite ꝙ poterit animaduertere
in facinoroſos homines et imponere
ſeu imponi facere penã mortis vel mu
tilationis prout qualitas delicti exigit
l.imperium.ibi animaduertendi in fa-
cinoroſos hoĩes.ff.de iuriſdi.om.iudi.
Idẽ in ſuo territorio in quo habet me-
rũ imperiũ poterit erigere furcas.Naz
erectio furcarũ eſt ſignũ meri imperij
vt dicit Bal.in.l.j.C.vt nemi.liceat ſine
iud.aut̃.ꝑdũs alie.ſic impo.vnde infert
ibidẽ ꝙ ſi inter duas ciuitates ſit cõtẽ
tio de mero imperio nõ licebit alteri ea
rum lite pendente erigere furcas alio
quin altera pars poterit ꝓpria autori-
tate euellere.l.j.C.vt nemo priua.ſitu
in alie.rẽ.ꝛ ꝙ erectio furcarũ ſit ſignũ
meri imperij.vult etiã Bald.i.l.a pro
curatore.C.man.habet̃ ꝑ eũdẽ Bald.in
c.j.in tit.q̃d ſit inueſti.ꝛ ꝑ Ang.in.l.ar
boribus.§.de ſilio.ff.de vſufru.Item po
terit ipſe nobilis inueſtitus de caſtro
cũ mero iperio carcerare ſeu carcerari
facere ſubditos vel alios delinquẽtes
3 in ſuo territorio.¶ †Aduertite tñ p
declaratione ꝙ quadruplex eſt carcer
Quidã eñ eſt ꝑpetue pene iuxta diſpo
ſitionẽ ſacroꝝ canonũ aliqñ imponen
tiũ penã ꝑpetui carceris.c.nouim⁹.ex
tra de ver.ſig.habet̃ in.c.ab hoĩe.ꝛ in.c.
at ſi clerici.extra de iud.Et iſto caſu q
pena ꝑpetui carceris equiparatur pe
ne mortis vt voluit Inno.in.c.qualiter
et qñ.extra de accu.iſto caſu carcer eſt
meri imperij.Aliqñ carcer eſt modice
coertionis vt eſt dare exemplũ qñ bai
lus ſeu nuntius cuius facit falſam im
baſſatã.Nã iudex põt eũ iubere detru
di in carcerẽ.l.ij.C.de ſportu.Et hoc ca
ſu carcer nõ eſt meri imperij ſed me
ni.Aliqñ vero carcer ſit gratia cuſtod
ꝛ tunc debem⁹ inſpicere cãm propter
Nã ſi fiat cã litis pecuniarie nõ erit me
ri imperij ſed iuriſdictionis.Sed ve
ex cauſa criminis ꝑpetrati.tunc carce
erit meri imperij.Aliquãdo carcer e
domeſticus qui tñ nõ permittit̃ niſi in
caſibus a iure expreſſis.Accipe exẽpl
in.l.diuus.ff.de offi.pſi.Et hoc mõ car
cer nõ eſt ſub aliquo gradu iuriſdictio
nis qꝛ ꝑmittit etiã priuato.¶ Doctri
nã ꝑdictã de quadruplici ſpẽ carceris
Bal.ponit in.d.l.imperiuz.in.j.lec.ff.de
iuriſdi.om.iud.nam bis legit illam.l.
4 ¶ †Itẽ inueſtit⁹ de caſtro cũ mero im
perio poterit tormẽtare ſeu tormẽtari
facere qꝛ talis tormentatio eſt meri im
perij ꝛ ideo eſt indelegabilis.§.ſi ver
ignorãti in aut.de teſti.Itẽ poterit ab
ſoluere in cauſa criminali qꝛ talis abſo
lutoria eſt de mero imperio ſicut cõdẽ
natoria in cauſa criminali.Nam abſo
lutoria ꝛ cõdẽnatoria nõ differunt pe
nes ſpeciẽ iuriſdictiõis lꝫ differãt quo
ad formã ꝓnũtiatiõis.ꝛ iõ talis abſolu
toria ĩ cã criminali nõ poterit delegari

ſicut nec ꝯdẽnatoria.tex.eſt no.i.l.ſolẽt.
5 ff.de offi.ꝓcon.ꝛ leg.†Itẽ inueſtitus de
caſtro cũ mero imperio poterit bãnire
ſubditũ.qꝛ bãnire eſt de mero imperio
l.illicitas.§.qui vniuerſas.et ibi Bald.
hoc no.ff.de offi.pſi.Itẽ poterit relega
re.qꝛ relegatio eſt de mero imperio ſm
Bal.in.d.l.imperiũ.allegat ea q̃ habent̃
in.§.item relegati.inſtitu.de capi.dimi.
Item poterit fuſtigare qꝛ fuſtigatio eſt
meri imperij ꝛ vbi nõ exigit̃ plena cau
ſe cognitio eſt de mero imperio ꝑ not.
in.l.ict⁹ fuſtiũ.ff.de his qui no.infa.ꝛ.l.
leuia.ff.de accu.Et ita not.Bald.in.d.l.
6 imperiuz.¶ †Sed an pene pecuniarie
dicant̃ eſſe de mero imperio.Bar.i.d.l.
imperiũ.ff.de iuriſdi.om.iudi.ꝓbat ꝙ
multa ſeu pena q̃tũcunqꝫ leuis eſt de
mero impio.ꝛ ꝓpterea vr̃ ꝙ Bal.male
dixerit i.l.ſi.ff.de offi.pfec.vigil.vbi di
cit ꝙ ſi papa ſeu ꝑnceps cõcedat mihi
noĩa in tali caſtro excepto mero impio
ꝙ iſto caſu oẽs pene pecuniarie perti-
nebũt ad me qꝛ nõ cõprehẽdunt̃ ſub re
ſeruatiõe meri iperij.Et ex mẽte Bar.
in.d.l.imperiũ.tꝫ opi.Bar.cõtra Bald.
7 ¶ †Au aũt nobilis inueſtit⁹ de caſtro
cũ iuriſditiõe tm̃ poſſit condere ſtatuta
in ſuo territorio? Ang.mirabiliter i.d.
l.imperiũ.in.iij.col.determinat ꝙ non
qꝛ cõdere legẽ eſt de mero imperio vñ
nõ ꝯpetit aliij q̃ ꝑn.l.nõ ambigit̃.ff.de
lega.Ego tenerẽ ꝯ Ang.qꝛ ptãs ſtatuẽ
di depẽdet ab habente iuriſdictionem.
Itẽ notãt Cano.in.c.cũ oẽs.ꝛ i.c.cũ ac
ceſſiſſent.extra de cõſti.ꝛ Ang.in.l.j.ff.
ꝙ q̃ſqꝫ iuris not.ꝑ Bar.in.l.oẽs popu
li.ff.de iuſti.ꝛ iur.vñ ſi nobilis eſt inue-
ſtitus de caſtro cũ iuriſditiõe.etiã ſi ſit
appoſita dictio taxatiua tm̃ tñ poterit
condere ſtatuta.Ad motiua Ange.ego
rñderẽ fatendo ꝙ condere legẽ vniuer
ſalẽ eſt de mero imperio ſupremo.Sꝫ
ꝯdere legẽ ꝑticularẽ eſt magis iuriſdi-
ctiõis ſimplicis q̃ meri imperij:vt.ſ.ꝑ
baui.Et ꝓpterea Bal.elegãter.i.l.nul-
li.C.de ſen.ꝛ interlo.om.iudi.querit an
condere ſtatu.ſit meri imperij an ſo
iuriſdi.Et rñdet̃ ꝙ aut loquit̃ ꝯplexiue
et tũc eſt meri imperij qꝛ bñ poſſent fie
ri ſtatuta de reſeruatis ꝑncipi.Aut lo-
quimur diſtributiue ꝛ tũc debem⁹ inſpi
cere qualitatẽ materie ſubiecte.ſi ergo
nobilis eſt inueſtit⁹ cũ mero ac mixto
imperio ꝛ iuriſdi.omnimoda indubitã
ter in terra ſua poterit facere ſtatuta
8 etiã penalia.¶ †Sed an inueſtit⁹ tali-
ter poterit facere ꝯfiſcatiõẽ oĩz bono
rũ alicui⁹ vr̃ dñm ꝙ nõ ꝑ.l.j.et ẽt in ru-
bro.C.ne ſine iuſ.ꝑnci.lice.ꝯfiſca.In cõ
trariũ determinabitis qꝛ glo.ibidẽ de-
terminat ꝙ hñtes merũ impiũ bñ pñt
ꝯfiſcare ꝛ videre ibidẽ plene ꝑ Bart.de
Sal.¶ Sꝫ an inueſtit⁹ mõ quo ſupra
poſt latã ſnlam in cã capitali poterit fa
cere grãm ꝯdẽnato.Cõcludite ꝙ nõ ſꝫ
dꝫ reſcribere ꝑncipi.l.j.§.j.ff.d̃ qõ.ꝛ.l.
diui fres.ff.de pe.Et ita colligit ex no.
ꝑ Bar.ꝛ ceteros i.l.acta.§.d̃ ampliãda.
ff.de re iudi.ꝛ ꝑ Bal.in.d.l.imperiũ.in
prima lectu.vbi numerat oĩa reſerua-
9 ta ꝑncipi.¶ †Sed an ille cui cõceſſum
fuit merũ imperiũ habebit cognoſcere
de cauſis appellationũ vt ecce habẽs
merũ mixtũ imperiũ ꝛ oĩmodã iuriſdi-
tionẽ in loco vbi cõſtituit poteſtatẽ ſeu
vicariũ gñale habẽtẽ ordinariã iuriſdi-
tionẽ ſ̃uit̃ cã corã illo ordinario pars
q̃ ſuccubuit appellauit ad dñm illi⁹ loci
q̃ ibi hꝫ meꝝ imperiũ ꝛ oĩmodã iuriſdi
tionẽ an poterit cognoſcere de ipſa ap
pellatiõe.cõcludite ꝙ nõ qꝛ cognitio ip
ſarũ cãrũ appellationũ nõ venit in gña
li ꝯceſſiõe meri ꝛ mixti imperij ꝛ oĩmo
de iuriſditiõis niſi nominatum hoc ex-
primat̃ i inueſtitura:ita colligit̃ ex no.
per Ange.in.l.j.§.qui mandatam.ff.de
offi.eius cui man.eſt iuriſdi.et ex not.ꝑ
cano.poſt Inn.in.c.ceteꝝ.extra de iud.
10 †Item inueſtitus modo.quo ſ.nõ põt
dare licẽtiã tollẽdi corpora ſuſpẽſorum
ad furcas ſed eſt cõſulendus princeps
qꝛ ad eum ſpectat dare talẽ licẽtiã tex.
11 habetis i.l.ij.ff.d̃ cadaue.dãna.¶ †Sꝫ
q̃d ſi habẽs merũ ꝛ mixtũ imperiuz ac
omnimodã iuriſdictionez in loco dicat
do ꝛ cõcedo tibi tale caſtrũ cũ plena iu
riſdi.an ſub iſtis verbis includerẽt me
rũ imperiũ? Bal.i.l.placet.in pe.col.C.
de peda.iudi.determinat ꝙ ſic qꝛ ꝑ iſtũ
nomen caſtrũ ſignificatur territorium
cui ineſt merũ ꝛ mixtũ imperiũ.l.j.§.cũ

vrbē.ff.de offic.prefec.vrb.allegat ipſe
Bal.ad hoc no.in.c.φ tranſlationē.ex-
tra de offi.leg.Et no.in.c.cōqueſt⁹.ex-
tra de fo.cōpe.ꝛ in cle.j.extra illud eo.
ti.de fo.cōpe.ꝛ in.c.veniēs.extra de ꝟ.
ſig.Ego ad cōprobationē hui⁹ deciſio-
nis allego tex.cū gl.in.l.ſi in aliquaꝫ.§.
cū pleniſſimā.ff.ꝺ offi.pcō.ꝛ.l.vbi gl.di
cit φ p hoc ꝟbū pleniſſimū denotatur
merū imperiū.ꝛ p ꝟbū pleniorē deno-
tat mixtū.ꝛ p ꝟbū plenā denotat iuriſ-
dictio.bñ facit tex.in.c.pterea.in ꝟbo
plenariā.extra de offi.dele.Adduco et
gl.ꝛ no.doc.in.d.c.ꝯqueſtus.Nā gl.ex-
ponit ibi in iſto ꝟbo pleno iure ideſt cū
tpali ꝛ ſpūali iuriſdictiōe ꝛ doc.ibi in-
terpretātur iſta verba pleno iure ideſt
cū mero ꝛ mixto imperio.Addite gl.in
c.ij.xj.diſ.vbi gl.dicit φ iuriſdictio pa-
pe eſt ple.iuriſdictio vero epoꝝ eſt ſe-
miplena.Addite etiā pulchrā gl.in cle.
extra de pba.q̄ glo.dicit no.φ plena p-
batio importat p̄ſumptionē iuris et de
iure cōtra quā nō admittit probatio in
cōtrariū:qđ notetis pro iuribus dicen
tibus plenā pbationē.Addite tex.in.c.
ſuborta ibi plenariā libertatē.extra de
re iudi.ꝛ ex autoritatibus p̄dictis ego
colligo φ iſtud verbū plenariā recipit
interp̄tationē ſm materiā ſubiectam ꝛ
12 ita etiam nota.in.d.c.pterea.¶ †Quid
ſūt importēt iſta verba oimodā iuriſdi
ctionē eſt glo.ꝛ melior de corpore iuris
in.d.cle.j.in verbo oimodā.extra de fo.
13 cōpe.¶ †Moueo etiā vobis pulchraꝫ
dubitationē vtrū merū imperiū poſſit
acq̄ri p p̄ſcriptionē ſeu cōſuetudinem?
Bald.in.l.imperiū.in ij.lectu.circa.vij.
col.videt velle φ ſic.monet q2 videm⁹
quotidie φ princeps cōcedit merū im-
periū vñ ex hoc licitū eſt arguere hoc
modo.Ea q̄ ſunt cōceſſibilia ſunt p̄ſcri-
ptibilia.l.φ pncipio.ff.de aqua plu.ar.
l.iij.C de vectiga.ꝛ commiſſis.l.quomi
nus.ff.de flu.ꝛ.l.imperatores.ff.de pu-
blica.Et pro hac opinio.addit.l.j.C.de
manci.liber.optime facit.l.viros.C.de
diuer.offi.li.xij.Sꝫ Ja.de are.tenebat
ꝯtrariū motus q2 merū imperiū habe
tur a lege.l.j.in princ.ff.de offi.cui mā.
eſt iuriſdictio.Mouebat etiā per.l.ius

emphiteo.C.de fun.pri.li.x.Jo.de imo.
in.c.cōtingat.extra de foro cōpe.ad fin.
col.dicit φ cōis opinio doc.tꝫ merū im-
periū poſſe acquiri ex p̄ſcriptiōe ſeu cō-
ſuetudine per.d.l.viros.et p.d.l.j.C.de
emāc.li.Ad iura allegata p Jac.de are.
ipſe rñdet φ illa.l.j.ff.ꝺ offi.ei⁹ nō facit
p eo ſꝫ cōtra q2 dicit ibi φ merū impe-
rium habet a lege ergo et cōſuetudine
pōt acq̄ri q2 cōſuetudo eſt lex.l.de q̄b⁹
ff.ꝺ legi.Ad.l.ius emph.rñdet φ pot
eſt oppoſitū:q2 lꝫ in caſu illo nō curra
p̄ſcriptio.xxx.anno.tñ ibi notat φ cur-
ret p̄ſcriptio.xl.annoꝝ.Addite imo.in
d.c.cōtingat.φ merū imperiū pōt p̄ſcri-
bi data ſciētia ꝛ patiētia ei⁹ cōtra quē
p̄ſcribit.l.j.ꝛ.ij.C.de ſerui.et aq̄.al's nō
pcederet p̄ſcriptio in iſto iure incorpo-
rali benefacit.l.pe.ff.de ſer.ti.generali.
14 ¶ †Ex hoc infert φ cōtra imperatorē
nō poterit p̄ſcribi merū imperiū in lo-
cis in q̄b⁹ nō pōt dari ſciētia ꝛ patiētia
imperatoris pter nimiā diſtantiam
ꝛ ita no.Bar.in.l.j.in fi.ff.de aqua plu.
15 arc.†Sꝫ an vacante imperio p morte
imperatoris quo caſu ſuccedit eccle.
vt no.i.c.lꝫ ex ſuſcepto.extra de fo.cō.
poterit currere p̄ſcriptio ad acq̄rendū
merū impiū.Bar.i.d.l.j.§.fi.ff.de aqua
plu.ar.dubitauit et non determinauit
imo reliquit cogitandū.ſed do.Card.
flor.ꝛ Jmo.in p̄allegato.c.cōtingat.de-
terminant φ vacāte imperio nō curret
p̄ſcriptio cōtra imperatorē ad acq̄ren-
dum merū imperiū q2 imperium tunc
caret ſuo ſpāli defenſore et adminiſtra-
tore allegant Jnno.in.c.olim lo.j.extra
de reſti.ſpo.vbi dicit φ lꝫ p̄latus ſupior
poſſet agere pro eccceſijs inferioribus
que nō ſunt immediate ſꝫ mediate ſibi
ſubiecte.c.fi.extra ꝺ ſuc.ab inte.Et hoc
voluit gl.in.l.ſanctum.C.de ſac.ſan.ec-
cle.que dicit epos poſſe egere p capel-
lis ſibi ſubiectis tñ ſi ecclia inferior ca-
reat ſuo ſpāli adminiſtratore interim
nō curret preſcrip.aduerſus eam.Ad-
uertite tñ q2 ē magna differētia an quis
dicat ſe habere iuriſdictionē ex cōſue.
ſeu preſcrip.an ꝟo cōceſſam ab eo q̄ ha-
bebat ptāte cōcedēdi q2 primo caſu q̄s
fundat ſe ſup p̄ſcriptione ſeu cōſuetudi-

ne ꝛ pbat ſe fuiſſe vſum iuriſdictiōe in
certis capitulis ſeu certis actibus tūc
nō dicet p̄ſcriptū niſi in illis capitulis.
Et hoc eſt φ dicim⁹ quaten⁹ preſcriptū
17 quatenus poſſeſſum ſeu q̄ñ facit funda
mentū ſup cōceſſione ſibi facta per ha-
bentē ptātē pbata quaſi poſſeſſione iu-
riſdi.in aliquibus actibus ſeu capitu-
lis tūc retinet i oīb⁹ alijs.Jſta ē elegās
doc.Bart.i.l.j.§.ſi q̄s hoc interdicto.ff.
de itine.actuq̄ꝫ pri.Ego addo Ange.idē
volentē in.l.vna eſt via.ff.de ſerui.ruſt.
predio.habet p Spe.in tit.de preſcrip.
§.j.ver.ſed pone φ miles.de quo p ca-
no.in.c.cū dilectus.extra de capel.mo-
16 nac.†Quero vlterius vtrū habēs me-
rū mixtūq̄ꝫ imperiū ꝛ omnimodā iuriſ
ditionē in loco poſſit hoib⁹ et ſubditis
ſuis imponere taliā ſeu collectā:videt
prima facie dicendū φ ſic q2 cuius ipſi
ſunt oīa bona eſſe cognoſcant.ita dicit
tex.in.l.fi.C.in quib.cau.col.cēſi.lib.xij.
Sed opinio cōtraria eſt de iure verior
iō ſoli pncipi cōpetit.c.j.in ti.q̄ ſint re-
ga.in lib.feu.Et ita in pprijs terminis
determinat Bal.in.l.cū multa.in fi.C.
de boniſq̄ꝫ liber.Jdē tꝫ ipſe Bal.in.l.hi
quib⁹.C.de fideicommiſ.liber.Ad argu
mentū ꝰ.in cōtrariū factū rñdebitis φ
pcedit quo ad defenſionē ꝛ ptectioneꝫ.
¶ Sed an talis nobilis poterit petere
a ſubditis ſuis adiutoriū q̄ñ maritat fi-
liā vel duxit vxorē.Bal.in.c.j.in.§.ſimi
liter.ti.de capi.corā.i vſi.feud.determi
nat φ ſubditi nō tenent preſtare adiu-
toriū dño ſuo q̄ñ maritat filiam ſuā vel
ducit vxorē niſi ſuper hoc eſſet ſpeciali
tas cōſuetudo.ꝛ hoc etiam eſt de mēte
Pau.de ca.in.l.neminē.C.de ſacroſan.
eccle.Addite φ ad p̄miſſa bene faciūt
not.p Bal.in cōmento pacis conſtante
in verbo pactiones.vbi dicit φ indebi-
ta ſeruitia p̄ſumunt a ſubditis p metū
extorta allegat Jo.an.in nouel.in.j.ex-
tra de p̄eſcrip.lib.vj.Et ideꝫ Bal.in.c.
j.in ti.qualiter vaſal.iura debe.fide di-
cit φ noua iura a ſubditis extorta pre-
ſumunt impreſſiua:ꝛ dicit ſe reſpondiſ
ſe cuidā magno viro ſup hoc eū cōſulē
ti in facto valde arduo ꝛ dicit Spec.in

ti.de feu.§.quoniā ſup homagijs.verſ.
iuro ego talis φ in homagijs nō debet
induci aliqua nouitas ad qđ vide text.
no.in.l.cū ſatis.in.§.caueant.C.de agr.
17 et cēſi.lib.xj.¶ †Sed an iſte nobilis q̄
hꝫ merū imperiū in loco debeat ſucce-
dere hoibus ſuis decedētibus ſine he
rede legitimo:Bal.in.l.j.C.de here.de
curio.videt velle φ ſic q2 ſtrictius ius
habet dñs in ſubditū q̄ꝫ patronus in li
bertū.Et nos videmus φ patron⁹ ſuc-
cedit liberto.§.ſed nr̄a.inſtitu.de ſucce.
liber.Et plus iuris hꝫ q̄ꝫ collegiū i col-
legiato ergo debet habere ſucceſſionē.
Subdit tñ ipſe Bal.in loco prime alle
gato φ tales ſubditi poſſunt teſtari de
eoꝝ bonis q2 ſunt ingenui niſi ꝯſuetu
do habeat contrarium.Ego in.q.facti
cōſului totū cōtrariū dicendo φ dñs lo
ci non dꝫ ſuccedere ſubdito ſuo niſi de-
mū deficientibus liberis parentibus ꝛ
ppinquis ꝛ deficiēte cōiuge p.l.j.C vn
de vir ꝛ vxor.ꝛ p.l.vitrico.ꝛ.l.affinitas.
C.cōia de ſucceſſio.Jtē allegabā not.p
Bart.ꝛ Ang.in.l.j.C.de bo.va.lib.x.vbi
dicūt φ tale ius nō cōpetit niſi ex pui
legio vel cōſuetudine.Et ita puto debe
re tēperari dictū Bal.in.l.j.de heredi-
tatib⁹ decurio.¶ Sed formo vobis.q.
quam vidi de facto:quidam nobilis ex
priuilegio habebat ius ſuccedēdi hoi-
bus ꝛ ſubditis ſuis:deceſſit q̄dā ſubdi
tus habēs domiciliū in territorio illi⁹
nobilis.Et ille ſubditus hebebat quod
dā nomē debitoris in alieno territorio
dubitatur vtrum ipſe nobilis deberet
ſuccedere in illo nomine debitoris ita
φ exactio illius nominis ſpectaret ad
eum quidam dicebat φ nō per not.per
Bar.ꝛ ceteros in.l.cūctos populos.C.
de ſum.trini.Sed veritas eſt in cōtra
rium.Moueor primo autoritate Bal.
in.l.mercatores.C.de cōmercijs ꝛ mer
ca.vbi dicit φ bona mobilia cōcernūt
perſonam illius cuius ſunt bona vero
immobilia ꝯcernūt territoriū vbi ſunt
ſituata.ſed nos habem⁹ φ lꝫ noīa debi
toꝝ pprie ꝛ ſtricte loquēdo nō ſint mo
bilia nec immobilia ſed ſint tertia ſpēs
l.a diuo pio.§.j.ff.de re iudi.ꝛ.l.q̄ꝫ tube
ronis.§.peu.ff.de pcu.non per gl.in.l.

mouentiū.ff.de ver.ſig.tñ ſi actio pſona
lis cōpetēs cōtra debitorē cōpetat ad
rē mobilē puta ad q̄ntitatē tūc cōputat
inter mobilia.ita voluīt glo.⁊ Bar.in.l.
pōt.ff.de auto.tuto.Et hoc etiam vult
gl.in.§.j.in verbo cōnumeranda.in aut.
de nō alie.aut permu.rebus etiā ꝑ gl.⁊
doc.in.l.j.C.ſi aduer.tranſac.Si pro q̄
ergo illud nōie debitoris cōcernit pſo
nā ſubditi mei q̄ deceſſit in loco meo.
Et ego qui ex priuilegio vel cōſuetudi-
ne ſuccedo illi hōi meo certe debeo ſuc
cedere in illo nomine debitoris.Et ꝓ
hoc facit q̄ actio pſonalis eſt affixa oſ-
ſib⁹ creditoris adeo ꝙ ab eo auelli non
pōt.l.q̄s ergo caſus.ff.de pec.no.ꝑ glo.
in.l.iij.ff.ꝓ ſocio.hāc ꝯcluſionē ꝯfirmo.
ꝑ no.ꝑ Bal.in.l.j.ff.de ſta.homi.vbi di-
cit ꝙ ſi dono tibi oīa q̄ habeo in ciuita-
te in iſta donatione non cōprehendunt
nōie debitorꝝ que ibi habeo q̄ loc⁹ ſeu
territoriū nō circūſcribūt iſta incorpo-
ralia vt ſunt actiones pſonales allegat
l.gaius.ff.de leg.ij.c.⁊.l.fi.C.de preſcri.
lōg.tēp.Et tene mēti iſtam deciſionem.
18 ¶ †Sed vlterius dubitat vtrū nobilis
q̄ hꝫ merū mixtūq; imperiū et oīmodā
iuriſditionē poſſit i loco ſuo inſtituere
noua pedagia ſeu nouas gabellas ꝯclu
dite ꝙ non ꝑ.l.j.⁊.l.vectigalia.C.noua
vecti.inueſti.nō poſ.Iſta em̄ ſunt de re
galib⁹.⁊ ideo p̄ncipi reſeruata.c.j.i tit.
19 que ſint rega. ¶ †Sed vtrū ipſe nobi-
lis poſſit preſcribere ius colligēdi ſeu
colligere faciendi pedagiū in terra ſua.
Cōcludite ꝙ ſic dū ſit p̄ſcriptio cuius
initij memoria nō extet.in ꝯtrariū ad hoc
ſolet allegari text.no.in.c.ſuꝑ quoſdaꝫ.
§.p̄terea.in v̄bo pedagia.extra de ver.
ſig.⁊ tex.i.l.ſi publican⁹.§.in oīb⁹ vecti
galib⁹.ff.de pub.Et h̄ eſt de mēte Spe.
in ti.de cau.poſ.⁊ ꝓprie.§.q̄ v̄o.v̄ſ.q̄d
de colligētibus pedagia.Et hoc voluit
Cy.in.l.j.de noua vactig.⁊ Bal.in.l.cū
ꝓponas.in vlt.col.C.de nau.feno.⁊ An
ge.in.l.fi.C no.vecti. ¶ Sed an ad acq̄-
rendū tale ius ex preſcriptione ſeu cō-
ſuetudine req̄rat ſcientia imperatoris
vel p̄ncipis Bar.in.d.§.i oīb⁹ determi
nat ꝙ ſic vel ſaltē dꝫ interuenire ſcia ⁊
patiētia p̄ſidis ſeu magiſtrat⁹ deputa-

ti ab imperatore vel p̄ncipe in illo ter
ritorio q̄ ad curā ipſi⁹ magiſtrat⁹ ho
ꝑtinet.l.iij.C.noua vecti.inſtit.nō po
Et eſt rō ſm̄ Bar.q̄ in iſtis iuribus n
pōt creari poſſeſſio ſeu quaſi niſi dat
ſcia ⁊ patiētia ſuꝑioris.l.j.⁊.ij.C.de ſer
ui.⁊ aqua.l.pe.ff.de ſerui.ti generali.
Inn.in.c.bone.lagrāde.extra de poſtu
p̄la.ꝑ eūdē Inn.in.c.ij.extra de in inte
reſtitu.ꝑ eundē in.c.cū in eccleſia ſutri
na.extra de cā poſ.⁊ ꝓprie.per eunde
in.c.olim tercio.extra de reſti.ſpo.⁊ in
c.in l̄ris.eo.ti.⁊ in.cū dilect⁹.ex de ca
pel.mona.Bal.aūt in.c.j.in ti.que ſint
rega.in vſi.feu.tꝫ ꝯtra Barto.dicēs
etiā ſine ſciētia ⁊ patiētia imperato
ius tale colligēdi pedagiū poterit ac
ri cōſuetudine vel p̄ſcriptiōe.Mou
q̄ impator veriſimiliter ſcit iſtos ab
ſus ꝑcipiētiū pedagia ⁊ faciēdo ſimile
illicitas extorſiōes.c.j.§.illicitas.in
de pace iura.fir.in li.feu.Itē ar.q̄ h
caſu nō p̄ſcribit cōtra ceſareā maieſt
tē:ſꝫ preſcribit ꝯ libertatē ⁊ cōtra v
tatē trāſeuntiū.Sali.in.l.vectigalia
noua vecti.inſti.non poſ.refert ver
opiniōes ⁊ ſignāter refert.d.Signo
d̄ homode.doc.mediolanē.q̄ tene
requiri ſciētiā impatoris.Et tandē
Sali.d̄t tuti⁹ eē ꝙ ipe nobilis alle
aliquē titulū ſuꝑ ipſo iure pedagia
Nā ꝓbādo de vſu ꝑ tp̄s cui⁹ initij m
moria nō extet in ꝯtriū p̄ſumet ille t
lus allegat⁹ ꝑ no.per Bar.⁊ ceteros
l.cū de in rē verſo.ff.de vſu.Et per n
l.ſi filius.C.de peti.her.⁊ in.l.qui i a
na.§.ſed ſi adierit.ff.de acqui.here.
ſm̄ eundē Sali.in.d.l.vectigalia.pōt
ci ꝙ ex quo iperator expreſſe vetat
na vectigalia iſtitui vl̄ approbare a
tiquitus inſtituta vnde ſi quis perce
rit pedagiū in ſuo territorio per tēp
cuius initij memoria non extat ⁊c.Il
qui allegabat illud pedagiū eſſe no
nō poterit hoc ꝓbare vñ ſm̄ eū nō re
ritur patiētia p̄ncipis q̄ñ habem⁹ te
20 pus de quo ſupra †Addite Anto.
butr.in.c.ꝑuenit.extra de cēſi.in.xx.c
⁊ etiā in.xxiiij.vbi dicit ꝙ q̄ñ q̄s ꝑcep
pedagiū per tēpus cui⁹ initij memo
nō extat in cōtrariū talis vſus preſum

tur eſſe iuſtus ad moti.Bar.dū dicebat
q̄d in iſtis iurib⁹ incorporalibus nō h̄r
poſſeſſio ſeu quaſi niſi data ſciētia ⁊ pa
tientia ſuperioris Rūdet ipſe An.in.d.
c.ꝑuenit.ꝙ arg.ꝓcederet q̄ñ q̄s funda-
ret intentionē ſuā ſuꝑ p̄ſcriptione.Sꝫ
ſecus eſt quando quis fundaret inten-
tionem ſuam ſuper preſcriptione.Sed
ſecus eſt q̄ñ facit fundū ſuꝑ vſu q̄ tunc
nō requirit alia patiētia ſuperioris ex
eo q̄ talis vſus h̄r loco cōſuetudinis q̄
hꝫ vim iuris cōſtituti.l.j.§.fi.ff.de aqua
plu.arcē.⁊ in hac opi.etiā reſidet Ang.
in.l.hoc iure.§.ductus aque.ff de aqua
quoti.⁊ eſti.Addatis Joā.de imo.in.d.
l.ſi publican⁹.§.in oībus.vbi etiā tꝫ cō
tra Bar.mouet primo pro tex.in.d.c.ſu
per quibuſdā.§.preterea.vbi q̄ñ adeſt
tp̄s cuius initij memoria nō erat in cō
trariū acquirit ius pedagiandi nec ibi
ſit aliqua mentio de patiētia ſuꝑioris.
Scd̄o mouet q̄ tale tēpus hꝫ vim ꝯceſ
ſionis ſeu tituli.d.§.duct⁹ aque.ſm̄ p̄n
cipaliter addit tex.i.c.j.extra de p̄ſcrip.
lib.vj.vbi dicitur ꝙ in p̄ſcriptione tāti
tp̄is cuius initij memoria nō erat in cō
trariū nō requirit titulus etiā ſi p̄ſum
ptio vl̄ ius cōe faciat ꝯ p̄ſcribētē.Ter
tio mouet q̄ vſus ꝑ tp̄s de quo.s̄.eſt ꝓ
prie cōſuetudo q̄ nō agit de detrahē-
do iuri ſingularis ꝑſone tātummō ſed
iuri vniuerſali oīm trāſeuntiū.Et iſta
eſt proprie ꝯſuetudo non aūt p̄ſcriptio.
Ita no.Jo.an.in nouel.in.c.ij.extra de
ꝯſue.li.vj.⁊ ad inducendū cōſuetudinē
nō requirit patiētia ſuꝑioris vt no.per
gl.⁊ oēs docto.in.c.fi.extra.de ꝯſue.no.
21 in.l.de q̄bus.ff.de legi.⁊ in.l.ij.C.que ſit
lō.ꝯſue.†Reſtat ergo in hac pulcherri
ma dubitatione cōcedere ⁊ ꝯludere ꝙ
vaſall⁹ in terra ſua ex cōſuetudine pōt
acquirere ius pedagiandi per tempus
cuius initij memoria nō extat in cōtra
riū.Nec oportebit ꝓbare de ſcientia ⁊
patiētia ſuperioris q̄cq̄d dixerit Bar.
in.d.§.in oībus.⁊ ꝓ ſcd̄a opi.Sali.s̄.re
lata adduco vobis elegantē notā Joā.
and.⁊ aliorum docto.in.c.cum apoſtoli
ca.extra de his que ſiūt a prela.ſine cō
ſen.capi.vbi dicunt ꝙ laicus bene pōt
tenere decimas eccl̄ie in feudū q̄ñ fuiſ

ſent ſibi cōceſſe in feudū ante cōcilium
lateranē.Sed ſi poſt nō poſſe illas te-
nere ſed ponam⁹ ꝙ prelatus dicat ad-
uerſus ipſum laicū ꝙ tales decimas ec
cleſie non pōt tenere in feuduꝫ certe ſi
laicus ꝓbet ꝙ illas decimas eccleſie
tenuit per tēpus cuius initij memoria
nō extat in ꝯtrariū preſumeret ꝙ illas
habuerit ante conciliū lateranē.et iō
prelato allegāti ꝙ imo habuit eas poſt
concilium predictū incūbit onus ꝓbā
di.Quid autem ſi nobili debeat paſſa-
gium per trāſeuntes ſuꝑ ponte in terri
torio ipſi⁹ nobilis ⁊ aliq̄s nolit trāſire
per pontē ſed ꝑ vadum an tunc nobilis
debeat habere paſſagiū vide ꝑ Bal.in
l.iij.C.de priuil.fiſci.faciūt not.per eun
dem Bal.in.l.ſi plures enim.iiij.colū.
C.de condi.inſer.

1 Princeps concedens alicui plura
molendina an ſit intelligendus conce-
dere etiam imperfecta.
2 Princeps habēs in principio alicuius
territorij molendinum quod titio cōce
dit in feudum an poſtea poterit prin-
ceps aliud molendinum inferius edifi-
care titio inuito.
3 Princeps an poſſit ſtatuere ne eatur
ad aliud molendinum vel furnum ꝙ
q̄d ſtatutum ſit.
4 Conſuetudo non inducitur in ijs que
ſunt mere facultatis.
5 Antiqua conſuetudo non eſt in preiu-
dicium alterius immutanda.
6 Dominus alicuius loci faciens pactū
cum aliqua familia de molendo / aut
coquendo pro tali pretio an cenſeatur
comprehendere augmentuꝫ familie in
poſterium.
7 Princeps cōcedens caſtrū cū pertinē-
tijs an includat molendina.

¶ Sequitur tex.

ET cū molen-
1 dinis. ¶ †Circa hoc q̄ro
princeps hꝫ quatuor mo-
lendina ſuper quodā flu-
mine quorū duo erāt ve-
tera ⁊ cū machinis:reliqua vero duo
erāt ſine machinis fecit cōceſſionē ꝑ

hec verba cõcedo titio molẽdina que habeo in tali flumine vtrũ in iſta cõceſſione venient molẽdina in quibꝰ adhuc non erãt poſite mole. Jſta queſtio fuit de facto in ciuitate Papie in aliis tñ terminis: nã erat ibi ſtatutũ diſponẽs ꝙ nullus extraheret molendinũ de ticino in padum ſub pena amiſſionis molendini ꝛ decem librarum. quidã nobilis cõſtrui fecerat vnum molẽdinũ exiſtens in ticino intendebat tamen vti illo in flumine padi. Et cum adhuc in eo non eſſent poſite mole duci fecit ipſum molendinum de ticino in padum. poteſtas papienſis proceſſit contra eum ad 3 penam ſtatuti allegando ꝙ licet illud molendinum non haberet molas nihilominus tamẽ dicebat molendinũ perfectum ratione ſubſtãtialitatis. nã mole non dicũtur pars ſubſtantialis ſed potius inſtrumentalis qꝛ nõ ſunt eiuſdem ſpẽi. l. fi. ff. de fun. iſtru. inſtr. vel lega. Simile videmus in aſina molendinaria. l. cum delanionis. §. aſinã illo. eo. titu. dominus Bal. conſultus ſuper hac. q. determinat penã non eſſe cõmiſſam qꝛ in iſtis ſtatutis odioſis ꝛ de pꝛecalibꝰ debemus capere ethymologiam ſm propriũ ſignificatũ rei que demonſtrat. l. tigurũ. ꝛ. l. vt alpheus. ff. de verb. ſignifi. vñ ſm ppꝛiã ſignificationẽ molẽdinum dicitur a molẽdo ꝛ ſic ſignificat rẽ ꝙ eſt in actu. Et ideo in. q. predicta qꝛ illud molendinum non habeat molas cõſuluit Bal. penã nõ eſſe cõmiſſam. Sed reuertẽdo ad. q. ſ. formatã dicit Bal. in c. j. §. ſi quis de manſo. in titu. de cõtrouer. inueſti. ꝙ deberemus attendere cõmunẽ vſum loquẽdi vulgariũ. l. liberorum. §. ꝙ tamẽ. ff. de leg. iij. ꝛ etiã ibi facit mẽtionem de. q. ſtatuti predicti. Addite vos ꝙ ceſſante tali cõmuni vſu loquendi putarẽ in conceſſione principis etiã venire molendina non habentia molas qꝛ in beneficiis principum debemus facere largiſſimã interpretationẽ ꝗtũ ad preiudiciũ ipſiꝰ principis. l. beneficium. ff. de conſti. princi. ꝛ. c. cũ dilecti. extra de do.

4 ¶ † Sed ponamus princeps in principio cuiuſdam ſui territorij habebat vnum molẽdinũ qđ conceſſit mihi in feudũ deinde tractu tẽpo[…] ipſe princeps in inferiori parte eiuſ[…] territorij vult facere aliud molendin[…] ad hoc poſſit me inuito Bal. in. d. §. ſi q[…] de manſo. in. iij. colũ. videt velle ꝙ ſi[…] princeps tñ tenebit mihi ad interc[…] non enim poſſum eũ impedire iure ſ[…] nitutis qꝛ res ſua nemini ſeruit. l. in[…] cõmuni. ff. de ſerui. vꝛba. predio. Add[…] ibi Bal. ꝙ ego infeudatꝰ de primo mo[…] dino nõ potero aquã diſcurrentẽ ſu[…] tus meũ molẽdinũ abſorbere in pꝛ[…] meis qꝛ nõ eſt veriſimile principẽ ta[…] ius mihi concedere voluiſſe. ar. l. qui[…] nas edes. ff. de ſerui. vꝛb. predi. ¶ † U[…] terius quero de queſtione quotidia[…] dñs habẽs molendinũ in territorio ſ[…] facit ordinationẽ ſeu ſtatutum vel ge[…] nerale proclama ꝙ quilibet ſubditus [...] debeat ire ad molẽdinũ ipſius dñi[…] molendũ ꝛ non in alio et ad coquen[…] panem in furno ipſius dñi ꝛ non alib[…] Queritur nunquid iſta potuerit ordi[…] re ꝛ ſtatuere? arguit ꝙ ſic qꝛ dñi ſub[…] tis munera indicere poſſunt. Mun[…] autem quedam ſunt perſonalia qu[…] realia ꝛ quedam mixta. l. munerum[…] prin. ff. de mune. ꝛ hono. Item tribu[…] quedam ſunt tributa prediorum qu[…] dam capitis ꝛ generaliter tributum[…] citur omne qđ tribuitur. Jta vult g[…] in rub. C. de anno. ꝛ tribu. lib. x. Et i[…] muneribus inducẽdis ſeu impone[…] in primis conſideratum eſt perſona [...] nus dicens an habeat officium ita f[…] ciendi conſideratur etiam perſona c[…] inducitur an ſit ſubiecta vel non: v[…] eñ ꝛ potẽtia cauſe efficiende debet c[…] ſiderari an poſſit diſponere in paſſu[…] l. j. ff. de cura. ꝛ tuto. da. ab his. ꝛ ꝙ p[…] dicta duo cõſiderentur. vult glo. no[…] rubꝛ. C. quẽadmo. ciuil. mune. indic[…] lib. x. Si ergo munus predictũ eſt pub[…] cum videtur ꝙ dñs illud poſſit impo[…] re ſubditis ſuis. Scđo pro iſta parte [...] cit quia in iura. fidelitatis continet[…] ſubditus dñm ſuum exaltabit ꝗtũ p[…] terit. Jta vult glo. reputata ſing. in [...] in tit. qualiter vaſ. iura. debe. fide. in [...] feudo. vñ ſi ſubditus ꝛ fidelis ipſiꝰ d[…] nolit ire ad molẽdinũ dñi ſui ſꝫ vult ire ad alia molendina et afferre commodũ aliis nõ dicit exaltare imo magis velle deprimere dñm. Tertio nõs habemus ꝙ dñs quicꝫ põt imponere onꝰ capitationis vt hꝫ i. l. cũ antea. C. de agri. ꝛ cen 4 ſi. lib. xj. Si ergo põt id qđ magis grauat multofortius dꝫ poſſe id qđ minꝰ. Jta arguit iuriſcõſultꝰ in ſimili in. l. cõſueti. ff. de in litẽ iurã. ꝛ. l. videamus. §. pe. eo. ti. Jn cõtrariũ facit qꝛ aut voluimus dicere ꝙ ita ſtatuere ꝛ ordinare ſit iuriſdictiõis cõtẽtioſe vel ſaltẽ voluntarie ꝛ hoc nullo iure cauet cũ ħ ergo nõ ſit de aliqua ſpecie iuriſdictiõis dñs ita pcipiẽdo ſeu ſniando videt eſſe ad inſtar priuati: ergo ſuũ ſtatutũ ſeu ordinatio nihil vꝫ. l. fi. ff. đ iuriſdi. om. iud. ꝛ l. fi. ff. de obſe. a liber. patro. pſtã. Scđo capitula iuramẽti fidelitas ſunt certa ꝛ determinata. c. j. in tit. de for. fide. ꝛ. c. j. i tit. de no. for. fide. ꝛ. c. j. in fi. in ti. qua 5 liter vaſ. iura. debe. fide. ꝛ in illis nõ includit honor cõpellendi: ergo ſubditus nõ põt ad hoc cogi. ſi enim tenet ad certa capitula ab aliis intelligit liberatꝰ ar. l. cũ pretor. ff. de iudi. Tertio ire ad certũ locũ ad molẽdũ dꝫ eſſe de libera cuiuſlibet ptãte ar. l. viã publicã. ff. de via pub. Quarto in homagiis nulla dꝫ induci nouitas. l. cũ ſatis. §. caueãt. C. đ agri. ꝛ cẽſi. li. xj. Et hoc vult Spe. i ti. de feud. in. §. qm ſuper homagiis. ver. ego iuro ꝛc. Quinto ex quo ſubdito precipitur ꝙ vadat ad certum molendinũ ad molendũ ab aliis oĩbus phibet. l. cũ ita legatũ ſit. l. titio. ff. de cõdi. ꝛ demõ. ꝛ hoc etiã p pactũ fieri nõ poſſe vꝫ. l. nemo. ff. de pac. Quid dicendũ Bal. in quodam ſuo cõſi. incipiẽte. Jn xpi noie amẽ. vtrũ dñs ſic diſtinguit aut talis ordinatio reſpicit rẽ priuatã: puta qꝛ molendina ſunt de ppꝛio patrimonio ipſius dñi ꝛ queſtus ſeu redditus inde perueniens eſt etiam priuati iuris qꝛ tendit in burſam dñi ꝛ hoc caſu talis ordinatio tanꝗ ambitioſa nõ valet. l. ambitioſa. ff. de decre. ab ordi. faciẽ. Aut talis ordinatio reſpicit rẽpublicã: puta qꝛ ipſa molendina ſunt fiſcalia ꝛ queſtus ſeu redditus inde pueniẽs ſeruit publicis neceſſitatibus ꝛ hoc caſu valebit ordinatio dñi ſeu ſtatutum. Nam propter publicã neceſſitatem recedimus a priuata vtilitate. l. munerũ. §. itẽ. ff. de mune. ꝛ hono. l. vnica. prope fi. C. de cadu. tol. ¶ † Sed ponamus ꝙ hoies ꝛ ſubditi ipſius dñi intrant lõgiſſimo tpe ad molendinũ dñi ꝛ ad coquendum in furno ſuo nunquid in futurũ poterũt cogi vt vadãt. Cõcludite ꝙ nõ qꝛ in his q̃ ſunt mere facultatis nõ inducit conſuetudo necꝫ preſcriptio. Jta voluit Cyn. ꝛ oẽs doct. in. l. j. C. de ſerui. ꝛ aqua. ꝛ idẽ Cy. in. l. ij. C. que ſit long. conſue. Et Jo. an. in. c. Joannes. extra de cle. cõiug. ꝛ Jnno. in. c. bone. la. ij. extra. de poſt. prela. no. per Anto. de butr. ꝛ Jmo. in. c. cum eccleſia ſutrina. extra de cauſa poſ. ꝛ ꝓprie. in quibus locis cano. dicũt ꝙ ſi q̃s longiſſimo tpe receptauerit aliquẽ militem in domo ſua non tñ poterit cogi: vt receptet in futurum. ¶ † Sꝫ quero dñs loci hꝫ molẽdinũ ꝛ furnũ i ſuo territorio quidã ex ſubditis ſuis in feudo ſuo ppꝛio vult facere molendinum ſeu furnum vtrum hoc poſſit de iure: videt ꝙ nõ: qꝛ antiqua cõſuetudo non debet immutari in pꝛiudiciũ alterius vt habetur in. l. ſi manifeſte. C. de ſerui. ꝛ aqua. Cũ ergo dñs habeat molẽdinũ ꝛ furnũ ad q̃ hoies ſui ire cõſueuerãt iam lõgiſſimo tpe videt ꝙ ille etiã in fundo proprio non poſſet hoc facere. Jn cõtrariũ determinabitis qꝛ in fundo ppꝛio licitũ eſt edificare etiã in preiudiciũ alterius. l. fluminum. §. fina. cum. l. ſequen. ff. de dam. infec. ¶ Et hanc concluſionem limitabitis procedere niſi ſeruitus et obligatio perſonalis eſſet impoſita per not. in. l. fi. ff. de vſucap. vel niſi eſſet preſcriptũ ſed talis pſcriptio nũꝗ incipiet currere niſi a die prohibitionis facte illi ne debeat conſtruere molendinum vel furnum et propter phibitionem ipſe deſtitit nam tunc ipſe dñs incipit preſcribere ꝙ ſibi ſoli liceat habere molendinum ꝛ furnum per no. gl. or. in. l. qui luminibus. ff. de ſerui. vꝛb. pꝛedio. ꝛ per glo. in. c. abbate ſancti ſiluani. extra de ver. ſig. ꝛ eſt tex. valde no. ꝛ ibi Jnno. Ant. de but. ꝛ communiter doct. ita volunt in. c. ſignificante. extra de op

8 pel.¶ † Ulteriꝰ quero dñs loci fecit pa
ctū ⁊ cōuētionē mecū de molendo ſeu
moliſaciendo granum ad ſuū molēdi-
nū ꝑ me ⁊ familia mea oī anno vel im-
ꝑpetuū pro.x.libris omni anno ſoluen
dis.tēpore cōuētionis non habebā niſi
duos filios in ꝓceſſu tꝑis eſt aucta fa-
milia mea ita ꝙ vnuſqſꝗ filioꝝ meoꝝ
habet tantā familiā quātam habebam
tꝑe cōtractus vtrū dñs tenebit oībus
illis de familia mea moliſacere granū
ꝓ eodem pretio. Arguitur ꝙ ſic:qꝛ iſta
nomina vniuerſalia recipiūt augmētū
⁊ etiā diminutionē.l.pe.cū ſua gl.ff.de
fun.inſtr.⁊.l.peculiū.ff.de le.ij.Scdo ꝓ
iſta ꝑte facit.l.ſi ſeruitus.ff.de ſer.vrb.
ꝑdi.vbi dicit ꝙ ſeruitꝰ impoſita lumi-
nibus intelligit tam de ꝑſentibꝰ ꝙ̄ fu-
turis. Tertio ꝓ hoc facit qꝛ debemꝰ in
ſpicere ꝙ euenire pōt.l.ſi qs domū.§.j.
ff.loca.nota.in.l.inter ſtipulātē.§.ſacra
menta.ff.de ver.ob. Quarto ad idē ad-
duco pulchra notata Alb.de ro.in.l.ru
tillia polla.ff.de ꝯtrahen.emp.vbi dici
tur ꝙ ſi ego ꝯduxi molendinū vbi erāt
quatuor rote cū pacto de ſoluēdo decē
modios frumēti pro qualibet. Si ego
cōductor poſtea faciā ꝯſtrui nouā rotā
in illo molēdino nihil tenebor ſoluere
pro ea locatori. Quinto adduco ꝓ hac
parte eundem Alb.in aut.hoc ius por
rectū ver.vnā aliā qōnem.C.de ſacro
ſan.eccle.vbi dicit ꝙ ſi paterfa.ꝯuenit
cū monaſterio vt pro certa pēſione mo
leret granum ꝓ ſe ⁊ familia ipſius:⁊ in
ſucceſſu tꝑis familia fuerit aucta tene
bit monaſteriū de ſtricto iure molere
pro eadem penſione dummodo tꝑe cō
tractus monaſterium nō fuerit leſum.
¶ In cōtrariū facit tex.in.l.nō modꝰ.C
de ſer.⁊ aqua. Scdo qꝛ verba in dubio
debent intelligi ſm tꝑs cōtractus.d.l.
rutillia polla.facit.l.ſi ita.ff.d' aur.⁊ ar.
leg. Tertio infinitas eſt euitanda.l.fi.
C.de ſac.ſan.ec.vnde ſi acta reperiat fa
milia mea videt ꝙ teneat augere pen
ſionem. Quarto pro eadē ſnīa adduco
elegāter nota.Dy.⁊ Alb.i.l.cui fundꝰ.
ff.de cōdi.⁊ demō.vbi dicūt ꝙ ſi cōceſ-
ſum eſt alicui ꝙ poſſit i ſylua incidere
ligna pro ſe ⁊ familia ſua ⁊ ille cui facta
eſt ꝓmiſſio in ſucceſſu tꝑis augerit fa-
miliā in tantū ꝙ q̇libet filioꝝ ſuoꝝ ha-
tantā familiā ꝙ̄ habebat ipſe pr̄fa.tꝑe
cōtractus nō poterit vnuſq̇ſꝗ filioꝝ li-
gna īcidere ꝙ̄tū expediet ſibi ⁊ fami-
ſue. Sꝫ oēs poterūt ſolū incidere ꝙ̄tū
paterfa.tꝑe cōuentionis potuiſſet. In
iſto paſſu in.q.facti dicebā ita eē diſtin
guendū aut ꝓmiſſio eſt facta ſub noīe
vniuerſali:puta qꝛ ꝓmiſit ꝓ me ⁊ fami-
lia mea.⁊ iſto caſu:qꝛ iſta nomina vni-
uerſalia recipiunt augmentum ⁊ etiā
diminutionē.d.l.pe.de fundo inſtru. Et
tūc ſiue aucta ſit ſiue diminuta familia
tenebit dñs loci moli facere granū ſub
eadē penſione ſeu eodē ꝑtio. Et hoc eſt
de mēte.d.Petri de ancha.in.c.ꝙ̄ro.ex
tra de deci. Aut ꝯuentio ſeu promiſſio
fuit facta ſub noīe particulari:puta qꝛ
ꝓmiſit molere granū ſeu coquere pro
me ⁊ duobus filijs meis ⁊ tūc iſta limi-
tata cōuentio limitatū ꝓducit effectū
l.in agris.ff.de acqui.re.domi.⁊.l.ful-
nius.§.ꝙ ſi aduerſus.ff.qui ⁊ ex q̇.cau.
in poſ.ea. Aut ꝓmiſſio ſeu conuentio
fuit facta ſub noīe indefinito:puta qꝛ
ꝓmiſit molere granum pro me ⁊ filijs
meis. Et iſto caſu intelligit de filijs q̇
reperiunt tempore ꝯtractus nō aūt de
alijs.d.l.rutillia polla.faciūt no.ꝑ bar.
in.l.ſi pluribus.ū.de le.ij. Et ita intelli-
gat ꝙ habetur in.l.nō modus.ſ.allega-
ta. Aut ꝯuentio fuit facta ſub nomine
generali:puta pro me ⁊ omnibus libe-
ris meis ⁊ hoc caſu eſt ſubdiſtinguen-
dū qꝛ aut conuentio talis fuit facta ad
certū tꝑs aut imperpetuū aut ſimplici-
ter:primo caſu qñ ad certū tꝑs.ꝯcluden
te intelligendū eſſe de liberis q̇ ꝑ tꝑe
reperirent qꝛ ꝑtes ꝯhētes poterūt co-
gitare hūc caſuꝫ euenire poſſe ꝑ not.ꝑ
Bart.in.d.l.iter ſtipulātē.in.§.ſacra. Et
qꝛ v̄ba gn̄alia dn̄t gn̄aliter itelligi.l.l.
§.⁊ gn̄aliter.ff.de leg.ꝑſtā.idē eſt in ſcdo
caſu qñ cōuentio ſeu ꝓmiſſio facta eſt
imperpetuum. Nō ob.arg.ꝙ infinitas
eſt euitāda qꝛ reſpondet hoc debere li-
mitari niſi verba conuentionis ſonent
ad oppoſitū.nā q̇s bn̄ ſe pōt obligare
imperpetuum.l.j.§.qui imperpetuū.ff.
ſi.ager vect.vel emph.pe. Premiſſa in-
telligatis quando familia creuit per
natiuitatem vel decreuit per mortem.
Secꝰ ſi creuiſſet ꝑ aliqḋ accidēs:puta
qꝛ ille cui dominus ita ꝓmiſerat factꝰ
eſt miles ⁊ oportet eū tenere ampliorē
familiam ꝙ̄ prius iuxta.§.cognatio.in
verbo largiorū.in aut.vt iudi.ſine quo.
ſuffra. Nā tunc talis augmentatio non
deberet nocere promiſſori per no.in.l.
ſed ſi legē.§.ꝙ aūt.ff.de peti.here. Ter
tio caſu ſubdiſtinctiōis qñ ꝓmiſſio fuit
facta ſimpliciter nō expreſſo aliquo tꝑe
certo nec etiā iperpetuū:puta qꝛ ꝓmi-
ſit ſimpliciter molere granū ꝓ me ⁊ li-
beris meis ꝓ decē libris in anno:tunc
ſiue augeatur numerꝰ liberorū ſiue de-
creſcat in vno anno:tamē nō erit augē
da penſio neqꝫ diminuēda ſed poſt an-
nū nō tenebit dñs molere ſub eadē pē
ſiōe aucta familia nec ēt debebit ſolui
eadē pēſione familia diminuta qꝛ in fi-
ne cuiuſlibet anni licitum eſt reſalire a
7 ꝯtractu ꝑ ea q̄ habent in.l.itē querit.§.
q̄ ipleto.ff.loca.¶ † An aūt qñ ꝑnceps
cōcedit mihi caſtrū cū pertinentījs ap
pellatione pertinentiarū veniāt molē
dina.vide ꝑ Bal.in.c.j.in.ij.co.in ti.de
capi.qui curiā vēdi.in libr.feu. Reliqua
ſpectātia ad materiā molendinorū.vi-
de per Bal.in.l.quominꝰ.ff.de flu.per
Bal.i.c.j.§.rurſus.in ti.de cōtrouer.in
ueſti.in lib.feudo.

1 Dñs alicuius loci an poſſit inhibe
re ſubditis ne venētur ad certa anima
lia aut volatilia.
2 Dñs alicuiꝰ loci an poſſit preſcribere
ius prohibendi venationem.
3 Dño inuito intrans fundū an ſi capiat
feras efficiātur ipſius capiētis an dñi.
4 Ingreſſus fundū alterius illo inuito ſi
aliquam venationē fecerit an poterit
in illo fundo detineri donec reſtituat
venationes.
5 Fera in laqueo detenta an ſit capiētis
an domini laquei.
6 Eripiēs ferā ab ore canis an teneatur
ad reſtitutionē.
7 Ruſticus inueniēs falconē alicuiꝰ dñi
venātis ſi apud ipſum moriat falco an
tenebitur dño.
8 Uenatio viris ſanctis ſemper legitur
prohibita.
9 Fluminum noīe an in inueſtitura feudi
cōprehendant nauigabilia.

Et cum vena-

1 tionibus. ¶ † Pro cōmēto
huius verbi quero de quo-
tidiana.q. dominus loci fa
cit preconizari ꝙ nemo audeat venari
ad capriolos lepores et perdices ſub
pena. An poſſit hoc facere de iure.
Pro clariori deciſione huiꝰ qōnis de-
betis ſcire ꝙ in.c.ſi nemo retia.in tit.
de pace tenen.⁊ eius vio.in lib.feu.dr
ꝙ nemo dꝫ tendere retia ſeu laqueos
ad venādū niſi ad apros vrſos ⁊ lupos
⁊ ille tex.hꝫ varios itellectꝰ. ¶ Primꝰ
eſt ponat caſuꝫ ſpālē i ꝑdijs ⁊ poſſeſſio
nibꝰ iperatoris ⁊ qḋ in illis nemo au-
deat venari.ſed iſte intellectꝰ nō plꝫ qꝛ
diuinat ad illū tex. Itē ſm illū intelle-
ctum deciſio de qua ibi eſſet localis cō
tra ea que habent in proe.illiꝰ libelli.
Secūdus itellectꝰ eſt qḋ nō liceat hoc
facere i via publica niſi q̇s vellet vena
ri ad apros lupos ⁊ vrſos:⁊ iſte intelle
ctus nihil valet qꝛ eſt ꝯtra tex.in.l.q̇ fo
ueas.ff.ad.l.aq̄l. Tertiꝰ itellectꝰ eſt qḋ
imperator hoc ibi ſtatuerit in priuile-
giū militū ⁊ nobiliū q̇ delectant in tali
bus ⁊ vetat ne inferiores ꝑſumāt vena
ri ad retia nec laq̄os ne ꝑiudicēt militi
bus ⁊ nobilibꝰ.ſꝫ iſte intellectꝰ nō vr̄
ꝓcedere ſm Ja.alua.ibidē qꝛ tex.gn̄ali
ter loquit dū dt nemo retia. Quartꝰ in
tellectꝰ ad illū tex.eſt ſm ꝑfatū doc.ibi-
dē ꝙ velit dicere qḋ cū ſit ꝓhibitū igre
di poſſeſſionē alteriꝰ inuito dño poſſeſ
ſiōis ꝓ venando.l.diuꝰ aucupibꝰ.ff.de
ſer.ruſti.ꝑdio.habet.in.l.iij.ff.de acq̇.
re.domi. Imo ſi quis inuito dño predia
ingrediatur pōt actionē iniuriarū cō
ueniri.l.iniuriarū.§.ſi.ff.de iniurijs.qꝛ
per tales actꝰ plerunqꝫ oriebant rixe
⁊ iniurie que inducebant violationem
pacis. Ideo imperator ibi ſtatuit ꝙ in
alienis predijs nemo audeat tēdere re
tia vel laqueos pro venando ⁊ iſte itel
lectꝰ videt ꝯuenire tub.dū dicit de pa.
tene.⁊ eiꝰ vio. Quītꝰ intellectꝰ eſt datꝰ
ꝑ Ja.de ardizo.de verona.i ſua lauda-

bili ſumma feu.in ti.de pace tenen.di-
cens ꝙ qꝛ imperatoꝛ in.§.proximo ibi
ꝓcedente q̇ incipit mercatoꝛ dixerat ꝙ
nō erat licitū poꝛtare arma.ꝛ qꝛ pote-
rat dubitari an ad venandum eſſet lici
tum poꝛtare arma.Jdeo in.§.nemo re
tia.determinat ꝙ nō niſi qñ itur ad ve-
nādū ad apꝛos ꝛ vꝛſos.cōiungite quan
tum intellectum ſuperi⁹ relatū cū iſto
quinto ꝛ habebitis veritatem ꝛ verum
intellectū.Aduertite qꝛ lꝫ tex.i.d.§.ne-
mo.ſolum loquaꝛ de apꝛis lupis vꝛſis
tñ idem eſſet dicendū de aliis eq̄ noci-
uis vt ſunt panthera ꝛ leones.l.d.eſſi.
cum duabus ſeq.ff.de edil.edict.Nunc
veniendo ad deciſionem q̄onis.s̄.poſſ
te dico vobis qđ Hoſti.in.c.non extra.
de deci.dicit ꝙ ſi dñs pꝛohibeat ſubdi
tis ne venentur ſeu aucupentur dꝛ eis
facere violentiā.Subdit tñ ꝙ debēt ca
uere ſubditi ne cogantur ſoluere penā
3 ſaltē de facto.†Cantela ꝑ dñis terra-
rū eſt ꝙ faciant iſtas pꝛohibitiones ꝑ
pꝛoclamata penalia qꝛ ſi ſubditi nō cō
tradicant ꝛ propter talia pꝛoclamata
deſiſtant a venando.dñs terre ꝯſtituiꝛ
in quaſi poſſeſſione ꝓhibēdi ꝛ ſi ꝑ lōga
tpa ſubditi acq̄eſcant dñs ꝑſcribit tale
ius ꝓhibēdi per no.in.l.j.ꝛ.d.C.de ſer.
ꝛ aqua.ꝛ ꝑ glo.ꝛ docto.in.l.q̇ luminib⁹.
Cautela etiā ꝑ ſubditis eſt vt imedia-
te cum habuerunt notitiā de ꝓclama-
5 te ſe opponāt ꝛ appellēt. ¶†Sed po-
namus ego intraui ſundū tuū te inui-
to ꝛ ibi cepi multas venationes nūq̄d
efficientur mei capientis.gl.in.§.fere.
inſti.de re.diui. determinat ꝙ nō.Sed
glo.tenuit cōtrarium in.l.iij.ff.de acq̇.
re.do.ꝛ glo.in.l.diuus pius aucupib⁹.
ff.de ſer.ruſti.pꝛedio.Et iſte vltime gl.
ſunt cōmuniter appꝛobate.ꝛ ita tenet
Bar.in.l.j.§.oia.ff.de acqui.re.do.ꝛ An
ge.in.d.l.diuus.vbi dicit hanc q̄onem
fuiſſe de facto in quodā nobili de odo
nib⁹ de ciuitate peruſij qui alienū fun-
dum ingreſſus fuerat dño inuito ꝛ ibi
cepit multas venationes.fuit determi
natū qđ erant ipſius capiētis nō obſtā
te ꝓhibitione facta ꝑ ipm dñm qui ꝓ
hibuerat ingreſſum.ſed do. Floꝛia.de
ſancto Petro.in.d.l.diuus.dictas glo.

cōtrarias reddit ad ꝯcoꝛdiā aut fruct⁹
fundi ꝯſiſtit in venationes que capiūt
ibidē nō efficiēꝛ mei capiētis. Et ita lo
quitꝛ l.d.§.fere.Aut fruct⁹ nō ꝯſiſtit in
venatiōe tūc efficienꝛ venatiōes capi
tis.ꝛ ita loquunꝛ gl.ꝯtrie.Dicit tñ Jo.
fa.in.d.§.fere.ꝙ ꝑmiſſa ꝓcedūt qñ p
uat⁹ ꝓhibuit ingreſſum fundi.Sed
iudex ꝓhibuiſſet tibi ingreſſum fun
mei ad mei inſtantiā ne ires venatū
fundo meo:tūc id qđ caperes ibi nō
ficereꝛ tui capiētis.alleg.opi.text.in.
q̇ fundū.§.q̇ ſciēs.ff.ꝓ emp.Subdit i
dē ꝙ qꝛ ibidem de ꝯſuetudine tolera
guarētie ꝛ defenſe vr̄ ſm eū ꝙ venatio
nes nō efficiunꝛ capiētis etiā qñ ꝑua
interdixit mihi ingreſſum fundi ſui
ſi ꝓhibitio iudicis pōt ipedire trāſla
tionē dñij.d.§.q̇ ſciēs multomagis le
cōſuetudinaria vt hꝛ in.§.ſi.inſti.de i
4 re natu.Et notetis bñ hec vba.¶†B
aūt illū q̇ ingreſſus fuit fundū meū in
inuito grā venādi poſſim inuitū retin
re in fundo donec reſtituat mihi ven
tiōes:Cōcluſio eſt ꝙ nō.ita tꝫ Ang
d.l.diu⁹ pius.ſꝫ bñ potero agere ac
ne iniuriaꝝ ꝯ eum qꝛ me ꝓhibente in
greſſus eſt fundū meū.l.iiuriaꝝ actio.
ff.de iniurijs.Jtē etiam armata man
poſſum reſiſtere ꝯ volentē intrare fun
duꝫ meū me inuito.Jta vult gl.in.l.iij.
5 §.plane.ff.de acq̇.re.do. ¶†Sꝫ quero
in laqueo meo detineꝛ quedā fera be
ſtia:alius capit eam:cuius erit.Cōclu
dite ꝙ erit capiētis.illud ergo qđ det
neꝛ in laqueis meis nō efficiꝛ meū niſi
illud manu capiam.text.eſt in.l.in la
6 queum.ff.de acqui.re.do. ¶†Jtē que
ro lupus vel miluus vel canis accepit
auē vel pecudē alicui⁹ ꝛ habet in oꝛe
ego eripio eā de faucib⁹ ſuis an tene
eā reſtituere pꝛioꝛi dño.Concludite q
ſic tex.eſt no.in.l.pomponi⁹.in.ſi.ff.de
7 acti.re.do. ¶†Querit vlterius quidā
nobilis ibat ad venandū ſeu aucupan
dum cū falcone amiſit ipſum falconē.
Quidaꝫ ruſticus reperit cum ſonalijs
ꝛ gectis ꝛ poꝛtauit ad domum ſuam e
eum tenebat ſub quodam bancho dan
do ſibi comedere carnes ſalſas:caſeū:
ꝛ rapras quib⁹ cibis vtebaꝛ ipſe ruſti

cus.Et ideo falco moꝛtuus eſt.vtrum
ruſticus tenebiꝛ ad reſtitutionem fal-
conis.pꝛima facie videꝛ dđm ꝙ non qꝛ
ruſticitati eſt ignoſcēdū.l.ij.§.ſi.ff.ſi q̇s
in ius vo.nō ie.Jtē ex quo nemo ꝓſeq̄
baꝛ falconē ruſticus ꝓbabiliter potuit
credere eū ꝑueniſſe in naturalē liberta
tē.Jn ꝯtriū determinabitis qꝛ culpa eſt
immiſcere ſe artib⁹ ad ſe nō ꝑtinētib⁹
l.culpa.ff.de reg.iu.ſicut iperitia impu
tatur medico q̇ male ſeruit egrotantē
l.illicitas.§.ſunt.ff.de offi.pꝛeſi.Et quē
admodū ruſtici nō audēt optare pecu
nias.l.dñi ꝑdioꝛum.cū gl.C.de argri.ꝛ
cenſi.lib.x.Jta nō ꝑtinebat ad ipm ru-
ſticū immiſceri ſe de tā nobili aiali.ꝑ-
terea ignoꝛātia nō pōt eū excuſare cū
eſſet cū ſonalijs ꝛ gectis ꝑ qđ ſignū de
monſtrabatur res ſignata quēadmodū
ad ſtigmata cognoſcimus fabꝛicenſes.
C.de fabꝛicē.li.xj.Et dicit Bal.in lectu
ra magna in aut.dos data.C.de dona.
añ nup.ꝙ ad ſignum cognoſcanꝛ balle
mercatoꝛū. Cōcludite ergo ruſticum
teneri nō.l.aq̇l.qꝛ nō interfecit falconē
ſed qꝛ pꝛebuit cauſam moꝛtis tenetur
actione in factū.l.qua actione.§.celſus
ff.ad.l.aq̇l.nec debebat credere ipꝫ fal
conē perueniſſe in naturalē libertatꝫ
qꝛ a natura nō naſcanꝛ falcones cū ſo-
nalijs ꝛ gectis ꝛ ex iſto ſigno poterat ꝑ
pendere qđ dñs non habebat eū ꝓ de-
relicto.l.falſus.§.ſi iactum.ff.de fur.Et
ita vt.s̄.determinat Bar.in ꝓpꝛiis ter-
minis in ſuo tracta.de falcone.Jncipiē
8 te cōes guido de baluchardo.¶†Addi
te ꝙ an ꝛ qñ premiſſa ſit venatio etiam
clericis vel monachis habetis glo.me
lioꝛē de coꝛpoꝛe iuris.i.c.qui venatiōi
bus.lxxxvij.diſt.ꝛ ꝑ gl.in cle.ne in agro
§.poꝛro:extra de ſtatu monacho.habe-
tur in.c.j.extra de clerico.venat.ꝛ Hie
ronymus ait ꝙ vnq̄ vidim⁹ ſeu legim⁹
venatoꝛem aliquē fuiſſe ſanctū.c.eſau.
lxxxvj.diſt.Piſcatoꝛē autē bene inueni
mus eſſe ſanctum.Et lꝫ imperatoꝛ in
pꝛopꝛia perſona dederit reſponſum ve
natoꝛibus.d.l.diuus.qꝛ pꝛinceps dele-
ctaꝛ in ſimilib⁹:videꝛ eſſe tex.i ꝯtriū in
l.ſi.ff.de iure immu.in verbo venatoꝛ.
tñ nō reperiꝛ ꝙ vnq̄ imperatoꝛ volue-

rit immunitatem venatoꝛibus dare ab
oneribus.l. venatoꝛibus . C. de excu.
9 mu.†Aduertite ad vnum quia plerun-
q̄ pꝛincipes in inueſtituris apponunt:
iſta verba cū aquagijs et aquaticis ac
venationibus ꝛ nobiles taliter inueſti
ti ꝑtendunt flumina etiā non nauiga-
bilia ꝛ ꝓhibitionē venationū venire in
inueſtitura.Et iſta poſſidēt ſine ꝯdictio
ne certe acquirunt ſibi vtile dñiū ꝛ ſu-
perioꝛi directum ꝑ no.per glo.in.l.ſi vt
certo.§.ſi duobus vehiculum.ff.cōmo.
ꝛ ꝑ no.ꝑ gl.in.c.ſi q̇s.per.xxx.in ti.ſi de
feu.defunc.fue.cōtrouer.in vſi.feu.Et
per no.per gl.in.l.ij.§.appoſita.ff.ſi cer
tum peta.

1 Piſcari in fluminib⁹ publicis oib⁹
licitum eſt.
2 Domini terrarum an poſſint pꝛohibe
re piſcationem in fluminib⁹ publicis.
3 Jus pꝛohibendi piſcationē in flumini-
bus publicis quo caſu queratur.

ET cum piſca
tionibus aquaticis ꝛ flu-
1 minib⁹. ¶†Jbi piſcatio-
nib⁹.Sciēdū eſt ꝙ in ma-
ri ꝛ in fluminib⁹ publicis
licitū eſt oib⁹ piſcari.l.ij.ꝛ.iij.ff.de re.
di.ꝛ.§.flumina.iſti.illo.e.ti.Niſi ex ꝯſue
tudine aliq̄s ꝑſcripſiſſet vt ſibi ſoli i ta
li loco fluminis publici liceret piſcari
qꝛ in iſtis attendiꝛ cōſuetudo.l.ſi q̇s.ff.
de diuer.ꝛ tempo.pꝛeſcrip.Et licet ius
piſcandi in talibus fluminibus publi-
cis ſit cōmune oib⁹ tñ mare ꝛ flumina
publica quantum ad iuriſdictionem ꝛ
pꝛopꝛietatem ſunt ſub ꝓtectione ceſa-
ris vt vult glo.ꝛ ibi Bal.in.d.l.ij.ff.de
re.diuiſ.Non obſtat.c.j.in verbo piſca
tionū in tit.q̇ ſint rega.vbi vr̄ ꝓbari ꝙ
piſcationes ſunt ceſaris:ergo videtur
ꝙ ius piſcandi nō ſit cōe omnibus qꝛ
reſpondetur ꝙ ille tex.dꝫ intelligi de
redditib⁹ publicis piſcationum velu-
ti ſi pꝛinceps erigeret publicum vecti
gal de iſtis piſcationibus:nam tales
redditus ſunt ceſaris iuxta.l.inter pu-
blica.§.fin.ff.de verbo.ſignifi.Et hunc

ſntellectũ accommodauit Jaco.alua. 11
2 in.d.c.j.que ſint rega.¶†Sʒ q̃ro nũ-
quid barones ⁊ dñi terrarũ poſſint pro 12
hibere piſcari in talibus fluminibus
publicis de principe non eſt dubium ꝑ
l.ſeruitutes.§.pe.ff.de ſer.ri.gñali.vr̃
ꝓma facie dicẽdũ ꝙ tales barones poſ
ſint facere talẽ ꝓhibitionẽ q꞉ q̃ errore
dñi ꝙ in terris eorũ ſunt iperatores q꞉ 1
hodie diuiſum eſt iperiũ vt notat glo.
in rubrica.C.de ſtudijs liber.vrb.ro.li.
xj.In eodẽ errore videt̃ ꝙ poſſint ꝓhi-
bere piſcari.Sed Jo.fab.in.d.§.flumi-
na.determinat totum cõtrarium q꞉ ſi-
cut preſidẽs ꝓuinciarum non poſſunt
ꝓhibere.ita nec iſti dñi terrarum ſeu 2
barones.l.iij.§.plane.ff.ꝙ vi aut clam.
Et ita dicit ſeruari in curia Francie.
3 †Hoc tñ dicit niſi ex cõſuetudine pin-
guius ius eſſet ipſis baronibus acqui
ſitũ.puta q꞉ aliq̃ ꝓhibuiſſent ſubditis
ſuis ne irent ad piſcandum in tali flu-
mine publico ⁊ ſubditi non ꝯtradixiſ-
ſent illi prohibitioni imo ꝓpter illã de
ſtiterunt longo tempore.nam tũc eſſet
acquiſitum ius prohibendi per no.per
Bar.in.l.lapilli.in.iiij.q.ff.de re.diui.
faciũt ea que habent̃ in.l.fi.ff.de vſuc.
Et habetur per cano.in.c.ſignificanti-
bus.extra de appella.

1 Proprietas fluminum publicorũ
dicitur eſſe ceſaris.
2 Flumina publica quo ad proprietatem
ſunt illius ciuitatis ⁊ populi ꝑ cui⁹ ter
ritorium diſcurrunt.
3 Edificare in flumine publico quando ⁊
cui liceat.
4 Flumina publica q̃ ad vſum cui⁹ ſint.
5 Dominus alicuius loci locans domũ
ſuã cum territorio an intelligend⁹ ſit
etiam loc aſſe flumina.
6 Verbum concedo eſt verbum genera-
le ⁊ debet intelligi ſcd̃m naturam act⁹
ſuper quo interponitur.
7 Flumina an veniãt in ꝯceſſiõe feudoꝝ.
8 Flumen exiſtens in confinio duarum 3
ciuitatũ ſeu duoꝝ territoriorũ cui⁹ ſit.
9 Poſſidere flumen quãdo quis dicat̃.
10 In fluminibus an ſit dare iuriſditionẽ
⁊ imperium.

Jus piſcandi in fluminibus eſſe cõm
ne multis modis limitatur.
Jus prohibendi piſcationem quãto
pore poſſit acquiri.

V Bi fluminib⁹
Debetis ſcire qđ flumi
q̃dã ſunt priuata q̃dã pu
ca.l.j.ff.de flu.†Et aduer
te q꞉ proprietas fluminũ publicorũ
ceſaris q꞉ ſunt de regalibus.c.j.in
ſint rega.Sed cum hodie ciuitates
bardie ex cõſuetudine ꝑſcripſerint
rum imperium ⁊ regalia vt vult glo
magna in fi.in.§.iuſiurandum alias
in.§.nulla.i aut.de defen.ciuita.†Flu
mina publica quo ad ꝓprietatem ſun
illius ciuitatis ſeu populi per cui⁹ te
ritorium diſcurrunt.vt vult Ange.in
fluminum.in prin.ff.de dam.infect.v
luit Bar.in.l.quo minus.ff.de flu.in
col.ꝙ hodie oẽs ciuitates italie ꝑſc
pſerũt iperiũ ⁊ regalia ſicut ciuita
lõbardie ex ꝯſuetudine vel priuile
pacis cõſtã.Ex ꝓmiſſis ſequit̃ ꝙ in
bus fluminib⁹ publicis nõ eſt lici
edificare molẽdina vel alia ingen
ſi cũ licentia ꝓncipis vel ſenat⁹.l.
ſi q̃s a principe.ff.ne q̃d in lo.pub.
niſi de licentia ⁊ autoritate ciuita
ſeu populi habentis merum imper
⁊ regalia vnde bononieñ.q꞉ haben
prietatem fluminis Rheni poſſent c
cedere priuato ſine iniuria tamen
iuſq; edificandi molẽdina in illo flu
ne Rheni ſm̃ Ang.in.d.l.fluminũ.
eſt ſi quis habet autoritatem ſeu lic
tiã ⁊ lege municipali:puta virtute
turi vel conſuetudinis.Et ita intelli
tur tex.in.l.ij.cum ſua glo.in ꝟbo.
ge.ff.ne q̃d in loc.publi.Item eſt ſi h
beret licentiam ⁊ autoritatem ab a
miniſtratorib⁹ habẽtib⁹ merũ iperiũ
regalia per no.per Bart.in.l.iij.§.pl
ne.ff.ꝙ vi aut clam.Premiſſa ꝓced
in flumine publico nauigabili vt eſt
3 dus ⁊ ſic de ſimilibus†certum ſi eſſet
flumen publicum ſed nõ nauigabile
cet vnicuiq; edificare in illo flumin
abſq; permiſſu principis vel ſenatu
niſi eſſet vetitus ab ipſo principe vel

ſenatu caſus eſt in.l.quo min⁹.ff.de flu.
4 ¶†Nunc quero ad quem pertineant
flumina publica quo ad vſum.Conclu- 6
dite ꝙ vſus taliũ eſt cõmunis adeo ꝙ
ius piſcãdi cõpetit oibus in eis.l.ij.ff.
ne quid in lo.pub.⁊.d.§.flumina.Et ex
eo ꝙ vſus eſt cõis reſultat ali⁹ effect⁹
q꞉ locus eſt ꝓoccupatio.l.ij.§.j.ff.ne q̃d
5 in lo.pub.¶†Sed q̃ro dñs ville ſeu ca
ſtri locauit mihi ſeu in emphyteoſiʒ cõ
ceſſit caſum ſuuʒ cũ toto territorio nũ
quid in tali locatione veniant flumina
Bar.ſingulariter i.l.j.C.de manci.⁊ co-
niũt riui aquaꝝ neq; põtes neq; flumi
na neq; loca ſterilia penitus inhabita-
bilia ad culturã niſi ꝯten⁹ a q̃ eſt expe 7
diens ad culturam rerum cõductarum
vel in emphyteoſim cõceſſarũ.Et ideo
ſm̃ eum dñs ville ⁊ caſtri poterit de re
ſiduo aque vti pro collibus ⁊ predijs
ſuis ꝙ noteris do.Lud.ro.in ſuis ſing.
in.lxiij.cõmendans iſtud dictum Bart.
dicit eleganter ꝙ conceſſo caſtro cum
territorio non venit in tali conceſſiõe
locus ſterilis neq; vſus fluminum.Et
idem voluit clariſſimus doctor.d.Mar
ti.de lau.in tract.de principibus.in ru
bri.de caſtellanis in fi.ij.co.⁊ ambo mo
uentur per no.per Bar.in.l.j.Ego l.q.
facti dicebam ꝙ aut prefati duo doc.lo
quunt̃ de cõceſſione plenaria puta fa-
cta ti.donationis vel vẽditionis ⁊ tũc
iudicio meo male loquunt̃ quia in tali 8
donatione ſeu venditione facta de ca-
ſtro cum toto territorio veniunt etiam
flumina ⁊ etiam loca ſterilia per nota.
per Bal.in.c.j.in tit.de capi.qui curiaʒ
vendi.Et per eundem Bald.in.c.j.§.ad
hoc.in titu.de pac.iur.fir.Ad idem con
tra prefatos doct.allegabant id quod
vult pulchre Bald.in.c.j.§.ſi quis de
manſo.in tit.de cõtrouer.inueſti.in eo.
lib.vbi dicit ꝙ conceſſo mihi caſtruʒ ꝑ
principem in tali conceſſione veniunt
omnes munitiones perpetua deſtina-
tione patriſfamil.ibi poſite vt ſunt tra
buti bõbarde baliſte ⁊ mãconelli ꝙ fa- 9
ciunt no.ꝑ eũ.Bal.in fi.ff.de cõſti.Sed
ſi prefati doc.intelligerũt de cõceſſiõe
nõ plenaria:puta de ea q̃ ſit ti.locatio

nis vel emphyteoſis:tũc credo eos bñ
dicere ꝑ dictũ Bart.⁊ ꝙ ita potuerunt
intellexiſſe.ꝓbo†q꞉ verbum cõcedo eſt
verbũ gñale ⁊ dʒ intelligi ſm̃ naturam
act⁹ ſuꝑ quo iterponit̃.Ita vult Arch.
in.c.j.in ver.ꝯcedat.extra.de vſ.lib.vj.⁊
idẽ Arc.i.c.j.de iniur.⁊ dã.da.De iſto
verbo cõcedo videte ꝑ eundẽ.in.l.vxo-
rẽ.§.fi.ff.de leg.iij.⁊ per Bal.in.c.titi⁹.
in tit.ſi de feu.defunc.fue.controuer.ꝑ
eun.Bal.in.l.non ambigit̃.in fi.co.ff.de
leg.per Joã.de imo.in.l.patre filium.§.
pluribus.ff.de leg.iij.per eun.Imo.i.c.
paſtoris.extra de dona.et per do.Pa-
nor.in.c.qđ venerabili.extra de excep.
⁊ eſt opti.tex.in.l.ad eum que eſt.l.fi.ff.
de dona ¶†Ulteri⁹ q̃ro nũq̃d flumi-
na veniãt in ꝯceſſione feudorũ.puta q꞉ ꝓn
ceps đt ꝯcedo tibi tale caſtrũ cũ terri-
torio de tali flumine vſq; ad tale.Arch.
format iſtã.q.in.c.eccl'ias.xiij.q.j.⁊ con
cludit ꝙ veniũt flumina ꝓpter iſtã di-
ſtinctionẽ de ⁊ dictionẽ đ vſq; ⁊ veniũt
vbi incipiũt ⁊ vbi finiũt.Et ita determi
nat Bal.no.in.c.j.§.ſi q̃s de mãſo.i pe.
co.in ti.de conuer.inueſti.⁊ etiã ꝓpter
iſtã dictionẽ ad:q̃ eſt adiunctiua vt vo-
lunt prelati docto.in locis allegatis.
¶Et an iſta dictio vſq;:ſtet incluſiue
vide per Bart.in.l.patronus.§.j.⁊.ij.ff.
de leg.iij.⁊ per eundeʒ in.l.meminiſſe.
ff.de offi.proconſul.⁊ lega.⁊ per Bald.
in aut.cui relictum.C.de interdict.vin.
toll.¶†Sed ponamus ꝙ flumẽ ſit in
confinio duarum ciuitatum ſeu duorũ
territoriorum.Reſpondeo preſumitur
eſſe cuiuſlibet vſq; ad mediũ fluminis
l.arbor.ff.cõi diui.⁊ ideo in ijs que ꝯti
nentur vſq; ad medium fluminis pre-
ſumptio ẽ ꝓ vtraq; ciuitate quo ad iu-
riſditionẽ ita no.bar.i trac.tiberiadis
in.x.col.in ver.item videdũ eſt.⁊ ẽt vult
Bal.in.c.ex lr̃is.circa pe.co.extra.de ꝓ
ba.ꝙ eſt bñ notandũ.Limitetis tñ hoc
eẽ verũ niſi ꝑ alterã ciuitatẽ tm̃ fuiſſet
illud flumẽ poſſeſſuʒ q꞉ tũc iuriſdictio
diſtrict⁹ ꝑtineret ſolũ ad illã ciuitatẽ.
¶Sed ꝓ declaratione qñ q̃s dicat̃ poſ
ſidere vel quaſi aliqđ flumen.Reſpon-
deo ꝙ ille q̃ habet imperiũ ⁊ iuriſditio
nẽ in illo flumine preſumit̃ illud poſſi-

dere ita dicit Bar. in tract. tiberiadis.
ſub rubrica de alueo. ⁊ ē de mēte Bal.
in. l. ſi plures. in. x. col. de cōdi. inſer. Et
hoc notetis q̄ꝛ ſepe cōtingit. ⁊ hoc mul
tū facit ꝯtra brixiēſes pro veronēſib⁹.
Nā ciuitas ⁊ dn̄i verone q̄ ꝑ ſuis tp̄ib⁹
fuerūt ſemꝑ exercuerūt imperiū ⁊ iuriſ
dictionē in lacu garde ⁊ iō dicunt poſ
ſediſſe illū lacū ⁊ adeo q̄ð ita fuit ðter 1
minatū ꝑ magnificū cōſiliū ſapiētiū ci- 2
10 uitatis venetiarū. ¶ † Unū ēt notatis
q̄ð ſicut in terra eſt dare iuriſdictionē 3
et imperiū. ita ⁊ in aquis ⁊ fluminib⁹.
Ita determinat expreſſe Ang. in. l. inſu
le pars. ff. de iud. ⁊ Bar. i. l. j. C. de claſſ.
li. xj. Et not. cano. in. c. vbi piculū. extra
de elec. lib. vj. ¶ Et ex hoc infert Ang.
in. d. l. inſule. ff. de iudi. ꝙ ſi maleficium
eſſet commiſſum in mari ī aliquo loco 1
magis ꝓpinquo ciuitati ipſarum iuriſ
dictio ⁊ diſtrictus ſuper ip̄o maleficio
11 cōpeteret ipſi ciuitati piſane. ¶ † Ad
dixi. ſ. ius piſcandi in fluminib⁹ eſſe cō
mune dꝫ limitari multis modis. Prio
ſi flumē eſſet ꝓuatū q̄ꝛ tūc ei cui⁹ eſſet
liceret piſcari ⁊ nō aliis. tex eſt in. l. in-
iuriarꝫ actio. ff. de iniur. Scðo fallit qñ
q̄ꝛ ꝓſcripſiſſet vt ſol⁹ piſcaret in tali lo
co fluminis. d. l. iniuriarū actio. §. ſi. cū. l.
ſeq. Tertio fallit qñ illud ius piſcandi
eēt ꝓuatū: puta q̄ꝛ ꝓnceps mihi vēdidiſ
ſet certā piſcariā in certo loco talis flu
minis. Et ita pōt intelligi. c. j. in v̄bo pi
ſcationū reddit⁹ in ti. que ſint rega. in
li. feu. Quarto fallit qñ vicin⁹ me⁹ ſe
obligaſſet ꝑ ſtipulationē ꝙ ſibi nec he-
redib⁹ ſuis vnq̄ꝫ liceret piſcari in tali
flumine: nā tūc talis conuētio ē valida.
tex. ē cū ſua gl. i. l. vēditoꝛ. i ꝓn. ff. cō. ꝓd.
Et ðt ibi Pau. de ca. ꝙ hoc hꝫ locū ne-
dū i mari: ſꝫ ēt i aliis aq̄s. Quinto fallit
qñ eēt ꝯſuetudo ꝙ nō liceret alicui pi
ſcari i tali flumie niſi ꝑ vſu publico. Nā
tūc talis ꝯſuetudo bñ valeret. d. l. vēdi
toꝛ. §. ſi ꝯſtat. ff. cō. pred. Et aduertite ꝙ
iſtð ius piſcandi ꝓſcribit tāto tp̄e cui⁹ 2
initū memoria nō extat. In ꝯtriū q̄ꝛ per
tp̄s ꝓdictū ꝓſcribūt ēt loca publica. l. ħ
12 iure. §. duct⁹ aq̄. ff. de aq̄. q̄. ⁊ eſti. ¶ † An
āt ſufficiat quē fuiſſe ꝑ ſpatiū. xx. vl̄ xxx
annoꝝ ad hoc vt aliū ſupueniētē poſſit

ꝓhibere piſcari. habetis de hoc gl. o[...]
§. flumina. in v̄. cibus. inſti. de re. diui[...]
¶ Per ꝓmiſſa infert ad. q. nunq̄d q[...]
poſſit preſcribere ꝙ ſolus habeat mo[...]
lēdinū in flumine publico de quo vid[...]
te Bal. in ꝓpꝛiis terminis in. l. lapill[...]
ħ. ⁊. iij. q. ff. de rerum diui.

Verbum inueſtire quid importe[...]
Fodere licet cuilibet in fundo propr[...]
ſine leſione ſupficierum.
Princeps ineſtiēs vaſallū de caſtro c[...]
territoꝛio ſalinis ⁊ argētifodinis an i[...]
telligi debeat ēt de ſalinis ⁊ argētifo[...]
nis repertis in loco publico.

Cum argent[...]
fodinꝫ ⁊ ſalinis. ¶ † Q[...]
ro ð publica. q. vt ſcia[...]
quē effectū operētur i[...]
verba inueſtituris. Q[...]
dam ꝓuat⁹ habebat vnum prediū [...]
mōte et ibi erant vene ſubterranee [...]
reperiebant metalla auri vel argē[...]
cotes que ſunt lapides ad acuēdū [...]
rū: q̄dā volebat metalla illa fodere [...]
dicto predio. dñs ꝓdij ꝓhibebat. Q[...]
rit nūq̄d hoc poſſit. videt ꝙ ſic. q̄ꝛ ſ[...]
q̄cq̄d eſt ſupra illud ꝓdiū vſq̄ꝫ ad cel[...]
ipſi⁹ ꝓuati cui⁹ eſt fundus. l. alti⁹. C. [...]
ſer. ⁊ aqua. Ita quicquid eſt inferius d[...]
ꝑtinere ad ip̄m fundū hinc eſt ꝙ lic[...]
eſt mihi fodere in fundo meo dūm[...]
tāgā de fundo vicini mei. l. fluminū [...]
ſi. ⁊. l. ꝓcul⁹. ff. de dā. infec. Scðo ꝓ i[...]
ꝑte tex. i. l. diuoꝛtio. §. ſi vir in fundo. [...]
ſol. ma. vbi ſi in fundo dotali reperia[...]
lapidicine vl̄ argētifodie ꝑtinēt ad v[...]
rē ⁊ idē in ſalinis. l. foꝛma. §. ſaline. ff. [...]
cēſ. Tertio iſta ſnia cōꝓbat ꝑ. l. v[...]
toꝛ. §. ſi cōſtat. ff. cōia ꝓdio. inducendo [...]
locū a ſpāli. Nā ibi inuito dño fund[...]
cebat fodere lapidicinā q̄ꝛ ꝯſuetudo [...]
ci ita ſe habebat ergo videt tenere [...]
litera ſec⁹ eſſe de iure cōmuni. † Cō[...]
riam ſententiaꝫ tenuit Pau. de caſ[...]
d. §. ſi vir in fundo. vbi dicit ſe habuiſ[...]
q̄ſtionē de facto in ciuitate pergami [...]
quibuſdam qui per aliquod tempus fo[...]
derāt ſub terra prediorū ꝓuatorū [...]

narum ⁊ ibi reperiebantur cotes ⁊ erāt
vene ſubterranee. Reperiebat etiā ibi
metallū argenti conſuluit ipſe Pau. de
caſtro ꝙ cuilibet licebat ſub terra fode
re ſine leſione tñ ſuperficiei prediorum 1
ꝓpter publicā vtilitatem. allegat text.
cū ſua glo. in. l. quoſdā. ⁊ in. l. ⁊ cuncti. C.
de metal. lib. xj. Ad. l. venditoꝛ. §. ſi con- 2
ſtat. ipſe reſpondet ꝙ loquitur in lapidi
cina que reperitur in ſuperficie fundi q̄
non poteſt fodi ſine leſione fundi vnde 3
inuito domino fundi non licet fodere
niſi conſuetudo habeat contrarium. d. 6
§. ſi conſtat. ſed nos loquimur in venis
metalloꝝ argēti ⁊ auri que ſub terra re
periuntur ⁊ ſine leſione ſuperficiei fun
di poſſunt fodi. ⁊ idē dicit in cotib⁹ pre 7
dictis. Ad tex. in. d. §. ſi vir in fundo. ip̄e
reſpondet ꝙ dꝫ intelligi ſm predicta.
Sed cōtra iſtā opinionē vr̄ tex. in. c. j. in 8
verbo argentarie. ⁊ in ver. ſalinarū. in
titu. que ſint rega. in lib. fendo. vbi tex. 9
vr̄ ꝓbare ꝙ ſaline ⁊ argentifodine ſunt
de regalibus ⁊ ſic ſpectant ad principeꝫ
d. Floꝛi. de facto Petro doc. bononieñ. 10
in. l. ſed ſi inter duos. alias in. l. equiſſi-
me. §. inde eſt queſitū. ff. de vſufruct. di- 11
cit ꝙ qñ iſta metalla auri vel argēti re-
periunt i fundis ꝓuatoꝝ pertinēt ad 12
ipſos ꝓuatos qui ſunt dñi feudorū ſꝫ
ſi reperiātur in locis publicis tunc per
tinēt ad principē. d. c. j. in ti. q̄ ſint rega. 13
Do. Marti. laud. in. d. c. j. idē vr̄ velle ꝙ
dñs Flo. dicēs q̄ð ſi ſaline reperiant in 14
loco publico ſpectant ad principē quia
ſunt de regalibus. ⁊ ita intelligitur tex.
in. d. c. j. in v̄bo ſalinarum. Idem in au-
rifodinis ⁊ argentifodinis ſed ſi reperi
rentur in loco ꝓuato erūt dñi ipſius 1
fundi. pro hac opin. ego allego tex. ad li
terā in. l. iij. in fi. cū ſequē. ff. de re. coꝛū.
2 ¶ † Ex premiſſis ꝑꝫ quē effectū operē-
tur verba ꝓdicta qñ apponunt in inue-
ſtituris: nam ſi princeps inueſtiat vaſal
lum de caſtro ⁊ territoꝛio cuꝫ ſalinis ⁊
argentifodinis ⁊ ſaline ſeu argentifodi
ne reperiantur in loco publico pertine
bunt ad ipſum vaſallū qui eſt loco prin
cipis. ſed ſi reperiantur in feudis ꝓua
toꝛum ſpectabunt ad illos qui ſunt do-
mini illoꝛum. ⁊ iſta ſententia videt mi

hi de iure verioꝛ. ⁊ de cotib⁹ predictis
habetis tex. in. l. cotem ferro. ⁊ in. l. ce-
ſar. ff. de publica.

Filius an poſſit feudū paternum
acceptare ⁊ repudiare hereditatem pa
ternam.
Regula ꝙ filius debeat ſimul accepta
re feudum ⁊ hereditatem paternā: aut
vtrūq̄ꝫ repudiare.
Titulus an fil. vel agna. qualr̄ ſit inter-
pretandus. ⁊ nu. 4. ⁊. 5.
Stāte ſtatuto ꝙ femina excludatur ab
hereditate paterna an ſi pr̄ habeat feu
dū ad feminas trāſibile: an v̄tute talis
ſtatuti excludat femina ab ipſo feudo.
Filius ſi viuēte pr̄e renūtiet heredita-
ti paterne cum iuramento: an excludet
a feudo paterno.
Filius an bñficio inuētarij poſſit acce-
ptare feudū paternū ⁊ hereditatē pr̄is.
Fili⁹ renuntians feudo ⁊ here. pr̄ an ſi
poſtea illa poſſideat ſit libera ſeruitus
feudalibus aut oneribus hereditariis.
Carboniana bono. poſ. vel bo. poſ. ven-
tris noie habeāt locū in feudalibus.
Nepos repudians hereditatē pr̄is an
poſſit ſuccedere auo in feudo auito.
Pater acquirens feudū de nouo an poſ
ſit illud ſtipulari vni ex filiis: ita ꝙ aliī
nihil habeāt.
Mortuo patre infeudato an cōtinuetur
poſſeſſio feudi in filium.
Filius an ſuccedat in feudo preſcripto
per patrem.

Itaq̄ð ipſi i-
ueſtiri habeant. ¶ † Que
ro vtrū filius poſſit acce-
ptare feudū paternū ⁊ re
pudiare hereditatem pa-
ternam. cōcludite ꝙ nōꝛimo hꝫ neceſſe
aut acceptare vtrūq̄ꝫ aut vtrumq̄ꝫ repu
diare: ſecus eſt in agnato q̄ꝛ pōt acce-
ptare feudum ⁊ repudiare hereditatē.
tex. eſt in. c. j. in tit. in filio vel agna. Ra-
tio diuerſitatis eſt q̄ꝛ fili⁹ hꝫ feudū me
diāte patre vnde venit ex ꝑſona patris
cū oꝛit a pr̄e ſꝫ agnat⁹ nō ſic. c. j. in ti. de
gradu. ſuc. in feu. ⁊ l. c. j. in ti. de ſuc. feu.

2 ¶†Regulā ꝑdictā ꝙ filius hꝫ neceſſe
vtrūqꝫ acceptare vel vtrūqꝫ repudiare
limitabitis multis modis. Primo vt ꝓ
cedat qñ inueſtitura eſt facta alicui ꝑ ſe
ꝛ heredibꝰ ſuis nā hoc caſu nō pōt filiꝰ
vaſalli accceptare feudū et repudiare
hr̄ditatē ſꝫ hꝫ neceſſe vtrūqꝫ acceptare
vel repudiare vtrūqꝫ. Et ita intelligit
ille titulꝰ an fil. vel ag. Secus ſi inueſti-
tura eſſet facta pro ſe ꝛ filiis ſuis vel ꝑ
ſe ꝛ liberis ſuis nā hoc caſu liberi poſ-
ſent acceptare feudum ꝛ repudiare he-
reditatē ar. l. vt iuſiurandi. §. ſi liberi. ff.
de ope. liber. ꝛ. l. cū ꝓnoꝰ. §. cū libertꝰ.
ꝛ. l. ſi operarū. ff. eo. ti. Hāc limitationē
dedit Jac. de ard. veronē. ꝛ idem voluit
And. de yſer. in. d. c. j. ꝛ idē An. in. c. j. §.
hoc quoqꝫ. in ti. de ſucceſ. feu. Hanc ean
dē opi. tenuit Jac. de bel. in. c. j. in ti. de
eo q̄ ſibi ꝛ heredi. ſuis. Bal. quoqꝫ i. d. c.
j. an filius vel agna. ſequitur iſtā ſniam
faciendo tres caſus. Primus eſt qñ q̊s
accepit feudū ſimpl'r. Scđs qñ accepit
pro ſe ꝛ heredibꝰ ſuis. Et iſtis duobus
caſibus ſm eū hꝫ locū ille titulꝰ an filiꝰ
vel agnatꝰ. Certus eſt caſus qñ accepit
feudū ꝑ ſe ꝛ filiis ſuis vel ꝑ ſe ꝛ liberis
ſuis ꝛ hoc caſu liberi potuerūt retine-
re feudū ꝛ repudiare bona hereditaria
addo vobis. Jo. de imo. idē volētē in. c.
ex pte. i fi. xv. col. extra de feu. ꝛ ibidē dīt
3 Imo. ꝙ iſta eſt cōis opi. ¶†Scđa limi
tatio eſt qꝛ titulꝰ an filiꝰ vel agna. dꝫ in
telligi qñ filiꝰ incepit primo acceptare
feudū: nā tūc nō pōt repudiare hr̄dita-
tē pr̄nā ſꝫ hꝫ neceſſe vtrūqꝫ acceptare.
ſꝫ ſi primo icepiſſet acceptare hr̄ditatē
pr̄nā bñ poſſet poſtea repudiare feudū
paternū etiā iuito dño. c. j. in ti. de vaſ.
q̄ cōtra cōſti. lo. Et hāc limitationē po-
nit Odoffre. in ſumma ſua ſub rubricel
la. Utrū q̊s poſſit repudiare heredita-
tem pr̄is. ꝛ placet Bal. ꝛ Jaco. alua. in
4 d. c. j. ¶†Tertia limitatio etiā vt titulꝰ
an filiꝰ vel ag. debeat intelligi qñ ad fi-
liū aliq̊d ꝑuenit de hr̄ditate pr̄na vel ꝑ-
uenire pōt alioq̊n ſi nihil in bonis hꝫ
pr̄ et ipe pr̄ alienaſſet feudū. tūc filiꝰ ad
mitteret ad illđ feudū ꝗuis nihil đ bo
nis hr̄ditariis haberet. Ita dīt elegāter
Jac. de belui. i. c. titiꝰ. i fi. col. in tit. ſi de

feu. defunc. fue. ꝯtro. i lib. Feud. hoc di
ctū ſeq̇t Bal. i. l. cū ſm. i fi. co. C. de fide
iuſ. Addite Jo. rey. idē volētē in ſuo co
mēto. c. iperialē. §. pena. i. vii. col. i ti. de
ꝓh. alie. feu. ꝑ Fede. Et placet. d. Mar
5 laudē. in. d. c. j. an fil. vel agn. ¶†Quar
ta limitatio eſt qꝛ tex. in. d. c. j. an fil. ve
ag. dꝫ intelligi qñ filiꝰ pōt habere he
ditatē patris: puta qꝛ fuit heres inſti
tutus a patre vel ſuccedit ab inteſta
to. Alioquin ſi eſſet inſtitutus in re ce
ta vel ſolūmodo i legitima alio vniue
ſaliter inſtituto tūc lꝫ filiꝰ nō dicat he
res pr̄is vt habet in. l. ſi q̊s priore. ff. ad
treb. ꝛ in. l. quoties. ff. de here. inſti. tñ
poterit habere feudū paternū ſm Ja
de ardizo. ꝛ Jaco. de belui. ꝛ Jaco. alua
in. d. c. j Et hoc caſu ſm eos nō teneb
filiꝰ rñdere pro oneribus hereditati
Itē dicit Bal. in eo. c. j. qñ filiꝰ eſſet pr
ritus in teſtō paterno. nā tūc ſucceda
i feudo paterno nec neceſſitabit ann
lare teſtamētū paternū qꝛ nullū eſt
eiꝰ fauorē vt habet in. l. filio ꝓterito.
de iniuſt. rup. irritoqꝫ teſt. ergo pōt
nūtiare. l. ſi iudex, circūuēto. ff. de mi
ꝛ. l. ſi q̊s in cōſcribēdo. C. de pac. Idē
exheredato a pr̄e qꝛ nō obſtāte exhe
datiōe poterit hr̄e feudū auitū ſm An
de yſer. i. c. j. i ti. de ſuc. feu. de quo ꝑ Ja
6 alua. i. d. c. an filiꝰ vel ag. ¶†Quinta li
mitatio eſt qꝛ ſi vigore ſtatuti filia ex
cludit ab hr̄ditate pr̄na ꝛ pr̄ hr̄et feu
dū qđ trāſiret ad feminas poſſet illa
lia habere feudū ꝗtūcūqꝫ ſit excluſa ab
hereditate paterna ꝛ hoc eſt de men
Bal. in. d. c. cū ſm. in fi. ꝛ de mēte eiuſdē
in. d. c. j. an fil. vel agna. Et hoc expreſſe
7 vult ibi Jacob. alua. ¶†Sexta eſt limi
tatio quā ponit Bal. in eodē. c. j. dicens
ꝙ ſi filiꝰ viuēte pr̄e renūtiet heredita
ti pr̄ne cū iura. qđ facere pōt vt habe
i. c. ꝗuis. ex̄ de pac. li. vj. tñ mortuo pr̄e
poterit habere feudū pr̄nū ꝗuis ren
tiauerit hereditati pr̄ne. Et ibi dicit
Bal. ꝙ iſta cautela nō fuit ab aliis adin
uēta/neqꝫ excogitata. Et ꝑ iſta limita
tiōe facit qꝛ i gñali renūtiatiōe heredi
tatis pr̄ne nō cōphēdit feudū ſꝫ Bal. i
auē. i ſucceſſiōe. C. đ ſuis ꝛ leg. Optie fa
cit tex. i. c. i gñali. i ti. ſi đ feu. defun. fue.

8 controuer. ¶†Septima fuit limitatio
An. de yſer. in. d. c. j. an filius vel agn. et
ceteri ſequunt. dicit eñ ꝙ filius pōt ac
ceptare feudū paternū et hereditatem
patris bñficio inuentarij. Et iſtud inuē
tariū eſt magne vtilitatis qꝛ liberabit
bona feudalia ab oneribꝰ hereditariis
ꝛ ſolū tenebit filiꝰ creditoribꝰ heredita
riis iuxta facultates hereditatis pa-
terne ꝙ ē valde notañ. Uos aūt dicite
ꝙ lꝫ dictū And. đ yſer. ſit veꝝ ꝑ quo fa
ciūt no. in. l. fi. §. in ꝯputatiōe. C. de iure
delibe. tñ iudicio meo iſta ꝓprie nō eſt
limitatio ſeu fallētia ad. d. c. j. an fil. vel
ag. qꝛ hoc caſu filius bñ hꝫ vtrūqꝫ licet
9 hereditatē paternaꝫ acceptauerit cum
bñficio inuētarij. ¶†Sed pone filiꝰ re
nūtiauit feudo ꝛ hereditati paterne. de
inde reperit tenere ipm feudū vl' here
ditatē paternā nunq̇d tenebit ad ſerui-
tia feudi et ad opera hereditaria Jaco.
de ardi. et Jaco. alua. in. d. c. j. an fil. vel
agn. determināt ꝙ ſic. ꝑ. l. ſi is qui. ff. de
10 acquir. here. ¶†An carboniana bono
rū poſſeſſio de q̄ in. l. j. C. de carbo. edi.
vl' bonoꝝ poſſeſſio vētris noie habeāt
locū in feudalibꝰ? Bal. elegāter in. d. c.
11 j. determinat ꝙ ſic: ꝛ ceteri ſequūt ꝑ rō
ne. l. j. §. lex falcidia. ff. ad. l. fal. ¶†Que-
ro vlteriꝰ nepos vult repudiare hr̄dita
tē patris ſuccedere auo in feudo auito
nunquid poſſit. Odof. dicebat ꝙ nō per
generalitatē ſepe allegati tit. an fil. vel
ag. Et idē videt velle Bal. in. l. qui ſe pa
tris. C. vnde libe. Sed ipſemet Bald. in
d. c. j. an fil. vel ag. circa hoc elegāter di
ſtinguit hoc modo aut filius deceſſit in
tali ſtatu in quo pōt habere heredem
aut nō. Primo caſu diſtinguendū eſt qꝛ
aut ipſi filio erat feudū acquiſitū ꝛ tūc
nepos nō pōt venire ex pſona aui ad il
lud feudum ſed opꝫ ꝙ veniat tanꝗ he
res heredis. l. fi. C. de here. inſti. aut ipi
filio nō erat feudū acq̇ſitū. ꝛ tūc qꝛ ex
pſona patris nō pōt venire qꝛ reſpectu
patris feudū eſt caducum. iđ nepos ad
mittet ex pſona aui. Secundo caſu ꝑn.
qñ deceſſit filiꝰ in tali ſtatu in quo po-
terat habere heredem. tunc dicit Bal.
ꝙ feudum eſt ſeparatum ab heredita-
te ꝛ ideo nepos poteſt illđ obtinere ex

perſona aui. Et hanc diſtinctionem ſe
quit Jac. alua. ꝛ. d. Mart. laud. in. d. c. j.
dicebat tñ dñs Jo. de blonoſco qđ ne-
pos nō pōt admitti ad feudū auituꝫ ex
pſona aui niſi fuiſſet ꝯceptus tpe mor
tis ipſiꝰ aui ꝑ. l. titius. ff. de ſuis ꝛ legi.
ꝛ ꝑ. l. ſi q̊s filiū. C. de inoffi. Sed hoc eſt
falſum ſm Bal. in. d. c. j. qꝛ cū liberi ſuc
cedant vſqꝫ ad infinitū. c. j. §. cū vero co
radus. in titu, qui. feu. da. poſ. Et agnati
ſaltem vſqꝫ ad ſeptimum gradū vt ha-
bet in. c. j. §. hoc quoqꝫ. in tit. de ſucceſ.
feud. Impoſſibile eſſet dicere ꝙ omnes
eſſent concepti tempore mortis eiꝰ qui
fuit ſtirpes communis agnationis. Et
talis impoſſibilitas patet per rerū na-
turam. Et ideo non indiget probatione
ſ. vt inquit tex. in. l. vbi autem nō appa-
ret. §. illud. ipſa nā manifeſtiſſima eſt. ff.
de verb. obli. Addite vos ꝙ Bal. tenet
eandē ſententiā in. l. ſi in pſonā. C. de fi-
deiuſ. vbi dicit ꝙ etiā nepos cōceptus
poſt mortē aui eſt ſucceſſibilis in feu-
do. ꝛ hoc placet. d. Marti. laud. in. d. c. j.
§. hoc quoqꝫ. in tit. de ſuc. feud. Ad. l. ti-
tius. ꝛ ad. l. ſi quis filiū. ꝫ. in cōtrariū al
legatas rñdebitis ꝙ loquunt in ſucceſ
ſione hereditaria ſed in feudalibus ne
pos non ſuccedit tanꝗ in re heredita-
ria ſed tanꝗ ex prouidentia principa lr̄
vel aliter ſucceſſio feudoꝝ nō defertur
ex. l. ciuili cōmuni vel ꝓtoria ſꝫ bñficio
coradi ꝛ ex moribꝰ ampliandis bñficiū
12 coradi. d. §. cū vero coradꝰ. ¶†Sꝫ q̊ro
pater acquirit feudū de nouo nunquid
poteſt illud feudum ſtipulari vni ex fi-
liis ita qđ aliis nihil habeant. Bald. in
l. j. in. xxviij. q. ff. de rerū diui. determi
nat ꝙ ſic per ea que habent in. l. auus.
ff. de pac. ꝛ in. l. continuus. §. fi. ff. de ver
13 bo. oblig. ¶†Item quero nunquid mor
tuo patre infeudatio cōtinuetur poſſeſ
ſio feudi in filiū. Bal. in. l. cum antiquio
ribus. circa. ix. col. vbi tractat materiaꝫ
ꝓmogeniture. C. de iure delibe. vr̄ vel-
le ꝙ ſic. Sꝫ in ꝯtriū eſt veritas qꝛ poſſeſ
ſio feudi nō trāſit etiā in filiū niſi ſit ap
prehēſa ꝑ no. per gl. in. l. cū miles. ff. ex
quib. cau. maio. facit. l. cum heredes. in
prin. ff. de acqui. poſ. Et hanc ſniam te-
nuit Jo. rey. in commento. c. imperia

lē.§.preterea ſi q̇s infeudatus.in ti.de
ꝓhi.alie.feud.ꝑ Fede.⁊ Bald.expſſe in
14 c.j.in.ij.col.in tit.q̇d ſit inueſti.¶ †An
aūt filiꝰ ſuccedat in feudo preſcripto ꝑ
patrē videt ꝙ nō q2 non dicit eſſe vera
inueſtitura.Contrariū determinabitis
in primis autoritate Bal.in.c.fi.i ti.de
feu.da.i vicē.l.cōmiſſorie.Mouet Bal.
ꝙ preſcriptio equipollet veritati vt no
ta.in.l.j.C.de ſer.et aqua.Et hāc ſniam
dicit ꝓbari in.d.c.fin.vbi dicit ꝙ ſi q̇s
ꝑ.xxx.annos tenuit rē tanꝗ̄ feudalem
preſtādo ſeruitia dn̄o deinde moriatur
filius ſuccedit in tali feudo preſcripto.
Secūdo ꝯprobabitis hāc deciſionē au
toritate eiuſdem Bal.in.l.liberti.C.de
oper.libe.⁊ placet.d.Mar.laud.i.c.j.in
j.col.in ti.q̇.mo.feu.conſti.pon.ꝙ note
tis.¶ Quero etiā vaſallus deceſſit re-
licto filio ⁊ dn̄s cōſentiētibus agnatis
inueſtiuit illū filiū tāꝗ̄ de feudo in no-
no lꝫ eſſet feudū antiquū deinde mori-
tur filiꝰ inueſtitꝰ ſine liberis.An agna-
ti ſuccedant in illo feudo an vero dn̄s ſu
perior illiꝰ feu.gl.no.in.d.c.j.in tit.an fi-
lius vel agn.determinat ꝙ agnati erūt
excluſi.Et hanc ſniam ſequuti fuerunt
Jaco.de bel.Jaco.de ardizo.⁊ And.de
yſer.Bal.et Jaco.alua.ibidē.¶ Sꝫ po-
namus ꝙ nō conſentientibus agnatis
fuiſſet ille filius inueſtitꝰ tanꝗ̄ de feu-
do nouo vbi tn̄ erat feudum antiquum
an talis inueſtitura ꝑiudicabit agnatis
Bal.quē ceteri ſequunt in.d.c.j.prime
allegato determinat ꝙ nō ꝙ dn̄s i ꝑiu
diciū agnatorū nō pōt mutare ſeu alte-
rare naturā feudi.ar.l.fin.ff.de pac.⁊.l.
ſi poſt mortē.§.fi.ff.de bo.poſ.ꝯ tab.Et
iſta theorica multū bn̄ ꝓbat in.d.c.j.an
filius vel agn.Eodē modo vaſallus in
preiudiciū agnatoꝝ nihil pōt facere in
feudo antiquo hec regula ꝓbat in.c.j.
in.§.⁊ eorū.⁊ ibi Bal.in tit.de vaſal.de
crep.etatis.Et q2 regulaꝫ hēmꝰ ꝙ mor
tuo p̄re filius infra annū ⁊ diē dꝫ face-
re ſibi renouare inueſtiturā.c.imperia-
lē.§.ſi q̇s infeudatꝰ.i ti.de ꝓhi.alie.feu.
ꝑ Fed.al's ꝑuabit feudo vt ibi.¶ Que-
ro an ſufficiat ꝓbare lapſuꝫ anni ⁊ diei
a morte patris.Cōcludite ꝙ nō ſꝫ opꝫ
etiā ꝓbare ꝙ filius ſe immiſcuit here-
ditati paterne habendo ſciētiā mortis
paterne.Itē opꝫ ꝓbare ꝙ habebat cō-
ſciētiā qualitatis feudi ⁊ niſi iſta ꝓbent
non poterit priuari feudo lꝫ ſit lapſum
tp̄s anni.ita elegāter determinat Bal.
et ceteri ſequunt in.c.j.in ti.de capi.co
ra.ꝙ eſt bn̄ notādū in practica.Et hanc
opi.ſequutus eſt clariſſimus doc.Ale
de imo.ſuo cōſi.lxxix.quaſi ad fi.in.j.v
lu.ſuorum conſiliorum.

1 ☞ Verba iſta:⁊ quibus concedere e
alienare voluerunt quid importent.
2 Verba iſta cui ius dabit in inueſtitur
feudali appoſita non debent alterar
naturam feudi.
3 Inueſtitura feudali facta nō data licē
tia alienādi an poterit taliter infeuda
tus ſubinfeudare alium ſine licenti
domini.
4 Subinfeudatio nō durat niſi ad vita
ſubinfeudantis.
5 Subinfeudās an ſibi poſſit aliquid ſi
de feudo retinere.
6 Dn̄s ſuperior an poſſit cōpellere va
lum vaſalli ſui ad ſibi ſeruiendum.
7 Preſcriptio veniēs in ſequelā titul
quē peruenit titulus ad eundē reuer
tur ius preſcriptionis.
8 Vaſallus an ſine licentia dn̄i poſſit r
feudalem cōcedere in emphyteoſim.
9 Vaſallus an poſſit rem feudalem cōc
dere ad libellum.
10 Vaſallus an in re feudali poſſit conſt
tuere ſeruitutem.
11 Vaſallo remittente ſuis hoibus aliq
ſeruitiū ſi feudū ad dn̄m reuertat an t
nebitur ſtare illi remiſſioni.
12 Liberū dominiū nō habēs nō pōt libe
re trāſferre rem ſed cū ſua qualitate.
13 Vaſallus an poſſit in re feudali alte
cōſtituere vſumfructum.
14 Vaſallus an poſſit concedere annu
fructus in re feudali.et nu.15.
16 Vaſallꝰ an de rebꝰ ſuis feudalibꝰ po
ſit in teſtō relinquere pauperibus.
17 Vaſallus an pro filia ſua maritāda po
ſit dare feudū in dotem.
18 Mulier hn̄s feudū an poſſit illud mar
to dare in dotem.
19 Maritus an poſſit in feudo conſtitue
vxori ſue donationē ꝓpter nuptias.

ITa etiā quod
ipſi vaſalli et eorum here-
des et ſucceſſores ⁊ quibus
concedere et alienare vo-
1 luerint habeāt ⁊ poſſideāt.¶ †Quero
quē effectū importēt iſta vba ⁊ quibus
cōcedere et alienare voluerint.In hoc
reperio varias opi.nā Spe.in tit.de lo
ca.§.nūc aliq̄.v.xciiij.Refert opi.Ja.de
bel.⁊ dicit ꝙ ꝗꝗ iſta vba eſſent appoſi
ta in inueſtitura tn̄ vaſallꝰ ſeu emphy-
teota nō poterit alienare rē feudalem
ſeu emphyteoticā ſine conſenſu dn̄i q2
vba ꝑdicta debēt intelligi ſm naturam
cōtractus.l.ſi ſtipulatus.ff.de vſu.⁊.l.ſi
vno.ff.loca.Et cū iſta opi.trāſit Jo.an.
ibi.in addi.ad ſpec.Bal.aūt in.l.j.i.xlv.
q.ff.de rerū diui.dicit ꝙ qn̄ inueſtitura
feudi ſunt appoſita iſta verba concedo
tibi rē in feudū pro te et heredibꝰ tuis
⁊ cui concedere ſeu alienare volueris.
Iſta verba important liberā ptātē poſ-
ſendi alienare dictū feudū etiā ſine licē
tia dn̄i.allegat tex.ad literā in.c.j.in ti.
de feu.nō habē.ꝓpri.na.feu.Idē in effe
ctu voluit ip̄e Bal.i.l.liberti.libertiq3.
in pe.col.C.de ope.lib.Bar.de Sali.in
l.fi.in pe.col.C.de iure emphy.etiā tꝫ ꝯ
opi.Spe.Mouet q2 niſi ita dicamꝰ ver
ba ꝑdicta nihil operarent ꝯ.c.ſi papa.
de priui.li.vj.⁊.l.ſi qn̄.ff.de leg.j.Subiū
git tn̄ ꝙ vba ꝑdicta nō importabunt ꝙ
dn̄s videat remiſiſſe laudemium q̇d de
bebat ꝯſequi ex illa alienatiōe.⁊ putat
Jaco.de belui.ita voluiſſe Ang.quoq3
in.l.cū eſſeꝫ.§.cū pluriū.ff.cōia.ꝑdi.etiā
tꝫ ꝯ Spe.dicēs ꝙ ꝑ iſta verba ⁊ quibus
cōcedere voluerit dat libera ptās alie
nādi etiā ſine licētia dn̄i.Joā.de Imol.
in.c.potuit.in antepe.char.extra de lo
ca.etiā tꝫ cōtra opi.Spe.ꝑ rōnē ꝑdictā
q2 al's vba ꝑdicta nihil operarēt:ſub-
dit tn̄ tenendū eſſe mēti dictū Spec.cū
quo tranſit Jo.an.⁊ ideo ſm eū dubiuꝫ
eſſet tenere ꝯriū Jo.rey.in ſuo cōmen-
to.c.īperialē.§.habeo circa.iij.col.hāc
opi.reducit ad cōcor.hoc modo aut in
inueſtitura ſunt appoſita iſta vba.Ita
ꝙ tu ⁊ heredes tui ⁊ q̇bꝰ dare ⁊ cōcede
re volueris idē habeāt ⁊ iſto caſu pote
rit vaſallus alienare ſine licētia dn̄i ꝓ
pter illud vbū habeāt q̇d debēt itelligi
cū effectu.Ita ꝙ vaſallus habeat libe-
rā ptātē alienādi ⁊ ꝙ ille in quē aliena-
bit habeat illud feudū allegat.l.habere
duobꝰ modis.⁊.l.id apud.ff.de v.ſign.⁊
ita ſꝫ eū ꝓprie loquit tex.in.d.c.vnico
i ti.de feu.nō habē.ꝓpriā naturā feud.
¶ Aut ſimplr̄ ſint appoſita iſta vba et
q̇bꝰ cōcedere ſeu alienare volueris vel
iueſtiuit vaſallū cū pacto q̇d poſſet alie
nare ⁊ iſto caſu nō poterit alienare ſine
licētia dn̄i.Et ita intelligat opi.Spe.In
ſecreto iuris putarē ꝙ qn̄ dn̄s in inue-
ſtitura dat licētiā alienādi vel apponit
illa vba ⁊ q̇bus concedere vel alienare
volueris ꝙ hoc caſu vaſallꝰ poſſit alie
nare ſine licētia dn̄i vt volūt Bal.Sal.
Ang.⁊ Imo.in locis allegatis q2 alias
iſtud pactū nihil opatet.⁊.d.Alexā.de
imo.in ſuo cōſi.j.al's.x.iij.vo.tꝫ ꝯ Spe.
Tenebitis tamen mēti cōcor.Jo.rey.
2 ¶ †Quid aūt ſi i inueſti.eſſent appoſi
ta iſta vba ꝯcedo tibi talē rē in feuduꝫ
pro te ⁊ tuis heredibus ⁊ cui ius dabit
Bal.i.d.l.liberti.i pe.col.dicit q̇d ꝑ iſta
vba cuius dabit nō intelligit alterata
natura feudi imo iportāt merā naturā
feudi q2 inueſtitor retulit pactū ad ius
allegat no.ꝑ Bar.in ſimili in.l.Caiꝰ.ff.
ſoluto matri.faciūt no.in.l.qui mutua.
3 ff.māda.¶ † Sed ponamus ꝙ in inue-
ſtitura nō ſit data licentia vaſallo neq3
tacite neq3 expſſe alienādi feudū vtrū
ip̄e vaſallus inueſtitus de feudo poſſit
ſubinfeudare aliū de eodē feudo ſine li
centia dn̄i vr prima facie dicendū ꝙ nō
q2 infeudendo vr vaſallus alienare q2
trāſfert vtile dominiū.l.fi.C.de re.alie.
nō alie.⁊ alienatio eſt interiecta vaſal-
lo ſine licentia dn̄i.c.imperialē.in ꝑnc.
in ti.de prohi.alie.feu.per Fede.in vſi.
feud.In cōtrarium determinabitis ꝑ
tex.in.c.j.§.j.in titu.qualiter oliꝫ pote.
feu.alie.et in.c.ij.§.ſimilit.⁊.§.ꝑfecto.
in ti.de leg.cora.⁊ in.d.c.imperialem.§
calidis.⁊.§.firmiter.et in.§.illud.¶ Ad
uertite tamen ꝙ tria requirunt ad hoc
vt vaſallus poſſit ſubinfeudare ſine
licentia domini.Primo ꝙ hoc faciat
ſincere et ſine fraude.Secundo ꝙ ſub-

infeudet ei q̄ ſit ſimilis cōdictiōis ꝛ q̄
litatis ſicut eſt ipſe vaſallus:debet eñ
ſubinfeudare pari vel maioꝛi nō autē
inferioꝛi ſe.Tertio eſt neceſſe ꝙ ſubin
feudet ſub eiſdē pactis ꝛ condictionibꝰ
ſub q̄bꝰ tenebat feudum.Iſta eſt gl.val
de notabilis cōiter appꝛobata in.c.j.§.
preterea.in titu.de capi.coꝛa.in li.feu.
4 ¶ † Unū tñ volo notetis ꝙ qñ vaſallꝰ
ſubinfeudat aliū illa infeudatio nō du
rabit niſi ad vitā ipſius ſubinfeudātis:
vñ ſi ipſe ſubinfeudās moriat̄ ſine libe
ris ꝛ ſit feudū antiquū:agnati poterūt
poſtea reuocare illḋ feudū q2 reſoluto
iure datoꝛis reſoluit̄ ꝛc.c.j.§.rurſus.in
ti.de cōtro.inue.ꝛ.l.lex vectigali.p̄dio.
dicta.ff.de pig.Et iḋ in.q.facti cū q̄daꝫ
nobilis vidēs ſe carere ꝓle ꝛ eſſe i ſene
ctute ſubinfeudaſſet aliū in feudo ꝛ de
ceſſiſſet ſine liberis ꝯſului ꝙ agnati po
terāt reuocare illā infeudationē et ad
hoc in ꝓpꝛijs terminis And.de yſer.in
c.j.§.j.in ti.ꝑ quos fiat inue.ꝛ plꝫ ibi.d.
Mart.lau.ꝛ idē voluit ipſe.d.Mar.i.c.
titiꝰ.in ti.ſi de feu.defunc.fue.ꝛ cōtro.
5 ¶ † Sed q2 dixi.ſ.vaſallum poſſe ſubin
feudare alteri.Quero an aliq̄d rema
neat apud ipm vaſallū ſubinfeudanteꝫ.
Pꝛima facie vr̄ dicēdum ꝙ nō q2 vaſal
lus ſubinfeudando alteri trāſſert vtile
dn̄ium q̄ḋ hꝫ vnde nihil vr̄ apud ipſuꝫ
remanere ꝑ ea q̄ habent̄ in.l.ex aſſe.ff.
ad treb.ꝛ l.l.ſi vt certo.§.ſi duobꝰ vehi
culū.ff.ꝯmo.Uos determinabitis ꝯtriū
ꝛ dicetis ꝙ apud ipſum vaſallū ſubin
feudantem remanet quodā quaſi vtile
dn̄iū rōne iuris vaſallicj q̄ḋ hꝫ in vaſal
lū quē ſubinfeudauit.ita d̄t no.Jo.rey.
in ꝑal.c.impialē.§.illḋ.i ti.de ꝓhi.alie.
6 feu.ꝑ Fede. ¶ † Itē q̄ro de pulchꝛa.q.
nūq̄d dn̄s ſupꝛioꝛ poſſit cōpellere vaſal
lū vaſalli ſui ad ſibi ſeruiēdum.glo.mo
net iſtā.q.i.c.j.§.fi.in ti.de ꝯtro.iue.ꝛ ni
hil clare determiat Ja.d̄ belui.et And.
de yſer.i.d.§.fi.determiat ꝙ dn̄s ſupꝛioꝛ
nō poſſit vaſallū vaſalli ſui ad ſibi p̄ſtā
dū ſeruitia cōpellere.Mouet̄ q2 vaſallꝰ
vaſalli mei nō eſt vaſallꝰ meus.ſicut ſo
ciꝰ ſocij mei nō eſt ſociꝰ meꝰ.l.nā ꝛ ſo
ciꝰ.ff.ꝑ ſocio.Bal.aūt i.d.§.fi.ad fi.col.
determinat ꝯtriū dicēs ꝙ dn̄s ſupꝛioꝛ po

terit cōpellere ſcḋm vaſallum ad preſtan
dum ſibi ſeruitia:ꝛ cōpellit eum ꝑ ſub
tractionē bn̄ficij allegat ea q̄ habentur
in.§.adeo.inſti.de loca.ꝛ condu.Itē ſcḋm
Bal.poterit dn̄s ſupꝛioꝛ hr̄e regreſſum
ꝯ vaſallū vaſalli ſui tanq̄ ꝯ debitoꝛem
debitoꝛis ſui allegat no.ꝑ glo.ꝛ doc.in
l.ꝑ hr̄de.§.ſi q̄d rn̄.ff.de acq̄.her.Jac.al
ua.in.d.§.fi.ſeq̄t opi.Bal.quā coꝛrobo
rat ꝑ tex.in.c.ij.§.ſilr alie.feu.per Fed
allegat etiā Jac.de ardi.veronē.in ſum
ma ſua feudo.in titu.qui.mo.feu.amit.
ſub rubꝛicella eodē pacto vaſallus de
in feudum.Jo.rey.in ſuo cōmen.d.c.im
perialē.§.illud.dicit ꝙ in hoc caſu ſcḋs
vaſallus requiret̄ a ſuo ꝓpꝛio ꝛ imme
diato dn̄o et dn̄s ſupꝛioꝛ req̄ret ſuū va
ſallū imediatū vt ſibi p̄beat ſeruitia et
ille vaſallus p̄ſtabit ſeruitia dn̄o ſuo [illegible]
iuuamine ſui ſubuaſalli.Et ꝑ iſta ſen
tia faciunt no.in.c.j.§.fi.in titul.de p[illegible]
iur.fir.in li.feu.In ſecreto iuris pu[illegible]
rem ſcḋm vaſallū nō poſſe cōpelli ꝑ dn̄[illegible]
ſuperioꝛē qui nō eſt ſuus dn̄s imme[illegible]
tus.Pꝛimo q2 actio perſonalis que[illegible]
petit ipſi dn̄o nō tranſit in ſingular[illegible]
ſucceſſoꝛem.l.j.§.ſi heres.ff.ad treb.[illegible]
fi.§.fi.ff.de contrahen.emptio.Et ꝑ[illegible]
ſententia facit optime tex.qui non rep[illegible]
ritur in hoc coꝛrectus in.c.j.l.§.j.in ti[illegible]
quali.olim pote.feu.alie.Ad moti.alle
gata per Bal.vos poteſtis reſponde[illegible]
ꝛ pꝛimo ad no.i.d.§.adeo.ꝙ licet ibi di[illegible]
catur ꝙ pꝛimus emphyteota poſſit ag[illegible]
re cōtra ſcḋm emphyteo.vel actione [illegible]
ſcriptis verbis vel cōditione ex lege [illegible]
men ibi non dicitur ꝙ dominus dire[illegible]
ctus poſſit agere ꝯtra ſcḋm emphyte[illegible]
Ad.l.pꝛo herede.§.ſi quid tamen cu[illegible]
ſua glo.poteſtis reſpondere ꝙ ibi be[illegible]
dicitur ꝛ not.ꝙ creditoꝛ poteſt facere
mitti in poſſeſſionem iuris libertoꝛu[illegible]
ꝛ vaſallorꝫ debitoꝛis ſui.de quo ꝑ Ba[illegible]
in.l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.ff.d[illegible]
dāno.infec.ꝛ per Bald.elegāter in au[illegible]
ei qui iurat.C.de bon.auto.iudic.poſſ[illegible]
Sed in dicto.§.ſi quid tamen non leg[illegible]
nec notatur ꝙ dominus ſuperioꝛ poſſit
compellere vaſallum vaſalli ſui ad pre[illegible]
ſtandum ſibi ſeruitia.Joannis tamen
Rey.ſuperius allegata mihi placent[illegible]

7 ¶ † Sed q̄d ſi ſcḋs vaſallus acq̄ſiuerit
in feudo ius ex p̄ſcriptione forte:q2 tā
ipſe ꝙ pꝛimus vaſallus fuerūt inueſtiti
de re aliena an reſoluto iure p̄mi vaſal
li redeat illud ius p̄ſcriptiōis ad p̄mū
dn̄m ſuperioꝛē Bal.no.ꝛ Jaco.alua.in
d.c.j.§.fi.i ti.de ꝯtrouer.inueſti.deter
minat ꝙ ſic:q2 qñ pꝛeſcriptio venit in
ſequellā tituli ad quē peruenit titulus
ad eundē reuertitur ius p̄ſcriptiōis al
legāt.l.ſi alienā.ꝛ.l.qui alienā.ff.de do
8 na cau.moꝛ.ꝛ ea que notant̄ in.l.inde
bi.§.fi.ff.de ꝯdi.indebi. ¶ † Alteriꝰ q̄ro
de q̄ōne quotidiana vtrū vaſallus ſine
licētia dn̄i poſſit rem feudalē cōcedere in
emphyteoſim:gl.in.c.iperialē.in p̄n.in
tit.de ꝓhi alie.feū.ꝑ Fede.determinat
ꝙ nō q2 talis ꝯceſſio i ti.de lege.coꝛa.ꝛ
ꝑ.d.c.iperialē §.illud.i ti.d̄ ꝓhi.emphy
teoſis eſt alienatio.§.alienatiōis.i aut̄.
d̄ nō alie.co.ij.ꝛ.l fi.C.d̄ re.alie.nō ali.
ꝛ illā gl.ſequuti fuerūt Jac.de bel.Ber
trā.capꝛio.Bal.Ja.alua.ꝛ ceteri poſte
rioꝛes.ꝛ iſta ſn̄ia placuit Jo.blācho de
marſilia in ſumma ſua feudorꝫ in ti.q̄b.
mo.feu.amit.in.§.emphyteoticꝰ ꝓo cō
tractꝰ.Et hāc eandē ſn̄iam ſequit̄ Joā.
rey.in ꝯmēto.d.c.iperialē.in.ij.char.li
mittat tñ hoc ꝓcedere in feudo habēte
ꝓpꝛiā naturā feudi alioq̄ ſi nō haberet
ꝓpꝛiā rectā naturam feudi vt eſt dare
exēplū i.c.j.in ti.de feu.nō habē.ꝓpꝛiā
natu.feu.tūc vaſallꝰ poſſet bn̄ i emphy
teoſim ꝯcedere ſine licētia dn̄i Hāc ſen
tentiā audacter teneatis lꝫ Jo.fabꝛi.in
§.adeo.inſti.de loca.ꝛ cōdu.tenuit ꝯtriū
dicēs q̄ḋ ſicut p̄r pōt dare feudū in dotē
ꝑ filia vt videbitis īfra ita etiā vaſallꝰ
hꝫ poſſe in emphyteoſim cōcedere.Sꝫ
iſta opinio nullo modo pōt ſuſtinere q2
vt dixi.ſ.conceſſio in emphyteoſim eſt
alienatio q̄ eſt interdicta vaſallo.d.c.
imperialē.Sꝫ dicet aliq̄s vaſallus pōt
ſubinfeudare ſine licētia dn̄i vt.ſ.q̄re
ergo nō pōt in emphyteoſim cōcedere
rn̄dete ꝙ rō diuerſitatis eſt q2 qñ vaſal
lus ſubinfeudat hoc facit ſub eadē ꝯdi
tiōe ꝛ q̄litate ꝛ ſub eodē ti.ſub quo hꝫ.
Sꝫ qñ ꝯcedit in emphyteoſim hoc nō
facit ſub eodē ti.ſed diuerſo ꝛ in hn̄tibꝰ
ſymbolū facilis eſt trāſitꝰ.l.ſpadonē.§.

qui multa iura ff.de excuſa.tut.Aduer
tite tñ ꝙ petrꝰ iacobi in ti.de cōditiōe
ex lege iperiali.§.calidis.dicit ꝙ de cō
ſuetudine videmꝰ obſeruari ꝙ vaſalli
paſcua terras incultas ꝛ heremos cō
cedūt quotidie in emphyteoſim ſine li
cētia dn̄i ꝛ conſuetudo tolerat hoc.Et
de iſta cōſuetudine etiā atteſtat̄ Jo.fa
bꝛi.in.d.§.adeo.ꝛ Jo.rey i.d.c.iperialē.
in.§.j.allegās genitoꝛē ſuū etiā tenere
ceſſante ꝯſuetudine.Teneatis ꝙ ſupꝛa
dixi.ꝛ iſta fuit vna de cauſis q̄re Mar
chio mōtiſſerrati ꝓuauit.N.dn̄os ſan
cti ſtephani eorꝫ feudo q2 multa bona
feudalia cōceſſerāt in emphyteoſim et
multa alienauerāt ſine licētia eorꝫ dn̄i.
9 ¶ † An aūt vaſallus pōterit rē feudalē
concedere ad libellū cōcludite ꝙ nō ꝑ
d.c.imperialē.ibi ſub quadā colluſione
noīe libelli:ſit ergo cautus vt habeat li
cētiā dn̄i ſui.ꝛ ita expꝛeſſe determināt
doc.maxime Joā.rey.in.d.c.imperialē.
§.j.Nō obſtat tex.in.c.j.in fi.de alie.vbi
dicit tex.ꝙ agnatꝰ agnato pōt rē feuda
lē dare ad libellum q2 reſpondet ꝙ illa
nō eſt alienatio ſed magis refutatio vt
pꝛobat illa lr̄a.ꝛ ſi vultis ſcire qui dica
tur cōtractus libellarius vide Bar.in
l.ſi finita.§.de vectigalibus.ff.de dā.in
fec.Et clariꝰ ꝑ Bal.in.c.j.§.aut ſi libel
lariū.in ti.qui.mo.feu.amit.ꝛ ibi decla
rat etiā que d̄ria ſit iter cōtractū p̄ca
10 rie ꝛ cōtractū libellorꝫ. ¶ † Alteriꝰ eſt
querendū vtrū vaſallꝰ in re feudali poſ
ſit cōſtituere ſeruitutē loquoꝛ de ſerui
tute q̄ debet̄ a re rei.l.qui in aliena.§.
fin.ff.de nego.geſt.Concludite ꝙ nō in
pꝛeiudiciū dn̄i q2 cenſet̄ aliena.quedā.
l.fi.C.de re.alie.nō alie.ſed in p̄iudiciū
ipſius vaſalli bn̄ vꝫ cōſtitutio ipſa per
tex.ad hoc no.in.c.j.§.q̄d ergo.in tit.de
inueſti.de re.alie.fac.in lib.feud.no.i.l.
ꝛ in ꝓuinciali.C.de ſerui.ꝛ aqua.ꝛ ꝑ gl.
magnā in ſui pꝛin.in.c.j.§.pꝛeterea.in
titu.de capi.coꝛa.in li.feud.Et hoc ſe
quitur magnus effectus quia ſi feudū
aliqua iuſta cauſa redeat ad dominum
non tenebitur pati illam ſeruitutē quā
vaſallus impoſuerit refeudali.d.§.q̄d
ergo.quia reſoluto iure datoꝛis ꝛc.l.
lex vectigali pꝛedio dicta.ff.de pign.et

c.j.§.rurſus.in tit.de ꝯtroue.inueſt.Li
mitabitis tñ hoc ꝓcedere qñ feudū re-
uertit̄ ad dñm vt dñm ſecus ſi reuerte
ret̄ ad eū tanq̄ priuatū veluti q̄ꝛ vaſal-
lus ipſi dño donaſſet feudū vel eū here
dē inſtituiſſet:nā tūc ſucceberet regula
q̄ dicit ꝙ ex qua ꝑſona lucrū quis ſen-
tit dꝫ illiꝰ factū approbare.l.ex qua ꝑſo
na.ff.de reg.iur.habet̄ in.l.cū a matre.
C.de rei vendi.Ita determinat Pet.de
bellap.in.l.iij.ff.de ſerui.tit.generali ⁊
Pe.Iac.in ti.de act.in rē q̄ dat̄ pro re q̄
cedit in cōmiſſum in ℣.itē eſt notādū.
Et hoc idē voluit Io.rey.in.d.c.impe-
rialē.§.habito.in.iiij.char.in titu.de ꝓ
hi.alie.feu.ꝑ Fede.Et ꝓdicta ſunt notā
da ad multa maxīe ad pulchrā q̄ōnē q̄
ſequēter cōtingit in practica.¶†Va-
ſallꝰ ꝓ certa quātitate pecunie ſibi tra
dita remiſit ⁊ q̄ttauit hoībꝰ ſuis quod
dā auxiliū ſeu ſubſidiū qđ ſibi debebat̄
rōne feudi ab hoībus ⁊ ſubditis ſuis
de q̄buſdam hoībus armatis ſeu de q̄-
buſdā eq̄tibꝰ contingit ꝙ dictū feuduꝫ
aliqua de cā aperit̄ dño et reuertit̄ ad
ipm dñm certe nō tenebit̄ ſtare illi re-
miſſioni nec debebit eā acceptare ꝑ re
gula.ꝫ.dicta ꝙ reſoluto iure datoris ⁊c.
Ita expſſe determinat Io.rey.i.d.§.ha
bito.vbi dicit ſe vidiſſe hāc q̄ōnē de fa-
cto.Addite vos Bal.in.l.ſi.§.ſꝫ q̄ꝛ no-
ſtra maieſtas.ad ſi.col.C.cōia de leg.vbi
11 poſt Cy.de piſto.†querit de tali q̄ſtiōe
ꝙ nobilis tenebat caſtrū in feudum a
quodā principe:ipſe nobilis vaſallus
alienauit q̄ſdā de hoībꝰ ſuis dehinc cō
miſit felloniā ꝑ quā feudū fuit apertū
dño an alienatio illa facta de dictis ho-
minibꝰ reſcindit̄:determinat ꝙ ſic per
regulā.d.§.rurſus.⁊.d.l.vectigali.q̄ꝛ ſm
eū ille q̄ nō habet dñiū liberū nō pōt li
bere transferre rē ſed cū ſua qualitate
ſic.l.ſi q̄s domū.§.j.ff.loca.Addite etiā
Ang.in.d.l.ex vectigali.vbi idē in effe
ctu voluit ꝙ Ioā.rey.Et ita cōſului in
quadā cā magnifici comitis dechalant
cuiꝰ quondā pater fecerat quandā re-
miſſionē ſeu q̄ttantiā hoībus de quadā
annua preſtatione que ſibi debebat̄ rō-
ne feudi ⁊ illā remiſit ꝑ certa quātita-
te pecunie.¶†Subſequēter q̄ro nūq̄d

vaſallus in re feudali poſſit alteri ꝯſti
tuere vſumfructū vel vſuꝫ inter viuos
⁊ in vltima volūtate aliqui voluerunt
dicere ꝙ ſic in preiudiciū ipſius ꝯſtitu
tis ſed nō in ꝑiudiciū dñi per ea que
cta ſunt in q̄ōne ꝓxīe ꝓcedente:glo.
in.d.c.j.§.preterea.in gl.magna.in pri
in tit.de capi.cora.determinat ꝙ tal
cōſtitutio vſuſfructꝰ vel vſus nullo
valebit.Et hāc ſniam tenuerūt Iac.
ardizo.in ſua ſumma feudoꝝ.in titu.
mod.feu.amit.§.cum predictū.ver.n
quid poſſit.et Ioā.blāchus de marti
in ſumma ſua.in tit.qui.mo.feu.ami
℣.nunq̄d poterit vſumfructū ⁊c.⁊ pl
cet Iac.alua.in.c.imperialē.in prin
ti.de ꝓhi.feu.ꝑ Feud.Hāc q̄ꝫ opi
quutꝰ eſt Io.rey.in.d.§.habito.in
char.mouet̄ q̄ꝛ cōſtituere vſumfruc
eſt alienare.d.l.ſi.C.de re.alie.nō
Ad idē inducit.l.ſed ſi pecunia.§.vſu
fructus.ff.de re.eo.Item quia vſuſfru
ctus eſt pars dñij.l.iiij.ff.de vſufru
cut ergo vaſallus ſine ſnia dñi non
teſt alienare ſuū vtile dñiū ita nec
teſt alienare vſūfructū q̄ eſt pars
Pro eadē ſnia adducit tex.in.d.c.im
rialē.vbi inhibent̄ alienationes ⁊
lationes rerū feudaliū etiā quo ad
ſeſſionē.Et nos habemꝰ ꝙ vſuſfruc
rius dꝛ poſſidere.l.iij.§.vnde vi.ff.de
⁊ vi arma.⁊.l.naturaliter.in ꝓnc.ff
14 acq.poſ.†ſubiungit ꝙ vaſallꝰ ſine li
dñi nō poſſet concedere annuos fru
ſeu redditus in re feudali q̄ꝛ talis c
ceſſio eq̄pollet ꝯceſſioni vſuſfructꝰ
ita.ff.de vſufru.leg.⁊.l.quintꝰ.ff.de
nu.leg.ſꝫ q̄nq̄ꝫ conceſſio in annuū re
ditū differat a conceſſione vſuſfruc
15 l.fundi trebatiani.ff.d vſufru.leg.†
uertite q̄ꝛ ſꝫ vaſallus nō poſſit in re
feudalibꝰ ꝯcedere vſumfructū vl vſ
ſine lnia dñi tñ bene poſſet vendere
ctꝰ rerū feudaliū ꝑ tp̄e quo feudū
manet apud eum vel ad certum tp̄s
iſta nō dꝫ alienatio feudi.in.l.in edi
§.j.ff.de dona.Ita dicit Iac.alua.in.d
c.impialē.⁊ Ioā.rey.i.d.§.habito
ad ꝓpoſitū dicit not.Bal.in.c.j.in pri
circa ſi.col.illiꝰ prin.in ti.de ſuc.feu
16 li.feu.†ꝙ ſi vaſallꝰ in ſuo teſtō gra
ſilū ſu

ſilū ſuū q̄ꝛ de vino qđ naſcet̄ in ſua vi-
nea feudali det oī annō duas ſalinas
amore dei tale relictū bñ valebit:q̄ꝛ nō
dicit̄ diſponere de re feudali ſed de fru
ctibus ſeparatis a feudo ⁊ non dicit̄ rē
alienare ille qui alienat fructꝰ ſepara-
tos:allegat.d.l.in edibus.§.j.de dona.
17 ¶†Rurſus quero vtrū vaſallus pro fi
lia ſua maritanda poſſit dare feudū in
dotē ſine cōſenſu dñi?videt̄ ꝙ ſic ꝑ tex.
in.c.j.in ti.de inueſti.quā titius accepit
a ſempro.⁊ ꝑ tex.in.c.j.in titu.de eo q̄
ſibi ⁊ heredi.ſuis.Cōtrariā opi.tenuit
glo.in.c.imperialē.in prin.in tit.de pro
hi.alie.feu.per Fede.⁊ alia gl.in.c.j.§.
donare.in tit.quali.olim pote.feu.alie.
Pro hac opi.videt̄ eſſe tex.in.d.§.dona
re.ibi:nec in dotem dare.Et hāc ſniam
tenuerūt Iaco.de bel.Nico.de neapo.
⁊ Bal.in.d.§.donare.⁊ in.d.c.j.in tit.de
inueſti.quā titius acce.a ſempro.Sed
primam opi.ꝙ imo poſſit dari in doteꝫ
ſine cōſenſu dñi tenuit Iac.de ardizo.
in ti.qui.mo.feu.amit.ſub rubꝛicella in
dotē ꝑ filia.⁊ huiꝰ ſnie vꝛ fuiſſe.Cy.i.l.
volūtas.C.de fideiuſ.In hac varietate
teneatis qđ pater pro filia non poteſt
dare feudū in dotem ſine licētia dñi ſal
tem quādo daret illud eſtimatum.Pro
hoc adduco quia ſi nō eſt licitum vaſal
lo alienare feudū etiam pro neceſſitate
famis ſine licētia dñi:vt no.in.c.j.§.aut
liueſlarium.in ti.qui.mo.feu.amit.mul
tominus debet poſſe dare in doteꝫ pro
filia.Et dicūt.d.de rota ſua cōcluſione
cxcviij.incip.Itē ꝙ pater ⁊c.ꝙ ſi vaſal
lus ſine licētia dñi det feudū in dotē ꝓ
filia talis datio non durabit niſi pro vi
ta ipſius vaſalli.allegant nota.in.c.nuꝑ.
per.extra de dona.inter vir.⁊ vxo.Ioā.
rey.in ſuo commento.d.c.imperialē.in
ti.de ꝓhi.alie.feu.per Fede.i.§.habito.
circa.viij.⁊.ix.col.diſtinguit aut vaſal-
lus dat feudum eſtimatū pro filia mari
tanda:⁊ tūc poteſt hoc facere nec tene
tur ſoluere laudemiuꝫ:aut dat feuduꝫ
eſtimatum tali eſtimatione que faciat
emptionē ⁊ iſto caſu debet req̄rere cō-
ſenſum domini ⁊ ſoluere ſibi laudemiū
videatis ibi per eum.In ſecreto iuris
credere tenendā eſſe opin.gl.ſuperius

allegatarū que ſunt ſufulte autoritate
famoſiſſimoꝝ doc.Et iſtā ſniam tenen
do rñderē ad iura pro prima parte qđ
non allegata loquunt̄ in parte dotante
filiam ſed in ipſa muliere habente feu
18 dum in dotem.¶†Nunc eſt videnduꝫ
de ipſa muliere habēte feudū nunquid
poſſit illud dare i dotē marito.Iac.de
bel.i preallegato.§.donare.determinat
ꝙ ſine licētia dñi nō poterit hoc facere
Sꝫ Ia.de ardizo.i.d.ti.qui.mo.feu ad
mit.ſub rubꝛicella mulier habēs feudū
determinat totū ꝯtrariū dūmodo det illđ
ieſtimatū nec apponat pactū de lucrā-
da dote ꝑ maritū ⁊ nō habeat aliunde
bona ꝓ ſe dotādo.Et iſtam opi.ſequit̄
Iac.alua.in.d.§.donare.mouet̄ q̄ꝛ hoc
caſu mulier ſuū vtile dñiū nō abdicat a
ſe imo retinet vſūfructū ꝓ ſe.alimētā-
do vt habet̄ in.l.i rebꝰ.⁊.l.l.ꝓ oneribꝰ.
C.de iure do.Scđo mouet̄ q̄ꝛ dñs ex h̄
nō patit̄ magnū ꝑiudiciū igit̄ nō opoꝛ
tet eiꝰ ꝯſenſum req̄rere.¶Et addit ſi-
mile i pignorādo feudo q̄ꝛ ſi ipe pigno
rās retineat feudū apud ſe ex hoc non
ꝓuat̄ feudo:ſecus ſi tradat alteri vt
plene no.i.d.c.impialē.⁊ in.c.j.§.vt ſi li
uellario.in ti.q̄.mo.feu.admit.nō tñ vt
dixi poterit apponere pactū ꝙ ipa pre
moriente maritꝰ lucret̄ feudū dotale ꝑ
tex.no.in.c.j.§.ſi.in ti.de inueſti.de re.
19 alie.fac.¶†Sꝫ an maritꝰ in feudo poſ
ſit ꝯſtituere donationē ꝓpter nuptias
vxori ſue.Bal.i.d.§.donare.vꝛ velle ꝙ
ſic.ar.aut.dos data.C.de dōa.an.nup.
⁊ arg.aut.eq̄litas.ff.de pac.que ſup do
te.Vos intelligatis dictū Bal.ꝓcedere
qñ nō ſit eſtimatio feudi ⁊ qñ nō ſit pa-
ctū de lucranda donatione propter nu
ptias per ea q̄ proxime dixi.

1 ☞ Vaſallus ſingulis annis ad certū
cenſum obligatus an triēnio abſtinēs
cadat a feudo.
2 Obligatus ad cenſum cēſuariū ex con
tractu an abſtinēdo poſſit cadere a iu
re ſuo ⁊ nu.3.
4 Lex ſi quis maior.l.de trāſac.locū ha-
bet in omni cōiunctione iurata.
5 Emphyteota ꝑſone priuate an ꝑ ceſſa
tionē triennalem cadat a iure ſuo.
6 Vaſallꝰ nō tenet̄ afferre ſeruitiū dño

donec ſit interpellatus niſi ſciat pericu
lum imminere.
7 Vaſallus an teneatur alimentare dn̄m
exiſtentem in inopia.

E T cuz pacto
qḋ dicti vaſalli p̄ſtēt ſingu
lis ānis ipſi dn̄o vnū eulē
argenteū vel.x.libras pi
1 pis ꝛc.¶ †Circa hoc q̄ro
nūqḋ vaſall⁹ q̄ ſingulis annis tenet̄ p̄
ſtare dn̄o certū cēſū ſi ceſſet p̄ triēniū i
ſolutiōe dcī canōis cadat a feudo. In
no.⁊ Io.an i.c.ad apl̄icā.ex̄ de re iu.li.
vj.vr̄ velle ꝙ ſic ꝓ q̄b⁹ facit ille tex.N.
poſſet.Eādē opi.tenuit bal.i.c.q̄ i eccl̄ia
rū.extra de cōſti.ꝓ quo facit tex.in.l.ij.
C.de iure emphy.Cōtrariā opi.tenue
rūt Spe.in titu.de loca.§.nūc aliqua.
ver.lxxxv.⁊ dn̄ic⁹ de ſctō gemi.in.d.c.
apl̄ica.⁊ Frā.zaba.i.c.potuit.extra de
loca.Eādē ſnīam tenuit Ia alua i.c.j.§.
ſ; nec ē alia.in ti.q̄ ſit p̄ma cā bn̄fi.ami.
⁊ ibidē atteſtat̄ ſe ita conſuluiſſe cū.d.
Pau.de caſt.hec eadē opinio placuit.d.
Marti.de lau.in ꝓemio feud.circa ſecū
dā char.Et dicit.d.Alexā.de imo i ſuis
ꝯſilijs ſuo ꝯſi.ix.in tertio vol.ꝙ iſta eſt
cōis opi.ꝓ qua facit tex.in.c.j.§.l; in ti
tu.ſi de feu.defunc.fue.cōtro.vbi text.
dicit ꝙ l; vaſall⁹ ſtet ad offerēdū ſerui
tiū dn̄o ēt p̄ lōgū tp̄s nō d; ꝑuari feu
do niſi fuerit req̄ſit⁹ de p̄ſtādo ſeruitio.
2 †Itē quotieſcūq; ex cōtractu p̄ſtat̄ cē
ſus cēſuari⁹ etiā ſi ſtaret p̄ decē aut cē
tū annos quib⁹ nō ſolueret cēſum non
caderet a iure ſuo vt vult pulchra gloſ.
cōiter approbata i.c.cōſtitut⁹.extra de
reli.do.habet̄ p̄ Bar.in.l.j.in pri.ff.de
publi.Ergo multomin⁹ feudatarius d;
cadere a iure ſuo cū feudū det̄ amore ⁊
ꝓ honore dn̄i.c.j.in prin.in tit.de feud.
da.in vicē.l.cōmiſſo.Et tenēdo ſentētiā
cōmunē ꝙ nō cadat.poteſtis r̄ndere ad
moti aduerſantia ⁊ primo ad.l ij.C.de
iure emphy.q̄ loquit̄ in emphyteota
ꝑſone priuate:nos autem loquimur in
feudatario.Et inter iſtos eſt magna dif
ferētia ad.c.ad apoſtolice.reſpōdete ꝙ
ibi imperator Federicus non fuit pri

uatus a romano pōtifice.ex ea ſola c
ꝙ non ſoluiſſet cenſum pro feudo.im
cōcurrebant ibi multe alie cauſe ma
me quia exinaniuit feuduz.Nam pap
ex leui cā nō pōt deponere imperator
ſed requiritur grauis cauſa.et ita no
ꝙ habeat turbare vniuerſale ſtatum
totius chriſtianitatis.Iſta ſunt verb
Bal.in.l.ſi.in fine col C.de legi alleg
d.c.ad apl̄ice.Ad tex.i.d.c.j.§.ſ; nec
alia.in ti.que ſit p̄ma.can.benefi.am
reſpondete ꝙ d; intelligi qn̄ feudū p
cipaliter fuit conceſſuz propter annu
lem preſtationem et ex ipſa cauſa ta
tum.nam tunc vaſall⁹ bene cadit a fe
do.ſecus ſi fuit facta cōceſſio princip
liter vt fidelitas promittatur ⁊ preſt
nam tunc illa preſtatio cenſus cen
cauſa impulſiua ⁊ non finalis facit I
nocen.in.l.ij.§.fin.ff.de dona.⁊ in.l.ſi.
ſexum ff.de poſtu.Et hanc reſponſio
accommodat Iaco.alua.in.d.§.ſed n
eſt alia.Et ideo domi.Marti.de lau
in proemi.feudo.in.d.ij.cardin.dicit
propoſitum ꝙ ſi feuduz eſſet tale
contrahendo habuiſſent principal
ſpectum ad ipſam preſtationez cen
magis q̄ ad beneficium ⁊ amore
vaſallus ceſſaſſe ſoluere tale cenſum
per triennium bene caderet a iure ſuo
⁊ ideo dicit quod quando caſtra ſing
lis annis ſolent dare ciuitati in pri
cipali feſto ipſius ciuitatis bigamum
vel banderiam hoc ſignificat honorem
⁊ ſubiectionem quaſi caſtra ſint ſubie
cta ipſi ciuitati.Alleg.Anto.de but
ita tenere.in.c.literis.extra de reſtitu
tione ſpoliato.Et ſecundum ſenten
predictam ꝙ vaſallus non priuetur li
cet ceſſauerit per triennium ſolue
cenſum domino cōſuluit venerādū co
legiū mediolaneū.Et principalis co
poſitor illius conſiliū fuit clariſſimus
generoſus doct.d Ioan.de caſtellio.
refert domi.Marti.de laud.in loco p
3 aliega.†Ego concluſionē predictā co
munem limito niſi vaſallus iuraſſet ad
ſctā dei euāgelia ſoluere dn̄o dictū an
nuū cenſum.nā tūc ſi vno ſolo anno ce
ſaret in p̄ſtatiōe poſſet cōtra eū agi ad
penas.l.ſi q̄s maior.C.de trāſac.vt p̄ne

4 retur cōmodo ipſius Zct⁹.†Nā illa lex
ſi q̄s maior.h; locū in omni cōiunctio
ne iurata vt volunt doct.cōiter ibi.Et
pro iſta limitatione adduco autoritatē 7
Bal.in.c.querelam.in glo.j.extra de iu
reiur.vbi dicit ꝙ l; in caſu illi⁹ decreta
lis oporteat expectare bienniū tn̄ ſi ibi
fuiſſet iterpoſitum iuramentum certe
ſuffeciſſet ceſſatio per vnū ſolū annū ꝑ
pter iurm.Ad idē ꝓ corroboratiōe hu
ius limitatiōis adduco allegās ꝯſiliū
d.Alex.de imo i prio vol.ſuo ꝯſi.cxxvj.
5 incip.Redēptoris dn̄i inuocato ſuffra
gio non puto ꝛc.vbi dicit† ꝙ illud quod
d; ꝙ ad hoc vt emphyteota ꝑſone pri
uare cadat a iure ſuo requirit̄ ceſſatio
p̄ triēniū.l.ij.C.de iure emphy.d; limi
tari niſi emphyteota iuraſſet in cōtra
ctu emphyteotico ſoluere canonē ſin
gulis annis.nā tunc ſufficeret ceſſatio
per vnū ſolū annum q̄ poſſet agi cōtra
emphyteotā ad penas dicte.l.ſi q̄s ma
ior ad finē ꝙ priuet̄ omni ꝯmodo ꝯtra
ctus.Alia limitatio pōt ſumi ex his q̄
vult Ia.alua.in.d.§.ſ; nec eſt alia.vz ꝙ
ſi cōceſſio feudi fuit facta principal̄r ꝓ
pter illā annuā preſtationē cenſus tūc
vaſallus bn̄ caderet a iure ſuo.¶ Ad
uertēt ꝙ ſi in inſtrumēto eſſet ſcriptū
hoc modo talis ꝯceſſit talē rē in feudū
pro annua quātitate frumenti illud nō
erit ꝓprie feudū ſed magis cōtractus
emphyteoticus vel cōtractus innomi
natus:⁊ iō ille cui fit talis cōceſſio nō
cenſet̄ iure feudatariū nec tenet̄ p̄ſtare
fidelitatē.Iſta ſunt v̄ba Bal.in.l.liber
ti.in vi.col.ibi item nota ꝙ ſi inſtrumē
tum.C.de ope.liber.habet̄ per eundem
Bal.i.c.ſi cautio.ad ſi.col.extra de fide
6 inſt.hētis examinatū iſtū paſſuz pleni⁹
q̄ vnq̄ alibi viderim.¶ †Addite ꝙ va
ſall⁹ nō tenet̄ offerre ſeruitium dn̄o ſ;
d; expectare donec ſit interpellatus a
dn̄o niſi vaſall⁹ ſciat magnū periculuz
iminere dn̄o q̄ tūc d; ſe offerre etiā nō
interpellat⁹.tex.eſt no.in.c.l; alīs.c.j.§.
l;.i ti.ſi de feu.defun.fue.ꝯtro.Et ibidē
decidit̄ ꝙ l; dn̄s ſtet in ꝑiculo incidēdi
in ꝑiriū eo q̄ pecuniā debitā nō pōt
ſoluere i termino l; vaſall⁹ ſibi nō ſub
ueniat de illa pecunia cum poſſit nō ta

men debet perdere feudum ꝙ eſt bene
norandū.Et ſic habetis ꝙ vaſallus nō
tenet̄ de neceſſitate ꝓuidere ſalui ani
me dn̄i ſui.¶ †Sed circa hoc moneo
pulchram dubitationē vaſall⁹.videt do
minū indigere ⁊ laborare inopia an te
neatur ipſum alimentare.Spec.in tit.
qui filij ſint legi.§.j.ver.vitum dn̄s ar
guit ad ptes ⁊ nihil clare determinat
Ia.de ardizo.veroneū.in ſumma feu
do.in ti.q̄.mo.feu.admit.ſup rubricel
la.Vtrū vaſallus teneat̄ alere dn̄m in
digentē.determinat vaſallū ad hoc nō
teneri q̄ nō repetit̄ iure cautū.Et hāc
opi.de ardizo.refert Io.An in addi.ad
Spe.in.d.ti.qui fil.ſint legi.in.§.j.circa
fi.col.⁊ trāſit cū iſta opi.pro qua opi.ꝑ
qua facit q̄ donatarius nō tenet̄ alere
donatorem indigentē vt vult pulchra
gl.in.l.in cōdemnatione.ff.de regu iur.
Sed aduertite q̄ in hoc vltimo glo.te
nuit ꝯtrariū in.l.ſi C de re.dona.Doc.
ibi has glo.reducūt ad concordiā hoc
modo.Aut fuit facta donatio de aliqua
re ſingulari ⁊ tūc donatarius nō tene
bitur alimentare donatorem.⁊ ita intel
ligat̄ gl.in.d.l.in ꝯdēnatione.Aut facta
fuit donatio vniuerſitatis bonoꝝ vel
donatio fuit magna ⁊ tūc donatari⁹ te
net̄ alimētare donatorē ⁊ ita intelligat̄
gl.in.d.l.ſi.Redeūdo ad ꝓpoſitū pl; mi
hi ſnīa Ia.de ardi.⁊ Io.an.ꝙ vaſallus
nō tenet̄ alimētare dn̄m indigentē.Et
hāc ſnīaz ſequit̄ Ia.alua.in ꝓal.c.l;.ꝑ
l.iij.§.pe.ff.de admi.rerū ciui.ꝑtinen.
Limitat tn̄ cōcluſionē predictā niſi feu
dū cōceſſum vaſallo eſſet magnū vel
dn̄s oīa bona ſua dediſſet ipſi vaſallo
vel dn̄s fact⁹ fuiſſet egen⁹ facto vaſal
li ⁊ culpa ſua:puta pro defendēdo eū.
Ad hoc addit optime tex.in.c.j.§.ſi.in
ti.epiſc.vel Abb.in vſi.feu.vbi dicit ꝙ
l; mutus nō poſſit retinere feudū tn̄ ſi
feudū eēt magnū d; ſibi dimitti tm̄ de
illo feudo q̄ poſſit viuere optimū ergo
ꝯſiliū eſt ꝙ dn̄s in inueſtituris apponat
pactū ꝙ vaſall⁹ teneat̄ p̄ſtare alimēta
dn̄o ſuo in caſu neceſſitatis.nā l; tale
pactū ſit p̄ter cōem regulā feudoꝝ tn̄
erit ſeruandū p̄ ea q̄ habēt̄.in.c.j.in ti.
de feu.nō haben.ꝓpri.na.feu.

1 ¶ Vaſallus non poteſt alienare feu-dum ſine conſenſu dñi.
2 Generalis bonorũ obligatio an inclu-dat feudum. ⁊ nu. 3.
4 Vaſallũ alienãdo feudũ ſine lĩia dñi. eẽ dignũ ꝑuatiõe feudi q̃lr ſit itelligẽdũ
5 Verba iſta talis feudatari⁹ dedit vẽdi dit ⁊ tradidit talẽ rẽ feudalẽ titio ⁊ cõ-ſtituit ſe tenere ⁊ poſſidere noĩe ipſius titũ: in vẽditionis inſtrumẽto appoſita quid operentur.
6 Verbum ſaluo ⁊c. in inſtr̃o vẽditionis feudalis appoſitum multum operatur.
7 Vaſallus an poſſit tranſigere ſuper re feudali ſine licentia dñi.
8 Vaſallus põt trãſigere cũ aduerſario dũmodo ipſe vaſallus retineat feudũ.
9 Vaſall⁹ an poſſit cõpromittere ſup re feudali ſine licentia dñi.
10 Vaſallus an poſſit cõpromittere ĩ arbi tratorem ſine licentia dñi.
11 Vaſallus an p ſimplex cõpromiſſum fa ctum in arbitratorẽ ſine licẽtia dñi poſ ſit admittere feudum.
12 Tranſactio ſup re feudali ſine licentia dñi an debeat ꝑiudicare agnatis ipſi⁹ vaſalli tranſigentis.
13 Vaſallus an poſſit ſine lĩia dñi locare feudũ ad longũ ſeu longiſſimũ tẽpus.
14 Vaſall⁹ an poſſit alienare feudũ ꝓpter neceſſitatem aliquam.
15 Statutũ quo ꝑmittitur vaſallis aliena re feudũ ſine lĩia dñi an ſit validũ.
16 Cõſuetudo ꝑmittẽs vaſallũ poſſe alie nare feudũ ſine dñi lĩia an ſit valida.
17 Agnatus põt alienare feudum alteri agnato proximiori ad quẽ feudũ eſſet perventurum.
18 Alienatio feudi an poſſit per agnatos ipſius alienatoris reuocari.
19 Conſenſus dñi requiſit⁹ ad feudi alie nationem an debeat ꝑcedere alienatio nẽ aut ſi ſufficiat poſt ipſam.
20 Tacitus conſenſus dñi an ſufficiat ad feudi alienationem.
21 Feudũ ſubinfeudatũ an poſſit alienari ⁊ cuius cõſenſum requirat.
22 Vaſallo vaſalli feloniam cõmittente ꝫ principem a quo primus vaſallus feu-dum recognoſcit cui veniet feudum ap plicandum.
23 Venditio facta p hec verba vendo et trado tibi tale feudum ſaluo iure dñi ⁊ agnatorum meorũ ⁊c. an requirat dñi conſenſum.
24 Venditio feudi facta cum clauſula ſal uo iure dñi an ſine conſenſu domini ſit valida.
25 Vendens feudũ cum ĩis verbis ſaluo honore dñi: licentia non optata an de beat feudum.
26 Feudum alienans cum ĩis ꝟbis in quã tũ de iure poſſũ: ⁊c. an excuſet ab ami ſſione feudi.
27 Vendẽs fundũ ſub cõditiõe ſi dño pla cuerit an excuſetur a feudi perditione.
28 Solẽnitate p ſtatutũ inducta in feudi alienatione an ipſa omiſſa debeat feu dum amitti.
29 Dño dãti lĩiaꝫ vaſallo alienãdi feudũ an remanebit ſaluum ius directi dñii.
30 Feudũ ſine dñi licẽtia alienatũ: an ap rietur dño aut agnatis alienantis.
31 Feudũ antiquũ põt etiã ſine dñi licẽ tia alienari in agnatum proximiorẽ in illo ſucceſſurum. ⁊ nu. 33.
32 Feudũ an poſſit alienari in agnatũ re motioꝝ grad⁹ ſine ꝯſenſu oĩꝫ proximio
34 Tribus fratribus feudũ antiquũ hab tibus: ſi vn⁹ det alteri partẽ ſuã ⁊ dein de monachatur: an illa pars ſpectare debeat ad illũ ſolum aut alios duos.
35 Filiũ alienãtes feudũ antiquum an de beãt ꝑferri agnatis ipſius alienatoris.
36 Conſenſus agnati de feudi alienatiõe an ꝑiudicet filio ipſius alienãtis.
37 Refutatio feudi antiqui per vaſallum domino facta: an debeat preiudicare agnatis ipſius refutantis.
38 Vaſallo feudũ vendere volẽte ſi agna tus offerat iuſtũ ꝑtiũ: etĩne⁹ aũt ò ſſert vltra quis veniet preferẽdus. ⁊ nu. 39.
40 Duorum habẽtiuꝫ feudum antiquum ſi vnus vendat partem ſuam alteri: an ille qui acquirit teneatur ſe facere in ueſtiri infra annum ⁊ diem.
41 Jnueſtitura feudi acq̊ſiti quo caſu ſit à dño infra annum ⁊ diem petenda.
42 Feudo antiquo alienato q̃s erit in re uocando preferendus: an filius aliena toris an agnati.
43 Alienatio feudi facta per patrẽ q̃n ha beat preiudicare filio.
44 Alienatio feudi legitime facta ⁊ cũ li-centia domini an ⁊ q̃n ⁊ a quibus poſ-ſit reuocari.
45 Vaſallum alienantem feudum ſine li-centia dñi debere illud perdere qualr̃ ſit intelligendum.

ET cum pacto

de non alienãdo. Quid ope retur iſtud pactum. ſtatim vobis declarabo ſed p ple-
1 niori diſcuſſione promitto vobis† q va ſallus nõ põt ſine cõſenſu dñi alienare feudũ. c. imperialem, in principio in ti. de prohi. alie. feu. p Fede. ⁊ in. c. j. in tit. qualiter olim pote. feu. alie. etiã verbũ alienationis hoc caſu capitur large et cõprehendit etiã ꝑmutationẽ ⁊ inſolu-tum donationẽ qui duo contractus eq̃ parantur venditioni. l. apud celſum. §. autores. ff. de except. doli. et. l. fin. ff. ex qui. cau. in poſ. ea. Jtem comprehendit donationem quia vaſallus ſine conſen ſu dñi non poteſt donare feudum imo nec relinquere p anima. c. j. §. donare. in ti. allegato qualr̃ oli pote. ⁊c. Jtẽ va-ſallus ſine conſenſu dñi nõ põt pigno-rare feu. d. c. imperialẽ. in prin. alr̃s pri-uabit feudo q intelligatis verũ q̃n trãſ tulit poſſeſſionem in creditorẽ alr̃s aũt p ſimplicẽ hypotecationẽ nudo cõſen-ſu celebratã nõ ꝑderet feudũ. l. aliena-
2 tũ. ff. de ver. ſig. ita dicit bal. ⁊ ceteri ſe-quunt in. d. c. iperialẽ. ¶ † Jn g̃nali aũt obligatiõe bonorũ nõ veniũt feu. c. j. §. in g̃nali. in ti. ſi de feu. de fun. fue. ꝯtro. Si ergo vaſallus alienando feudũ ſine conſenſu dñi priuat feudo ipſo iure vt vult gl. in. c. imperialẽ. §. caſidis. in ꝟbo reuertat. Quid operat iſtud pactũ de nõ alienãdo appoſitũ in inueſtitura. ⁊ ñ deo q multũ operat: q̃ ceſſante tali pa cto vaſallus ſine conſenſu dñi põt alte ri ſubinfeudare dũmõ h̃ faciat ſincere ⁊ bona fide ⁊ ſubinfeudet pari vel maio ri: ⁊ ſub eiſdẽ pactis ſub q̊b⁹ tenebat vt vult gl. or. cõiter approbata in. c. j. §. ꝑ-terea. in ti. de capi. cora. in li. feu. Si tñ in inueſtitura apponat iſtud pactũ de nõ alienãdo. nõ poterit poſtea vaſall⁹ ſine cõſenſu dñi ſubinfeudare q̃ q̃n no ua ꝓhibitio adducit antiq̃ ꝓhibitiõi h̃ꝫ ampliare: vt no. i. l. j. §. itẽ nũtiatio. ff. de ope. no. nũ. Jta elegãter vult Bal. ⁊ ce-
3 teri ſequunt in. d. §. ꝑterea. ¶ † Qđ dici ſupra q nõ appoſito in inueſtitura pa-cto de nõ alienãdo q vaſall⁹ ſine ꝯſen-ſu dñi põt ſubinfeudare alteri limitat ſinglr̃ Bal. ſub dubio tñ forte. in. d. §. ꝑ-terea. niſi eſſet feudũ ecclẽiaſticũ: q̃ tũc vaſallus nõ poſſet alteri ſubinfeudare ſine cõſenſu prelati q̃ q oẽs tãgit ab oĩ bus eſt agnoſcẽdũ. l. fi. C. de aut. ꝑſtan. Sed Ja. de bel. in. c. j. in prin. in ti. q̊ feu. da. poſ. in hoc tꝫ ꝯtriũ eq̊parandũ ĩ hoc priuatũ ⁊ eccleſiã q̃ vtroq ̃caſu vaſal-lus poterit ſubinfeudare ſine licentia dñi niſi eſſet feudum decimale q̃ tunc vaſallus eccleſie non poſſe ſubinfeuda re illđ feudũ decimale ſine ꝯſenſu ꝑlati p ea q̃ habent in. c. ꝓhibemus. extra de deci. Et. cum iſta opi. tranſit Jac. alua. in. d. c. ꝑterea. allegans no. p Spe. in ti. de pig. in. §. j. verſi. q̊d de decimis ⁊ ſm
4 iſtam ſniam aliq̃n cõſului. ¶ † Jtem q dixi. ſ. vaſallũ alienãdo feudũ ſine licẽ-tia dñi eſſe dignũ priuatione ⁊ priuari feudo ĩpõ iure intelligatis ꝓcedere q̃n ipſe vaſallus ꝓceſſit ad traditionẽ rea lẽ alias autẽ per venditionẽ nudo con ſenſu factã nõ priuaret feudo. Jta no. dicit Bal. in. c. j. §. aut ſi liuellario. ti. q̊. mo. feu. amit. in vlt. col. allegat. l. aliena tum. cum ibi notatis p Dy. ff. de verb.
5 ſigni. ¶ † Ex hoc infertur ad queſtionẽ quotidianã Pone in inſtrumento ven-ditionis ſunt appoſita iſta verba talis feudatarius dedit vendidit ⁊ tradidit talem rem feudalem titio ⁊ cõſtituit ſe tenere ⁊ poſſidere noĩe ipſius titũ. an ex talib⁹ ꝟbis dicat ꝓceſſiſſe ad tradi-tionẽ adeo q đbeat ꝑuari feudo. Spe. in ti. de emp. ⁊ vẽdi. §. j. in prima forma inſtrumenti venditionis in verbo em-ptione videt velle q in contractu em-phyteo vel feudali talia verba appoſi-ta in inſtrumento nõ operentur niſi fi-cte ⁊ improprie ideo q res feudalis nõ habetur p realiter tradita. ⁊ q illa ver ba dedit ⁊ tradidit nõ importãt reales

traditionem.voluit Bar quē ceteri ſe-
quunt in.l.ꝓdia.ff.de ac.poſ.Et ſic vide
tur velle Spe.ꝙ in caſu p̄miſſo vaſallꝰ
nō amittat feudū ex q̄ nō tradidit coꝛ-
poꝛalē poſſeſſionē.Sed Pe.Ja.in titu.
de cōdi.ex leg.c.iperialē.§.calidis.ſub
rubꝛicella de actiōe eadē.ꝟ.itē ꝙ iubet
nobis dicit ꝙ qñ vaſallus ꝯcipit inſtru
mētum vēditionis mō quo.ꝟ.ꝙ addat
6 iſta verba ſaluo tñ iure dñi ſaluiſq; et
retētis voluntate ⁊ conſenſu dñi a quo
mouet dictū feudū nā ꝑ talia verba va
ſallus excuſat ab amiſſiōe feu.qꝛ illud
verbū ſaluo magnū operat effectū.l.ſi
debitoꝛ.ibi ſaluo iure pignoꝝ.ff.q̄.mo.
pig.vel hypo.ſolui.⁊.l.j.ibi ſalua lege.⁊
l.vniuerſi ibi ſaluo canone.C.d fun.pa-
tri.lib.xj.habet.l.l.itē labeo.§.j.ff.fam.
hercil.Itē qñ vaſallus facit apponi in
inſtrō iſta verba dꝫ facere ꝯtrū cōditio
nalē qꝛ illa vba ſaluis ⁊ retētis ꝯſenſu
⁊ volūtate dñi ſunt ablatiui abſoluti q̄
reſoluūt in vim ꝯditiōis.l.ab ēptiōe.ff.
de pac.⁊.l.a teſtatoꝛe.ff de ꝯdi.⁊ demō.
Et nos habemꝰ ꝙ defectꝰ ꝯditionis hꝫ
impedire trāſlationē poſſeſſiōis ⁊ dñij.
tex.eſt no.in.l.qui abſenti.in.§.j.⁊ ibi ꝑ
Bart.ff de acq̄.poſ.Pau.de ca.in.l.j.§.
ſi re.ff.depoſi.loquendo tñ in alijs ter-
minis qꝛ loquit qñ vaſallꝰ vēdidit feu-
dum ⁊ cōſtat ſe tenere ⁊ poſſidere noīe
emptoꝛis:deinde ſtatim recuꝑauit feu
dū videt velle ibidē ꝙ i caſu ibidē poſi
to ꝑ eū vaſallus nihilominus priuetur
feudo.Jac.alua.in.c.j.in tit.quid iuris
ſit ſi vaſallus poſt alienationē feudi re
cuperauit loquēdo in terminis in q̄bꝰ
loquit Pau.de ca.videt velle ꝙ vaſal-
lus nō admittat feudum do.Mart.de
alua.in.c.imperialē.in p̄n.in tit.de ꝓ-
hi.alie.feu.ꝑ Fede.dicit ꝙ ſicut vaſallꝰ
alienādo ⁊ tradēdo realr feudū ſine li
cētia dñi amittit feudū.Ita idē eſt ſm
eū qñ tradidiſſet per ꝯſtitutū.l.ꝙ meo.
in prin.ff de acq̄.poſ.Ego in qōne facti
ſequutꝰ ſum iſtā opi.⁊ mouebar qꝛ va-
ſallus hoc caſu q̄tū in ſe fuit alienauit
feudū ⁊ lꝫ ꝑ cōſtitutū dicat interueni-
re ficta traditio:tñ bene trāſfert vera
poſſeſſio vt habet in.d.l.ꝙ meo.vnde
ꝓinde eſt ⁊ ſi ꝓceſſum fuiſſet ad coꝛpo
ralē traditionē ⁊ tene mēti ꝓdicta qꝛ
debis in practica. ¶ Subſequēter cir
ca iſtā materiā alienationis in qua di
xi ꝙ ſi vaſallus ſine licētia dñi alien
7 feudū qđ perdit illud. † Uidēdū eſt an
poſſit trāſigere ſine licentia dñi ſup re
feudali qñ eſt mota ſibi queſtio tex.in
c.ſi vaſallꝰ de ſuo feudo.in ti.ſi de feu
defun.fue.cōtrouer.et expꝛeſſius in.c.
j.in tit.de ꝯtrouer.fue.inter vaſ.⁊ ali.
de beneſi.videt velle ꝙ ſic dūmodo ſin
cere ⁊ bona fide trāſigat Jo.rey.in ſuo
cōpendio feudo.in.c.imperialē.§.habi
to.circa.xvij.col.videtur velle idē ꝑ iu
ra proxime allegata ſubiūgēs ꝙ qñ va
ſallus tranſigit retinendo feudum non
debetur aliquod laudemiū dño:ſecus
ſi vaſallus ꝑ tranſactione transfert feu
dū in aliū qꝛ tunc ſoluēdum eſſet laude
miū Bald.aūt in preallег.c.j.in tit.de
cōtrouer.inter vaſ.⁊ ali.de bene.refert
in primis quandam apoſtillā quam ha
bebat in effectu continentē ꝙ vaſallus
ſine licētia dñi pōt tranſigere per iura
proxime allegata. Poſtea ſubdit ꝙ
ꝯtrū facit qꝛ ille qui eſt ꝓhibitus alie
nare intelligit etiā ꝓhibitus trāſigere
l.nō ſolū.C.de ꝓdijs mino.deinde dicit
ibidē diſtinguendū eſſe ꝙ aut vaſallus
trāſigit retinēdū vel dimittendū feudū
apud poſſeſſoꝛē et tūc valet tranſactio.
Aut trāſigit trāſferendo feudū in aliū
et tūc nō pōt hoc facere ſine licētia dñi
ſubiūgit circa primū mēbꝛū ꝙ licet in
alijs cōtractibus ille qui dimittit rem
apud alium dicat alienare.l.quedā mu
lier.ff.de rei ven.⁊.l.ſi ſponſalibus.§.j.
ff.de iure dot.tñ ſecus eſt in eo qui di
mittit ex cā trāſactionis qꝛ non dicitur
alienare.text.eſt not.in.l.ſi fundo.C.de
tranſac.Idē Bal.in.c.imperialē.in p̄n.
circa.xiij.col.in titu.de ꝓhi.alie.feu.ꝑ
Fede.dicit ꝙ vaſallus ſine licentia dñi
pōt tranſigere dūmodo faciat ſincere
⁊ bona fide nō autē fraudulēter ⁊ p̄ſu
met bona fide trāſegiſſe qñ dubiꝰ erat
euentus litis ⁊ cā erat valde dubia cō
tra vaſallū.ſecus ſi fuiſſet de facili de
cidibilis et faciliter poterat liquidari.
l.in ſumma.ff.de ꝯdi.inde.ſubiūgit ibi
dē ꝙ dꝫ cauere vaſallus nec trāſigēdo

aliq̄d ꝑmittat aduerſario ſꝫ ſolū dimit
tat feudū apud ip̄m poſſeſſoꝛē aliq̄d re
cipiēs.Addit ibidē ꝙ lꝫ i ꝯtrībꝰ innoꝛ-
minatis q̄s teneat de euictiōe.l.j.ff.de
re.ꝑmu.tñ ſecus eſt in trāſactione.d.l.
ſi ꝑ fundo.Itē ille qui cedit liti non dꝛ
alienare.d.l.ſi ꝑ fundo.Idē bal.in.d.c.
ſi vaſallus.dicit ꝙ tūc vaſallꝰ dꝛ bona
fide trāſegiſſe qñ denuntiauit dño vel
per eum non ſterit Jaco.alua.in.d.c.ſi
vaſallus.in hac dubitatione dicit ſe re
ꝑire varias opi.nā q̄dā dicūt ꝙ vaſal-
lus pōt tranſigere ad ſui p̄iudiciū non
autē dñi.Alij dicunt ꝙ aut denūtiauit
dño aut nō.Alij dicūt ꝙ dñs poſt trāſ-
actionē vult venire ex ꝑſona ſua cōtra
illā trāſactionē ⁊ tūc poterit h̄ facere.
Aut vult venire ex ꝑſona vaſalli ⁊ tunc
nō admittetur.Alij dicunt ꝙ aut vaſal
lus tranſigit retinendo feudū ⁊ dando
aliq̄d aduerſario ⁊ tunc licita eſt tranſ
actio qꝛ licitū ē vaſallo redimere vexa
tionē iuxta illud redimite tꝑa veſtra et
vexatiōes qꝛ dies mali ſunt.c.dilectꝰ.
extra de ſimo.Aut vaſallꝰ trāſigit trāſ
ferendo feudum in aliū ⁊ tūc nō p̄t hoc
8 facere ſine licētia dñi qꝛ eēt alienatio.
d.l.nō ſolū.¶ †Ex oībꝰ predictis elicio
vobis tres ꝯcl'ones.Pꝛia ē vaſallꝰ pōt
trāſigere cū aduerſario dūmō vaſallus
retineat feudum.Scđa ꝯcl'o q̄ elicit ex
dictis Bal.i locis alleg.eſt vaſallꝰ ſine
lcia dñi trāſigēdo pōt dimittere feudū
apđ poſſeſſoꝛē:qꝛ h̄ caſu nō dꝛ alienare
d.l.ſi ꝑ fundo.Tertia ꝯcl'o vaſallꝰ ſine
lnia dñi nō p̄t trāſigere trāſferēdo feu-
dū i aliū ad p̄miſſa bñ faciūt not.ꝑ bar.
in.l.nulli.ff.de trāſac.⁊ per cano.i.c.ve
niēs.extra de trāſ.¶ Secūdā cōcluſio
nē ſupꝛa relatā ego limitarem niſi iura
vaſalli eſſent liquida qꝛ tunc ſine lnia
dñi nō poſſet trāſigendo dimittere feu
dū apđ poſſeſſoꝛē qꝛ p̄ſumeret fraus et
oīs machinatio ꝑ quā deuenit ad alie
nādū feudū eſt interdicta vaſallo.d.c.
9 imperialē.in prin.⁊ in.§.calidis.i tit.de
ꝓhi.alie.feu.ꝑ Fed.¶ †Sꝫ an vaſallꝰ
poſſit cōpꝛomittere ſup re feudali ſine
licētia dñi tex.in.c.j.§.ſi int.i ti.de leg.
coꝛa.in vſi.feu.videtur velle ꝙ vaſallꝰ
ſine licentia dñi poſſit cōpꝛomittere in
arbitros.Idem videtur velle tex.in.c.
j.in ti.de inueſti.in ma.fac.in.c.j.in tit.
apud quem vel quos:⁊ ita tenuit gloſſ.
in.d.c.imperialem.§.pe.⁊ in.§.ſi inter.
Hanc opi.ſequuti fuerūt Pileus in ſua
ſumma feudoꝛum ⁊ Jac.de bel.⁊ Nic.d
neap.in capitulis ſuperius allegatis.⁊
Jac.de ardizo.in ſua laudabili ſumma
feu.in tit.de cōtē.feu.ſub rubꝛicella ſi
ꝯtentio eſt inter vaſallū.Et iſtā opi.te
nuit Spe.in ti.de arbi.§.reſtat.ꝟ.ſꝫ nū
q̄d vaſallus.Et placet Hoſt.in ſua ſum
ma in ti.de arb.§.de qua re ꝟ.ſꝫ nūq̄d.
And.de yſer.i.d.c.j.ſi iter.arguit ꝙ pꝛi
mo imo vaſallus poſſit cōpꝛomittere ſi
ne licētia dñi qꝛ dat ſibi facultas litigā
di actiue ⁊ paſſiue ſup feudo.c.j.i tit.de
contro.inter vaſ.⁊ aliū.de bñfi.ergo dꝫ
eē ſibi licitū cōpꝛomittere in arbitros
qꝛ arbitria ſunt redacta ab inſtar iudi-
cioꝝ.l.j.ff.de arbi.poſtea dicit ſed cuꝫ
hodie oīs alienatio ſit pꝛohibita vaſal
lo ⁊ oīs machinatio ſeu circunuētio ꝑ
quā poſſet deuenire ad alienationē.d.
l.imperialē.in prin.⁊ in.§.calidis.⁊.l.ſcī
re opꝫ.in.§.j.in verbo alia via.ff.de tu-
to.⁊ cura.da.ab his.certe videt ꝙ ſit ꝓ
hibitū vaſallo cōpꝛomittere ſine lnia
dñi.qꝛ per tale cōpꝛomiſſum iūcta ſnia
arbitroꝝ poſſet deueniri ad alienatio-
nē feudi.In ſecreto iuris ē tenēdum ꝙ
vaſallꝰ ēt ſine licētia dñi pōt cōpꝛomit
tere i arbitros qꝛ tex.eſt i.d.§.ſi inter.⁊
in alijs iuribꝰ ſupꝛꝰ allegatis.Nā ꝯſue
tudines feudoꝛum ꝑmiſerūt ꝙ arbiter
poſſet eſſe cognitoꝛ ⁊ deciſoꝛ ſup re feu
dali vt ꝓbaui.ꝟ.Et iſtā opi.ſequutꝰ eſt
Jac.alua.i.d.§.ſi iter.¶ Subdit tñ ibi-
dē no.ꝙ dñs poſſet pꝛohibere vaſallo
nō cōpꝛomittat allegat.l.j.ff.ſi q̄s ius
10 dicē.nō obtēp.¶ †Sꝫ dubitatur adhuc
an vaſallus poſſit ꝯpꝛomittere in arbi
tratoꝛē ſine lnia dñi.In hoc audacter
teneatis ꝙ nō:qꝛ lꝫ ipe vaſallus agen-
do ⁊ ſe defendēdo ſup re feudali poſſit
ſtare i iudicio ſine lnia dñi ꝑalleg.c.j.i
ti.de ꝯtro.inter vaſ.⁊ ali.de bñ.tñ coꝛaꝫ
arbitratoꝛe non eſt iudiciū nec q̄ſi iudi
ciū.Ita not.Inno.i.c.qñtauallis extra
de iureiur.Preterea ex legibꝰ ſeu cōſti
tutiōibꝰ feudoꝝ deputate ſūt certe ꝑ-

ſone ad cognoſcenduꝫ de cā feudali.in
primis aliquādo cognoſcit dñs feudi.
aliquando pares curie: aliquando iu-
dex ordinari⁹ vt plene not.in.c.ceterū.
extra de iudi.ꝛ in.c.j.in ti.de ꝯtro.apđ
pa.curie. Aliqñ cognoſcit arbit.d.§.ſi
inter.ſed de arbitratore nullibi cauet:
ǵ nos nō dicere debem⁹ ar.l.ſi ſeruus
ſeruū.§.nō dixit pretor.ff. de acqui.he.
11 ¶ †Unū in ꝑpetuo notetis ꝙ vaſall⁹
ꝑ ſimplex cōpromiſſuꝫ factū in arbitra
torē ſine lnia dñi nō amitteret feudū ſꝫ
demū illud amitteret ꝙ ꝑ ſnīaꝫ arbitra
torū trāſferret poſſeſſio feudi in aliū.
Et hoc eſt de mēte And.de yſer.i.d.c.j.
§.ſi iter.ꝛ expſſe hoc vult ibi Ja.alua.
Pro qua ſnīa optīe faciūt ea q̄ dixi dū
dixi qđ ꝑ ſolū cōtractū vēditiōis facte
de re feudali ſine licentia dñi vaſallus
nō amittit feudū ſꝫ demū ſi ꝓcedit ad
traditionē allegani Bal.in.c.§.aut ſi li
uellario.in ti.qui.mod.feu.amit.in lib.
feu.Sed.q̄.aliqñ dixi ꝙ vaſall⁹ pōt trāſ
igere ſuꝑ re feudali ſine lnia dñi dum
12 mō trāſigat bonafide.¶ †Quero nun
quid talis trāſactio preiudicabit agna
tis ipſius vaſalli.And.de yſer.ꝛ Jaco.
aluaro.in.c.ſi vaſallus.de ſuo feudo de
terminat ꝙ nō qꝛ vaſallus ꝯtuꝫ ad ſui
preiudicium bene pōt trāſigere ſed nō
in preiudiciuꝫ agnatoꝝ ꝑ ea q̄ habent
in.c.j.in tit.de alie.feu.pater. Et hoc ꝑ
cedit etiā ſi agnati ſciuiſſent illā tranſ
actionem qꝛ nō neceſſitantur ad cōtra
dicendum ſicut neceſſitant qñ vaſall⁹
litigat in iudicio et agnati ſciunt cām
agitari.l.ſepe.ff.de re iudi.nā etiā inui
tis agnatis poſſet vaſallus ad ſui pre-
iudicium trāſigere ꝑ ea q̄ habent in.l.
cayus.ff.de pig.ac.ꝛ in.c.veniēs.extra
de tranſac.non eſt ergo curāduꝫ de eo
13 rum cōtradictione:ꝛ notetis.¶ †Que
ro vlterius nunquid vaſallus ſine lnia
dñi poſſit locare feudum alteri ad lon-
gum ſeu longiſſimum tp̄s.videt prima
facie dicendum ꝙ ſic:qꝛ locatio etiā ad
longiſſimū tp̄s nō eſt alienatio:vt vult
glo.reputata ſingularis l.l.codicillis.
§.inſtituto.ff.de delegatis.ij.¶ Cōtra
riam ſententiam tenuit Bal.in.d.§.ſi li
uellario.ꝛ omnes ſequuntur qꝛ per lo-

cationem ad longum tp̄s transfert v[…]
le dñium.l.j.§.qđ autē.ff.de ſuꝑficie.[…]
l.j.§.qui in ꝑpetuum.ff.ſi ager vecti.[…]
emphy.peta.habet in cle.j.extra de re[…]
eccle.non alie.Et ad gl.d.§.inſtituto.r[…]
ſpondebitis ꝙ Dy.ꝛ cōiter doc.eaꝫ[…]
prehendunt.dicit tñ Bal.in.d.§.inſtit[…]
to.ꝛ ſequit ibi Jo.de ana.ꝙ illa gl.p[…]
ſit ſaluari quādo in contractu locati[…]
nis facte ad longū tp̄s expreſſe actu[…]
fuiſſet ꝙ ꝯductori non acquireret [..]
in re.ꝛ ideꝫ videtur velle Bald.in.d.[…]
aut ſi liuellario.nā pacta dant legē co[…]
tractibus.l.j.§.ſi cōueniat.ff.depoſi.[…]
modicum tempus aūt puta ad nouē[…]
annos bene poſſet vaſallus locare fe[…]
dū qꝛ tunc cōductor non acquirit fu[…]
re:vt habet in.d.cle.j.ꝛ ibi bona glo.[…]
14 tra de reb.eccle.nō alie.¶ †Quero [..]
nunq̄d vaſallus ꝓpter aliquam nece[…]
tatem preſertim famis poſſit aliena[…]
feudū ſine licētia domini.videt ꝙ [..]
qꝛ ꝓpter talem neceſſitatem licituꝫ [..]
patri vendere filium.l.j.C.de patri.[…]
fil.diſtraxe.Item neceſſitas facit a[…]
probabilem.tex.eſt not.in.l.qui po[…]
runt.ff.de manu.teſta.Ideo dicit B[…]
in.l.diuus.ff.de pet.her.ꝙ ſi ſtatut[…]
netur ꝙ nullus audeat facere harc[…]
gam ſeu propoſitum de imponendo a[…]
quam collectam ſub tali pena:ꝛ cōti[…]
gat ſuꝑuenire neceſſitatem vł prop[…]
cladem famis vel guerre.ꝛ aliquis fa[…]
ceret harengaꝫ de imponēdo collec[…]
ꝓpter talem neceſſitatē non caderet i[…]
penā ſtatuti.nam neceſſitas nō eſt le[…]
bus ſubiecta.c.ū.de obſer.ieiunio.C[…]
trariam ſnīam tenet expreſſe Bald.i[…]
c.j.in p̄n.in ti.quali.olꝫ pote.feu.alie.[…]
Et ceteri ſequunt maxime Alua.mo[…]
tur Bal.qꝛ dñs hꝫ ſuperioritatē in fe[…]
do ꝛ habet proprietatem:ꝛ vbi eſt ſuꝑ[…]
rioritas ibi eſt autoritas.vt not.in.l.[…]
ff.de auto.tut.ꝛ ideo vaſallus etiā p[…]
pter neceſſitatem nō pōt alienare fe[…]
dum ſine licētia dñi:ſed dicet aliq̄s q[…]
hoc videtur mirum qꝛ vaſallus aliena[…]
do ſe non intromittit de directo dñio
dñi ſed ſolū de vtili dominio ipſius va
ſalli.ſꝫ ad hoc rñdet Bal.ꝙ vtile dñi[…]
vaſalli non eſt francum ſed obnoxium

ſeruituti ꝛ obſequio dñi iō fuit ſtatutuꝫ
ne vaſalli poſſint alienare feuda ſine li
cētia dñoꝝ qꝛ ꝑ tales alienatiōes dimi
nuebant feuda.c.j.in ṽbo attenuatas.
in ti.de ꝓhi.alie.feu.ꝑ Fede.ꝛ.c.impe-
rialē.in pn.in ti.de ꝓhi.alie.feu.ꝑ Fed.
¶ Ad iura ſuꝑi⁹ in ꝯtriū alle.rñdebitis
ꝙ ꝓcedūt qñ ille q̄ vult alienare rē non
hꝫ i illa re ſuꝑiorē eo qꝛ hꝫ liberū dñiū:
ꝛ tūc de illa rē pōt diſponere pro libito
volūtatis.l.in re mādati.C.mā.l.j.C.de
ſac.ſan.ec.De hac.q.tractat etiā ipſe
Bal.in.c.j.§.ſi liuellariū.i ti.q̄.mo.feu.
amit.ꝛ ibi determinat ad qđ.ū.ꝛ idem
Bal.in.l.volūtas.C.de fideiuſ.nihil cir
ca hoc clare determinat.ſubdit tñ ibi ꝙ
vaſallus etiā ſine licētia dñi pōt vēde-
re fructus rei feudalis ad modicū tp̄s
15 qꝛ iſta nō diceret alienatio.l.allegat i.l.
in edibus.§.ex reb⁹.ff.de dona.¶ †Du
bitat ēt vtrū valeat ſtatutū quo permiſ
ſum eſt vaſallis alienare feuda ſine licē
tia dñoꝝ.Cōcludite ꝙ ſi eſſent ecclīaſti
ca feuda ꝛ ſtatutū ſit cōditū a laicis ni
hil vꝫ.c.q̄ in eccleſiarū.ꝛ.c.eccłia ſancte
Marie.extra de ꝯſti.imo ꝙ plus eſt le-
gal⁹ ēt de latere nō poſſet hoc ꝑmitte-
re.l.ꝓhibere.§.plane.cū ibi no.ꝑ Bar.
ff.ꝙ vi aut clā.Statutū aūt conditum a 18
laicis ſuꝑ feudis nō ecclīaſticis bñ va
leret.ita determinat Jac.alua.in.d.c.j.i
ti.qui.olim pote.feu.alie.ꝙ limitat ꝓce
dere niſi tale ſtatutū fuiſſet factū i frau
dē alienatiōis.allegat tex.in.c.imperia 19
lē.in prin.ꝛ in.§.callidis.i ti.de ꝓhi.feu.
ꝑ Fed.Addite vos ꝙ tale ſtatutuꝫ ſiue
decretū non ꝑiudicat agnatis.ita tꝫ.d.
Mar.de lau.in.d.c.j.§.donare.in ti.pri
16 me allegato.¶ †Sed hic cadit pulchra
dubitatio nunq̄d valeat cōſuetudo que
ꝑmittit vaſallis alienare feudū ſine li-
centia dñoꝝ.vꝫ ꝙ nō:qꝛ tex.in.d.c.ipe-
rialē.volēs excludere oēm p̄ſcriptionē
dicit nulli⁹ tp̄is p̄ſcriptiōe obſtante:vñ
ꝑ iſta ṽba vꝫ tolli cōſuetudo qꝛ ad hoc
inducat ꝯſuetudo:requirit preſcriptio
ſaltē longi tp̄is.ꝛ iō dicit longa conſue
tudo.l.ij.ꝛ rubri.C.que ſit lon.cōſue.ha
bet in.l.de quib⁹.ff.de legi.ſed Jo.rey.
in cōmento.d.c.imperialē.in.§.habito.
circa.xiiij.col.determinat ꝯſuetudinē

valere:nō obſtat tex.in.d.c.imperialeꝫ.
ibi nullius tp̄is p̄ſcriptiōe impedientis:
qꝛ ipſe rñdet ꝙ ibi tollit ſimplex preſcri
ptio ſed nō tollit cōpoſitū ideſt cōſuetu
do.nā ſm eū lꝫ lex vel decre.tollat ſim-
plex pactū nō tñ ſub iſta ghalitate ſer-
moni dicē.nō obſtātib⁹ q̄buſcūq; cōuē
tionib⁹ ꝛ pactis nō cōprehendunt pa-
cta ſentētiata ꝑ curſum tp̄is cōfirmata
nec etiā pacta iuramēto firmata.Iſta
eſt gl.no.in cle.dudū.al's incipit ſuꝑ ca
thedrā.§.ſi.extra de ſepul.no.i.c.cū nō
17 decent.extra de elec.li.vj.¶ †Et aduer
tite ꝙ premiſſa procedunt qñ alienatio
feudi fieret in extraneū ſed agnat⁹ bñ
pōt alienare feudū alteri agnato proxi-
miori ad quē feudū eſſet ꝑuenturū tex.
haberis i.c.j.§.ſi vero.in ti.de feu.alie.
ꝛ eſt ratio qꝛ iſta nō eſt ꝓprie alienatio
ſed poti⁹ quedā refutatio.vt habet in
c.j.in tit.de alie.feud.par.Sed ſi fieret
alienatio remotiori tunc agnatus ꝓxi-
mior poſſet illā alienationem reuocare
ſm Bar.l.c.j.in ti.de vaſal.q̄ ꝯ ꝯſtit.lo-
tarū.ſꝫ vꝫ agnatus proximior eſſe aduē
ſatus qꝛ a die qua ſciuit illā elationē fa
ctā in agnatū remotiorē nō hꝫ niſi vnū
annū ad reuocādū.c.titi⁹.in ti.ſi de feu.
18 defunc.fue.cōtrouer.¶ †Si aūt aliena
tio feudi eſſet facta in extraneum tunc
agnati ipſi⁹ alienatoris poſſent illam
alienationē reuocare infra.xxx.annos.
ita vult gl.cōiter aprobata in.d.c.titi⁹.
19 ¶ †Quero qñ vaſallus alienat feuduꝫ
req̄rit cōſenſus dñi nunq̄d ſufficiat ꝙ
ille cōſenſus ſequat alienationē an ṽo
debeat p̄cedere And.de yſer.ꝛ Jaco.al
ua.in.d.c.imperialē.in ti.de prohi.alie.
feu.ꝑ Fed.determināt ſufficere ꝙ talis
ꝯſenſus interueniat poſt alienationem
moueāt qꝛ talis cōſenſus tendit ad tol
lendū impedimētū ꝓpter qđ ꝓhibebat
alienatio vnde debet ceſſare effect⁹ im
pedimēti.l.vbi lex.ff.de vſucap.Itē age
batur ſolū de preiudicio ipſius dñi vn-
de ſufficit ꝙ conſenſus poſtea interue-
niat.l.in cōcedendo in fi.ff.de aqua plu.
arcen.An aūt qñ in actu aliquo requiri
tur autoritas debeat illa autoritas in-
teruenire in ipſo actu vide per cano.in
c.conſuetudinis.extra de conſue.et per

Barto.in.l.ſi quis mihi bona.§.iuſſum
habetur.in.§.tutor.inſti.de aut. tuto.
20 ¶ †Sz hic cadit pulchra dubitatio an
ſufficiat tacitus conſenſus dñi:puta qꝛ
dñs bene ſciuit alienationē factā p vaſ-
ſallū ꝛ expreſſe nō cōtradixit an videat
cōſenſiſſe gl.no.in.c.j.in ꝟbo ipſoꝝ per
miſſu.in ti.de phi.alie.feud.p lo.tenet
ꝙ hoc caſu ſciētia dñi habeat p cōſen-
ſu. Pro qua opinione faciūt iura infra
ſcripta.l.j.C.de remiſ.pign.l.ſi hypo-
tecas illo.eo.ti.l.quidā.ff.de euic.l.cre-
ditor.ff.de ver.ſig.l.honor.§.fi.ff.de mu
ne.ꝛ hono.Et hāc opinio.ſequit Jac.de
bel.in.d.c.j.ꝛ dicit Jac.alua.in.d.c.j.§.
pterea.in ti.q̄ feu.amit.ꝙ doc.cōiter ſe
quunt iſtā opi.ſed Bertrā.caprioli in.d.
c.imperialē.in pn.ꝛ in palleg.c.j.expreſ
ſe tz cōtrariū mouet qꝛ ſcia ꝛ patientia
dñi nō dz haberi pro cōſenſu ſed p cō-
tradictiōe.l.qui vas.§.vetare.ff.de fur.
ꝛ.l.filiuſfa.§.inuitus ff.de procu.nā dñs
dz ſcire ius ſuū ſemp durare.l.ſicut.§.
nō videt.ff.q̄.mo.pign.vel hypo.ſol.ꝛ ſi
vellemus tenere iſtam opi.poſſem⁹ re-
ſpondere ad iura allegata per Jac.de
bel ꝛ pmo ad.l.j.C.de remiſ.pign.ꝙ ibi
eſt ſpāle fauore libertatis ad.l.fi.ſi hy-
potecas ꝙ ibi illud pcedit pp̄ter ſub-
haſtationē ſolēniter factā.l.ij.ꝛ.l.ſi tem
pora C.de fi.inſtru.ꝛ iure haſt.fiſ.lib.x.
Ad.l.q̄dā.de euic.rñdebitis ꝙ ibi nō in
teruenit ſolū ſcia ꝛ patiētia ſz etiā par
ticipatio pretij.Ad.l.creditor.dicatis ꝙ
ibi ille de cuius pjudicio agebat cōſen
ſerat.Jo.rey.in ſuo cōmento.d.c.impe
rialē.§.habito.circa xiij.col.ita diſtin-
guit aut dñs nō habuit certā ſciam ſed
erroneā:ꝛ tūc nō videt cōſenſiſſe aliena
tiōi feu.l.ij.ff.de iudi.nā nihil eſt magis
cōtrariū cōſenſui q̄ error.l.ſi p errorē.
ff.de iuriſdi.om.iu.ꝛ.l.qui cū tutoribus
ff.de trāſac.aut dñs habuit certā ſciaz
ꝛ tūc ſi nō fuit pſens cōtractui tūc talis
ſcia ꝛ patiētia nō habet p cōſenſu qꝛ va
ſall⁹ debebit denūtiare dño ꝛ petere cō
ſenſum ꝛ licentiā ab eo vñ cū iſta denū
tiatio fiat nō tantū ad finē certiorandi
dñm ſed etiā ad obtinendū licentiā ab
eo ſola ſciētia ꝛ patiētia nō habet pro
cōſenſu p Bart.in.l.denūtiaſſe.§.j.ff.de

adulte.ſecus ſi denūtiatio ſolū requi-
ret q̄ ū ad certificandū qꝛ tūc haber-
locū illa vulgata regula qui certus e-
ampli⁹ certificari nō dz.l.j.in fi.ff.de
emp.ſi ꝟo dñs nedū ſciuit alienatio-
ſz etiā fuit preſens ꝯtractui ꝛ tacuit
cit pfatus doc.adhuc nō hr̄ p cōſen-
te qꝛ iſta phibitio alienatiōis feudi
dū eſt inducta ad fauorē dñoꝝ ſed e
reipublice.d.c.j.in ti.de phi.alie.feu
lota.Nō obſtat.l.rē alienam.ff.de co
trahē.emp.qꝛ loquit in rem de qua
haberi liberū cōmertiū tandē pfa
doc.cōcludit tenēdū eſſe opi.Bertrā
prioli tanq̄ veriorē in iudicando nō
tutū recedere ab opi.gloſſatorū ant
ꝙ doc.cōiter vt refert Jac.alua.in.d
pterea.ſequunt opi.gloſſatorum in
cia diſputatione verior eſt opi.Jo
21 rey. ¶ †Quero de qōne quotidiana
ne ego cōceſſi titio quoddā caſtrū i
dū titius illudmet feudum ſubinfeu
uit ſempronio.ſempronī⁹ vult alie
feudū quero an habeat neceſſe req
cōſenſum mei prioris dñi an vero
ciat habere cōſenſum a titio dño i
diate ipſius ſempronij Glo.form
qōnē in.c.imperialē.in §.illud.in ti
phi.alie.feu.p Federi.ꝛ tandē vide
inclinare ꝙ requirit cōſenſus maio
ſeu prioris dñi.Et iſtā opi.tenuerūt
co.de belui.in.d.§.illud.ꝛ Jo.blanch
marſiliēſis in ſua ſumma feu.in tit.q
mo.feu.amit.in primo folio in ver.
vaſal⁹ vaſalli.ꝛ in decimo folio in ver
dñi verbū intelligas.Hanc opi.ten
Jaco.de ardizo.in ſumma ſua in titu
mo.feu.amit.ſub rubricella an ſuffic
cōſenſus maioris dñi.Idē tenuit
in ſua ſumma in titu.de iure emph
de Spe.lz loquat in re emphy.in ti
loca.§.nūc dicēdū.ꝟ.xvj.Et hāc ſ
tz expſſe Bal.l.d.§.illud quē ſ.legit
§.inſuper.in.d.c.imperialem.ꝛ dicit
Bal.hāc eſſe veritatē.ꝛ iſta opinio p
cuit Jac.alua.in.d.c.imperialē.in p
ci.Motiua prefatoꝝ doctoꝝ ſunt h
In primis qꝛ qn̄ dñs cōcedit rē in fe
alicui:puta titio trāſfert in ipm titi
vtile dñium ꝛ ſi ipſe titius poſtea illa
rē feudalē ſubinfeudet ſeu alienet al

ri transfert ſuū vtile dñiū in accipien.
ergo nihil remanet apud ipſum titium
primū vaſallū qꝛ vtile dñiū nō pōt diui
di nec poſſunt eē plures vtiles dñi in-
ſolidū ſicut nec directi.l.iij.§.ex ꝯtio.ff.
de acqui.poſ.ꝛ l.ſi vt certo.§.ſi duobus
vehiculū.ff.cōmo.cū ergo nihil remāſe
rit apud ipſum titiū certe conſenſus in
aliqn̄ nō debet requiri ab eo ſz a priore
dño apud quē remāſit directū dñium.
Scdo mouet qꝛ prima cā feudi accepit
fundamentum a priore ſeu antiqniore
dño appellatiōe dñi intelligim⁹ de di-
recto.l.j.§.q̄ in ppetuū.ff.ſi ager.vecti-
ga.vel emp.peta.Et iſtā ſniam tenēdo
rñdebitis ad.d.§.illud.qđ nō loquit in
terminis alienatiōis ſed in offenſa ſeu
delicto qđ delictū nō reſpicit rē ſz pſo
nā.ꝛ delictū vni⁹ nō aggrauat alium.l.
ſancim⁹.C.de penis.Et iſtā opin.tenuit
etiā Petr⁹ Jacobi in interdicto vñ vi
rūs de poſſeſſiōe.Cōtrariā opi.tenuit
Bertran.corporali.in.d.§.illud.ꝛ domi.
Jo.fab.in.§.adeo.inſti.de loca mouen
tur iſti doc.pro p tex.i.d.§.illud.nā ſm
oēs quotquot ſunt vaſalli habēt vtile
dñium:ꝛ pmus vaſall⁹ dr̄ dñs ſcdi ꝛ ſe
cund⁹ tertij.ꝛ ſic de ſimilibus ꝙ pbāt
hoc mō.nā certū eſt ꝙ vaſallus pōt al
teri feudū ſubinfendare vt vult glo.ap
probata in.c.j.§.pterea.l ti.de cap.cor.
Jctus intelligit ſm ſui naturā pmiſſus
l.plenum.§.equis.ff.de vſu et habi.l.ſi
vno.l pn.ff.loca.l.ſi ſtipulat⁹.ff.de vſu.
et certū eſt ꝙ tradens rē in feudum hz
certa iura rōne fidelitatis ꝛ ex natura
feudi et rōne iſtorū iurium dr̄ hr̄e vtile
dñiū nec eſt incōueniēs ꝙ plures ſint
vtiles dñi diuerſis reſpectib⁹ p ea que
habent in.l.ex aſſe.ff.ad treb.Ad idem
adducunt text.in.d.§.illud.vbi pbat ꝙ
etiā dñs immediatus qui recognoſcit
feudū ab alio appellat dño reſpectu ſe-
cūdi vaſalli.Itē adducūt.d.c.impialē.l
§.pterea ſi q̄s maio.als incipit pterea
ſi q̄s infeudat⁹ in ꝟbo a pprio dño cuz
ergo ſm eos pmus vaſallus q̄tūcunq̄
trāſferat feudum in ſcđm tn̄ retinet vti
le dñiū vel ſaltē hr̄ p vtili dñio ergo ſe
cund⁹ vaſall⁹ ſi velit alienare illud feu

dū dz req̄rere ꝯſenſum ab ipo immedia
to ꝛ pprio dño nō aūt a priore ſeu anti-
quiore dño. Joā.rey.in.d.§.illud.dicit
ſe aliqn̄ cōſuluiſſe ſm opi.Bertrā.ca-
prioli.ꝛ Jo.fab.ſubdit tn̄ ꝙ ſemper fuit
dubi⁹ in iſto artic.pp id qđ vult Spec.
in tit.de feu.§.qm̄.ꝟſi.qn̄ q̄rit vbi q̄rit
22 de tali qōne.†ponam⁹ ꝙ vaſall⁹ vaſalli
cōmittat felloniā ꝯ principē a quo pri-
mus vaſall⁹ recognoſcit feudū cui ap-
plicabit illud feudū rñdet ꝙ applicabi
tur principi illi⁹ terre lz qꝛ nō eſſet in-
cōueniēs ꝙ princeps haberet ſubditū
in ſuū dñiū ne inuit⁹ ei aſſociet.l.actio
ne.§.ſocietas.ff.p ſocio.nec eſt conue-
niens ꝙ princeps ſeruiat ſubdito ſuo.
ideo dicit ꝙ vtile dñiū dz vēdi ꝛ pciū
fiſco applicari illi⁹ pncipis remanente
dño ꝛ pprie apud dñm immediatū.ꝛ ſic
iſtud dictū Spe.vr̄ facere ꝙ pma opi-
nione ſz certe tenēdo opi.caprioli poſ-
ſetis rñdere ꝙ Spe.loquit in dño gñā-
li illi⁹ terre ꝛ tex.in.d.§.illud.loquit in
dño maiore feudi ego in iſto pūcto ſe-
pe cōſului ſm primam opi.q̄ eſt magis
cōis ꝛ nō eſſet tutū in iudicando ab ea
recedere attēto ꝙ gloſſator lz opi.iſtaz
in.d.§.illud.p not.p Jac.but.in.l.vnica
C.q̄ p ſua iuriſdi.ꝛ dicit Bal.in.l.here-
ditas.C.depoſiti ꝙ autoritas gloſſato-
rū ꝛc.Limitabitis tn̄ concluſionē pre-
dictam pcedere niſi maior ille ſeu anti-
quior dominus eſſet abſens qꝛ iſto ca-
ſu ſufficeret conſenſus primi ꝛ imme-
diate dñi ꝛ hoc eſt de mēte Jac.alua.in
d.c.imperialem.in princip.Scđo limi-
tabitis niſi prior dñs in conceſſiōe feu
di alteraſſet naturaz feudi:puta qꝛ de-
diſſet licentiā vaſallo alienādi cui ve-
let iuxta.c.j.in ti.de feu.et nō habē.p-
pri.na feu.nā tunc licentia non eſſet ab
eo requirenda ſz eſſet requirēda a pro-
ximo ꝛ immediato dño ꝛ hoc eſt de mē
te Cy.in.d.l.fin.C.de iure emphy.ꝛ de
mente Joan.rey.in.§.illud.ꝛ hec note-
tis quia frequenter contingunt in pra-
23 ctica.¶ †Sed ponamus vaſallus ali-
nans feudum dicat hoc modo vendo ꝛ
trado tibi tale feudum ſaluo iure dñi ꝛ
agnatorum meorum ꝛ aliter non et iſte
vaſall⁹ nō habuerit cōſenſum dñi nuns

quid p illa verba ꝓteſtatoria excuſabi-
tur a pena priuatiōis feudi Bal.in.c.j.
§.fi.in ti.q̄ ſit prima cā bñſi.amit.in vſi.
feudo.determinat ꝙ nō q̄ cum teneret̄
denūtiare dño et nō denuntiauit videt̄
cōtempſiſſe ipſum dñm ⁊ conſequenter
debet perdere feudū p.d.§.fi. Itez q̄ in
preiudicialib⁹ ꝓteſtatio nihil prodeſt.c.
olim.extra de cenſi.ſi tamē adderet iſta
ꝟba et nō aliter nec alio mō:tūc ſꝫ Bal.
excuſaret̄ a cōmiſſo allegat.l.ſi q̄dē.cuꝫ
ibi not.C.de excep.⁊.l.idem labeo.§.j.ff.
fami.her.⁊.l.ſi q̄s locuplex.ff.de manu.
24 teſt. ¶ †Quid ſi dicat hoc mō ego ven-
do tibi ⁊ trado tale feudū ſaluo conſen-
ſu dñi an iſta verba ꝓficiāt ad excuſan-
dū vaſallū a perditiōe feu. Bal.no.in.l.
vnica.C.de his q̄ pe.not.in pe.ſeu ante-
pe.col.determinat ꝙ nō mouet̄ q̄ licen
tia dꝫ requiri a dño añ factū vel in ipſo
actu et talis proteſtatio nō prodeſt quia
traditio eſt facti et factum eſt contra-
rium proteſtationi.faciunt no.in.c.cum
M.ferrari.extra de conſti.et in.c.ſollici
25 tudinem.extra de appel. ¶ †Sed quid
ſi dicat ego vendo ⁊ trado tale feudum
ſaluo honore dñi an tunc excuſabit̄ ab
amiſſione feudi cōcludite ꝙ non p no.p
hoſti.⁊ Jo.an.in.c.eā te.extra de iure-
iurā.dicit em̄ ibi Jo.an.ꝙ male ſeruat
ius q̄ illud i totū eneruat ⁊ dicit ꝙ hoc
fuit de facto in quodā ſeneſcallo regio
qui iuſſit hōiem ſuſpēdi ſeruo iure ſuo.
26 ¶ †Sed quid ſi vaſallus alienans feu
dum ſine licentia domini dicat hoc mo
do.ego vendo tibi tale feudum inquan
tum de iure poſſum ⁊ aliter non an tūc
excuſetur ab amiſſione feudi Barto.in
c.j.in.§.hoc quoq̃.in tit.de ſucceſ.feu.
refert Jacob.de ardi.tenere ꝙ ſic:ſed
hoc limitat Bal.niſi captio dñi poſſet
interuenire puta in traditiōe caſtri qđ
cū difficultate poſſet recuperari p dñꝫ:
nā tūc dolus eſt in traditiōe q̄ dꝫ pur-
gari p amiſſionē feudi ⁊ hoc eſt vt dici
mus q̄ ꝓcedit vēditio vt infirma et ſe-
quit̄ traditio vt infirmanda.vt no.in.l.
elegāter.in ꝓnci.ff.de do. Itē ꝓteſtatio
nihil reuelat in his que ſunt facti vt di
xi ⁊ iſtam limitationem Bald.ſequitur
Jac.alua.in.d.c.imperialem.in princi.

27 ¶ †Si tñ vaſallus diceret ego ve
feudū ſi dño meo placuerit iſto ca
excuſaret a perditione feudi. Ita ſe
Bal.in.d.§.hoc quoq̃.⁊ expſſe hoc
terminat Jac.alua.in.d.c.imperia
legat.l.ſi q̄s locuplex.ff.de manu.
Ego idē cōſului dū q̄dā vaſallus fe
ſine licētia dñi ⁊ in alienatione di
hec verba.ego alieno tale feudū
tñ beneplacito ꝓncipis ⁊ nō alite
aliomodo dū fiſc⁹ ageret ad cōmi
dicti feudi obtinui iudicari in ſacr
dientijs ꝙ ipſe vaſallus non ami
feudū q̄ illi ablatiui abſoluti ſalu
per beneplacito reſoluunt̄ in vim
tiōis ideſt ſi placuerit dño meo ⁊
ter.l.a teſtatore.ff.de cōdi.⁊ demon
ab emptione.ff.de pac.⁊ defectus
tionis habet annullare actū ⁊ ꝙ t
tio dñij ⁊ poſſeſſiōis poſſit fieri ſu
ditiōe eſt tex.no.⁊ ibi Bar.in.l.ſi a
28 te.§.j.ff.de acquirē.poſſeſ. ¶ †S
ne ꝙ p ſtatutū ſit inducta ſolēni
vēditione feudi vel rei emphyte
vaſallus ſeu emphyteota vend
feudū non ſeruata ſolēnitate ſt
debeat ꝑdere feudū Bald.in.l.
epiſ.audien.determinat ꝙ nō q
venditio facta non ſeruata ſolē
ſtatuti eſt nulla.l.cū ij.§.ſi pretio
trāſac.⁊ verbum venditionis ab
ꝓlarū in ſtatuto nō cōprehendit v
tionē que eſt nulla.arg.l.iiij.§.ad
ff.de re iudi. Eandē opi.tenuit Ja
ua.in.d.c.j.in tit.q̄d iuris ſit ſi v
poſt alien.feu.recupera.l.libel.ad
29 ſui col. ¶ †Sed dubitatur adhuc
mus ꝙ dñs det licentiā vaſallo a
di feudū vtrū remanebit ipſi dño
ius directi dominij ⁊ ius vaſallag
habebat in illo feudo. Joā.ray.in
perialē.in.xiij.col.in.§.habito.in
q̄ro hic habes videt̄ velle ꝙ nō m
tur q̄ q̄ alteri cōſentit ſua iura p
⁊ aliena fortificat.c.j.§.preterea.
no.Bal.in ti.q̄.mo.feu.amit.⁊.l.ſi.
inoffi.teſta.⁊ iō dicit ꝓfat⁹ doct.ꝙ
le erit dño ꝙ tpe licentie dicat ho
do damus tibi licētiā alienandi fe
ſaluo noſtro directo dño ⁊ iure no
ſemper ſaluo.arg.l.ſi debitor.§.j.ff.

mo.pig.vel hipo.ſolui. Sed cōtrariam
opi.tenuit And.de yſer.in.d.c.imperia
lem.in princi.in ti.de ꝓhi.alie.feu.per
Fed.et Bal.in.c.ij.in ꝓmis verbis ſuis
in tit.quo tpe miles.⁊ Jaco.alua.i.d.c.
imperialē.⁊ domi.Mar.de lau.i.d.c.ij.
mouent̄ q̄ tpe licentie fuit ſolū cogita
tū de vēditiōe vtilis dñij ipſi⁹ vaſalli.
ergo nō debem⁹ facere extenſionem ad
directum allegant.c.afferte mihi.extra
de ꝓſump.et allegāt etiā.c.hoc quippe
ij.q.vj.vos cōprobabitis iſtā opi.quā
31 ſequutus fui ſepe cōſulendo q̄ limita-
ta cauſa limitatū ꝓducit effectum.l.in
agris.ff.de acq̄rē.re.do.et.l.fulcini⁹.§.
q̄d ſit latitare.ver.q̄d ſi aduerſus.ff.q̄.
ex cau.in poſ.ea. Cū ergo talis licentia
intelligat̄ limitata reſpectu vtilis do-
minij qđ habet vaſallus certū ⁊ limita
tū dꝫ ꝓducere effectū. Et ideo dñs p ta
lē licentiā non preiudicat ſibi in ſua ꝓ-
prietate ſeu directo dñio. Et vltra pre-
fatos docto.reperi iſtā opi.teneri p Ja
co.de ardi.in ſum.ſua.in ti.q̄b.mo.feu.
amit.ſub rubricella an emptor q̄ emit.
30 ſub volūtate dñi. ¶ †Sꝫ quero de qō-
ne pulchra ⁊ quotidiana vaſallus alie-
nat feudū ſine licentia dñi an illud feu-
32 dū aperiet dño an vero agnatis glo.in
c.j.§.hoc quoq̃.in tit.de feu.ſuc.tenet
ꝙ ſi eſt feudū nouū vadit ad dñm ſi an-
tiquū ad agnatos. Et hāc opi.tenuerūt
Jo.blanchus marſilieñ.in ſumma ſua
in tit.quib.mo.feu.amit.in verbo q̄ñq̃
feudū reuertit̄ ad agnatos. Eandē opi-
nionē tenuerunt Jaco.de bel.Andr.de
yſer.⁊ Nic.de neap.in.d.§.hoc quoq̃.⁊
Bal.ibidē lꝫ.in.c.j.§.fi.in ti.q̄ ſit prima
cau.bñſi.amit.videat̄ velle contrarium
p illū text.q̄ vaſallus alienando feudū
ſine licētia dñi videt̄ dñm cōtemnere.
et iō vt habeat iniurie ſue vltionē tale
feudū debet ſibi apiri q̄ñtūcūq̃ ſit an-
tiquum.⁊ Joan.de imo.dicit in.c.ij.ex-
tra de feu.ꝙ in iudicando nō eſſet tutū
recedere ab opi.gloſſ.d.§.hoc quoq̃.⁊
Joā.ray.in.d.c.imperialem.in.§.pena.
dicit ꝙ iſta eſt magis communis opi-
nio. Refert tñ Bertran.caprioli tenere
contrarium per iura hodierna ſcilicet
per.d.c.imperialem. Jaco.alua.in.d.c.

j.§.fi.dicit hāc qōnē eē dubiā p.d.c.im-
perialeꝫ.⁊ per.d.c.ex parte.⁊ poſt Bal.
in.d.c.fi.in.c.j.in ti.que ſit prima cauſa
beneſi.amit.dat pro cautela ꝙ agnati
ſe opponant pro eorū intereſſe ne fiat
traditio poſſeſſionis feudi ⁊ ꝙ req̄rant
dominium directū vt ꝓhibeat fieri tra
ditionem dicti feudi ⁊ ſi dñs hoc nō fa-
ciat dicet̄ eſſe i dolo nec debebit lucra
ri de dolo ſuo ⁊ ſi ꝓhibeat traditionem
fieri nō dicet̄ feudū alienatū.l.aliena-
tū.ff.de ꝟb.ſig. ¶ †In iſta materia alie
nationis feudi debetis etiā ſcire ꝙ feu
dum antiquū etiā ſine licentia dñi pōt
alienari in agnatū ꝓximiorē qui fuiſſet
ſucceſſurus in illo feudo ſi alienatio fa
cta nō fuiſſet.c.j.in ti.de alie.feu.pr̄.et
c.j.§.⁊ ſi clientulus.ibi fratri vel nepo
ti.in ti.de alie.feu.habet̄ in.c.titius.in
tit.ſi de feu.defun.fue.contro. Et ſi fiat
alienatio in vnum agnatū ex ꝓximiori
bus ⁊ ſint alij agnati in pari gradu cuꝫ
illo emptore qui nō cōſenſerunt vendi-
tioni reuocabūt illā alienationē ꝓ ꝑ par
tibus in q̄b⁹ fuiſſent ſucceſſuri ſi aliena
tio nō fuiſſet facta. Ita vult Bal.in c.j.
in titul.de vaſal.qui contra cōſtitu.lo.
¶ †Sed moueo vobis elegātē dubita-
tionem ponamus ꝙ vaſallus alienaue
rit feudum in agnatū remotioris gra-
dus cum cōſenſu ꝓximiorꝫ agnatorum
ſed tñ agnati ſecundi vel tertij gradus
nō cōſenſerūt vtrū cōſenſus ꝓximiorū
agnatorꝫ ſufficiat ita ꝙ alienatio feudi
antiqui ⁊ pſni facta in illū agnatum re
motioris gradus ſit valida et ſtabilis.
Collegiū mediolani in.q.facti cōſuluit
talē alienationē eſſe validā. Et idē con
ſuluerūt Bar.de ſali.⁊ dñs Chriſto.de
caſtel.adducētes p iſte opi.tex.i.c.j.ꝟ.
et lꝫ.in tit.de alie.feu.pr̄ Nā illa dictio
⁊.lꝫ dꝫ in iure aduerſari ⁊ in facto ꝙ nō
faceret ſi itelligerem⁹ ꝙ debeat inter-
uenire cōſenſus oīm agnatorum q̄ñ ſit
alienatio in agnatū grad⁹ remotioris.
Scđo p iſta ſnīa adducebat̄ tex.in.c.j.
⁊ ſi ei res ibi tibi vel̄ ꝓximiori in ti.p q̄s
fiat inueſti.in libro feud. Tertio p hac
pte adducebat̄ in.d.c.j.§.⁊ ſi cliētulus,
ver.fratri vel nepoti.in ti.de alie.feud.
Quarto adducebat̄ tale motiuū q̄ ca-

fat rō ꝓhibitionis alienationis que mi
litat qn̄ alienatio feudi fit in extraneū
forte exoſum ⁊ nō cōſortē in illo feudo.
vr eīm ceſſare iſta rō qn̄ fit in agnatum
quātūcunq3 remotioris gradus. Con
trariā ſniam tenuerunt Bertrā. caprio
li vt refert Joā. ray. in c. imperialez. §.
habito. circa. xiiij. feu. xv. col. i ti. de ꝓ
hi. feu. alie. per Fede. vbi Capriolus t3
oēs agnatos eſſe vocādos ⁊ oibus eſſe
fiendā oblationem q2 agit de intereſſe
oim ergo oim cōſenſus d3 reqri. l. fi. C.
de auto. pſtā. et Jo. faxolus de piſis in
ſua ſumma feu. i ti. de alie. feu. ſic inqt.
Jtē vaſallus alienabit ⁊ vēdet feudum
agnatis et cōſanguineis qui ſe mortuo
fuiſſent ſucceſſuri in illo feudo. Ecce ꝙ
nō ꝑmittit alienationē fieri niſi i illos
agnatos q̄ eſſent ſucceſſuri. ergo i agna
tū remotioris gradus nō d3 poſſe fieri
niſi oēs alij agnati cōſentiāt. idē tenet
Odof. in ſua ſumma. in ti. q̄ perſo. vaſal.
ven. feu. Et placet Ja. de bel. in. d. c. im
perialē. in ṗnci. vbi dicit ipē Jac. ꝙ va
ſallus pōt alienare feudū etiā ſine licē
tia dn̄i in agnatū qui erat ſucceſſurꝰ in
illo feudo. ſ3 agnatꝰ remotioris gradus
nō erat ſucceſſurus. ergo ⁊c. Et in hanc
ꝑtē vr inclinare Bal. poſt multā diſpu
tationē. in preallē. c. j. in tit. de alie. feu.
Eandē opi. tenuit Joā. de lign. in cle. j.
extra de iurepa. ⁊ ſm̄ iſtā opi. ɔſuluit ſa
crū collegiū Bononiēſe. ⁊ ita ēt ɔſuluit
do. Marti. de laud. in quadā cā nobiliū
de ſcarāpis ciuium ciuitatis aſtēſis vt
ipē refert. c. titiꝰ. Ego iſtā ſniam ſepe te
nui cōſulēdo adducēdo bonū text. in. d.
c. titius. vbi primior agnatus reuocat 33
alienationē factā in agnatū remotiorē.
et q2 in ſecreto iuris iſta opi. eſt verior.
quā etia3 t3 Jac. alua. in. d. c. j. de alie. et
feu. in fi. prime col. Ego rn̄deo ad moti
ua tenentiū opi. cōtrariam. et primo ad
primū de. c. j. ver. ⁊ l3. in ti. de alie. feud.
pater. ꝙ illa dictio et licet bn̄ aduerſat
in iure ⁊ in facto q2 ſi alienatio feudi eſ
ſet facta in extraneū nihil valeret vſ
ꝙ a principio niſi interueniſſet cōſen
ſus agnatorū ipſiꝰ alienatoris ſ3 qn̄ fit
in agnatū remotioris gradus fateor ꝙ
illa alienatio v3 ſ3 reuocabiliter quia

agnati qui non cōſenſerūt illi alien
ni reuocare poſſint illam de grad
gradū q2 iſta ſucceſſio reuocatori
petit de gradu in gradū ipſoꝝ agna 34
tū. ita vult do. Andre. de yſer. in. c
hoc quoq3. i tit. de ſuc. feu. optime
l. cū pater. §. liberti ff. de lega. ij. ⁊
ita legat. § fi. eo. ti. Ad ſcd̄m moti
d. §. ſed ⁊ res. rn̄deo vt. ſ. prime v
ter ibi primior agnatꝰ nolebat fo
noca. e. Ad tex. in. d. §. et ſi cliētulu
fratri vel nepoti rn̄debitis ꝙ illa
ba ibi ponunt ꝓ tota agnatione v
Bal. ibidē vel fateamur ꝙ alienati
cta in agnatū remotioris gradus
cōſenſu proximiorum agnatoꝝ
agnati ſequētis gradus poterūt
care alienationē ſi non conſenſer
alienationi. Ad vltimum ar. ꝓ r
debetis cōſiderare in hac mater
dali tria iura. Primū eſt prohibē
nationē in extraneū ⁊ permitte
agnatos ⁊ iſtud ius ponitur in. c.
de alie. feu. pat. Scd̄m eſt ius in
reuocationē ipſius alienationis
in agnatum gradus remotioris.
ius ponitur in c. j. §. ſ3 et res. in
quos fi. inueſti. Tertiū eſt ius in
reſolutionē alienatiōis de quo in
cliētulus. in ꝓpoſito nr̄o ex prim 35
nō fit reuocatio ita bn̄ ex. ij. ⁊ iij. E
opi. ɔprobabitis alio fundamēto
ſallus nō pōt teſtari de feudo in p
dicium agnatoꝝ. c. j. ibi nulla ordi
ne defuncti in tit. de ſucceſ. feu. er
multominus poſſe ɔhere in ꝑiudi
ipſoꝝ agnatorū. l. ſeruū filij. l. cū
rographum. ff. de leg. j. ¶ † Ex
clicio vobis tres cōcluſiones. P
ꝙ alienatio feudi antiqui poteſt
primiorē agnatū q̄ erat ſucceſſur
illo feudo ſi alienatio nō fuiſſet fe
iſtā ɔcluſionē firmat Jac. de belu
c. imperialē. ⁊ doc. in. c. j. i ti. de alie.
pat. ¶ Scd̄a ɔcluſio ſi ſint plures a
ti in pari gradu ⁊ alienatio feudi an
fiat in vnū ex eis reliqui exiſtētes
ri gradu poterunt ꝓ eorū portiōib
nocare alienationē hāc concluſion
mat Bal in. c. j. in ti. de vaſal. q̄ cōtra
ſti. loca. ¶ Tertia cōcluſio ſi alienati

feudi antiq̄ fiat in agnatum remotioris
gradus cū cōſenſu ꝓximioꝝ agnatorū:
tn̄ agnatis ſcd̄i ⁊ tertij gradꝰ q̄ nō ɔſen
ſerūt potuerūt illā alienationē reuoca
re vt. ſ. pulcherrimis autoritatibꝰ ꝓba
ui. ¶ † Ex ꝑmiſſis decidit alia q̄ō quā
habui ſuperioribꝰ diebꝰ d̄ facto ſunt tres
fratres habētes feudū antiquū vnꝰ do
nat partē ſuā illiꝰ feudi alteri. deinde
ingredit religionē ⁊ monachat an do
natariꝰ ſolus habebit illā partē an ꝓo
equaliter ſpectabit ad ipſos duos fra
tres q̄ remāſerūt in ſeculo. Ego conſu
lui ambos fratres debere admitti alle
gando Bald. in ꝑallegato. c. j. in tit. de
alie. feu. pat. in vlti. col. mouet q2 ſi ſolꝰ
donatarius habuerit illud feudū eſſet
ɔtra intētionē primi parētis q̄ ꝑri in 36
tētiōe ſibi ⁊ ſuis heredibꝰ ꝓſpicere vo
luit nec fuit de eius intētiōe ꝙ vnꝰ ſup
plātaret aliū. c. j. in ti. de duo. fra. a ca
pi. inueſti. Jtē adducit tex. in. c. j. tit. de
mili. vaſal. q̄ ar. bel. depo. vbi tex. dicit
ꝙ dn̄s vr agnatꝰ cōtēdit ſe habere de
bere feudū ipſius ingreſſi religionē et
inꝙ́ū illa lra dicit ꝙ dn̄s contendit d3
intelligi in feudo nouo: inꝙ́tū aūt dicit
ꝙ agnatꝰ cōtēdit loquit in feudo anti
quo ⁊ illud verbū agnatus eſt indefini
ta locutio q̄ equipollet vniuerſali. cum
eadē ſit rō ⁊ cōditio ipſorū ɔtētorū ſub
illa vniuerſitate. ¶ † Sed quero vtru3
filij illiꝰ q̄ alienauit feudū antiquu3 de
beāt in reuocādo alienationem ꝑferri
agnatis ipſius alienatoris. Cōcludite
ꝙ ſi alienatio eſt facta iure ⁊ cōſuetudi
ne ꝑmittēte tūc filij alienatoris ꝑferēt. 37
ſi ꝟo alienatio ſit facta iure ⁊ cōſuetu
dine refragante tūc agnati ipſius alie
natoris erūt preferēdi. iſta cōcluſio ap
probat a doc. in. c. titiꝰ. in ti. ſi de feu. de
fun. fue. cōtro. ⁊ in. c. j. §. ⁊ ſi clientulꝰ. in
ti. de alie. feu. ⁊ l. c. j. §. hoc quoq3. i ti. de
ſuc. feu. Aduertite ad id q̄ō ſupra dixit
agnatos admitti ad reuocandā aliena
tionē feudi antiq̄ factā ꝑ vaſallū nam
hoc d3 limitari niſi ipi agnati ſint here
des ipſiꝰ alienatoris q2 tūc nō poſſent
venire ɔ factū ipſiꝰ defuncti q2 adeūdo
hereditatē intelligunt approbare ge
ſta ꝑ defunctū. l. cū a matre. C. de reiuē. 38

⁊. l. ſi ab eo. in fi. C. de lib. cā facit. l. ex q̄
ꝑſona ff d̄ reg. iur. S3 ſi ipſi agnati an
tiquā adierīt hereditatē vaſalli q̄ feudū
alienauit cū feciſſent inuētariū de bonis
defuncti: tūc bn̄ poſſent reuocare alie
nationē feudi q2 cōfectio inuētarij ɔſer
uat heredi oia iura ⁊ actiones vt vult
pulchra gl. in. l. ſi §. i cōputatiōe. C. d̄ iu
re de lib. Et ita volūt doc. in. c. j. in fi. an
fil. vel agna. ⁊ Bal. in. l. q̄ ſe pris. circa
ix. col. C. vn̄ lib. ⁊ Joā. de imo. in. c. ij. cir
ca. xvij. col. extra. de feu. ¶ Jtē l3 vaſal
lꝰ alienādo feudū nō poſſit ꝑiudicare
filio ſuo vt vult Bal. i. d. §. hoc quoq3. ta
men hoc fallit ſi ipē filius aliquid poſt
ea habet de hereditate patris nam tūc
alienatio ſibi preiudicaret inuentariu3
conficiat per ea que dixi. ſ. ¶ † Sed du
bitatur nunquid ſi agnatus cōſentiat
alienationem feudi antiqui talis con
ſenſus habeat preiudicare filio ipſius
ɔſentiētis. ɔcludite ex mēte Ja. de bel.
Bal. ⁊ aliorū doc. in. d. c. j. § hoc quoq3.
in ti. de ſuc. feu. Jn diſtinctiōe quā facit
ibi Bal. circa. vij. col. ꝙ aut fuit ſimplex
et rudis cōſenſus puta q2 agnatus ſo
lū dixit ꝙ ɔſentiebat alienatiōi ⁊ tūc ta
lis ſimplex ɔſenſus nō preiudicat filio
ipſius cōſentientis. aut fuit cōſenſus
obligatoriꝰ puta q2 nō ſolū ɔſenſit alie
nationi agnatꝰ feudi antiqui ſed etiam
ſe obligauit ꝓmittendo nō cōtra facere
nec vnq̄ ɔuenire ⁊ tūc talis ɔſenſꝰ obli
gatoriꝰ bn̄ nocebit filio ſi ſit heres pa
tris q̄ ita ꝓmiſit q2 nō ē ſibi licitū ɔue
nire facto pr̄is. l. q̄ a pre. C. d̄ reſti. mili
tū. ¶ † S3 dubiū eſt q̄d ſi vaſallꝰ feudū
antiquū refutet in manibꝰ dn̄i nunq̄d
ipſa refutatio ꝑiudicabit agnatis ipſiꝰ
refutantis. Cōcludite ꝙ nō niſi donec
viuit ipſe refutans ⁊ eiꝰ deſcendentes.
Jſtā opi. firmat Bal. in. d. §. hoc quoq3.
in. vj. col. in ſua prima cōcluſiōe idē va
luit ipē Bal. in. c. j. in. ij. col. i ti. de alie.
feu. pat. Eādē opi. tenuit Ja. de ardizo
veronen. in ſua ſumma feudo in titu q̄.
mo. feu. amit. ſub rubricella ſi vaſallus
refutat feudum domino. Et in hāc par
tem inclinat Jaco. alua. in. c. j. §. fi. in
xxxvij. cōcluſione in tit. que ſit pri. can.
benefic. amit. in vſi. feudo. ¶ † Verum

quia dixi.§.obligationē ſeu ſemoſtā de
bere fieri omnibus agnatis ꝑ vaſallū
qñ vult alienare feudū quero ſi agna
tus offerat iuſtum pretiū:extraneus au
tem qui vult emere feudū offert vltra
iuſtum ꝑtium.quis iſtoꝝ erit ꝑferendꝰ
Bal.in.l.ij.in fi.col.C.de reſc.vendi.diſ
putat iſtā qōnē ꝛ tandē determinat cō
tra agnatū qꝛ res tm̄ valet quātum vē
di pōt.l.ſi ſeruus.ff.de conditio.furti.ꝛ
aut.hoc ius porrectū.C.de ſacroſan.ec
cle.ꝛ.l.pretoꝛ.§.in euꝫ.ff.de bo.auto.iu
di.poſ.ꝛ.l.ij.ꝛ.iij.C.ſi ꝓpter publ.penſi.
limitat tm̄ hāc ſuā deciſionē dūmō non
interueniat fraus neqꝫ colluſio cum eo
qui offert vltra iuſtum allegat de iſta
materia no.ꝑ Jo.an.in addi.ad Spec.
in tit.de emp.ꝛ vendi.§.nunc dicenduꝫ
reſtat ver.itē no.i fi.illiꝰ additiōis.vult
ergo Bal.in effectu ꝙ agnatus debeat
offerre ꝛ dare illud ꝑtium qđ reperitur
ab alio nec ſufficit ꝙ ipſe agnatus offe
rat iuſtum ꝛ cōe pretiū.Et iſtā opiñ.ſe
quutus eſt Jaco.alua.in.c.j.§.ſed ꝛ res
in ti.ꝑ quos fi.inue.in lib.feu.mouet ꝑ
illuꝫ tex.ibi.equali ꝑtio.Addite vos ꝙ
Ange.in.l.qui rome.C.coheredes.ff.de
verb.oblig.vr velle cōtrarium in termi
39 nis huiꝰ qōnis ꝑpone dicit ipſe ꝙ con
ſoꝛs ꝓmiſerit cōſoꝛti nō vendere talem
rem niſi ſibi ſub pena.cōtingit ꝙ ꝯſoꝛs
offert iuſtū ꝑtiū ſed quidā alius offert
multoplus nunqđ cōſoꝛs ſine metu pe
ne poterit vēdere illi multoplꝰ offerēti.
determinat Ange.ꝙ nō qꝛ ſufficit ꝙ cō
ſoꝛs offerat iuſtū pretiū.ꝛ ita dicit fuiſ
ſe diſputādo determinatum.allegat ꝓ
hac ſua deciſione no.per Joā.an.in ad
di.ad Spe.in addi.ꝑdicta.ſed certe ibi
Jo.an.determinat totū ꝯtrariū ꝑ rōnē
quā dixi.nā illud dꝛ iuſtū pretium qđ
pōt ab alio reperiri vt in iuribꝰ.§.alle
gatis optime facit.l.iij.ff.de i die adie.
Pro agnato vr facere.gl.in.l.ij.C.de re
ſcin.ven.vbi dicit ꝙ nō debemꝰ inſpice
re pretiū qđ reperit ab vno vel duobꝰ
ſed id qđ cōiter reperiret de ꝑtio talis
rei Jo.de imo.in.d.§.coheredes.ꝓ con
coꝛ.iſtaꝝ opi.dicit diſtinguendū eſſe ꝙ
aut diſponēs veriſimiliter cōſiderauit
pretiū iuxta id qđ reperiret ab alio et

iſto caſu debemꝰ tale ꝑtiū inſpicere
autē id qđ poſſet cōiter reperiri.Ex
plum ego vendo tibi librum pro dec
cū pacto ꝙ ſi infra mēſem melioꝛ
cōditio offerat res ſit inempta iſto c
debemꝰ attendere pretium non ſm
qđ cōiter repereretur ſꝫ iuxta id qđ
uerit ab alio q̄ plus offert ꝙnꝫ
emptoꝛ ſolueris ꝛ ita itelligit.l.iij.
ff.de in diē adiec.Aut diſponēs co
derauit iuxta id quod cōiter reper
ꝛ tunc debemus attendere tale p
non autē id quod reperiretur ab
vel duobꝰ exēplū quādo agit vt reſ
dat cōtractus vēditionis vel ſupp
iuſtum pretiū eo qꝛ venditoꝛ alleg
fuiſſe venditā minus dimidia iuſti
ꝛ hoc caſu attendimus pretium cō
autē ſingulere.ꝛ ita intelligat glo
ij.C.de reſcin.ven.Aut ſumus in d
ꝛ tunc ſi agitur de cōdēnando aliq
ad pretiū ſatis eſt attendere preti
qđ cōiter poſſet reperiri qꝛ in dub
uere debemus reo quo ad deciſo
arianꝰ.ff.de actio.ꝛ oblig.ꝛ.l.fauo
lioꝛes.ff.de reg.iur.notat in.l.int
pulantē.§.j.ff.de ꝟb.ob.ꝛ idē ſi ag
conſeruatione iuris iam queſiti q
ꝟo q̇s vult ius de nouo ſibi acqui
ꝓpter pretiū qđ offert ꝛ tunc ipſe o
ferre pretium qđ re vera reperitur
alio nec ſufficit qđ offerat iuſtum
qꝛ ſatis eſt ꝙ ſibi gratificet vt pref
aliūs abſqꝫ eo ꝙ velit aduerſarius
dānum in recipiendo minus preti
ab alio reperiat ꝛ ita dicit debere
ligi notata Joan.an.in addi.predi
40 ¶ † Quero vlterius ſunt duo fra
vel agnati habētes feudū antiquū
paternū vnus ex eis vendit parte
alteri vtrum ille qui acquiſiuit illā
teneat ſe facere inueſtiri per dñm
annū ꝛ diē.glo.in.c.j.§.ſed ꝛ res.ſi
ver.pximioꝛi.ad fi.in ti.ꝑ quos fi
ueſti.mouet iſtā queſtionē ꝛ nihil d
minat ꝛ illa glo.in ſui fi.dicit ꝙ de
pollicetur ſe alibi dicturā.Sed p
de ceruis ibi dicit ſe neſcire vbi Jac
liobi gloſſatoꝛ feudoꝝ de hoc not
rit ergo reperi iſtā qōnē plene tact
Jaco.de ardi.veron.in ſua ſumma
ſi ſumma

ſumma feu.in tit.q̄ mo.feu.acq.ſub
rubricella ſi de pte ſua inueſtitꝰ vbi di
ſtinguit ꝛ eius diſtinctionē ſequutꝰ eſt
And.de yſer.in.d.c.ſꝫ ꝛ res.ꝛ diſtiguūt
hoc mō.Aut iſti duo fratres ſeu agna
ti iam fuerunt inueſtiti per dominum
de eoꝛum patribus tanq̄ preſtiterāt fi
delitatem.Et hoc caſu frater ſeu agna
tus qui acquirit partem alterius tenet
facere ſe inueſtiri de illa parte acquiſi
ta infra diem ꝛ annum iuxta.c.primū.
in titu.quo tempo.miles.Et idē eſt ſm
eos ſi vnus ex eis ex delicto perdidit
partem ſuam que obuenit alteri iuxta
ea q̄ habent in.c.j.in ti.ſi vaſal.feu.pri
ue.cui deferri debe.in vſibus feudo.
¶ Aut vnus ex ipſiꝰ fratribꝰ ſeu agna
tis nondum agnouerat poꝛtionē ſuam
vel amiſit eam:eo quia infra annum et
diem non fecit ſe inueſtiri per dominū
iuxta capitulū imperialem.§.preterea.
ſi quis maioꝛ.in titulo de ꝓhibitio.alie
na.feudo.ꝑ Federi.ꝛ hoc caſu.qꝛ aliter
frater ſeu agnatꝰ hꝫ poꝛtionē alteriꝰ ex
iure accreſcēdi nō tenet tūc ꝓ illa pte
q̄ accreuit facere ſe inueſtiri qꝛ ſufficit
ꝙ ſemel fuerit inueſtitus de parte ſua.
idem enim iudicamus de augmento ꝙ
de eo cui fit augmentū.l.inter ſocerū.§.
cū inter.ff.de pac.do.facit optie ꝓ deci
ſione predicta ꝑ.l.liber homo.§.titiꝰ
fundi.ff.de here.inſtit.Et hanc doctri
nam ſequitur Ja.alua.i.d.§.ſed ꝛ res.ꝛ
41 do.Mar.de lau.in.c.j.§.j.in tit.quid ſit
inueſti.¶ † Ex ꝑdictis infert no.And.
de yſer.in.d.§.ſed ꝛ res.ꝙ ſi pater dona
ret feudū filio ſuo emācipato vel frater
maioꝛ natu qui ſm conſuetudinē regni
frācoꝝ ſuccedit in toto feudo donaret
illud feudū fratri ſuo minoꝛi certe ipe
filius emancipatus ꝛ ille minoꝛ frater
haberet neceſſe petere inueſtituram a
dño infra annum ꝛ diē pro illo feudo ti
bi donato qꝛ cum veniant iure diuerſo
inter eos nō eſt locus iuri accreſcēdi.l.
ſed cū patrono.ff.de bo.poſ.no.i.l.vnis
ca.C.qñ nō petē.partes pet.accreſ.Et
42 hāc determinationem ſequitur domi.
Marti.de lau.in.d.c.j.§.j in ti.quid ſit
inueſti.¶ † Quero vlterius qñ feudū
antiquum eſt alienatum quis preferat

in reuocando illā alienationē an filius
alienatoꝛis an vero agnati ipſius alie
nantis.Cōcludite ꝙ ſi talis alienatio ē
facta cū iure ꝛ ꝯſuetudine permittēte.
tunc filiꝰ alienatoꝛis preferet dño ꝛ ēt
agnatis in reuocādo.Secꝰ ſi iure ꝛ cō
ſuetudine refragāte ſit fctā alie.qꝛ tūc
agnati preferunt.Jta dicūt Jo.de bel.
ꝛ Bal.in.c.j.§.hoc quoqꝫ.in ti.de ſucc.
feu.ꝛ eſt de mēte Bar.in.l.cū qui.ff.de
inter.ꝛ relega.no.in.c.titius.in ti.ſi de
feu.defunc.fue.cōtro.vbi Jac.de bel.di
cit eſſe tex.ad hoc ſing.Addite ꝙ cōclu
ſionē predictā ſequit Jac.alua.in.c.j.§.
fi.in.xxv.cōcluſione.in ti.q̄ ſit prima cā
43 bñfi.amit.¶ † Dubitat etiā qñ aliena
tio feudi facta ꝑ patrem habeat preiu
dicare filio qñ ē facta ſine licētia dñi.
ꝯcludite ꝙ ita demū preiudicat filio ſi
ſit aliquid habiturꝰ de hereditate pa
terna ſecus ſi nihil eſſet habiturus qꝛ
tunc alienatio facta per patrē ſibi non
ꝑiudicaret.Jta dicit Jac.de bel.i.d.c.
titius.ꝛ Bald.in.d.§.hoc quoqꝫ.not.in
c.j.in tit.an fil.vel agna.idem eſt ſi filiꝰ
eſſet habiturus ſolā legitimā in bonis
patris.vt nota.in.d.c.j.an fil.vel agna.
¶ Et ideo in.q.facit quidaꝫ pater alie
naſſet mlta feuda antiqua:ꝛ veniēs ad
moꝛtem in ſuo teſtō inſtituiſſet filiū ꝑ
mi gradꝰ in ſola legitima:ꝛ nepotē ex
eo inſtituiſſet heredē vniuerſalē dixi ꝙ
ille primi gradus filius poterit reuoca
re feuda alienata per patrem.ꝛ ita re
peri doc.tenere in.d.c.j.proxi.alle.Jdē
eſt ſi filius confeciſſet inuentarium de
bonis allodialibus.nam tūc alienatio
facta per patrem ſibi non preiudicaret
ſm Andr.de yſer.ꝛ ceteros doc.in.d.c.
j.an filius vel agna.Optime facit gloſ.
oꝛ.in.l.fi.§.in cōputatiōe.C.de iure de
44 liber.† Addite ꝙ qñ alienatio feudi an
tiqui eſt facta legitime cum licētia dñi
abſqꝫ tm̄ conſenſu agnatoꝝ:agnati de
mū admitterentur ad reuocandum illā
alienationē moꝛtuo alienatoꝛe.filius
autem alienatoꝛis admittetur ad reuo
candum etiā viuēte alienatoꝛe dūmo
do refundat pretium.text.eſt.in.d.c.ti
tius.in tit.ſi de feu.defunc.fue.contro.
Si vero nō legitime facta ſit alienatio

ſunc reuocabitur etiam viuẽte aliena-
tore: vt not. in. d. c. titius. ꝛ ita determi
nat Jac. alua. in. d. c. j. §. fi. in. xxvij. cõclu
ſione in tit. que ſit prima cau. bñ. amit.
45 ¶ † Finaliter in hac materia aliena-
tiõis volo ꝙ notetis vnũ. ꝙ illud qđ dr
ꝙ vaſallus alienãs feudum ſine licẽtia
dñi perdit illud. dꝫ intelligi quãdo ſciẽ
ter alienat ſecus ſi errãter. Iſte ex tex.
no. in. c. j. in ti. de cõtro. inter do. ꝛ emp.
ſitis ergo cauti in libellãdo vt in libel
lo dicatis ꝙ talis vaſallus ſciens ta-
lem rem eſſe feudalem eam alienauit.

1 ¶ Uerba iſta Et cũ pacto ꝛc. in inue
ſtitura feudali appoſita q̃d operentur.
2 Pater an poſſit vni filiorum aſſignare
totum feudum.
3 Diſpoſitio teſtamẽtaria qua vaſallus
teſtatur de rebus feudalibus in alios 2
q̃ in eos ad quos feudũ erat puẽturũ:
an ſi dñs illam ratificet ſit tenenda.
4 Si vaſallus teſteł de re feudali p̃ſente
dño ꝛ preſentibus agnatis: an ſibi p̃iu-
dicabitur ex eorum preſentia.
5 Legatũ de re feudali eccłie vel mona-
ſterio factũ an valeat. ꝛ nu. 6.
7 Feudum an veniat in petitione here-
ditatis.
8 Feudum an veniat in reſtitutione fidei
commiſſi vſq; ad nu. 12.
12 Legatum factum in cauſam profanam
an ꝛ qualiter ſolui debeat.
13 Pater an poſſit in teſtamento diſpo-
nere ꝙ in feudalibus primogenitus fi-
liorum ſuorum ſuccedat ſolus et inſoli
dum: ꝛ ſic ſucceſſiue.
14 Pater an poſſit vni ex liberis aſſigna
re duas ptes feudi ꝛ alteri filio tertiã.
15 Pater an delinquẽdo poſſit preiudica
re filio in feudo.
16 Feudum francum quid dicatur.
17 Feudum an computetur in legitimam
debitam filio de iure nature.

Et cum pacto
qđ de ipſo feudo poſſint ipſi
vaſalli inueſtiti teſtari ꝛ per
vltimã volũtatẽ diſponere.
1 ¶ † Aduerte ꝙ eſt valde vtile appone-
re iſta verba in inueſtitura. nam ſi n
ponãtur vaſallus non poteſt teſtari
feudo ꝛ ſi teſtareł nõ valeret ſua di
ſitio. tex. eſt ad literã i. c. j. in pn. ibi n
la diſpoſitione defuncti in feudo v
te vel manente in tit. de ſuc. feu. ¶
limitabitis niſi vaſallus in teſtõ in
tuiſſet filium vel agnatum ad quem
oẽm euentum feudum erat peruẽt
quia tũc talis diſpoſitio teſtament
eſſet valida exemplo eius ꝙ dicim
licet alienatio feudi ſit regulr̃ proh
ta fieri ſine licẽtia dñi: tñ hoc falli
alienatio fieret in agnatũ proxim
qui erat oĩno ſucceſſurus in feudo
tũc talis alienatio eſſet valida. c. j. in
đ alie. feu. pa. ꝛ ita determinat Jo.
in ſuo cõpẽ. feud. in. §. habito. in. xx
xxvj. co. in tit. de ꝓhibi. aliena. feud
2 Fede. ¶ † Sed circa p̃dicta quer
notabi. q. nunq̃d pr̃ poſſit vni filio
aſſignare totum feudũ. ſunt qui di
ꝙ ſic dũmodo illđ acquiſierit pr̃ e
ꝓbitate. ar. l. diui fratres. ff. de iu
tro. Alij dicũt ꝙ põt hoc facere d
do aſſignet bene merito per. l. vn
tus. ff. ſi quid in frau. pat. ꝛ per. l. A
nus. C. de teſta. mil. Bal. l. c. imper
in prin. circa. vj. col. in ti. de prohi. a
feu. per Fede. determinat ꝙ pr̃ nõ
hoc facere niſi de volũtate oĩũ alio
liorꝫ vel niſi ratificent illã aſſignat
moueł qꝛ lex feudalis exp̃ſſe diſpo
feudum vadat ad oẽs filios aliq̃li
j. §. et qꝛ vidim⁹ ibi ad oẽs eq̃lr̃ ptin
in. j. ti. feu. Et ideo pater etiam in
nõ poſſet vni filiorũ aſſignare totũ
dum niſi fratres illi⁹ cui ſit aſſign
approbẽt diſpoſitionẽ teſtamẽtari
nã p tex. ad hoc vt no. in. l. ſicut. §.
tiõis. ff. qui. mo. pig. vel hypo. ſol.
ad oẽs filios equaliter ptineat fe
eſt inductũ fauore ipſorum filiorũ
aũt fauore dñi. Et ideo hoc caſu f
non iret ad dñm. l. ſi. ff. de litigio. B
te ad corroborationẽ huius deciſio
id qđ vult Andr. de yſer. in p̃alleg.
ti. de ſuc. feud. vbi dicit ꝙ pater nõ
ſet vni filiorꝫ aſſignare duas ptes f
di ꝛ alteri filio tertiã qꝛ prudẽtia le
ſeu ꝯſuetudinis feudorũ p̃ſtat hoc

legiẽ filijs vt equalr̃ omnes ſuccedant
in feudo. d. §. ꝛ qꝛ vidimus vnde cũ: pri
uilegium ſit a lege cõceſſum nõ poteſt
auferri ab alio quã ab ipſa lege. §. ſin-
gulare. in aut. de nup. ꝛ. l. ſi arrogator in
rõne litere. ff. de adop. Et ita ſeq̃tur Ja
co. alua. in. d. c. j. i ti. de ſuc. feu. i pn. Ad
dite ꝙ idẽ voluit ipſe Jac. alua. in p̃all.
§. ꝛ qꝛ vidimus. vbi dicit ꝙ filij equali
ter ſuccedũt in feudo q̃uis ſint ineq̃li
ter inſtituti. Addite Ange. in. l. item vi-
dẽdum. §. fi. ff. de peti. here. vbi dicit ꝙ
pater non põt preallegare ſeu aſſigna-
re feudũ totum vni ex liberis. Et hanc
opi. tenet exp̃ſſe Jo. ray. in ſuo cõmen
to. c. imperialeꝫ. §. habito. circa. vij. col.
in ti. de prohi. alie. feu. per Fede. ꝛ ibi-
dem atteſtał doc. cõmuniter ita tenere
allegat etiã Jac. ar. veronẽ. in ti. q̃. mo.
3 feu. amit. in ſua ſumma. §. ad predictuꝫ
ver. verũ ſed vno poſſit. ¶ † Sed pona
mus ꝙ vaſallus teſteł de rebus feuda
libus in alios quã in eos ad quos feu-
dũ erat peruenturũ ꝛ dñs viuẽte ipſo
vaſallo vel eo mortuo ratificet illud te
ſtamentũ vtrum valebit illa diſpõ te-
ſtamentaria Bal. in. d. c. j. §. donare in
ti. quali. olim po. alie. determinat ꝙ ſic.
Sed ego in. q. facti dicebam ꝙ illa rati
ficatio bene valebat in preiudiciũ dñi
ratificãtis qꝛ potuit ſibi p̃iudicare ſed
ſi erat feudũ antiquũ ꝛ paternũ illa ra
tificatio non potuit valere in preiudi-
ciũ agnatorum ipſius vaſalli q̃bus dñs
non potuit p ſuã ratificationẽ p̃iudica
re ar. in cõcedẽdo. ff. de aqua plu. arcẽ.
Optime facit regula non dꝫ. extra de
reg. iur. lib. vj. Et ita reperi tenere do-
minum Marti. de lau. in. d. §. donare.
4 ¶ † Sed q̃d ſi vaſallus teſteł de re feu
dali p̃nte dño et preſentibus agnatis
nunq̃d ſibi p̃iudicabił ex eorꝫ p̃ſentia.
Bal. i. d. §. donare. videł velle ꝙ ſic. dũ
allegat tex. no. in. l. ſicut. §. vẽditiõis. ff.
qui. mo. pig. vel hypo. ſol. Caueãt ergo
5 agnati ne ſint p̃ntes qñ agnatus teſtał
de bonis feudalib⁹. ¶ † Nũc q̃ro de ele
ganti q̃ne vaſallus in ſuo teſtamento
legauit rẽ feudalẽ eccleſie vel monaſte
rio vtrũ tale legatũ valeat Hoſt. in ſua
ſumma in tit. de immu. ec. §. inquantũ.
ver. ſed nõ eſt illa imunitas determi-
nat legatum valere moueł qꝛ impera-
tor multa priuilegia conceſſit eccleſijs
maxime: qꝛ poſſint eis fieri relicta pro
anima. l. generali. ꝛ. l. pma. ꝛ. l. illud. C.
de ſac. ſan. ec. Uñ cũ illa p̃uilegia poſt-
ea fuerint approbata per eccleſiam nõ
potuit poſtea imperator faciendo tex.
in. d. §. donare. auferre iſta priuilegia
eccleſijs conceſſa. xxv. q. ij. c. priuilegia.
nec eſt veriſimile ꝙ tot iura emanata
in fauorem eccleſiarum voluerit vno
ṽbo tollere. l. ſi quãdo. in pn. C. de inof-
fi. teſta. limitat tamen hoc ꝓcedere qñ
eſſet feudum patronum reale ꝛ perpe-
tuũ ꝛ cõſuetudo haberet ꝙ vaſalli poſ
ſint ſeruire domino p ſubſtitutos ſec⁹
ſi eſſet feudũ perſonale ꝛ vaſalli eſſent
obligati perſonaliter exhibere ſeruitia
dño tunc enim legatum rei feudali fa
ctum eccleſie nihil valeret. tandẽ ipſe
dicit ꝙ ſi dñs directus ſentiat ſe graua
tum ꝛ leſum ex illo legato adeũdus eſ
ſet papa qui adhiberet remedium ſu-
per hoc. Hanc eandẽ opi. tenuerũt He
ricus archiep̃s eubõdineñ. in ſua ſum-
ma ti. primo vt refert Bal. in. d. §. dona
re. ꝛ ad tex. d. §. donare. dum dicit: nec p
aĩa iudicare rñdet p̃fatus ſummiſta ꝙ
ille tex. eſt falſus ꝛ ꝙ illa verba nec p
aĩa iudicare nõ debẽt ſtare in illo tex. ꝛ
ſi ſint debẽt tolli vel alr̃ illa ṽba debẽt
intelligi ꝙ feudũ erat pſonale vel ꝙ va
ſallus feciſſet dictũ legatuꝫ eccleſie in
fraudẽ dñi. puta qꝛ finxit ſuo teſtamen
to ꝙ multa ſeruitia receperat ab illa
eccłia: et ita ſcribi fecit machinando
fraudẽ ꝯ dñm ſuũ. Idẽ voluerũt Hoſt.
ꝛ Jo. an. in. c. que in eccleſiarum. extra
de cõſtit. ꝛ iſta opinio placet Oldra. de
ponte ſuo conſi. clxxxviij. Contrariam
opi. tenuerũt Jo. blanchus de marſilia
in ſua ſumma in ti. qui mo. feu. admit.
§. item nec pro anima. allegat tex. in. d.
§. donare. ꝛ Jo. rey. in. d. c. imperialem.
§. habito. circa. xx. feu. xxj. col. moueł qꝛ
nulla diſpoſitio teſtamentaria valet in
bonis feudalibus. c. j. circa princi. in ti
tu. de ſuc. feu. Scđo qꝛ magnũ preiudi
cium fieret dño ſuperiori qꝛ poſtq̃ feu-
dũ eſſet in manibus eccleſie que nunq̃

morit̄ nunq̄ eſſet reuerſurū ad ipm dū
⁊ eccleſia q̄ debet auctrix ⁊ cultrix iuſte
tie nō dꝫ peti neqꝫ in ſe neqꝫ in aliū ali
q̇d ſiniſtrū fieri:vt tex. dicit formalis.
in.c.j.§.ide pōt p̄ſumi.in ti.de alie feu.
Et hoc eſt ꝙ dictū ſm eū gallici feuda
emphyteoſcas nō debere in manu mor
tua alienari.Subdit ꝙ gallici in eorū
inueſtituris ſolēt apponere iſta ꝟba
inueſtio te de tali feudo vel de tali re
emphy.cū pacto ꝙ tu nō alienes in ec
cl'ias neqꝫ in milites neqꝫ in potētio-
res.Hāc opi.ſequit̄ Bal.in.l.j.in lectu
ra nō dico i repetitiōe.C.de ſac.ſan.ec.
vbi dicit ꝙ tale legatū eſt adeo nullū
ꝙ nec ipſa res feudalis neqꝫ eſtimatio
deberet ſolui eccl'ie allegat.c.filius.ex̄
de teſta.⁊.l.apd̄ iulianū.§.fi.ff.de leg.j.
Et ipſemet Bal.in.d.§.donare.ſequit̄
iſtā opi.dū dicit tu dic nihil deberi alle
gat.l.vxor.patrui.C.de leg.In hāc opi.
reſidet Jaca.alua.in.d.§.donare.vbi te
net ꝙ etiā eſtimatio feudi nō debet̄ ec-
cleſie legatarie ſed ipſe Bal.in.c.q̄ in
eccleſiarū.extra de conſti.in.v.feu.vj.
col.dicit ꝙ de equitate canon.legatum
rei feudalis factū eccl'ie vꝫ niſi ſm eū
feudū effectum eſſet caducū morte va-
ſalli qui fecit legatū vos declarate iſta
ꝟba hoc mō. Pone ꝙ vaſallus q̄ fecit
legatū de re ſeudali deceſſit nullis reli
ctis liberis nec agnatis iſto caſu feudū
reuertit̄ ad dñꝫ:⁊ ideo dꝫ effici caducū
morte vaſalli q̇d dicemus in hoc articu
lo.In ſecreto iuris ego tenerē legatū
nihil valere ꝓpter magnū p̄iudiciū qd̄
fieret dño ſupiori.Itē qꝛ tex.eſt rotun-
dus in.d.§.donare.dum dicit nec ꝓ alia
iudicare.⁊ cuꝫ verba illius tex.ſint cla
ra nō debemus ab eis recedere.l.ille
aut ille.§.cū in ꝟbis.ff.de leg.iij.⁊.l.nō
aliter.eo.ti.⁊ abſurdū eſt dicere ꝙ illa
ꝟba nō debuerit ibi poni qꝛ ſufficit ita
ſcriptū eſſe.l.proſperit.ff. qui.⁊ adhuc
magis abſurdū eſt dicere ꝙ illa ꝟba de
6 beāt remoueri ⁊ tolli.¶†Juxta p̄dicta
q̄ro p̄ſuppoſita opi.illa ꝓ vera ꝙ lega-
tū factū eccl'ie de re feudali nō valeat
an ſaltē ſolui debebit eſtimatio ipſi ec
cleſie legatarie.Spec.in tit.de loca.§.
nunc aliqua.verſi.cxvij.videtur primo

velle ꝙ eſtimatio debebitur eccle
legat tex.ad hoc no.in.l.filiuſfa.§.ſi
quid alicui.ff.de leg.j.poſtea idē S
ſubdit ꝙ de cōſuetudine eſt in ali
bus locis ꝙ eccleſia capiat illud fe
ſibi relictum ⁊ ꝙ poſtea teneatur
pendere alicui debita ſeruitia do
preſtētur ſed cōtra hoc videtur te
literā.in.c.j.extra de immu.eccle.
Poſtea ſubdit ipſe Spe.ꝙ conſue
in aliquibus partibus habet ꝙ ho
ſu eccleſia legataria debeat p̄cze
id eſt ſoluere p̄czenū ſeu laudem
talis conſuetudo eſt ſeruāda:qꝛ eſt
ma legum interp̄tes.l.ſi de interp
ff.de leg.Et cum hac opi.ſimplr
Jo.rey.in.d.c.imperialem.§.hab
xxj.col.Bal.aūt in.d.§.donare.⁊
in.l.j.in antepe.C.de ſacroſan.ecc
lectura dicit ꝙ eccleſie non debe
etiā eſtimatio feudi allegat.c.filius
tra de teſt.⁊.l.vxor patrui.C.de le
§.donare.Eādem opin.amplexu
Ja.alua.in.d.§.donare.⁊ iſta ſen
plus placet ad.l.filiuſfa.§.ſi quid
ego rñderē ꝙ ille tex.intelligit
legata erat in ꝯmertio cōi licet nō
in cōmertio legatorū ſꝫ rei feuda
mertiuꝫ nō eſt in communi vt pa
d.§.imperialē.in p̄n.in ti.de phi.
7 feu.per fede.¶†Subſequenter q
vtrū feudū veniat i petitiōe here
de hoc habetur per glo.no.in.l.ite
dendum.§.fi.ff.de peti.here.⁊ rep
Bar.in hoc variaſſe.nam in.d.l.ite
dendū.§.fi.ſequen.opi. Cy.indiſt
reprobat illam gloſ.ſed ipſe Bar
iuriſiurandi.§.ſi liberi.ff.de oper.lib
ter loquutus eſt dicēs ꝙ feudum
in petitione hereditatis dūmodo
petitione hereditatis ſit filius
aliūs inueſtitura.Et ipſemet Bar
l.ſi patroni.ff.ad trebel.ampliauit
quod dixerat in.d.§.ſi liberi.dicen
etiā extrane⁹ pōt agere petitione
ditatis ad res feudales dūmō aga
tra eum qui non habet ius detine
lud feudum.Non obſt.ſi dicatur q
dum nō tranſit ad extraneos here
c.j.in princip.in titulo de ſucceſ.fe
⁊.c.j.§.cū vero coradus.in fin.in ti

feu.da.poſ.Cuꝫ ergo extraneus nō ha
beat aliqd̄ ius in feudo qūo agente pe
titiōe hereditatis veniet feudū in illo
iudicio qꝛ ad hoc motiuū rñdeo ꝙ ve-
rū eſt ꝙ extraneus nō habet ius in ꝓ-
prietate feudi id eſt i vtili dñio.Sit er
go cautus ipſe extraneus vt in libello
non faciat fundamentum ſup vtili dñio
ipſius feudi qd̄ erat apud defunctum
ſed ſup poſſeſſione ſcꝫ ꝙ defunctus tē-
pore mortis ſue tenebat ⁊ poſſidebat ta
lia bona.nā in iudicio petitiōis heredi
tatis nō ſolū ea veniunt q̄ erāt in dñio
defuncti ſꝫ etiā ea q̄ detinebant̄ ꝑ ipm
defunctū.l.⁊ nō tm̄.ff.de pe.here.⁊ in.d.
l.ſi patroni.recte ⁊ ſancte loquutus eſt
Bar.⁊ lōge melius q̄ alibi.S.Eſt ergo
cōcluſio ꝙ vēditi feudi in petitione he
reditatis nedū qn̄ fili⁹ vel ali⁹ de ꝯpre
henſis inueſti.feudi agit petitione he-
reditatis ſed etiā qn̄ extraneus dūmo
do ille ꝯ quē agit non hꝫ ius detinendi
feudū nec poterit ille cōuentus excipe
re ꝙ ipē extraneus agens illud ius hꝫ
in ꝓprietate ſeu vtili dñio feudi ⁊ ꝙ ꝑti
net ad aliū qꝛ nō eſt licitū ipſi reo oppo
nere de iure tertij vt no.per omnes do
cto.in.l.cuꝫ ſeruum.C.de ſer.fug.⁊ per
Bar.i.l.ij.ff.de exce.rei.iud.habet̄ etiā
in.l.ſicuti.§.ſed queraf.ff.ſi ſer.vē.⁊ in
l.loci corpus.§.cōpetit.eo.ti.Et ex p̄di
ctis habetis optie declaratā doctrinā
Bar.i.l.ſi patroni.vbi ſatis obſcure vi
8 det̄ loq̄.¶†Dubitat̄ etiā vtrū feudum
veniat in reſtitutiōe fideicōmiſſi.decla
ro pater habēs duos filios vnū ex eis
quem p̄diligebat inſtituit ſuū heredeꝫ
vniuerſalē alium ꝟo in re certa.deinde
in eodē teſtō filiū heredē vlēꝫ vt ad tp̄s
incertū reſtitueret hereditatē ei q̇ erat
inſtitutus in re certa.vtrū in iſta reſti-
tutione veniāt feuda q̄ erant apud filiū
heredē vlēm inſtitutū†vel ponite aliū
caſum q̄ fuit de facto q̇dā nobilis hñs
q̄tuor filios tres ex eis heredes vlēs
inſtituit in oībus bonis tā allodialib⁹
q̄ feudalib⁹.alteri vero filio tm̄.legati
nō aūt inſtitutionis reliq̄t certā q̄titā
tē pecuniarū ⁊ in teſtō appoſuit cl'am
codicillareꝫ.mortuo illo nobili teſtato
re dicebatur ꝙ teſtamentū erat nullū;

qꝛ hodie filio debet relinqui titulo ho-
norabiliori inſtitutionis.§. ceterū.et.§.
⁊ ſi non obſeruata fuerint.in aut.vt cū.
de appel.cogni. Si ergo teſtamentum
erat nullum ſequit̄ ꝙ oēs illi quatuor
filij in feudalibus debēt oēs equaliter
ſuccedere ſed dicebat̄ ꝙ virtute dicte
clauſule codicillaris ille fili⁹ cui erat
relictū factū in titulo legati teneat̄ re
ſtituere fratribus ſuis vniuerſaliter in
ſtitutis quartā partē rerū feudaliū ad
eū ſpectantiū nūc intelligitis q̇d ſit di
cere an feudū veniat in reſtitutione fi-
deicōmiſſi.Dy.⁊ Bar.i p̄alleg.ll.ſi pa-
troni.ff.ad treb.dicūt ꝙ in reſtitutiōe
fideicōmiſſi non veniunt feuda cū vna
tm̄ limitatiōe niſi ille fideicōmiſſarius
cui eſt fiēda reſtō eſſet de cōprehenſis
in inueſtitura:puta qꝛ eſſet de deſcēdē-
tibus ipſius teſtatoris.Ad premiſſa fa
ciunt no.ꝑ Jo.and.in addi.ad Spe.in
ti.de loca.§.nunc vero aliqua in addi-
tione incipiēte qō non eſſet dubia iun-
cta quadam addi.ꝑ eū poſita in verſi.
clviij.Sed cōtra iſtā eorū limitationē
ego arguo fortiter de.c.j.in p̄n.in ti.de
ſuc.feu.vbi dicit tex.ꝙ nulla diſpoſitio
teſtamentaria valet in feudalib⁹.Item
ego in aliquibus cōcluſionibus ſeu qō
nibus precedētibus concluſi vobis vt
vult Bal.in.c.imperialē.circa.vj.col.
in ti.de ꝓhi.alie.feu.per Feder.⁊ idem
Bal.⁊ Ang.in.l.item videndū.§.fi.ff.de
peti.here.ergo videt̄ ꝙ pater nō poſſit
vnū ex filiis grauare reſtituere feuduꝫ
alteri filio qꝛ per iſtā viā de facili elude
10 retur diſpoſitio.d.c.j.de ſuc.feu.†vnū in
hac materia eſt concluden.ꝙ aut feu-
dum fuit conceſſum alicui pro ſe ⁊ libe
ris heredib⁹ ⁊ hoc caſu ſi filius graua
tus reſtituere fratri ſuo bona feudalia
ſponte adeat hereditatē paternā videt̄
ex hoc approbare diſpoſitionem teſta-
mentariam patris vt habet̄ in.l.cum
a matre.C.de rei vē.⁊ in.l.ſi ab eo.in fi.
C.de liber.ca.vnde ſibi preiudicauit.⁊
ideo in reſtitutione fideicōmiſſi bñ ve-
nient feuda.⁊ hoc eſt ꝙ voluit Jo.an.in
addi.predicta dum dicit ꝙ filius adeū
do hereditatē paternā ſine ꝓteſtatiōe
ſibi p̄iudicabit ⁊ tenebitur reſtituere

feuda ſi vero in inueſtitura dictum eſt
ꝙ feudum eſt conceſſum tali recipiēte
ꝓ ſe ꝛ liberis ſuis nō appoſito illo ver-
bo heredibus quo caſu filius poſſet re
pudiare hereditatem paternam ꝛ ac-
ceptare feudalia vt dicit Jo.an.i addi.
ad Spe.in ti.de feu.§.qm̄.v̄.directo.
ꝛ Bal.poſt antiquos docto.in.c.j.in ti.
an filius vel agna.ꝛ idem Bal.in.l.iij.
in fi.C.de legi.ꝛ Cy.in.l.ſi manumiſſus
C.de lib.ꝛ eorū lib.ꝛ Bar.in.l.ij.ff.de in
terd.ꝛ releg.ꝛ illa limitat.d.c.primū an
fili⁹ vel agna.hoc caſu qꝛ feudū nō eſt
quid hereditariū q̄runcūq; fili⁹ heres
inſtitutus ſi grauatus reſtituere here-
ditatē fratri ſuo ꝛ acceptet hereditatē
paternā etiā ſine proteſtatione tñ in re
ſtitutione fideicōmiſſi non venient feu
dalia nec tenebitur ipſe filius grauat⁹
reſtituere feuda alteri filio notetis bñ
predicta qꝛ debetis eſſe cauti vt aduer
tatis ad tenorem inueſtiture.nā dicit
Bal.in proe.feudorū in.iiij.char.ꝙ a te
nore inueſtiture non eſt recedendū:qꝛ
vim ſctus oſtēdit allegat pulchrū tex.
in.c.j.in fi.in ti.de duo.fra.a capi.inue
11 ſti.in lib.feu. ¶ † Quod dixi ſupra ꝙ in
reſtitutione fideicōmiſſi non veniunt
feuda qñ hereditas eſt reſtituenda ei
qui non eſt cōprehenſus inueſtitura:
ſed eſt extrane⁹ niſi inueſtitura eſſent
appoſita iſta verba fuit conceſſum feu
dum tali accipienti pro ſe ꝛ quibuſcun
q; heredibus ſuis.Nam hoc caſu feu-
dum eſt omnino hereditarium propter
illam dictionem quibuſcunq;:ꝛ ideo be
ne veniret in reſtitutione fideicō.etiā
ſi reſtitutio eſſet fienda ei qui nō eſt de
cōprehenſis in inueſtitura:ita determi
nat Bal.in.l.j.in.xxiiij.q.ꝛ in.xlvj.ff.de
rerum.diuiſi.benefacit ꝙ vult ipſe Bal.
in.d.c.imperialem in.vij.col.in titu.de
prohi.alie.feu.per Fede.vbi dicit ꝙ li
cet alias feudū nō poſſit legari tñ ſi in
inueſtitura ſint verba ꝓdicta quibuſ-
cunq; heredibus admittetur ipſe lega
tarius qꝛ ipſe legatarius in re legata
eſt quodammodo heres allegat.l.id tē
pus.§.j.ff.de vſucap.ꝛ licet ipſe Bald.
in.j.§.donare.in tit.quali.pot.feu.alie.
dicat ꝙ illa verba generalia quibuſcū-

q; ꝛc.ſint referēda ad idoneos ꝛ hab
les ꝛ idem Bald.videatur hoc ſentire
in.l.cum virum.in fi.C.de fideiuſſo.ta
men mihi plus placet opi.quā poſuit
in illa.l.prima.ff.de re.diui.qꝛ illa ver
ba quibuſcunq; debēt aliq̄d operari
ea que habentur in.l.baliſta.ff.ad tre
bel.ꝛ per no.per glo.magnam.in fin.
l.ſed ꝛ ſi quis.§.queſitum.ff.ſi q̄d ca
tio pro hac parte eſt bona glo.in.l.cu
pena.ff.de arb.que ſingulariter dic
ꝙ licet quando monetur emptori de
per ipſum empta queſtio ſi compromi
tat ſine conſenſu venditoris ꝛ arbitri
rem aſſignent alteri non poterit poſt
ea emptor agere de euictione contra
ſuum venditorē.l.ſi dictum.§.ſi cōpro
miſſario.ff.de euicti.tamen ſi in inſtru
mento venditionis ſint appoſita illa
verba ꝙ venditor promiſit de euictio
ne quomodocunq; res euincat ꝛ cō
gat eam euinci per viam cōpromiſſi
men emptor poterit agere de euictio
ꝛ hoc operatur dictio quocunq; mo
12 ¶ † Sed pone ꝙ vaſallus in teſtō le
uerit certā pecuniarū quantitatem
cauſam ꝓfanā vel ꝑiam qualiter de
bit.fieri ſolutio talis legati Jo.ray.
c.imperialē.§.habito.in.xxj.col.de
minat ꝙ fiet ſolutio de bonis alodia
bus eis deficientib⁹ fiet ſolutio de fru
ctib⁹ rerū feudaliū qꝛ de illis bene p
tuit vaſallus diſponere ad ꝓmiſſa op
me facit qđ no.Bal.i.c.j.i pn.circa.i
feu.v.col.in ti.de ſuc.feu.vbi dicit q
teſtator grauat filiū ſuū vt de vino q
colliget in tali vinea feudali det om
anno duo ſextaria ſempronio tale re
crū valebit qꝛ nō ꝺꝛ teſtari de feudo
de fructib⁹ ſeparatis a feudo.ꝛ ille q
diſponit de fructibus ſeparatis nō
alienare rē allegat.l.i edib⁹.§.ex re
13 ff.de donatio. ¶ † Ulteri⁹ q̄ro de.q.c
tidiana nunq̄d pater in teſtō poſſit d
ponere ꝙ in feudalibus primogenit
filiorū ſuoꝝ ſuccedat ſol⁹ ꝛ in ſolid
ſic ſucceſſiue ꝙ primogenit⁹ deſcēde
a filiis ſemꝑ debeat i feudo ſucceder
ita tñ ꝙ aliis prouideat ſm qualitatem
eorū Pau.de ca.ſuo cōſi.clxxiij.habe
ego in conſi.clxiij.et incipit in nomi

vbi amen in cauſa quā hꝫ magnificus
d.Titus determinat ꝙ pater pōt iſta
diſponere mouet ꝑmo ꝑ.l.iij.poſt ꝑn.
C.de ſecun.nup.vbi dicit ꝙ in his que
mulier lucrat a primo viro q̄ lucra te-
net reſeruare liberis primi mr̄imonij
pōt ipa mulier eligere vnū ex illis libe
ris ꝛ alios excludere.Et lꝫ ille text.ſit
hodie correct⁹ ꝑ auт.hoc lucrū illo co.
tit.tñ nō eſt illa lex correcta i ſui ratio-
ne.Scđo mouet qꝛ ius patronat⁹ qđ
hꝫ patronus in libertum tranſit ad fi-
lios ipſius patroni equaliter.l.vt iuſſu
randum.§.ſi liberti.ff.de ope.liber.ꝛ tñ
poſſit pater patronus eligere in illo iu
re patronatus vnum ex filiis ſuis ꝛ ſi-
bi ſoli aſſignare illud ius patronatus
ꝛ alios excludere.l.j.ff.de aſſign.liber.
Tertio ꝓ hac parte adducit qꝛ ſi q̇s ſit
grauatus vt poſt mortē ſuam aliq̄d re-
linquat in familia ſua pōt ipſe grauat⁹
eligere vnum ex illa familia ꝛ alios ex
cludere.ꝛ ita faciēdo dicet reliq̄ſſe i fa
milia.l.filiuſfa.§.pe.ff.de le.j.ꝛ.l.vnū ex
familia.ff.de leg.ij.Quarto hanc ſentē
tiam ſuam cōprobat autoritate Spec.
in tit.de loca.§.nunc vero aliqua verſi.
lxxviij.vbi dicit ꝙ ſi pater recepit rē in
emphyteoſim ꝓ ſe ꝛ liberis ſuis poteſt
in vltima voluntate eligere vnū ex fi-
liis ꝛ ſibi aſſignare ſibi ſoli illam rē em
phyteoticam ꝛ alios excludere ꝛ hoc ē
etiam de mente Bal.in auт.ſi quas rui
nas.C.de ſac.ſan.eccl.deinde ipſe Spe
cu.ſm Pau.de caſt.referendo ſubiicit
hec verba.ꝛ idem forte eſt dicendū.de
feudo ad.c.j.i prin.i ti.de ſuc.feu.vbi ꝺꝛ
ꝙ in feudalibus nō valet diſpoſitio te-
ſtamentaria ipſe reſpondet ꝙ verum
eſt ꝙ feudatari⁹ nō poſſet i vltima vo-
lūtate diſponere de feudo in extraneū
ſed in vnum ex filiis ſuis bene poteſt
diſponere maxime ſm eum quādo hoc
fieret propter bonum ſubditorum vt
contingat in feudis iuriſditionis ciui-
tatum caſtrorum et oppidorum.Nam
vtilius eſt ſubditis ꝙ regantur ꝑ vnū
q̄ per plures dominos.c.in apib⁹.vij.
q.j.ꝛ.l.ij.§.nouiſſime.ff.de ori.iur.vbi
probatur ꝙ expedit multitudinem po
tius regi per vnū q̄ per plures.ꝛ hoc

ꝓbatur ſm eum qꝛ qñ erit ſolus vnus
dominus ceſſabit diſcordia q̄ faciliter
generat inter plures dños.l.cū pater.
§.dulciſſimis.ff.de leg.ij.Nā nos vide-
mus q̄ frequēter q̇s priuatur iure ſuo
abſq; ſui culpa nō tñ ſine cā vt hꝫ i.c.
antiqua.extra de priuileg.ꝛ hoc ſuadet
cōſuetudo q̄ in multis locis habet ma
xime in partib⁹ gallicanis in q̇bus pri
mogenitus ſuccēdit ꝛ talis cōſuetudo
eſt attēdenda.l.vēditor.§.ſi ꝯſtat.ff.cōia
predio.ſed ſalua reuerentia tanti doc.
ego tenerē cōtrariū moueor in primis
qꝛ vaſallus in feudo antiquo nō pōt im
mutare editum ſucceſſorum neq; alie-
nando.c.j.in tit.de alie.feu.pa.neq; diſ
ponendo per vltimam voluntatem.ca
ſus eſt in prealle.c.j.i ti.de ſuc.feu.nec
eſt ſufficienter reſponſum ad illū tex.ꝑ
Pau.de caſt.qꝛ vt aliq̄n cōcluſi vobis i
ſuperiorib⁹ liberi debēt in feudalibus
ſuccedere equaliter.tex.eſt in.c.j.§.ꝛ qꝛ
videm⁹.in ti.q̇ feu.da.poſſ.vbi text.ita
formaliter dicit vt ad oēs liberos equa
14 liter ꝑtineat. ¶ † Dixi etiam vobis i ꝓ
cedentibus ꝙ pater nō poſſet vni ex li
beris aſſignare duas partes feudi ꝛ al
teri filio tertiā hoc voluit expreſſe An.
de yſer.ꝛ Ja.alua.in precall.c.j.in prin.
in titu.de ſuc.feu.ergo multominus de
bet poſſe pater aſſignare totum feudū
vni ex liberis vt vult expreſſe Bal.in
c.imperialē.circa.v.col.in ti.de prohi.
alie.feu.per Fed.no.per Bal.ꝛ Ange.
in.l.itē videndum.§.fi.ff.de peti.here.
Et hanc ſententiā cōprobo qꝛ ſi pater
poſſet hoc facere.ſ.ꝙ primogenit⁹ ſem
per habeat totū feudū preiudicaretur
dño ſuꝑiori cuius intereſt habere plu-
res ſubditos ꝛ vaſallos qui teneantur
ſibi preſtare fidelitatem.c.omnes.in ti
tu.ſi de feu.defun.fue.cōtro.in lib.feu.
15 † Item pater delinquendo non poteſt
preiudicare liberis in feu.ſaltem anti-
quo vt voluit Cy.in.l.ij.C.de liber.ꝛ eo
rum libe.ꝛ in.l.ij.C.de oper.lib.Habet
ꝑ Bar.i.l.iij.ff.de interdic.ꝛ relega.ꝛ ꝑ
Bal.i.c.j.i pn.in ti.de ſuc.feu.no.in.c.j.
in ti.ſi vaſal.feu.ꝑue.cui defer.lib.Rur
ſus in feudo antiquo liberi nō hñt feu-
dū a p̄re lꝫ dicunt illud habere ex ꝑui

dentia antiquoꝝ pgenitorũ vnde illd
qd lex dedit eis nõ oz pr̃ poſſe auferre
eis. tex. eſt no. in. l. ſi arrogator. §. ſz an
impuberi. ver. certũ. ff. d adop. Ad alia
motiua Pau. de ca. poteſtis vnico vbo
reſpõdere ꝙ nõ loq̃tur in feudalib⁹ ad
no. Spe. in. o. ver. lxxiij. in fi. reſpõdebi
tis ꝙ cũ reuerẽtia non dr̃ hoc ꝙ refert
d. Pau. de ca. ſz dicit p vba formalia et
hoc idẽ cõſueuit queri de feudo: poſſet
tamẽ opinio domini Pau. forte pcede
re in feudo franco. ⁊ ad hoc allego vo-
bis Bal. in aut. niſi rogati. in fi. co. C. ad
treb. vbi dicit ꝙ licet regulariter diſpo
ſitio teſtamẽtaria nõ valeat in feudali-
16 bus tñ fallit in feudo franco. ¶ †Et q̃d
ſit feudũ francum declarat Joã. and. in
addi. ad Spe. in rubrica de pſcri. ⁊ ego
declaraui vobis ſupra ſup verbo i feu-
dum. Jtẽ puto ꝙ qñ feudũ eẽt de nouo
cõceſſum alicui ꝙ poſſet vaſall⁹ cũ dño
paciſci ꝙ primogenitus tñ ſuccedat i
illo feudo q; pacta appoſita in feu. ſũt
ſeruanda dant eñi legẽ cõtractui. l. j. §.
ſi conueniat. ff. depoſiti. ⁊ quantuncũq;
ſint pacta inſolita ⁊ cõtra naturam feu
di bñ ſunt ſeruãda. tex. eſt in. c. j. § pe. i
17 fin. in ti. q̃d ſit inueſti. in li. feu. ¶ †For
mo vobis pulchram. q. nunquid feudũ
computetur in legitimam debitã filio
de iure nature Ange. in. l. ſi patroni. ff.
ad trebel. in principio per quandã glo.
que eſt ibi. infert ꝙ omnia ea quẽ inſti-
tutus eſſet habiturus etiã ſi nunq̃ fuiſ
ſet ſibi prouiſum in teſtamento non cõ
putantur in trebellianicam neq; in fal
cidiam. ⁊ ideo infert ꝙ feuda que tranſ
eunt ad filios vt filios nõ autem ad fi-
lios vt heredes nõ debent computari
in legitimam ſeu quartam iure nature
debitam filio. ⁊ hoc dicit eſſe quotidia
num ⁊ menti tenendum. idem Ange. in
§. optime in autentico de nup. colũ. iiij.
dicit quod ſicut illud quod lucrantur fi
lij per tranſitum parentum ad ſecunda
vota non imputat̃ in legitimã. ita ſecũ
dum cũ feudum qd eſt remãſurũ apud
filios vt filios nõ autem apud filios vt
heredes nõ debet computari in legiti-
mam iure nature debitã filio: ibidez di
cit ꝙ pater nõ poſſet filio aſſignare feu

dum pro ſua legitima. Nic. de nea. in l.
pater filiam. ff. ad. l. falci. dicit ꝙ per il
lum text. ſolet dici ⁊ mutari ꝙ feuda
pater ex neceſſitate tenetur relinque
re filio nõ imputãtur ſibi in legitima
neq; in falcidiã debitaz iure inſtitu
nis ꝙ ipſe nõ credit verum. q; nos ha
bemus ꝙ pater de neceſſitate tenet
dotare filiaz. l. qui liberos. ff. de ri. nu
⁊. l. fi. C. de do. promiſ. ⁊ tamen dos ip
imputatur in legitimam filie. l. quoni
nouella. C. de inoffi. teſta. ⁊ pro iſta pa
te adducit ea que habentur in. §. cu
vero. in aut. de trien. ⁊ ſemiſ. Rapha.
ma. in. d. l. ſi patroni. ſolum dicit q
feudum vel emph teoſis obueniens
lio vt filio: nõ autem filio vt heredi i
imputatur in quartam trebellianica
neq; in falcidiam. Guil. de cu. ⁊ Bal.
l. omnimodo. §. imputari. C. de inoffi
teſta. dicit ꝙ feudum acquiſitum pro
⁊ liberis bene imputatur in legitima
filiorum q; licet alienari non poſſit
men ſufficit quod poſſit tranſmitti
heredes ad hoc vt imputetur in legi
mam addit Bald. ipſe in. d. §. impu
qd ea que no. Barto. in. l. j. §. nec ca
ſe. ff. de colla. bono. pcedũt quo ad
vt ſciens an ipſa feu. conferãtur et ve
niãt in collationem non autem vt ſci
mus an imputẽtur in legitimã. ſed i
dicio meo Bar. in. d. §. nec caſtrenſe
detur ſentire ꝙ feudum quod trãſit
filios vt heredes debet imputari i le
timam Bart. de Sali. in. d. §. impu
ſequitur opi. Guil. ⁊ Bal. vide in iudi
do nõ eſſet totum recedere ab iſta op
q̃ ẽ a tot ⁊ tãtis viris approbata ⁊ iu
cio meo gl. d. l. ſi patroni. non bene p
bat dictum Ange. ſuperius relatum
lz ex illa gloſ. poſſit inferri ꝙ ea que
neceſſitate relinquunt filiis nõ imp
tur in falcidiã ſeu trebellianicã non
men ſequitur ꝙ non debeãt impu
in legitimã vt ecce dos a patre pſt
⁊ in vita patris ſoluta nõ computat
quartã falcidiã ſeu trebellianicã i fi
diciũ filie q; non hz eã titulo heredi
rio. l. pater filiã. ff. ad. l. fal. ⁊ tamẽ tal
dos imputatur in legitimam filie. d. l.
quoniam nouella. et ſic ex illa gl. d. l.

patroni. nõ põt ſup aliqd bonũ funda-
mentũ retẽta tñ opi. Guil. de cu. Nico.
de neap. Bal. ⁊ Sali. pro vera limitabis
eã vt nõ procedat in feudo quod nõ eſt
pfectũ a patre de cuius hereditate agi
tur ſz eſt pfectũ ab auo ⁊ a ſuperiorib⁹.
nã tũc tale feudũ quo ad nepotẽ nõ cen
ſet pfectitiũ ſed aduẽtitiũ vt vult gl. no
ta. ⁊ ibi p Bar. ⁊ Ang. in. l. queſitũ. in pri
cipio. ff. de lega. primo ⁊ in. l. qui in alie
nã. §. interdũ. ⁊ ibi per Bal. ⁊ Ang. ff. de
acqui. here. ⁊ p Bar. ⁊ ceteros in. l. gal-
lus. §. ꝙ ſi his. ff. de li. ⁊ poſthu. Et nos
habem⁹ ⁊ aduentitia nõ cõputant̃ in le
gitimã debitã iure nature. l. ſcim⁹. § re-
pletionẽ. C. de inoffi. teſta. ⁊ ita al's cõſu
lui in. q. facti ⁊ multi doct. ſe ſubſcripſe
rũt. ¶ Sed adhuc dubitat̃ ſunt duo fra
tres habẽtes feudũ antiquũ vn⁹ ex eis
carens liberis maſculis ⁊ habẽs vnicã
filiã eam inſtituit in certa quãtitate iu-
bens eã debere eſſe tacitã ⁊ contẽtam.
deinde fratrem ſuũ heredẽ vniuerſalez
inſtituit nunquid bona feudalia ipſius
fratris defuncti ſint facile obligata ille
puelle pro dicta quãtitate ſibi relicta.
videt̃ prima facie dicendũ ꝙ ſic. q; ipſa
filia heres inſtituta in certa quãtitate
habetur loco legatarie. l. quoties. ⁊ ibi
notat̃. C. de here. inſti. ⁊. l. j. §. fin. ex fun-
do. ff. de here. inſti. ⁊ nos habem⁹ ꝙ oĩa
bona defuncti ſunt obligata p legatis.
l. j. ⁊. ij. C. cõia de lega. Jtẽ teſtator poteſt
legare rẽ heredis ſui. l. vnũ ex familia.
l. ſi rem. ff. de leg. iij. ergo multomagis
obligare. Jtem inter agnatos debet va
lere diſpoſitio teſtamentaria poſtq̃ in
omnez euentũ feuda ad eos ſunt per-
uentura. c. j. in tit. de alie. feu. pat. ⁊ qui
põt cõdere teſtamẽtũ nõ tenet̃ decede
re inteſtat⁹. l. poſthum⁹. ff. de inoffi. te.
in prin. Bal. in. l. ij. in princi. ij. col. C. cõ
munia de lega. determinat totũ ↄtrariũ
mouet̃ q; feudatarius nõ habens libe-
ros nõ dicit trãſmittere feudũ. c. j. i tit.
de gra. ſuc. in feu. Secũdo mouet̃ quia
nulla ordinatio teſtamentaria defuncti
valet in feudalibus. c. j. in prin. in tit. de
ſuc. feu. Tertio feudatarius non poteſt
feudũ p aliqua cã obligare. c. j. §. dona-
re. in titu. qualiter olim pote. feu. alie.

niſi obligaret̃ pro neceſſitatibus feudo
incumbentibus: puta pro ſeruitijs dño
exhibẽdis vel niſi obligaret̃ cũ ſpe lui-
tionis abſq; tñ traditione ipſius feudi.
l. alienationis. ff de verb. ſigni. Et p iſta
parte facit q; feudum per mortem feu-
datarij efficit̃ caducum. l. lex vectigali
predio dicta. ff. de pig vnde non debet
obligari per feudatariũ per cuius mor
tẽ caducatur. l. vxor patrui. C. de leg. et
c. j. §. rurſus. in ti. de cõtro. inueſti. in li.
feudi. qui tex. ſolet allegari ꝙ reſoluto
iure datoris reſoluet̃ ius acceptoris.
cõcordat tex. in. d. l. lex victigali.

1 Juramenti ſpecies eſt triplex.
2 Dñs non debet a vaſallo exigere iura-
mentum fidelitatis inſolitum.
3 Juramentũ fidelitatis qñq; datur rõne
familiaritatis ſeu domeſticitatis.
4 Vaſallus non debet reuelare ſecreta
domini ſui.
5 Juramentũ aſſecurationis qd dicatur.
6 Juramentũ aſſecurationis an ſit preſtã
dum poſt iuramẽtum fidelitatis etiam
ratione feudi factum.
7 Clerici domeſtici ⁊ familiares alicui⁹
principis an poſſint cogi ad iuramentũ
aſſecurationis.
8 Juramentum fidelitatis quandoq; dat̃
ratione habitationis.
9 Tenentes ⁊ poſſidentes predia in ter-
ritorio alicuius dñi an teneãtur preſta
re iuramentum fidelitatis.
10 Juramentum fidelitatis an poſſit per
procuratorem preſtari.
11 Sindicus vniuerſitatis an et qualiter
poſſit preſtare iuramentum fidelitatis
pro ipſa vniuerſitate.
12 Tutor an poſſit preſtare iuramentum
fidelitatis pro pupillo.
13 Vaſallus an teneatur preſtare iuramẽ-
tum fidelitatis filio dñi ipſo viuente.
14 Homines ſubditi vaſallo an teneantur
preſtare iuramentum fidelitatis domi
no principali.
15 Vaſallus qui iurauit fidelitatem dño
an teneatur adiurare dñm contra patrẽ
vel fratres.
16 Dominus an teneatur preſtare fidelita
tem vaſallo ſuo.

17 Juramentū fidelitatis que debeat continere.ꝛ nu.ſequentibus.
18 Vaſallus an poſſit dominum ſuum accuſare criminaliter aut contra ipſum teſtificari.
19 Vaſallus commiſcēs cū concubina dñi ſui an debeat feudo priuari.
20 Vaſallus carnaliter cognoſcens pediſſequam dñi an ſit feudo priuandus.
21 Bonis viris detrahētes peſſimi dicūt.
22 Vaſallo relictis pluribus heredib⁹ decedente an quilibet heres teneatur ad iuramentum fidelitatis domino ratione feudi.
23 Pluribus heredibus feudum tenentibus qđ eſt obligatum dño ad aliquod ſeruitium qualiter ipſi heredes preſtabūt illud ſeruitium.ꝛ nu.30.
24 Vaſallo decedēte relicto vnico filio infante an ille infans tenebitur preſtare iuramentum fidelitatis:an tutor eius.
25 Pupillus an teneatur iurare fidelitatem domino feudi:aut petere renouationem.
26 Impubes proxim⁹ pubertati an teneatur preſtare ſacramentū fidelitatis.
27 Uniuerſitate feudum tenēte an omnes de vniuerſitate teneantur ad iuramentum fidelitatis.
28 Domino feudi pluribus relictis heredibus decedēte an vaſallus tenebitur omnibus iurare.
29 Vaſallus an poſſit inuito domino refutare feudum.
31 Emphyteota vel cenſuarius an poſſit refutare rem emphyteoticā vel ſenſuariam inuito domino.
32 Vaſallus nō poſſidens ſi remotionē inueſtiture infra annū ꝛ diē non petierit an debeat perdere feudum.
33 Tempus petendi renouationē feudi an poſſit ꝑ dñm augeri vel minui.
34 Vaſallus qui debebat petere renouationē inueſtiture ſi decedat ꝓpe terminum petēdi an ſucceſſores habere debeant integrum tempus ad petendum.
35 Dicēs filiū priuari debere feudo ob nō petitā inueſtiturā q̇d habeat probare.
36 Vaſallus an poſſit iurare pro ſe ꝛ ſucceſſoribus ſuis.
37 Mora circa petitionem inueſtiture feudalis an poſſit purgari.
38 Tempore ad petendū inueſtituram feudi lapſo ſi dominus recipiat inueſtituram a vaſallo an videatur remiſiſſe cul pam more.
39 Vaſallus ſub qua forma debeat peter a dño inueſtituram ſeu renouationem inueſtiture feudalis.
40 Vaſallus forma debita petens inueſtituram ſi ſit recuſatus an ſit liberatu
41 Ignorans rem eſſe feudalem an ſi tem pore lapſo non petat inueſtituram de beat priuari feudo.
42 In priuatione feudi an requirat̄ ſnia
43 Tempus petendi inueſtiturā feudale an locum habeat in femina ſuccedente in feudo.
44 Vaſallus an teneat̄ preſtare dño ſer tium infra annū ꝛ diē determinatuꝫ petendum inueſtiturā feudalem.
45 Inueſtitura feudi an infra annū ꝛ di peti debeat caſu quo pater inſtituat lium iam natū ꝛ poſthumū preteread
46 Vaſallo infra tempus ſtatutum inue ſtituram non perēte an feudum trāſ debeat ad agnatum.
47 Vaſallus nullo caſu repellendus aut liberand⁹ a iuramēto fidelitatis.
48 Vaſallus quibus cauſis excuſet̄ a petitione inueſtiture.ꝛ nu.51.ꝛ.52.
49 Infans nō pōt inueſtire alium de feu do ſine tu toris autoritate.
50 Tutor non petens inueſtituram feudi pro pupillo an pupillus debeat amitte re feudum.
53 Pupillus doli capax an excuſetur a pe tione inſtituere feudalis vltra tempus debitum.
54 Inueſtitura feudalis an poſſit recipi per procuratorem.
55 Inueſtitura retrofeudi a quo ſit exi genda.
56 Vaſallus debet honorifice petere inue ſtituram ſeu renouationē feudalem.
57 Inueſtitura feudalis in quorum pre ſtatio peti debeat.
58 Laudemium an debeat pro feudi inue ſtitura ſolui domino.
59 Feudum non debet pecunia ſed hono re acquiri.
60 Ius retētionis ꝛ ꝓlationis an locū ha beat in materia feudali.
61 Diſpoſitio ſtatuti ꝙ creditor poſſit capere tenutam in bonis debitoris etiaꝫ feudalibus an habeat locum licētia domini non obtenta.
62 Vaſallus an poſſit hypotecare feuduꝫ aut in ſeruitutē ponere:ꝛ an ſi contingat dominum illud emere teneatur ad illam ſeruitutem.
63 Vaſallus imponēs ſeruitutē rei feudali an mereatur illud perdere.
64 Feudo aliquo caſu ad dñm reuertente an tenebitur dñs ad debita vaſalli.
65 Dñs inueſtiendo aut renouando feudum an poſſit pacta inſolita apponere. et nume.67.
66 Dubiuꝫ in materia feudali qualiter ſit interpretandum.
68 Pactū impoſſibile vel ꝓbroſum in inueſtitura feudali appoſitū ipſaꝫ vitiat.
69 Inueſtitura feudi facta cum pacto turpi ꝛ probroſo an poſſit retineri aut reuocari.
70 Poſt inſtrumentū inueſtiture feudalis factum an poſſit dñs inuito vaſallo vel vaſallus inuito domino apponere aliquod pactum inſolitum.
71 Pactum in inueſtitura feudali factum ꝙ ꝓpter quācūq; feloniam domino factam non poſſit vaſallus feudo priuari an ſit validum.
72 Pactū ꝙ pater perdat feudum ꝓpter delictū filij an ſit validum.
73 Pactum ꝙ vaſallus ad nullum ſeruitium teneat̄ in⁹ inueſtitura feudali appoſitum an ſit validum.
74 Feudo cōceſſo per hec verba concedo tibi talē rē in feudū nobile gētile ꝛ frācum an vaſallus ꝛ ei⁹ ſucceſſores erūt aſtricti ad iuramentum fidelitatis.
75 Iuramentum fidelitatis per vaſallum preſtito an poſſit domin⁹ illi vaſallo imponere collectam.
76 Vaſallus an teneatur preſtare domino auxilium in dotatione filiarū ſuarum.
77 Vaſalli an teneantur redimere vel auxilium dare vt redimatur dominus a captiuitate.
78 Vaſallus an teneatur dominum inopē alimentare.
79 Vaſalli an teneant̄ dño ꝓſtare auxiliuꝫ pro filia ſua ſpuria maritanda.
80 Vaſalli an teneantur auxiliari dño pro filia monachanda.

Qui quidē inueſtiti preſtiterunt iuramentum fidelitatis preliba to eorum dño. ¶ †Pro intelligentia iſtorū verborum debetis ſcire quod triplex eſt ſpecies iuramenti. Prima ſpecies eſt qñ vaſallus ratione feudi quod tenet a domino preſtat iuramentū fidelitatis.nā ei qui nō vult iurare fidelitatē pōt denegari inueſtitura.c.nulla.in ti.ꝑ quos fi inueſti.Et iſte vaſallus iurare debet fidelitatē dño ſm formā traditā in.c.j.in ti.de forma fideli.ꝛ in.c.j.i ti.de no.for.fideli.vltra ea que in dictis duobus c.cōtinentur.eſt vnum aliud capituluꝫ fidelitatis.ſ.ꝙ ipſe vaſallus exaltabit dñm ſuū ꝛ ſuū dñiuꝫ inc̄ptū poterit.ita dicit gloſ.q̄ reputat̄ ſingularis in.c.j.in tit.quali.vaſal.iura.debe.fideli. ¶ †Et aduerte ꝙ dñs nō dꝫ a vaſallo ſuo exigere iuramētū fidelitatis inſolitū:nam iſta iuramēta inſolita ꝓſumunt̄ impreſſiua ꝛ ꝑ vim ſeu metuꝫ extorta ita dicit Bal.in.d.c.j.prime allega.in ꝟbo ſicut vaſall⁹ dño ꝛ ibi refert ſe ita r̄ndiſſe cuidā magnifi.viro eū cōſulēti ſup ardua cauſa.optime facit qđ voluit Jo.an.in c.j.extra de preſcri.lib.vj.in nouel.ꝛ qđ notat Bal.in cōmēto pacis cōſtā.in ꝟbo patron⁹ multa alia circa iſtud iuramentū fidelitatis ꝙ vaſallus dño rōne feudi ꝓſtat dicam infra. ¶ †Scđa ſpēs iuramenti fidelitatis eſt quā quis preſtat rōne familiaritatis ſeu domeſticitatis ꝗuis nō teneat aliqđ feudū ab illo dño.Exemplū accipere quādo quis eſt camerarius vel conſiliarius vel magiſter hoſpitij vel pincerna vel dapifer alicui⁹ dñi.nam iſte talis ꝗuis nullum feudum recognoſcat ab illo dño tamen tenet̄ preſtare ipſi dño iuramentum fidelitatis ratione domeſticitatis ſeu familiaritatis:puta q̄ hꝫ aliq̇d ex dictis officijs in curia domini vel aliqđ aliud officium et habitat in domo domini et

iſte talis debet ſoluʒ iurare tria ſcʒ qđ
iuxta poſſe ſaluabit vitā membrū ꝛ re-
ctū honorem dñi ꝛ eius mentē. Jſta om
nia ꝓbant in.d.c.j.ſi vero domeſticus.
in tit.quali.vaſa.iura debe.fide. Et ad-
uerte ꝙ text.in.d.§.ſi vero domeſtic⁹.
in fin.habetur dupliciter.nam aliqui li 6
bri habent ꝛ eius mentē: ꝛ tūc debetis
intelligere mentem idest ſecretum ſeu
credentiā dñi qꝛ iſte domeſticus ꝛ fami
liaris †nō dʒ reuelare ſecreta domini
ꝙ irelligatis de reuelatiōe ad detrimē-
tū ipſius dñi.ſed ad vtilitatē dñi bene
poſſet ita dicit pulchra gl.in.c.j.in ꝟbo
quandam.in ti.de no.for.fide.ſupra al-
legato.ꝛ ꝓbaꝭ in.d.c.j.in ti.quali.vaſ.iu
ra.debe.fide. Aliȷ̄ libri habēt iſtud ver-
bum mortē: ꝛ tūc debetis intelligere ꝙ
iſte domeſticus et familiaris iurat pro
poſſe ꝙ euitabit mortem dñi ꝛ ſi vultis
ſcire rationem quare fuerit adinuentū
huiuſmodi iuramētū fidelitatis: dicite 7
qꝛ nulla peſtis eſt efficatior ad nocēdū
ꝙ̄ familiaris inimicus.l.data.C.de do-
na.et ſepe iſti domeſtici et familiares
machinanꝭ multa cōtra dñm ſuum: vñ
ratione ſuſpitionis euitande tenentur
preſtare huiuſmodi iuramentum fideli
tatis †et iſtud appellatur iuramentum
aſſecurationis.ſunt tñ alique perſone
in quibus nō cadit ſuſpitio: vnde filius
nō teneꝭ preſtare iuramentum aſſecu-
ratiōis patri lʒ ſit de familia qꝛ cenſeꝭ
eadē ꝑſona cū patre.l.fi.C.de impub.ꝛ
aliȷ̄s ſubſti.nec ecōtra pater teneꝭ p̄ſta
re huiuſmodi iuramētū filio qꝛ non eſt
veriſimile qđ aliq̇d machinetur contra
eū cū magis diligat filiū ꝙ̄ ſemetipm.
l.iſti quidē.in fin.ff.ꝙ me.cau. Jtē vxor
lʒ ſit domeſtica nō teneꝭ viro ad hmōi
iuramentū qꝛ nō eſt veriſimile ꝛ cetera
eū dicaꝭ ſocia diuina ꝛ humane dom⁹. 8
l.aduerſus.C.de crimi.expi.heredi.et
vxor et maritus cenſenꝭ eadem caro.c.
martinus.extra de cog.ſpiri. Sunt aūt
alique meretrices que gaudent de mor
te maritoꝝ.ꝛ ita debet intelligi gl.in.l.
pater ſeuerina.in.§.ſocius.§.de cōdi.et 9
demon.alia gl.in.l.fin.C.de do.promiſſ.
Jtem dicūtur domeſtici illi qui ſperāt
ſuccedere domino.et ideo ſi ſtarent in

domo domini tenerentur preſtare iura-
mentum aſſecurationis propter ſuſpi-
tionem.ita dicit eleganter gl.in preal-
ga.c.j.in tit.quali.vaſal.iura.debe.fide.
Et illam gloſ.ſequuti fuerunt Petr⁹ de
ceruia.Jac.de belui.An.de yſer.Bal.
et Ja.alua.ibidē. ¶†Sed ponamus q
vaſallus preſtiterit iuramentū fidelita-
tis dño rōne feudi qđ tenet ab eo ꝛ de-
inde ipſe vaſall⁹ recipiaꝭ in domeſtic
et familiarē ipſius dñi tenebiꝭ ne vltra
primū iuramentū preſtare huiuſmodi
iuramentum aſſecurationis. Bal.in c
mento pacis conſtantie in verbo vaſal
li noſtri ꝛ Jac.alua.in.d.c.j.in fin.col.
in titu.quali.val.iura.debe.fide.dete-
minant ꝙ ſic mouentur qꝛ iſta ſunt di-
uerſa facta: ꝛ ideo de vno nō ſit recta re-
latio ad aliud.l.ſi maritus.C.de dona.
inter viruʒ ꝛ vxorē.ꝛ.l.fi.ff.de calū.vn
tamē iuramēto poterit vtrūqꝫ expleri
ſm eos. ¶†Sed quid ſi clerici ſint do-
meſtici ꝛ familiares principis: puta q
ſint conſiliariȷ̄ ipſius principis vel ca-
merariȷ̄ vtrū inuiti poterunt cogi pre-
ſtare huiuſmodi iuramentum aſſecura-
tionis nā ſi tenerent feudum a dño nō
eſt dubiū ꝙ poſſent cogi ad preſtandū
iuramentū fidelitatis alias dñs poſſ
eis auferre feudū vt no.in.c.verum.ex
tra de fo.cōpe.ꝛ in.c.nimis.ꝛ in.c.peti-
tio.extra de iureiu. Sed ego quero q
non tenēt feudū a dño ſed ſunt domeſti-
ci ꝛ familiares ipſius dñi.ↄcludite q in-
uiti nō poſſunt cogi.ſed tamen vltro et
ſponte bñ poſſent preſtare huiuſmodi
iuramentum aſſecuratiōis.ꝛ hoc eſt de
mente Ja.de ardi.in titu.de his qui iu-
ra.de fide.ſub rubricella q̇ ſunt q iura-
nō deb.no.i.d.c.nimis.ꝛ in.d.c.petitio
faciūt no.per Spe.in ti.de feud.§.qm
ver.nos vero. ¶†Tertia ſpecies iura-
menti fidelitatis eſt quādo q̄s iurat fi-
delitatē dño ratione habitationis quā
habet in terra ipſius dñi: nā iſte talis
licet nihil teneat in feudū ab ipſo dño
terre: tamē qꝛ habitat in territorio ſuo
tenetur ſibi preſtare fidelitatē. ¶†Eſt
ꝛ alia ſpecies iuramēti fidelitatis quā
teneꝭ preſtare illi q̇ tenent ꝛ poſſidēt
aliqua predia in iuriſdictione ſeu terri-

ritorio alicuius dñi.nam tales etiam ſi
ibi nō habitent teneꝭ preſtare illi dño
iuramentuʒ aſſecurationis iurando fi-
delitatē ſm formā dicti.c.primi.in fi.in
titu.quali.vaſ.iura.debe.fide. Et hanc
opi.tenuerūt And.de yſer.ꝛ Jac.alua.
ibidem. Sed ego in.q.facti conſului cō
trariū mouebar autoritate Hoſt.queʒ
ſequunꝭ Joan.and.Panor.ꝛ Jmo.in.c.
nimis.extra de iuretur.vbi dicūt ꝙ nō
ex hoc ipo ꝙ aliquis poſſidet bona in- 10
tra regnum ſeu prouincia alicuius dñi
tenetur ſibi preſtare fidelitatē: quia nō
preſumitur feudatarius niſi probetur
ꝛ iure naturali ꝓmeuo ois ꝑſona ꝛ ois
terra erat libera.j.diſtin.c.ius gentiū.
bene facit auꝭ.geneſis.quam allegat
glo.in.c.ꝙ̄ ꝙ̄.extra de cēſi li.vj.per quā
ꝓbaꝭ ꝙ omnis res p̄ſumiꝭ libera nec
p̄ſumitur eſſe feudalis niſi ꝓbetur vt
dicit Bal.in.c.inter filiā.in ti.ſi de feu.
defunc.fue.cōtro.in vſi.feu. Nō obſtat
ſi dixeris ꝙ eſt fundata intētio illi⁹ p̄n
cipis ſeu dñi in toto ſuo territorio qꝛ
rñdeo ꝙ ē hoc verū q̄tū ad iuriſdictio
nē.ſec⁹ q̄tū ad ꝓprietatē reꝝ vt i ſimi
li habeꝭ in.l.bñ a zenone.C.de quadri.
p̄ſcri.ꝛ in.c.cēs baſilice.xvj.q.vij.ꝛ ita
vult.d.Panor.in.c.ſi diligēti.in p̄n.co.
extra de preſcrip. Scđo mouebar quia
aut dñs terre vult ſibi p̄ſtari iuramētū
fidelitatis rōne ꝑſone illius q̇ poſſidet
p̄dia i territorio ipſi⁹ ꝛ tūc petitio dño
nō eſt iuſta qꝛ ille nō habitat i ſuo ter-
ritorio.aut vult eā ſibi p̄ſtari rōne bo-
norū q̇ poſſidet in territorio ipſi⁹ dñi:
ꝛ tūc adhuc ipſi dño nō eſt mos geren-
dus: qꝛ ex quo ipſa bona nō ſunt feuda-
lia ſed allodialia nō teneꝭ poſſeſſor pre
ſtare iuramentū fidelitatis ꝛ ita me cō
ſulēte fuit iudicatū in fauorē. N.bernar
dini ex marchionibus romagniani qui
poſſidet q̄dā p̄dia in dño aſtenſi i quo
dā territorio nobilium de ſcarampis.
¶Addūt p̄fati.do.ſ.And.et Ja.ꝙ illud
iuramētū fidelitatis ꝙ preſtaꝭ ſm for-
mam.d.c.j.in fi.in ti.quali.vaſ.iura.de-
be.fidelitatē.ſuppleꝭ p id qđ habeꝭ in
c.ibi dño.lxiȷ̄.diſtin.amplius dicit ip
ſe And.ꝙ illa forma iuramenti recipit
ſupplemētū p tex.i.c.j.i ti.de no.for.fi-

de.qꝛ ibi nulla ſit mētio de feu. Sʒ Ja.
alua.in hoc tʒ cōtrariū.qꝛ de mēte tex.
d.c.j.in fi.fuit facere apertā differētiaʒ
inter iuramentū fidelitatis ꝙ p̄ſtaꝭ rō-
ne ſolı⁹ iuriſdictionis veluti qꝛ habito
in iuriſdictione ſeu territorio alicuius
dñi ꝛ iuramētū fidelitatis ꝙ teneꝭ p̄ſta
re vaſallus rōne feudi iuxta.c.j.in ti.de
for.fide.ꝛ.c.j.in ti.de no.for.fide.tandē
dicit Ja.alua.ꝙ in hoc eſſet ſtādū ↄſue
tudini qđ notetis. ¶†Nūc q̄ro vtrum
iuramētū fidelitatis poſſit fieri p ꝓcu-
ratorē ↄſtitutū a vaſallo Bal.in.l.j.in.j.
col.ff.đ re.diui.determinat ꝙ nō moue
tur qꝛ tale iuramētū hʒ annexā exhibi-
tionē reuerētie q̇ preſentialiter debet
fieri nō aūt p aliū quēadmodū ſi vaſal
lus tenereꝭ aſſociare dñʒ nō poſſet hoc
exeq̇ p aliū.l.ſi nō ſortē.§.libert⁹.ff.de
condi.inde. Eandē opi.tenuit ipe Bal.
in.c.ij.in fi.cōm.extra de or.cog.vbi di
cit ꝙ homagiū req̇rit corpalem p̄ntiā.
ꝛ ideo iuramentū fidelitatis nō poteſt
p̄ſtari per ꝓcuratorē.ſed ipſemet Bal.
in.l.vnica.§.ne aūt.in.ij.col.C.de cadu.
tol.tenet expreſſe ꝙ iuramētum fideli-
tatis poſſit p̄ſtari per ꝓcuratorē.et de
hoc eſt optimus tex.in.c.j.§.ſed vtruʒ.
in ti.per quos fiat inueſti. Et hanc ſen
tentiā tenet ipſe Bald.in.c.j.quo tēpo.
miles in.iiij.col.vbi dicit ꝙ qñ vaſall⁹
eſt abſens ꝛ nō pōt cōmode adire dñm
pōt preſtare iuramentū fidelitatis per
ꝓcuratorē.ꝛ hoc ſequiꝭ Jac.alua.ibidē
ꝛ ipſe Jac.alua.ideʒ firmat in.c.oēs fi-
liȷ̄.in ti.ſi de feu.defunc.fue.ↄtro. Et ſʒ
iſtā opi.que eſt magis ↄmunis ſepe cō
ſului cū limitatione tñ ꝙ ꝓcurator ha
beat ſpāle mādatū ad hoc.i.ad ſe p̄ſen-
tādū corā dño ꝛ ad preſtandū iuramen
tū fidelitatis ꝛ ab eo obtineñ.inueſtitu
rā ſeu renouationē inueſtiture. Ad hoc
allego vobis Arc.i.c.tibi dño.lxiȷ̄.di.
ꝛ Bal.ita exp̄ſſe dicētē in.c.j.§.fi.q̇ in-
cipit nulla in.tit.p̄allegato p quos fiat
inueſti.ꝛ videbitis alno no.per Bal.et
alua.in.c.j.in ti.q̇ tēpo.miles.ꝛ ꝙ hoc
caſu oporteat procuratorē habere ſpe-
ciale mandatū tenet.d.Marti.de laud.
in.d.c.j.prime.alleg.vnde ſint aduiſati
vaſalli vt debet ſpeciale mandatū ꝓcu

11 ratori.¶†Idē eſt dicendum in ſindico
vniuerſitatis qꝛ ſi nomine vniuerſita-
tis vult p̄ſtare iuramētū fidelitatis eſt
neceſſe ꝙ hꝫ ſpeciale mandatuꝫ ad hoc
12 ſm Bald.in.d.§.nulla.¶†Tutor aūt q̄
hꝫ liberā adminiſtrationē bonoꝝ bene 13
poſſet p̄ſtare iuramētū fidelitatis pro
pupillo q̄uis nō haberet ſpeciale mā-
datū ad hoc ſm Bal.in.d.§.nulla.Ad-
dite quo cōcluſio p̄dicta ꝙ iuramentū
fidelitatis pōt preſtari p̱ ꝓcuratorē dꝫ
limitari hoc modo qꝛ dn̄s non cogitur
acceptare ꝓcuratorē ſi dicat ꝙ vult vi
dere vaſallū p̱ vultū qꝛ forte habet eū
ſuſpectū ⁊ vult eū admonere ⁊ terrere.
nā hoc caſu pōt reqrere ꝙ vaſallus ve-
niat p̱ſonaliter.Iſtud eſt ſtupendum di
ctū Bal.in ſuis cōcluſionibus feudo-
rū quas poſuit in fi.operis et hoc dicit
in pe.cōcluſiōe tituli quo tēpo.miles.
ꝙ nunq̄ exeat memoriā veſtrā.¶Ad-
dite ad ea que dixi ſupra circa iuramē-
tū aſſecurationis ꝙ alique ſunt perſone 16
que nō tenent̄ preſtare iuramentū hu-
iuſmodi.Nā filius nō tenet̄ p̄ſtare neqꝫ
15 vxor vt ſupra dictū eſt.†Sed an vaſal-
lus teneat̄ preſtare iuramētū fidelita-
tis filio dn̄i ipſo dn̄o viuente.Cōcludi
te ꝙ non p̱ ea q̄ habent̄ in.c.j.in prin.in
tit.de capi.cora.⁊ in.c.imperialē.§.pre-
terea ſi qs maior.alias īcipit preterea
ſi qs infeudatus in ti.de p̱hi.alie.feu.p̱
ffede.in.c.j.in ti.quo tēpo.miles.limi-
tetis niſi feudū eſſet cōceſſum ſub ea le
ge ꝙ vaſallus teneat̄ preſtare fidelita-
tē etiā filio ipſius dn̄i.naꝫ tale pactum
eſſet ſeruandū qꝛ pacta dant legē con-
tractibus.l.j.§.ſi conueniat.ff.depoſiti.
Preterea ſunt de mente Iaco.de ar.in
ſua ſumma in tit.qualiter vaſ.debe.iu-
ra.fidelitatē.Sunt etiā de mente Iac.
14 alua.in.c.j.in ti.de for.fide.¶†Moneo
vobis pulchrā q̄ōnē nūq̄d hoīes q̄ ſunt
ſubditi vaſallo dn̄i teneant̄ preſtare iu-
ramentū fidelitatis ipſi dn̄o ſuperiori.
Cōcludite ꝙ nō qꝛ hō vaſalli mei non
eſt ꝓprie homo meus:⁊ ideo nō poſſuꝫ
ipſos cogere ad preſtādū mihi iuramē
tū fidelidatis niſi in inueſtitura fuiſſet
appoſitū pactū ꝙ nedum vaſallus ſed
etiā homines ſui tenerent̄ p̄ſtare fide-

litatem ſuperiori dn̄o vel niſi ipſe ſupe-
rior dn̄s haberet generalē iuriſdictio-
nem.Iſta ſunt verba pulchra Bald.in
ꝯmēro pacis cōſtā.in vlt.char.ibi cre-
te Iānuario allegat Spe.i tit.de feu.§.
qm̄.ver xxiij.¶†An autē vaſallus q̄
iurauit fidelitatē dn̄o teneat̄ adiuuare
dn̄m cōtra patrē ⁊ fratrē.Cōcludite
ſic tex.ē ad literā in.c.j.§.fi.in ti.hic
nit lex ⁊ incipiūt cōſuetu.reg.Nō te-
net̄ adiuuare dn̄m cōtra ꝓpriā patri-
ipſius vaſalli ita dicit glo.peregrina
c.de forma.xxij.q.v.Itē nō teneret ad-
iuuare dn̄m cōtra ſemetipſum qꝛ in ge-
nerali ſermone nō ꝯtinet̄ p̱ſona loque-
tis.l.inquiſitio.C.de ſolu.Et de hoc ha-
betis opti.tex.cū ſuo gl.in.c.petitio
tra de iureiuran.ex qua gl.habetis
ligere:ꝙ ſi vaſall9 iurauerit tradere ca-
ſtrū ſulcitū dn̄o cōtra oēm hoīeꝫ nō
net̄ tradere cōtra ſemetipſum.⁊ ita
ſului pro dn̄is tranſferelli cōtra ꝯmu-
tatem cherō.¶†Sed nunq̄d ecōtra
dn̄s teneatur iurare fidelitatem va-
lo ſuo videtur prima facie dicēdum
ſic qꝛ in his omnibus ad que va-
tenet̄ domino in illis domin9 dꝫ
lo ſuo reddere pares vices alioqn̄
dn̄s maleficd9 ē.c.j.§.dn̄s quoqꝫ.in ti.
de for.fide.⁊.d.c.de forma.xxij.q.v.ſi.
ergo vaſallus tenet̄ iurare fidelitatē
dn̄o ita videt̄ ecōtra.Et iſtā partē vi-
fuit tenere gl.in.c.imperialē.§.fi.in ti.
de p̱hi.alie.feu.p̱ ffede.¶Sed vos
cludite audaciter cōtrariū ſm And.
yſer.⁊ doc.cōiter quoꝝ opi.ſequitur
Iac.alua.in.d.c.j.in titu.de for.fide.
nō repit̄ hoc iure cautū ergo nos
re nō debemus.l.illā.C.de colla.Ad
d.c.imperialē.§.ſi rn̄debitis ꝙ nō
ꝯtrariū ſi bene inſpiciat̄ ⁊ ſi diceret
trariū male diceret.nam dn̄s equipa-
rat̄ patrono ⁊ vaſallus liberto.vt
c.j.in ti.de mil.vaſal.qui contu.eſt
habemus ꝙ patronus non tenet̄ p̄-
ſtare iuramentum liberto ob reuerē-
tiam ipſius patroni.l.qui bona.§.pe.
de damn.infec.⁊.l.iuſiuran.⁊ ad pe
nias.§.hoc iuſiuran.ff.de iureiur.
nec dominus debet teneri preſtare iu-
ramentum fidelitatis vaſallo ſuo.

motiuum ſupra in cōtrarium factuꝫ de
d.§.dn̄s quoqꝫ.reſpondebitis verū eſſe
domin9 tenet̄ reddere pares vices va-
ſallo abſqꝫ tn̄.preſtatione alicuius iura-
menti.¶Ecce ergo vnā diſparitatem
inter do.⁊ vaſal.Alia diſparitas eſt qꝛ
licet vaſallus nō poſſit pignorare feu-
dū ſine licētia dn̄i.d.c.imperialē.§.alle-
gatis tn̄ ecōtra dn̄s poſſet pignorare
ſuā ꝓprietatē ſine licentia dn̄i.Ita cō- 18
cludūt Ia.de bel.Bal.⁊c.ſcribentes in
d.c.imperialē.ſuper gl.j.que gl.mouet
iſtā.q.⁊ clare nō determinat.¶Tertia
eſt diſparitas qꝛ lꝫ vaſallus non poſſit
ſuū vtile dn̄iū tranſferre in eccleſiā ſine
licētia dn̄i.c.j.§.inde pōt.in titu.de feu.
alie.⁊ tractaui vobis in ſuperioribus
tn̄ dn̄s poſſet tranſferre ſuam ꝓprieta-
tem in eccleſiam ſine conſenſu vaſalli.
§.ſi vero contingerit.in tit.de pa.iura.
fir.¶Quarta diſparitas eſt qꝛ ſi vaſal-
lus feudū ſuū pignoret dn̄o ſuo nō tene-
bit dominus fructus cōputare in ſor-
tem.tex.eſt not.in.c.j.extra de feu.⁊ tn̄
ſi dn̄s pignoraret vaſallo aliquod ca-
ſtrum vaſallus teneret̄ computare fru-
ctus in ſorteꝫ.l.j.⁊.ij.C.de pigno.actio.
¶Non ob.ſi dicat̄ ꝙ tex.in.d.c.j.extra
de feu.loquit̄ in feudo eccleſie ⁊ in va-
ſallo pignorante feudum eccleſia a qua
illud tenebat qꝛ rn̄deo ꝙ iſta nō eſt ra-
tio ſpecialitatis ſed ratio illius tex.ſm
hoſtien.ibi ⁊ magis cōmuniter cano.
eſt qꝛ qn̄ vaſallus pignorat feudū dn̄o
ex quo dn̄s reperit̄ habere nedū dire-
ctū ſed vtile dominiū apud ſe de volū-
tate vaſalli dn̄s dicit̄ percipere fruct9
de ſua ꝓpria nō aūt de re aliena nō eſt
ergo mirū ſi dn̄s nō tenetur cōputare
fruct9 in ſortē.⁊ ſic ꝯcludatis in diſpoſi-
tiōe.d.c.j.hꝫ nedū in feudo quod tenet̄
ab eccleſia locū ſed etiā in feudo qd te-
net̄ ab alio dn̄o.Et ita loquit̄ Panor.in
d.c.j.habetur etiā in.c.j.extra de vſu.
¶†Quero q̄ ſunt illa q̄ cōtinent̄ in iu-
ramēto fide.tex.in.c.j.in ti.de for.fide.
dicit ꝙ in p̄dicto iuramento continent̄
infraſcripta.ſ.incolumē totū honeſtuꝫ
vtile facile ⁊ poſſibile.Sed videndū eſt
de effectu iſtorum verboꝝ.¶Dicite ꝙ
verbum incolume importat ꝙ vaſall9

nō erat in aliquo facto auxilio vel cōſi-
lio per quod dn̄s patiat̄ damnū in ſuo
corpore.imo tenet̄ vaſallus procurare
p̱ poſſe ne alius hoc faciat:⁊ hoc vult
gl.valde not.in.c.de forma.xxij.q.v.q̄
eleganter dicit ꝙ in factis negatiuis
nō ſufficit nec faceret ſꝫ eſt neceſſe etiā
procurare ne alius facit.l.in lege.ff.de
cōtrahen.emp.⁊ vendi.⁊.l.facere.ff.de
verbo.ſigni.¶†Ex premiſſis infert̄ ꝙ
vaſall9 nō debet accuſare dominū ſuū
criminaliter:neqꝫ ſubmittere aliquē q̄
accuſet ipm̄ dominū:neqꝫ dꝫ fideiube-
re pro eo qui accuſauit dominū neqꝫ dꝫ
ſponte ſe offerre ad ferendum teſtimo-
nium in cauſa criminali cōtra ipm̄ do-
minum ſuum.alias ſi ſecus faciat eſt
dignus priuari feudo.hec omnia vult
glo.no.in.c.j.§.ſed etiam que delator q̄
gl.incipit al's perdit ⁊ eſt gl.magna in
ti.que ſit prima cauſa beneſi.amit.ꝙ in-
telligatis niſi vaſallus ſuam vel ſuorū
iniuriam proſequeret̄:naꝫ tunc excuſa-
retur a pena vt vult illa eadē gl.Item
ſi vaſallus hoc faceret pro defenſione
patrie cōtra quā dn̄s commiſiſſet ꝓdi-
tionē tunc etiā vaſallus excuſaretur vt
vult glo.in.d.c.de forma.nam vidimus
ꝙ licitum eſt filio occidere patrē p̱ de-
fenſione patrie.l.minime.ff.de rele.et
ſum.fune.¶Secundo loco quero q̄d
importet verbū tutū rn̄det̄ ꝙ importet
ꝙ vaſallus non erit in damno dn̄o ſuo
de ſecreto ipſius nam in iuramento fi-
delitatis cōtinet̄ ꝙ vaſallus nō p̄dēt
neqꝫ manifeſtabit ſecretum domini ſui
ꝙ ſecretum dominus commiſit vaſallo
ſuo.c.j.in ti.de no.for.fide.Sꝫ pone do-
minus dixit vaſallo ſuo ꝙ volebat occi-
dere Saium nunquid vaſallus potuit
pondere tale ſecretū.Concludite ꝙ de-
bet in primis rogare dominum inquā-
tum poteſt vt velit abſtinere a tali de-
licto dicendo ſibi ꝙ niſi abſtineat hoc
reuelabit illis qui poſſunt prodeſſe et
nō obeſſe vt ſunt ſacerdotes:imo ꝙ for-
tius eſt poterit impune dicere illi quē
dominus occidere volebat amice ca-
ueas tibi quia quidaꝫ vult te occidere
neminem nominādo.ita dicit gloſ.no.
in capitulo nerui teſticuloꝝ.xiij.diſtin-

etione. ¶ Tertio q̄ro quid importet v̄bū honeſtum r̄ndet ꝙ importat ꝙ vaſall⁹ debet ex iuramēto fidelitatis ſeruare erga dn̄m ea que pertinēt ad iuſtitiā ⁊ generaliter oīa que tendunt ad honeſtatem vnde debet cauere ne cucurbitet te dn̄m neqꝫ carnaliter commiſceat cū filia dn̄i neqꝫ cū nepte nec cum nuru nec cū ſorore dn̄i. ita ꝓbat tex. in c. j. §. j. l ti. q̄. mo. feu. amit. ⁊ in. c. j. §. rurſus. in ti. que ſit prima cau. bn̄fi. amittē.
19 ¶ † Quid aūt ſi commiſcuerit concubina dn̄i dicite ꝙ ſi cōcubinat⁹ eſt licitus de iure ciuili: puta q̄ ambo ſunt ſoluti. l. in ꝯcubinatu. ff. de ꝯcubi. tūc vaſallus priuaret̄ feudo ſm̄ Jac. de ardizo. ⁊ Jaco. alua. in. c. j. §. j. in ti. q̄. mo. feud. amit. optime facit tex. l. Litē legato. §. parui. ij. de leg. iij. ſed in veritate iſta determinatio eſt valde dura nā cōcubina eſt extra ꝑſonas ſpecificatas l. ii. feu. ſꝫ l. d. §. j. ⁊ l. d. §. rurſus. ⁊ cū ſim⁹ i penalib⁹ nō debemus facere extenſionem regula
20 odia. extra de reg. iur. lib. vj. ¶ † Quid aūt ſi vaſallus carnaliter cognoſceret pediſequā dn̄e dicite ꝙ nō eſt dig⁹ priuari feudo licet male faciat. ita dicunt Anto. de yſer. ⁊ Joc. alua. in. d. c. j. in tit. qui. mo. feu. amit. Et aduertite ꝙ dn̄s ecōtra debet vaſallo reddere pares vices. c. j. §. dn̄s quoqꝫ. in titu. de for. fide. ⁊ ex hoc infero vobis ꝙ dn̄i terrarū nō poſſunt cōpellere ſubditas ſuas vt vadant ad tripudiandū in caſtro ſuo quia ab oī iure ſuperioritatis intelligit̄ excepꝰ ius honeſtatis. iſta ſunt verba Bal. in. l. ꝙ ex liberta. C. d ope. liber. ¶ Quarto quero q̄d importet verbū vtile r̄ndetur ꝙ importat ꝙ vaſallus pro poſſe ꝓcurabit vtilia dn̄i neqꝫ erit ſibi in dāno de rebus ⁊ poſſeſſionibus ſuis. d. c. j. in titu. de for. fide. Item in ſacramento fidelitatis continetur ꝙ vaſallus nō erit domino ſuo in damno de ſuis munitionibus ideſt ꝙ hoſtibus et inimicis domini non reuelabit munitiones ex quibus ipſe dominus intendit ſe defendere contra hoſtes. ita probat tex. in. d. c. j. in verbo munitionibus. in titul. de for. fide. facit optime. l. j. ⁊ ij. C. de commer. ⁊ merca. et. L. omne delictum. §. exploratores. ff. de re. mili. ¶ Quinto e[...] videndum quid iſta verba facile et po[...]ſibile important. reſpondetur quod im[...]portāt hoc ſcilicet quod id quod eſt v[...] poteſt eſſe facile vel poſſibile dn̄o vaſallus nō faciet difficile neqꝫ impoſſibi[...] dn̄o. accipe exemplū dn̄s erat in tractu maritādi filiā ſuā ⁊ erat ſibi facil[...] impoſſibile eā matrimonialiter copu[...]re cū aliquo. vaſall⁹ ſeminauit ziza[...] in tm̄ ꝙ impediuit illud matrimoniu[...] vel dn̄s intendebat contrahere matri[...]moniū cū vna ⁊ erat h̄ ſibi facile ⁊ po[...]ſibile ſed vaſallus ſeminauit diſcor[...] ita ꝙ non eſt amplius poſſibile ꝙ illu[...] matrimoniū locū habeat: ipſe certe v[...]ſallus eſt periurus ⁊ dꝫ ꝑdere feudū q[...] venit cōtra iura fidelitatis. ꝙ eſt be[...]
21 notādū. † Addo vobis ꝙ ſumme de[...]ſtandi ſunt q̄ bonis viris detrahunt [...] poſſunt accuſari de crimine ſtellion[...] ⁊ eſt pena arbitraria. iſte eſt tex. cū [...] gl. aurea in. l. iij. §. itē ſi quis. ff. de cri[...]ne ſtellio. Addite etiam ꝙ in iure fi[...]tatis cōtinet̄ ꝙ vaſallus optabit [...] in quātum poterit. glo. eſt ſing. op[...]ta in. c. j. in tit. qual. vaſ. iura. deb[...]
22 ¶ † Nunc quero ponamus ꝙ vaſallu[...] decedat pluribus relictis heredib⁹ [...] quilibet ipſoꝝ heredū tenebit̄ preſtar[...] iura fidelitatis dn̄o ratiōe feudi ꝙ [...] pr̄ tenebat. Cōcludite ꝙ ſi vni ex e[...] fuerit adiudicatū totū illud feudū [...] ille ſolus tenebit̄ preſtare. tex. eſt in [...] oēs. in fi. in ti. de feu. defun. cōtro. in [...] feu. Si vero igit̄ oēs heredes poſſid[...] illud feudū tunc ſi poſſidēt pro divi[...] q̄ illud diuiſerūt inter ſe: tūc quilib[...] ipſoꝝ tenebitur preſtare iura fideli[...]tis dn̄o. q̄ iura fidelitatis eſt idiuid[...] ⁊ in his que ſunt indiuidua quilibet [...]redum tenetur inſolidū. l. heredes. §. [...]ea. ff. fami. herciſ. ⁊. l. ij. §. ex his. ff. de [...] obli. Et hāc opi. tenuit Ange. in. d. §. [...] his. ⁊ idē Ange. tenuit. l. l. loci corp⁹ [...] ſi fundus. ff. ſi ſerui. vendi. optime fa[...] q̄ꝺ not. gl. in. l. ſi cuius. §. j. ff. de vſufru[...] ſi vero ipſi heredes vaſalli poſſident [...]lud feudū pro indiuiſo eſt magna du[...]tatio vtrum oēs ſimul teneant̄ preſtar[...] iura. an vero quilibet ipſoꝝ. Et iſta in[...]ueſtigatio eſt maximi frugi q̄ ſi tenent̄ ꝙ omnes ſimul teneant̄ erit ſolū vnum ius vaſallicū ſi vero tenemus ꝙ quilibet ipſoꝝ inſolidum teneat̄ preſtare iura fidelitatis tūc erūt plura iura vaſallitica. In dubitatione predicta reperio Joā blanchum de marſilia in ſua ſumma in titu. de ſacra. fide. in. §. item dubitari conſueuit arguere ad partes ⁊ tandem nihil clare determinat. Uos poteſtis concludere ꝙ imo quilibet ipſoꝝ inſolidū tenet̄ iurare fidelitatē per rationem quā. §. allegaui. ſ. q̄ iura fidelitatis eſt indiuiduū. Et iſtam ſn̄iam voluit Ange. in. d. §. ex his. ⁊ in. d. §. ſi fundus. ⁊ idem tenuit Jaco. alua. in. d. c. oēs filij. eandem opi. amplexus fuit Jo. rey. poſt multa ar. hincinde in. c. imperialem. §. preterea ducatus. in ti. de ꝓhi. alie. feu. per Fed. potuerūt tn̄ ipſi heredes eiuſdem eligere vnū ex eis qui iuret fidelitatē nomine ſuo ⁊ etiā noībus alioꝝ q̄ qn̄ iurat etiā noīb⁹ alioꝝ oēs dicunt̄ iurare. ar. l. ita aūt. §. geſſiſſe. ff. de admi. tu. ⁊ ita vult Jaco. alua. in. d. c. oēs. ⁊ ꝑ iſta parte facit id q̄ꝺ. §. aliq̄n concluſi vobis ſcꝫ ꝙ iura fidelitatis pōt preſtari ꝑ ꝓ
25 curatorē habētē ad hoc ſpāle mandatuꝫ ſm̄ magis cōem opi. fallit tn̄ i iura fidelitatis ꝙ venit ꝓſtādū a ciuib⁹ non rōne feudi ſed iuriſdictionis q̄ tale iura. debent preſtare ſinguli perſonaliter nō aūt per procuratorē. ita not. dicit Bald. in. l. vnica. §. ne autem. C. de cadu. tol. ⁊ ipſe
23 Bald. in pace cōſtā. ¶ † Sed ponamus ꝙ feudū q̄ꝺ tenēt plures heredes eiuſdē vaſalli ſit obligatū domino ad aliq̄ꝺ ſeruitium qualiter ipſi heredes preſtabūt illud. Concludite ex mente Andr. de yſer. ⁊ Jaco. alua. in. d. c. oēs. ꝙ aut illud ſeruitiū eſt diuiduū q̄ cōſiſtit in aliqua re diuidua: tunc quilibet illoꝝ vaſalloꝝ tenebit̄ ꝓ ꝑte q̄ ipſo iure fit diuiſio a lege. l. j. C. ſi cer. pet. ⁊. l. ea q̄ in no
26 minibus. C. fami. her. Si vero ſeruitiū eſt indiuiduū puta ire ad preliū vel exercitū cū dn̄o. et iſto caſu ipſi heredes vaſalli defuncti dabunt eque idoneum ex ſe ipſis q̄ ſeruiat dn̄o i ꝓlio ſeu exercitu nam debet ſufficere dn̄o ꝙ habeat vnum eque idoneū ſicut erat vaſallus defunctus. l. iā tn̄. §. ſi plures. ff. iudi. ſolui. nā ſi plres heredes q̄ ſucceſſerūt vni vaſallo habent̄ ꝓ vno. l. cui fund⁹. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ iō dꝫ ſufficere dn̄o ꝙ habeat eque idoneū ſicut erat prior vaſal
24 lus. l. q̄ aūt. §. ij. ff. de cōſti. pecu. ¶ † Sꝫ ponamus ꝙ vaſallus q̄ tenebat feuduꝫ a dn̄o deceſſerit vno filio relicto īfante herede vtrū ille infans tenebit̄ ꝓſtare iur. fid. an v̄o erit excuſat⁹ ſi nō preſtet Bal. quē ceteri ſequūt̄ l. c. j. ⁊ ꝑ illū tex. in v̄bo infantia. in ti. quo tēpo. miles. in vſi. feu. determinat ꝙ erit excuſatus q̄ ex ſeipſo oīa ignorat allegat. l. fi. in fi. ff. rem pupil. ſal. fo. facit optime. l. j. C. de ſal. mone. ¶ Sed nūq̄d tutor iſtius infantis tenebit̄ ad preſtandū iuramentū fidelitatis ꝑ ipſo infante. Concludite ꝙ poterit illud ꝓſtare ſed nō neceſſitabit̄ ſm̄ Ja. alua. in. c. ſi minori. in ti. ſi de feu. defun. ſue. cōtro. faciūt no. ꝑ Bal. in. c. j. §. nullam. in tit. ꝑ quos fiat inueſti. et ad ꝓpoſitū dicit Bal. in. l. j. in. xx. q. ff. de rerū diui. ꝙ infans nō pōt inueſtiri de feudo q̄ in inueſtitura requirunt̄ v̄ba allegata pulchrū tex. in. l. mulier. ff. de v̄b.
25 obli. ¶ † Sed q̄d dicem⁹ in pupillo cōcludite ꝙ nō tenet̄ iurare fidelitatē neqꝫ petere renouationem inueſtiture tn̄ feudū retinebit. tex. habetis in prealle. c. ſi minori. ⁊ in. c. ſi deceſſerit. in tit. ꝓal leg. ſi de feu. defun. ¶ Sed ponamus ꝙ ipſe pupill⁹ ſit doli capax. An. de yſer. in prealleg. c. ſi minor. dicit ꝙ iurabit fidelitatē ꝑ. l. vt iuriſiurā. §. dabitur. ff. de op. liber. et per. l. fi. ff. de liber. cau. Uos autē tenebitis iſtū impuberē q̄tūcunqꝫ doli capacē eſſe excuſatū vt nō ꝓſtet dictū iurꝫ fidelitatis ꝑ. d. c. ſi minori. ⁊ hoc tꝫ Ja. alua. cū quo cōcordat Bal. in. d. c. j. in tit. quo temp. miles. vbi dicit ꝙ durante pupillari etate d̄ꝫ habere ſolū ſemiplenū intellectū allegat gl. in. l. in ne
26 gotijs. ff. de reg. iur. ¶ † Quid ſi impubes eſſet primus pubertati an tenebit̄ ꝓſtare ſacramentū fidelitatis. Andr. de yſer. in. d. c. ſi minori. determinat ꝙ ſic ꝑ d. §. dabit̄. Sꝫ vos tenebitis ꝯriū ⁊ dicetis eū debere excuſare durāte pupillari etate ꝑ tex. i. c. ſi minori. ⁊. c. ſi deceſſerit. vbi ſunt teſtes aperti. Et q̄tieſcunqꝫ

in materia feudali habem⁹ tex. decidē-
tem dubitationē emergentē nō debem⁹
recurrere ad deciſionē. l. c. j. §. ſtrēnuus
inter iuris peritos in ti. de cog. feu. ſi ve
ro heres vaſalli eſſet maior. xiiij. annis
minor tñ. xxv. ꝛ itra annū ꝛ diē vno pete
ret renouationē inueſtiture offerēdo iu-
ramentum fidelitatis caderet a feudo:
poſſet tñ petere reſtitutionē in itegrū. c.
imperialē. §. preterea ſi quis maior. aħs
incipit preterea ſi q̄s infeudatus. in tit.
de phi. alie. feu. p Fede. ꝛ ita not. p oēs.
¶ Ad quē autem vadat iſtud feudū qđ
ꝑdit ꝓpter nō petitā inueſtituram intra
annū ꝛ diem an ad dñm an ꝟo ad agna-
27 tos ego dicā vobis. j. ¶ † Sed reſtat q̄-
rere ponamus eſt vna vniuerſitas ſeu
cōmunitas que ħz ab aliquo dño feudū
an ſinguli de illa vniuerſitate tenebun-
tur preſtare iuramentū fidelitatis rōne
illi⁹ feudi. Cōcludite ꝙ nō ſed ipſa vni-
uerſitas preſtabit iuramētum fidelita-
tis p ſindicū ſuū. et eſt rō: qꝛ illud feudū
eſt vniuerſitatis non aūt ſingularitatis
de illa vniuerſitate. l. ſed ſi hac. §. q̄ ma-
numittitur. ff. de in ius vocā. ꝛ. l. nō tm̄.
§. vniuerſitas. ff. de re. diui. ꝛ. l. ij. ff. ꝙ cu-
iuſqꝫ vniuer. ꝛ. c. qui manumittitur. xij.
q. ij. optime facit. l. municipib⁹. ff. de ꝯdi.
et demon. ita tñ expreſſe Jo. rey. in. d. c.
preterea ducatus. optime faciūt no. per
Bal. in. d. c. j. §. nulla. in fi. per quos fiat
inueſti. vbi loquiē de tutoribus ꝛ ſindi-
28 cis. ¶ † Quid aūt ecōtra ſi dñs decedat
relictis pluribus heredib⁹ an vaſallus
tenebiē preſtare iuramētum fidelitatis
oibus illis heredibus inſoli iū glo. in. l.
cuius. § j. ff. de vſufru. determinat ꝙ ſic
et illam glo. ſequiē Bald. in. l. j. in. xxij. q.
de re. diui. ꝛ Ang. expreſſe. l. l. loci corp⁹
§. ſi fundo. ff. ſi ſerui. vendic. idem tenuit
Jo. de imo. in. l. ij § item ſi in facto. in fi.
col. ff. de verb. obli. Cōtrariā opi. tenuit
glo. in. c. oēs filij. ꝫ. allega. nā ibi glo. ar-
guit ad partes multum ſolēniter ꝛ tan-
dem concludit vaſallum nō teneri pre-
ſtare iuramētum fidelitatis niſi vni ex
heredibus dñi. ꝛ illam glo. ſequuti fue-
runt Pet. de ceruia Ja. de bel Capuo.
in. d. c. omnes. ꝛ Bald. in. c. imperialē §.
preterea ducatus. in vlt. colū. in titu. de

phi. alie. feu. per Fede. refert tñ Bal[d.]
d. §. preterea ducatus. vnā opi. q̄ hab[et]
ꝙ iuramentum fidelitatis hoc caſu d[e-]
beat preſtari antiquiori ex heredib[us]
dñi. arg. l. fi. ff. de fide inſtru. ꝛ opi. p[...]
ctā ꝙ vni tm̄ ex plurib⁹ heredib⁹ ſi[...]
ſtādum ſacramentum fidelitatis ten[...]
Jo. and. in addi. ad Spec. in ti. de feu[...]
qm̄. ꝟ. xxix. placet etiā iſta ſnīa Joā. [...]
in. d. §. preterea ducatus. ꝛ iſta ſnīa [...]
q̄ magis cōis ſeruatur in practica [...]
iſta opi. facit qꝛ p eodem feudo non [...]
gitur vaſall⁹ habere plures dños. [...]
rō ꝓbaē in. d. §. preterea ducatus. in [...]
Poteſtis tñ in hac materia ex mēte J[o.]
rey. in loco p̄alleg. ſic cōcludere aut [...]
ex pluribus heredibus dñi fuit adi[...]
catū totū feudū et tunc illi ſoli dꝫ p[re-]
iura. p. d. c. oēs. in fi. aut ipſi tales he[re-]
des dñi eiuſdē tenēt illud feudꝫ ſe[...]
lā ſuperioritatē feudi p indiuiſo [...]
ſe vel p diuiſo. ꝛ tunc ſi vaſallus ſe[...]
agnouit illos plures dños ħz ſibi i[...]
tare qꝛ teneē oēs agnoſcere ꝛ oib⁹ [...]
re iuramētum fidelitatis idem e[...]
initio fuiſſent plures domini ill[...]
pota qꝛ plures domini cōceſſer[...]
feudū vaſallo ꝛ ſic feudū eſt ori[...]
a plurib⁹ dominis ꝛ tunc vaſall⁹ [...]
preſtare fidelitatem omnibus. aut [...]
dam habuit principiū ab vno domi[...]
deinde ille domin⁹ deceſſit relictis p[...]
ribus heredibus ꝛ tunc tenearis c[...]
ſionē quā ſupra cōcluſi. ſ. ꝙ vaſallus [...]
terit eligere vnū ex illis plurib⁹ [...]
rare fidelitatē noie oiꝫ: ꝛ iſta electio [...]
pertinet ad plures ipſos heredes [...]
dem dñi ſed ad vaſallū. l. plerūqꝫ. §. [...]
de iur. do. ꝛ diſputatio predicta eſt [...]
xime vtilitatis qñ vaſallus vult ob[...]
re licentiā p alienādo feudum vel [...]
obtinere inueſtituram vel renoua[...]
inueſtiture. nam non cogeē adire [...]
plures heredes eiuſdē domini. rep[...]
quoſdā i hoc articulo dicere ꝙ ſi va[...]
lus non vult iurare fidelitatē plu[...]
heredibus domini poteſt dimittere [...]
dum: ſed iſta opiñ. nunq̄ mihi plac[...]
29 ¶ † Nā ſi q̄ritur vtrum vaſallus in[...]
domino poſſit refutare feudum: cō[...]
dite ſic. aut feudū eſt ſimpl'r conce[...]

ꝛnō conditionatū ꝛ tunc vaſallus pōt
dimittere illud inuito domino. Sed eo
dimiſſo dꝫ cauere ne offendat dominū
propter reliquias p̄cedē. vaſallagij. de
hoc habetis text. in. c. j. in tit. de vaſal.
qui contra conſti. lo. non obſtat ſi mihi
dicatis ꝙ q̄ ab initio ſunt volūtatis eſt
poſtfacto ſunt neceſſitatis. l. ſicut. C. de
actio. ꝛ obli. ꝛ. l. in cōmodato. §. ſicut. ff.
cōmo. qꝛ reſpondetur ꝙ feudū ſimplex
ꝛ non conditionatum intelligitur cōceſ
ſum gratia ipſius vaſalli recipieñ. tan-
tum p ea q̄ habētur in. c. j. in titu. in qb.
cau. feu. amit. Aut eſt feudum conditio
natum id eſt cōceſſum ad certum ꝛ de-
terminatum ſeruitium: ꝛ tunc vaſallus
inuito domino non pōt refutare illud
quia contractus fuit celebratus gratia
vtriuſqꝫ. iſta eſt glo. ordina. communiter
approbata in. c. fina. in titu. de capi. qui
curiam vēdi. in vſi. feudo. no. in. d. c. im-
perialē. §. callidis. Item ſi in conceſſio-
ne feudi interueniſſet ſtipu. tunc ſi va- 31
ſallus refutaret illud feudū in quo in-
teruenit ſtipulatio teneretur domino
ad intereſſe. itē ſi ex parte vaſalli inter-
ueniſſet iuramētum tunc ipſe vaſallus 32
propter iuramētum non pōt refutare
inuito domino quia iuramētū imponit
p̄ciſam neceſſitatem. gloſſ. eſt ſing. in. l. ſi
pecuniam. in princip. in ꝟbo neceſſe ha
beas. ff. de condi. ob cauſam. ſꝫ heredes
ipſius vaſalli qui iurauit bñ poſſent re-
futare feudū quod non eſt conditiona-
natum qꝛ iuramēti defuncti non tranſit
ad heredes quia eſt ꝑſonaliſſimum. c.
ꝟitatis. extra de iureiur. ꝛ ibi not. ita
not. determinat Bald. in proe. feudo. in
ij. char. in ꝟ. ſꝫ pone ꝙ cōtractus. ¶ Ex
p̄miſſis apparet ꝙ opi. illorum qui di-
cunt ꝙ qñ vaſallus nō vult iurare fide
litatē pluribus heredib⁹ domini ꝙ po
30 teſt dimittere feudū non eſt vſqꝫ quaqꝫ
vera. † Sed adhuc dubitatur quando
ſunt plures heredes eiuſdem domini ꝛ
vaſallus tenetur ad aliquod ſeruitium
ratione feudi qualiter preſtabit ſerui-
tiū. vera concluſio eſt qꝛ aut ſeruitium 33
conſtat in dando ꝛ tūc p̄ſtabit illud om-
nibus heredibus p portionib⁹ eorum.
Si ꝟo eſt ſeruitiū qđ non eſt diuiduū ſꝫ

indiuiduū puta qꝛ vaſall⁹ teneē ire ad
p̄linꝫ vel exercitū cū dño ſuo tūc qꝛ eo
dē tēpore non poſſet bñ iuuare plures
heredes eiuſdē dñi ſaltē in diuerſis lo-
cis ꝛ h̄ caſu poterit eligere vnū ex plu
ribus heredib⁹ dñi p. l. ſi q̄s in graui. §.
ſi cū oēs. ff. ad ſena. cōſul. ſille. Jſta ſunt
de mēte Jo. rey. l. d. §. preterea ducat⁹.
ꝛ de mente Jaco. alua. in. d. c. oēs filij. in
vlti col. dicit tamē eleganter Bald. in. l.
j. l. xxiij. q. ff. de re. diui. ꝙ bene faciat va
ſallus gratificari antiquiori vel dignio
ri p ea q̄ habētur in. l. fi. ff. de fide. inſtr.
ꝛ l. c. j. extra de ma. ꝛ obe. ¶ Subdit idē
Bal. in illa. xxiij. q. ꝙ hoc p̄cederet quā
do ipſi plures heredes dñi haberēt bel
lum cōtra tertiū ſꝫ ſi haberent bellum
inter ſe vaſallus nō tenereē iuuare ali-
quē ex eis quia ſibiipſis in iuicē obſtat
allegat. l. ſi in inuicē. ff. de here. inſtitu.
et quia tractaui ſupra nunquid vaſal-
lus poſſit refutare feudū inuito domi-
no. ¶ † Si vultis ſcire vtrum emphi-
teota vel cēſuarius poſſit refutare rē
emphiteoticam vel cenſualem inuito
domino: vide p Bart. in. l. his cū quo. ff.
de aqua. plu. ar. ¶ Sꝫ pone quod vaſal
lus non poſſidēs non petierit remotio-
nem inueſtiture intra annum ꝛ diē an
debeat perdere feudum. And. de yſer.
in. c. j. in prin. in tit. q̄ ſit prima cau. bñfi.
amit. determinat ꝙ non. ꝛ hanc eandē
opi. tenuerunt Bald. ꝛ Salic. ꝛ Pau. de
ca. in. l. ſolēnib⁹. C. de rei vēdi. p. l. forma
§. ſi eū ego. ff. d cēſi. hāc eādē opi. tenuit
Frā. ꝫaba. in. c. ij. extra de feud. pro qua
opi. adduciē tex. in. c. j. in prin. vbi ſit mē
tio de poſſeſſione in titu. per quos fiat
inueſti. facit etiā qꝛ vaſall⁹ priuaē ꝓpē
cōtumaciā. vt habeē in. c. j. in tit. quo tē
po. miles ꝛ nō pōt dici contumax qñ nō
poſſidet. itē ad hoc vt vaſall⁹ p̄uet feu-
do requiriē dol⁹. c. fi. in ti. de capi. cora.
ſed nō pōt dici in vaſallo q̄ nō poſſidet
dolus. Concluſioni p̄dicte adheret. Ja.
alua. in precalleg. c. j. in tit. que ſit prima
cau. bñfi. admit. ꝛ hāc inſam audacter
ſequimini ſm quā conſului. ¶ † Jtē q̄ri
tur vos ſcitis ꝙ vaſall⁹ ſi ſit miles non
ħz annū ꝛ mēſeꝫ ad petēdū renouatio-
nē inueſtiture. ſi ꝟo ſit alius q̄ nō ſit mi

les habet annum ⁊ diem. c. j. ꝑ ealle. in
tit. quo tẽpo. miles. ⁊ in. c. imperialẽ. §.
p̃terea ſi q̃s maioꝛ. in ti. de ꝓhi. alie. feu.
ꝑ Fede. nũq̃d dñs cui venit preſtanda
fides ⁊ a quo debet vaſallꝰ petere re-
nouationẽ poſſit iſtud tẽpus minuere.
Ego iſtam. q. habui in practica tpe vite
reueren. patris dñi Dominici de riſpo
lio ex comitibꝰ ſancti Martini epi ipoꝛ
rigiẽ. nã immediate ꝙ fuit adeptus poſ
ſeſſionẽ epiſcopatis volebat exigere a
ſuis vaſallis renouatiões inueſtitura-
rũ ⁊ iuramentũ fidelitatis. ego ſibi con
ſului ꝙ tps anni ⁊ diei indultũ vaſallus
ex diſpoſitione iuriũ feudaliũ non pote
rat minuere. ⁊ ita tenet And. de yſer. et
ſequunť Ja. alua. et Mar. laudẽ. in ꝑal.
c. j. in tit. quo tẽp. mil. mouenť q2 iſta di-
latio eſt cõceſſa vaſallis in eoꝝ fauoꝛẽ ⁊
ideo dñs non põt minuere. l. ſi qui hoc
anno. ⁊. l. eũ qui kalendas. §. quoties ff.
de ver. obli. ⁊ §. in diem. inſti. de ꝟb. ob.
niſi vaſallus cõſenſiſſet abbꝛeuiationi
illiꝰ tpis: ⁊ tunc ſi intra tps conuẽtum
nõ veniſſet ad petẽdũ renouationẽ in-
ueſtiture ⁊ ſe obligaſſet ad ita faciendũ
ſub pena priuationis feudi tũc nõ ſatiſ
faciendo termino ſtatuto ⁊ ꝯuento ꝑde
ret feudũ ⁊ ſi talis cõuẽtio ſeu ꝓmiſſio
fuiſſet facta apđ acta iudicis cõpetẽtis
nihil aliud eſſet ficẽdũ niſi ꝙ fieret execu
tio illius obligationis ꝑ ea q̃ habenť in
c. qđ autẽ. ij. q. j. ⁊ in. l. acta. ff. de re iu. et
in. l. tale pactũ. §. q̃ ꝓuocauit. ff. de pac.
Si vero talis cõuentio ſuꝑ decurtatio-
ne tpis fuiſſet facta inter dñm ⁊ vaſallũ
extra iudiciũ tũc via oꝛdinaria eẽt agẽ-
dum cõtra vaſallũ. l. ſi pacto quo penã
C. de pac. niſi vaſallus in caſu contrafa 35
ctiõis dediſſet licẽtiã dño ꝓpꝛia autho
ritate appꝛehẽdendi rem feudalẽ. l. iij.
C. de pig. ⁊ hec notetis q2 ſunt quotidia
34 na. ¶ † Sed iterũ dubitať pone ꝙ va-
ſallus q̃ debebat petere renouationẽ in
ueſtiture deceſſit intra tps anni et diei
foꝛſitã in nono mẽſe vtrũ ſucceſſoꝛ illiꝰ
vaſalli habebit integrũ annũ ⁊ vnũ diẽ
ad petẽdũ renouatiõeʒ inueſtiture: an ꝟo
ſolũ qđ ſuperat defũcto gl. circa hãc. q.
ꝓ ⁊ ʒ in ꝑalleg. c. j. l ti. quo tẽpo. miles. ⁊
clare nõ determinat vos concludite ꝙ

ſi feudũ eſt antiquum ſucceſſoꝛ habebit
integrũ annum et vnũ diem ad peten
dum renouationem inueſti. q2 nõ venit
ad feudũ ex prouidẽtia defuncti ſed ve
nit ex quodã edicto ſucceſſoꝛio vñ tps
decurſum in vita vaſalli defuncti non
dʒ cõputari ipſi ſucceſſoꝛi per. l. j. §. q
bus. ff. de ſuc. edic. Et iſtam opi. tenue
rũt Joan. an. in addi. ad Spe. in titu. de
feu. §. qm̃. ver. xxvij. ⁊ Jaco. de ardiʒo in
ſua ſumma in tit. qui. mo. feu. amit. ſub
rubꝛicella ex quo tẽpo. incipit curre
annus. Eandem opi. tenuerunt Nic.
de nea. ⁊ Jac. de belui. in ꝑalle. c. j. in ti.
quo tẽpo. miles. ſed ſi feudum non eſſet
antiquum veluti q2 acquiſitum a patre
meo de nouo et dominꝰ ſuperioꝛ illius
feudi deceſſiſſet ⁊ pater meus qui tene
batur petere renouationem inueſtitu
re a ſucceſſoꝛe illius dñi ſui decedat
nono mẽſe ⁊ nõ periũt renouationẽ in
ueſtit. certe ego filiꝰ nõ habebo integrũ
annũ ⁊ diem ſed ſolũ illud tps qđ ſuper
erat ipſi patri meo. ⁊ eſt ratio q2 hoc ca
ſu venio ad feudum ex prouidentia pa
tris mei q̃ illud acquiſiuit ⁊ hoc no
elegãter Ja. de bel. ⁊ Nic. de nea. in ꝑ
alleg. c. j. in ti. quo tẽpo. miles. Aduer
tite tñ ꝙ iſtud tps petendi renouationẽ
inueſti. non currit filio niſi a die q̃ ſe im
miſcuit hereditati pr̃ne q2 text. de hoc
loquentes vtũť iſto verbo heres: ⁊ fi
lius moꝛtuo patre ſtatim efficiat ſuus
heres a lege. l. j. §. qui ſunt in poteſtate.
ff. ſi quis ob cau. teſta. tamen quantũ ad
onera nõ đ2 heres niſi poſt immixtionẽ
realẽ vt habeť in. l. neceſſariũ. ff. de ac
qui. heredi. ⁊ in. l. nã nec emãcipatio
de le. j. ⁊ in. l. j. C. ſi vt ſe ab here. abſt.
ideo ille q̃ vult dicere filiũ eſſe priua
feudo vl' ꝑuari debere feudo ob nõ pe
tã inueſtiturã itra annũ ⁊ diẽ dʒ pꝛo
ꝙ filiꝰ realr̃ ſe imiſcuit hereditati pr̃ne
⁊ habuit ſcientiam moꝛtis paterne. Jta
eleganter determinat Bal. in. c. j. in ti.
de capi. coꝛa. ⁊ Jaco. de alua. in. d. c. j. in
prin. in ti. que ſit prima cau. bñfi. amit.
⁊ ita obtinui in. q. facti. ¶ Quero ſub
ſequenter de. q. quotidiana vaſallus iu
rauit fidelitatem prelato ⁊ ſucceſſoꝛi
ſuis canonice intrantibus vel iurauit

fidelitatem dño ſeculari recipienti pro
ſe ⁊ ſucceſſoꝛibus vtrũ moꝛiẽte illo pre
lato vel dño ſeculari tenebitur ipſe va-
ſallus iterato preſtare iuramẽtũ fideli-
tatis ſucceſſoꝛi illius prelati vel dñi ſe
cularis. Concludite ꝙ nõ licet ab ipſo
ſucceſſoꝛe teneť ipſe vaſallus petere re
nouationẽ inueſti. iuxta. c. imperialẽ. §.
p̃terea ſi q̃s ifeudatꝰ. in ti. de ꝓhi. alie.
feu. ꝑ Fede. tñ iuramentũ fidelitatis nõ
tenebiť reiterare. ⁊ ita tenuit Ja. de ar-
diʒo in ſumma ſua in ti. q̃ mo. feu. amit.
ſub rubꝛicella quando vaſallus debeat
iurare. ita etiam tenuit Spec. in tit. de
feu. §. qm̃. ad fi. ⁊ ita etiã voluit Jaco de
bel. ⁊ Ja. alua. in. c. j. in princi. in tit. q̃ ſit
prima cau. bene. amit. Hoc etiã pꝛobať
in. c. veritatis. ⁊ ibi per But. ⁊ Jmo. ex-
tra de iureiuran. ⁊ eſt ratio quia q̃ñ va-
ſallus ꝓſtitit iuramẽtũ fidelitatis dño
ſeu principi recipiẽñ ꝓ ſe ⁊ ſucceſſoꝛibꝰ
ſuis tale iuramentũ eſt reale ⁊ perpe-
tuũ reſpectu ipſius dñi recipiẽtis. ⁊ va-
ſallus bene potuit obligare ſe ⁊ animã
ſuã nedũ erga illũ principẽ ſed etiã er-
ga ſucceſſoꝛes illiꝰ principis. ⁊ ideo nõ
teneť in ꝑſonas ſucceſſoꝛũ iterare iura
mẽtũ fidelitatis q2 ſine cauſa iuramen-
tum nõ dʒ ꝓſtari. c. ⁊ ſi xp̃s. extra de iu-
reiur. reſpectu autẽ ipſius vaſalli iurã-
tis tale iuramẽtũ eſt ꝑſonale. ⁊ iõ moꝛ-
tuo vaſallo q̃ iurauit fidelitatem heres
ſeu ſucceſſoꝛ ipſius vaſalli bene teneť
iterato preſtare iuramentũ fidelitatis
q2 vt dixi iuramentũ reſpectu recipiẽ-
tis eſt reale ſed reſpectu ipſiꝰ iurantis
eſt ꝑſonale vt voluit no. Jnno. in. c. veri
tatis. extra de iureiuran. ⁊ quotidie al-
36 legať iſtud dictum in iudiciis ⁊ in ſcho
lis. ¶ † Amplius dico vobis ꝙ ꝙuis va
ſallus iuraſſet fidelitatem pro ſe et ſuc-
ceſſoꝛibus ſuis tñ moꝛtuo ipſo vaſallo
ſucceſſoꝛ tenebiť iterato preſtare iura-
mentũ fidelitatis q2 ipſe vaſallus iurã
do nõ potuit ligare aiam ſucceſſoꝛũ iu-
ramẽtũ ipſius iurãtis eſt ꝑſonale ⁊ nõ
egrediť ꝑſonã: ita dicũt cano. in. d. c. ꝟi-
tatis. ego addo Bal. ita expꝛeſſe dicẽtẽ
in. l. litigatoꝛ. C. de fruct. ⁊ li. expẽ. ⁊ iſta
37 teneatis mẽti. ¶ † Nũc eſt videdũ vtrũ
vaſallus q̃ intra annũ ⁊ diem non pe-

tẽt inueſtituram ſeu renouationẽ in in-
ueſti. poſſit purgare moꝛam. Jac. de ar-
diʒo in ſua ſumma in titu. qui. mo. feud.
amit. ſub rubꝛicella ex iuſta cauſa excu.
vaſal. determinat ꝙ ſic dũmodo vaſal-
lus celeri ſatiſfactione ſtudeat ſibi cõ-
ſulere. c. potuit. extra de loca. l. ex hoc
edi. §. ſi q̃s. ff. de alie. iudi. mutã. cauſa fa
cta. Sed Bal. in. c. j. in prin. eo. in ti. quo
tẽpo. mi. cuius opi. ceteri ſequunť ma-
xime Jac. alua. in. c. j. in princi. in ti. q̃ ſit
prima cau. bñfi. amit. et. d. Mar. de lau.
in. d. c. j. in tit. quo tẽpo. miles tenẽt con
trariũ mouenť in ſtatutis legis nõ pur
gať moꝛa. itẽ iſte Jctꝰ feudalis hʒ in ſe
quandam tẽpoꝛalitatẽ vcʒ quouſqʒ va-
ſallus obtemperat ſtatu. feudalibus. l.
epiſtola. §. fi. ff. de pac. l. q̃ro. §. inter loca
tionẽ. ff. loca. Scđo mouenť ꝑ elegantẽ
theoꝛicã quã ponit Dy. in. l. ſeruũ. §. ſe-
quiť ver. de illo. ff. de ver. obli. vbi dicit
ꝙ q̃ñ ꝓpter moꝛã fit trãſlatio ſeu tranſ-
latio dominij ibi nõ admittitur purga-
tio moꝛe. l. qui ob rem. ff. de condi. inde
bi. ſed in ꝓpoſito nr̃o ſi vaſallꝰ itra an-
nũ ⁊ diẽ nõ petat inueſtiturã ſeu reno-
uationẽ ipſo iure vtile dñiũ ipſiꝰ vaſal-
li reuertitur ad dñm. c. imperialẽ. §. cal
lidis. in verbo libere reuertať cum ſua
glo. ⁊ in eo. c. §. p̃terea. ſi q̃s maioꝛ ergo
non eſt locus purgationi moꝛe. Jtẽ quo
tieſcũqʒ ꝓpter moꝛam fit reſolutio cõ-
tractꝰ ibi nõ admittiť purgatio cõtra-
ctus niſi vtraqʒ parte conſentiẽñ. l. cõ-
miſſione. C. de pac. inter emp. ⁊ ven. ⁊. l.
poſt diẽ. ff. de lege cõmiſſo. ¶ Preterea
hic eſt dies ⁊ pena ⁊ ideo nõ dʒ eſſe lo-
cus purgationi moꝛe. l. traiectitie. §. de
illo. ff. de actio. ⁊ obliga. moti. Ja. de ar-
diʒo. reſpõdebitis ꝙ text. in. d. c. potuit.
nõ loquiť in materia feudali ſʒ emphi-
teo. ⁊ cũ nõ reperiať cautũ i. l. feudoꝝ ꝙ
vaſallus poſſit purgare moꝛã certe nõ
debemus eſſe clementioꝛes lege. §. opʒ.
in auť. de iudi. Sed habemus ſcriptũ
in iure feudoꝝ ꝙ vaſallus nõ petẽs in-
ueſtiturã ſeu renouationem inueſti. pri-
uať feudo. d. c. j. i ti. quo tẽp. miles. ⁊ l. d.
38 §. preterea. ſi q̃s maioꝛ ergo ⁊c. ¶ † Sʒ
iuxta predicta dubitať. Ponamꝰ ꝙ dñs
poſt annũ ⁊ diẽ recipiat inueſt. ſeu obe-

dictiam a vaſallo vtrū videat̃ ſibi remi
ſiſſe igratitudinē ſeu culpā more ita ꝙ
nō poſſit poſtea petere illō feudū ꝓ cō-
miſſio rōne inueſti.ſeu renouationis.ſ.
annū ⁊ diē nō petite gl.oꝛ.in ꝑalleg.c.j.
in ti.quo tēpo.mi.determinat in fauo-
rē vaſalli ⁊ cōtra dñm opti.facit ꝙ no.
glo.l.ij.C.de iure emphi.ſed illa glo.dꝫ
intelligi qñ dñs ex certa ſciētia ita fe-
ciſſet ſecus ſi ꝑ ignorantiam qꝛ ignora-
bat lapſum eſſe tēpus.nā ignorans non
videt̃ ius ſuū remittere.l.mater.ff.de
inoffi.teſt.⁊.l.nec ignorās.C.de dona.⁊
l.q tutoribus.§.qui per fallentiam.ff.de
trāſactio ⁊.l.ſi per errorem.ff.de iuriſd.
om.iudi.idē eſt ſi dñs dubitaſſet qꝛ idē
iudicamus de dubitante qđ de errāte.
l.fi.C.de cōdi.inde.Primū mēbꝛū quate-
nus dixi ꝙ dñs ſciens tp̄s eſſe lapſum
admittē.poſtea vaſallū ad inueſtituram
⁊ obedientiā videt̃ ſibi remittere cōmiſ-
ſionē feudi limitabis niſi dñs recipiē-
do vaſallum ad inueſtiturā ⁊ obedien-
tiam fuiſſet proteſtatus ꝙ ſaluum eſſet
ius ſuū:nā tūc nō videt̃ remiſiſſe penāꝫ
cōmiſſionis.l.ij.in princ.ff.ſi de cautio.
no.in.l.fi.⁊ in.l.centū capue.ff.de eo ꝙ
certo lo.⁊ ſufficeret ꝙ dñs tp̄e quo re-
cipit vaſallū ad inueſtiturā ſeu obediē-
tiā apponeret iſta verba ſaluo iure no-
ſtro.Nā ꝑ iſta ꝟba videt̃ ꝓteſtari ꝙ nō
intendit remittere penā priuationis ⁊
cōmiſſionis.l.ſi debitoꝛ.§.j.ff.q.mo.pig.
vel hypo.ſol.Et ita expſſe vult Jo.rey.
in.d.c.imperialem.§.inſup.in vlti.coll.
39 in tit.de prohi.alie.feu.ꝑ Fede.†Item
dubitat̃ ſub qua forma debeat petere
vaſallus a dño inueſtiturā ſeu renoua-
tionē inueſtiture gl.oꝛ.in.c.j.§.fi.qđ in-
cipit nulla in tit.ꝑ quos fi.inueſtitu.di-
cit ꝙ vaſallus dꝫ petere ſub hac forma
Illuſtriſſime princeps dñe mi metuen-
de ego peto a te inueſtiturā feudi qđ a
te teneo ⁊ poſſideo.⁊ hoc ſi eſt feudum
antiquum ſi vero ſit nouum dꝫ dicere
peto inueſtiturā talis feudi qđ a te de-
beo poſſidere.Subdit illa glo.ꝙ vaſal-
lus dꝫ offerre fidelitatē dño ſuo.ſꝫ doc.
ſuper illa gloſ.dicunt ꝙ ꝗuis vaſallus
non offerret fidelitatem ſed ſimpliciter
peteret inueſtituram tñ tacite intelli-

geretur offerre fidelitatem.⁊ ideo eſſe
ꝑinde ac ſi expreſſe obtuliſſet eam ar.
l.cum quid.ff.ſi cer.pe.⁊.l.non recte.C.
40 de fideiuſ.¶†Sed ponamus ꝙ domi
nus aditus ꝑ vaſallum modo quo ſu
pra recuſet inueſtire ipſum vaſallum
Concluditꝰ ꝙ ipſe vaſallus liberatu
a commiſſo.⁊ nihilominus dñs tenet
ipſi vaſallo ad intereſſe.c.j.§.fi.in tit.d
no.foꝛ.fide Itē ſi dñs ꝑ annū ⁊ diem d
ferat vaſallum inueſtire priuabit̃ pro
prietate illius feudi qꝛ dñs erga vaſa
lum tenetur ad pares vices.c.j.§.dñs
quoqꝫ.in titu.de foꝛ.fide.⁊.c.de form
xxij.q.v.Sed ſic eſt ꝙ ſi vaſallus diff
rat ꝑ annū.⁊ diē petere inueſtiturā ſe
renouationē inueſtiture a dño ſuo pr
uabit̃ iure ſuo.c.imperialem.§.ꝑterea
ſi quis maioꝛ al's incipit preterea ſi q
infeudatus.in titu.de prohi.alie.feu.
Fede.ergo eodē modo ſi dominꝰ neg
gat ꝑ annū ⁊ diē inueſtire vaſallū deb
priuari ꝓprietate.Et pro hac ſnīa ad
ducit̃ optimus tex.in.c.dño cōmitte
in tit.ſi de feu.defun.fue.contro.que
tex.pro hac deciſione allegat gloſſ.in
c.j.§.fi.in tit.ꝑ quos fiat inueſti.Et hāc
opi.ꝙ dñs hoc caſu priuetur ꝓprieta
te tenuerunt Jac.de belui.Nic.de nea
po.Sali.⁊ Ja.alua.in.d.§.fi.¶Dicun
tñ ꝑſati.doct.ꝙ iſta cōis cōcluſio dꝫ li
mitari niſi dominus eſſet ignorans v
luti quia ignoraret illum qui petit in
ueſtituram ſeu renouationem inueſti
ture eſſe filiū ⁊ heredem defuncti v
eſſe agnatū vaſalli defuncti ⁊ ſic de ſi
gulis.nā hoc caſu dñs excuſaret̃ ⁊ n
amitteret proprietatē illiꝰ feudi.⁊
etiā voluit Bertran.capꝛioli in.d.§
Sꝫ Joā.rey.in.d.§.ꝑterea ſi qs ma
dicit ſe aliqñ fuiſſe ſequutum opi.
mouetur qꝛ ſm eum non reperit
cautum ꝙ dñs hoc caſu debeat priu
proprietate lꝫ hoc repiatur cautum
vaſallo.d.§.ꝑterea.⁊ in penalibus n
debemus facere extēſionē.l.interp
tione.ff.de pe.⁊.l.cū quidam.ff.de lib
poſth.ſed vos nō recedatis ab opi.gl
⁊ doc.qꝛ ad no.Joā.rey.ptꝫ reſponſio
41 ea que dixi ſupra.¶†Unum tñ not
tis quod ſi quis ignoraret rem eſſe fe

dalem ⁊ non peteret inueſtiturā intra
annū ⁊ diē nō dꝫ priuari feudo qꝛ equi-
tas cōſuetudinis feudoꝝ hoc caſu cō-
ſeruat eum illeſum a pena priuationis
ita not.determinat Bal.in.l.fi.C.ſi pen-
den.appel.moꝛs interue.Optime facit
tex.in rōne ſui in.l.generali.C.de tabu-
la.lib.x.⁊ l.t.fi.ff.de decre.ab oꝛd.faci.fa-
cit etiā.l.nec ignorans.C.de dona.Acci-
pite ſimile in herede in emphi.q̃ igno-
rabat rem eſſe emphi.⁊ ideo nō ſoluit
canonem per triennium.nā non cadit a
iure ſuo vel ſaltē eſt ſibi cōcedenda re-
ſtitutio in integrū ex clauſula generali.
ſi qua mihi iuſta cā videbit̃ de qua in
l.j.ff.ex qui.cau.maio.Et ita vult gloſſ.
in.l.ij.C.de iure emphi.de quo ꝑ Bart.
⁊ ceteros in.l.cū filiꝰ.§.in hac.⁊ in.l.ad
diē.ff.de ꝟbo.ob.⁊ per cano.l.c.potuit.
42 extra de loca.¶†Itē dubitat̃ de alia.
q.nunquid vaſallus nō petens inueſti-
turā ſeu renouationē inueſtiture intra
annū ⁊ diē amittat feudum ipſo iure an
vero requirat̃ ſnīa priuatiua.videt̃ di-
cendū ꝙ ipſo iure priuet̃ feudo ꝑ tex.in
c.j.in verbo amittit in tit.que ſit prima
cau.beneſi.amit.Nā ibi loquit̃ text.per
verba preſentis tp̄is dum dicit amittit.
⁊ nos habemus ꝙ qñ lex loquit̃ ꝑ ver-
ba preſentis tp̄is vel etiā preteriti tunc
inducit priuationem ipſo iure.ita dicit
gloſſ.oꝛdi.in.l.iubemus.§.iconomus.C.
de ſacr.ſan.eccle.⁊ glo.in.l.in criminali
C.de iuriſd.om.iudi.⁊ in.c.ſi diligēti.ex-
tra de fo.cōpe.Pro hac parte etiā facit
qꝛ in ꝓpoſito noſtro eſt dies ⁊ pena et
dies interpellat pro homine.l.magnā.
C.de contrahen.⁊ cōmit.ſtipu.⁊ vbi eſt
dies ⁊ pena non eſt locus purgationi
moꝛe.l.traiectitie.§.de illo.ff.de actio.⁊
obli.Itē videmus ꝙ ſi vaſallus alienat
feudum irrequiſito domino priuatur
feudo ipſo iure ꝓbat tex.cū ſua gl.in.c.
imperialem.§.callidis.in verbo libere
reuertat̃ in tit.de ꝓhi.alie.feu.ꝑ Fede.
In ꝯtriū ꝙ hoc caſu vaſallus nō priuet̃
feudo ipſo iure.ſꝫ reqrat̃ ſnīa ꝑuatiua
vꝫ eſſe tex.ad lrāꝫ l.d.c.imperialē.§.pre-
terea ſi quis maioꝛ.al's incipit ꝑterea
ſi quis infeudatus.vbi tex.vtit̃ iſto ver-
bo amittat qđ eſt futuri temporis ⁊ qñ

lex vtitur verbo futuri temporis non
importat priuationem ipſo iure ſed re-
quirit̃ ſnīa priuatiua.ita vult glo.in.d.
§.iconomꝰ.⁊ in.d.l.in criminali.¶Ad
idē adducit̃ tex.in.c.j.poſt principiū ibi
ſe caniturū cognoſcat.ponderandū eſt il-
lud verbū cariturū qđ vꝫ importare vt
requirat̃ ſnīa priuatiua.Ad idem opti-
me facit tex.qꝛ vaſallꝰ nō dꝫ priuari feu-
do niſi cōuincat̃ iuſtis culpis ⁊ cauſis.
c.j.i ti.de feu.ſine culpa nō amittē.⁊ va-
ſallus nō petēdo inueſtiturā intra annū
⁊ diē potuit hēre aliquā iuſtā excuſatio-
nē.c.j.in tit.q̃ tēp.miles vbi enumerant̃
multe cauſe quibꝰ excuſat̃ vaſallus.et
de iſtis cauſis eſt neceſſe ꝙ cognoſcat̃ ⁊
diſcutiat̃.⁊ ideo eſt opus ſnīa.⁊ iō Pet.
iacobi in libello ſuper conditione.extra
moribus dicit libellū ſub hac forma cō-
cipientem dico ꝙ talis qui tenebat et
poſſidebat talem rem in feudum non
petijt intra annū ⁊ diē inueſtiturā a me
dño prout petere debebat.quare peto
per veſtrā ſnīam diffinitiuā ꝓnuntiari
eū ꝑuari debere feudo.⁊ ſic vult Pe.ia-
cobi.ꝙ iſta ꝑuatio nō iducat̃ ipſo iure.
In hoc articulo ego cōcluderē vaſallū
priuari ipſo iure.ſi tamen dominꝰ velit.
ad hoc adduco vobis tex.cū glo.in.l.fi.
in fi.C.de iure emphi.in verbo cadat.
vbi gloſſ.ſuper verbo cadat.ſcilicet ip-
ſo iure.⁊ glo.valde nota.in.l.ij.ff.ſi ager
vectig.vel emphi.peta ſub.ſi dominus
velit ⁊ non aliter ꝑ glo.Bal.in.l.fi.in fi.
co.C.de reuo.dona.dicit ꝙ iura que di-
cunt vaſallum priuari ipſo iure feudo
debēt intelligi ſi dominus velit ⁊ nō ali-
ter.Et iſta ꝟba ſi dominꝰ velit ſunt ma-
gni effectus qꝛ ſi dominꝰ faciat actum
ꝯtrium veluti ꝙ poſt annū ⁊ diem reci-
piat ſeruitiū a vaſallo vel requirat eum
vt faciat renouationē illiꝰ feudi ex hoc
deprehēdit̃ ꝙ nō vult eū eſſe priuatum
per ea que notāt gl.⁊ doc.in.c.j.in ꝑnc.
in tit.quo tēpo.miles.Nā nō ſolū ꝟbis
ſed etiā factis declarat̃ volūtas.tex.eſt
in.l.reprehendēda.C.de inſti.⁊ ſubſti.et.l.
nō tantum alias incipit Pau.reſpondet
nō tantū ꝟbis.ff.rē.ra.habe.⁊.l.de qui-
bus.ff.de legi.¶†Sed ponamus ꝙ mi-
noꝛ.xxv.annis non petierit inueſtitu-

ſam intra annum ꝛ diem an amittit feu
dum vt bene intelligatis iſtā difficulta‑
tē. Premitto vobis q̄ ſi eſſet minor.xiiij.
annis non perderet feudum q̄uis in‑
tra annū ꝛ diem non peteret inueſtitu‑
ram.c.ſi minori.ꝛ.c.ſi deceſſerit.in ti.de
43 feu.defunc.fue.cōtro.† Et aduertite q̄r
Bal.in.c.imperialē.§.preterea ſi quis.
dicit q̄ etiā in femina q̄n ſuccedit i feu
do non currit iſtud tempus anni ꝛ diei
niſi demum poſt etatē.xiiij.annorū licet
in duodecimo anno effecta ſit pubes.et
opi.Bal.ſequunt̄ ceteri ſcribētes in.d.
§.preterea. ¶ Si vero ille qui dꝫ petere
inueſtituram ſeu renouationē inueſti‑
ture ſit maior.xiiij.annis ꝛ minor.xxv.
ipſo iure currit ſibi tp̄s anni et diei ita
q̄ priuat⁹ erit ipſo feudo tn̄ poterit pe‑
tere reſtitutionē in integrū.ita dicit gl.
ſub dubio tn̄ forte in.d.§.preterea ſi q̄s.
ſed Bald.Nico.de neapo.And.de yſer.
Jac.alua.ibi firmiter tenent reſtitutio
nē i integrū eſſe ꝯcedēdā ipſi minori q̄r
eo ipſo q̄ itra annū ꝛ diē nō petijt inue
ſtiturā dicit̄ leſus.l.interdū.ꝛ.l.ait pre‑
tor.ff.de mino.Non obſtat ſi mihi ar‑
guas de.l.fi.C.qui.cau.in iure reſti.nō
eſt neceſ.ꝛ de.l.fi.C.de tempo.in integ.
reſti.peten.vbi videt̄ pbari q̄ ipſo iure
non currūt tēpora aduerſus minorē q̄r
reſpōdetur q̄ illa.l.tollit veteres p̄ſcri‑
ptiones inductas a iure veteri ante il‑
lā.l.ſed nō tollit preſcriptiones poſtea
inductas per nouas leges ſeu ꝯſtitutio
nes vel p̄ ſtatuta municipalia vt not.in
c.conſtitutus.extra de in integ.reſtitu.
Non obſtat etiam ſi dicatur quod ſi ve‑
ra ſit concluſio q̄ minor.xxv.annis de‑
beat reſtitui ſi nō petierit inueſtituram
vel renouationē inueſti intra annū ꝛ diē
q̄ dominus habebit neceſſe interim ſta
re in ſuſpēſo vſq̄ ad.xxix.annū ipſi⁹ va
ſalli q̄r vſq̄ tūc poteſt petere reſtitutio
nē ꝛ ſic videt̄ ſeq̄ magnū incōueniēs q̄r
r̄ndet Bald.ꝛ Jac.alua.in.d.§.p̄terea ſi
q̄s.q̄ cautela eſt vt dn̄s cōſtituat mino‑
rē in vera ꝯtumacia p̄ admonitionē pa‑
rium vel alio modo ſi pares non habet:
nam tunc non poterit poſtea petere in
integrū reſtitutionē per.l.ſi ex cauſa.§.
44 ſi in cōmiſſuꝫ.ff.de mino. ¶ † Sed vtꝝ
vaſallus interim id eſt anteq̄ labatur
tēpus anni ꝛ diei q̄ quidē tēpus eſt ſta
tutū ad petendum inueſtiturā ſeu reno
uationē inueſtiture tenebit̄ p̄ſtare ſer
uitiū dn̄o ꝛ ſi interim nō p̄ſtet vel offe
dat dn̄o an priuabit̄ feudo Jac.de bel.
Nico.de neapo.Pet.de cernia ꝛ Jac.
alua.in.d.c.j.in prin.in ti.que ſit prima
cau.beneſi.amit.determināt q̄ ſic p̄.
ſed nec eſt alia.ꝛ.p̄ §.predictis autē m
dis.in eo.c.j.Itē mouet̄ q̄r nos videm⁹
q̄ donatarius ꝛ fili⁹ priuant̄ p̄pter ea
rū ingratitudines q̄uis nō ſint aſtricti
iuṙo.primū de donatario probat in.l.
fi.C.de reuo.do.De filio pbat̄ in.§.cau
ſas.in aut.vt cū de ap.cog.ꝛ in.d.§.p̄di
45 ctis aūt modis. ¶ † Quid aūt ſi pater
inſtituat filiū iā natū ꝛ poſthumū exi
tē in ventre p̄tereat an hoc caſu fili⁹ in
ſtitutus mortuo patre teneat̄ intra an
nū ꝛ diē petere inueſtiturā ſeu renoua
tionē inueſtiture.Cōcludite q̄r lꝫ p̄te
tio poſthumi ſuſpēdat aditionē here
tatis.l.vētre pleno.ff.de acqui.here.ꝛ.l.
illud.§.fi.ff.de bo.poſ.Itabū.tn̄ ipſe in
ſtitutus tenebit̄ petere inueſtiturā
intra annū ꝛ diē q̄r in oēm euentum
fienda.l.q̄ ſi dubitet.ff.de acqui.here.
ita determinat Bal.in.c.j.in.v.col.in
an fil.vel ag.ꝛ placet Jac.alua.in.d.c.
46 in tit.q̄ ſit p̄ma cau.bn̄fi.amit. ¶ † N
ſus q̄ro vaſall⁹ itra annū ꝛ diē non p
tūt inueſtiturā ſeu renouationē inue
vtꝝ illō feudū applicabit̄ agnatis ipſi
vaſalli an p̄o dn̄o ſuperiori ipſi⁹ feu
tex.in.d.c.imperialē.§.preterea ſi quis
in titu.de phi.alie.feu.per Fede.vid
exp̄ſſe velle q̄ applicetur dn̄o q̄r tex.
dicit applicet̄ domino quia tex.ibi
cit ad dominū redeat̄.Et hanc opi
net expreſſe Joā.rey.in.d.§.p̄terea.m
uet̄ ſignanter ꝑ illū tex.qui ſimplic
dicit q̄ pertinet ad dominum non fa
diſtinctione an ſint agnati vel nō c
diſtincte loquat̄ indiſtincte dꝫ intelli
vulgata.l.de p̄tio.ff.de pub.ꝛ.l.j.§.ꝛ ge
neraliter.ff.de leg.p̄ſtā.Nō obſtat ſe
dū eū dicat̄ q̄ parimodo tex.in.d.c.im
perialē.§.calidis.dicit q̄ ſi vaſall⁹ ali
nat feudum inconſulto domino q̄ ap
plicat̄ domino ꝛ tamē cōmuniter doc

diſtinguūt in caſu alienationis.An feu‑
dū ſit nouū ꝛ tunc applicat̄ dn̄o.ſi vero
antiquū applicat̄ agnatis.Ita videret̄
dicendū in propoſito q̄r reſpondet ipſe
q̄ deciſio.d.§.calidis.diſtinguit p̄ alia
iura feudoꝝ diſtinguentia inter feuduꝫ
nouū ꝛ antiquū.c.j.in titu.de alie.feud.
pa.in p̄poſito noſtro reperiunt̄ iura di‑
ſtinguentia,ergo ꝛc.Contrariā ſniam te
nuerūt And.de yſer.in.c.j.in ti.quo tē‑
po.mi.ꝛ Jaco.alua.ibidē ꝛ ideꝫ Jaco.in
c.j.§.fi.in.xx.concluſione.in titulo q̄ ſit
prima cauſa beneſi.amittē.Et Mar.de
lau.ſequit̄ iſtam opin.in.d.§.preterea ſi
quis.iſti tamē diſtinguunt an feuduꝫ ſit
nouū ꝛ tūc reuertit̄ ad dn̄m.an vero ſit
antiquū ꝛ tūc agnati preferunt̄ dn̄o exē
plo ei⁹ q̄ diximus de feudo alienato in‑
conſulto domino q̄r ſi eſt antiquuꝫ de‑
uoluit̄ ad agnatos non aūt ad dominū
vt dixi ſupra.Addita q̄ primam opi.q̄
feudū etiam ſit antiquū hoc caſu reuer
tat̄ ad dn̄m tenuit Odoſ.in ſumma ſub
rubricella ad quos feudū reuertatur q̄n
amittit̄ ꝛ Bald.videt̄ tenere iſtam opi.
Odoſ.in.c.vnico in.iij.col.in ti.ſi vaſal.
feu.prime.cui.defer.debe.Et iſta opin.
placet Pau.de caſt.in.l.adoptiuum.§.
patronū.ff.de i ius vocā.Addite q̄ iſta
opi.eſt de mēte gl.i.c.j.§.itē ſi fuerit.i ti.
q̄.mo.feu.amit.ꝛ de mēte glo.i.c.j.§.fi.in
v̄bo liberā.in tit.de pa.ior.fir.Pro hac
opi.facit q̄r vaſallus qui negligit intra
annum ꝛ diem petere inueſtituraꝫ ſeu
renouationem inueſtiture videtur do‑
minū cōtemnere vnde feudū debet ap‑
plicari dn̄o vt ſue iniurie habeat vltio
nē.Iſta ratio pbat̄ in.c.j.§.fin.que inci‑
pit denīq̄ in tit.q̄ ſit prima cauſa bn̄fic.
amit.Optime faciūt no.p̄ Bald.in.l.qui
ſi paternis.circa.ix.coll.C.vnde libe.et
per eum Bal.in.c.j.§.aut ſi libello.in ti.
qui.mo.feu.amit.ꝛ q̄ notat Barto.in.l.
eum qui.ff.de interdic.ꝛ relega.Et hāc
ſententiam tenuit Alex.de imo.ſuo con
ſi.x.alꝭ primo.in.iij.vol.ſuorum conſi‑
liorū.Et ſm̄ iſtam opi.fuit iudicatū in
ſacris audientijs que tente fuerunt in
hac ciuitate thaurini iam longo tempo
re fluxo me conſulente in cauſa multū
47 ardua.† Notetis etiā vnū q̄ vaſall⁹ q̄tū
cunq̄ ſit periur⁹ aliqua ratione tamen
nō repellit̄ neq̄ liberat̄ a iuramento fi‑
delitatis q̄r tale iuramentū tēdit in ſui
odiū.Ita tenet Bald.in.l.luci⁹.ff.de his
qui no.infa.ꝛ idem Bal.in.l.vnica.C.de
cōfeſſis.ꝛ in.l.j.in prin.col.C.ſi plu.vna
ſen.Ego allego opti.text.cū gl.in.c.cum
in eccleſijs.extra de maiori.ꝛ obed.vbi
d.Panor.colligit q̄ etiā a periurio exi‑
gitur iuramentū quoniam illud iura‑
mentū tendit in odium ipſius periuri.
48 ¶ † Nunc videndū eſt q̄ ſint cauſe pro‑
pter q̄s vaſall⁹ excuſat̄ ſi intra annum ꝛ
diē nō petijt inueſtiturā in quo conclu‑
dite q̄ multe ſunt cauſe in primis infan
tia dn̄i vaſalli nō habem⁹ tutorem.Ita
dicunt Jaco.de belui.ꝛ Jac.alua.in.d.c.
49 j.in tit.quo temp.mi. ¶ † Aduertite tn̄
quia licet infans non poſſit inueſtire
aliū etiāꝫ de feudo antiquo ſine tutoris
authoritate tn̄ ſi eſſet pupill⁹ maior in
fante licet non haberet tutorem tn̄ poſ‑
ſet reuocare inueſtituram feudi antiqui
ꝛ recipere vaſallum ad fidelitatē in feu
do antiquo q̄r tūc nihil dicit̄ alienare ſꝫ
iam alienatū cōfirmare.c.j.ꝛ ibi no.per
oēs doc.in ti.p̄ quos fi.inueſti.An autē
pupillus poſſit liberare vaſallos a fide
litate.vide p̄ Bald.in.l.j.in.xviij.q.ff.de
50 re.diui. ¶ † Quid aūt ſi vaſallus ſit pu
pill⁹ ꝛ habeat tutorē ꝛ nō petierit inue
ſtiturā intra tp̄s debitū an p̄dat feudū.
tāgit̄ in.c.ſi minori.ꝛ l.c.ſi deceſſerit.in
ti.ſi de feu.defūc.fue ꝯtro. ¶ Scd̄a cau
ſa eſt infamia et intelligatis de infamia
ipſius dn̄i:puta q̄r eſt bannitus a ceſa‑
re vl̄ a rege dn̄o ſuo vel eſt excōmunica
tus.Nam durante excōicatione vaſalli
ſunt liberati a ſacramēto fidelitatis.c.
j.in titu.hic finitur lex ꝛ incipiunt cō‑
ſuetudines reg.in vſi.feud et glo.i pre‑
alleg.c.j.in ti.quo tempo.miles videtur
pbare q̄ ois excōicat⁹ eſt infamis non
aūt itelligas de infamia vaſalli q̄r tunc
vaſall⁹ non eſt aleuiandus imo magis
puniendus ꝛ aggrauandus ne de dolo
ſuo ꝯmodū reportet.l.ſiue hereditaria.
ff.de neg.geſt.ꝛ.l.relegatorum.ff.de in
terdic.ꝛ releg.ꝛ.c.intelleximus.extra de
51 iudic.† Tertia eſt cā ſcꝫ q̄n inimicitia
capitalis eſt orta inter dn̄m et vaſallū:

nā tūc vaſallus excuſaret ita ꝓbat text.
in.d.c.j.in verbo inimicitia.in ti.quo tē
po.miles.ꝙ limitetis qñ inimicitia eſt
orta abſq̧ culpa vaſalli aliodn ſi ꝓceſſiſ
ſet eiꝰ culpa nō eſſet excuſatꝰ.l.ſi mer
ces.§.culpe.ff.loca.Leuis aūt inimici
tia cauſata inter dñm ⁊ vaſallū nō hʒ eū
excuſare ſʒ Bal.⁊ oēs.in.d.c.j.Que aūt
dicat inimicitia capitalis hr̄ ꝑ gl.in.l.lʒ.
ff.de arbi.⁊ idem ſi eſſet orta inimicitia
inter vaſallū ⁊ tertiū abſq̧ tñ culpa ip
ſius vaſalli in tñ ꝙ non eſſet tutꝰ acceſ
ſus ad dñm propter inimicos capitales
vaſalli nā tūc vaſallus excuſaret.c.acce
dens.extra vt lit.non cōteſt.Addite Jo.
rey.in.d.c.imperialem.§.ꝑterea ſi q̄s.ꝙ
idē eſſet ſi eſſet guerra in patria ita qd
vaſallus ſine periculo vite nō poſſet ha
bere acceſſum ad dñm.Nā tūc excuſa
ret ipſe vaſallꝰ vl' ſi dñs eſſet in loco pe
ſtificato ꝑ nota.in.l.de etate.ff.ad treb.
⁊ per glo.in.c.ad ſupplicationē.extra de
renū.An aūt gñales guerre exiſtentes
in patria habeāt excuſare a pſonali cō
paratione vide pulchrā deciſionem dñi
de ro.ſua cōclu.ccxij.incipiēte itē guer
52 re gñales.†Quarta cā eſt abſentia.ita
probat tex.in.d.c.j.in vbo abſentia.et ſi
itelligitis de abſentia vaſalli intelliga
tis hoc verū qñ vaſallus eſt abſens cā
rei pub.vel alia iuſta ⁊ probabili cauſa.
Alioquin ſi eſſet abſentia voluntaria nō
excuſaretur per ea q̄ habentur in.l.fin.
ff.de in integrum reſti.Si vero intel
ligatis de abſentia domini: tunc talis
abſentia ſiue ſit iuſta ſiue iniuſta ha
bet excuſare vaſallum quia non tenet
ſequi dominum.l.meuia.l.fi.ff.de annu.
leg.Jta dicit Bal.⁊ ceteri doc.l.d.c.j.⁊
ipſemet Bal.referēdo quendā tex.Jac.
aurelianeſi.dicit in.c.j.in princi.in titu.
que ſit prima cauſa beneſi.amit.ꝙ lom
bardi nō tenent tranſire alpes ꝑ petē
da inueſtitura vel ꝓpter hoſtem quod
53 notetis.¶†Sed qꝛ dixi vobis ſupra ꝙ
pupillaris etas excuſat in iſta materia.
Quero qd ſi pupillus eſſet doli capax ⁊
primus pubertati.quidā dicunt eū nō
excuſari per.l.impuberū.ff.de fur.Sed
vos determinabitis contrarium: quia
lex eum excuſat quando eſt minor.xiiij.

annis.c.imperialem.§.preterea ſi quis
maior.in ti.de prohi.alie.feu.per Fed
ſicut in ſimili dicimus in teſtō.l.q̄ etate
ff.de teſtamē.Et ꝓ hac parte facit quia
q̄uis ſit doli capax tñ nō aſtringitur iura
mentū fidelitatis ſm Guil.⁊ Bart.in.l.
54 qui iuraſſe.ff.de iureiu.¶†Sed pona
mus ꝙ princeps ſit extra patriā ſuā
dimiſit ꝓcuratorē ſeu cōmiſſarium ſpe
cialem ad recipiendū inueſtituras ⁊ re
nouationes inueſtiturarū nunqd ipſe
princeps ꝑ ſuū ꝓcuratorē ſeu commiſ
ſariū poterit recipere ipſas inueſtitu
ras ſeu renouatiōes inueſtiturarꝫ. Co
cludite ꝙ ſic per tex.in.c.j.§.ſed vtrū
tit.ꝑ quos fiat inueſti.et ita determi
Joā.rey.in.d.§.preterea ſi quis maior
55 ¶†Sed ponamꝰ ego teneo feudum a
vno dño ⁊ ille tenet feudūʒ ab alio d
ſuperiore ⁊ iſtud appellat retro feud
an erit fiēda inueſtitura a dño imme
to qꝛ ille eſt primus dñs ipſius tene
tis feudū habentis text.in.d.§.preter
ſi quis.expreſſe dicentē ꝙ a ꝓprio d
eſt petenda inueſtitura.Et ita vult Jo
rey.in.d.§.ꝑterea ſi q̄s.ꝙ pleniꝰ de
minabo vobis infra qñ tractabo de fel
nijs quas cōmittūt vaſalli contra dño
56 †Et aduertatis qꝛ qñ vaſallus vadit ad
dñm pro petendo inueſtituram vel re
nouationē inueſtiture dʒ eum adire ho
norifice probat per text.pulchrum in.
obertus.in tit.in qui.cau.feu.amit.v
tex.dicit q̄ humiliter q̄ benigne d
beat ſe deuote vaſallus hr̄e erga do
nū ſuū.⁊ tex.in.c.j.in titu.de mil.va
q̄ cōtu.eſt in lib.feud.dicit ꝙ vaſall
ua reuerentia dʒ ꝯuenire dominū.E
hoc caſu vaſallꝰ debeat ire ad domi
honorifice tenet gl.in.c.j.§.fin.ꝙ in
nulla in glo.magna.in ti.ꝑ quos fi.i
ſti.Sed Jaco.de belui.in.d.§.nulla.d
ꝙ vaſallus hoc caſu dʒ ire cum po
ad dominū qñ conſuetudo ita ſe ha
al's ſecus.argu.l.teſtamenta.C.de te
57 ¶†Querit in quorꝫ preſentia et teſti
monio vaſallus debeat petere inueſti
ram ſeu renouationem inueſtiture a
mino ſuo gloſſ.magna in.d.§.nulla.d
ꝙ eſt petenda corā paribꝰ curie vel c
iuſlibet alijs teſtibꝫ plus dicit illa gl

ꝗ vʒ inueſti.ſine teſtibus.Sed hoc vlti
mum dānant Jaco.de bel.et doct.ibi qꝛ
teſtes ſunt neceſſarij ꝓ huius actus ſo
lennitate.c.j.in titu.qui teſt.ſunt neceſſa.
ad ꝓbañ.inueſtiturā.Circa tñ principa
lē queſtionē ſic cōcludite ꝙ aut agit de
inueſtitura noui feudi et tūc requirunt
duo vel tres teſtes ex paribꝰ curie:ideſt
ex cōuaſallis eiuſdē dñi ⁊ ſub eodē dño
cōſtitutis.c.j.in prin.⁊ in.§.j.in ti.qd ſit
inueſti.Et poterit iſta inueſtitura fieri
ſine ſcriptura niſi agat inter partes ꝙ
fiat ſcriptura iuxta.l.cōtractus.C.de fi
de inſtru.⁊ tūc fiat ſcriptura a duobus
vel tribus curie ſignata et iſta ſcriptu
ra feudorū appellatur breue teſtatū.d.
c.j.poſt principiū.in ſn tit.qd ſit inueſti.
Et predicta intelligatis ꝓcedere ſi dñs
hʒ tales pares curie alioquin ſufficerēt
aliū teſtes etiā extranei.d.c.j.in titu.qui
teſt.ſunt neceſ.ad probañ.inueſti.Si ve
ro ageretur de renouatio.feudi veteris
tūc corā quibuſcunq̧ teſtibus etiā ex
traneis excluſis tñ mulieribꝰ poſſet fie
ri iſta renouatio inueſtiture.d.c.j.proxi
58 me allegato.¶†Jteꝫ quero de.q.quo
tidiana vtrūʒ pro inueſtitura feudi de
beat ſolui laudemiū dño qd in aliq̄bus
partibꝰ appellat trezenū.quidā dicunt
ꝙ ſic exēplo eius ꝙ dicimus in cōtra
ctu emphiteotico in quo ſoluit laude
miū dño.l.fin.§.ſed ne auaritia.C.de iu
re emphi.Vos concludite in iſta.q.ꝙ
ſi agatur de renouatione feudi antiqui
puta per mortem principis vel mortꝫ
vaſalli quibꝰ caſibꝰ eſt petēda renoua
tio inueſtiture hoc caſu nullū laudemiū
debet ſolui dño ⁊ ideo ſi mortuo patre
filius petat renouationem inueſtiture
non tenetur ſoluere laudemium domi
no.Jta tenet Bal.in.c.que in eccleſiarꝫ.
extra de conſti.⁊ Joā.rey.in.§.preterea
ſi q̄s maior.in pe.col.aut agit de inue
ſtitura noui feudi puta qꝛ vaſallꝰ alie
nauit feudum ⁊ emptor petit a domino
vt eum inueſtiat.an hoc caſu debeat
59 ſolui laudemium.quidam dicunt ꝙ nō
†quia feudum non debet acquiri per
pecuniam ſed amore ⁊ honore domini.
Jta probat tex.in.c.j.in titu.de feu.do.
inuicem.l.commiſſorie.Et pro iſta par

te facit ſm Jac.de belui.⁊ Nico.de nea
po.in.c.j.in titu.de beneſi.fra.quia col
latio feudi quando fit a domino nobi
li debet eſſe mera ⁊ libera ⁊ ab omni re
muneratione pecuniarum abſoluta.§.
illud.in aut.vt conſtet que de dig.Pro
prium enim ꝓncipis eſt liberaliter do
nare.c.j.extra de dona.Sed ſi collatio
feudi fiat ab humili et infimo domino
ſemper habet annexam remuneratio
nem pecuniariā.l.ſʒ ſi lege.§.conſuluit.
ff.de peti.here.⁊.l.ſi vero non remune
randi.§.papinianus.ff.man.Bertran.
caprioli in ꝓallegato.c.j.in ti.de beneſi.
fra.dicit ꝙ lʒ gl.ibi teneat ꝙ feudū non
poſſit acquiri a dño ꝑ pecuniā ita bene
ab alio tñ dicit ꝙ etiā a dño pōt acqui
ri ꝑ pecuniā ꝑ tex.ad hoc notabilem.in
c.j.in verbo redemerit.in tit.quēadmo.
feudū ad filiam pertine.Ad.d.c.j.in tit.
de feu.da.inuicē.l.commiſſorie.ipſe re
ſpondet ꝙ verū eſt ꝙ feudū non poteſt
acquiri a dño ꝑ pecuniā ſcilicet princi
paliter ſed in conſequentiā bene poteſt
acquiri.¶Quid dicemus Jac.de bel.⁊
Nico.de neap.vt antea dixi in ꝓalle.c.
j.in tit.de beneſi.fra.dicūt ꝙ feudum ꝑ
pecuniam non poteſt acquiri a domino
ita bene ab alio.Sed Bertrā.caprioli
eſt in opi.contraria vt dixi.ſ.Andr.de
yſer.in ꝓalleg.c.j.de beneſi.fra.⁊ Jaco.
de ardizo.in ſumma.in.v.char.ſub re
gula vtrum dñs pro pretio ⁊c.tenēt ꝙ
imo per pecuniam feudū poſſit acquiri
a dño.Et in hanc ſententiam inclinat
Bal.in.d.c.j.de beneſi.fra.dum dicit ꝙ
dñs poteſt vendere.feudum mediante
pecunia ſed de vrbanitate debet abſti
nere deinde dicit ꝙ dominus debet cō
cedere feudum pro pretio ſed modico
nō aūt debet cōcedere cum iſto pretio.
Poſtea dicit ipſe Bald.ꝙ dñs nō debet
vēdere feudū pro ꝑtio.ſi tñ vendat ven
ditio valebit:⁊ hec oīa dicit ipſe Bald.
volens ſoluere cōtrariū de.c.j.in tit.de
feu.da.inuicē.l.cōmiſſorie.Jac.alua.in
c.j.in tit.de beneſi.fra.tenet expreſſe ꝙ
etiā a dño poſſemus acquirere feudum
pro pecunia.Et pro iſta opi.quā auda
citer ſequimini allegat in ꝓmis text.in
c.j.in fi.in primo ti.feu.Et tex.in.c.titiꝰ.

in ti.ſi de feu.defun.fue.contro.⁊ tex.in
prealleg.c.j.non violando literã in titu.
quemadmodũ feu.ad fil.pertine.et text.
in.c.j.⁊.ij.in ti.de duo.fra.de no.beneſi.
inueſti.⁊ tex.in.c.j.de beneſi.fra.et text.
in.c.j.in ti.de nau.fenoꝛe.⁊ text.in.c.j.in
tit.de inueſti.in ma.fac.Adducit etiam
Jaco.alua.pꝛo eadem opi.text.in.c.ad
noſtrã.extra de reb.eccle.nõ alie.Addu
cit etiam optimam rationem qꝛ feuduꝫ
equiparatur militie.§.optimum.in aut.
de exhi.re.Et nos habemus ꝙ militia
poteſt emi pecunia.l.omnimodo.§.im-
putari.C.de inoffic.teſta.et.l.fina.C.de
pig.ergo ⁊ feudum.iſtã opi.tenendo re
ſtat reſpondere ad.d.c.pꝛimum.in ti.de
feu.da.inuicem.l.commiſſo.cui rñdebi
tis ꝙ ideo ſibi feudũ nõ potuit acquiri
ꝑ pecuniã qꝛ pactũ ⁊ cõuentio ibi repꝛo
bat̃ a iure.Ceterũ ſi eſſemus in caſu in
quo pactũ ſeu cõuẽtio a iure nõ repꝛo-
baret̃ tũc indiſtincte poſſet feudũ reqri
ꝑ pecuniã.⁊ iſta ſunt de mente And.de
yſer.in.d.c.j.de bene.fra.⁊ qualiter fra-
ter in bene.fra.ſucce.⁊ ex mente Jac.al-
ua.et idẽ tꝫ Jaco.de ardizo.in ſua ſum-
ma circa.v.char.ſub rubrica ꝙ poteſt
dominus verus dare feudũ pꝛo pꝛetio.
60 ¶ †Quero nũc nunquid in iſta mate-
ria habeat locũ ius retentionis ⁊ pꝛela
tionis vos ſcitis ꝙ qñ emphyteota vult
vẽdere ſuas melioꝛationes dñs pꝛefer
tur offerendo tantũ pꝛetiũ q̃tũ emphy
teota reperit ab alio.l.fin.§.j.C.de iur.
emphy.⁊.c.potuit.extra de loca.nunqd
habeat locũ qñ vaſallus vendit rẽ feu-
dalẽ vt dñs pꝛeferat̃ alijs offerẽdo pꝛe-
tiũ quod vaſallus ab alio repetit.Con-
cludite ꝙ talis redemptio eſt permiſſa
dño vel agnatis verumtñ eſt qð agnati
pꝛeferent̃ dño in redimendo pꝛo eodeꝫ
pꝛetio tex.nota.in.c.j.§.poꝛro.in ti.qua
li.olim po.feu.alie.vbi aũt agnati refu-
taſſent vel eſſent excluſi vel nõ extarent
tunc indubitanter ius retẽtionis ⁊ pꝛe
lationis ſpectaret ad ipſm dñm.d.§.poꝛ
ro.Aduertite tñ qꝛ tale ius pꝛelationis
⁊ retentionis amittitur per refutatio-
nem vel lapſum anni.text.eſt no.in.d.§.
61 poꝛro.quod bene notetis.¶ †Ulterius
quero ſtatuto vel ꝯſuetudine loci.caue
tur ꝙ creditoꝛ poſſit capere tenutaꝫ i[n]
bonis debitoꝛis etiam feudalib⁹ ⁊ de-
inde vendere et vltra ſtatutum nõ p[…]
dit nullamqꝫ facit mẽtionẽ de domi[…]
vtrum hoc caſu habebit locũ diſpoſi[…]
d.§.poꝛro.vt ſic dñs habeat ius pꝛe[…]
tionis ⁊ retentionis ⁊ poſſit pꝛohibe[…]
venditionẽ fieri de re feudali.glo.va[…]
notabi.in.d.§.poꝛro.determinat ꝙ ſi[…]
illam glo.ſequuti fuerunt Jaco.de b[…]
Nic.de neap.Bal.et doc.cõiter tale [...]
ſtatutũ recipit interpꝛetationem a i[…]
ꝯmuni.l.ij.C.de noxa.⁊.c.cũ dilect⁹[…]
tra de cõſuetu.no.in.l.fi.§.in compu[…]
tione.§.de iure delib.et hanc opi.ſe[…]
62 tur etiã Jac.alua.in.d.§.poꝛro.¶ †[…]
quero de pulchꝛa.q.vaſallus tenẽs f[…]
dũ hypotecauit illud vel impoſuit ſ[…]
uitutẽ in re feudali cũ autẽ vaſallus [...]
dit illud feudũ hypotecatũ vel in [...]
eſt impoſita ſeruitus dñs vult pꝛe[…]
pꝛo eodẽ pꝛetio.vtrũ ipſe dñs ſi iu[…]
tentionis ⁊ pꝛelationis pꝛeferat̃ a[…]
emere volenti teneat̃ ſeruare illã hy[…]
tecam vel ſeruitutẽ.videt̃ pꝛima [...]
dicendũ ꝙ ſic:qꝛ cũ eodẽ pꝛetio [...]
ſuccedat i locũ vẽditoꝛis res de[…]
eã tranſire cũ ſua cauſa ⁊ cũ ſuo one[…]
l.alienatio.ff.de cõtrahen.emp.⁊ ven[…]
et.l.traditio.§.j.ff.de acquiren.re.do[…]
l.ſi debitoꝛ.C.de diſtrac.pigno.⁊.l.ſi[…]
diũ.ff.de euic.⁊.l.via cõſtitui.§.ſi fu[…]
ff.de ſerui.ruſti.pꝛedi.Secundo qꝛ hy[…]
potecato fit authoꝛitate legis.l.lex [...]
ctigali pꝛedio dicta.ff.de pig.ſimi[…]
ſeruit⁹ imponitur authoꝛitate legis [...]
no.in.l.iij.ff.de ſerui.titu.generali.[…]
videt̃ ꝙ dñs habeat ſeruare talẽ [...]
tutẽ et talẽ hypotecã.Uos deter[…]
bitis totũ cõtrariũ qꝛ cũ iure pꝛe[…]
nis feudũ deuoluatur ad dñm e[…]
ſcit ſeruitus et hypoteca qꝛ lꝫ va[…]
in ſui pꝛeiudicium potuerit onu[…]
nere.l.⁊ in pꝛouinciali.C.de ſer.⁊ aq[…]
in pꝛeiudicium dñi non potuit tal[…]
imponere.text.eſt valde not.in.c.j.[…]
ergo.in titu.de inueſtitura.de reb.[…]
fac.Et ita determinat Joannes b[…]
chus de marſilia in ſumma ſua fe[…]
in titulo quib⁹ modis feud.amit.in[…]
ſed nunqd ſeruitutẽ.⁊ ita etiam vo[…]
docto.in.d.l.⁊ in pꝛouinciali.Et pꝛo iſta
ſñia facit quia reſoluto iure datoꝛũ re-
ſoluat̃ ius acceptoꝛũ.c.j.§.rurſus.in ti.
de cõtro.inueſti.⁊.d.l.lex vectigali pꝛe-
dio dicta.et ita etiam tenuit Jo.rey.in
d.c.imperialeꝫ.§.p̃terea ſi quis maioꝛ.
in titu.de pꝛohi.alie.feud.per Fede.Ad
ar.ſupꝛa in contrarium facta rñdebitis
⁊ pꝛimo dum dicebat̃ ꝙ res tranſit cuꝫ
ſua cauſa ⁊ cum ſuo onere rñdebitis ꝙ
hoc eſt verũ qñ trãſit iure pꝛiuati puta
qꝛ dñs ſimpliciter ⁊ directo emit rẽ feu
dalẽ a vaſallo.ſed nos loquimur quãdo
feudum peruenit ad dñm vt dñm iure
ſui dominij quo iure habet ius retẽtio-
nis et pꝛelationis vt dixi et iſto caſu in
ipſius pꝛeiudicium non potuit imponi
ſeruitus vel hypoteca conſtitui in re
feudali.Ad ſecũdũ ar.dum dicebam ꝙ
hypotecatio et impoſitio ſeruitutis fit
aut.l.ego rñdeo fateoꝛ.⁊ ideo dũ res feu
dalis ſtat apud vaſallum illa ſeruitus ⁊
hypoteca tenet.ſed qñ feudũ peruenit
ad dñm vt dñm tũc extinguit̃ illa ſerui
tus et hypoteca qꝛ reſoluto iure dato-
ris ⁊c.De hac materia habet̃ per Ber-
tran.capꝛio.et Jac.de bel.in.d.§.qd er-
go.et in.d.c.j.§.rurſus.Barto.autẽ in.l.
diem.ff.de aqua plu.arcen.in articulo
pꝛedicto vtrũ reſoluto iure datoꝛis re-
ſoluitur ius acceptoꝛis ſic diſtinguit ꝙ
qñqꝫ ius datoꝛis reſoluitur de neceſſi-
tate maxime ex pꝛouiſione legis ⁊ tunc
reſoluto iure datoꝛis reſoluit̃ ius acce
ptoꝛis.l.iij.§.ſed marcellus.ff.de in diẽ
adiec.idẽ ſi facto vaſalli nõ oꝛdinato.d.
l.lex vectigali.ſecus ſi facto vaſalli ad
63 hoc oꝛdinato.d.l.bñ.in.§ pign⁹.¶ †Et
aduerte qꝛ q̃uis vaſallus imponat ſer-
uitutẽ in re feudali non tñ ꝑ hoc meret̃
perdere feudũ:qꝛ vt dixi ſupꝛa ſolũ ſibi
pꝛeiudicat nõ aũt dño:ita dicit Jac.al-
ua.in.d.§.quid ergo.qð notetis.¶ Uos
limitabitis cõcluſionẽ p̃dictã ꝓcedere
videlicet qñ dñs non tenet̃ ſeruare ſer-
uitutem impoſitã per vaſallũ in re feu-
dali.ſ.qñ feudum reuertit̃ ſeu deuolui-
tur ad dñm vt dñm ſecus ſi reuerteretur
ad eum vt pꝛiuatum veluti qꝛ vaſallus
donaſſet feuduꝫ ipſi dño vel inſtituiſſet
dñm heredem in illo feudo.nã tũc dñs
bene tenetur ſeruare ipſas ſeruitutes
ar.l.ex qua ꝑſona.ff.de re.iur.et ita de-
terminat Jo.rey.in ſuo cõpẽdio feudo.
in.c.imperialẽ.§.habito circa xx.col.al-
legat not.per Pet.de bellaper.in.l.iij.
ff.de ſerui.ti.generali bene faciunt not.
in.l.⁊ in pꝛouinciali.ff.de ſerui.et aqua.
¶ Per pꝛemiſſa infert̃ ad affrãchimen-
ta que faciunt aliqñ vaſalli hoibus ſuis
qꝛ ſi feuduꝫ poſtea reuertat̃ ad dñm vt
dñm:certe dñs nõ tenebit̃ ſeruare illa
affranchimenta ꝑ regulã pꝛedictam qꝛ
reſoluto iure datoꝛis ⁊c.et ita in ꝓpꝛijs
terminis determinat Jo.rey.in.d.§.ha-
bito.in illa.xx.col.vbi dicit ꝙ cũ quidaꝫ
vaſallus hominibus ſuis remiſiſſet cer
tum auxilium ſibi debitũ de certis ho-
minibus armoꝛum equitibus et poſtea
feudum fuiſſet deuolutũ ad dñm ſupe-
rioꝛẽ fuit determinatum ꝙ dñs nõ tene
bat̃ ſeruare illam remiſſionem ſeu illud
affranchimẽtũ ⁊ ad hoc allegat ſpãliter
tex.in.d.c.imperialẽ.§.p̃terea.⁊ in.§.cal
lidis.in verbo libere reuertat licet glo.
ibi aliter intelligat illum tex.Ego addo
vobis Bal.concoꝛ.in.l.fi.§.ſed qꝛ noſtra
maieſtas.in fi.C.cõia de leg.vbi dicit ꝙ
quidã miles tenens feudũ a dño aliena
uerat certos hoies illius feudi:deinde
euenit caſus ꝙ feudũ fuit reuerſum ad
dominũ determinat ꝙ illa alienatio nõ
pꝛeiudicabit dño ꝑ.d.§.rurſus.in.c.j.in
ti.de cõtro.inueſti.Et eſt optimus text.
in.c.j.§.preterea.in tit.q̃ mo.feud.amit.
nã ſm Bal.in loco.ſ.pꝛime allegato il-
le q̃ omnino non habet liberũ dñiũ non
põt libere alienare ſed ſolũ cũ qualita-
te ⁊ cõditiõe ſua addite etiã ad paſſum
de affranchimento in.l.lex vectigali.
64 ¶ †Sed an qñ feudũ aliqua de cauſa
reuertit̃ ad dñm teneat̃ ipſe dñs ſolue-
re debita vaſalli.Cõcludite ꝙ non qꝛ ẽt
agnatus qui ſuccedit agnato ſolũ in bo
nis feudalibus nõ tenet̃ ſoluere debita
agnati defuncti.text.eſt ad literã in.c.j.
in titu.an fil.vel agna.ergo eadẽ ratio-
ne nõ debet teneri dominus.⁊ ita nota
biliter determinat Jaco.alua.in.d.c.j.
in.§.qui ergo.circa fin.eo.in titu.de in-
ueſti.de re.alie.fac.qð notetis ꝑpetuo.
65 ¶ †Nũc quero vtrum qñ dñs inueſtit

vaſallū vel renouat ſibi inueſtituram
poſſit ipſe dñs in renouatione inueſti-
ture vel in prima inueſtitura appone-
re aliqua pacta inſolita veluti ꝙ ipſe
vaſallus teneat dñam ad miſſam aſſo-
ciare in diebus feſtiuis vel vaſall⁹ vult
ꝙ in inueſti. apponant pactū ꝙ etiā fe-
mine ſuccedant in ipō feudo ſicut maſ-
culi. Concludit ꝙ talia pacta inſolita
que ſunt contra regularē naturā feudi
bene poſſunt apponi in inueſtitura ad
hoc allego vobis tex. in. c. j. in. §. fi. in ti.
q̄d ſit inueſtitura in vſi. feu. bene facit
c. j. in fi. in ti. qui. mo. feu. ami. ⁊ in. c. j. in
ti. de nat. ſuc. fue. In dubio tñ conceſſio
feudi intelligit. facta ſm ꝓpriā naturā
feudū ⁊ ſm regulares ꝯſuetudines feu-
dorū. d. §. fi. ⁊ ſolita bene preſumunt ap
poſita in inueſtitura nō autē inſolita. l.
fin. in ỽbo quotidiano vſu. C. de fideiuſ.
⁊. c. cū. M. ferrarienſis extra de conſti.
alleganti ergo pacta inſolita. incumbit
onus ꝓbandi vt volunt oēs docto. in. d.
§. fi. ⁊ per illū tex. in tantū ꝙ Jac. de bel-
ui. Bal. et Aluaro. in. d. §. fi. dicunt ꝙ al-
legati talia pacta inſolita et extranea
fuiſſe apposita in inueſtitura non debe-
ret deferri iuramentū in ſupplementū
probationis ꝙ nunꝗ̄ extat memoria.
66 ¶ † Item notetis in hac materia ꝙ ſi
oriat dubietas ſuper cōceſſiōe feudoꝝ
talis dubietas eſt relinquēda interpre-
tationi cōſuetudinis vt ſic ſm cōſuetu-
dinē ⁊ ſimplicē naturā feudoꝝ intelliga
tur facta cōceſſio ꝑ dñm ⁊ vaſallū ad id
ſe obligaſſe ſiue ſit dubietas iuris ſiue
facti. l. quod ſi nolit. §. quia aſſidua. ff. de
edil. edic. ⁊. d. l. fi. C. de fideiuſ. Ita voluit
Jaco. de bel. ⁊ Bal. ⁊ oēs in. d. §. fi. ¶ Sꝫ
ponamus qꝛ dixi ſupra pacta etiā inſo-
lita poſſe apponi in inueſtitura feudi ꝙ
etiā eſt de mente Bald. in. l. poſt certi. C.
de liberali cau. vbi dicit ꝙ natura feu-
di pactis auget et minuit allegat. l. ij. C.
de iure emphi. debet limitari niſi talia
pacta ſint cōtraria diſpoſitioni iuris cō
munis. l. pacta que contra. C. de pact. et
l. iuriſgen. et. l. ſi vnus. §. et generaliter.
67 ff. de pact. ¶ † Sed an in inueſtitura
poſſit dominus apponere pactū ꝙ va-
ſallus teneat pulſare coram dño de cy-

thara vel alio inſtrumento. Andre. de
yſer. ⁊ Jaco. alua. in. d. §. fi. i ti. q̄d ſit in-
ueſtitura. determinat ꝙ ſic dummodo
hoc fiat ob aliquā honeſtā ⁊ iuſtam cau-
ſam alioquin hiſtrionibus nō eſt lici-
donare. c. donare. lxxxvj. diſtin. ¶ Qu-
aūt ſi vaſallo obligato ad pulſandū ve-
ad ſociandū dominā diebus feſtiuis
perueniat aliqua dignitas. ita ꝙ non
ei honeſtum hoc facere an erit tunc ex-
cuſatus Jac. alua. in. d. §. fi. determi-
ꝙ ſic per. l. ij. C. vbi ſena. vel cla. Idem
etas vaſalli nō pateret. l. ij. de fun. pa-
xj. Idem ſi ſuperueniret infirmitas
arboribus. §. de illo. ff. de vſufru. debe
enim ſeruitiū eſſe cōueniens vaſallo
cōſiderat ex etate et dignitate et vale-
dine ⁊ an eſſet ſibi magnum incom-
dum hoc facere vel ignominia vel
inhoneſtum. Ad hoc allegabitis. l.
tron⁹ qui. ff. de operis liberto. ⁊. l. c-
eo. ti. ⁊. l. nepos ꝓculo. ff. de verbo. ſi-
et. l. ſi cū dies. §. pe. ff. de arbi. l. fin. C.
oper. liber. ⁊. l. ꝙ ex libera. C. de oper.
ber. ⁊. l. ſi locus. ff. de iudi. ⁊. l. ſi in fundo
ff. de vſufruc. Aduertite tñ qꝛ in
predictis vaſallus tenetur ſeruire per
ſubſtitutum per. l. ad ſimilitudinem. C.
de epiſco. ⁊ cleri. ⁊ per. l. fi. C. de princi-
68 bus agent in rebus. lib. xij. ¶ † Sed
ſi in inueſtitura ſit appoſitum aliquod
pactum impoſſibile vel probroſum. C-
cludunt prefati domi. in. d. §. fina. ꝙ
tale pactum vitiabitur inueſtitura. qu-
le pactum appoſitum in cōtractu vit-
ipſum contractum. l. non ſolum. ff.
actio. ⁊ obligatio. ⁊. §. ſi impoſſibile
69 ſitu. de inuti. ſtipula. ¶ † Sed pon-
ꝙ in inueſtitura ſit appoſitum ali-
pactum turpe vel probroſum ⁊ ni-
minus dñs tradidit poſſeſſionem fe-
vaſallo an vaſallus poterit illud reti-
re an dñs ỽo repetere. Andr. de yſer.
d. §. fi. dicit ꝙ vaſallus poterit tale
dum retinere mouet quia in pari cau-
turpitudinis eſt melior cōditio poſſi-
tis. l. iij. ⁊. l. iiij. ⁊. l. pe. ff. de condi. ob
cauſam. Et licet ab iſta opi. non eſſet
cedendum: taman ego reddo dubita-
ſimam per. l. ſi militem. C. de condi.
turp. cauſam. Item quia licet ex par-

vaſalli verſetur turpitudo tñ ex parte
domini non verſat aliquo ergo domin⁹
debet poſſe repetere per condi. ob. cau.
facit quod habet in. c. qui venatoribus.
lxxxvj. diſtinctio. dicit tñ eleganter Ja-
cob. de ardizo veronenſis in ſua ſum-
ma feudorum in ti. qui. mo. feu. acq. ſub
rubricella. de feudo. quod datur ad cer-
tum ſeruitium ꝙ qñ dñs in inueſtitura
apponit aliquod pactum illicitum. va-
ſallus loco illius pacti illiciti tenet ad
aliquod licitum ne iſtud totum cedat ſi-
bi lucrum. ar. l. legatum. ff. de vſufruc. le
70 ga. ꝙ notetis. ¶ † Item addite ꝙ poſtꝗ̄
eſt confectum inſtrumentum inueſtitu-
re nō pōt dñs inuito vaſallo nec econ-
tra vaſallus inuito domino apponere
aliquod pactum inſolitum argu. l. fin. C.
arbi. tutel. ⁊. l. eum ſatis. §. caueant. C. de
agri. ⁊ cenſi. li. xj. Et ideo dicit Spec. in
titu. de feu. §. quoniam ſuper homagijs
ꝙ in homagijs nō debet induci aliqua
nouitas. optime facit quod no. Bald. in
c. j. in. verbo ſicut domino. in titul. qua-
li. vaſal. iura. debe. fide. et ad propoſitū
dicit eleganter Bald. et ceteri ſequun-
tur in. c. j. in fin. colum. in titulo de feud.
guar. et gaſtal. in vſi. feud. ꝙ ſi ꝑ impreſ-
ſionem vel errorem recognitio feudi ſit
facta aliter quam more ſolito talis re-
cognitio nocebit poſteris ꝙ dictū tene-
71 te menti. ¶ † Sed reſtat querere pona-
mus ꝙ dominus faciat pactum cum va
ſallo. ꝙ non poſſit ſibi dñs auferre feu-
dū ꝓpter aliquā felloniā ſeu ingratitu-
dinē an tale pactum vallebit. videt pri-
ma facie dicendū ꝙ ſic. qꝛ nō habemus
ꝙ verba cōtractus ſunt ſubtiliter cōſi-
derāda. § nos igit ibi ſubtiliter conſide-
ratis in aut. de reſti. ⁊ ea que parit in xj.
menſe. ⁊ text. in. c. ſi cui militi. titu. de ca
pi. cora. dicit hec verba tenorē inueſtitu
re cōſiderantes ⁊ vim verborum ac ſen-
ſum partium intuentes. Ad idem opti-
me facit tex. in. l. ij. §. ſi cōueniunt. ff. de-
poſiti. In cōtrariū facit qđ no. Spec. in
tit. de dona. in. §. j. ver. quid ſi actum eſt.
Ego reperio iſtā concluſionē in indiui-
duo tangi ꝑ Bal. in. j. ⁊. ij. q. ff. de re. diui.
vbi dicit ꝙ qñ fellonia commiſſa per va
ſallum eſt crimen ſeu delictū tunc tale

pactum nihil valet: qꝛ daret materiam
delinquēdi cōtra. l. cōuenire. ff. de pact.
dota. ⁊. l. ſi vn⁹. §. igitur nulla. ff. de pac.
¶ Sed ſi eſſet qđ exhibende reuerentie
bene valeret: qꝛ reuerentia que debetur
iure cōtractus non aūt ratione perſone
bene pōt pacto remitti. allegat. l. ſi q̄s
crediderit. ff. de pact. Idē Bald. in. c. j. in
ij. col. in ỽbo porro. in ti. de feudo guar-
die ⁊ caſtel. arguit ad patrem ⁊ tandem
videt concludere ꝙ ſi eſſet ingratitudo
cōtractus veluti qꝛ vaſallus intra tpa
debita nō petijſſet inueſtituram vel nō
preſtitiſſet ſeruitia tūc ſm eum valebit
pactum ⁊ remiſſio. Nam ſm eū iſta re
miſſio ſeruitiorum eſt modificatio obli-
gationis naſcentis ſi vero eſſet ingrati-
tudo delicti tale pactū remiſſiuuꝫ nihil
valeret. d. §. igit nulla. ⁊. d. l. conuenire.
Ad ꝓmiſſa vide Jo. an. in addi. ad Spe-
cu. in rub. extra de feu. in quadam ad-
di. incipiente extat. vide etiam Jacob.
alua. in. d. c. j. §. fi. in ti. quid ſit inueſtitu-
72 ra. ¶ † Addite ꝙ nō tñ valeret pactum
appoſitū inueſtitura ꝙ pater ꝑdat feu-
dum ꝓpter delictū ſui filij: qꝛ pena im-
ponenda eſt delinquenti ⁊ non obediē-
ti ꝓpter delictū tertij. ita dicit Bald. in
l. j. circa. iiij. col. de his que pene no. alle
gat tex. in. l. pater fa. teſtamēto. ff. de he-
re. inſtit. ¶ Sed an valeret iſtud pactum
ꝙ iuramētum fidelitatis nō preſtitū nec
ꝓpter alia ſuitia vaſallitia nec propter
aliud quicquam ꝓpter quod feudum
perdi ſoleat vaſall⁹ nō priuet feudo. ſꝫ
teneat incertā penā pecuniariaꝫ dicite
tale pactum valere. ita ꝙ ꝓpter aliena-
tionē feudi irreq̄ſito dño factā vaſallus
nō amittet feudū. ita tꝫ Joā. and. in ad-
di. ad Spe. in rub. de feu. ⁊ in. l. j. §. ſi cō-
ueniat. ff. depoſiti. ⁊ in. c. j. in ti. de feu. nō
haben. ꝓpri. na. feu. et hāc ſniam ſequit
73 Alua. in. d. §. fi. ¶ † Dubitat etiā an va-
leat hmōi pactū appoſitū in inueſtitu-
ra. ſ. ꝙ vaſallus ad nullum ſeruitium te
neatur. concludite tale pactum valere
per text. in. c. j. §. nulla. alias in. c. nulla.
in titulo. per quos fiat inueſtitu. et per
text. cū gloſ. magna in princi. in. c. fine. in
titul. de capi. qui curiam vendi. Addite
tamen ꝙ tale feudum eiſdem modis

et cauſis ⁊ culpis amittet̃ per vaſallū ſi-
cut ⁊ reliqua feuda. Ita dicit Andre. de
yſer. in. c. vnico qḋ incipit Obertus. in
tit. in qui. cau. feu. ami. Et hoc dictū ſeq̃
tur et commendat Alexan. de imo. i ſuo
conſil. xxx. in vlti. colum. in primo volu.
74 ¶ † An aūt qñ alicui vaſallo concedit̃
feudū ꝑ hec verba cōcedo tibi talē rem
in feudū nobile gentile ⁊ francum talis
vaſallus ⁊ eius ſucceſſores erunt aſtri-
cti p̄ſtare dn̄o ſacramentum fidelitatis
Jo. an. i addi. ad Spe. in rubr. de p̄ſcrip.
in pe. ⁊ in fi. col. determinat ꝙ ſic qꝛ licet
tale feudū ſit francū a ſeruitiis tñ non
erit liberū neq̃ franchū in his q̃ ſunt de
natura ⁊ forma curiali fidelitatis quod
dictū notetis poſſet tñ dn̄s expreſſe pa
ciſci ꝙ ipſe vaſallus nō teneat̃ preſtare
iuramentū fidelitatis. d. §. nulla. ¶ Itē
ſi princeps ꝯcedat ſeu donet alicui vnū
caſtrū cū pleno ⁊ omnimodo dn̄io dire
cto ⁊ vtili nihil ſibi reſeruando nec ap-
pareat aliqua mentio ipſius vaſalli ta-
lis donatio nō valebit ꝑ ea q̃ vult Bal.
in ꝓemio feudo. in ℣. expedita diffinitio
ne ⁊ eſt de mente eiuſdē Bal. in cōmēto
pac. cōſtan. in verbo ſucceſſorum. Et ita
voluit Jo. de imo. in rubrica. ff. de verb.
obli. ⁊ Alex. in. l. filio quē pater. ff. de li-
be. et poſthu. et atteſtat̃ ſe ita cōſuluiſſe.
75 ¶ † Uidendū eſt etiā nunq̄d qñ vaſalli
iurauerūt fidelitatem alicui comiti vel
baroni poſſit ipſe comes vel baro ipſis
vaſallis ſuis iponere collectā Spe. tit.
de feu. §. quoniā. quaſi ad fi. illi⁹. §. in ℣.
⁊ no. ꝙ vaſalli comitū ⁊ baronū dicit ꝙ
vaſalli dn̄orū tenent̃ eis ſeruire in ſex.
Primo pro exercitu imperatoris. Secū
do ꝑ correra. i. qñ imperator facit trāſi-
tū ꝑ illū locū. Tertio pro filia maritāda.
Quarto pro militia pro ſe vel filio ſuo.
Quinto pro captiuitate ipſius domini.
Sexto ⁊ vltimo pro terra quā vult ip̄e
comes vel baro acq̃rere. Pro parte cō-
traria ꝙ comes vel baro vaſallus ſuis
nō poſſit imponere collectā ſeu taliā ad
duco Bart. l. i. §. i fi. col. C. de excu. mune.
lib. x. vbi dicit ꝙ illi quib⁹ cōcedunt̃ ca
ſtra ſub regimine ⁊ ꝓtectiōe ⁊ cū mero
mixto imperio ⁊ cū oīmoda iuriſdictiōe
nō poſſunt ſubditis taliā ſeu collectam

imponere. ⁊ ideo dicit ꝙ in capitulis fe
ter archiep̄m mediolanen. ex vna pa
te. ⁊. M. de vbaldis ex altera dictū fu
ꝙ caſtra occupata per ipſos de vbald
remanere deberēt ſub eorū regimine
ꝓtectione ⁊ cū mero et mixto imperi
Et tamen propter hoc hominib⁹ illo
caſtrorū non poterūt iponere collect
ibi declarat q̄d importāt iſta verba ſu
regimine ⁊ ꝓtectione. Scḋo ꝓ hac pa
te adduco Bal. in. l. cum multa. in fi. co
C. de bo. q̄ lib. vbi q̄rit an dn̄s ꝓ ſua n
ceſſitate poſſit vendere rē ſui vaſalli
arguit ꝙ ſic qꝛ q̄ ipſi⁹ vaſalli ſūt et co
eſſe cognoſcant. l. ij. et fi. C. in q̄. cau. co
ni cenſiti dn̄os acc. poſ. lib. xj. Tandē
cit contrariū eſſe veri⁹ qꝛ dn̄s non p
ſubditis ſuis imponere collectā. ſi
ob. iura proxime allegata qꝛ intelli
q̄ ad protectionē et defenſionem nō
q̄ ad exactionem tallearū qꝛ cū talis
actio tallearū ſit de regalib⁹ comp
ſoli principi. l. placet. C. de excu. mu
lib. x. et. l. j. C. de ſuꝑindictis. eo. lib. A
dit ibidē ꝙ in eadē ſnīa fuit Ricar
liū. q̄ dicebat hoc eē multū notād
tio pro hac parte adduco Bald. in
qb⁹. C. de fideicom. liber. vbi dicit ꝙ d
terrarū nō poſſūt ſubditis ſuis impo
re angarias ſeu collectas niſi ex con
tudine vel conuentione. nam ſm cū
terminat ſeruitia ſuis finib⁹ debēt e
cōtenta. allegat arch. in. c. dilecto. ex
de offi. archi. ⁊. l. cū ſatis. §. caueāt. C.
agri. ⁊ cē. li. xj. Et idē Bal. in. l. ex. hoc
re ad fi. co. ff. de iuſti. ⁊ iur. q̄rit de tal
vtrū qñ princeps ſubditis ſuis imp
collectam inducat̃ obligatio natu
ipſe reſpondet ꝙ ſi illa impoſitio c
cte cōcernit publicam neceſſitatem
bene inducit̃ obligatio naturalis ſe
ſi cōcernat effrenatā volūtatem p
pis. Subiicit ibidē ꝙ olim ruſtici im
ratori nō ſoluebāt niſi modicū ce
xxvj. denarios pro quolibet capite
fumante. Et ita vult gloſ. in. l. ager. §
ff. de verbo. ſigni. Hodie vero ſm Ba
ꝓh dolore principis ſanguinē popu
rū exhauriūt expellant excoriant et v
precariū dimittunt ſpiritū. Albe. de r
ſa. i rub. ff. de mune. ⁊ ho. circa. vij. cha
dicit bec

uerba hodie ꝑꝑ lōgā vacationē
imperij Reges comites barones et alij
dominātes ⁊ crudeles tyranni ſubditis
ſuis imponunt collectas ꝓ libito volun
tatis nulla etiā neceſſitate vel vtilitate
vrgente nedū laicis ſed etiā eccleſiis ⁊
eorum bonis maxime in Italia que ſm
eū nulla lege nulloq̄ ordine gubernat̃.
In iſto puncto cōcludo ꝙ nobiles domi
ni terrarū non pn̄t ſubditis ſuis impo-
nere collectā niſi hoc ius habeāt ex con
ſuetudine vel ex pacto ſeu cōuentione.
De hoc vltimo nō eſt dubiū. l. j. §. ſi ꝯue
niat. ff. depoſiti. Non eſt etiā dubiū qḋ
ex ꝯſuetudine poſſunt acq̄rere ius colle
ctandi vt vult Alber. de roſa. in rub. C.
que ſit long. conſue. in. xj. char. ⁊ ꝯfirmo
qꝛ in huiuſmodi collectis attendit̃ ꝯſue
tudo. Ita dicit Bal. in. l. j. C. de mulier.
⁊ in quo loco. ⁊ idē Bart. in. l. ij. C. de in-
col. li. x. in tātū ꝙ ipſe Bal. in. l. vnica. C.
de auro coronar. li. x. dicit no. ꝙ vꝫ ꝯſue
tudo ꝙ forenſes q̄ poſſidēt prelia in alie
no territorio teneantur ad cuſtodiam ſi
cut incolle illi⁹ loci. Predicta ꝓcedunt
maxime ſi eſſet conſuetudo collectan-
di vſitata ꝑ tempus cuius initij memo
ria non extat in ꝯtrium qꝛ tunc haberet
vim priuilegij. c. ſuꝑ q̄buſdā. §. p̄terea.
extra de verb. ſigni. ⁊. l. hoc iure. §. duct⁹
eque. ff. de aqua. quoti. et eſti. Ceſſanti-
bus autē cōſuetudine ⁊ conuentione in
ſecreto iuris tenet̃ ꝙ nobiles dn̄i terra
rū nō pn̄t ſubditis imponere collectā.
Ad premiſſa videatis Alexā. de imo. in
ij. col. in con ſi. xxxv. Redeo nunc ad id qḋ
determinat Spe. in tit. predicto de feu.
§. qm̄. ℣. et not. ꝙ vaſalli comitum: et re-
perio Roffredum in ſumma in ti. de vil
lanis. ⁊ in ti. ſacramētū cuiuſlibet vaſal-
li. i. §. iſte. ergo tenete opi. ſpec. in. d. §. no
tat. Eādē opi. tenuit Joā. blā. de marſi.
in ſua ſumma in ti. q̄. mo. feu. amit. circa
iiij. char. i. §. erūt aūt. ſequit̃ opi. ſpec. ꝯ.
allegatā ⁊ eā cōprobat ꝑ multa iura ex-
cipit tñ caſum de militia: qꝛ in illo caſu
tenet ſubditos nō teneri ad illā expēſā
cōtribuere qꝛ dn̄s militiā aſſumit ꝓ libi
to volūtatis: vnde cum voluntarie hoc
faciat nō eſt ſibi ſubueniendū. l. ij. §. ſi q̄s
cum poſſit. ff. ſi q̄s cau. l. ſi fideiuſſor. §. ſi

neceſſaria. ff. qui ſatiſda. cog. Et pleni⁹
tractat ipſe Jo. blan. hāc materiā quam
viderim ſcriptum ab alio. Sed Petrus
Jacobi in ſua ſūma in titu. de cauſis ex
quibus vaſallus q̄tum eſt de iure ſcri-
pto ⁊c. In. §. audiui. expreſſe tenet con-
tra opi. Spec. et ſequacium dicens iſta
non ꝓcedere de iure nec iuſta ſeu ratio
nabili cōſuetudine imo dicit ꝙ illi qui
iſta ſcripſerunt malū exēplum prebue-
rant ad ſubiugandum pauperes ſubdi-
tos. Et ꝯ opi. Spe. addit tex. in. d. l. cum
ſatis. §. caueant. C. de agri. ⁊ cenſi. lib. xj.
vbi tex. dicit ꝙ dn̄s ſubditis ſuis nō dꝫ
inferre moleſtiā in iponēdo eis colle-
ctas neq̄ in angariādo eos niſi ad ſoli-
ta. item dicit ꝙ opi. Spe. ⁊ ſequaciū nō
ꝓbat̃. l. ergo hoc dicere non debem⁹. l.
illā. C. de col. Addite ꝙ Jo. an. in addi.
ad Spe. in. d. ℣. ⁊ nota ꝙ vaſalli comitū
dicit nonnullos tenuiſſe cōtra determi
nationem Spēc. maxime in. iij. iiij. ⁊. vj.
caſibus. Nā circa ſubſidiū ad filiā ma-
ritandā dicit ꝙ illi tenētes opi. ꝯtrariū di-
cūt ſe nō videre quare Spe. ita dixerit:
nā mater nō tenet̃ dotare filiā vt habe-
tur in. l. mater. C. de iure do. Itē frater
nō tenet̃ dotare ſororē. l. cū plēs. §. pe.
ff. de admi. tut. ergo multominus ſubdi
tus dꝫ teneri ad maritādū filiā dn̄i. Itē
qꝛ officiū paternū eſt dotare filiā. l. fi. C.
de do. ꝓmiſ. ⁊. l. q̄ liberos. ff. de rit. nupt.
⁊. l. obligamur. §. lege. ff. de ac. ⁊ oblig. ſi
ergo eſt offm̄ paternū certe vaſall⁹ ſeu
ſubditus non dꝫ ad hoc teneri. Addite
Bal. in. c. j. §. ſiſr. in tit. de capi. cora. vbi
ꝑ illū tex. dicit ꝙ vaſalli nō tenent̃ p̄ſta-
re adiutoriū dn̄o ſuo qñ maritat filiam
ſuā niſi ſuꝑ hoc eſſet ſp̄alis cōſuetudo:
nā cū ille tex. in. §. ſiſr dicat vaſallos te
neri ad p̄ſtādum adiutoriū in illo caſu
exp̄ſſo in illa litera certe bene ſequit̃ ꝙ
in aliis nō debent teneri. ar. l. fi. de poc.
quē ſuꝑ dote. Hāc eandē opi. tenuit
Pau. de ca. in. l. fi. C. de ſtatu. et imagi. et
in. l. neminē. C. de ſac. ſan. ec. in quibus
locis dicit ꝙ qñ dn̄s hꝫ ſupportare ali-
qua onera: puta on⁹ maritādi filiam vel
aliud onus dꝫ hm̄ōi on⁹ ſupportare de
ſuis bonis nō aūt in hoc grauare ſubdi
tos. Itē ſuꝑ caſu de quo loquit̃ Spe. l.

qñ dominus vult acquirere terrã quo
caſu dicit Spe.vaſallos ⁊ ſubditos te-
neri p̄ſtare adiutoriũ dño.Jo.an.in ad-
di.p̄dicta refert nõnullos tenuiſſe ꝯriũ
mouent̃ ꝑ tex.in.c.lꝫ vaſallus.in ti.ſi de
feu.defũc.fue.ꝯtro.in lib.feu.vbi tex.di-
cit ꝙ lꝫ vaſallus habeat pecuniã ⁊ ſciat
dñm idigere vt ſoluat ſuo creditori cui
ꝓmiſit ⁊ iurauit ſoluere tñ nõ tenet̃ ipſe
vaſallus ſubuenire dño ⁊ lꝫ non ſubue
niat tñ non priuabit̃ feudo.Si ergo va-
ſallus nõ tenet̃ hoc caſu ſubuenire dño
nec ſoluere debita dñi multominus dꝫ
teneri p̄ſtare ſubſidiũ dño qñ vult eme-
re terram.Addatis ad p̄miſſa ꝙ Hoſt.in
ſumma in ti.de immu.eccle.§.j.incipi.a
q̄bus muneribus paulopoſt prin.illius
§.ſequitur opi.Spe.in.d.§.qm̃.ꝟ.⁊ nota.
mouet̃ qꝛ homo cuilibet indigẽti tenet̃
ſubuenire ex precepto dñico.c.nõ ſatis.
lxxxvj.diſtin.et.c.j.extra de cõmo.ergo
multomagis vaſalli ⁊ ſubditi tenentur
ſubuenire dño in.vj.caſib⁹ ſuperi⁹ reci-
tatis ⁊ ſubdit Hoſt.ꝙ generalis conſue
tudo quaſi vbiq̃:ita ſeruat Ja.alua.in
prealleg.c.j.§.ſimiliter.in fi.col.in tit.de
capi.cora.In primis refert Bal.ibi te-
nere ꝙ in caſib⁹ predictis vaſalli nõ te-
nent̃ p̄ſtare auxiliũ dño niſi ſuꝑ hoc ſit
ſpālis ꝯſuetudo.deinde ipſe Jac.de hac
materia ſe remittit ad no.ꝑ Spe.et Jo.
an.in addi.ad.d.§.qm̃.ver.⁊ not.Remit-
tit etiã ſe ad no.ꝑ Roffre.i libellis ſuis
⁊ ad Ja.de ardizo.i ſua ſumma feu.in ti.
quali.vaſal.iura.debe.fide.ſub rubricel-
la ſi ⁊ nihil aliud clare determinat circa
premiſſa Jo.rey.in.d.c.imperialem.§.ſi-
militer.in.xviij.⁊.xix.col.in ti.de pħi.feu.
alie.ꝑ Fede.reaſſumit ſigillatim dicta
Spe.in.d.ver.⁊ nota.Et in primis cir-
ca ſubſidiũ qd̃ p̄ſtat̃ corredo imꝑatoris
vel regis dicit ꝙ illud eſt auxiliũ qd̃ p̄-
ſtat̃ ꝓ expenſis qñ princeps tranſit per
aliquẽ locũ ⁊ vltra cõſuetudinem dicit
hunc caſum iurib⁹ poſſe comprobari qꝛ
videm⁹ ꝙ epī qñ ꝓcurant papa vel le-
gatus eis põt ꝓ tali impẽſa imponere
ſuis clericis charitatiuũ ſubſidiũ.c.cũ
inſtrumentũ.⁊.c.ꝓcuratores.de cenſi.et
c.accedẽ.⁊.c.cum ex officiũ.de preſcript.
Item auxiliũ qd̃ preſtat̃ ꝓ exercitu im-
peratoris vel regis eſt ſm̃ Jo.rey.qu
preſtant̃ aliqua ꝓ victu ⁊ ſuccurſu
tra cõſuetudinẽ dicit hoc iure prob
primo per.l.neminẽ.⁊.l.placet.C.de ſa
ſan.ec.Jtẽ ꝑ.l.ij.C.d curſu.publi.lib.
76 ¶ †Circa aliũ caſuz ſcilicet marita
filiarũ dicit ꝙ de cõſuetudine vaſalli
ſubditi tenetur in hoc preſtare auxi
⁊ adiutoriũ domino ⁊ hoc ſm̃ cũ põt
te comprobari qꝛ pater tenet̃ de nece
tate dotare filiã.l.qui liberos.ff.de r
nup.⁊.l.fi.ꝫ.de dotis ꝓmiſ.vnde vaſ
⁊ ſubditi tenẽtur preſtare ſubſidiũ d
quãdo ex tali dotatione diminuere
patrimonium ⁊ ſtatus domini.Ad
bene facit qd̃ dicit Cy.in.l.neq̃ ma
C.de iure do.vbi dicit ꝙ lꝫ mater re
lariter non teneatur dotare filiã:tam
hoc fallit quando mater eſſet opule
et diues:filia vero eſſet valde inop
hoc caſu mater tenetur dotare fili
predicta Joã.rey.intelligit ꝓceder
dominus faceret expen.puta qꝛ m
tat filiã ſec⁹ ſi fili⁹ domini ducere
rez qꝛ tunc dominus non datꝫ re
dotẽ.et ideo vaſalli ⁊ ſubditi nõ
ſibi preſtare ſubſidiũ.ad premiſſ
gat Jo.blã.de mar.in ſumma ſua
q̇.mo.feu.amit.in.§.erunt etiã p
circa caſum militie dicit ipſe Jo.re
loco ſupi⁹ allega.ꝙ ſi dñs faciat ſe
re militẽ ex neceſſitate:puta ꝓ cõ
tione bonorũ et nobilitatis ſui ge
iuxta.l.iiij.§.preſes.⁊.l.honorẽ.ff.d
ne.⁊ hono.tũc ſi ex hoc dñs effice
pauper diminueret̃ eius ſtatus
ſalli ⁊ ſubditi tenerent̃ p̄ſtare au
ipſi dño.Nã dicũt q̇dã ꝙ ꝓpter
tatẽ perdit̃ nobilitas ꝙ nõ place
humilẽ.C.de iure emphi.⁊ tex.
nobiliores.C.de cõmer.⁊ merca.
bilitas ⁊ diuitie ponunt̃ vt diuer
tie tñ pñt eſſe cã impulſiua nobili
proſunt ad magnitudinẽ ⁊ poten
vt ait philoſophus.Nil magnani
põt fieri ſine pecunia.de quo ꝑ t
l.j.C.d digni.lib.xij.Si vero neceſ
non vigeat ad aſſumendã militia
vaſalli ⁊ ſubditi nõ tenerẽt̃ p̄ſtare
liũ dño qꝛ imputet̃ ſibi ꝙ nulla ne
tate ſubſiſtẽte fecit ſe creari milit

l.item hi qui.⁊.l.qui data opa.ff.ex qui.
77 cau.mai.¶ †Circa quintum caſum vꝫ
captiuitatis dñi dicit Jo.rey.ꝙ ſi domi
nus nõ poſſet ſoluere ſuam redẽptionẽ
ſine magno ⁊ graui diſpẽdio ⁊ bonorũ
ſuoꝝ diminutiõe:tũc vaſalli ⁊ ſubditi te
nẽtur cõferre ⁊ p̄ſtare auxiliũ dño vt ſe
redimat ab hoſtibus:⁊ vltra cõſuetudi-
nẽ hoc põt iure ꝓbari:qꝛ videm⁹ ꝙ epī
ꝓpter neceſſitatẽ imponũt clicis ſuis
charitatiuũ ſubſidiũ.c.cum apl's.c.ꝓhi
bimus.extra de cenſi.⁊.c.quia pleriq̃.
de immu.ec.⁊.c.nõ min⁹.⁊.c.aduerſus.
eo.titu.Sꝫ p̄dicta intelligatis ꝓcedere
niſi domin⁹ eſſet carcerat⁹ ſeu detẽtus
ꝓpter crimẽ ſuum vel ad inſtãtiam cre
ditorũ q̇bus nõ ſatiſfacit ⁊ faciũt ipſuꝫ
dñm tenere in arreſto vel ſi iurauit ſol-
uere creditori intra certũ diẽ ⁊ incũbat
ꝑiculũ ne incurreret ꝑiuriũ.his etiã ca
ſibus vaſall⁹ nõ tenet̃ iuuare dominuꝫ
nec p̄ſtare ſibi auxilium.c.lꝫ vaſallus.in
ti.ſi de feu.defunc.fue.cõtro.⁊.c.fi.in ti.
de alie.feu.pa.ergo domin⁹ ex caſus p-
xime dictos ſi eſſet captiuus apud ho-
ſtes ⁊ inimicos ⁊ nõ poſſet ſe redimere
ſine magna diminutione ſui patrimo-
nij:certe vaſalli ⁊ ſubditi tenẽtur ſibi p̄-
ſtare auxilium.facit tex.not.in.c.j.§.ſed
etiã qui delator.ibi ⁊ cognouit dominũ
ſuũ in ti.q̃ ſit p̄ma cau.bñfi.amit.in vſi.
feudo.Aduertite tñ ꝙ hoc caſu dñs dꝫ
petere ſubſidiũ moderate charitatiue ⁊
gratioſe nõ aũt cũ violẽtia.c.vnico.circa
78 mediũ.x.q.iij.¶ †Circa ſextũ caſuz qñ
dñs fecit acq̇ſimẽtũ.i.emit aliquã ter-
rã.concludit Jo.rey.in loco alle.ꝙ ſi ac
quirit illam terrã ꝓ ſuſtẽtamẽto ſuo qꝛ
alis non bñ poſſet ſuſtinere ſtatum ſuũ
tunc vaſalli ⁊ ſubditi tenẽtur preſtare
auxiliũ ipſi dño qꝛ tenentur ipm̃ inopeꝫ
alimentare.l.alimẽta.⁊.l.fi.ff.de lib.⁊.l.
diuus claudius.⁊.l.magiſtrat⁹.ff.de in-
repatro.de quo per Spe.in ti.de feu.§.
qm̃.ꝟ.xvij.⁊ ꝑ Jac.in diſtinctionibus
ſuis feudorum ſua.vij.diſt.⁊ ꝑ Bart.in
ſuo trac.alimẽtorũ.§.q̄ro an vaſall⁹ hꝫ.
⁊ in.c.j.poſt p̄n.in ti.de no.feu.ergo ca-
dẽ rõe dñt ſibi ſubueniri qñ emit terrã
ꝓ ſuſtẽtamẽto ſuo.Mar.de laude.in.d.
c.j.§.ſimil'r.in ti.de capi.cora.ſequẽdo
opi.Bal.dicit vaſallos ⁊ ſubditos nõ te
neri p̄ſtare auxiliũ dño in caſibus pre-
dictis niſi ſuꝑ hoc ſit ſpālis cõſuetudo.
dñs Alexã.de imo in ſuis apoſtil.ſuꝑ.l.
placet.C.de excuſa.mune.li.x.dicit va-
ſallos ⁊ ſubditos teneri in caſibus p̄di
ctis ſubuenire dño qñ ex ſe non poſſet
hoc facere.allegat Alb.de roſa.ita tene
re i ſuo alphabeto i ꝟbo dñs.Ego circa
maritagiũ filiaꝝ dñi teneo opi.Specu.
Hoſt.⁊ aliorũ p̄allegatorũ quam ſēꝑ
ſequutus fui ⁊ in cõſulendo ⁊ in iudicã
do cũ aliis p̄ſtantiſſimis doc.⁊ vt vide
tis quotidie gñalis ꝯſuetudo hꝫ ꝙ va-
ſalli ⁊ ſubditi p̄ſtant adiutoriũ domino
79 qñ maritat filiã.¶ †Sꝫ reſtat vna pul-
chra dubitatio p̄ſuppoſito ꝙ de iure vł
ꝯſuetudine vaſalli vel ſubditi teneant̃
p̄ſtare auxiliũ in caſu p̄dicto an teneãt̃
p̄ſtare ſubſidiũ domino qñ maritat filiã
ſuã ſpuriã.Iſtã.q.non reperi tactam ab
aliq̄ ſcribẽte p̄terq̃ a dño Mar.de lau.
in.c.j.in ti.an apud iudi.vel curi.dñi q̄-
ſti.feu.termi.debe.vbi atteſtat̃ ſe ꝯſuluiſ
ſe ꝙ ſic motus qꝛ pſ de iure cano.tenet̃
alimentare filiã ſpuriã.c.cũ hꝫ.extra de
eo qui duxit in ma.eã quã pol.ꝑ adul.
Et id̄ etiam tenet̃ eam dotare per no.ꝑ
Barto.in.l.fi.ff.de his qui.vt indig.⁊ ꝑ
Bald.in aut.ex complexu.C.de inceſt.⁊
nefan.nup.Ego teneo totum contrariũ
qꝛ ſi domin⁹ faciat fundamẽtũ ſuꝑ con
ſuetudine generali de qua dixi.ꝫ.dico
ꝙ talis conſuetudo tanq̃ gratioſa non
debet extẽdi de ꝑſona ad ꝑſonam neq̃
de caſu ad caſum.ita inquit Innocẽ.⁊
ceteri ſequunt̃ in.c.fi.extra de offi.arc.
no.in.c.fi.extra de ꝯſue.Itẽ habeo legẽ
dicẽtẽ ꝙ pater filiam ſuam ſpuriam nõ
tenetur dotare.text.eſt no.in.l.vxorẽ.§.
pater naturalis.ff.de leg.iij.eſt bene ve-
rũ ꝙ Bald.no.in.l.neq̃ mater.C.de iur.
do.intelligit.d.§.pater naturalis.proce
dere qñ filia ſpuria nõ eſt inops vel ex
honeſto exercitio poteſt ſibi q̄rere do-
tem.Nã his caſib⁹ pater non tenet̃ eã
dotare alias ſentit ſecus eſſe.Sed q̄q̃
iſta limitatio Bald.procederet adhuc
tñ idẽ ſentio ꝙ.ꝫ.qꝛ p̄ſuppoſito ꝙ pater
teneatur eam dotare tamen non tenet̃
ei tantuꝫ donare q̄tũ filie naturali ⁊ le

gitime. Sed ſolũ tenet ad dotẽ correſpondentẽ alimẽtis ⁊ ex hoc non multũ diminueret honor et ſtatus principis. Et ideo dicerẽ vaſallos ⁊ ſubditos nõ teneri hoc caſu preſtare adiutoriũ domino. ¶ † Sed adhucupereſt alia pulchra qõ preſuppoſito ꝙ vel ex pacto vel conſuetudine vaſalli ⁊ ſubditi teneant preſtare auxilium dño qñ maritat filiã an tenebũtur qñ ipſa intrat religionẽ. Ego in .q. facti cum pluribꝰ aliis valentibꝰ doc. cõſului. ꝙ ſic mouebar authoritate Cy. Alb. ⁊ aliorꝫ doc. in aut. ſꝫ ꝗ nis. C. de rei vxo. act. vbi dicũt ꝙ bonũ eſt ar. de matrimonio carnali ad ſpũale c. inter corporalia. extra de trãſla. prela. Itẽ magis eſt curãdũ de aĩa ꝙ̃ de corpore. c. ꝑcipimus. xij. q. j. et. l. ſancimꝰ la ij. C. de ſa. ſan. eccl. ⁊ . § ſinautẽ. in aut. vt cũ. de ap. cog. Itẽ deus ops eſt nobilior omni alio viro abſqꝫ aliqua cõparatione. Si ergo ſubditi tenent ad onus maritagij. qñ filia dñi contrahit cũ aliquo matrimoniũ. ergo multomagis qñ ꝯhit cũ deo vel ſaltem tenet preſtare adiutoriũ dño in eo ꝙ eſt conſuetum dari monaſterio in tali caſu habita cõſideratione ꝑſone ⁊ onerum q̃ in ſimilibꝰ cõſueuerũt ſupportari. ⁊ ita conſului ⁊ multi alij preſtãtiſſimi doc. ſe ſubſcripſerũt pro generoſis dominis lucerne.

1 ¶ Vaſallus ad que ſeruitia teneatur domino ſuo.
2 Vaſallus inueſtitus cũ ijs verbis concedo tibi feudum liberum et francum an teneatur ſeruire domino in guerra aut ſuis ſumptibus.
3 Vaſalli an extra territoriũ dñi teneantur dñm iuuare in guerra.
4 Dñs volens acquirere nouã terrã an poſſit cogere vaſallos ſuos ad ſecum eundum.
5 Vaſalli tenẽtur iuuare dñm pro defenſione ſeu recuperatione terre ꝑprie ꝗ tũcunqꝫ etiam ſit remota.
6 Vaſallꝰ qñ teneat iuuare dñꝫ in gurra.
7 Vaſallus an teneatur iuuare dñm aliũ iniuſte ledere volentem.
8 Vaſallꝰ an teneatur iuuare dñm ſe iniuſte defendentem.
9 Bellũ qñ dicat eſſe iuſtum.
10 Inferior a principe an poſſit ꝑpria authoritate bellũ indicere.
11 Vaſallꝰ habens plures dños bellũ ge- rentes quẽ iuuabit.
12 Vaſallus vaſalli quẽ dñm teneatur iu- uare an mediatũ an immediatũ.
13 Vaſallus contra quos teneatur iuua- dominum ſuũ.
14 Vaſallus an teneat iuuare dñm eiu- contra patrem aut fratrem.
15 Dominus an teneatur iuuare vaſ- lum ſuum.
16 Vaſallus clericus an teneatur iuua- dñm tẽporalem in guerra.
17 Vaſallus dimittens dñm in bello m- mortuum nec vulneratũ an veniat f- do priuandus.
18 Vaſallus quibus caſibus poſſit li- dimittere dñm in bello.
19 Vaſallus deferens dñm in bello nullum dñm incõmodum ſequatur beat ꝑdere feudũ.
20 Duorũ fratrũ feudũ ab eodẽ dño te- tiũ ſi vnus deficiat alter non an facienſ excuſabit aliũ.
21 Vaſallus ignorans dñm ſuum p- ratũ in bello an ſi eũ relinquat ſit fe- do priuandus.
22 Dominus vadens contra ſarracen- an poterit petere auxilium ab hom- bus ſuis.
23 Dominus an ꝓ defenſione patrie poſſit facere queſtam ab hoibꝰ ſuis.
24 Vaſalli promittentes dominis ſuis ſtare auxiliũ de ſuis placitis ⁊ li- quid intelligant promittere.
25 Dominus vadens ad ſupremum cipẽ pro obtinẽdo aliquo priuile- poſſit exigere a ſuis ſubditis exp- vel auxiliũ.
26 Domino feudi bellum gerente ſi va- lus velit ꝑſonaliter auxiliari dñs petit quantitatem pecunie cuius electio.
27 Vaſallus ſi ſit hõ nobilis famoſus tẽs an poterit ſeruire dño ſuo in be- per ſubſtitutũ.
28 Feudũ pactionatũ non eſt vltra pa- ⁊ conuenta exigendũ.
29 Dñs an teneat ꝑſtare vaſallo auxi- lio in quibꝰ tenet vaſallꝰ dño.

30 Vaſallꝰ multis cauſis excuſat a non ꝑſtando ſeruitio dño.
31 Mulier dãs viro ſuo feudũ in dotem ſi vir aũt non preſtat ſeruitia dño an feudũ amittetur.
32 Vaſallꝰ ſeruiẽs dño ꝑ ſubſtitutũ minꝰ idoneũ an ⁊ qualr ſit feudo priuandꝰ.
33 Vaſallꝰ qualr debeat vocari in auxiliũ domini ſui.
34 Succeſſor feudi an teneat idem ꝑſtare iuramentũ qd ꝑſtitit anteceſſor.
35 Vaſallo in ſeruitiũ dñi ſui deficiẽte an poterit dominꝰ ꝑpria authoritate apprehendere feudũ et abſqꝫ ordine iudiciario occupare.

1 Et promiſerũt eidem dño ſuo ꝑſtare debita ſeruitia. ¶ † Quero primo ad que ſeruitia teneat vaſallꝰ dño ſuo. dicatis ꝙ in primis tenet ſibi ꝑſtare auxiliũ in guerra. d. c. dño guerrã facieñ. in ti. de hic finit lex. ⁊ incipi. cõſue. reg. in li. feu. ⁊ . c. j. ꝟ. ⁊ ſi cõtingit. in ti. de no. for. fide. ⁊ in. c. j. in tit. qui. mo. feu. amit. 2 ¶ Scdo quero cuius expenſis teneat vaſallꝰ preſtare adiutorium in guerra. Hac. q. reperio tactã apud Ja. de ardizonis in ſumma ſua in titu. quib. mo. feud. amit. ſub rubricella. an vaſallꝰ teneat ſeruitiũ offerre dño ⁊ per eũdem in rubrica. ſeu tit. ſub dño ⁊ ꝑ eũdẽ in rubrice cuiꝰ expẽſis vaſal. tenea. iuuarre do. concludite in hac materia ꝙ aut ex tenore inueſtiture põt apparere cuiꝰ expenſis hoc ſit expediendũ ⁊ tũc dꝫ ſeruari forma inueſtitura qꝛ pactũ factũ inter principẽ ⁊ ſubditũ eſt ſeruandũ. c. j. extra de ꝓba. habet ꝑ Bal. in. c. j. in tit. de na. feu. ⁊ ꝑ eũdẽ no. in. l. princeps. ff. de leg. facit. l. j. §. ſi cõueniat. ff. depoſiti. Si ꝟo hoc nõ põt apparere ex tenore inueſtiture ſed eſt dubiũ tũc dicatis ꝙ aut vaſallꝰ hꝫ feudũ bonũ ⁊ ſufficiẽs ad exhibendũ ſuis ſumptibꝰ tale ſeruitiũ dño ⁊ tũc dꝫ ſeruire ſuis proprijs ſumptibus. l. ſuo victu. cũ duabꝰ. ll. ſeq. ff. d op. liber. Si ꝟo hꝫ feudũ exiguũ qd nõ eſt ſufficiẽs ad hmõi. expeñ. ſupportãdas tũc tenet ſeruire expeñ. dñi. l. ꝙ niſi. ff. de oper. liber. l. j. §. ꝑterea ſi matrẽ. ff. de tute. ⁊ ratio. diſtra. ⁊ . l. a tutoribꝰ. §. pen. ff. de admini. tuto. ꝑdicta ſunt de mente Dy. ⁊ Bar. i. l. meuia. §. j. ff. de annu. leg. ⁊ ita etiã vult Bal. in. l. q̃ manumitti. C. de oper. liber. hoc etiã vult expꝰſſe Ange. in. l. ſi nõ ſortem. §. libertꝰ. ff. de condi. indebi. Eandẽ diſt. ſequit Jaco. alua. in. c. j. circa. v. col. in tit. de no. for. fide. ꝑmiſſa procedũt qñ dñs vocat vaſallum vt adiuuet ipm dñm in patria ipſiꝰ dñi. alś aũt ſi vellet ꝙ vaſallꝰ exierit patriam ipſiꝰ dñi ad cãm guerre tũc vaſallus dꝫ ſeruire ſumptibꝰ dñi ſm Jaco. alua. in loco proxime allegato q̃ ad hoc allegat. l. cũ ſepe. C. de errog. milita. anno. lib. xij. Si aũt vaſallꝰ duceretur in exercitu imperatorio qñ ipe imperator vadit romã ꝓ ſumendo coronã. tũc deberet ſeruari forma tradita l. c. j. §. ſi. in tit. de pace iura. fir. in lib. feu. ¶ † Tertio quero ponamꝰ ꝙ princeps in inueſtitura appoſuerit iſta ꝟba concedimꝰ tibi tale feudũ liberũ ⁊ frãcũ an tũc talis vaſallꝰ teneat ſeruire dño in guerra ⁊ an ſumptibꝰ ſuis. an ꝟo ſumptibꝰ dñi Oldr. de ponte laudenſis diſputauit iſtã. q. ⁊ determinauit ꝙ iſte vaſallꝰ nõ tenet ire ad exercitũ dñi ſui. qꝛ virtus iſtorũ verborũ liberũ ⁊ francũ ſignificat iſtũ vaſallũ eſſe liberũ ⁊ abſolutũ ab omni ſeruitute ita ꝙ dñs nullũ onꝰ põt ſibi imponere. l. ſi is q̃ duas. et. l. in tradendis. ff. cõia ꝑdiorũ. tenet tñ talis vaſallꝰ ad ea q̃ ponunt in. c. j. in tit. de for. fide. ⁊ inter alia non numeratur ꝙ vaſallus teneat ire ad exercitũ dñi et ire ad guerrã ⁊ ꝑſuppoſito ꝙ vaſallus teneret ire tñ non deberet ire ſumptibus ſuis ſed dñi. c. prudenda. xxiij. q. j. ſubijcit. Oldr. ꝙ dñs tali vaſallo ſuo nõ poterit imponere collectã ſeu taleã ꝓpter illa verba liberũ ⁊ francũ. Et ſi teneret vaſallꝰ ad collectas. cognitio tñ nõ ꝑtineret ad dñm. qꝛ nõ dꝫ eſſe iudex in cã ꝑpria no. i l rubeo ⁊ nigro. C. ne q̃s in ſua cau. no. in. c. cũ veniſſent. extra de iudi. ⁊ . c. ceterũ illo eo. ti. hãc opi. Oldr. ſequit Bal. in. c. j. in vlti. col. in ti. de ca

pl.qui curi.vẽdi.in vſi.feu.Eãdẽ ſniam
tenuit Ja.alua.in.c.ſi.in ti.prime alle-
5 gato. ¶ †Quarto q̃ro vtrum vaſalli te- 5
neantur adiuuare dñm in guerra extra
territoriũ ſeu patriã ipſius dñi.Et pri
ma facie videt̃ dicẽdũ ꝙ non p.l.extra
territoriũ.ff.de iuriſdi.om.iud. Cõtra-
riã opi.tenuit Bal.in.c.j.in prin.ij.col.
in ti.q̃.mo.feu.amit.qꝛ ſm eũ in quocũ-
ꝗ loco eſt dñs cũ ſuo exercitu ibi cẽſet̃ 6
eſſe ſuũ territoriũ:qꝛ territoriũ d̃r a po
teſtate terrẽdi.l.pupillus.§. territoriũ.
ff.de verb.ſigni.Sicut diſtrictus d̃r a di
ſtringẽdo vt voluit glo.in.§.rurſus.in-
ſti.de actio.ꝛ probat̃ in.c.ne romani.§.
ſane.extra de elec.imo etiã in mari di-
cit̃ diſtrict⁹.c.vbi p̃iculũ.extra de elec.
lib.vj.ꝛ aut̃.ſed nouo iure.C.de fur.al's
incipit nauigia.Et ideo dicit ipe Bald.
in.d.c.j.ꝙ regẽ euñtẽ cũ exercitu ſuo i hi
berniã p faciẽdo guerrã vaſalli ipſius
regis tenent̃ eũ ſequi:p̃dicta tñ intelli-
gatis pcedere qñ dñs hoc facit p defẽ-
ſione ſua ꝛ ſi bellũ ẽ iuſtũ p p̃te ſua.ꝛ p
hac opi.bñ facit tex.i.c.j.i ꝟſi.ꝛ ſi ſciue-
ro.in tit.de no.for fide.vbi tex.indiſtin-
cte dicit vaſallũ teneri adiuuare dñm
nec diſtinguit in quo loco ſit dñs.Et
hoc idẽ tꝫ And.de yſer.in.d.c.j.in ti.q̃.
mo.feu.amit.Subiungens ꝙ hoc pro-
cederet multomagis qñ inimicus dñi
veniret in offenſionẽ ipſius dñi:ꝛ dñs
potius vellet traducere exercitũ ſuum
ad loca inimici q̃ pugnare in patria p
pria:vt faciunt veri duces belli q̃ poti⁹
volũt ire cũ exercitu ad locũ hoſtiũ q̃
pugnare in domo:ꝛ hoc faciũt vt ꝯfun
dant hoſtes ꝛ eos retrahãt ab obſidio-
ne vt fecit Scipio qñ iniuit bellũ ꝯtra
Hãnibalẽ:nã duxit ſuũ exercitum ĩ a-
fricã vt retraheret Hãnibalẽ ab obſi-
4 dione romana ꝛ italica. ¶ †Sed q̃d ſi
dñs nõ gratia ſue defenſionis ſꝫ vt acq̃
rat nouã terrã ſeu p̃uiciã velit ſecũ du
cere vaſallos ſuos an tenebunt̃ eũ ſeq̃.
And.de yſer.quẽ ceteri ſequunt̃ in.d.c.
j.dicit ꝙ ſi vellet eos ducere lõge ex̃ pa
triam ipſius dñi nõ tenerẽtur eum ſeq̃
qꝛ de hoc caſu veriſil'r nõ fuit cogitatũ
tp̃e inueſtiture ar.l.q̃ cũ tutorib⁹.§.j.ꝛ
l.cũ aq̃liana.ff.de tranſac.Aut vult eos

ducere parũ extra patriam ꝛ tunc ho
eſt tolerabile p.l.ꝙ niſi.in fi.ff.de op.li
ber. ¶ †Si tñ ipſe dñs extra ſuã p̃p
patriã hꝫ terrã iã multis tp̃ibus acq
tam tũc vaſalli dñi tenerẽtur adiuua
dominũ ad defendẽdũ illã patriã vel r
cuperãdã ſi eſſet amiſſa q̃tũcũq3 eſſe
in loco remoto per tex.ad hoc notabil
in.c.j.ꝟ.ꝛ ſi contingerit.in tit.de no.fo
fide. ¶ †Quinto q̃ro quãdo vaſallus te
neat̃ adiuuare dominũ in guerra.Cõ
cludite ꝙ ſi guerra ſit iuſta tũc vaſal
tenet̃ adiuuare dñm ſecus ſi ſit notori
iniuſta.an tñ hoc caſu teneat̃ eũ adiu
re ꝛ eũ defẽdere ſtatim videbitis.Qu
do ꝟo eſt dubiũ tunc vaſallus tenet̃
iuuare dñm.Hec oĩa habẽtur in.c.d
guerrã faciẽte in tit.hic fini.lex ꝛ inc
cõſue.re. ¶ Sed pulchrũ eſt videre
dicat̃ dubiũ an guerra ſit iuſta vel in
ſta:iſta inueſtigatio eſt magne vtilit
qꝛ cũ nos habemus ꝙ p negatione
reddit̃ dubia.l.iij.C.q̃ ad liber.pcl
li.dicet aliq̃s ꝙ ſemp erit in p̃tãte
facere ꝙ vaſallus ſemp eum adiuu
qꝛ qñ vaſallus dicit guerrã eſſe in
dñs negabit ꝛ p illã negationẽ
res dubia ꝛ ſic vaſallus tenebit
uare dñm.Sed vos cõcludite ꝙ tu
cet̃ eſſe dubiũ qñ dñs habuit ꝯſiliu
rũ p̃cerũ ꝛ ꝯſiliariorũ q̃ cũ principe
liberauerũt bellũ eſſe aſſumẽdũ.
illud dicit̃ bene deliberatũ qđ fuit li
ratũ a cõſilio ſeniorũ.l.cõſenſu.C.d
pu.Seniores eñ preſumunt̃ ſapie
c.eſtote.j.q.j.ꝛ in ſenibus p̃ſumitur
tia ſm Bal.in.l.ſenium.C.qui te
cere.poſ.no.in.l.gallus.in prin.ff.
de.ꝛ poſthu.And.de yſer.i.d.c.dñ
rã.amplius dicit ꝙ nedũ dicit̃ du
qñ p̃iceps ita deliberauit cũ ſuo
ſed etiã qñ ipſe ſolus hoc dixiſſet
ra dederũt ipſi principi poteſtatẽ
cẽdi bellũ.l.vnica.C.de ar.vſ.li.xj.
c.ſicut nr̃is.extra de iureiur.ꝛ p
l.hoſtes.ff.de cap.ꝛ poſtli.reuer.
vaſallus credere ſuo principi nõ
bimet formare cõſcientiã.l.phibit
de iure fiſci.li.x.Eſt ergo ꝯcl'o ꝙ aut
ſtat bellũ eſſe iuſtum ꝛ tunc vaſallus
neat̃ adiuuare dñm aut eſt notorie in

nium ꝛ tunc nõ tenet̃.ꝛ ita vult etiã glo.
ꝛ Arch.in.c.de forma.xxij.q.v.Aut ẽ du
bium an bellum ſit iuſtum vel iniuſtũ
ꝛ tũc vaſallus tenetur adiuuare domi-
num quando autẽ dicat̃ dubium decla-
7 raui.s̃.ꝛ opi.Andr.de yſer.ſequit̃ alua.
in.d.c.dñs guerrã. ¶ †Sexto quero cir
ca p̃dicta vtrũ vaſallus teneat̃ adiuua-
re dominum qui iniuſte vult offendere
aliũ.Concludite ꝙ non ſi tamen vellet
poſſet hoc facere ꝛ domin⁹ deberet hoc
habere gratũ.Sꝫ tñ vaſall⁹ nõ excuſa-
ret̃ a dãnis que ſupportarent̃ per ad-
uerſariũ domini p no.p Inno.in.c.ſi.ex
tra ꝙ me.cã.ꝛ ita inquit Bal.in.d.c.j.in
ti.q̃.mo.feu.amit.ꝙ aũt hoc caſu vaſal-
lus nõ ſit obligatus nec neceſſitet̃ ad-
iuuare dñm p̃bat̃ qꝛ etiã ſocietas ꝯtra
cta ad facinora nihil valet.l.nec preter-
mittẽdũ.ff.p ſo.ꝛ ſi a reo.§.ſi reus.ff.de
fideiuſ.imo dico vobis attentari poſſe
ꝙ hoc caſu qñ dñs vult iniuſte offende
re aliũ vaſallũ nõ põt nec dꝫ adiuuare
dñꝫ qꝛ plus peccaret q̃ ille q̃ p̃ncipal'r
8 facit.tex.eſt no.in.c.q̃ peccatoribus.j.q.
iij. ¶ †Septimo quero ponamus ꝙ de
fenſio ex parte domini ſit iniuſta an va
ſallus tenebit̃ adiuuare dñm.prima fa-
cie vr̃ ꝙ nõ qꝛ iuſtũ aggreſſorẽ nõ eſt li-
citũ propulſare.l.ſeruus.C.de his q̃ ad
eccle.cõfugi.Itẽ iſta nõ eſſet iuſtitia.qꝛ
iuſtitia tribuit vnicuiq3 ius ſuum ꝛ ius
eſt ars boni ꝛ equi ꝛc.l.j.ff.de iuſti.ꝛ iu
re.In cõtrariũ habetis tex.in.d.c.dñs
guerrã.vbi p̃bat̃ ꝙ etiã qñ defenſio ex
parte dñi eſt iniuſta tñ vaſall⁹ tenetur
adiuuare dominũ.Et p iſta ſnĩa facit
qꝛ defenſio etiã iniuſta p̃prie nõ eſt ma
leficiũ.l.j.§.agnoſcendũ.ff.de bo.eorũ.q̃
mor.ſi.cõſciue.Cũ nec locus nec tẽpus 9
illud patiat̃.l.j.ff.de exercitoria.Itẽ qꝛ
vaſalli cenſent̃ milites ꝛ ſtipẽdiariũ do-
minorũ.c.imperialẽ.§.firmiter.in ti.de
phi.alie.feu.p Fede.ꝛ.l.milites.C.loca
ꝛ.§.fi.in.c.j.in tit.de pace iur.fir.vnde
iuſtũ eſt ꝛ equũ dominos p̃tegi a defen
di ſuis vaſalli q̃tuncũq3 ex parte dñorũ
defenſio ſit iniuſta.Bald.aũt in.d.c.j.in
tit.hic fini.lex dicit ꝙ in caſu illo eſt p-
miſſa defenſio etiã iniuſta in odiũ volũ
tarie impugnantiũ ipm vaſallum ſine

p̃ncipis authoritate ꝙ nõ ẽ licitũ.l.vni
ca.C.vt armo.vſus inſcio p̃n.iterdi.ſit.
li.xj.Concludamus ergo ꝙ de iure feu
dorũ vaſallus dꝫ iuuare dñm ſuũ quan
tũcunq3 ex parte domini ſit iniuſta de-
fenſio nõ eñ debemus recedere tex.d.
c.j.i ti.hic fini.lex.Sꝫ an hoc p̃cedat de
iure diuino.Cõcludite ꝙ non p dictuꝫ
ap̃li dicẽtis eos dignos morte q̃ pecca
tũ cõferunt.Et dicit ſctũs Tho.de aq̃-
no ſc̃da ſc̃de.q.lxix.articulo ſc̃da ꝙ mul
ta ſm leges humanas relinquunt̃ im-
punita que tamẽ q̃tũ ad diuinum iudi-
ciũ ſunt pctã:dat exẽplũ i ſimplici forni
catione ꝛ in falſa defenſione ſumet in
cã ſanguinis ꝛ iſta ſnĩa cõprobat̃:qꝛ vt
dicit idẽ ſctũs Tho.ſc̃da ſc̃de.q.iiij.arti
culo finali principib⁹ ſecularib⁹ homo
intantũ tenet̃ obedire inquãtũ ordo iu
ſtitie requirit ꝛ inquãtũ precepit iuxta.
Alioquin ſi iuſtũ nõ habuit principatũ
ſꝫ vſurpatũ vel p̃cipiat iniuſta nõ eſt ei
parẽdũ niſi p̃pter accidẽs.i.p euitando
ſcandalo.facit qđ habetur in.c.ſi qñ.ex-
tra de reſcrip.Ad idẽ adducit̃ dictũ apo
ſtoli dũ dicit eſtote ſubditi omni huma
ne creature p̃pter deũ ſiue regi tanq̃
p̃cellenti ſiue ducibus tanq̃ ab eo miſ
ſis.q̃ verba formaliter ponunt̃ in.c.ſoli
te.in principio extra de maio.ꝛ obe.Itẽ
de iure cano.nõ eſt licitũ vaſallo iuua-
re dominum quãdo ex p̃te dñi eſt iniu-
ſta defenſio qꝛ miſericordius eſt peccã
tibus opem nõ ferre q̃ ſi impẽdamus.
imo dicit tex.no.i.c.ſi res aliena.xxiiij.
q.vj.ꝙ magis peccat ille q̃ opẽ fert pec-
cãti q̃ ille q̃ p̃ncipaliter peccat.Et hãc
ſniam ꝙ de iure cano.p̃cedat qđ dixi te
net Jac.de bel.in.d.c.j.in ti.hic fini.lex.
¶ †Sed eſt vidẽdũ qñ bellũ dicat̃ eſſe
iuſtũ Hoſt.in.c.p humani.in gl.ſup ver
bo formidãtes.extra de homi.lib.vj.di
cit ꝙ ſeptem ſunt ſpecies belli.ſ.Roma
nũ ꝯ infideles.l.hoſtes.ꝛ ibi per Bart.
ff.de cap.ꝛ poſtl.reuer.Judiciale ꝙ ſit
authoritate iudicis pro defenſione ſue
iuriſdictionis cõtra cõtumaces ꝛ rebel
les.l.non eſt ſingulis.ff.de reg.iur.ꝛ.l.q̃
reſtituere.ff.de rei vendi.ꝛ.l.j.ff.ſi quis
ius di.non obtẽp.Licitũ vt in caſu.l.j.ꝛ
ij.C.quando liceat vnicuiq3 ſine iudi.ſe

vēdica. Preſumptuoſum vt in.l.j.ꝛ.ij.C.
de ſeditio. Temerarium, puta qn̄ aliqs
facit aliqđ ꝯ authoritatē iuris.c.perpē
dimus.ꝛ in.c.audiētia.extra de ſen.ex⸗
cō. Voluntariū vt qn̄ qs nō ſubſiſtente
cauſa legitima indicit bellū neceſſariū
defendendo ſe aduerſus iniuſtā oppu⸗
gnationeꝫ alterius.ꝛ de iſto tractat in
c.j.in ti.hic fini.lex. Aduertite qꝛ belluꝫ
romanū iudiciale licitum ꝛ neceſſariuꝫ
ſunt bella iuſta. Preſumptuoſum ꝟo et
voluntariū ac temerariuꝫ ſunt iniuſta.
¶ Sed quia aliqua ex bellis predictis
ſunt priuata ꝛ nos egimus de bello pu
blico. Videndum eſt quo caſu ſit licitum
et dicatur iuſtū. Cōcludite ꝙ cōtra infi
deles ſupra ipſo iure a lege pmiſſum.
Et dicitur bellum iuſtū vt not. plene p
Barto.in.d.l.hoſtes.et per cano.in.c.ꝙ
ſuper.extra de vo.ꝛ vo.redēp. De chri⸗
ſtianis aūt ad chriſtianos ad hoc vt di⸗
catur bellū iuſtuꝫ eſt neceſſe diffidatio.
Nā ille qui offendit alium ſine diffida⸗
tione eſt pditor.ita dicit Joā.an.in no⸗
uel.in.d.c.pro humani.extra de homi.
lib.vj. Et iſtud dictum refert Bal.in.c.
j.in fi.iiij.col.in tit.qui.mo.feu,amit.in
vſi.feu.ibideꝫ dicit ꝙ ille qui dat alteri
portionem venenataꝫ dicitur proditor.
allegat Ja.bu.i.l.j.C.de male.ꝛ matthe⸗
ma. Redeūdo ad propoſitum illud bel⸗
lum dicitur iuſtum qđ indicitur ab im
peratore vt habetur in.d.l.hoſtes, vel
ab alio qui nō recognoſcat ſuperiorem
cum hodie ſit diuiſum imperium vt di⸗
cit pulchra glo.in rubri.C.de iudi.libe.
vrb.ro.lib.xj. Item requiritur ꝙ belluꝫ
fiat iuſta de cauſa que preſumit in prin⸗
cipe,l.hominum.C.de teſta.iuncta,l.hu⸗
manum.C.de legi.et eſt bona gloſſ.in.l.
relegati.ff.de pe.ꝛ vult Cyn.in.l.reſcri⸗
10 pta.C.de preci.impe.offe. ¶ † Itē ſi bel
luꝫ indiceretur ab inferiore a principe
eſſet neceſſe ꝙ hoc fieret cuꝫ authorita
te ſuperioris ad hoc qđ diceret iuſtuꝫ.
Alioquin ſi inferior a principe ſine au⸗
thoritate ſuperioris indiceret bellū inci
deret in penā leſe maieſtatis.tex.habe⸗
tis in.l.iij.in verſi.eadē lege.ff.ad.l.iul.
maie. Itē requireret diffidatio vt dixi re⸗
quiritur etiam ꝙ fiat ex cauſa iuſta. Et

dicit hoſtien.in.d.c.pro humani.ꝙ iſta
cauſa debet declarari per ſententiam.ꝛ
eſt rō qꝛ nō eſt deueniēdū ad bellū niſi
deficiēte omni alio remedio.l.ait pretor
§.ſi debitoreꝫ.ff.de his que in frau.cre.
l.ſi alius.§.belliſſime.ff.ꝙ vi aut clā.l.
nullus.C.de iudeis.habetur pro Jo.ſi
inſti.de iure natu.in.§.ius aūt gētium.
Ego allego opti.tex.in.c.j.in ti.de mili.
vaſal.qui contu.eſt Addite ꝙ Jo.blan.
de marſilia in ſua ſumma feudo.in ti.
qui.mo.feu.ami.in.§.ꝛ dꝫ dn̄m adiuua
re.dicit elegāter ꝙ bellū ex quatuor
dicat eſſe iuſtū ex pſona ex re ex alio ꝛ
ex authoritate.ex pſona qꝛ dꝫ eē ſecula
ris ꝛ nō eccleſiaſtica ppter ſanguinis
effuſionem.c.clericis.extra.ne cleri.vel
mo.ꝛ.c.clerici,ꝛ.c.ſepe.xxiij.qō.viij.
dicit Inno.in.c.olim.extra de reſti.ſpo.
ꝙ prelati poſſunt intereſſe in libello
proſequi ſed nō occidere ex re puta
rebus ſuis pprijs repetētis ꝛ p pia de
fenſione patrie. Et dicit Inn.i.c.olim
iſto caſu ſi clerici proijciāt lapides
alia cōtra aduerſarios dūmodo nō
dāt nō efficiunt irregulares.c.pe.ꝛ
ex de cle.pcuſ. Ex aio qꝛ bellū nō
ri ppter odiū vel vindictā vel cupidita
tem ſꝫ ppter charitatē iuſtitiā ꝛ obedien
tiā ꝛ vt deueniat ad pacē iuxta illud
vis pacē para bellum.c.noli exiſtimare
xxiij.q.i. Ex authoritate qꝛ ille q̄ indicit
bellū ꝯ alium ꝛ habeat ſupiorē eccle
ſiicū dꝫ de illi⁹ authoritate indicere bel
lū. Iſta eſt gl.i.c.excōicam⁹ circa me
q̄ gl.icipit argumētū ab authoritate
de here. Si vero hꝫ ſupiorē ſecularē
debet de authoritate illi⁹ idicere b
11 vt.ſ.dixi. ¶ † Octauo q̄ro vaſallus
plures dn̄os q̄ hn̄t guerrā contra
diuerſos ꝛ ſeparatim quē ipſoꝝ
bit vaſall⁹ doc.cōcludūt in.c.imper
§.firmiter.in titu.de phi.feu.p Fede
Jo.an.blan.in ſumma ſua feudo.i ti.
mo.feu admit.in.§.vbi ꝟo plures dn̄i
idē in.d.ſumma in tit.de for.fide.in.§.
vero.dn̄s decedit pluribus heredibus
relictis ꝙ aut vaſallus pōt omnes iu
re ꝛ tūc dꝫ hoc facere ałs dꝫ iuuare
tiquiorē ꝛ intelligatis antiquiorē reſpe
ctu alterius feudi.c.j.§.fi.in ti.hic fini.

lex.ꝛ incip.ꝯſue.reg.ałs incipit.c.q̄ oēs
illo.eo.ti. Si aūt nō pōt apparere quis
ipſoꝝ dn̄oꝝ ſit antiqor ꝙ pōt accidere
dupliciter.pmo reſpectu duoꝝ feudoꝝ.
ſcđo reſpectu vni⁹ feudi puta qꝛ ſunt cū
dn̄i vel fratres ꝛ tūc refert aut feudum
erat a pncipio vni⁹ dn̄i aut pluriū dn̄o⸗
rū. Si loqmur qn̄ erat plurium dn̄oꝝ ꝛ
nō appareat q̄s ſit antiqor tūc vaſallus
poterit gratificari vni ex eis ꝛ inter eos
erit loc⁹ gratificatiōi arg.l.ſi.ff.de relig.
ꝛ ſum.fune.ꝛ.l.ſi q̄s in graui.ꝛ ſi cū oēs.
ff.ad ſille.ꝛ.l.ſi q̄s ſeruū.§.ſi inter.ff.de
leg.ij. Et hoc ne p ꝯcurſum ſe ipediāt.l.
ij.§.ſi.ff.q̄.mo.vſufruc.amit. Scđo vero
caſu qn̄ reſpectu vnius feudi hꝫ vaſall⁹
plures dn̄os tūc refert. Aut illud feudū
ałs fuit ſub vno dn̄o et poſtea deuenit
ad plures. Et iſto caſu:qꝛ vaſall⁹ non co
git habere plures dominos vt not.in.c,
oēs filij.in tit.ſi de feu.defun.fue.cōtro.
Ideo hoc caſu pſtabit ſeruitiū illi quem
ipſe vaſall⁹ eliget niſi cōſenſiſſet in ipſo
plures dn̄os qꝛ tūc eſt dicendum vt di⸗
cet infra. Si vero feudū vſq͙ a princip.
erat ſub diuerſis dn̄is.ꝛ tūc ſi ſeruitiuꝫ
ꝯſiſtit in dādo.ꝛ ſic eſt diuiſibile vnicui⸗
q͙ dn̄orū dabit portionē ſuam. Et idē ſi
ſeruitiū conſiſtat in faciendo dūmodo
factū ſit diuiduū. Si vero eſſet factū in⸗
diuiduū tūc cuilibet dn̄orū teneret in⸗
ſolidū ꝛ eſt loc⁹ gratificationi.ita ꝙ ſol⸗
uēdo vni ipſoꝝ liberabit maxime ſi ſol⸗
uat ꝛ pſtet ſeruitiū ei q̄ pri⁹ eū reqſiuit.
Et ita diſtinguit Jo.rey.i.d.§.firmiter.
circa.xij.col.ꝛ Jo.blanch⁹ in locis alle⸗
gatis. Addite ꝙ Bald.in.l.j.in.xxiij.q.ff.
de re.diui.dicit ꝙ hoc caſu qn̄ vaſall⁹
hꝫ plures dn̄os habētes guerrā contra
diuerſas pſonas ſeparatim vaſall⁹ pote
rit gratificari vni ex eis. Subiungit ꝙ
dn̄ faciet gratificari ſeniori vł digniori.
allegat.l.fin.ff.de fi.inſtru. Addite eūdē
Bal.in.l.j.§.ne aūt.C.de caduc.tol.circa
iij.colū.vbi dicit ꝙ hoc caſu vaſal⁹ dꝫ
ſeruire antiquori dn̄o p.c.j.§.oēs.in tit.
hic fini.lex.ꝛ incip.cōſue.reg. Poſtea di
cit ꝙ imo ſeruiet vtriq͙ de eoꝝ fundo
iuxta reddit⁹ feudi miniſtrando pecu⸗
nias vni ex ipſi⁹ dn̄is pro habēdo gen⸗
tes ꝛ alteri mittēdo gentes de terra ſua.

De cōſilio aūt tenet pſtare ſeruitiū an⸗
tiquiori nō aūt vtriq͙ qꝛ nō pōt eſſe ter⸗
giuerſator.itē de ſua ppria pſona preſta
bit ſeruitiū antiqori dn̄o ſed pdicta fm
eū non poſſunt hr̄e locū in vaſallo ligio
qꝛ non poteſt eſſe vaſall⁹ ligius duorū
dn̄oꝝ. Ita vult gloſſ.not.in clemen.pa⸗
ſtoralis.extra de re iudi. De materia p̄⸗
dicta aliqđ tangit ipſe Bal.in.l.querit.
ff.de ſta.homi.mihi placet ſnīa Bald.in
12 d.§.ne aūt. ¶ † Nono q̄ro ponam⁹ va⸗
ſall⁹ vni⁹ dn̄i habet aliū vaſallū de eo⸗
dem feudo nō eſt dubiū ꝙ vltimus va⸗
ſallus iuuabit immediatū dn̄m ſuum et
ipſe dn̄s iuuabit aliū ſuū dn̄m. Sed du
bitat quid ſi dominus mediat⁹ ꝛ domi
nus immediat⁹ habeant guerram con⸗
tra diuerſas pſonas cui ipſorum tenebi
tur vltim⁹ vaſall⁹ ſeruire in guerra. Cō
cludite ꝙ ipſe vltim⁹ vaſall⁹ tenebit iu
uare dominū ſuū immediatū non auteꝫ
mediatū.c.j.§.fina.ibi aut ſub rege do⸗
minū ſuū ꝛc. Nam ille domin⁹ imme⸗
diat⁹ eſt proprius domin⁹ ipſi⁹ vaſalli.
c.imperialē.§.illud.in tit.de prohi.feu.
alie.p Fede. Non obſtat ſi dicat qđ ipſe
vaſall⁹ non dꝫ offendere dn̄m dn̄i ſui.d.
§.illud.qꝛ reſpondet ꝙ verum eſt ꝙ non
dꝫ eū offendere ſed per hoc non ſequit
ꝙ ſit dn̄s ipſi⁹ vltimi vaſalli.qꝛ ſoci⁹ ſo⸗
cij mei nō eſt ſoci⁹ me⁹.l.nam ſocij.ff.p
ſocio. Item homo hois mei non eſt ho⸗
mo me⁹ vt p plura probat Spec.in tit.
de feu.§.quoniā.ꝟ.xiiij.q̄rit accipite p
deciſione predicta vnū ſimile:vaſall⁹ q̄
refutauit dominū non dꝫ offendere do⸗
minū a quo tenebat feudū illud ppter
reliquias pcedentis vaſallagij.c.j.in ti.
vaſal.q̄ contra conſtitu.loco. Et tn̄ ille
non eſt ampli⁹ dn̄s ipſi⁹ vaſalli q̄ feudū
refutauit eſt ꝛ alia rō q̄re vaſall⁹ nō de⸗
beat offendere dn̄m dn̄i ſui qꝛ ius ipſi⁹
vaſalli depēdet a pmo dn̄o ꝛ res eſt af⸗
fecta. Hinc videm⁹ ꝙ reſoluto iure da⸗
torū ꝛc.c.j.§.rurſus.in tit.de cōtro,inue
ſti. Concludam⁹ ergo ꝙ in.q.pdicta va⸗
ſall⁹ debet adiuuare ſuū immediatum
dominū non autem mediatū. Conclu⸗
ſionem predictam limitabitis niſi domi
nus mediat⁹ eſſet dominus vniuerſalis
patrie ſeu prouincie ꝛ ſeruitium quod

expoſcit cõcerneret vtilitatẽ publicam
vt ecce quidam baro in partibꝰ francie
habet guerrã cõtra aliũ baronem ⁊ ipſe
baro requirit vaſallos ſuos vt veniant
adiuuandũ eũ in guerra. Rex francorũ
habet etiã guerram contra aliũ regem
qui vult eũ expellere de regno. ⁊ vocat
vaſallos ſui baronis predicti vt veniãt
adiuuandũ eũ. nã ſi rex qui eſt vniuerſa-
lis dñs patrie ſeu ꝓuincie vocet vaſal-
los illiꝰ baronis pro communi vtilitate
ſeu defenſione patrie vel alia cauſa con
cernẽte publicã vtilitatẽ vaſalli illiꝰ ba
ronis tenebũtur adiuuare regem. Se-
cus ſi vocaret eos pro negotio nõ con-
cernẽte publicã vtilitatẽ q2 tũc tenerẽ-
tur ſeruire ſuo baroni. Ita elegãter de-
terminat Spe. in tit. de feu. §. quoniam.
ver. xvj. quer. ⁊ idẽ voluit Jo. rey. in. d. c.
firmiter. circa. xv. colũ. ⁊ Ludo. roma. in
l. ſi quis in graui. §. ſi cuȝ oẽs. ff. ad ſilſe.
¶ Decimo quero dñs mediatus ⁊ dñs
immediatus qui habet ſub ſe vaſallum
habent guerrã adinuicem vtrũ ille vlti
mus vaſallus teneatur adiuuare dñm
dñi ſui an vero dñm ſuũ immediatum.
Quidã dicũt ꝙ neutrũ ipſorum tenebi
tur adiuuare niſi ipſi domini inter ſe ra
tificent al's impedirent ſe per concur-
ſum ar. l. ij. §. ſi. ff. qui. mo. vſufruc. amit.
Sed iſta opi. nunꝙ placuit nec place-
bit per ea que ſtatim dicam vobis. et in
veritate ipſe vltimus vaſallus hoc ca-
ſu erit in magna perplexitate q2 ſi ad-
iuuabit mediatum dñm contra ſuum
immediatuȝ erit dignus priuari feudo
c. j. §. porro. in ti. q̃ ſit prima cauſa bñfi.
amit. Item ſi adiuuabit ſuũ immediatũ
contra dñm domini ſui etiã amittit feu
dũ q2 nõ debet illũ maiorẽ dominũ offẽ
dere niſi pro ſeruitio alterius antiquio
ris domini. c. imperialem. §. illud. in tit.
de ꝓhi. alie. feu. ꝑ Fed. bertrã. corpora-
li. in. c. j. in titu. de no. for. fide. diſtinguit
hoc modo aut dñs mediatus q̃ eſt dñs
domini facit guerrã iuſtam vel eſt in-
certũ ſeu dubiũ an ſit iuſta vel iniuſta.
Et hoc caſu ille vltimus vaſallus debe-
bit adiuuare dñȝ mediatũ. quia tenetur
eum adiuuare contra oẽs excepto anti-
quiore dño. c. j. §. fin. ꝙ incipit cõtra oẽs

in ti. hic finit lex ⁊ incip. conſue. reg. S
iſte dñs immediatus vaſalli non eſt anti
quior ergo ⁊c. Aut ipſe dñs mediatus
facit guerrã iniuſtã. ⁊ tũc vaſallus tene
bit adiuuare ſuũ ꝓximũ ⁊ immediatum
dñm. vos aũt in hoc arti. ex mente doc.
maxime Jo. rey. in. d. c. imperialem. §. fir
miter. circa. xij. col. audacter teneatis q
ſiue guerra ſit iuſta ex parte proximi
immediati dñi ſiue ſit incertũ an ſit iu
ſta ſiue iniuſta vaſallus tenebitur po
adiuuare ſuũ proximũ et immediatum
dñm. imo etiã ſi guerra eſſet iniuſta ce
titudinaliter ex parte ipſius immedia
ti dñi tamẽ vaſallꝰ ſuꝰ tenebit eũ adi
uare defendẽdo per tex. in. c. j. in ti. hi
finit lex. Et pro iſta ſnia facit q2 ipſe va
ſallꝰ immediatꝰ eſt ꝓpriꝰ dominꝰ ip
vaſalli nõ aũt mediatus. d. c. imperi
§. illud. ⁊ eſt opti. tex. in. c. j. §. ſi. ibi aut
ſub rege dñm ſuũ nõ adiuuabit ⁊c. in
de pa. iura. firma. Ad idẽ facit quia ſi
ipſe dñs immediatꝰ vaſalli non te
adiuuare dñm ſuũ in guerra contra
metipſum vt ſtatim oſtendam. Item
debent monſtrare cõtra ſe ſuũ vaſal
q̃ debet eſſe pars ſui adiutorũ. l.
graue. C. de teſti. Nõ obſtat huic cõclu
ſioni text. in. d. §. illud. q2 loquit in alia
offẽſiõe ꝙ iuuamine dñi ſui ꝓpriũ.
mitabitis tñ iſtã cõcluſionẽ niſi ipſe im
mediatꝰ eſſet vniuerſalis patrie ⁊
tiũ qd̃ expoſcit cõcerneret cõeȝ ⁊ pu
cã vtilitatem totius patrie. nam tũc
vaſallus de quo. ſ. dixi deberet po
adiuuare dñm mediatũ contra ſuũ p
mũ ⁊ immediatũ dñm ꝑ eo q̃ vult
ter Spe. in ti. de feud. §. qm̃. verſicu
13 quã limitationẽ notetis. ¶ † Unde
querit cõtra quos vaſallus tenea
iuuare dñm ſuũ. Cõcludite ꝙ cõtra
etiã contra patrẽ ⁊ cõtra filiũ ⁊ fra
ipſius vaſalli. Iſta deciſio ꝓbat ad
rã in. d. c. j. §. ſi. ꝙ incipit cõtra oẽs
finit lex. Excipit tñ antiquior dñs q
ſallꝰ non tenet adiuuare dñm ſuũ co
tra aliũ dñm antiquiorẽ. d. §. contra
Et appello antiquiorẽ dñm illũ cui
vaſallus vel eius anteceſſores preſti
rant fidelitatem. Itẽ excipit impera
q2 vaſallus nõ tenet adiuuare dñm

cõtra imperatorẽ vel regẽ in ſuo regno
c. j. in ꝓn. in ti. de no. for. fide. ideo qñ qs
iurat fidelitatẽ alicui dño excipiendus
eſt imperator vel rex in ſuo regno. c. im
perialẽ. §. ſi. in ti. de ꝓhi. alie. feu. ꝑ Fed.
⁊ qd̃ dixi de rege ponit Bald. in. d. §. fin.
Itẽ excipit papa q2 in omni iuramento
intelligit excepta ꝑſona ipſius pape. c.
venientes. extra de iureiur. Itẽ excipit
ꝑſona ꝓpria ipſius vaſalli. ita tenet glo.
ordi. cõiter approbata in. d. §. cõtra oẽs.
eandẽ opi. tenuit glo. in. c. petitio. extra
de iureiu. Et eſt ratio q2 in generali ſer
mone nõ ꝯtinet ꝑſona loquẽtis. l. inqui
ſitio. C. de ſolu. Et ideo ſi vaſallꝰ iuraſſet
dño dare tpe guerre vnũ equũ armatũ
nõ tñ teneret eũ dare cõtra ſemetipm̃.
Itẽ excipit patria ꝓpria. l. vt vim. cum
l. ſequenti. ff. de iuſti. ⁊ iur. l. poſtliminiũ.
in. §. filius. ff. de capti. et poſtli. reuer. Et
14 ita vult gl. nota. in. §. cõtra oẽs. ⁊ idẽ vo-
luit glo. in. c. de forma. xxij. q. v. † Itẽ qd̃
dixi ſupra vaſallum teneri adiuuare do
minũ etiã cõtra patrẽ ⁊ filiũ ⁊ cõtra fra
trẽ ipſius vaſalli limitabitis niſi ex hoc
lederetur pater vel filius vel frater va
ſalli. circa ea que ſunt de iure naturali
quia iura naturalia ſunt immutabilia.
§. ſȝ naturalia. inſtituta de iure natu. ⁊c.
Iſtam limitationem ponit Bal. in. c. j. in
ꝓncipio illius. c. in tit. de no. for. fide. In
veritate dura fuit determinatio ꝙ vaſal
lus teneatur adiuuare dominum con-
tra patrẽ ipſius vaſalli q2 nos habemus
ꝙ duo vincula ſunt fortiora vno. auc. ita-
q3. C. cõia de ſucceſſ. ⁊. c. j. al's. ij. extra de
treug. ⁊ pa. Sed filius obligat patri iu-
re naturali imo de iure diuino. item et
iure ciuili ꝓpter patriã poteſtatẽ: vaſal
lus aũt non obligat dño niſi iure ciuili
ex lege feudoꝝ. Itẽ dicit Hoſt. in. c. gra-
uem. extra de exceſ. prela. ꝙ magis obli
gamur patribus noſtris ſpũalibus ꝙ̃
carnalibus q2 text. habemus expreſſum
in. d. §. cõtra oẽs. ꝙ vaſallus tenet adiu
uare dominũ contra patrẽ ꝓpriũ ab illo
tex. non eſt recedendum quia lex ꝯtun-
15 cunq3 dura eſt obſeruanda. l. proſpexit.
ff. qui ⁊ a qui. ¶ † An aũt ecõtra dñs te-
neat adiuuare ſuum vaſallũ. Concludi-
te ꝙ ſi habet guerrã iuſtam ꝙ ſic in tã-

tum ꝙ tenet ipſum vaſallum adiuuare
etiã cõtra patrẽ filiũ vel fratrem ipſius
dñi. Iſta eſt glo. no. cõiter approbata in
d. §. cõtra oẽs. in. c. ſi. in ti. hic finit lex et
incip. ꝯſue. reg. ⁊ docto. cõiter approbãt
illam gl. pro qua bene facit q2 dñs tene-
tur reddere pares vices vaſallo. c. j. §.
dñs quoq3. in ti. de for. fideli. ⁊. c. dño cõ-
mittẽti. in tit. ſi de feu. defunc. fue. cõtro.
Et ſi dñs non adiuuaret vaſallũ haben-
tẽ iuſtã guerrã certe priuaret ꝓprieta-
te ⁊ conſolidaret cũ vſufructu ſicut qñ
vaſallꝰ non adiuuando dñm priuaretur
feudo. Ita ecõtra dominꝰ debet priua-
ri ꝓprietate ita vult gl. in. d. c. ꝯtra oẽs.
Et iſta eſt ſtricta determinatio contra
16 dominos. ¶ † Duodecimo quero pona
mus ꝙ vaſallus ſit clericus: puta quia
epũs abbas vel alius prelatus qui tenet
feudũ a dño tpali vt plerunq3 cõtingit.
de quo habetis tex. in. c. j. §. ſi. in ti. de ca
pi. corra. Itẽ lȝ clericus non admittat ad
feuduȝ tñ põt admitti ſi dñs velit. c. j. §.
ꝑſonã. in tit. ꝑ quos ſi. inueſti. an tenebit
adiuuare dñm ſuũ tpalẽ in guerra du-
biũ facit ꝓpter ſanguinis effuſionẽ. Et
q2 ſubeſt timor ne ipſe clericꝰ incurrat
irregularitatẽ q2 vſus armorũ eſt ꝓhi-
bitus clericis. c. j. ⁊. ij. xxiij. q. viij. et toto
ti. de cle. pug. in duel. Solutio dicit Jo.
blanchus in ſua ſumma feudo. in titul.
qui. mo. feu. amit. in. §. ſȝ quid ſi erat cle
ricus. determinat ꝙ ipſe prelatꝰ exhor-
tabitur bellatores in guerra nõ autem
pugnabit in propria perſona ꝑ no. per
Innocen. in. c. olim. extra de reſtitu. ſpo.
vel mandabit hominem aptum ad pu-
gnam acceptabilem domino ſuo. c. im-
perialem. §. firmiter. in titul. de prohi.
alie. feu. per Fed. Hodie tamen ſm cum
quando prelati tenent feuda a domi-
nis temporalibus non vadunt perſona
liter ad bellum. ſed ſubueniunt ⁊ contri
buunt ſm conuentiones que vulgo ap-
pellantur caluacata vel contribuunt ꝑ
cs et libram. i. ſm vires patrimonij. l.
omnes. C. de ope. publi. Hanc eandem
opin. tenuit Jo. rey. in. d. §. firmiter. in
17 xviij. colum. ¶ † Decimotertio quero
ponamus ꝙ vaſallus fuerit cum domi-
no ad belluȝ: deinde dimiſit dominũ in

bello nõ mortuũ neq3 vulneratũ morti
fere. Concludite q̃ eſt iuſta cã priuandi
vaſallũ3 feudo. c. j. in prin. in ti. qui. mo.
feu. amit. d. c. j. §. item que dñm. in ti. que
ſit prima cau. benefi. amit. non d3 ergo
eum dimittere in bello ſed perſeuerare
in adiutorio ipſius opem ferẽdo mani-
bus clamoribus et corporũ obiectu. l. j.
§. pen. z. l. qd not. ff. ad ſille. z l3 iſta iura
loquant᷑ de ſeruo tñ idẽ eſt in vaſallo. c.
j. ver. ſed q2 nõ ſufficit in tit. de for. fide.
vbi text. dicit q̃ vltra illa ſex q̃ ibi ſunt
in tex. vaſallus tenet᷑ preſtare cõſilium
et auxiliũ dño ſuo z debet eum adiuua
re verbo z effectu. Eſt tñ differentia in-
ter ſeruũ z vaſallũ q2 ſeruus debet ſalu
tem dñi ſui proponere ꝓpriã ſalutẽ. tex.
habetis in. l. j. §. hoc aũt ſenatuſcõ. ver.
ſerui. ff. ad ſenatuſconſul. ſille. Sed va-
ſallus ita nõ tenet᷑ q2 põt preponere ſa
lutẽ ꝓpriã ſaluti dñi ſui. Ita vult gl. ap-
probata in. c. j. in prin. in tit. qui. mo. feu.
amit. pro qua gl. facit q2 in iura fidelita
tis ſemꝑ ſubintelligitur clauſula ſi va-
ſallus põt. c. j. in verbo ſi poterit. in tit.
de feu. ſine culp. nõ amit. z in. c. ſi. in tit.
de alie. feud. pat. z in. c. j. §. ad hec. in tit.
hic fini. lex et incip. cõſue. reg. Item eſt
bonũ argu. de vaſallis ad libertos. ita
dicit gloſ. in. c. j. in verbo reuerentia. in
ti. de mili. vaſal. qui cõtu. eſt. Sed liber-
tus nõ tenet᷑ alere patronũ indigentem
niſi ipſi liberto alimentato aliq̃d ſibi ſu
perſit. l. ſi q̃d a liberis. §. pe. ff. de liber.
agno. Eſt ergo cõcluſio q̃ ſi immineret
periculũ vite ipſius vaſalli poſſet ſuam
ꝓpriã ſalutẽ ſaluti dñi ſui ꝓponere. Et
iſtã ſniam etiã tenuit Jo. blanchus. in
ſumma ſua feudo. in tit. q̃. mo. feu. amit.
§. ite3 ſi dñs habuit z placet. Jo. rey. in
d. §. firmiter. et ſic habetis duos caſus
quibus vaſallus põt dimittere dñm in
18 pugna. † Primus eſt caſus qñ dñs eſſet
mortuus in prelio vel mortifere vulne-
ratus. d. c. j. z cõtrario in tit. q̃. mo. feud.
amit. Secundus caſus eſt qñ vaſallus
erat periturus niſi fuiſſet z dñm dimi-
ſiſſet in prelio. q2 vt. ſ. dixi põt prepone-
re ſalutẽ ſuã ſaluti dñi. Addite tertium
caſum qñ dñs erat oĩno periturus. ita
t3 expreſſe Bart. in. l. ſi quis in graui. in

ꝑn. ff. ad ſille. Quartus eſt caſus quãdo
vaſallus in prelio amiſit brachiũ. nam
licet recedat z dimittat dñm in ꝑlio nõ
tñ eſt dignus priuari feudo. Iſta eſt glo.
no. cõmoniter approbata in. d. c. j. in pri
ma glo. in ti. qui. mo. feu. amit. Quintus
eſt caſus qñ vaſallus graui infirmitate
detineret᷑ in bello per ea q̃ notant᷑ in. l.
queſitu3. ff. de re iud. Sextus eſt caſus
valde dubius. ſcilicet qñ bellũ ex parte
domini eſt iniuſtum z hoc eſt certũ tñ
vaſallus poterit in prelio dimittere do
minũ impune q2 licita fuit penitentia
ar. l. ſi quis libellos. C. de appellatio. Et
in hanc ſniam inclinat gl. j. in preallega.
c. j. in ti. qui. mo. feud. amit. z illam glo.
ſequuti fuerũt Jac. de bel. And. de yſer.
et Bal. mouentur q2 ſufficit ſi cui vel
paucis amici laboribus ſuccurrat. l. tu
tori. C. de nego. geſt. Itẽ q2 ſi velit de
ſtere peccato non eſt redarguendus
in malis promiſſis. xij. q. iiij. bene er
facit vaſallus ſi non pſeuerauerit in ad
iuuando dñm in bello iniuſto quia
peccatũ nõ minuit ſed auget. c. ſi. de re
ſue. dicit tñ Bal. in. c. j. in ti. qui. mo. feu.
amit. q̃ predicta debẽt limitari niſi
vaſallus fuiſſet cauſa q̃ ali⁹ non iuit
ad bellũ cũ dño qui al's erat iturus
fuiſſet ille vaſallus. nã hoc caſu vaſallus
ſi dimittat dñm in prelio q̃tũcunq̃
iniuſto ꝑfide agit z de eo poſſet dñs
cõqueri ar. l. nam z ſeruus. §. ſi vni. ff. de
nego. ge. Bertran. caprioli in preallega.
c. j. in ti. de no. for. fide. aliter diſtinguit
Sed q2 eius diſtinctio nõ placet eã
19 refero teneatis qd ſupra dixi. ❡ † ...
ro ponamus q̃ vaſallus recedat a
lo campeſtri vbi erat dñs ſed tñ e...
ga nihil habuit nocere dño vtrũ ...
ſu vaſallus debeat priuari feudo ...
tur q̃ non: quia q̃ eſt ſine effectu ...
cti non debet nocere. l. mancipia. C. ...
ſer. fugi. In cõtrariũ determinat Bal.
Jaco. alua. in. d. c. j. in titu. quibus mo.
feu. amit. per illum tex. nam ille tex.
lum exigit q̃ vaſallus dimittat dñm in
prelio non mortuũ neq3 mortifere vul
neratũ ad hoc vt priuet᷑. facit. l. j. ff. ſi
liber eſſe iuſ. fue. Item q2 ipſe vaſallus
ita fugiendo dedit malum exemplum

teris. l. cicero. ff. de pe. ❡ † Decimoq̃n-
to quero ſunt duo fratres tenentes feu
dum ab eodẽ dño vnus ipſorũ reliquit
alter vero ſua ꝓbitate defenſauit dñm
nunq̃d vnus excuſabit᷑ ꝓpter alterum.
Bald. z Jac. aluaro. in. d. c. j. qui. mo. feu.
amit. determinat q̃ ſic rõne cõuẽtionis
per. l. ſi is qui duos. in princi. ff. de liber.
lega. ❡ Subijciũt prefati docto. ibidem
q̃ idem eſſet ſi vna cõitas teneret feu-
dũ ab vno dño et hoies illius ciuitatis
eſſent diuiſi inter albos z nigros et vna
pars ciuitatis delinqueret in dñm alte
ra vero non. nã cõitas propter hoc non
priuaretur feudo q2 neutra pars de per
ſe facit communitatem z ideo delictum
vnius non debet nocere alteri. allegant
nota. in. c. ſi. noſtra. extra de iniur. et dã.
dato. Uos poteſtis allegare que haben
tur in. l. metum aduertendum. ff. q̃ met.
21 cauſa. ❡ † Decimoſexto quero pona-
mus q̃ domin⁹ eſſet in veritate morti-
fere vulneratus in bello z vaſallus hoc
ignorans recedat a bello z dimittat ibi
dñm. concludite q̃ nõ priuabitur feudo
q2 licet error quandoq3 excuſet delictũ
nõ tñ auget. l. inter omnes. §. recte. ff. de
22 fur. ❡ † Decimoſeptimo quero de pul-
chra queſtiõe dominus vadit cõtra ſar-
racenos z hoſtes fidei humane. An po-
terit hoc caſu facere queſtam et petere
auxilium ab hominibus ſuis. Joan. blã
chus in ſumma ſua feu. in ti. quibus mo
dis feu. amit. §. ad hec autem ſciendum
determinat q̃ ſic ſi dñs ſine graui dam
no ſuo nõ põt ſupportare talẽ expẽſam.
Mouetur: q2 ſi pro exercitu imperato-
ris poteſt hoc petere multomagis pro
exercitu ſummi imperatoris. ideſt Jeſu
xpi. aut. multomagis. C. de ſacroſan. ec-
cle. Nam lõge grauius eſt diuinam of-
fendere maieſtatem q̃ temporalem. aut.
gazaros. C. de hereticis. Et hanc deter-
minationem ſequit᷑ Jo. rey. in. d. §. firmi
ter. in. c. imperialem. in ti. de ꝓhi. feudo.
alie. per Fede. idem dicunt prefati doc.
quãdo imperator indiceret bellum pu-
blicum contra hoſtes et inimicos eccle
ſie vel contra hoſtes ſui regni. Nam ſi
imperator vel eccleſia ſine graui dam-
no non poſſet ſuſtinere talem expenſam

poſſent facere queſtam ab hominibus
23 ſuis et petere auxiliũ. ❡ † Decimoocta
uo quero an domin⁹ pro defenſiõe ſue
patrie poſſit facere queſtam ab homini
bus ſuis Jo. blãchus in loco preallega-
to z Jo. rey. in. d. §. firmiter. determinãt
q̃ ſic. Ego addo vobis dñm. Panor. in
c. ſicut noſtris. in fin. col. extra de iniur.
vbi dicit q̃ ſi dñs inuadit᷑ z timor ſit ſu-
bitaneus z improuiſus tũc nedũ vaſalli
et feudatarij. ſed etiã reliqui ſubditi il-
lius dñi imo etiã clerici tenent᷑ adiuua
re ipſum dñm. c. pueni[t]. extra de immu.
eccle. z. c. ſi nulla. z. c. oi timore. xxiij. q.
viij. Si tñ nõ ſubſit talis timor ſubita-
neus tũc dicit vaſallos et feudatarios
teneri adiuuare dñm. alios vero non q2
ſatis eſt q̃ honorẽt dñm de redditibus
et gabellis vt eos defendat tpe neceſſi-
tatis. c. princeps. z. c. regum. xxij. q. v. Et
hoc ſm eu3 qñ dñs ꝑ ſe ſufficeret. Alio-
quin putat Panor. oẽs ꝑ ſe teneri ad-
iuuare dñm pro ſalute ipſius dñi et pa
trie. c. ſi nulla. et. c. omni timore. xxiij. q.
viij. Et notetis hãc deciſionem Panor.
Addite ad id qd dictũ eſt de clericis id
qd no. Bart. in. l. j. C. de curſu publico. li.
xij. vbi dicit q̃ qñ inimici inuadũt ciui-
tatẽ z quotidie faciunt ꝑdas hoibus il-
li⁹ ciuitatis certe clerici tenent᷑ hoc ca
ſu ꝑſtare adiutoriũ ꝯtra tales inimicos
24 qd notetis. ❡ † Decimonono quero de
alia. q. in partibus prouincie fiunt mul-
ta inſtrumẽta in q̃bus vaſalli et ſubditi
ꝓmittunt dñis ſuis ꝑſtare auxilium de
ſuis placitis z litigijs. Quid operabunt᷑
iſta ꝟba placitis z litigijs quide3 dicũt
q̃ iſta verba operant᷑ vt vaſalli z ſubditi
teneant᷑ aſſociare dñ3 ad litigiũ. S3 cer
te ita intelligẽdo pax vel nihil ſeruirẽt
ꝑdicta verba cõtra. l. ſi qñ. ff. de leg. j. vñ
Jo. blãchus. in ti. qui. mo. feud. amit. l. §.
j. z que dicta ſunt terminãt q̃ ꝟba ꝑdi-
cta importent q̃ vaſalli teneant᷑ adiuua
re dñm in habẽdo aduocatũ z miniſtrã-
do ſibi dño pecunias vt litigare poſſit z
ſupportare ſumpt⁹ litis maxime ꝑ de-
fenſione feudi. allegat. l. hactenus. ff. de
vſufruc. z. l. hoc ampli⁹. §. pe. z. l. q̃uis. et
l. ſi ꝓprietari⁹. ff. de dã. iſec. z. l. ſi ex dua
bus. ff. de nora. S3 Pet. iacobi. in tit. de

cau.et qui.vaſal.de iure ſcripto.in iſta
materia ſic diſtinguit ꝙ aut litigiū con-
cernit ſolū vtilitatē dn̄i ⁊ tunc ipſe dn̄s
dꝫ de ſuo facere expēſ. Aut litigiū con-
cernit vtilitatē oīm ſubditoꝝ ⁊ tūc de-
bēt ſupportare expēſ. Aut litigiū cōcer-
nit cōem vtilitatē ſcꝫ tā dn̄i ꝙ̄ ſubditoꝝ
⁊ hoc caſu debēt ſubditi ꝯtribuere ꝓ ra-
ta ſed ad hoc nō allegat iura ſed Jo. blā.
25 allegat iura ſuperius allegata. ¶†Et
per predicta decidit alia pulchra que-
ſtio ponamꝰ dn̄s vadit ad ſupremū ꝑn-
cipē pro obtinēdo aliquas lr̄as vel pri-
uilegia vel gratiā an ſubditi tenebunt
ꝯtribuere ad hmōi expēſ. Cōcludite ꝙ
aut impetratio concernit cōmodū ſoliꝰ
dn̄i ⁊ tūc dꝫ facere expēſas de ſuo pro-
prio. Aut cōcernit vtilitatē ſubditorum
⁊ tunc ipſi tenebunt. Aut cōcernit vtili-
tatē tam dn̄i ꝙ̄ vaſalli. Aut ſubditorum
tunc ſubditi tenebunt cōtribuere ꝓ ra-
ta per ea que proxime dixi:bene faciūt
no.per.d.Panor.in.c.cū apoſtolꝰ.extra
26 de cenſi. ¶†Vigeſimo quero vaſallus
vult ire ꝑſonaliter ad preſtādum auxi-
liū dn̄o in expeditione belli ſꝫ dn̄s vult
potius hr̄e pecuniā ſeu dimidiā partē
reddituū feudi illius anni cuiꝰ erit ele-
ctio.doct.cōiter in.d.§.firmiter.dicūt ꝙ
electio ſpectabit ad vaſallū.l.pleruꝙ̄.i
fi.ff.de iur.do. Et iſtā ſn̄iam teneatis ſꝫ
Jac.de bel.in.c.j.§.fi.in ti.de pa.iur.fir.
aliter diſtinguat dicens ꝙ aut vaſallus
eundo ꝑſonaliter pōt ꝑſtare magnū au-
xiliū ⁊ cōmodū dn̄m interuentū ſue ꝑſo-
ne ⁊ tūc dꝫ ire vaſallus ꝑſonaliter.c.j.§.
Pterea ſi vaſallus.⁊.§.ſed etiā qui dela-
tor.ver.cognouerit.in tit.que ſit prima
cau.beneſi.amit. Aut interuētu ſue ꝑſo-
ne nō pōt preſtare magnū cōmodū dn̄o
⁊ tunc erit electio ipſius vaſalli.d.l.ple-
ruꝙ̄.in fin. Sed ad iura ꝓxime allegata
per Jaco.de belui.poteſtis rn̄dere ꝙ lo-
quimur in caſu ſpeciali qn̄ vaſallus te-
netur vltro ſe offerre ꝓpter magnū pe-
27 riculū īminēs dn̄o. ¶†Vigeſimopri-
mo quero ponamus ꝙ vaſallus ſit hō
nobilis famoſus ⁊ potēs qui ſi accedat
perſonaliter ad expeditionem belli ibi
bene aſſociatus cum multis gentibus
⁊ ſi mittit ſubſtitutum non ibit ille ſub-
ſtitutus cum tot gentibus virum dom-
nus poterit recuſare illum ſubſtitutū
And.de yſer.et Ja.alu.in.d.§.firmiter
determinant ꝙ ſic niſi ille ſubſtitutꝰ
ductꝰ tot ꝑſonas quot duceret vaſal-
lus. Idē dicunt qn̄ vaſallus eſſet hō ma-
gni cōſilij et magne induſtrie.nam dn̄s
poſſet recuſare ſubſtitutum et dicere
vult ꝑſonā ipſius vaſalli:qꝛ eſt differē-
tia inter artifices.l.inter artifices.ff.de
ſolutioni.l.vnica.§.ne aūt.C.de cadu.
len. Dicit tn̄ Jaco.alua.occurrēdū
militie dn̄i.l.in feudo.ff.de rei vendi
puta ſi forte dn̄s mediāte pecunia
offert vaſallus poſſit eque idone
rire ſicut eſt ipſe vaſallus.de hoc
hr̄ ꝑ Jac.de ardizo.in ſumma ſuo fe
tit.qui.mo.feu.amit.ſub rubricella
28 per aliū vaſallus poſſit ſeruare. ¶†
geſimoſecūdo quero demꝰ ꝙ feud
pactionatū ſeu conuentionatū: p
tpe inueſtiture fuit cōuētū ꝙ vaſa
tpe guerre teneret ꝑſtare dn̄o tot
tes vel tot hoīes armatos vel vnū
duos equos armatos nunqd hoc
ipſe vaſallus tenebit ꝑſtare dn̄o
tia de quibꝰ ſupra dixi Joā.rey
firmiter.determiat ꝙ nō qꝛ dn̄s
ſu nō pōt a vaſallo exigere niſi illud
deductū fuit in pacto.⁊ ita vult gl
de note.in.c.j.§.fi.in gl.magna.in p
cipio.in ti.de capi.qui cur.vendi.
ratio qꝛ dn̄s ita paciſcendo cū va
vr̄ voluiſſe recedere a diſpoſitiōe
⁊ cōtentari de eo ꝙ fuit deductū in
cto.l.fi.C.de pac.que ſup dote dꝫ
attendi cōſuetudo patrie.l.vēdi
conſtat.ff.cōia ꝑdio.l.iij.§.fi.ff.de
j.C.que ſit lon.cōſue. Et notetis
deciſionē qꝛ vt plurimum omni
29 ſunt pactionata. ¶†Vigeſimo
ro vtrum ſicut vaſallus tenetur
auxiliū dn̄o iuxta ea que dixi ita
dn̄s teneatur ꝑſtare adiutoriū va
ſuo. Cōcludite ꝙ ſic qꝛ dn̄s debet
re vaſallo pares vices.c.j.§.domi
quoꝙ̄.in ti.de for.fide.et in.c.de fo
§.dominus.xxj.q.v.hoc tamen in
gatis procedere niſi obſtant pacta
30 cōſuetudines. ¶†Vigeſimoquarto
et quot ſunt cauſe ex quibus vaſal

excuſatur ſi non preſtet ſeruitium dn̄o
dicite ꝙ multis de cauſis excuſet. ¶ Pri-
mo ſi dominus eſſet excommunicatus
vel bānitus nam interim non teneretur
vaſallus ſibi obedire. text.eſt in.c.j.in
princ.in tit.hic finitur lex. ¶ Secūdo ſi
dominus eſſet hereticus vt probatur in
§.j.⁊.ij.in auť.de priuil.dot.here.muli.
non preſtā.col.viij. ¶ Tertio excuſatur
ſi dn̄s eſt īfamis qꝛ porte dignitatū īfa-
mibus ſunt clauſe ⁊ infames debēt eſſe
excluſi ab omni beneficio.l.ij.C.de dig.
lib.xij.et.l.nec infames.C.de decurio.
lib.x. Item qꝛ reatus omnem honorē ex-
cludit.l.j.⁊.ij.C.vbi ſena.vl' cla. ¶ Quar-
to excuſatur vaſallus ſi pignorauit feu-
dū eccleſie a qua tenebat illō.naꝫ eccle-
ſia ꝑcipiet fructꝰ nec tenebit eos cōpu-
tare in ſortē.tex.ē no.in.c.j.extra de feu.
Et interim dū eccleſia directa dn̄a ꝑci-
piet fructus vaſallus non tenebit ſer-
uire ipſi eccleſie de illo feudo pignora-
to idem eſt ſi dominꝰ pignoraſſet feudū
ſuum domino temporali a quo illud te-
nebat quia interim dum ipſe dominus
percipiet fructus vaſallus non tenebi-
tur preſtare ſeruitia ipſi domino de illo
feudo.ita dicit Joā.rey.in.d.§.firmiter.
in fi.antepenul.colum.dicit tn̄ eſſe diffe-
rentiaꝫ inter hos caſus quia licet eccle-
ſia cui vaſallus pignorauit feudū nō te-
neatur computare fructꝰ in ſortem ta-
men dominus temporalis cui vaſallus
feudum pignoraret tenebitur fructus
in ſortem computare. Sed vos in hoc
terminabitis contrarium quia cum do-
minus hoc caſu percipiat fructus ra-
tione ſui directi dominij non tenebitur
illos cōputare in ſortē. Ita dicunt Ho-
ſtiē.⁊ Panor.in.d.c.j.extra.de feu.et di-
cit ibi Panor.ꝙ iſta eſt communior opi-
nio. ¶ Quinto excuſatur vaſallus ſi ſer-
uitium quod petit dominus non poſſit
preſtari vel ſi poſſit preſtari non tamen
cum honeſtate vel continet turpitudi-
nem vel eſt contra bonos mores vel le-
dit pietatem vel eſtimationem.nam his
caſibus excuſat vaſallꝰ in ſeruiendo dn̄o
nec tenet ei ſeruire.l.filiꝰ.⁊.l.cōditiōes.
ff.de cōdi.inſti.optime facit qō no.Bal.
in.l.ꝙ ex liberta.C.de op.libe. ¶ Sexto
eſt excuſatꝰ ꝓpter ſexū.nā ſi mulier ha-
beat feudū iuxta.c.primū in ti.de bn̄ſi.
femi.hr̄ etiā in.c.j.in ti.quēad.feu.ad fil.
ꝑtine.nā nō ꝯgruit ſexui muliebri ꝙ va-
dat ꝑſonaliter ad expeditionē belli tene-
bit tn̄ ipſa mulier ſeruire dn̄o altero de
duobꝰ modis.ſ.cōtribuēdo in ſumptibꝰ
dn̄i de redditibꝰ feudi.iuxta tex.in.d.§.
firmiter.vel ſeruire ꝑ ſubſtitutū ⁊ ſi ha-
beat virū poterit ſeruire ꝑ eū:vt hr̄ in
31 d.§.firmiter.in ꝟbo acceptabilē. ¶†Sꝫ
hic cadit pulcherrima dubitatio quam
habui de facto pro generoſa Anna de
montelauero. Mulier dedit viro feudū
in dotē:maritus pro illo feudo nō preſti-
tit ſeruitia dn̄o virū ipſa mulier amit-
tat illud feudum dotale.quidam dicunt
ꝙ ſic dūmodo ipſa poſſit habere regreſ-
ſum contra virum cuius culpa fuit feu-
dum amiſſum quia maritus eſt ſoluēdo
⁊ poteſt vxorem conſeruare indēnem et
iſti ad hoc allegāt.l.ſi fundus.ff.de fun-
do dota.⁊.l.cum te.C.ne vxo.pro ma. Si
vero maritus nō eſt ſoluendo tunc ſuc-
current mulieri in illo feudo.auť.ſiue a
me.C.ad velleya. Alij dicūt ⁊ iſte opin.
plus placet ꝙ feudum dotale cōmittit
⁊ habebit pro cōmiſſo durāte tempore
matrimonij in odiū viri ſed poſt mortē
viri reſtituetur feudū mulieri vel eius
heredibus et ad hoc allegatur optimꝰ
tex.in.c.j.in fi.in tit.de capi.cora.in vſi.
feudo. ¶ Septima cauſa excuſatiōis eſt
propter etatem minorem/quia vaſal-
lus eſt infans:nam infantis nulle ſunt
opere.l.arboribus.§.de illo.ff.de vſufr.
poterit tamen ſeruire per ſubſtitutum
vt plene not.in.c.ſi quis deceſſerit.in ti-
tu.ſi de feud.defunc.fue.contro. ¶ Item
propter etatem maiorem excuſatur a
ſeruitio perſonali:puta quia eſt maior
annis ſeptuaginta.l.j.et.l.fi.C.qui eta.
lib.x.et.l.maiores.ff.de iure immu.hoc
tamen vltimo caſu cogetur ſatiſfacere
per contributionem redditū feudi vel
mandare ſubſtitutum idoneum iuxta
d.§.firmiter. ¶ Octaua excuſatio eſt ꝓ-
pter infirmitatem nam egrotantes ſer-
uire reputant hi enim quos egros cu-
ramus ſeruire nobis intelligunt ꝙ no-
bis ſeruire cupiētes ꝓꝑ aduerſam ꝟti-

ſtatem impediuntur. Jta probat text.
no.in.l.cum heres.§.ſtichus.ſi heredi.ff.
de ſta.libe. intelligatis tamen de graui
infirmitate non aũt de leui. l.queſitũ.ff.
de re iudi. ¶ Nona eſt cauſa excuſatio-
nis ꝓpter paupertatem vaſalli qꝛ non
habet vnde facere ſumptus pro preſtā
do ſeruitium dño. De quo tñ dicatis vt
per Jo.blanchũ de marſilia in ſumma
ſua.in titu.qui.mod.feu.amit.§.ſeruiet
autē. ¶ Decima cauſa excuſationis eſt
qñ cõſtaret ꝙ guerra ex parte domini
eſſet iniuſta.c.j.hic fini.lex.ꝛ incip.ꝯſue.
reg.de quo dicatis vt dixi plene in pre-
cedentibus queſtionibus dñ examina-
ui quotuplex eſt guerra. ¶ Undecima
excuſatio erit ſi vaſallꝰ nolit adiuuare
dñm contra antiquiorē dominum nam
debet ipſe vaſallus preferre dominum
antiquiorem nec tenetur adiuuare do-
minũ contra dñm antiquiorē.d.c.j.§.fi.
ꝙ incipit cõtra oēs in ti.preallég.hic fi
ni.lex. ¶ Decimaſecũda cauſa excuſatio 32
nis eſt qꝛ vaſallus non teneť adiuuare
dominũ cõtra ꝓpriā patriā vt vult glo.
in.d.§.contra oēs.ꝛ alia glo.i.d.c.de for
ma.xxij.q.v. ¶ Decimatertia cauſa ex-
cuſationis eſt qꝛ vaſallus non tenetur
adiuuare dominũ contra dominũ vni-
uerſalem totius patrie de quo plene di
xi ſupra. ¶ Decimaquarta excuſatio ſi
vaſallus ſit ſeruus alicuius domini.nā
vos ſcitis ꝙ etiam ſeruus pōt inueſtiri
de feu.c.j.§.perſonā.tit.ꝑ quos fi.inue-
ſti.vnde dominus inueſtiendo talē per-
ſonam videtur eam inueſtire cum ſua
cõditione ꝛ qualitate.ſ.ſaluo iure ſerui-
tutis ar.l.plenum.§.equum.ff.de vſu.et
habi.nam dominus inueſtiendo talem
perſonaꝫ quam ſcit eſſe ſub iugo ſerui
tutis alterius habet ſibi imputare neqꝫ
tenetur ipſe ſeruus adiuuare dominuꝫ
feudi contra dominũ ſeruitutis quia il
le dominus reſpectu ſeruitutis eſt anti
quior ꝛ habet maiorē poteſtatē in ſeruũ
ꝙ dñs in feudo:qꝛ nos habemus ꝙ do-
mini in ipſos ſeruos habent quaſi pote
ſtatem vite et necis. inſtitu.de his qui
ſunt ſui vel alie.iur.ꝛ.l.j.ꝛ.ij.ff.illo eo.ti.
ꝛ ſeruus debet ꝓponere ſalutē dñi ſui
ſaluti proprie.l.j.§.ſerui.ff.ad ſille.Et

tamen vaſallus ad hoc non tenetur
dicit glo.nota.in.d.§.cõtra omnes. C
cludamus ergo qđ quando vaſallus e
ſeruus alicuius domini non tenetur a
iuuare ipſum dominum contra domi
num ſuum reſpectu ſeruitutis. Et in
Joan.blanchus in ſumma ſua in tit
for. fide. §.conſueuit. verſic.ſimilis p
notari qſtio. ¶ Decimaquinta cā excu
ſationis eſt qꝛ vaſallꝰ ſi ſit libertꝰ alic
ius nõ teneret adiuuare domini feu
contra patronũ qꝛ offendēdo ipſum p
tronũ poſſet redigi in ſeruituteꝫ pri
nam ꝙ eſſet ſibi durum ꝛ graue.l. pe
fi.C.de bo.libe.ꝛ.l.ſi manumiſſori.C
obſequi.a libe.patro.pſtā. ¶ Deci
ſexta cauſa excuſationis eſt propter d
gnitatem ſuperuenientem vaſallo p
qꝛ cepit eſſe ſanti ſtatus tanteqꝫ di
tatis quante eſt dominus arg.l. iud
ſoluit.ff.de iudi.tenebiť tñ hoc caſu
uire per ſubſtitutũ argu.l.nullus q
de decurio.lib.x. ¶ † Quero nunc
hoc caſu quando vaſallus non vadit
ſonaliter ad adiuuandum dominum
prelio neqꝫ mittit ſubſtitutum ido
neqꝫ mandat dimidiam partem
tuum feudi illius anni quo caſu
gnus priuari feudo. An priuetur
iure an vero requiratur ſnīa pri
videtur prima facie dicendum quod
priuetur ipſo iure qꝛ tex.in.d.c.impe
lem.in.§.firmiter.in titulo de ꝓhi
alie.per Federicum dicit ꝙ amitt
ſic vtitur verbo futuri tpis. Et nõ
mus qđ quando lex loquitur per v
futuri temporis requiratur ſent
priuatiua per no.per glo.in.l.fi.C
riſdi.om.iudi.et in.l.iubemꝰ.§.ico
C.de ſacroſanctis eccle. Sed Jo
Rey l.d.§.firmiter.in pe.col.tenet
ſitum dicens ꝙ hoc caſu vaſallus
uatur ipo iure mouetur per tex.in
firmiter.in verbo modis omnibus
verba importãt ſm eum priuatio
ipſo iure et ad hoc nihil boni alle
Ego allego vobis gl.in terminis
ceſſ.in.§.ſancimus.in ꝟbo modis
in autentico : vt defunc.funera.co
Aduertite tñ qꝛ bene requireretur
declaratoria vt dicit prefatus doct.
§.firmi

§.firmiter.ꝛ hoc mihi placet ꝑ.c.cũ ſm
leges.extra de here.lib.vj.ꝛ ꝑ.l.eius q
delatorē.ff.de iure fiſci. Et ꝯprobo opi.
predictā:ꝙ ipſo iure ꝛ ꝑdatur feudũ in
caſu predicto per tex.in.c.j.§.fi.in ti.de
pace iura.fir.vbi tex.dt liberā habeat
facultatē.ꝛ illud verbum liberā impor
tat id qđ ipſo iure. Jſta eſt pulchra glo.
in.c.imperialē.§.callidis.in verbo libe-
re reuertať.in tit.preallega. ¶ Subſe-
quenter q̃ro nũqd hoc caſu ſi ſit feudũ
antiquũ cõmittatur et apiatur dño an
vero vadat ad agnatos. Andr.de yſer.
in.d.§.firmiter.videtur velle ꝙ ſi ſit feu
dũ nouum apiatur dño:ſed ſi ſit ãtiquũ
agnati preferunť dño.ſed Jaco.de bel. 34
Pertrā.capzi.ꝛ Bal.poſt glo.in.d.c.j.§.
fi.in ti.de pace iur.fir.in vſi.feudo.ꝛ Ja
cob.aluar.in.c.j.§.fi.in.xlv.ꝯcluſione te
nent oppoſitũ.ſ.ꝙ etiā ſi ſit feudũ anti-
quũ ꝫ caſu apiať dño excluſis agnatis
mouenť qꝛ talis iniuria reſpicit pſonā
domini:vnde vt habeat ſue iniurie vl-
tionem feudum debet ſibi aperiri:hãc
rationeꝫ ponit text.in dicto.c.j.§.fin.in
tit.que ſit prima cau.beneſi.amit. Jmo
dicunt ꝙ etiā concernit vtilitatē publi
cā ꝛ ꝓpter hoc dñs debet p̄ferri agna-
tis et iſtā ſententiā audacter ſequimini
in iudicādo attento ꝙ gloſ.in.d.§.fin.de
pac.iura.fir.tenet iſtā opi.ꝛ eſt ſuffulta
autoritatibus preſtātiſſimoꝝ doct.ma-
xime qꝛ tex.in.d.§.firmiter.ꝛ.in.d.§.fi.di
cunt expreſſe ꝙ dñs modis omnibꝰ ha
beat poteſtatem capiēdi tale feudũ nec
diſtinguiť ibi an ſit feudum antiquũ vť
nouum:ꝛ cũ generaliter loquať debēt
33 generaliter intelligi.l.j.ꝛ.l.generaliter.
ff.de leg.preſtā. ¶ † Jtem q̃ro dixi.ꝫ.va
ſallum tenere adiuuare dñm ſi dñs vo
cet vaſallum. Quero ergo qũo ꝛ quali-
ter debeat vocari ipſe vaſallus gloſ.in
§.fi.in tit.de pa.iur.fir.dicit ꝙ dñs per
ſeipſum vel ꝑ ſuum ꝓcuratorem voca
bit vaſallum bene facit.l.ita veniunt.§.
petitum.ff.de peti.here.vel dñs manda
bit literas vaſallo in quibus cõtinebiť
ꝙ ipſe vaſallus debeat venire ad pre-
ſtandum adiutorium dño in aliquibus
partibus ſit iſta vocatio ꝑ edictũ in al-
bo propoſitum.ꝛ ita practicať in regno

ſcilicet ſm Jac.de bel.in.d.§.fi.ꝛ talis cõ
ſuetudo eſt obſeruãtia.l.iij.§.fi.ff.de te
ſti.ꝛ.l.j.et.l.fin.C.de emancip.li.dicit tñ
Bal.in.d.§.fi.ꝙ ſufficeret mitti genera
le ꝓclama in terris ꝛ locis dñi requirē
tis allegat.l.ſi eo tpe.C.de remiſ.pig. Et
not.in.c.ſi extra.de maio.ꝛ obe.vnde tñ
notetis ꝑpetuo ꝙ ꝑdicte cauſe ex qbꝰ
pōt ſequi priuatio feudi niſi eis obtem
pereť debēt eſſe roborate ſolēni nume
ro teſtiũ pariũ curie. Sed ſi dñs nõ ha-
beret pares curie admitterenť alij te-
ſtes omni exceptiõe maiores.l.optimā.
C.de cõtrahen.ꝛ cõmit.ſtip.ita elegãter
dicit Bal.in.d.§.fi.ꝙ nũqꝫ exeat memo
riā veſtrā. ¶ † Ultra quero de pulchra
q.ſupra aliqñ dixi ꝙ vaſallus iurat ad-
iuuare dñm ꝯtra omnes excepto tñ im
peratore. Quero frater meus primoge-
nitus tenebat quoddā caſtrum in feu-
dum a duce aurelianē.ꝛ erat feudũ pa-
ternũ ꝛ antiquuꝫ.ego vero teneo aliud
caſtrum in feudũ a duce butirēſi:frater
meus iurauit fidelitatē duci aurelianē.
ꝛ ꝓmiſit adiuuare euꝫ ꝯ oēs alios exce
pto imperatore.moriť fr meꝰ ſine libe-
ris et ego ſibi ſuccedo in illo feudo pa-
terno an debeā iurare ſicut ipe iurauit
ꝛ ꝓponere ducem aurelianeſ.d.domi
no meo bitureſ.an vero eque debeam
ꝓponere.d.dominum meum bitureſ.
Uidetur prima facie dicendũ ꝙ in iura
mento fidelitatis preſtan.debeam iura
re ſicut iurauit frater meus qꝛ ex pſo-
na heredis nõ fit mutatio neqꝫ variať
obligatio.l.ij.§.ex his.ff.de verbo.obl.
Jtē res trāſit cum ſua cā ꝛ ſuo onere.l.
traditio.§.quoties.ff.de acq.re.domi.
cõtrariũ determinabitis.ſ.ꝙ debeo p̄-
ponere ducē butirenſem dominũ meũ
antiquiorē.nā prioritas ꝛ poſterioritas
dñoꝝ iudicať ex pſona eiꝰ q̃ iurat.iſte
eſt tex.in.c.ij.in tit.de ꝓhi.alie.feu.ꝑ lo
ta. Debeo ergo in iuramēto fidelitatis
preſtādo duci aurelianeſ.excipere do-
minũ meum antiquiorē.ſcilicet ducem
bitureſ.c.j.§.fin.in titulo hic finiť lex
ꝛ incipien.conſue.regu.l vſibus feudo
rum. Non obſtat primum motiuũ de.l.
ij.§.ex his.ff.de verb.obliga.quia illud
quod dicitur ꝙ ex perſona heredis nõ

fit mutatio debet itelligi hoc eſſe verū
q̄tum ad hoc vt heres teneat ad id ad
qđ defunctus tenebat. Sed q̄tum ad
modum ꝛ quātitatē bene fit mutatio et
variatio ꝙ patet. nam licet debitoꝛ ha-
beat ſolidā obligationē ꝯ ſe et creditoꝛ
habeat obligationē actiuā inſolidū ꝯ de
bitorē tñ mortuo debitore diuidit obli
gatio inter heredes ipſius debitoris ꝛ
etiā iter heredes ipſius creditoris. l. j.
C. ſi cer. pe. ꝛ. l. ꝓ hereditate. C. de here.
act. ꝛ. l. heredes. §. an ea. ff. fami. her. Itē
lꝫ legatari⁹ non poſſit ꝑ pte agnoſcere
legatum ꝛ pro parte repudiare: tamen
heredes legatarij hoc facere poſſūt vt
habet in. l. legatorū. ff. de leg. ij. Nō ob.
ſm motiuum ꝙ res tranſit cū ſua cā qꝛ
hoc nō eſt ꝑpetuum imo qñqꝫ ex perſo
nis heredis fit mutatio et alteratio. l.
Paulus reſpondit in. §. j. ff. de acqui. he
re. ꝛ. l. fi. in fi. C. fami. her. ꝛ. l. fi. C. de inof
fic. teſta. Itē obligatio q̄ tenebat frater
meus nō afficiebat rem ſed ꝑſonā ſuā.
Et ideo ego ſucceſſoꝛ non debeo iurare
ſicut ip̄e iurauit ſaltem in hac materia
feudali in qua ꝓprie nō eſt ſucceſſio he
reditaria imo feudum antiquum ꝛ pa-
ternū habemus beneficio ꝛ prouidētia
ſuperiorū. vt no. in. c. j. in ti. an filius vł
agna. in. c. titius. in titu. ſi de feu. defun.
fue. contro. ꝛ in. c. j. §. ꝛ qꝛ vidimus. in ti.
qui feu. da. poſ. Et iſtā. q. in ꝓprijs ter-
minis decidit Jo. rey. in. c. imperialē. in
§. fin. in titu. de ꝓhi. alie. feu. per Fede.
35 ¶ † Ulteri⁹ quero de. q. quotidiana va-
ſallus vocatus a dño nō fuit in adiuto
rium ipſi⁹ dñi. ego dixi. ſ. ꝙ feudū ipſo
iure eſt cōmiſſum ipſi dño nūqđ domi-
nus ꝓpria autoritate abſqꝫ ordine iudi
ciario poterit apprehēdere ꝛ occupare
illđ feudū Jacob. de belui. in. d. c. j. §. fi.
determinat ꝙ nō allegat. c. j. in titu. de
mili. vaſ. qui contu. eſt. et. c. j. in titu. de
feu. ſine culp. nō amit. Bal. in. d. §. fi. di-
ſtinguit ꝙ aut inobedientia vaſalli eſt
notaria ꝛ tunc ſi dñs habeat iuriſdictio
nē ſicut ſi ſeruitiū deberet alteri poſſet
dominus mittere illū in poſſeſſionē ex
primo decreto ꝑpter inobedientiā va-
ſalli. ita hoc caſu dñs habēs iuriſdictio
nē poterit mittere ſuū fiſcū in poſſeſſio

ne. l. cōmiſſa. ff. de publi. ꝛ. l. cū duob⁹. ſ
idē reſpōdit. ſi ſocius. ff. ꝓ ſocio. Si ...
dñs ñ habet iuriſdictionē tūc debet ...
ponere ſuā querelā ꝛ petere ſe mitti ...
poſſeſſionē illius feudi. l. negātes. C. ...
acti. ꝛ obli. l. ſi cum nulla. ff. de re iud. ...
l. j. C. de exerci. ꝛ. l. j. C. đ execu. rei iud. ...
Et ſi vaſallus dubitat ne ſibi auferat ...
poſſeſſio đ facto hꝫ paratū remediū ...
dꝫ adire ſuperiorē q̄ ꝑcipiat ne vis ...
ipſi poſſeſſori adiecta clauſula ꝙ ſi ſe ...
ſerit ſe grauatū cōpareat receptur⁹ ...
iuſtitie cōplementū ꝑ no. per gl. ꝛ Bal. ...
l. l. de pupillo. l. meminiſſe. ff. đ ope. ...
nō. Ego allego pulchrū tex. ꝛ Bal. ibi ...
in. l. ſi ſuper poſſeſſiōe. C. de trāſac. ...
rey. in. d. c. imperialē. §. firmiter. in ...
col. in ti. de ꝓhi. alie. feu. per Fede. ...
fert reuerēdū patrē dñꝫ Pontiū ...
genitorem ſuum in. q. facti cōſului ...
quadā cā. d. Guil. de banno qui h...
bat tertiam partem principatus ...
tie ꝛ contendebatur de quodam ca...
ſuo in ipſo ꝑncipatu ꝛ determinaſſe ...
minū ꝓpria autoritate poſſe occu...
feudū cōmiſſum ex eo ꝙ vaſallus n...
fuit ad preſtandū adiutoriū dño in ...
lio. Et mouebat ꝑ text. in. d. §. firmiter ...
in verbo modis omnibus. nā ſi dñs ...
beret neceſſe petere per iudicē tale ...
dū nō bene diceret ille tex. dū dicit ...
dis omnib⁹. ꝛ hic dicit patere inte...
ſilia ꝑfati dñi Pontū in cōſi. lxxvi...
eſt ſciēdū ꝙ in illo principatu eſt ...
ꝛ cōſuetudo ꝙ dñi feuda ſibi cōmi...
aperta poſſunt ꝓprie autoritate o...
pare. Ad cle. paſtoralis. de re iudi. ...
c. apoſtolica. de iud. lib. vj. reſpond...
ꝙ loquunt in fellonia ſeu culpa ...
in facien. nos aūt loquimur in fe...
ꝯmiſſa in nō facien. ſ. in nō ꝑſtand...
iutoriū dño. ſed ipſe Jo. rey. dicit ...
tare tuti⁹ ꝛ ſecurius eſſe expecta...
tentiā declaratoriā. ſed ꝓ opinione ...
fati dñi genitoris ſui allegat tex. ...
in ti. de pace iur. fir. q̄ tex. dicit lib...
vſus ſuos habeat redigē. facultate ...
vba ſignificatur ꝙ dñs ꝓpria auto...
te pōt occupare feudū. Ad idē ad...
iſta facultas apprehēdendi rē pōt ...
cedi ꝑ hoiem. l. iij. C. de pig. ergo ꝛ ...

gem. l. nō impoſſibile. C. de pac. nam ali
quando lex concedit vindictā fieri pro
pria autoritate. l. j. ꝛ. ij. C. qñ lice. ſine iu.
ſe vēdi. Et in ꝓpoſito noſtro lex videt
dare facultatē iſtā. ſ. ꝙ dñi propria au-
toritate poſſint occupare feudū: vt pꝫ i
d. §. fi. ꝛ. §. firmiter. ꝛ ita acquieuit ꝑfat⁹
d. Jo. rey. Ego aūt i ſecreto iuris teneo
ꝙ dñs hoc caſu nō poſſit ꝓpria autori-
tate feudū occupare ꝛ in ꝑmiſ adduco
tex. in. d. §. fi. in ti. de pa. iur. fir. ꝛ retor-
queo illū tex. cōtra Joā. rey. ꝛ genitorē
ſuū qꝛ tex. ibi dicit cōuinci ſi ꝑ qꝛ ergo
oportet vaſallū cōuinci certe debet ci
tari qꝛ pōt ſibi cōpetere defenſio. forte
enim allegabit aliquā iuſtam cauſam ꝑ
quā erit dignus venia. pro iſta ratione
facit tex. in. l. iij. §. ſi ad diē. ff. de re mili.
Scđo adduco tex. in. c. j. in tit. de feu. ſi
ne culp. nō amit. vbi tex. dicit ꝙ vaſall⁹
non debet ſpoliari feudo niſi culpa cō-
uicta: ergo oportet eū cōuincere de cul
pa neceſſario oportet eū citare. Tertio
facit tex. in cle. paſtoralis. vbi probatur
ꝙ princeps etiā ꝯtra ſubditū nō poteſt
ſupplere defectū citationis ſeu defen-
ſionis qꝛ eſt de iure naturali vt probat
ibi ꝛ i. l. vt vim. ff. de iuſti. ꝛ iure. l. j. §. cū
arietis. ff. ſi q̄dru. pau. feciſ. dica. Quar-
to citationē ꝛ cauſe cognitionē đꝫ inſti
tuiſſe de⁹ oipotēs et de⁹ oipotēs. j. q. j.
vbi ꝓbatur ꝙ de⁹ omnipotēs peccatū
ſodomorū noluit punire niſi deſcende- 1
ret ꝛ videret. Item noluit punire adaꝫ
niſi prius eum vocaſſet ꝛ audiuiſſet. ge 2
neſis tertio. Quinto adduco bonū tex.
cū Bal. i. l. fi. C. de leg. vbi Bal. colligit ꝙ 3
ꝑnceps anteq̄ veniat ad ſniam dꝫ cita
re partē et ſi procederet ad ſniam ſine 4
cauſe cognitione ꝛ partis citatiōe ſnia
redderet nulla. Sed pro eadē ſnia facit
tex. in. c. j. extra de cau. poſ. ꝛ ꝓprie. vbi 5
tex. dicit iſta verba nec nos contra par-
tē inauditam aliqđ poſſum⁹ diffinire.
¶ Sexto pro hac parte facit tex. in. c. li 6
cet epiſcopus. extra de prebē. in. vj. vbi
dicit tex. ꝙ q̄tūcūqꝫ conſtet clericū te- 7
nere duo beneficia incompatibilia tñ
non dꝫ ſpoliari poſſeſſione illi⁹ bñficij
qđ vacat ipſo iure per adeptionem poſ 8
ſeſſionis alteri⁹ niſi premiſſa cauſe co-

gnitione ad qđ eſt facienda citatio. l. in
cauſe. §. cā cognita. ff. de mino. bñ facit.
l. fi. C. ſi per vim vel alio mō. nec placet
mihi reſpōſio data per prefatū. d. Rey.
ad cle. paſtoralis. ꝛ ad. c. apoſtolice. dū
dicebat ꝙ illa iura loquuntur in fello-
nia ſeu culpa cōmiſſa in faciendo. nam
iſtud motiuū retorqueo contra eū. Nā
eſt maioꝛ culpa cōmiſſa in facien. q̄ in
nō faciendo vt probat gl. in. l. ſi mora. ff.
ſo. ma. Si ergo in culpa q̄ cōſiſtit in nō
faciēdo dñs poteſt propria autoritate
occupare feudū vt vult prefat⁹ doctoꝛ
multomagis dꝫ hoc licere domino qñ
culpa cōſiſtit in faciēdo qꝛ eſt grauioꝛ.
Et tñ hoc caſu qñ culpa cōſiſtit in faciē
do reqrit ſnia. d. c. apoſtolice. ibi ſniali-
ter priuamus. et idē probatur in. d. cle.
paſtoralis. Nō ob. l. j. ꝛ. ij. C. qñ liceat ſi-
ne iud. qꝛ rñdeo ꝙ ibi ē ſpeciale i odiū
illoꝝ latronū ꝛ depopulatoꝝ agrorum.
Non ob. aliud motiuū ꝙ in caſu noſtro
lex dat ptātē occupādi feudū ꝓpria au
toritate qꝛ nego iſtud eē verū ꝑ tex. in
c. j. §. q̄cunqꝫ ibi ordine iudiciario. in ti.
de pa. tenē. ꝛ eius violē. Cōcludam⁹ er
go ꝙ in caſu predicto. ſ. qñ vaſallus nō
preſtitit adiutorium domino in guer-
ra non licet domino propria autorita-
te occupare feudum. Et ſecūdum iſtā
opinionem conſului.

¶ Cauſe propter quas vaſallus ve-
niat feudo priuādus q̄ ꝛ quot ſint.
Uaſallus inueſtiturā nō petēs infra tē
pus debitū debet ipſo priuari.
Filius vaſalli offendens dñm feudi an
patri preiudicet.
Pater debet in filiū aiaduertere q̄diu
eſt in ipſi⁹ poteſtate: qua ꝑpter tenet
de offenſa ipſius filij.
Stāte regula ꝙ filio vaſalli dñm offen
dēte vel deducat ad dñm vel ſeparet a
patre cuius erit eligere.
Deductio offenſoris ad dñm qualr et
ad quē finē fieri dicatur.
Filius emācipatus an ſi offendat dñm
feudi quē tenet pater teneatur aut pre
iudicet patri.
Filius vaſalli an poterit ꝑpter offen-
ſam dño factā exheredari.

9 Vaſallus offendẽs dñm an ipo iure priuetur feudo aut an requiratur ſnia.
10 Dominus feudi debet habere iniurie ſue vltionem.
11 Vaſallus vaſalli offendens dñm principalẽ venit feudo priuãdus qd feudum applicãdum venit dño immediate.
12 Vaſallus primus cõmittens feloniam propter quã priuatur feudo an p̄iudicet vaſallo cui de eodẽ ſubinfeudauit: ita q ius ſuum perdat.
13 Vaſall' prim' ſi poſt offenſam reſtituatur an etiã ſcds recuperabit iura ſua.
14 Vaſallus feud' faciẽs cũ inimico dñi venit feudo priuandus.
15 Vaſallus occidens fratrem proprium aut fratrem dñi ſui an ſit feudo priuandus. et nume. 16.
17 Proditor quis dicatur.
18 Dãnatus de crimine an debeat perdere bona.
19 Vaſallus occidẽs ſeipſum an pdet feudum pro ſuis heredibus.
20 Vaſallus occidens cõuaſallum an priuari debeat feudo.
21 Vaſallus poſt feloniã dño factã effect' furioſus an ex felonijs ꝛ culpis p̄cedẽtib' pati poſſit ſniam priuatiuã feudi.
22 Dominus occidens fratrem aut proditorem: an ſi non compareat priuabitur proprietate feudi.
23 Vaſallus nõ faciẽs iuſtitiã dño ſuo an ſit feudo priuandus.
24 Dñs iuſtitiã vaſallo nõ faciẽs an proprietate feudi veniat priuãdus.
25 Vaſallus ferẽs cõtra dñm teſtimoniuȝ an poterit eo priuari feudo.
26 Vaſallus aduocãs contra dñm ſuũ an ſit feudo priuandus.
27 Vaſallus iudicãs contra dñm ſuuȝ an debeat feudo priuari.
28 Vaſall' reuelãs ſecreta domini ſui debet feudo priuari.
29 Vaſall' inhoneſte agens cũ vxore dñi ſui ſiue vidua ſiue nondũ traducta: vel cum alijs affinibus aut pediſſequa venit feudo priuandus.
30 Cauſe qbus pr̃ põt exheredare filiũ ꝛ donator reuocare donationẽ eiſdẽ meret vaſall' pdere feudũ. ꝛ nu. 41. ꝛ. 47.
31 Vaſallus committens inceſtum ipſo iure priuatur feudo.
32 Vaſall' p lenocinıũ volẽs vxorẽ domini ſui alteri adulterandam traducere debet feudo priuari.
33 Vaſallus aſſaliẽs caſtrũ domini ſui debet perdere feudum.
34 Cõuentus ſup feudo negãs rẽ eſſe feudalẽ dignus eſt feudo priuari. Idẽ in ẽphyteota. nu. 35. ꝛ fideiuſſore ꝛ ſocio.
36 Deterioratio feudi notabilis an ſit cauſa ſufficiens amittendi feudum. Idem de vſufructu.
37 Vaſallus ſciens dñm ſuum eſſe incluſum vel detentũ nec curat illũ liberare cũ poſſit debet feudũ amittere.
38 Verba iſta Indignationẽ apl'orum petri ꝛ pauli ꝛc. in lr̃is apoſtolicis appoſita qd operient.
39 Noĩe pene grauiſſime intelligit mors.
40 Vaſallus effectus monachus dȝ feudo priuari.
41 Miles hieroſolymitanus an ſit in feudo ſucceſſibilis.
42 Vaſallus iurans occidere dñm non occidit an feudo priuabitur.
43 Vaſallus aliqua rõnabili cauſa manus mittẽs in dñȝ an debeat feudo priuari.
44 Vaſall' inſidiãs vitã dñi veneno vel aliter an veniat feudo priuãdus.
45 Vaſallus feudum alienans irrequiſito dño dȝ illud amittere.
46 Vaſallus cõtumax in cã feudali debet feudum amittere.
48 Vaſallus vocãs dñm in ius venia non petita an debeat perdere feudum.
49 Vaſallus eleuans manum cõtra dñm lȝ nõ pcutiat tenet̃ tñ actiõe iniuriarum.
50 Mutus ſurdus vel al's impfectus debet poſſidere feudum.
51 Dñs cui iniuria facta fuit ſi taceat ad mortẽ an cenſeatur remiſiſſe ꝛ poſt eius mortem nihil preiudicet iuria vaſallo.
52 Vaſallus cõmittens dño feloniã ſi vaſallus decedat ſine querela an poſſit ſucceſſoribus preiudicare.
53 Donatio inter virũ ꝛ vxorẽ dicit morte confirmari ſi perſeueret voluntas.
54 Pars ciuitatis vel cõitatis offendens an preiudicet alteri parti.
55 Probatio igratitudinis ſeu iniurie facte dño feudi quot teſtes requirat.
56 Dñs feudi agẽs contra vaſallũ p iniuria an teneat̃ probare locum et tẽpus cõmiſſe iniurie.
57 Dñs feudi promittẽs alicui feudũ an in petiõe inueſtiture poterit apponere feloniam preteritã.
58 Feudum amiſſum propter delictũ vaſalli ad quẽ trãſire debeat.
59 Vaſallus grauiter delinquẽs in alium q̃ dñm feudi an poſſit feudo priuari: ꝛ in quẽ trãſire debeat feudũ.
60 Delictũ pr̃is an in materia feudali noceat filiorum ſi ſit ad quem tranſibit feudum. nu. 61.
62 Vaſallus cõmittẽs homicidiũ in aliũ q̃ in dñm feudi an ſit feudo priuand'.
63 Confiſcatis bonis vaſalli an cõfiſcatũ cenſeatur ipſum feudũ.
64 Vaſallo cõmittente feloniã pp̃ter quã debeat pdere feudũ an ſi dñs remittat ꝛ feloniã ꝛ feudũ remanebit antiquuȝ ſicut prius.
65 Vaſallo rem feudalẽ apud aliũ cõſtitutam inuadente cui applicandum erit ius feudi.
66 Proprietas feudi an veniat in publicatione bonorum.

DIctiqȝ vaſalli pmiſerũt nõ cõmittere feloniã ȝ dominũ ſuum. ¶ † Pro declaratiõe iſtorũ verborũ eſt ſciendũ q multe ſunt cauſe multeqȝ fellonie propter quas vaſall' meret̃ priuari feudo quas hic per ordinẽ recenſere conſtitui. Prima igitur cauſa eſt quando vaſallus irrequiſito dño alienat feudũ. c. imperialem. in prin. in ti. de prohi. feu. 5
alie. per Fede. Et hoc caſu vaſall' ipo iure priuat̃ feudo. tex. eſt cũ gl. in v̓bo libero. in. d. c. imperialeȝ. in. §. callidis. Et de hac materia plene tractaui vobis. s. in illis v̓bis ꝛ pmiſerũt nõ alienare. † Scd̃a cã eſt qñ nõ petit inueſti 6
turã ĩfra tp̄s debitũ iuxta. d. c. iperialẽ. §. p̄terea ſi quis maior. ꝛ iuxta. c. j. in ti. quo tẽpo. miles. de qua materia plene. dixi vobis. s. i illis. ꝛ p̄dicti vaſalli inueſtiti fuerunt. † Tertia cã eſt qñ vaſalli fili' offendit dñm nã ipſe vaſall' ideo qȝ pater ſi fuerit requiſitus a dño dȝ ſuũ filiũ deducere ad dñm offenſuȝ vt ſatiſfaciet ſibi de offenſa vel dȝ ipſe pater ſepare filiũ a ſe al's meret̃ p̄uari feudo tex. habetis in. d. c. impertatẽ. §. inſup. ꝛ idẽ eſt de oĩbus alijs domeſticis ipſi' vaſalli ſi offendũt dñm excepta tñ vxore qȝ lȝ offendat dñm tñ vaſall' non tenetur eã ſeparare a ſe. Ita dicit Bal. et ceteri ſequunt̃ in. d. c. inſup. p. l. manifeſtiſſimi. §. fi. C. de fur. ¶ † Sȝ circa hoc formo vobis vtiles multas qõnes. ꝛ in pmis q̃ro q̃ nã eſt rõ q vaſall' in caſu p̄dicto tenet̃ deducere filiũ ad dñm Jo. rey. in. d. c. inſup. dicit rõneȝ eſſe qȝ cũ fili' ſit in p̄tãte patris põt pater eũ caſtigare ꝛ in eum animaduertere. l. cõgruenti'. C. de patr. pot. vñ dȝ de filio ſuo facere iuſtitiam dño. Et nos habemus q qñ vaſallus requiſit' non fecit iuſtitiã dño meretur p̄uari feudo. c. j. §. itẽ q̇ dño. in tit. que ſit prima cau. bñſi. amit. Alia eſt rõ qȝ qñ reqſitus non adducit filiũ ad dñm in caſu p̄dicto videt̃ cõtẽnere dñm: ꝛ ideo dȝ priuari feudo. c. j. §. fi. in tit. p̄rime alleg. Sȝ q̇ põt eſſe rõ q tenet̃ ſeparare filiũ a ſe p̄ſat' doc. dicit qȝ niſi ita faciat videt̃ copulare amicitiã cuȝ inimicis dñi. Nã ex q̇ filius offendit dñm factus eſt inimic' dñi: vnde pater retinẽdo eum in domo apud ſe videt̃ copulare amicitiã cũ inimicis dñi. Et iſta eſt ſufficiẽs cã ad p̄uandũ eũ feudo. iſte eſt tex. no. in. c. j. in ti. quot teſt. ſunt neceſ. ad p̄bã. feu. igratitu. Ita etiã vult gloſ. in. l. liberi. C. de inof. teſta. ꝛ glo. in. l. j. §. cũ patronus. ff. de inoffi. prefec. v̓ba. de quo dicam vobis infra. ¶ † Secũdo quero cui' erit electio predictorũ duorũ. ſ. q vel deducat filium offenſorem ad dñm vel q ſeparet eũ a ſe. Jo. rey. in. d. §. inſup. dicit q electio erit vaſalli qȝ in alternatiuis ibi regulariter eſt electio debitoris. l. plerũqȝ. §. fina. ff. de iure doti. ¶ † Tertio quero qualiter et ad quem finem fiet iſta deductio offenſoris ad dominum. And. de yſer. que ceteri ſequunt̃ in. d. §. inſup. dicit q fiet ad finẽ vt ipſe

filius offenſoꝛ ſe ponat in manibꝰ dñi
ſācꝙ i arbitratoꝛē q̇ puniet eū ſicut iu-
dex facere poſſit. Si tñ excedat modū 11
in puniēdo poterit peti reductio ad ar
bitriū boni viri. l. pe. cū ſua gl. ff. de ar-
bi. ꝛ. l. iij. C. de do. ꝑmiſ. poterit etiā eū
relegare vt ſtet extra prouinciam ſeu
terram ipſiꝰ dñi ꝙ vltimū intelligatis
ꝓcedere qñ eſſet talis dñs qꝛ haberet
ptātē relegādi. l. j. ff. de interdi. ꝛ releg.
bñ facit. l. fi. ff. de iur. ꝛ. c. veniēs. extra
de iureiur. Pōt etiā fieri iſta deductio
ad aliū finem. ſ. vt ipſe filius offendēs
ſiet iuri ꝛ ꝑ viā iudiciariā cognoſcat ꝛ
vendicetur iuxta ea que habent. in. l. re
7 ſcripta. C. de p̄ci. impera. offe. ¶ † Quar
to queritur nunquid predicta habeāt
locū etiā ſi filius ſit emancipatꝰ a pře.
Bal. ꝛ Jac. de alua. in. d. §. inſup. deter-
minăt ꝙ ſic ꝙ pꝫ qꝛ vaſallꝰ idē dꝫ face-
re de domeſticis ſuis q̄tūcunqꝫ ſint ex
tranei. d. §. inſup. nō tñ pōt dare filium
offenſoꝛē ꝑ noxa ſm Bal. in. d. §. inſup.
8 allegat. §. fi. inſtit. de noxa. ¶ † Quinto
q̄ro iuxta p̄dicta vtrū qñ filius vaſalli
offendit dñm poſſit pater ex hac cā eū
exheredare. Bald. q̇ ceteri ſequunt in
d. §. inſuper. determinat ꝙ nō qꝛ iſta cā
non cōnumerat inter cauſas quibꝰ pa
ter pōt exheredare filiū de qbꝰ habet
in. §. cauſas in aut. vt cū de ap. app. co-
gno. ꝛ per glo. magiſtrā. in. c. quintaual
lis. extra de iureiur. Itē lꝫ pater in ca-
ſu. d. §. iſup. ſeparet filiū a ſe nō tñ ꝑdit
ius patrie poteſtatis ſm Bal. ibi q̇ ad-
ducit. l. qui abdicat. C. de patri. poteſta.
9 ¶ † Sexto q̄ro vtrū in caſu. d. §. inſup.
vaſallꝰ priuet ipſo iure an vero requi-
ratur ſnīa priuatiua. Jo. rey. in. d. §. in-
ſuper. determinat requiri ſentētiā pri-
uatiuā qꝛ tex. vtitur ibi verbo futuri tē
poris dum dicit priuetur facit gl. oꝛdi.
in. l. in criminali. ff. de iuriſ. om. iud. Itē
qꝛ tex. l. d. §. inſup. dicit ꝙ hoc caſu opꝫ
ꝙ dñs reqrat vaſallū ꝛ vaſallꝰ ceſſet h̄
facere ꝛ i iſtis requirit cauſe cognitio
c. j. in titu. de feu. ſine culp. non amit.
10 ¶ † Septio querit vtrū in caſu. d. §. in-
ſup agnati p̄ferant dño. ꝯcludite ꝙ nō
imo dñs excludit agnatos: qꝛ cōtēptꝰ
ſeu delictū ꝯcernit ꝑſonā dñi: vñ dꝫ ha
bere iiurie ſue vltionē. c. j. §. deniqꝫ. i ti.
q̇ ſit pꝛia cau. ꝛ ita vult do. Jo. rey. in. d.
§. inſup. i pñ. iij. col. ¶ † Quarta cā prin
cipalis eſt ſi vaſallꝰ vaſalli offēdat ma-
ioꝛē dñm qꝛ tūc meret priuari feudo ꝛ
tale feudum applicat dño immediato.
Et ſi primꝰ vaſallus ſit reqſitus ꝑ dñs
ꝙ reqrat ſubuaſallū vt ſatiſfaciat dño
de offenſa. Et ipſe primus vaſallus ita
requiſitus nō requirat ſubuaſallū pri-
uabitur feudo. hec duo dicta ꝓbant in
c. imperialē. in. §. illud. in ti. de ꝓhi. feu.
alie. ꝑ Fede. Sꝫ dicet al'qs veſtrū. Nos
habemus ꝙ vaſallus vaſalli mei nō eſt
vaſallus meꝰ ſicut ſocius ſocij mei nō
ē ſociꝰ meꝰ. l. nō ſociꝰ. ff. ꝓ ſocio habet
in. l. modeſtinus. ff. de v̄b. ſig. ergo lꝫ va
ſallꝰ vaſalli offendat prioꝛē dñm nō dꝫ
ꝑdere feudū qꝛ ille prioꝛ ꝛ magnꝰ dñs
nō eſt dñs ſuꝰ. hāc dubitationē mouet
gl. in. d. §. illud. ſꝫ non rñdet Jac. de bel.
ibi rñdet ꝙ lꝫ ipe maioꝛ dñs nō ſit dñs
vltimi vaſalli: tñ ipſe vaſallus vaſalli
offendēdo maioꝛē dñm dꝫ ꝑuari feudo
qꝛ ſeruitiū afficit feudū ſicut ſuitꝰ affi
cit rē. l. via cōſtitui. §. ſi fundus. ff. de ſer
ui. ruſti. p̄di. Itē qꝛ vaſallꝰ nō dꝫ copu
lare amicitias cū inimicis dñi vt dicit l.
ſequētibꝰ imo tenet ſeruare amicitias
cū amicis dñi qꝛ ꝯ2ioꝛū eadē eſt diſci
plina. l. j. ff. de his q̇ ſunt ſui vel ali. iur.
Itē feudū deriuat gñalit ab alio prioꝛi
ꝛ maioꝛi dño igit vaſallus vaſalli nō
dꝫ offendere ſꝫ potius honoꝛare ꝛ arg.
l. ſi nō remuneraſi. §. idē papinianus. ff.
mā. q̇cq̇d autē eſt cā cauſe eſt cā cauſa
ti. l. fi. C. de here. iſti. Sꝫ opponit ꝛ im
videt ꝙ tex. in. d. §. illō in ſcđo caſu n
le loquit: nā dicit ibi ꝙ ſi vaſallꝰ va
li offendat maioꝛē dominum ꝛ ille m
ioꝛ dominus requirat vaſallum ſuū v
reqrat ſubuaſallū ꝛ ſatiſfaciat dño d
offenſa ꝛ ſi ipſe primꝰ vaſallꝰ ita reqſi
tus nō ita faciat dꝫ ꝑuari feudo. Sꝫ
videt falſum qꝛ vaſallus nō hꝫ niſi vti
dñiū qꝛ directū remāſit apud dñm qui
feudū cōceſſit. ita ꝓbat tex. in. c. j. in ꝟ.
vtiliter. in ti. de cōtro. inter vaſal. ꝛ alii
de bñfi. ꝛ in. c. j. §. j. ibi quaſi vēdicare ꝛ
in. §. fi. in titu. de inueſti. de re. alie. fac.
Et hoc vult gl. in. l. ſi vt certo. §. ſi duo

bus vehiculū. ff. cōmo. vñ ipſe vaſallus
ſub infeudādo aliū de eodē feudo trāſ
fert in ipſum vltimū vaſallum vtile do 12
minium ita ꝙ nihil remanet apud ipm
primū vaſallū vt notatur in. l. ex aſſe. ff.
ad trebel. ergo ipſe primꝰ vaſallꝰ nihil
hꝫ q̇ poſſit priuari ſolutio. Ad iſtud ar-
gu. multis modis reſpōdetur. Primo
ꝙ primus vaſallus priuatur iure va-
ſalligij qđ hꝫ in ſuū ſubuaſallū vel ali-
ter ſꝫ Jo. ray. in. d. §. illud. circa. vij. col.
Primus vaſallus ſubinfeudādo aliū re
tinet quoddā quaſi vtile dñium ꝓ iure
vaſalligij. Et ideo illo iure pōt priuari.
Et ita vult etiā Jo. fab. i. §. adeo inſtitu
ta de loca. Vos poteſtis aliter rñdere
ꝙ qñ vaſallꝰ ſubinfeudat alium de eo-
dē feudo hoc caſu eſt reperire duplex
vtile dñium ſed vtile directū ſuperius
ꝛ iſtud remanſit apud primū vaſallum
ſubinfeudan. Et aliud vtile dñium infe
rius ꝛ iſtud fuit tranſlatū in ipſum ſub
uaſallum. ꝛ ita dicit eleganter Bald. in
c. ceterum. in pe. col. extra de iudi. De
iſto puncto habet per Bal. in. c. ſane. in
vlti. co. de renun. ¶ Sed quero vlteriꝰ
vtrū in caſu. §. illud vaſallus priuetur
feudo ipſo iure an vero ꝑ ſnīam. dicite
ꝙ per ſnīam. ꝛ hoc probat tex. in. d. §. il
lud. vbi vtit verbis futuri tēpoꝛis vt ē
dictio amittat ꝛ priuetur. Et qñ lex lo
quitur per verba futuri tēpoꝛis requi-
ritur ſnīa vt vult glo. oꝛ. in. l. in crimina 13
li. C. de iuriſd. om. iu. ꝛ. l. iubemus. §. ico
nomus. ꝛ. §. ſane. C. de ſac. ſan. eccl. ꝛ ita
lꝫ Jo. rey. in. d. §. illud. ¶ Quero etiam
vtrū in caſibus. d. §. illud agnati prefe-
rant dño an vero ecōtra dominus pre-
ferat agnatis. dicite ꝙ i primo caſu il-
lius. §. ſ. qñ vaſallꝰ vaſalli offendit dñm
maioꝛē tūc feudū applicat immediato
dño feudi. Ita ꝓbat tex. in. d. §. illud. ibi
ad dñm ſuū a quo tenebat reuertat. Et
ſic in iſto caſu eſt expeditū ꝙ dñs p̄fer
tur agnatis. ꝛ idem eſt in ſecundo caſu
illius. §. illud. qꝛ maioꝛ eſt ratio in ipſo
ſecūdo caſu q̄ in primo: qꝛ in primo ca
ſu ipſe maioꝛ dominus fuit offenſus ꝑ
vltimum vaſallum ꝛ contemptus per
primum vaſallum. et ideo in recompen
ſationem iniurie ſibi illate debet habe
re feudum et preferri agnatis. c. j. §. de
niqꝫ. in titu. que ſit prima cau. benefi.
amit. ¶ † Ulterius queritur primꝰ va-
ſallus commiſit felloniam propter quā
priuatur feudo an vaſallus cui de eo-
dem ſubinfeudauit perdat ius ſuū. vi-
detur ꝙ ſic qꝛ reſoluto iure datoꝛū ꝛc.
l. lex vectigali. ff. de pigno. c. j. §. rurſus
in titu. de contro. inueſti. In cōtrarium
facit qꝛ fellonia ſeu delictū vltimi vaſal
li nō preiudicat eius dño immediato.
d. §. illud. ergo idem eſſe debet econtra:
ſcꝫ ꝙ delictum primi vaſalli nō dꝫ pre-
iudicare vltimo: qꝛ vaſallus vaſalli mei
nō eſt vaſalꝰ meꝰ. ar. l. nā ꝛ ſocij. ff. ꝓ ſo
cio. habetur in. l. modeſtinus. ff. de ver.
ſig. q̇d dicendum eſt Jo. fa. in. §. fi. inſti-
tuta. de vſufru. ꝓ deciſione dicte q̄ōnis
diſtinguit ꝙ aut dominus cōſenſit pri-
mo vaſallo qñ ſubifeudauit alteri ꝛ tūc
delictū ꝑmi vaſalli nō nocet vltimo: qꝛ
primus vaſallus tm̄ ꝑdit iura ſua ꝛ vlti
mus vaſallꝰ ſuccedit i locū primi ꝛ effi
cit immediatꝰ vaſallꝰ prioꝛis dñi. Aut
dñs ñ ꝯſenſit ſubinfeudatiōi. ꝛ tūc vlti
mus vaſallus priuat iure ſuo ꝓpter fel
loniam primi vaſalli q̇ erat dñs ipſius
vltimi vaſalli niſi ipſe vltimus vaſallꝰ
ſit paratꝰ ſeruire prioꝛi dño ꝛ recogno-
ſcere ab eodē feudo. c. j. §. j. ꝟ. excepto. i
ti. quali. pote. feu. alie. Et notetis bene
iſtaꝫ dictionē quā ſequit Jo. rey. i. d. §.
illud. ¶ † Sed ponamus ꝙ primꝰ va-
ſallus q̇ erat priuatꝰ poſtea reſtituatur:
an vltimus vaſallus etiā recuperabit
iura ſua. Cōcludite ꝙ ſic rebꝰ manenti
bus i integro ſtatu. hoc ē ꝙ iura vltimi
vaſalli nō eſſent i aliū trāſlata. ita vult
Jac. de bel. ꝛ ceteri ſequūt i. c. j. i ti. hic
finit lex ꝛc. Ceterū ſi iura vltimi vaſalli
iā erāt in aliū trāſlata ꝑ fiſcū. tunc reſti
tutio primi vaſalli nō faceret ꝙ vltimꝰ
vaſallus reciperet iura ſua qꝛ dñs reſti
tuēdo primū vaſallum non pōt tollere
ius q̄ſitū alteri ar. c. q̄uis. ex. de reſcri.
lib. vj. no. in. c. gallus. §. ꝛ qđ ſi tantū. ff.
de libe. ꝛ poſthu. ꝛ in. l. fi. C. de ſen. paſ.
¶ Sed an dñs ſeu princeps reſtituēdo
primū vaſallū poſſet facere ꝙ illa reſti-
tutio traheret ad res iā medio tp̄e alie
natas ꝛ trāſlatas in aliū. Bal. in. d. §. ꝛ

quid ſi tantum.poſt Cy.arguit ad par-
tes ⁊ tandem ꝯcludit q̄ nō q̄ꝛ princeps
non poteſt tollere ius queſitum alteri
vt notatur per Bart.in.l.fi.ff.de conſti.
princip.notatur in.l.reſcripta.C.de pre
cibus impera.offerē.⁊.l.fi.C.ſi ꝯtra ius
vel vtili.pub.⁊ in.c.cum in eccleſiarū.
extra de cōſti.dn̄ facit qđ notat Bar.in
l.neq̄ C.de fide inſtr.⁊ iure haſte fiſca.
lib.x.vbi tractat nunq̄d qn̄ ciuitas reſti
tuit expulſos an poſſit libere diſpone-
re d̄ bonis expulſoꝝ q̄ iā erāt alienata
i alios.De materia ēt ita tractat Bal.
in cōmēto pacis ꝯſtā.in v̄bo ꝑuilegia.
14 ¶†Quinta cā p̄ncipalis eſt qn̄ vaſallꝰ
copulauit amicitiā ſeu fecit ꝯfederatio
nē cū inimicis dn̄i ſui.Nā iſta eſt iuſta
cā priuādi vaſallū feudo.ita tenēt gl.in
l.j.§.cū patronus.ff.de offi.p̄fec.vrba.⁊
gl.in.l.liberi.C.de inoffi.teſta.⁊ glo.i.c.
j.in v̄bo cōcubuerit.in titu.q̄.mo.feu.
amit.Et probatur aperte in.c.j.in titu.
quot teſt.ſunt neceſſa.ad ꝓbā.feu.igra.
De hoc tractat etiā Bal.in.l.j.in.xlj.q.
ff.de re.diui.⁊ dicit Jo.de imo.in cle.j.
de iureiur.hec verba formalia.No.q̄ il
le d̄ꝫ venire ꝯ eccl'iaꝫ q̄ facit ligā cū ini
micis eccleſie vt fecerēt ſm̄ eū florētini
q̄ fecerēt ligā cū ſereniſſimo rege frāco
rū.Sꝫ d̄t ipſemet Jmo.q̄ deo ꝓpitio il
la liga fuit potiꝰ ꝑniciosa q̄ꝫ vtilis.con
cluſionē p̄dictā itelligatis ꝓcedere qn̄
talis copulatio amicitie fuiſſet facta in
dānū ⁊ iniuriā dn̄i.Jta vult gl.in p̄al.c.
j.i ti.hic pōt eē tit.q̄.mo.feu.amit.⁊c.Et
de mēte glo.in.c.j.§.porro.in tit.que ſit
p̄ma cau.bn̄fi.amit.⁊ ſequunť ibi And.
de yſer.Bald.⁊.d.Mar.de laud.Placet
etiā iſta ſnīa Ja.alua.i.illo ꝓuo titu.hic
pōt eē titulꝰ ⁊c.Et ſatis ꝓbať i.c.j.i ti.
quot teſt.ſunt neceſ.ad ꝓbā.feu.ingra.
Et hoc infert notabiliter ipe Andr.de
yſer.in.d.§.porro.q̄ꝛ nō ſufficeret dn̄m
ꝓbare q̄ vaſallꝰ copulauit amicitiā cū
inimicis ipſiꝰ dn̄i niſi etiā ꝓbet q̄ hoc
fecit in iniuriā ⁊ dānū ipſiꝰ dn̄i.puta vt
inimici redderēt potētiores dn̄o ñ aūt
incumbit vaſallo onꝰ ꝓbādi iſtā negati
uā.ſ.q̄ nō copulauit amicitiā cū inimi
cis dn̄i i damnū vel in iniuriā ipſiꝰ.Ra
tio eſt q̄ꝛ copulare amicitiā nō ē de ge-
nere maloꝝ imo ē opere preciū ⁊ v̄tuo
ſum.l.late culpe.§.amicos.ff.d̄ ver.ſin.
imo ē p̄ceptū diuinū vt pꝫ eccleſiaſtici
vij.circa p̄n.Non ꝑ amico eſſe inimicꝰ
primo:q̄ꝛ ergo iſta copulatio amicitie
eſt de genere bonoꝝ.iducit p̄ſumptiōes
ꝓ vaſallo q̄ trāſfert onus ꝓbādi in dn̄
vt teneať ꝓbare q̄ illa copulatio fue
rit facta in iniuriā ⁊ ꝑniciē ipſiꝰ dn̄i.d
etiā.d.Mar.de laud.in.c.j.in tit.q̄.mo.
feud.amit.q̄ ſi vaſallꝰ copulaſſet amici
tiā cū inimicis dn̄i iuſto timore duct
excuſareť a ꝑditiōe feudi arg.l.nouiſſ
me.ff.q̄ falſo tuto.aut.Eodē mō ſi va
ſallꝰ fideiubeat ꝑ inimico dn̄i.ita dem
mereť ꝑdere feudū ſi illa fideiuſſio fu
facta in iniuriā ⁊ ꝑniciē dn̄i.Jta elegan
ter dicit Bal.in.d.§.porro.in.j.col.al
gat Spe.in tit.de treuga.⁊ pa.in v̄.
pone.q̄ dctm̄ bn̄ tene mēti.¶†Se
15 p̄ncipalꝭ cā ē ſi vaſallꝰ occidat frēꝫ
ꝓpriū ad finē q̄ obtineat totū feudū
totā hereditatē vt ꝓbať exp̄ſſe in.c.j
ille qui iterfe.fra.dn̄i ſui ⁊c.Secꝰ ſi in
terficiat fratrem domini ſui q̄ꝛ tūc nō
perdit feudū.d.c.j.Sꝫ dicet aliq̄s nōne
vaſallus occidēdo fratrē dn̄i magis de
linquat in dominum q̄ꝫ quando occidit
fratrē propriū.Reſpondete q̄ non imo
naturaliter magis peccat ⁊ delinquit
qn̄ occidit fratrem proprium q̄ꝛ ſpargit
ſanguinē propriuꝫ.l.j.⁊.l.vtrū.ff.ad l.
pōpe.de parrici.Jtē quādo occidit fr
trē propriū delinquit rōne feudi ⁊ rō
rei que eſt ipſius domini.licet quando
occidit fratrem domini non dicitur de
linquere in rem ipſius domini q̄ꝛ va
lus nihil recognoſcit a fratre dn̄i.J
quin niſi ita diceremꝰ ſequeretur
vaſallus occideret aliquem mag
amicū dn̄i q̄ deberet ꝑuari feudo
eſt dicendū ſm̄ Bal.⁊ omnes in.d.c.j
ti.an ille qui interfe.fra.Sed adhuc
guet aliq̄s veſtrū ⁊ dicit q̄ imo vaſal
occidēdo fratrē domini debet perdere
feudū q̄ꝛ ſi carnaliter copularet cum
rore domini manentis in domo ipſius
domini deberet perdere feudum.c.j
j.ibi aut cum ſorore dn̄i concubuerit
itu.quib.mo.feu.amit.Soluite q̄d
la copula carnalis cū ſorore dn̄i eſt gra

uior offenſa q̄ꝫ ſit offenſa i occidēdo fra
trē dn̄i.l.iſti quidē.ff qđ met.cau.Et pri
ma offenſa ꝑ copulā carnalē nō eſt excu
ſabilis.l.j.C.de rap.virgi.Alia v̄o offen
ſa qn̄ eſt excuſabilis.c.j.§.ſi quis aliam
16 in tit.de pa.tenen.⁊ eius viola.¶†Qđ
dixi.ſ.vaſallū occidēdo fratrē dn̄i nō ꝑ
dere feudū.limitabitis niſi illū occidiſ-
ſet i iniuriā dn̄i.q̄ꝛ tūc perderet feudū ⁊
applicareť dn̄o.Jſta eſt glo.ꝑpetuo no-
tanda.in.c.j.§.itē ſi fratrē.in titu.q̄.mo.
feu.amit.⁊ illā gl.ſequuti ſunt Jaco.de
bel.⁊ Jaco.alua.in.d.c.j.in titu.an ille q̄
iterfe.fra.⁊c.Scđo limitabitis niſi va-
ſallꝰ ꝑditorie occidiſſet fratrē dn̄i ſui
q̄ꝛ tūc dꝫ ꝑdere feudū.d.c.j.prime alle-
gato.⁊ eſt ratio q̄ꝛ ꝓpter tale ꝑdimētū
nō poſſit ſine dedecore ſtare i curia dn̄i
⁊ iō eſt dignꝰ priuari feudo.d.c.j.Jtē q̄ꝛ
cū ſemel cōmiſerit ꝑditionē ſemel ma-
lus ſemꝑ p̄ſumitur malus.Jn eodē gn̄e
mali.l.ſi cui.§.idē.ff.de accu.⁊ regula ſe
mel malus.de regu.iur.lib.vj.Jtē q̄ꝛ ꝓ
ditor nō mereť hr̄e beneficiū.c.clericꝰ.
xlvij.diſtin.q̄ꝛ neſciret eſſe fidelis ⁊ ſeu
dum d̄ꝛ a fidelitate.c.j.§.nulla.al'a eſt.c.
nulla.in ti.ꝑ quos fin.inueſtitu.Et dicit
Bal.in.d.c.j.in tit.an ille qui interfe.fra
trē q̄ ꝑditor dꝫ eſſe alienus ab oi facie
17 dn̄oꝝ.¶†Sed ꝑ declaratiōe quero q̄s
dicať proditor.Bart.in.l.reſpiciendū.§.
delinquunt.ff.de pe.dicit q̄ ꝑditor d̄ꝛ il
le q̄ mente gerit vnū ⁊ facto demōſtrat.
aliud accipe exemplū:tu ⁊ ego ſumꝰ ſo
cij itineris tu me ſociū itineris ꝑcutis:
vel offendis abſq̄ aliqua cā:vel dū am-
bo ſederemꝰ ad eādē mēſam tu me ꝑcu
tis nō p̄cedēte rixa:vel cū eſſes amicꝰ
meus ⁊ cōfiderē de te tu me offendis ꝑ
retro.his oībus caſibus d̄ꝛ ꝑditor.Se-
cus ſi aliquis ſit inimicꝰ meus:nā per
inimicitiā oſtēdo q̄ ñ dꝫ ꝯfidere de me.
hoc caſu ſi ꝑcutiā eū vel offendā non di
cor ꝑditor.Et dicit elegāter Joā.an.in
nouel.c.pro humani.extra de homi.lib.
vj.q̄ ille qui offendit aliū ſine diffidatio
ne diciť proditor.Hoc dictum ſequitur
Bal.in auť.item nulla cōmunitas.C.de
epiſ.⁊ cle.⁊ idem dicit Bal.in.c.j.in tit.
qui.mo.feu.amit.dicit etiam no.Ja.bu.
in.l.athletas.§.calūniator.ff.de infami.
q̄ ille qui dat alteri potionē venenatam
diciť ꝑditor qđ voluit ipſe Butriga.in
l.j.C.de malefi.⁊ matema.hoc dictū ſeq̄
tur Bal.in.d.c.j.in tit.qui.mo.feu.amit.
⁊ Jac.alua.in.d.c.j.in tit.an ille qui in-
terfe.fra.vnū etiā notetis pro differētia
quā facit tex.in.d.c.j.an ille qui interfe.
fra.ſ.q̄ ſi vaſallus occidit fratrē ſuum ⁊
habeat bona feudalia priuatur feudo.
Sed ſi occidat fratrē dn̄i non priuatur
feudo ꝓcedit q̄ꝫtum ad ꝓceſſum ciuilē.
i.qn̄ ex lege feudoꝝ ꝓcediť ad priuatio
nē.Nā ſi vaſallus occidat fratrē ſuū ꝓ-
priū vt debeat totū feudū poterit ex le
ge feudoꝝ ꝓcedi cōtra euꝫ ciuiliter ad
priuationē feudi.ſed ſi occidat fratrem
dn̄i nō poterit ꝯtra eum ciuiliter agi ad
ꝑuationē feudi.Quātū aūt ad criminalē
ꝓceſſum non eſt differentia inter caſus
p̄dictos.Nā ſi vaſallus qui occidit fra-
trē dn̄i ſui ꝯdēneť criminaliter de homi
cidio.in cōſequētiā iſtius iudicij crimi-
nalis poterit cōdēnari ad priuationem
feudi.ita eleganter dicit Bal.⁊ ſequunť
Jaco.alua.⁊.d.Mar.de laud.in.d.c.j.qđ
notetis ꝑ declaratiōe ⁊ intellectu.d.c.j.
18 ¶†An autē hodie dānatus de crimine
debeat ꝑdere bona.dicite vt hr̄ in auť.
bona dānatoꝝ.C.de bo.dam.Ego reci-
do vobis iſtā deciſionē Bal.valde dubi
tabilē q̄ꝛ tex.in.d.c.loquiť idiſtincte nec
facit differētiam inter ꝓceſſum ciuilē ⁊
criminalē.ergo indiſtincte dꝫ itelligi.l.
j.§.⁊ gn̄aliter.ff.de leg.preſtan.Jn indi-
cādo tū nō eſſet tutū recedere ad opin.
19 Bal.⁊ ſequaciū.¶†Ulteriꝰ pone q̄ va
ſallus occidat ſeipſum.Bal.quē ceteri
ſequunť in.d.c.j.determinat q̄ nō ꝑdet
feudū q̄ꝛ anteq̄ꝫ ſit mortuꝰ non eſt dāna
tus ad ꝑditionem feudi poſtq̄ꝫ autē eſt
mortuꝰ feudū facit trāſitū ad eius here
des.l.ij.C.qui teſta.face.poſ.nec vlla pe
na mortuo iure fori pōt imponi.l.ſi ali
cui pena.ff.d̄ pe.Addo vobis q̄ ille qui
occidit ſeipſuꝫ dꝫ carere eccleſiaſtica ⁊
diuina ſepultura ⁊ dꝫ gaudere ſepultu-
ra canina.ad hoc allego vobis tex.cum
20 glo.in.c.placuit.xxiij.q̄.v.¶†Sed po-
namus q̄ vaſallus occidat cōuaſallum
an priuabitur feudo.videť q̄ nō q̄ꝛ ſi oc
cidendo fratrē domini nō perdit feudū

multomin⁹ dꝫ ꝑuari qñ occidit cõuaſal
lum.tamẽ Jac.de ardizo.ꝛ Jac.alua.in
d.c.j.determinant contrariũ per.l.omne
delictũ.§.ſi quis.ff.de re mili.ꝛ.l.verũ.l
pꝛin.ff.ꝓ ſocio.ꝛ.l.vnica.C.ſi ſoci⁹ liber.
imper.ſine herede deceſſe.lib.x.Et note
21 tis bñ iſtã deciſionẽ.¶†Sed dubitatur
qd ſi vaſall⁹ poſt cõmiſſam felloniã effi-
citur furioſus an ex fellonijs ꝛ culpis
precedẽtibus cõmiſſis dũ erat ſane mẽ-
tis poſſit pati ſniam priuatiuam feudi.
Bal.quẽ ceteri ſequunt̃ in.d.c.j.dicit ꝙ
ꝓceſſum ciuilẽ ꝛ ſniam ſup ꝓceſſu ciui-
li bñ põt pati dato ſibi curatore ſꝫ ꝓceſ
ſum criminalẽ nõ patit̃ etiam dato ſibi
curatore qꝛ in criminalibus cõparet vt
acceſſori⁹ nõ aũt tanꝙ̃ fundãs iudiciũ.
l.clarũ.C.de aut.preſtan.Regule enim
furis nõ patiunt̃ quẽ criminaliter cõdẽ-
nari ꝑ adminiſtratorẽ.l.ſeruũ quoqꝫ.§.
publice.ff.de ꝓcu.l.pe.§.ad crimẽ.ff.de
publi.iud.De crimine aũt cõmiſſo dum
eſt in furorẽ cõdẽnari nõ põt qꝛ patitur
mẽtis exiliũ.tex.habetis in.l.diuus.ff.
de offic.preſi.Et ꝙ dixi de furioſo ꝓce-
dit etiã in freneſico.de quo habetis in
l.ob q̃ vitia.ff.de edi.edic.ꝛ ꝑ Bal.l.l.ij.
C.de reſcin.vẽ.ꝛ etiã in eo cui ꝓpter ve-
nenũ ablatus eſt intellectus ſm Bal.in
22 d.c.j.¶†Dubitat̃ etiã nũqd ſi dñs oc-
cidat aliquẽ ꝓditorie vel occidat fratrẽ
ſuũ ita ꝙ nõ põt cõparere ſine dedeco-
re an priuet̃ ꝓprietate feudi videtur ꝙ
ſic qꝛ quibus caſibus vaſallus priuabi-
tur feudo eiſdẽ caſibus dñs priuat̃ pro-
prietate.c.j.in ti.quali dñs proprie.pri-
ue.ꝛ.c.dño committeñ.in titu.ſi de feu.
defun.fue.cõtrouer.In contrariũ deter-
minabitis ꝛ dicetis ꝙ ad inſtãtiã vaſal-
li dominus nõ priuabitur ꝓprietate qꝛ
vtile eſt vaſallo qꝛ interim non tenebi-
tur preſtare ſeruitia dño.c.j.in titu.hic
finitur lex ꝛ incip.cõſue.reg.Et eſt ma-
gna ratio diuerſitatis an vaſallus occi-
dat fratrem ſuum propriũ vel aliuꝫ pro-
ditorie vt declarat Jaco.alua.in.d.c.j.
Non obſtat.c.j.in titu.qualiter dñs pro
prie.priue.cum ſimilibus quia loquunt̃
qñ dominus committit offenſaꝫ in per
ſonam vaſalli.nos vero loquimur quan
do committit offenſam in perſonam al-
23 terius.¶†Septima cauſa priuationis
eſt quando vaſallus non fecit iuſtitiam
domino nam meretur perdere feudũ.
c.j.§.itẽ qui domino.in titu.que ſit pri-
ma cau.benefi.amit.Et debetis intelli-
gere hoc modo ꝙ dum dominus moue-
ret queſtionem vaſallo ſuper re feuda-
li ipſe vaſallus noluit vnꝙ̃ parere iuri
imo contumaciter ꝛ pertinaciter dice-
ret ſe nolle reſpondere.Iſta enim eſt iuſta
cauſa priuandi eum feudo.ꝛ ita intelli-
gitur tex.in.d.§.item qui domino.ſecus
ſi ſuper alia re nõ feudali recuſaſſet ex-
hibere iuſtitiam domino modo quo ſu-
pra tunc enim non priuaretur feudo q
iudicium ſuper vna re non extendit ad
aliã.l.ſi vnus.§.ante oĩa.ff.de pac.Et q
in penalibus non debemus facere ex-
tenſionem.l.interpretationẽ.ff.de pe.
regula iuris odia ꝛc.de reg.iur.lib.
Sed ſi vaſallus non faciat iuſtitiam
cauſa criminali dño ſuo:puta vaſal
erit iudex in ciuitate Mediolani do-
nus ipſius vaſalli commiſit ibi vnũ de-
ctũ de quo accuſabatur ꝛ erat cã in q
dñs debebat relaxari cũ fideiuſſoribus
iuxta.l.j.ꝛ.ij.ff.de cuſto.reoꝝ.Sꝫ vaſal
lus iudex noluit vnꝙ̃ dñm ſuũ admitte
re cum fideiuſſoribus.Nico.de neap.
Andr.de yſer.in.d.§.itẽ qui dño.deter
minant ꝙ vaſallus priuabit̃ feudo q
priuat̃ qñ non facit iuſtitiam dño de re
feudali multomagis venit priuandus
qñ nõ facit iuſtitiã dño ſuo in cauſa cri
minali.l.abſentẽ.ff.de pe.Secus ſi nõ
faceret iuſtitiã dño ſup alia re ꝙ̃ feuda
li vt dixi.ſ.ꝛ pro hoc eſt opti.tex.in.c.va
ſallus la.j.in fi.in ti.ſi de feu.defun.
24 contro.¶†Sed qd econtra ſi dñs
facit iuſtitiam vaſallo nunquid pri
tur proprietate feudi gl.no.in.d.§.itẽ
qui dño determinat ꝙ ſic ꝛ illã glo.do
ſequuntur qꝛ in hoc dñs ꝛ vaſallus
dicantur ad paria ꝛ ex qua cauſa vaſal
lus priuaret̃ feudo ex eadem cauſa do
minus debet priuari proprietate.c.j.in
tit.quali.dominus proprie priue.ꝛ.c.do
mino committente.in titu.ſi de feu.de
func.fue.contro.ꝛ.c.j.§.dñs quoqꝫ.in ti
de foꝛ.fide.ꝛ.c.de forma.xxij.q.v.Add
gl.in.d.§.item q̃ dño.ꝙ ꝑ hoc pꝫ deciſi

queſtionis formate ꝑ gl.in.c.j.§.j.in tit.
quid ſit inueſti.vbi glo.format pulchrã
q.¶Ponamus eſt contentio inter va-
ſallum ꝛ dñm.nã vaſallus dicit ſe fuiſ-
ſe inueſtitũ de tali feudo:dñs vero ne-
gat.vaſallus vult probare per pares cu-
rie ſed ipſi recuſant iurare ꝛ deponere:
vaſallus requirit dominium ꝙ compel
lat eos ad ferendũ teſtimoniũ:dñs non
vult eos cõpellere ꝛ ſic denegat iuſtitiã
vaſallo.certe dicit illa glo.ꝙ dñs priua
bitur ꝓprietate.ſed Bal.in.d.c.j.in.§.j.
in ti.qd ſit inueſti.reprehendit illam gl.
mouet̃ qꝛ ex quo cõtẽditur de ipſo feu-
do adhuc nõ cõſtat eſſe feudũ:ergo dñs
nõ dꝫ priuari proprietate ar.l.diuus.ff.
de teſt.mili.Preterea ꝛ ſi ꝑ ꝓbationes
cõſtaret illud eſſe feudũ:adhuc videtur
velle Bald.ꝙ dñs non priuet̃ ꝓprietate
qꝛ ipſi vaſallo adiudicaret̃ proprietas
nõ aũt ipſum feudũ:ꝙ eſt cõtra menteꝫ
Bar.in.d.§.j.Jaco.alua.in.d.§.j.dicit ꝙ
ipſe eligeret mediam viam ꝛ relinque-
ret hoc arbitrio iudicantis nõ eſſe que-
libet cõtumacia vaſalli in nõ exhibẽdo
iuſtitiam dño eſt iuſta cauſa priuandi
vaſallum feudo.d.§.itẽ qui dño.Simili-
ter nõ omnis cõtumacia dñi in nõ exhi
bẽdo iuſtitiã vaſallo eſt iuſta cauſa pri-
uandi dñm ꝓprietate.qꝛ in hoc dñs et
vaſallus regulantur a pari vt.ſ.dixi.
Vos aũt ſequimini glo.in.d.§.j.in titu.
qd ſit inueſti.quam glo.ſequuti fuerunt
ibidem Jac.de bel.And.de yſer.et dñs
Marti.de laud.Ad moti.Bald.dum di-
cit ꝙ hoc eſſet cõtra mentẽ illius tex.re
ſpondebitis ꝙ ille tex.non negat an va
ſallus poſſit petere dñm priuari ꝓprie
tate:vnde qñ dñs non vult compellere
pares curie ad ferendũ teſtimoniũ pro
vaſallo litigante cõtra dñm ipſe vaſal-
lus habet tria remedia ꝛ electio perti-
net ad eũ poteſt enim primo adire ſupe
riorẽ dñi ſui vt eũ cogat ad faciendum
ꝙ illi pares curie ꝓhibeant teſtimoniũ
c.j.in tit.ſi de inueſt.inter dñm et vaſal.
lis oria.Scdm remedium eſt qꝛ in defe
ctu pariũ poterit vaſallus ꝓbare inten
tionẽ ſuã ꝑ teſtes etiã extraneos.d.§.j.
in fi.in ti.qd ſit inueſti.Tertiũ remediũ
eſt qꝛ poterit petere dñm ſuũ ꝑuari ꝓ-
prietate feudi.ꝛ ita ꝓcedat glo.in.d.§.j.
25 ¶†Sed quid ſi vaſallus ferat teſtimo-
niũ cõtra dñm ſuũ.an iſta erit cã priuã-
di feudo vaſallũ gl.ordi.in.c.j.in.§.ſed ꝛ
qui delator.in ti.que ſit ꝑma cau.bene-
fi.amit.determinat ꝙ ſic.Sed illa gloſſ.
ſm docto.ibi dꝫ intelligi qñ vaſall⁹ tu-
lit ſponte teſtimoniũ cõtra dñm ſuũ ſe-
cus ſi fuiſſet coactus:puta qñ reſiſtebat
deponere cõtra dñm nõ enim cogebat̃
deponere cõtra dñm ſicut nec libertus
cõtra patronũ.l.inuiti.ff.de teſti.ꝛ th̃ iu-
dex nõ obſtãte tali reſiſtẽtia coegit ipm
vaſallũ ad ferẽdũ teſtimoniũ nã hoc ca-
ſu excuſaret̃ vaſallus per ea que habẽ-
tur in.l.poſt legatũ.§.is vero.ff.de his
26 qui.vt indig.¶†Quid aũt ſi vaſallus
aduocat cõtra dñꝫ ſuũ gl.in.d.§.ſed ꝛ q̃
delator determinat ꝙ dꝫ priuari feudo
ſi ſponte aduocauit ſec⁹ ſi fuiſſet coact⁹
ad hoc ꝑ ſuperiorẽ qꝛ tũc excuſaret̃.ꝛ il-
lam glo.ſequunt̃ Nic.de neap.And.de
yſer.et Ja.alua.Optime faciunt ea que
habent̃ in.c.ſi.extra de poſtu.ꝛ ꝑ Spec.
in tit.de poſtu.in.§.j.ver.itẽ ꝙ poſtulat.
faciunt etiã no.in.l.fin.ff.de inoffi.teſta.
et qđ hr̃ in.l.q̃ cũ maioꝛ.§.ſi patroni.ff.
27 de bo.libe.¶†Dubitat̃ etiã quid ſi va-
ſallus iudicat cõtra dñm ſuũ et illa ſnia
in cauſa appellationis ex eiſdem actis
fuit reuocata ꝛ nõ ex nouis an hoc ca-
ſu debeat priuari feudo.And.de yſer.
poſt gl.in.d.§.ſꝫ ꝛ q̃ delator.dicit cõſide-
randũ eſſe ꝙ ſi detegat̃ vaſallũ habuiſ-
ſe malum animum in iudicando perpe-
ram et cõtra iuſtitiã tũc venit puniẽd⁹:
et hoc eſt intelligendum ſm Nicol.de
neapo.ibidem quando cauſa eſt gran-
dis ꝛ magna ꝛ dominus ex illa ſenten-
tia eſt paſſus magnũ damnũ.per tex.in
d.c.j.§.ꝓterea ibi grandẽ patientẽ iactu-
rã.in titu.pꝛeallega.l.que ſit prima cau.
benefic.emitt.Si vero iudicauit con-
tra dominum per imperitiã:puta quia
credebat iuſte iudicare tũc eſt in culpa
ad.l.ſi quis fundum.§.j.ff.loca.debebat
enim conſulere peritiores ꝙ cum non
fecerit fuit indiſſoluta culpa q̃ eſt pro-
prie doluꝫ.l.ꝙ meuia.ff.depoſiti.ꝛ ideo
meretur puniri.Si autem conſuluiſſet
peritiores tũc eſſet excuſatus ꝑ ea que

habent p Bart.in.l.in bonorũ.ff.de bo.
poſ.ti.gñali.z pdicta ſunt ↄ̃ mẽte And.
de yſer.z Ja.alua.in.d.§.ſʒ z q̃ delator.
28 ¶ †Octaua cã priuationis feudi eſt qñ
vaſall⁹ reuelat ſecretũ dñi.ita pbat tex.
in puo ti.q̃.mo.feu.amit.q̃ titul⁹ ſequit
titulũ.de feu.da.mi.valuaſoribus.tria
tñ requirũt ad hoc vt vaſall⁹ hoc caſu
puet feudo.Primũ ẽ ꝙ dixi vʒ ꝙ rele-
uet ſecretũ dñi.Scdo ꝙ ex tali reuela-
tione dñs patiat detrimẽtũ.Tertio ꝙ
vaſall⁹ reuelauerit aĩo dãnificãdi dñm.
Hec tria pbant̃ i tex.et gl.z ibi doc.hec
volũt in.d.paruo tit.qui.mo.feud.amit.
¶ Sʒ hic cadit vna pulchra dubitatio.
ponamus dñs dicit ꝙ reuelatio facta p
vaſallũ ceſſit in detrimẽtũ ipſi⁹ dñi:va
ſallus aũt hoc negat cui incũbit onus
pbandi qñ dño vt pbet affirmatiuã an
vo vaſallo vt pbet negatiuã.Cõcludite
ꝙ on⁹ pbãdi incũbit vaſallo qꝛ pſum-
ptio eſt ↄ̃ vaſallũ qꝛ reuelãdo ſecretum
dñi facit ↄ̃ ſacrm̃ fidelitatis.c.j.in ver-
bo ſecreto i ti.de for.fide.z.c.j.§.z ſi qq.
in tit.qd ſit inueſti.Addite ꝙ ipſi vaſal-
lo dicẽti ꝙ nõ manifeſtauit credẽtiã aĩo
donãdi dñʒ incũbit on⁹ pbãdi qꝛ pſum-
ptio ẽ ↄ̃ eũ z facit ↄ̃ iuramẽ.fidelitatis
d.c.j.in vbo ſecreto.in ti.de for.fide.Et
ſi pbatiões hic inde facte eſſent dubie
ſtarem⁹ iuro vaſalli p ea q̃ vult gl.in.§.
alie.inſti.de act.z gl.in.l.ſi cui.§.ijſdem.
ff.de accuſa.hr̃ p gl.in.c.ſignificaſti.ex-
tra de homi.¶ Sʒ opereptiũ eſt vide-
re qualiter pbabit vaſall⁹ iſtã negatiuã
ꝙ nõ aĩo dãnificãdi dñm reuelauit ſe-
cretum.d.And.de yſer.cum quo ceteri
trãſeũt in pallegati.hic põt eſſe titulus.
q̃.mo.feu.amit.dat exẽplũ pbãdi iſtã ne
gatiuã.ſ.qꝛ vaſall⁹ cã laudãdi dñʒ i ſuis
magnificis geſtis reuelauit ſecretum z
ſic de ſilib⁹.Addite ꝙ vaſall⁹ nõ dʒ re-
uelare munitiões dñi ſui.Alioqn venit
contra ſacrm̃ fidelitatis.ita dicit Ja.al-
ua.in.c.j.in.ij.col.in ti.de for.fide.dat ſi
mile de his q̃ dãt inimicis hoſtib⁹ vel
mittũt nũtios vel lras ad hoſtes.nã cõ
mittũt crimẽ leſe maieſtatis.l.j.ij.z.iij.
ff.ad.l.iul.maie.facit.l.oẽ delictuʒ.§.ex
ploratores.ff.de re mili.Item addite ꝙ
Bal.in cõmẽto pacis cõſtã.in.vl.char.

in verbo credẽtia.dicit ꝙ ſi ancian[i]
decuriones ciuitatis iurauerãt tene[re]
aliquã credẽtiã ſeu ſecretũ z aliqs e[x]
illud reuelauit in detrimẽtũ cõſta[n]
le debet ab officio remoueri ſubij[ci]
vbicunqʒ imponitur pena remotio[nis]
ab officio tunc de cauſa põt recogno[ſci]
etiã durãte illo officio.alioquin ſi e[x]
ctaremus finẽ officij fruſtratoria e[ſſet]
illa remotio.allegat.l.iubemus.C.a[d]
iul.repetundarũ.ibidẽ dicit ꝙ abſc[ondere]
re ſecreta regis bonũ eſt.et in lõbar[da]
de his q̃ ſecreta regis acquirũt.j.[...]
etiã ꝙ ſecreta dñorũ merito ſobditi[...]
cant allegat.l.primos.C.de pri.ſa[cri]
29 ſcrineorũ.li.xij.¶ †Nona cã pp̃ter [quã]
vaſall⁹ meret̃ pdere feudũ eſt qñ c[...]
buit cũ vxore dñi ſui vl̃ ↄcubere ſ[...]
cuerit vel poſuit ſibi man⁹ad mam[illas]
vel ad barbã inferiorẽ vel ſi iacue[rit cum]
filia dñi vel cũ ſorore dñi dũ ſunt [in do-]
mo ipſius dñi vel cũ nepte ipſi⁹ d[ñi vel]
cũ nuru.Hec oĩa pbant̃ i tex.z gl.[...]
§.itẽ ſi fidelis.in ti.qui.mo.feu.am[it.z]
c.j.§.rurſus.in tit.q̃ ſit pĩma cau.be[neſi.]
amit.in vſi.feu.¶ Qd dixi de vxore [...]
itelligatis pcedere qñ ſciẽter hac fec[it]
nõ ãt ſi ignorãter:puta qꝛ vaſall⁹ v[...]
re ſua abſente reperit dominã in le[cto]
ſuo iacentẽ.z putãs eã vxorẽ pp̃ria[m car-]
naliter cognouit:nã tũc nõ deberet [pri-]
uari feudo.ita dicit pulchra gl.i.d.[...]
uo ti.hic põt eẽ titulus.q̃.mo.feu.[amit.]
¶ Sed qd dicem⁹ qñ domina ẽ [...]
And.de yſer.z Ja.alua.in.c.ij.in [...]
feu.ſine culp.nõ amit.determinat [ꝙ va-]
ſallus priuabit̃ feudo qꝛ dũ ſtat [...]
cẽſet̃ eſſe in matrimonio.bon⁹ e[...]
l.fi.C.de bo.mater.Itẽ qꝛ ipſe v[...]
dʒ ſeruare honorẽ ipſi dño tam v[iuo quam]
mortuo.l.apud celſum.§.aduerſ[...]
excep.do.optime facit glo.ordi.l.[...]
cõmiſſum.C.de fideicõ.z in.l.ſoror[...]
de his quib.vt indig.¶ Quid in [...]
ſa domini nondũ traducta ad do[...]
Jac.de ardizo.z Ja.alua.in.d.c.j.in [...]
qui.mo.feu.amit.determinat ꝙ va[ſal-]
lus priuabitur feudo:allegãt.§.ſi [...]
inſtituta.de nupt.z.l.qua in puinc[ia]
j.ff.de ritu nup.z.l.in legibus.ff.de [...]
Idem dicunt ibi in matre dñi ſi ad[huc]

non tranſiuit ad ſecunda vota.§.ſi autẽ
in autentico de conſulibus dicũt ibidẽ
prefati doct.ſi vaſall⁹ ſe immiſceat car
naliter cũ concubina dñi qꝛ parum dif-
fert ab vxore.l.itẽ legato.§.parui.ff.de
leg.iij.Et hoc intelligũt pcedere qñ cõ
cubinatus de iure ciuili ſit pmiſſus:pu
ta qꝛ ambo ſunt ſoluti.l.vnica.C.de cõ-
cubi.z.l.in cõcubinatu.in fi.ff.illo co.tit.
Et hanc ſentẽtiã tenet etiã Joan.rey.in
cõmẽto.c.imperialẽ.§.fi.in penul.char.
in titulo de prohi.alie.feudo.per Fede.
¶ Quid aũt erit ſi vaſall⁹ ſe immiſceat
pediſeque dñi vr̃ prima facie dicenduʒ
ꝙ debeat priuari feudo qꝛ in iuramẽto
fidelitatis ↄ̃tinet̃ honeſtũ.c.j.in verbo
honeſtũ.in ti.de for.fideli.Itẽ vaſallus
nihil inhoneſti dʒ agere in domo dñi vt
dicit gl.in.c.de forma.xxij.q.v.Sʒ And.
de yſer.z Jac.alua.in.d.c.j.§.j.qui.mo.
feu.amit.determinat cõtrarium qꝛ hoc
nõ reperit iure cautuʒ.Itẽ iſta nõ eſſet
ſufficiens cauſa ad exheredãdũ filiũ.§.
cauſas.in aut.vt cum.de appel.cog.nec
etiã eſſet iuſta cauſa reuocãdi donatio-
nem.l.fi.C.de reuo.dona.Et iſtud argu-
30 mentũ pcedit in iure feudorũ † qꝛ qui-
bus de cauſis pr̃ põt exheredare filiũ z
donator reuocare donationẽ ex eiſdem
cauſis vaſallus meret̃ perdere feuduʒ.
Iſte eſt tex.no.in.c.j.§.predictis aũt mo
dis.in titu.que ſit prima cauſa beneſi.
31 amit.† Itẽ vaſallus cõmittens inceſtuʒ
ipſo iure pdit feudũ.z ꝙꝙ papa poſtea
diſpenſet in matrimonio tñ nõ preiudi
catur ei cui eſt apertũ feuduʒ.Iſta ſunt
elegantia verba Bald.in.l.j.in.j.q.ff.de
te.diui.z hoc dictũ ſequit̃ Jac.alua.i.d.
32 §.ſi fidelis.¶ †Sed adhuc dubitat̃ va-
ſallus per ſuuʒ lenociniũ conatus fuit
vxorem dñi tradere alteri adulterandã
an propter hoc debeat perdere feuduʒ
Glo.no.magna ad ſui fi.in.d.c.j.§.ſed et
qui delator.in titu.que ſit pĩma cau.zc.
determinat ꝙ ſic et appellat iſtam eſſe
egregiam ingratitudinem vaſalli.Sed
Andr.de yſer.z ceteri docto.ibi intelli-
gunt illam glo.procedere quando vltra
colloquium ille pro quo laborabat va-
ſallus leno iam deuenerat ad aliquem
actũ:puta quia oſculatus fuerat domi-

nam vel amplexus vel poſuerit ſibi ma
nus ad locũ pudibundum.Alioquin ex
ſolo colloquio habito cũ ea nõ deberet
vaſallus perdere feudũ.ad hoc faciunt
no.per Bal.in.l.ſi qs nõ dicã rapere.C.
de epiſ.z cle.vbi dicit ꝙ qñ lex punit af
fectũ lʒ nõ fuerit ſequutus effectus ta-
lis lex dʒ limitari niſi ille effectus ſtete
rit in meris finib⁹ colloquij.Et hec ſen
tẽtia corroborat̃ qꝛ ſi ipſemet vaſallus
habuiſſet ſolũmodo colloquiũ cũ vxore
domini ſui:de materia fornicationis ex
hoc ſolo non priuaretur feudo vt volũt
doc.in.d.§.item ſi fidelis.in.d.c.j.q̃.mo.
feu.amit.ita ideʒ dicendum in pposito
noſtro.Sed cõtra iſtã determinationeʒ
aliquis arguit.nonne vaſallus tractan-
do ſimilia venit ↄ̃tra iuramẽtũ fidelita
tis in quo cõtinet̃ honeſtũ.d.c.j.in ti.de
for.fide.ergo debet pdere feudũ.Sed
huic motiuo reſpõdebitis ꝙ nõ oĩs oc
caſio eſt ſufficiens ad priuationẽ feudi
ſed dʒ eſſe ingratitudo magna et egre-
gia.ita dicit tex.formaliter.in.c.obert⁹.
in ti.qui.mo.feu.amit.In propoſito col
loquiuʒ nõ tantũ operat̃ ꝙtũ act⁹ ſub-
ſequut⁹ vt not.in.l.quod ait.ff.de adul.
Itẽ pene ſunt molliende nõ aũt aſperã-
de.l.ſi de interpretatione.ff.de pe.Ad-
uerte tñ qꝛ lʒ vaſall⁹ ex ſolo colloquio
turpe habito cũ domina nõ debeat per
dere feudũ tñ alia pena deberet puniri
l.j.z ibi Bart.ff.de extraor.criminibus.
33 ¶ †Decima cã priuatiõis eſt qñ vaſal-
lus aſſaliuit dñm vel caſtrũ ipſi⁹ dñi.nã
meret̃ pdere feudũ.c.j.§.ſimiliter.in tit.
q̃.mo.feu.amit.z.c.j.§.porro.in tit.q̃ ſit
prima cau.beneſi.amit.Et dicitur aſſa-
lire quaſi in alium ſaltũ ſiue pedes ſiue
eques ſiue in terra ſiue in aqua.l.j.§.ſi
cum arietes.ſi quadru.paupe.feciſ.di-
ca.et.l.quedam.§.ſi nam.ff.ad.l.aql.Et
dicit̃ pprie aſſaltus qñ pſone poſſunt ſe
cõtingere.ſi aũt vnus eſſet in vna terra
et alter in alia nõ dicit̃ pprie aſſaltus.
Ita dicit Bal.queʒ ceteri ſequunt̃ in.d.
§.ſimiliter.Et dicit̃ vaſallus aſſalire ca
ſtrum dñi quando eſt ita proprie ꝙ põt
iacere iaculũ z expugnare caſtrum ſm
Bal.quem ceteri loquunt̃.in.d.§.ſimili
ter.Aduertite qꝛ lʒ text.ibi vtatur iſto

verbo ſciēs tñ gl. ibi ſubaudit maxime
quaſi dicat ꝙ etiam ſi vaſallus ignoꝛet
illū dñm eſſe in illo caſtro cōtra qḋ fa-
cit aſſaltū. tñ ſi caſtrū ſit ipſius domini
vaſallus debet perdere feudum qꝛ iſte
aſſaliendo caſtrum ipſius dñi dicit face
re contra ſacramentū fidelitatis qꝛ hoc
tendit in damnū dñi. c. j. in tit. de foꝛ. fi-
de. Nō ob. ſi arguat̃ de. c. j. §. illud. in tit.
q̄ ſit pꝛima cau. benefi. amit. vbi tex. di-
cit ꝙ ex quolibet periurio vaſallus nō
dꝫ pꝛiuari feudo qꝛ ille tex. intelligit̃ de
ꝑiurio ꝯmiſſo circa alienationē nā i ꝑte
nō alienata nō ſuccedit pꝛiuatio. c. j. in
tit. de vaſal. qui contra conſti. lota. Nos
vero in ꝓpoſito loquimur de periurio
cōmiſſo circa offenſam dñi q̄ q̄dē offen-
ſa eſt grauioꝛ. Sufficit ergo ꝙ vaſallus
ſciat caſtrū eſſe dñi qḋ fecit aſſaltū licet
ignoꝛet dñꝫ ibi eſſe. Nō ob. etiā huic cō
cluſiōi tex. in. c. j. i paruo. ti. hic pōt eſſe
titulus qui. mo. feud. amit. vbi tex. dicit
ſciētē aſſalierit. qꝛ rñdebitis ꝙ ille text.
ponderat ſciētiā ex eo ꝙ ſi vaſallꝰ igno
ret illū eſſe dñm ꝯ q̄ facit aſſaltū nō dꝫ
perdere feudū ar. l. ſi et ignoꝛans. ff. lo-
ca. niſi ignoꝛātia eſſet craſſa ꝛ ſupina. ff.
34 de iure et fact. igno. ¶ † Undecima cā
eſt ſi vaſallus cōuētus ſup feudo neget
ſcienter illā rē eſſe feudalē. nā ex tali ne
gatione dignus eſt pꝛiuari feudo. c. va-
ſallus. la. j. ꝛ. c. vaſallus. la. ij. in tit. ſi de
feu. defun. fue. contro. Et intelligetis
hoc ꝓcedere in vaſallo qui negat ꝑ do-
lū vel latā culpā alioquin ex negatione
nō pꝛiuaret̃ ſm Bal. elegāter in. d. c. va
ſallꝰ. la. j. Et ita dicit debere intelligi iu
ra iponētia penā ꝓpter negationē vt eſt
dare exēplū in eo q̄ negat relicta facta
piꝫs locis. §. itē mixta. inſti. de actio. ꝛ in
eo q̄ negat ſe poſſidere. l. fi. ff. de rei vē.
et in aut. itē ſi poſſeſſoꝛ. C. q̄ potio. i pig.
habe. et in eo q̄ negat res remanſiſſe in
hereditate. l. paulus. et in hereditatū. §.
fin. ff. ad. l. fal. ꝛ in eo qui negat feudū. nā
oia talia iura debent gloſſari ſi negatio
fiat ꝑ dolū vel latā culpam qḋ ꝑpetuo
35 tene inēti. ¶ † Quod dixi de vaſallo ne-
gante rem eſſe feudalē idē intelligetis
in emphyteota negante rē eſſe emphy-
teoticam qꝛ ſi cōuincatur de mendacio
debet ꝑdere ipſam rē emphyteotica[m]
Ita dicit notabiliter Ang. in. l. fin. ff. [...]
rei vēdi. Addite ꝙ idē eſt in eo qui po[ſſi-]
det noie ꝓpꝛio ꝛ cōuēnto in iudicio n[...]
minat aliū dicēs ꝯtra veritatē ſe nom[i-]
ne illiꝰ poſſidere. nā ſi cōuincat̃ de m[en-]
dacio dꝫ perdere poſſeſſionē illius r[ei.]
Ita dicit Specu. in tito. de loca. §. nu[nc]
aliquā. per. lxviij. ꝛ Bald. not. in. l. j. C. [...]
his qui pene nomine. ꝛ Ang. in. d. l. [...]
ff. de rei vēd. ꝙ notetis perpetuo. ¶ [...]
dite ꝙ quibus caſibus dixi ſupra va[ſal-]
lum emphyteotam ꝛ alios pꝛiuari p[ro-]
pter negationē hoc debet intellig[i quan-]
do negatio ſit in ſpecie. Secus ſi re[ſpon-]
dendo libello vaſallus vel emphyt[eota]
vtatur verbis iſtis generalibus n[...]
narrata pꝛout narrantur foꝛe ve[ra et]
petita pꝛout petunt̃ fieri debere. [...]
per talē negationē vaſallus vel e[mphy-]
teota non pꝛiuaret̃ iure ſuo ita di[...]
ganter Bar. in. l. ſi dubitet̃. §. ita d[...]
ff. de fideinſ. ꝛ fuit originale dictu[m ...]
but. in aut. offeratur ſequitur ſibi [...]
C. de lit. conteſt. Et ideo in queſtio[ne ...]
cti dicebā ꝙ quidā emphyteota n[...]
ret ſe emphyteo. ꝛ negaret rem eſſe e[m-]
phyteoticam cum cōuictus de mend[a-]
cio vellet ſe iuuare bñficio decreti [...]
calis diſponētis emphyteotas pꝛop[ter]
nō ſolutionē canonis nō debere p[...]
re res ꝙtūcunqꝫ tēpoꝛe ceſſauerin[t ...]
fuerint interpellati. Cōſului ꝙ q[...]
negauerat pꝛimo in ſpecie rē eſſe e[mphy-]
teoticā ꝙ nō poterat amplius ſe iu[ua-]
re beneficio decreti. Adducebā [...]
de fideiuſſoꝛe qꝛ ſi neget ſe eē fi[deiuſſo-]
rem ꝛ conuincatur de mendacio [...]
terit poſtea ſe iuuare beneficio [...]
nis ḋ q̄ beneficio habetis. l. §. ſi [...]
inſtituta de fideiuſ. ¶ Adducebā [...]
ſimile de ſocio qui ſi neget ſe eſſe [ſo-]
ꝛ conuincatur de medacio non po[...]
poſtea ſe iuuare beneficio vt non [...]
tiatur niſi inquantū facere pōt. [...]
hec omnia allegabam Bart. in. d. [...]
36 demū. ¶ † Duodecima cauſa pꝛiu[atio-]
nis eſt ſi vaſallus deteriorauit feu[dum]
deterioꝛatione notabili. Nam iſt[a eſt]
iuſta cauſa pꝛiuandi eum feudum [...]
not. dicit Bald. in. c. j. §. publici la[tro-]

nes. in titu. de pace tenē. ꝛ eius viol. idē
expꝛeſſe voluit Pau. de caſt. in aut. qui
rem. C. de ſacroſan. eccl. Et ad idem be-
ne facit ꝙ vult Bal. i. l. ij. ff. de his q̄ ſūt
ſui vt alie. iur. vbi dicit ꝙ ille qui aduti
tur domino facit ſe indignum domina
ri. Et ideo Bald. in. d. §. publici latro-
nes. dicit ꝙ quādo dominus caſtri ma
le tractat burgenſes illius loci ſiue ca-
ſtri: ſuperioꝛ poteſt eum mouere vt eos
tractet modo debito ꝛ cōſueto ꝛ facere
ſibi cōminationem ꝙ al's eum pꝛiuabit
feudo. Et cum iſta queſtio mihi occur-
riſſet in pꝛactica ita conſului. Pro ſētē
tia pꝛedicta facit qꝛ vaſallus equipara
tur vſufructuario. c. j. in fi. in ti. qui. cau
ſis feu. amit. ¶ Et nos habemus ꝙ ſi
vſufructuariꝰ male vtat̃ vſufructu. de-
teriorando rem deterioꝛatione notabi
li dꝫ pꝛiuari vſufructu. Ita tenet Guil.
de cu. ꝛ ſequitur Pau. de caſt. in. d. aut.
qui rem ꝛ allegant. l. cognouimus. §. de
emanci. ꝛ colo. lib. xj. ꝛ. l. eos. C. de aque
ductu eo. lib. ꝛ. l. hoc amplius. in pꝛinci.
ff. de dam. infec. Licet Bald. in. l. j. §. ha
bet autē. ff. de vſufru. dicat eum ſolum
teneri ad intereſſe vnde cōmittitur ſti-
pulatio ad itereſſe qꝛ pꝛomiſit vti frui
arbitrio boni viri. Sed ad hoc poteſtis
reſpondere ꝙ iſte pene ſunt diuerſe. nā
fateoꝛ ꝙ ꝯmittitur ſtipulatio ad inter-
eſſe contra vſūfructuariū male vtentē.
d. §. habet aūt. et nihilominus imponit̃
ſibi pena pꝛiuationis. Et de iſto annihi
lāte feudū habetis pulchꝛe tex. in. c. ad 39
apoſtolice. in ꝟbo examinauit. ꝛ in ver-
bo examinare. extra de re iudi. lib. vj.
37 ¶ † Decimatertia cauſa eſt ſi vaſallus
ſciat dominū ſuū eſſe incluſum vł detē-
tuꝫ ꝛ nō curauit eū liberare cū poſſet.
Nam iſta eſt iuſta cauſa pꝛiuandi eum 40
feudo. c. j. §. ſed ꝛ q̄ delatoꝛ. in tit. que ſit
pꝛima cau. benefi. amit. Sed Andr. de
yſer. queꝫ ceteri ſequunt̃ ibi limitat il
lum tex. pꝛocedere quādo dominꝰ eſſet
iniuſte detentus ſecus ſi iuſte: puta pꝛe-
cedente ſui culpa vel delicto. Nam tūc
vaſallus non tenetur eum liberare ꝙ
noteti. Aduertite etiam quia tex. i. d.
§. ſed ꝛ qui delatoꝛ. nō dicit ꝙ hoc caſu 41
vaſallus pꝛiuetur feudo ſed bene dicit
ꝙ indignationem domini non euitabit̃
ſed glo. ibi dici ꝙ iſta verba impoꝛtant
penam pꝛiuationis feudi. Barto. tamē
in extrauag. quando rebelles que ſeq̄-
tur extrauagantēꝫ ad repꝛimendam in
verbo indignatis dicit ſe nō videre q̄d
impoꝛtent iſta verba indignationē no-
ſtraꝫ ſuſtinebit niſi ſm eū ꝙ imperatoꝛ
de cetero non exhibebit gratioſum eū
qui incidit in ſuā indignationē. vos aūt
ſequimini gl. in. d. §. ſed ꝛ qui delatoꝛ. ꝛ
dicatis ꝙ iſta verba indignationeꝫ dñi
nō vitabit impoꝛtant pꝛiuationē feudi.
ꝛ ita volūt ibi doc. maxime Bal. ꝛ Jac.
38 alua. ¶ † Addit ipſe Bald. ꝛ in. d. c. j. §.
poꝛro. in eo. tit. que ſit pꝛima cau. bene-
fi. amit. ꝙ quando in literis apoſtolicis
apponuntur iſta verba indignationem
apoſtoloꝛum Petri et Pauli nouerit ſe
incurſurū talia ꝟba impoꝛtāt ꝙ cōtra-
uenientes mādato apoſtolico merent̃
pꝛiuari beneficijs eccleſiaſticis ꝙ note
tis. Ego addo vobis pulchꝛum text. de
iſtis verbis. in cle. exiui de paradiſo. in
fi. extra de verb. ſigni. Addo etiam ꝙ de
iſtis verbis indignationem noſtam ꝛc.
habetis pulchꝛum text. in. l. ij. ibi indi-
gnū nr̄i nomini ſuſtinebit. C. de pet. bo.
ſubla. lib. x. habet̃. in. §. j. in aut. de que-
ſtoꝛe. et in. §. j. in aut. vt nulli iudicum
Et de iſtis verbis etiam ponit Bald. in
repe. l. cunctos populos. C. de ſumma
tri. ꝛ fide catho. bene faciūt not. ꝑ Bal.
poſt Pe. de bellaperti. in aut. ſtatuimꝰ.
39 C. de epiſco. ꝛ cleri. ¶ † Quid aūt ſi lex
dicat grauiſſimā penā pꝛo delicto intel
ligendaꝫ ꝛ nō declaret que ſit illa pena.
Concludite ꝙ illa verba grauiſſimā pe
nam impoꝛtāt penā moꝛtis. Iſta eſt gl.
ſing. in. l. ij. C. de eunuchis. tñ text. cū gl.
40 videt̃ velle idē. l. l. j. C. ḋ fideicō. ¶ † De
cimaquarta cauſa eſt ſi vaſallus efficia-
tur clericus vel ingrediatur religionē.
c. qui clericus. i tit. ſi de feu. defun. fue.
contro. ꝛ. c. j. in titu de vaſal. qui ar. bel.
depo. Intelligatis tamē hoc ſane qñ ē
clericꝰ in ſacris alias autē ſi ſub ſimpli
ci tōſura ꝛ ſuſceptiōe minoꝝ oꝛdinū nō
pꝛiuatur feudo. Ita voluit Ja. de bel. et
41 Bal. in. d. c. qui clericꝰ. ¶ † Quid autem
in militibꝰ hieroſolymis an ſint ſucceſ-

ſurit feudū vide ꝑ Ja.alua.i.c.j.in ti.de
vaſal.qui ar.bel.depo. ¶ Decimaquin-
ta cauſa eſt qñ vaſallus dimittit dñz in
prelio campeſtri nō mortuū neqꝫ morti
fere vulneratū.nam iſta eſt iuſta cauſa
priuationis feu.c.j.in prin.in tit.q̄.mo.
feu.amit.ꝙ plene.ſ.examinaui in ꝓbis
illis ⁊ ꝓmiſerūt ipſi vaſalli pſtare fide-
litatē ⁊ debita ſeruitia. ¶ Decimaſexta
cauſa eſt ſi vaſallus fuerit in ꝯſi.ꝙ dñs
amittat vitā vel recipiat aliquā leſionē
in pſonā vl' iniuriā vl' ꝯtumeliā.nā iſta
ē iuſta cā eū priuādi feudo.c.j.ibi iuro
ꝙ nunqꝫ ⁊c.in.ti.de no.for.fide.nā faciē
do iſta venit cōtra ſacramentū fidelita-
tis.iurat eñ vaſall⁹ ad ſancta dei euan
gelia ꝙ nō erit in cōſi.auxilio vel facto
ꝙ dñs admittat mēbrū vitā vl' recipiat
aliquam leſionē in ꝑſonā vel iniuriam
vel cōtumeliā:vt ꝓbat tex.l.d.c.j.plus
ꝓbat tex.in.d.c.j.in fi.ꝙ vaſallus tenet
iurare ꝙ nihil intentabit in cōtumeliā
dñi vel ſuoꝝ.Ita ꝓbat iſte text.in ver-
bo tuoꝝ.quē text.ꝑpetuo notetis.Qui
aūt cōprehendant appellatione ſuorū
declarat gloſ.in.l.ſi femina.C.ad ſena.
tertul. ¶ Decimaſeptima cā eſt quia ſi
vaſallus ſciat aliqđ magnū periculum
imminere dño ⁊ vltro ſe nō offerrat ad
occurrendū illi periculo cū poſſit ex iu
ſta cauſa priuationis feudi.Ita probat
tex.in.c.licet vaſallus.in ti.ſi de feu.de-
fun.⁊c.⁊ in.c.j.ad hoc.in tit.hic finit lex
⁊ icip.cōſue.reg.Et notetis bene iſtos
tex.qꝛ realiter vaſallus nō tenet preſta
re ſeruitiū dño niſi reqſit⁹ ab ipſo dño
c.j.ver.⁊ ſi ſciuero in tit.de no.for.fide.
Et tñ hoc limitat niſi vaſallus ſciat ali
qđ magnū periculū imminere dño naꝫ
hoc caſu etiā irrequiſitus dꝫ ſe offerre
ꝙ notetis perpetuo. ¶ Decimaoctaua
cā eſt ſi vaſallus ipſas manus immiſe-
rit in pſonā dñi vel aliquā grauem vel
inhoneſtā iniuriā ſibi intulerit nā me-
ret perdere feudū.tex.habetis in.c.j.§.
porro.in tit.q̄ ſit prima cau. bñfi.amit.
42 ¶ †Sed circa hoc dubitat q̄d ſi vaſal-
lus iurauerit occidere dñm nō tñ occi
dit eū an priuabit feudo.And.de yſer.
in.d.§.porro. Et Ja.alua.determinant
ꝙ nō qꝛ nō omnis occaſio eſt ſufficiens

ad priuationē feudi:ſed eſt neceſſe ꝙ ſit
grauis.c.j.in verbo egregie ingratitu
dinis.in ti.in q̄.cau.feu.amit.Secus ſi
ꝑſtatos doc.ſi cū aliqb⁹ aliis iuraſſet ſe
occiſſurū dñm nā tūc meret priuari feu
do.allegauit ad hoc.c.primū §.cōuenti-
culas.in ti.de pace iur.fir.in lib.feudo.
43 ¶ †Itē dubitat quid ſi vaſallus ma-
imponat in perſonā dñi ad bonū finē
puta cauſa corrigēdi eū qꝛ iuuenis
vel qꝛ eſt furioſus dominus ⁊ vaſallus
dubitat ne ipſe dñs offendat aliquē
his caſib⁹ an priuabit feudo.Cōclu-
te ꝙ non.l.j.C.de emenda.ꝓpinquo.
ca q̄ habent in.l.diuus. ff.de offi.pre
44 ¶ †Decimanona cā eſt ſi vaſall⁹ vi
dñi inſidiatus fuerit veneno gladio
aliter.Nam iſta eſt iuſta cā eū priua-
feudo.tex.eſt in.c.j.§.porro.in fin.
ꝑalle.q̄ ſit prima cā bñfi.amit.ꝙ
gatis ꝓcedere ſi ipſe vaſallus ad
ciendū laborauerit ꝑ tex.in.c.ſi
45 rit.in ti.de capi.q̄ cur.vēdi. ¶ †Uigeſi-
ma cā eſt qñ vaſall⁹ alienat feudū
quiſito dño.c.imperialē.in prin.in ti.
phi.alic.feud.ꝑ Fede.Et hoc caſu
uat ipſo iure.Iſte eſt tex.no.cum gl.
d.c.imperialē.in.§.callidis Sꝫ hoc
telligatis eſſe verū qñ ipſe vaſallus
ceſſit ad traditionē rei feudalis:
ducendo emptorez in poſſeſſionem
cōſtituendo ſe tenere ⁊ poſſidere no-
ne emptoris quo caſu ꝑ tale cōſti-
transfertur vtile dñiū ⁊ poſſeſſio in
ptorem.l.ꝙ meo.in prin.ff.de acq.
no.ꝑ gl.in.l.ab emptione in gl.ma.
ff.de pac.Alioquin ſi vendidiſſet
naſſet feudū ⁊ nō ꝓceſſiſſet ad tra-
nem.nō tñ priuaret feudo ſm
j.in ti.qui.mo.feu.amit.Et de hac
ria plene tractaui vobis.ſ.in
46 cum pacto de non alie. ¶ †Uige-
prima cauſa eſt ſi vaſallus trina vi-
tatus pro cauſa feudali nunqꝫ cōpa-
rit dño poſt trinā citationē mitteret
poſſeſſionē ipſius feudi.Et ſi poſtea
ſallus per annū ꝑſeuerauerit in con-
macia dñs poterit eū ꝑuare feudo.
eſt in.c.j.in ti.de mili.vaſ.q̄ contu.
lib.feu.⁊ intelligatis hoc qñ emana-
runt tres citationes ꝑ interualla vt
bat illa litera. ¶ Sed hic cadit pulchra
dubitatio.ponam⁹ ꝙ vaſallus in prima
citatiōe dixerit ſe nolle ꝯparere nec ve-
nire an erit neceſſe āpli⁹ eū citare.gl.in
c.venerabilibus.extra de ſen.excō.li.vj.
vſ velle ꝙ ſic qꝛ extra potuit,ꝟ dicere.
Itē qꝛ forte ſe emēdabit.Et iſtā opi.te-
nuit Pe.de bellap.vt refert Cy.in aut.
q̄ ſemel.C.quō ⁊ qñ iud.⁊ Bald.in.l.tres
denuntiationes.C.eo.ti. refert ꝙ iſtam
opi.tenuit diſputādo do.Barth.de pra-
tis ꝓ iſta ſnīa facit qꝛ debemus interp̄-
tari in partē benigniorē. Cōtrariā opi.
tenuit gl.in.c.de illicita.xxiiij.q.iij.⁊ hāc
opi.tenuit Imo.in.c.ad petitionē extra
de accu.eandē tenuerūt Bart.⁊ Bal.in
d.l.tres denuntiationes.⁊ idē tenet An
dre.de yſer.⁊ ſequitur Jac.alua.in ꝑal-
leg.c.j.in tit.de mili.vaſ.⁊c.Mouet pri-
mo per.c.j.extra de dolo.et contu.lib.
vj.Secūdo qꝛ ex quo ſumus certi ꝙ ipſe
vaſallus in prima citatione dixit ſe nol
le venire nō eſt ampli⁹ expectādus ar.
l.cōtinu⁹.§.cū ita.ff.de ver.obli.⁊ preſu-
mitur animi perſeuerantia nō aūt mu-
tatio.l.cū tantū.ff.de ꝓba.Item debet
eſſe differētia inter verā cōtumaciā ⁊ fi
ctā.l.fulcinius.§.fi. ff.qui.ex cau.in poſ.
ea.Preterea ex quo ita pertinaciter et
ſupbe rñdit dicēdo ſe nolle venire ⁊ ſic
nō vult facere iuſtitiā domino de feudo
certe meret priuari.c.j.§.itē qui dño.in
tit.que ſit prima cā benefi.amit.Itez ex
quo ſum⁹ certi de ſua voluntate ꝙ non
vult venire qꝛ loquella ſua eū manife-
ſtū facit nō debemus amplius eū cita-
re ad ꝓſumēdā cōtumaciā ſeu cōuincē-
dam eius malitiā ꝑ not.per Jo.andr.in
c.irrefragabili.extra de offic.ordi.bene
faciūt no.ꝑ Spec.in ti.de primo decre.
§.reſtat.ꝟ.hoc aūt notandū.Item ꝓ iſta
opi.facit qꝛ numerus citationū eſt indu-
ctus de benignitate.l.nonnunqꝫ.⁊.l.poſt
edictū.ff.de iudi.Sed iſte vaſallus qui
dixit ſe nolle venire fecit ſe alienum ab
iſta benignitate.l.nō poteſt videri.ff.de
iudi.Reſtat reſpondere ad.d.c.j.in ti.de
mili.vaſal.vbi videtur requiri tres ci-
tationes:⁊ reſpōdebitis ad illū tex.ꝙ lo
quit in ficto cōtumace nō autē in vero
ꝙ ꝓbo ꝑ illū tex.dum dicit hic nō reſpō

dit.Nos aūt loquimur in vero cōtuma
ce.ſimiliter in eo.q̄ dixit ſe nolle venire
do.Pau.in.c.cum parati eſſemus.extra
de app.in iſto pūcto ita diſtinguit.Aut
querimus nunqđ ex ſola relatione nun
tij referētis ꝙ citat⁹ dixit ſe nolle veni
re poſſit ipſe citat⁹ ſtatim puniri de cō-
tumacia.Et hoc caſu dicēdū ē ꝙ nō qꝛ
potuit ipſe citatus ita dicere calore ira
cundie ⁊ potuit eū penitere ꝑ not.ꝑ gl.
in.c.ex literis.extra de diuor.Aut q̄ri-
mus nunqđ ipſo citato nō veniēte qui
protulerat illa verba poſſit vt manife-
ſtus contumax reputari:ita ꝙ excludat
ab appellādo ⁊ patiat al's penas quas
cōſueuerūt pati manifeſti cōtumaces.
Et hic dicendū eſt ꝙ ſic:qꝛ facto cōpro-
bauit idqđ verba predixerat.Et note-
tis bene iſtā diſtin.De iſta materia ha-
betur ꝑ Bar.Ange.⁊ Imo.in.l.ex con-
47 ſenſu.§.fi.ff.de appel. ¶ †Uigeſimaſe-
cunda cā eſt ſi vaſallus cōmiſerit cōtra
dñm aliquā ex illis cauſis ex quib⁹ do-
nator poteſt reuocare donationē nam
erit iuſta cauſa eum priuandi feudo:vt
habet in.c.j.§.predictis autē modis.in
titu.que ſit prima cau.benefi.amit.ha-
bet in.c.fi.extra de dona. ¶ †Uigeſima
tertia cā eſt ſi vaſallus cōtra dominum
ſuū cōmiſerit aliquā ex illis cauſis ex q̄
bus pater pōt exheredare filiū iuxta.§.
cauſas.in aut.vt cum de app.cog.text.
eſt in.d.§.ꝑdictis autē modis.⁊ notetis
48 bñ illū.§.qꝛ eſt valde terribilis. ¶ †Ui
geſimaquarta cauſa ſm quoſdam eſt ſi
vaſallus vocauerit dominū ſuuz in ius
non petita venia:ſed hoc mihi non pla
cet quouis modo quia dominus nō eſt
de perſonis que cōprehēduntur in edi
cto ꝑtoris de in ius vocan.Et iſte pena
les prohibitiones imo verius amba-
ges habent locū niſi in caſibus a iure
expreſſis:ita formaliter dicit Bald.⁊ ce
teri ſequūtur in ꝑalleg.c.j.ad fi.co.in ti.
de mili.⁊ vaſ.qui cōtu.eſt ⁊ ibi cōcludit
poſt gl.ꝙ vaſallus pōt vocare dñm ſuū
in ius ēt venia nō petita.allegat not.in
l.queſitū.⁊ in.l.generali.ff.de in ius vo.
Subiungit ibidē ꝙ quis poteſt agere
cōtra ſuā ꝓpriā patriā vel fiſcum venia
nō petita.De materia iſta tangitur in

§.penales. inſtituta de actio. ¶ Uigeſi-
maquinta cauſa eſt ſm̃ quoſdã ſi vaſal-
lus eleuauerit manuʒ ꝓ ꝑcutiendo dñm
lʒ eum nõ ꝑcuſſerit: ſed certe iſta non eſt
iuſta cã priuandi vaſallũ feudo: ex quo
vaſallꝰ nõ ꝑuenit ad actũ. c.ſi voluerit.
in tit.de capi.qui curi.vend.facit.l. ſi q̃s
vxori.§.nec verba.ff.de fur. Naʒ ad hoc
vt vaſallus priuetur feudo neceſſe eſt ꝙ
ſit magna cauſa.c.j.§.illud.in tit. que ſit
prima cau.beneſi. amit.nõ eñ quelibet
leuis occaſio eſt ſufficiẽs ad priuationẽ
feudi.ita dicit tex.in tit.in qui.cau.feu.
49 amit.† Eſt bene verũ ꝙ vaſallus ex illa
ſola eleuatiõe manꝰ tenet̃ actione iniu-
riaꝝ.tex.eſt no.i.l.itẽ apud labeonẽ.§.j.
ff.de iniur.ſʒ tñ ex h̃ nõ priuabit̃ feudo
vt dixi.Et ita expreſſe tʒ Jaco.alua.in
§.porro.in titu.ſepe.alleg.que ſit prima
50 cau. ¶ † Uigeſimaſexta cã eſt ſi vaſallꝰ
efficiatur mutus ſurdus vel aliter im-
ꝑfectus.c.j.§.ſi.in tit.epiſco.vel Abb.et
c.vnico.in tit.an mutus ſurdus vel ali-
ter impfectꝰ. Sed dñi iſta non eſt pro-
prie fellonia vel culpa vaſalli. Preter-
ea an talis debeat priuari feudo non eſt
vſq̄quaq̄ expeditũ ſed eſt diſtinguẽdũ
vt diſtinguũt doct.in iuribus ꝓxime al-
51 legatis. ¶ † Nũc q̃ro de pulchra.q.va-
ſallus cõmiſit aliquã felloniã ſeu culpã
per quã mereretur ꝑdere feudũ ſed domi
nus nunq̃ fuit cõqueſtus de ipſo vaſal-
lo imo tacuit vſq; ad mortem an heres
ipſius dñi poſſit mouere queſtionẽ con
tra vaſallũ propter illã felloniã glo.in.c.
j.§.j.in ti.qui.mo. feu.amit.determinat
ꝙ nõ qꝛ dñs ita tacẽdo vſq; ad mortem
intelligit̃ remiſiſſe vaſallo illã felloniã
per.l.ſi.in fin.C.de reuo.dona. Idem te-
nuit glo.in.c.j.§.porro.in tit.q̃ ſit prima
cau.beneſi.amit.⁊ glo.in.c.imperialẽ.§.
inſuper.in tit.de prohi.alie.feu.ꝑ Fede.
no.in.l.omnimodo.C.de inoffic.teſtamẽ.
⁊ in.c.ſi.extra de dona. ſed Jaco.de bel.
in prealleg.c.j.§.j. in titu.qui.mod.feu.
amit.ita diſtinguit. Aut dominus igno-
rauit illam felloniã commiſſam per va-
ſallũʒ vel ſi ſciuit celeritate mortis pre
uentus non potuit querelam propone-
re contra vaſallum de illa fellonia vel
alia iuſta de cauſa nõ potuit hoc facere
⁊ tunc heres domini admittetur ad fa
ciendum querelã cõtra vaſallũ. Arg.
mater decedẽs.ff.de inoffi.teſta.⁊.l.ex ca
pliuntur.§.ſi.ff.ad ſille. Si vero domin
ſciuit felloniã commiſſam per vaſallum
⁊ habuit ſpatiũ ⁊ facultatẽ conquerẽ
di de vaſallo ⁊ tamẽ nõ fuit ꝯqueſtus e
hoc caſu heres domini nõ poterit que
relam facere contra vaſalum et ita pro
cedãt glo.ſuperius allegate. Et hãc do
ctrinã Jac.de bel.omnes doct.ſequun
placet etiam Jacob.aluaro.in.d.§.inſu
per.in.d.tit.quib.mo.feu.amit. De h
etiam habetur per Joã. blanchum
marſilia in ſumma ſua in tit.qui.mo
feu.amit.in ver.quid ſi potuit dñs
co.titu.in.§.cõſueuit queri. De hac
queſtione tractat Bal.in.l.j.in.ꝓ
ff.de re.diui.⁊ Jaco.de ardi.in ſum
ſua in ti.qui.mo.feu.amit.ſub ru
la ſi dominus cõqueſtus in vita
ſniam amplexus fuit Jo.rey.in.d.
52 ſuper. ¶ † Sed quid dicemus eco
vaſallus commiſit felloniã cõtra d
deinde vaſallus deceſſit nulla que
facta ꝯ eum ꝑ dñm mõ dominus ex
la fellonia vult agere cõtra filiũ vaſal
an poſſit Jo.blãchus in ſumma ſua
dorũ in ti.qui.mo.feu.amit.in verbo
q̃d ſi potuit dñs determinat ꝙ dñs n
audietur qꝛ delictũ patris in feudal
nõ nocet filio.l.ij.§.nullũ.ff.de decur
l.milites ꝓhibent̃.ff.de re.mil.l.mã
tũ.§.ũ.ff.de ſena. Itẽ qꝛ morte delin
tis extinguitur delictũ.l.j.⁊.ij.C.ſi
vel accu.mor.fue.⁊.l.rei iud.l.§.b
ff ſolu.matri. Sed Jo.rey.in.c.im
lẽ.§.inſuper.in titu.de ꝓhi.alie.
Fede.refert reuerẽdũ patrẽ dñ
tiũ eius genitorem in quadã q̃
cõſuluiſſe cõtrariũ ⁊ bene ſm̃ eum
uentur: qꝛ ad hoc vt intelligat̃ rem
fellonia vaſallo eſt neceſſe ꝙ dñs ta
rit vſq; ad vltimũ vite ſpiritũ qꝛ n
ꝓpoſuit querelaʒ de illa fellonia.l.ſi
de reuocã.dona.et.c.ſi.extra illo.co
Cum ergo ponamus vaſallum p
ceſſiſſe ⁊ dñm velle querelã facere
filium vaſalli apparet ꝙ dñs nõ fa
vſq; ad mortem: ergo nõ intelligit̃ re
ſiſſe felloniã. Scđo qꝛ iniuriam pa

remittere nõ aũt iniuriãtis.l.athleta.§.
dat remiſſionẽ.ff.de excu.tuto.† Tertio
nos habemus ꝙ licet donatio inter vi-
rum ⁊ vxorẽ nihil valeat ne mutuo amo
re ſe ſpoliẽt.l.j.⁊.ij.ff.de dona.inter vir.
⁊ vxo.tñ ſi incipiat a traditione.ꝯfirma
tur morte mariti donãtis ſi in illa volũ
tate perſeuerauit vſq; ad mortẽ.l.papi-
nianus.ff.illo eod.titu.de dona.inter vi
rũ ⁊ vxo. Et tñ ſi mulier donataria pre-
decedat viro illa donatio nõ ꝯfirmabit̃
imo annullabitur.l.a marito.C.de do-
na.inter virum ⁊ vxo. Ad motiua Joã.
blanchi reſpondebat.d. Potius. Et pri-
mo ad primum dũ dicitur ꝙ in feudali-
bus delictum patris nõ nocet filio ipſe
reſpõdebat hoc non eſſe verũ vt appa-
ret in.c.ſi vaſallus culpã.in tit.ſi de feu.
defunc.fue.contro.⁊ in.c.j.in ti.ſi vaſal.
feu.priue.cui defer.debʒ. Eſt bñ verum
ꝙ ſit diſtinctio inter feudum nouũ ⁊ an
tiquum vt dicam vobis.j. Ad aliud duʒ
dicebat̃ ꝙ crimina morte extinguũtur.
Reſpõdebat ꝙ hoc eſt verũ q̃tũ ad pe-
nam criminalẽ ſed ſecus eſt quo ad ciui
lẽ applicãdam parti vt in propoſito no-
ſtro. Uos tenebitis opi.Jo.blanchi per
no.per glo.in.d.§.inſuper. Item qꝛ hec
pena venit ex delicto vnde non tranſit
contra heredẽ.l.eius qui delatorem.ff.
de iure fiſci.⁊.d.l.rei iudicate.in.§.here
di. Itẽ quia iſta actio ſapit quaſi vindi-
ctã vñ nõ dat̃ heredi nec cõtra heredẽ.
tex.ẽ cũ gl.no.in.l.cũ emãcipati.§.emã-
cipatus.ff.de colla.bo. Et iſtã opi.ſequu
tiſunt Andr.de yſer.Bal. Jacob.alua.
⁊ Marti.de laud.in.d.§.inſuper.intelli-
gũt tñ iſtã cõcluſionẽ procedere qñ do
minus ſciuit felloniam cõmiſſam ꝑ va-
ſallum ⁊ habuit cõgruum ſpatiũ ad pro
ponẽdum q̃relam contra ipſum vaſal-
lum ⁊ tamen nunq̃ propoſuit in vita
ipſius vaſalli vñ nõ dʒ admitti ad pro-
ponẽdum q̃relam contra filium ipſius
vaſalli. Si enim ſm̃ Bal.iudiciũ ingra-
titudinis nõ fuit motũ cõtra offenſorẽ
non dʒ poſſe moueri contra filium ꝑ.l.
rei iudicate in.§.heredi.⁊ per alia iura
ſuperius allegata. Iſta enim pena vt
dixi deſcẽdit ex delicto ⁊ per hoc appa
ret non obſtare.d.l.a marito.ſecus eſſet
ſi dominus iuraſſet felloniã cõmiſſam
ꝑ vaſallum quia hoc caſu ꝑ mortẽ va-
ſalli nõ intelligeretur dominꝰ remiſiſſe
illam qꝛ nemo p̄ſumitur remittere ius
qđ ignorat.l.mater decedẽs.ff.de inof-
fic.teſt. Idẽ eſſet ſi dominꝰ ſe p̄paraſſet
ad mouẽdum q̃relam erga vaſallum ſʒ
morte p̄uẽtus hoc facere non potuit.
Nam hoc caſu nõ intelligeretur voluiſ
ſe dimittere felloniam ꝑ no.ꝑ gloſſ.in
c.j.§.j.in titu.quib. mod.feud.amit. Et
opinionem p̄dictam contra dñm Pon
tiũ ⁊ Jo.rey.poteſtis comprobare opti
mo fundamẽto.nã vaſallus ⁊ dñs iudi-
cantur ad paria.c.j.§. dominus quoq;.
in tit.de for.fideli.⁊.c.de forma.xxij.q.
v. Sʒ ſi dominus contra vaſallum ꝯmit
tat felloniam ꝑ quam debeat priuari
proprietate ⁊ vaſallus in vita domini
nunq̃ fecerit q̃relam de illa fellonia in-
telligitur eam remiſiſſe adeo ꝙ contra
heredẽ domini nõ poterit eaʒ mouere.
Ita ſing.decidit Bal.in.c.domino comi
tante.in ti.ſi de feu.defun.fue.ꝯtro. Er
go idẽ debemus dicere econtra.⁊ dicit
no.Jaco.alua.in.d.c.domino comitãte.
ꝙ ſi dñs adulterauit filiam ſui vaſalli
vel acriter v̾berauit ſuum vaſallum do
minꝰ ꝑdet proprietatẽ feudi ⁊ illa pro-
prietas applicabitur vaſallo ꝙ eſt bñ no
tandũ quod dixi.ſ.penã delicti cõmiſ-
ſi ꝑ vaſallum non tranſire cõtra here-
dẽ vaſalli. Limitabitis ꝓcedere niſi ſit
pena q̃ ipſo iure ſit commiſſa qꝛ hoc ca
ſu traheret ſecum executionẽ.⁊ iõ trãſ-
iret in h̃rdẽ ꝑ no.ꝑ gl.in.l.iij.§.ꝙ aũt.ff.
ꝙ q̃ſq; iur.in alterũ ⁊c. Et iõ ſi eſſet cul
pa commiſſa in alienãdo feudũ quo ca
ſu vaſallus ipſo iure priuatur feudo vt
vult glo.in.c.imꝑialẽ.in.§.callidis.in v̾-
bo reuertat̃.in tit.de prohi.alie.feud.ꝑ
Fed.vel eſſet talis fellonia in qua eſſet
appoſitũ pactũ ꝙ ſi vaſallus cõmitteret
illam felloniam voluit ipſo iure eſſe pri
uatꝰ feudo hoc caſu ꝑ mortẽ vaſalli nõ
extingueret̃ delictũ imo ꝯtra eius here
dẽ poſſet proponi q̃rela ꝑ dñm q̃tumſ-
cunq; dies nunq̃ propoſuiſſet erga va-
ſallũ dñ vinceret: ita dicit ſingul̾r Bal.
⁊ omnes ſequũtur in.d.§.inſuper. Ad-
do vobis quod ſi vaſallus cõmittat fel

lonĩa dignã ꝓuationis feudi ꝛ cõdem-
netur ꝑ ſniam ad priuationẽ feudi te-
netur reſtituere oẽs fructus ꝑceptos a
die fellonie cõmiſſe q꞉ cõmiſſa fellonia
incepit immediate eſſe malefidei poſſeſ
ſoꝛ.ꝛ iõ tenet oẽs fructus reſtituere ne
dũ qñ ex ipſa fellonia ſuccederet cauſa
priuationis ꝑ not.ꝑ gloſſ.ſingularẽ in
aut.de inceſt.ꝛ nepha.nup.in princi.ꝛ ꝑ
Bald.in aut.inceſtas.C.de inceſt.nupt.
Sꝫ etiam quando requireret ſnia priua-
tiua q꞉ a die fellonie tenebit̃ reſtituere
fruct⁹.Et eſt rõ q꞉ dñs petit reſtõnẽ ei⁹
ꝙ al's fuit ſuũ facit.l.videam⁹.poſt ꝓn.
in.§.j.ff.de vſufru.Iſtud eſt dictũ ſingu-
lare Guil.de cu.ꝛ ſequit̃ ibi Pau.de ca.
in.l.j.C.de his q̃b.ꝛ indig.ꝙ nũq̃ exeat 55
54 memoriã veſtrã.¶†Sed pone q̃dam
cõitas tꝫ feudum a principe ꝛ vna pars
ciuitatis commiſit felloniam aduerſus
principẽ an ipſa cõitas priuabitur feu-
do:concluditꝛ ꝙ nõ:q꞉ vna pars ciuita-
tis contrahẽdo vel delinquẽdo non põt
ꝓiudicare alteri ꝑ ea q̃ not.in.c.in no-
ſtra.extra de iniurijs dãno dato.Ita foꝛ
maliter determinat Bal.in.c.j.in ꝓn.in
℣.pone cõitas ꝑuſina.in titu.qui.mod.
feu.amit.optime facit̃ no.ꝑ Bar.in.l.
j.§.fi.ff.de pe.vbi declarat quodãmodo
dicatur ciuitas vel cõitas delinq̃re:ha-
betur etiã in.l.metũ.§.ad animaduertẽdũ.
ff.quod met.cau.Ego habui cõſulere in
alia q̃one in iſtis terminis.¶Quidam
ep̃s habebat multos vaſallos vn⁹ ex il
lis aſſaliuit caſtrũ eccl'ie illi⁹ epi ꝛ ſic cõ
miſerat felloniã.ego fui iterrogat⁹ vtꝝ
ſol⁹ ep̃s poſſet remittere felloniam illi
vaſallo.ego dixi ꝙ aut illa fellonia ſeu
iniuria reſpiciebat ꝑſonam ipſi⁹ p̄lati.ꝛ
tũc ip̃e ſol⁹ poterat remittere.Si ℣o re
ſpiciebat nedũ p̄latũ:ſꝫ ẽt totã eccl'iam
dicebã ꝙ ſol⁹ p̄lat⁹ nõ poterat remitte
re:q꞉ p̄latus nõ poterat renũtiare iuri-
bus q̃ſitis eccl'ie.c.accedẽtib⁹.extra de
priuile.Itẽ q꞉ p̄latus nõ eſt dñs eccl'ie
ſed procuratoꝛ ꝛ adminiſtratoꝛ.c.ij.ex
tra de dona.Et nos habemus ꝙ admi-
niſtratoꝛ non põt facere gratiã remiſſi-
uam.vt no.in.l.p̄ſes.C.de trãſac.Et ad
ꝓmiſſa allegabam Bald.in terminis in
c.j.in.iij.col.in titu.qui feu.da.poſ.ꝓ

ſnia p̄dicta optime facit quia p̄latus ſo
lus non põt remittere iniuriam illatã
eccl'ie vt vult pulchra glo.in.c.cũ deſi-
deres.ꝛ in.c.ex tenoꝛe.ꝛ in.c.cõtingit.ex
de ſen.excom.limitabã tñ iſtam opi.niſi
expediret eccl'ie hr̃e pacẽ cum illo va-
ſallo.puta quia erat potẽs ꝛ terribilis ꝛ
niſi prelatus remiſiſſet ſibi illam fello-
niam probabilit̃ dubitabat ne deſtrue-
ret omnia bona eccl'ie.Nam hoc caſu
dicebam ſolũ p̄latus ſine conſenſu ca-
pituli poſſe remittere felloniam.Et
hoc allegabam.l.pactum curatoꝛis.C.
de pac.vbi dicit ꝙ ſolus tutoꝛ põt fac-
re pacẽ de moꝛte patris pupilli q̃ ex-
pediret ipſi pupillo.ꝛ hec notetis q̃
quotidiana.¶†Nunc q̃ro quot teſtes
requiruntur ad probandum ingrati-
dinẽ ſeu felloniam cõtra vaſallũ.Et
opꝫ ꝙ ſint quinq̃ ꝛ ꝙ illi q̃nq̃ ſint ſũ
me ꝛ integre opinionis.Ita ꝓbat
in.c.j.in tit.quot teſtes ſunt neceſ.
bã.feu.ingra.Et notãter dicit illos
debẽt eſſe ſumme ꝛ integre opinionis.
Ex q̃ infert ibi elegãter Bal.ꝙ ſi eſſent
teſtes infames iſamia vl' facti vel iuris
nõ eſſent idonei ad probãdũ ingrati-
dinẽ ſeu felloniã contra vaſallũ.Et
optime ratione fuit ſtatutũ ne dñi
liter inducant ad priuãdũ vaſallos
dis ꝑ teſtes viles ꝛ deploꝛate vite.
lꝫ aliq̃ dixerint ꝙ ille ter.i.d.c.vnico
eſt authẽtic⁹.tñ Nic.de neap.Iaco.
bel.ꝛ oẽs ſcribẽtes in.c.ſi voluit.i.ti.
capit.qui curiam vẽdi.tenẽt ꝙ imo
authẽticus ꝛ eſt.l.ꝛ pro.l.ſeruari
etiam tenet Iacob.alua.in.d.c.vnico.
ſic habetis vnũ caſum in quo nõ
ciunt duo teſtes ſed requirunt̃ quinq̃.
alium caſum habetis qñ agitur de ꝓ-
bando ſolutionẽ debiti ex contractu
ſcriptis celebrato.Nam tunc ad ꝓban-
dum ipſam ſolutionem requirunt̃ quin
q̃ teſtes.l.teſtiũ.C.de teſti.Idẽ eſt in
feſſione ſolutionis aut.niſi rogati.C.
teſti.Item in donatione cauſa moꝛtis
etiam requirunt̃ quinq̃ teſtes.l.fi.C.
donatio.cau.moꝛtis.Item in codic
etiam requiruntur quinq̃.l.fi.C.de
di.Addo vobis q꞉ quando lex vel
tũ ad aliquod probandum requirit

ſtes eſſe ſumme ac integre opinionis
tunc aduocatus dꝫ eſſe cautus in ar-
ticulando ꝙ tales teſtes q̃ ꝑducti ſunt
cõtra talẽ vaſallũ ad probandũ ingrati-
tudinẽ erant ſumme ac integre opinio
nis ꝛ fame ꝛ ita probare.Ita determi-
nat Ang.in.l.cum ab initio.ꝛ in.l.ſi q̃s
ex ſignatoꝛibus.ꝛ in.l.ſi quis negat.ff.
queãd.teſta.aperi.ꝛ Io.de imo.in.d.§.
ſi quis negat.circa.ix.col.ſub dubio tñ
ſequitur opi.Ang.refert tamen ibi do-
minum preceptoꝛem ſuum do.Fran.de
ramponibus cõſuluiſſe contrarium cũ
do.Ioan.Et mouentur prefati docto-
res q꞉ quilibet preſumitur eſſe bonus
ꝛ integre opinionis ꝛ fame niſi probet̃
contrarium.l.cum pater.§.rogo.ff.de le
ga.ij.ꝛ.c.fi.extra de ꝓſum.ꝛ.c.vnico.ex-
tra de ſcrutinio.habet̃ in.c.ſi foꝛte.ex-
tra de elec.lib.vj.Sꝫ Ioan.de imo.in.d.
§.ſi quis negat.dicit ſequendo opinio.
Ang.vt.ꝫ.quod licet quis preſumat̃ eſſe
bone opinionis ꝛ fame tamen non pre-
ſumitur eſſe ſumme ꝛ integre opinio-
nis in gradu ſuperlatiuo.Et ideo arti-
culandum eſt ꝙ teſtes qui producunt̃
contra vaſallum ſint tales ꝛ talis con-
ditionis ꝙ nunquam exeat memoriam
veſtram.Et ita dicebam in ardua que-
ſtione facti cum quidam princeps con-
tra quendam nobilem ex marchioni-
bus de chareto allegaret igratitudinẽ
ꝛ felloniã dignã priuatiõe feudi ꝛ fuiſ- 57
ſent q̃nq̃ teſtes examinati dicebã ꝙ in
ꝓceſſu nõ articulatũ ꝙ illi teſtes tẽpo-
re ſuarũ depoſitionum eſſent ſumme ac
56 integre opinionis.ꝛ ideo ꝓceſſum eſſe
abſolutoriũ ꝛ notetis bñ.¶†Dubitat̃
nunq̃d qñ dñs agit ꝯ vaſallũ ciuiliter
ad priuationẽ feudi ꝓpter felloniã cõ-
miſſã ꝑ ipm vaſallũ teneat̃ ipſe dñs in
libello ſpecificare locũ ꝛ tẽpus cõmiſſe
fellonie ꝑ vaſallũ.Bar.in.l.itẽ exigit.ff.
de do.ꝛ idẽ Bar.in.l.p̄toꝛ edixit.in prin.
ff.de iniu.videt̃ velle ꝙ ſic dum dicit ꝓ
doctrina ꝙ vbicunq̃ actoꝛ in libello im
pingit dolum contra aduerſarium vel
infamia eſt ſequutura ex illo delicto
de quo ciuiliter agitur tũc deberet ex-
primi locus ꝛ tẽpus cõmiſſi delicti.Et
ideo ſi q̃s agat actione iniuriarum con

tra alium quia talis actio infamat.l.j.
ff.de his qui no.infa.hꝫ neceſſe in libel-
lo exprimere locũ ꝛ tẽpus iniurie illate
ꝛ ꝓ opi.Bar.eſt optimus tex.in.c.tue.
extra de ꝓcura.Sed Bal.in.c.j.in ꝓn.
in.v.col.in verſi.quero cũ ciuiliter aga
tur in titu.qui.mo.feu.amit.tenet totũ
contrarium dicens ꝙ iura allegata per
Barto.non probant ꝙ debeant exprimi
locus ꝛ tẽpus commiſſi delicti quãdo
ciuiliter agitur vt in propoſito noſtro
ſed illa iura bene dicunt ꝙ certa ſub-
ſtantia et qualitas eſt exprimenda in
libello ꝛ iſta eſt ſolennitas intrinſeca
imo ſubſtantia libelli.l.nec exemplum.
C.ad.l.coꝛn.de falſ.Sed quod apponat̃
ſolẽnitas extrinſeca ſed locus ꝛ tẽpus
cõmiſſi delicti hoc non probant illa iu-
ra ſm̃ Bal.Et ideo Spe.in tit.de accu-
ſa.℣.ij.dũ format libellũ qñ agit̃ de ac-
cuſatione ciuilit̃ nõ tñ ponit̃ loc⁹ neq̃
tẽpus cõmiſſi delicti fatetur tamẽ ipſe
Bal.ꝙ opi.Bar.ſeruatur in pleriſq̃ lo-
cis:vos tandem ſequimini opi.Bart.ꝛ
qñ agitur de crimine ciuiliter vel im-
pingitur dolus vel ſequitur infamia cõ
tra reum nõ eſt vagandũ cũ diſcrimine
alterius eſtimationis.Iſtam rationem
ponit tex.in.d.l.pretoꝛ edixit.ꝛ ex iſtis
verbis infertur ꝙ ſi vagari non debe-
mus ꝙ habemus neceſſe exprimere lo
cum ꝛ tẽpus commiſſi delicti.ꝛ ita cõ-
ſului in illa ardua q̃ſtione.¶†Sꝫ po-
ne dñs promiſit titio certum feudũ de-
inde ipſe titi⁹ petit ſe inueſtiri de dicto
feudo dñs excipit ſe non teneri propt̃
felloniam.Queritur an ipſe dñs teneat̃
inueſtire titiũ de dicto feudo ꝓmiſſo.
glo.in.d.c.imperialem.§.ſed firmiter.ꝛ
§.inſup.determinat ꝙ domin⁹ tenebit̃
eum inueſtire non obſtante exceptione
dicte fellonie.Sꝫ iſtud videtur ſatis du
rum ꝛ iniuſtũ ꝙ ille qui põt facere de-
ſtrui edificiũ nõ poſſit reſiſtere vt edifi-
ciũ nõ fiat ex eadẽ cauſa ꝛ culpa ex qua
edificiũ poſſet deſtrui.l.necnon.§.exẽ-
plo.ff.ex q̃.cau.ma.Itẽ vr̃ ꝙ dominus
poſſit condicere obligationẽ ex promiſ
ſione quam fecit videtur eñi promiſiſſe
ad finẽ ꝙ ipſe titius eſſet gratus modo
reperitur ingratus ꝛ ſic cã reducta eſt

ad nō cauſam imo cauſa nō fuit ſequu-
ta.ergo dñs pōt cōcedere ſuā pmiſſio-
nē.l.j.ff.de cōdi.ſine cauſa.Si ergo dñs
hꝫ actionē multomagis dꝫ habere exce
ptionē.l.j.§.qd abt.ff.de ſupficie.⁊ regu
la cui damnus.extra de regu.iur.Itē ſi
ipſe vaſallus eſſet inueſtitus poſſet pri
uari ergo fruſta petit ꝙ reſtituturus
eſt.l.dolo facit.ff.de exce.do.Et fruſtra
expectat̄ caſus cuius euentus nihil hꝫ
operari.l.aliqñ.§.fi.ff.ad velleya.⁊.c.cū
cōtingat.extra de off.dele.Et hāc ſniaꝫ
ſequit̄ And.de yſer.in.d.§.inſup.intelli
gatis tñ hoc pcedere qñ conſtat de fel-
lonia de qua excipit ipſe dñs vel ſaltē
ipſe dñs offert incontinenti ſe paratum
probare de illa fellonia arg.l.fi.C.de cō
pen.⁊.l.ſi is a quo.ff.vt leg.ea. Alioquin
ſi probatio dicte fellonie exigeret altio
rem indaginem cogeretur dominus in
ueſtire vaſallū reſeruata ſibi exceptio-
ne fellonie.Et eſt ratio ſm Bal.in.d.§.
inſuper.qꝛ petitio quā facit vaſallus in
caſu pmiſſo poti⁹ tēdit ad adipiſcēdum
poſſeſſionē q̃ cōcernat petitoriū:⁊ ideo
nō exigit̄ libellus p no.in.c.j.§.fi.in tit.
per quos fiat inueſti.Et ideo exceptio-
nes requirētes exactiorem indaginem
ſunt reſeruande in alio iudicio p ea q̃
habentur. in.l.fin.C.de edic.diui.adri.
tollē.Et ſniam pdictam ſequitur Jaco.
alua.in.d.§.inſuper.dicens ꝙ hoc caſu
iudex ſtatuet ipſi dño certum terminū
ad probandū fellonia cōmiſſam ar.l.ſi
quis libertatem.§.plane.ff.de pet.here.
58 ¶ † Videamus nūc ad quē vadit feu-
dū qd amittit̄ ppter delictū vaſalli.cō-
cludite ꝙ ſi eſt feudū nouū ⁊ delictū ſit
cōmiſſum in pſonā dñi:tūc feudū reuer
titur ad dñm excluſis oībus deſcēdēti-
bus vaſalli ⁊ etiam agnatis vt dñs ha-
beat ſue iniurie vltionē ita pbat tex.in
c.j.§.fi.in titu.q̃ ſit prima cau.bñfi.amit.
⁊ hanc cōcluſionē ſequunt̄ omnes doc.
¶ Si vero feudum ſit paternū ⁊ anti-
quum ⁊ vaſallus commiſerit delictum
in perſonam domini tunc feudum etiā
reuertitur ad dominum excluſis omni
bus deſcendentibus ⁊ agnatis ipſius
vaſalli.Hanc opinionem tenuit gl.in.c.
j.§.fi.in vltima glo.in tit.de pa.iur.fir.

in vſi.feudo.Eandem opi.tenuit glo.
c.ſi vaſallus culpam. in tit.ſi de feu.de
fun.fue.cōtro.Eandē ſniam tenuerū
Ja.de belui.Nic.de neap.⁊ Bald.in.d.
§.fin.in titu.que ſit prima cau.benefi.
amit.⁊ idē Bal.in.c.j.in tit.ſi vaſal.feu.
priue.cui deferri debe.refert ꝙ iſtā op
nionem tenuerunt Ja.de are.⁊ Odof
idē tenuit Jac.de ardizo in ſumma
in tit.q̃.mo.feu.amit. Addite ꝙ hoc
tenuit Bar.in.l.iij.ff.de interdi.⁊ re
Et placet Jo.rey.in.c.imperialem.§.
na.in.v.col.in tit.de prohi.alie.feu.
Fed.Iſtū opi.tenuit gl.magna circ
c.j.§.j.i ti.de ſuc.feu.Et hāc opi.ten
And.de yſer.i.d.c.vnico.in ti.ſi vaſal.
priue.cui deferri debe.⁊ plꝫ Hoſt.
ſumma in titu.de feu.reperit terti
nio de qua habetur in.c.fi.in titu
pi.extra ordi.vbi dicitur ꝙ in ca
miſſo feudum reuertitur ad do
donec ſint aliqui ex deſcenden
lius vaſalli qui deliquit in perſo
Scda opinio quam tenuerūt An
yſer.⁊ Hoſt.eſt equior ⁊ humanior
iudicādo nō eſſet recedēdū a prim
attēto ꝙ gl.hoc tenuit i locis alleg
⁊ opi.glo.eſt ſuffulta authoritate
rū virorū. ¶ Retēta igit̄ prima op
vera limitabitis cā pcedere niſi va
cōmiſerit delictū in pſonā dñi ip
conſentiēte.nā tunc feudum non
ret reuerti ad dñm:ita no.decidi
in.c.j.§.aut ſi liuellario.l.ij.col.in
mo.feu amit.per.l.fi.ff.de eo per
fac.erit.et p.l.filie me.ff.ſo. mat
opi.ſequitur Jac.alua.in.d.c.j.§
q̃ ſit prima cā bñfi.amit.Ego c
optimo fundamento.nā ſi in t
cuius dñi ſit ſtatutū ꝙ qui ded
nū in vinea alicuius vel cōmi
delictū puniatur in.x.applicand
dño terre.Certe ſi dñs cōſentie
dānuꝫ dari vel delictū cōmitti pe
nō applicabit̄.Ita dicūt no.Guil.
⁊ Ang.in.l.ſed ſi hac.in princip.
ius vocan.¶ Secundo limitabit
cluſionem predictam niſi vaſallus
pa domini incidiſſet in penam
nis feudi.nam tunc tale feudum
uerteret ad ipm dñm.Ita tꝫ Jac.de

al.in ſumma ſua i ti.q̃.mo.feu.amit.ſub
rubricella ſi vaſall⁹ excogitauerit cul-
pā.⁊ ita ēt tꝫ Jac.alua.in.d.§.fi.i ti.q̃ ſit
prima cauſa benefi.amit. ¶ Tertio li-
mitabitis niſi feudum per dominū eēt
ꝯceſſuꝫ titio ⁊ filiis nominatiꝫ ita ꝙ ipſi
filij etiam viuente patre haberent par
tem in illo feudo.nam tunc delictuꝫ pa
tris non noceret ipſis q̃tum ad portio
nem ipſis filiis pertinentem.arg.l.ſi q̃s
titio.ff.de vſufru.accreſcē.l.ij.§.fratris.
ff.ſi q̃s aliquem teſta.prohi.Optime fa-
ciunt no.in.l.ex facto.§.fi.ff.ad ſena.con
ſul.treb.hanc limitationem ponit Joā.
and.in addi.ad Spe.in titu.de feu.§.fi.
ver.x.⁊ eſt de mēte Bar.in.l.iij.ff.de in-
terdi.⁊ releg.⁊ ita etiam vult Andr.de
yſer.in.c.j.in titu.ſi vaſal.feu.priui. cui
defer.debe.Nam ex quo dñs cōcedens
feudū expreſſe nominat filiū ſeu filios 59
illius cui facit cōceſſionē videt̄ contem
platione illorum filiorū nominatorū ex
preſſe feciſſe illam conceſſionem ſalteꝫ
pro parte.Secus ſi eos nō nominet qꝛ
tunc videtur contēplatione patris hoc
feciſſe per ea que habentur in.l.cuꝫ ali-
quis.C.de iure delibe.⁊ in.l.auis.§.ti-
tio.ff.de condi.⁊ demonſtra. ¶ Quarto
limitabitis niſi in inueſtitura eſſent ap
poſita iſta verba concedo tale feudum
titio et eis heredibus de vno ad alterū
reuertēdo.vel ſi dicat hoc modo conce
do vobis oībus principaliter:vel ſi di-
cat concedo vobis feudum attētis mē-
tis veſtrū ſingulorū.nā his caſibus de-
lictum vnius non haberet aliis preiu-
dicare qꝛ vnuſquiſq; de per ſe conſide
ratur non autē vnius repreſentat per-
ſonam alterius.Ita eleganter determi-
nat Bal.quē oēs ſequunt̄ in.d.§.fi.in ti.
prime allegato q̃ ſit pma cā bñfi.amit.
Ibidē ſubiungit de mente Ja.de rauē
tino i ſua ſumma feu.ꝙ aliquale eſt feu
dū qd nulla culpa nullaq; ingratitudi-
ne eſt amiſſibile.puta ſi ſit conceſſum ex
eo qd dāte a morte liberauit vel ab ho-
ſtibus vel latrūculis.allegat text.valde
no.in.l.ſi pr̄.§.j.ff.de dona.Et iſtud di-
ctum refert ⁊ ſequitur ipſe Bald.in.c.j.
in.iij.col.in ti.an mutus ſurdus vł a l̄r
imperfectus.⁊.d.War.de laude ibi ſe-

quitur iſtud dictum. ¶ Quinto limita-
bitis ſm quoſdā niſi feudū eēt ꝯceſſum
generi:nā tūc delictū vnius nō haberet
preiudicare ceteris qꝛ iure hereditaria
non veniunt ſed geniture et ex tenore
inueſtiture maxime ſi ſint regalia ita in
feudum conceſſa quia talia cū ſint no-
biliora ⁊ potiora iure hereditario non
deuoluunt̄.Alij tenēt oppoſitū dicētes
ꝙ ſi marchio ꝯmitteret delictū i pſonā
dñi ſui:puta regis vel ducis tota mar-
chia deuolueret̄ ad ipm regē vel ducē:
qꝛ h̄ cēſet̄ leſſe inueſtiture:ergo p exp̄ſ-
ſoꝫ hr̄i ar.l.tale pactū.§.fi.cū ſua gl.ff.
de pac.⁊.l.ꝙ ſi nolet.§.qꝛ aſſiduis.ff.de
edil.edic.Bal.i.d.§.fi.i.j.col.in ti.q̃ ſit p̄
ma cā bñ.amit.dicit ꝙ pma opi.ſerua-
ret̄ de iure cōi.ſcda ỽo ſeruaret̄ de iu-
re ꝯſuetudinario.Et ita trāſit Ja.alua.
ibi. ¶ † Sꝫ ponam⁹ ꝙ delictū nō ſit cō
miſſum i pſonā dñi ſꝫ alteri⁹ cui h̄ caſu
applicabit̄ feudū.Cōcludite ꝙ ſi vaſalli⁹
grauiter ⁊ enormiter delinquēs i aliū
q̃ i pſonā dñi puat̄ feudo ſi feudū ē no
uū reuertet̄ ad ipm dñm excluſis oib⁹
deſcēdētib⁹ ⁊ agnatis ipſi⁹ vaſalli.Iſta
ꝯcl'o pbat̄ p tex.i.c.j.in ti.an ille q̃ iter-
fe.fra.do.ſui.⁊ i.d.§.fi.i tit.q̃ ſit pma cā
bñfi.amit.Et iſtā ſniaꝫ ſequuti ſūt and.
de yſer.Pe.ď ceruia.Nic.de nea.Ja.de
bel.bal.⁊ oēs i.d.§.fi.i ti.prime allato
Si ỽo ſit feudū pr̄nū ⁊ vaſall⁹ grauiter
⁊ enormiter delinquet i aliū q̃ i pſonā
dñi tūc tale feudū trāſit ad agnatos p-
ximiores excluſo dño excluſis ēt deſcē
dētibus ipſi⁹ vaſalli.Iſta ꝯcl'o pbat̄ in
d.§.fi.in ti.q̃ ſit pria cā bñfi.amit.no.i.c.
ſi vaſall⁹ culpā.i ti.ſi ď feu.defun.⁊c.Et
hāc opi.ſeq̄t̄ And.de yſer.i.c.vnico.i ti.
ſi vaſ.feu.pri.cui defer.debe.⁊ plꝫ Ja.ď
bel.cū quo trāſit Bal.in.d.§.fi.in ti.q̃ ſit
prima cā bñ.amit.Quidā tñ dicūt ꝙ h̄
caſu feudū trāſit ad agnatos ita demū
ſi ſint i q̃rto gradu vł vltra ſec⁹ ſi eſſent
i ſcđo vł tertio mouent̄:qꝛ quēadmodū
hoc caſu excludunt̄ deſcēdētes ipſi⁹ va
ſalli delinquētis.Ita ēt dñi excludi ei⁹
agnati vſq; ad.iij.gradū eo qꝛ p̄ſumunt̄
rōne primitatꝭ vł ꝯſanguinitatis ſiles i
delinquēdo.Et iſti refert̄ Ja.de ardi.ita
tenere i ſumma ſua feudo.i ti.q̃ mo.feu.

amit.rubricella qñqʒ feudū revertit' ad agnatos.Sed certe Jac.de ardizo ibi hoc non dicit imo dicit ꝙ feudū hoc caſu trāſit ad agnatos incōtinenti nō expectata morte vaſalli delinquētis.Sed tex.in.c.ſi vaſallus culpā.in ti.ſi de feu. defun.fue.contro.videt' velle ꝙ agnati hoc caſu excludant' qñ ſunt.j.q̄rtū gradū.Sʒ ad illū tex.poteſtis rn̄dere ꝙ habuit reſpectuʒ ad iura antiqua ſm̄ que agnati admittebant' ad feudum vſqʒ ad quartū gradū dūtaxat.Sed poſtea per alia iura fuit inductum vt tranſiret ad agnatos vſqʒ ad ſeptimum gradū.c.j.§. hoc q̄ʒ.in ti.de ſucce.feu.Sʒ hodie hoc eſt extēſum vt agnati admittantur vſqʒ in īfinitū.Jta tʒ pulchra glo.approbata in.c.j.in ti.de feu.marchie.Et hec ſunt de mēte And.de yſer.i.d.c.ſi vaſal.culp. Et de mēte Jac.alua.in.d.c.j.§.fi.in tit. q̄ ſit prima cau.bene amit.Sʒ certe iſte intellectus deſtruit ſiue violat illuʒ tex. in.d.c.ſi vaſal.culp.ꝛ tex.in.c.j.in ti.ſi vaſal.feu ꝓue.ꝛ reperi ꝙ Jac.de bel.in.c. j.in ti.an ille q̄ interfe.fra.do.ſui apoſtillando ibi tex.dū dicit ad primum agnatū.ſubaudit ipē Jac.dūmodo ipſe agnatus non ſit intra tertiū gradum.Et ſic vult ꝙ in caſu premiſſo agnati repellantur a feudo vſqʒ ad tertiū graduʒ incluſiue.Alij vero agnati qui ſunt in quarto gradu admittunt' ꝛ eſt rō q2 vſqʒ ad tertiū gradū incluſiue excludant' q2 rōne cōiunctionis ꝛ primitatis preſumit' ſimilitudo ꝛ eadē audacia ar.l.q̄ſquis. C.ad.l.iul.maie.ꝛ ar.l. humanitatis.C. de excu.tuto.Et in iudicādo forte ſeruaret' iſta opi.q̄cquid dixerit Jac.alua.in d.c.j.§.deniqʒ.in tit.q̄ ſit prima cau.bene ſi.amit.Nā dicit Jo.de imo.i.c.ceterum.in.j.col.extra de iudi.ꝙ in materia feudali magis debemus ſequi Jaco.de bel.tanq̄ magis peritū qui pluries legit libellū feudoꝝ:vñ magis debemus adherere ſue opinioni q̄ aliorum doctorū nec valet ratio Jaco.alua.quā in d.§.deniqʒ dat ad tex.in.d.c.ſi vaſallus culpā.q2 ipſe arguit vſqʒ ad quē gradū ꝛ nos loq̄mur a quo gradu veniāt agnati.Facio ergo in iſta materia duas concluſiones.Prima eſt quando vaſallus priuat' feudo per delictū non cōmiſſum in perſonā dn̄i ſed alterius tunc vaſalli qui ſunt in quarto gradu vel vltra admittēt' ad illud feudū:ſed illi q̄ ſunt vel in primo vel in ſcd̄o vel in tertio gradu repellunt' per rōnem predictaʒ.Et iſta fuit opinio Jac.de bel.q̄ probat' in.d.c. j.ſi vaſallus culpā.ꝛ ita tʒ tēperari.d.c. j.in tit.an ille qui interfe.ꝛc.Sed Jaco. alua.in.d.§.deniqʒ.vult ꝙ etiā primiores agnati q̄ ſunt infra tertiū gradum admittūt'.ꝛ idē tenuit ipſe Alua.in.d.c. ſi vaſallus culpam.Secūda cōcluſio eſt ꝙ nedū vaſalli q̄ ſunt in quarto gradu in caſu predicto admittunt' ſʒ etiā gradatim alij vſqʒ in infinitū per not.p gl. in.c.j.in ti.de feu.marchie.ꝛ per gl.in d. c.ſi vaſallus culpā.Et hoc expſſe voluerūt Ang.ꝛ Jmo.in.l.eorū.ff.de dā.infec. Addite ꝙ Bal.i.c.j.§.iudices.in.ij.col. in ti.de pace iura.fir.dicit hec verba:moneo te ꝙ in dubijs a tex.ꝛ a regula non recedas cū ergo habeamus text.in.d.c. ſi vaſall' culpā.adherere debem' opi. Ja.de bel.cū quo videt' trāſire Bal.in.d.

60 c.ſi vaſallus culpā.¶†Videam' nunc generaliter nunq̄d in materia feudali delictū pr̄is noceat filio.Cy.de piſto.in l.ij.C.de li.ꝛ eoꝝ li.dt ꝙ aut fili' venit ad feudū ex pſona patris:ꝛ tūc delictū patris nocet ipſi filio Aut filius venit ad feudum iure proprio ꝛ ex perſona non patris:et tunc delictum patris non nocet ipſi filio.Exemplificate hoc vltimum in caſu quādo feudum eſſet cōceſſum alicui pro ſe ꝛ liberis deſcendentibus filius ſuus vel pater fuiſſet ſtipulatus feudum pro ſe ꝛ liberis ꝛ deſcendētibus:tūc vult Cy.ꝙ hoc caſu delictū patris non noceat filio.Et hanc opi.tenuit Bar.in.l. eū qui.ff.de interdi.ꝛ rele.ꝛ Bal.in.l.lege.xij.tabu.C.de legi.here.ꝛ Sali.in d. l.ij.C.de libe.ꝛ eorum lib.ꝛ Pau.de caſ. in.l.adoptiuū.§.fi.ff.de i ius voc.ꝛ idē Pau.in.l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus. ff.de dā.infec.ꝛ clarius ac apertius concluſiue terminat idem Pau.de caſtr.ſuo conſ. clxij.incipien.circa id quod primo queritur.ꝛ eſt de mēte Pe.de bellaperti.ꝛ Jo. de imo.in.l.ſtipulatio iſta.§.ſi q̄s iſta.ff. de ver.obli.Jta etiā vult Jmo.in.c.Ray.

extra de feu.Optime faciūt no.per Moder.i.l.appud iulianū.§.ſi q̄d alicui.ff.d leg.j.Et notetis bene iſtā deciſionē q2 eſt ſingularis.Sitis ergo aduiſati bene conſiderare tenorē inueſtiture q2 ſi feudū ſit conceſſum alicui pro ſe ꝛ liberis ſeu deſcēdētibus ſuis tūc quia liberi nō veniūt ad feudū ex pſona patris ſed iure ꝓprio certe delictum patris nō habebit nocere filijs.Bar.aūt in.d.l.eum qui ita diſtinguit.Aut feudum adhuc non erat queſitum patri:puta q2 erat apud auum ꝛ tūc delictum patris non nocet filio eidemqʒ nepoti:imo ipſe nepos incipit tenere primum locū ſublato patre ſuo de medio.l.gallus.§.ꝛ quid ſi tantū. ff.de libe.ꝛ poſthu.Aut feudū erat iam queſitum patri.ꝛ tunc ſi pater commiſit delictū propter quod directo veniebat priuādus feudo:puta q2 deliquit in dominū vel fecit contra conuētionē feudi:tūc delictū patris nocet filio nō facta diſtinctione an filius tēpore delicti patris eſſet natus vel nō vel concept' vel non.Nā indiſtincte repellit' fili' ꝛ oēs deſcēdentes.c.j.in tit.ſi vaſal.feu.priue. cui defer.debe.ꝛ.c.j.i tit.an ille q̄ interfe.fra.do.ſui.Jdē ſi deliquiſſet prodēdo velut q2 proditorie occidiſſet hoīem ſm̄ Jaco.de belui.i.c.j.prime allegato.Et eſt ratio q2 ſicut pater deliquit preſumitur cōtra filiū cū ſit eadē pſona cū patre.l.fi.C.de impu.ꝛ ali.ſubſtit.Et quēadmodū pater ꝓpter homicidiū ꝓditorie ꝑpetratū nō poſſit niſi cū ignominia ſtare in curia dn̄i ita nec fili'.facit qđ not. gl.in.l.ꝙ ſi nolit.§.q̄ mācipiū.ff.de edi. edic.ꝛ in.l.cū vnus.in prin.ff.de alimē.ꝛ ciba.le.Aut pater aliter deliquit quam cōtra dn̄m vel cōtra cōuentionem feudi ita ꝙ directe non veniret priuand' feudo ſed ſubſequenter.ideſt per quandam cōſequentiā:puta q2 ꝓpter delictuʒ per eū commiſſum eius bona veniūt publicanda.Et tūc concludit Bar.in.d.l.eum qui.ꝙ aut feudū tranſit ad filiū ex pſona patris ideſt tranſit ad filiū tanq̄ patris ſucceſſorē ꝛ hoc caſu delictū patris nocebit filio.Aut feudū tranſit ad filiuʒ vt filium q2 venit iure ꝓprio:puta quia pater ſtipulatus eſt feudū pro ſe ꝛ liberis ꝛ tunc delictū patris non nocebit filio vt ꝓbaui.ſ.p multas pulcherrimas authoritates.Aduertite ad id quod dixi.ſ.ſ. qñ filij veniūt ex pſona pr̄is ꝛ tanq̄ heredes patris ꝙ tunc delictū patris eis

61 nocet.¶†Sed ad quem hoc caſu vadit feudū Spe.in titul.de feu.§.quoniā.verſicu.xl.querit' dicit ꝙ hoc caſu feudū vēdet' ꝛ pretiū eius diſtribueret' hoc modo q2 pro portione vtilis dominij dabitur vna pars fiſco et alia dn̄o directo. Secunda directi dominij.Barto.aūt in l.ſi finita.§.ſi de vectigalib'.ff.de dam. infec.dicit ꝙ licet ꝓpter delictū publicētur bona vaſalli tn̄ feudū nō trāſibit i fiſcū licet ipē delinqueret pro delicto ſi fiſco obligat' ꝓbat p ſimile nam eoipſo ꝙ vaſallus efficitur clericus vel religioſus ꝑdit feudū ſed tn̄ nō tranſit in eccleſiā vel monaſteriū.c.q̄ clericus.in titu.ſi de feu defunc.fue.cōtro.c.j.§.fi.in ti.de benefi.femi.Jtē ꝓbat ꝙ vaſallus tenet' ad ſeruitutē pſonalē.c.obertus.§.fin.in ti.qui.cau.feu.amit.ꝛ ꝓpter hoc hebetur vtile dn̄iū.d.§.fi.vnde nō debet tale vtile dn̄iū ſeparari a ſua cā vt tranſeat in fiſcū q2 cenſet' electa induſtria pſone alia eñ eſt opera vni' pſone ꝛ alia alterius.l.ſi nō fortē.§.libertus.ff.de condit. inde.Bal.in.l.j.in.ij.col.C.de bo.liber. dicit ꝙ ſunt aliqua que nō cōfiſcant'.ſcilicet ius patronat' ꝛ feudū idē Bald.in l.j.in.j.q.ff.de re.diui.dicit ꝙ in generali cōfiſcatione bonoꝝ nō veniunt feuda q2 efficeret' deterior conditio dn̄i qđ eſſe non dʒ.c.j.vbi eſt tex.no.in ti.de phi. alie.feu.per lo.Jtē cum vaſallus hoc caſu habeat' pro mortuo.l.j.§.fin.ff.de bo. poſ.contratab.debet feudum redire ad ſuā ꝓprietatē non aūt debet tranſire in fiſcū:nam cū fiſcus nō poſſit eſſe fidelis ſuorū inferiorū nec poſſet eſſe in ſeruitio pſonalis certe nō dʒ habere feudū. idem Bal.in.c.j.in titu.an ille qui inter-

62 fe.fra.domini ſui dicit†quod pro homicidio perpetrato per vaſallū in aliū quā in perſonam domini ꝛ nō proditorie vaſallus ex lege feudorum directo nō poteſt priuari feudo ciuiliter ſed ſi criminaliter agatur contra eum ꝛ feratur ſententia ſuper crimine homicidij crimi-

naliter cõtra ipſum vaſallũ bene priua-
bit feudo Jo. de imo. in. d. §. ſi de vecti-
ga. dicit ꝙ ſi offenſa eſſet cõmiſſa in pſo-
nã dñi vel in pſonã alteri⁹ ꝓditorie vel
vaſallus occidiſſet ſuũ fratrẽ propriũ vt
haberet totã hereditatẽ iſtis caſib⁹ va-
ſallus bene priuaret feudo. d. c. j. in tit.
en ille qui interfe. Idẽ ſi vaſallus occi-
diſſet fratrẽ dñi ſui ob deſpectũ ⁊ in in-
iuriam ipſius dñi tunc bene priuet feu-
do. ad hoc adduco vobis elegans dictũ
And. de yſer. in. c. j. §. itẽ ſi fratrẽ. in titu.
q. mo. feu. amit. vbi dicit ꝙ ſi vaſall⁹ oc-
cidit fratrẽ dñi ad hunc finẽ. ſ. vt dom⁹
careret tam ſtrenuo militi ſicut erat il-
le frater dñi hoc caſu priuabit feudo ⁊
applicabit ipſi dño p. l. quiſquis. ibi nec
viroꝝ illuſtriũ. C. ad. l. iu. maie. Extra ca
ſus ꝑdictos ſi vaſallus committeret ho
micidiũ pp qđ bõa ſua deberẽt publica
ri: puta qꝛ ſtatuto caueт ꝙ ꝓpter quod-
libet homicidium bona publicent ſicut
erat olim de iure cõi. l. deportati. C. de
bo. ꝓſcrip. hodie eſt ſec⁹ de iure autẽti-
coꝝ aut. bona dãnatorũ illo. co. tit. certe
vaſall⁹ indiſtincte non priuabit feudo.
63 † Ecce ꝙ magis cõis opinio doct. eſt ꝙ
ꝯfiſcatis bonis vaſalli nõ cõfiſcat feu-
dũ. Et hãc ſentẽtiã tenuit Old. de ponte
ſuo cõſi. xvij. Sed cõtra iſtã opi. adduco
fortiſſimũ tex. in. c. felicis. ver. ſi qua nõ
feuda. extra de pe. li. vj. vbi dicit ꝙ ſi ꝓ-
pter homicidiũ perpetratũ per vaſallũ
publicent eius bona vaſall⁹ priuabitur
feudo. Sed ad illũ text. rñdebitis vt rñ-
dit Jo. de imo. in. c. fi. extra de feu. ꝙ ibi
vaſallus cõmiſerat homicidiũ in pſonã
cardinalis ſacroſancte romane eccleſie.
Et ex hoc offendat vniuerſalẽ eccleſiaꝫ
⁊ cõſequẽter offenderat eccleſiã a q̃ te-
nebat feudũ ille vaſallus. c. ad apoſtoli-
ce. extra de his q̃ fiũt a ꝑla. ſine cõſenſu
capi. vnde nõ eſt mirũ ſi illud feudũ ap
plicat particulari eccleſie offenſe. Alex.
de imol. in. d. §. ſi de vectigalibus. in iſto
pũcto quotidiano ita diſtinguit. Aut ꝓ-
pter ſnĩam criminalẽ latã cõtra vaſallũ
ipſe vaſall⁹ nõ poſſet ſeruire dño: puta
qꝛ eius bona fuerũt cõfiſcata p ſnĩam ⁊
ipſe vaſallus fuit bãnit⁹ a territorio in
quo erat feudũ hoc caſu quia habetur

pro deportato vt vult glo. in. §. relegat
inſtit. q. mo. ius pat. pot. ſolui. Notatur
p oẽs doc. in. l. j. C. de here. inſti. ⁊ qꝛ va
ſallus hoc caſu habet pro mortuo. d. l. j.
§. fi. ff. de bo. poſ. cõtra tab. tunc ipſe pri
uabit feudo: tñ hoc caſu feudũ nõ tranſ-
ibit in fiſcũ ſicut nõ tranſibit cũ vaſall⁹
efficit cleric⁹ vel monachus vt dixi. Et
qꝛ ea q̃ ſui natura nõ tranſeũt ad here-
des extraneos nõ trãſeũt etiã i fiſcũ vt
vult gl. in. l. cũ q. de interdic. ⁊ releg. ⁊ in
l. j. ff. de bo. liber. ⁊. l. j. C. de bo. li. Sꝫ feu-
dũ ſui natura nõ trãſit ad heredẽ extra-
neũ. c. j. §. ſi cliẽtul⁹. in tit. de alie. feu. no
in. l. ex poſt facto. §. fi. ff. ad treb. Tran-
ibit ergo hoc caſu feudũ ad agnatos
eſt paternũ. c. ſi vaſall⁹ culpã. in tit.
ſal. feu. priue. cui defer. debe. Si vero
nouũ reuertet ad dñm. c. j. §. fi. in ti
ſit prima cau. benefi. amit. Aut p
ſnĩam criminalẽ latã contra vaſall
vaſallus nõ impediret ſeruire dño
haberet pro mortuo ⁊ hoc caſu p
cedere diſtinctio Jo. de imol. ſuper
citata. Aduertite ꝙ cõis opi. q̃ habet
cõfiſcatis gñaliter bonis vaſalli feud
nõ cõfiſcat nec tranſit in fiſcũ imo tr
ad agnatos vt dixi ſupra. ꝙ etiam
cet Jo. rey. in. c. imperialẽ. §. pena. in
de ꝓhi. alie. feu. p Fede. dꝫ limitari
eſſet tale feudum qđ tranſire poſſet
heredẽ extraneũ: puta qꝛ ſub tali p
fuiſſet cõceſſum ꝙ fieri põt p ea que
bent in. c. j. in titu. de feu. nõ habẽ. p
na. feu. nã hoc caſu feudum bene p
trãſire in fiſcũ ſꝫ nõ duraret apud
niſi quaten⁹ duraſſet apud ipm vaſ
l. ſtati⁹ ſicius. §. cornelio felici. ff.
re fiſci. ⁊. l. lex vectigali ꝑdio. d. ff.
Nõ obſtat ſi dicat ergo hoc caſu
lis p ſuũ delictũ ꝑiudicabit agnatis
tra tex. in. c. ſi vaſallus culpam. in
de feu. defun. fue. cõtro. tex. in. c. j. in
ſi vaſal. fue. priue. cui defer. debe. qꝛ
reſponderi ꝙ nõ cenſet fieri in ꝑiudi
agnis. ex eo ꝙ fiſc⁹ nõ retinebit illud
dum niſi pro eo tempore quo dura
apud vaſallũ delinquentem. d. §. co
64 lio felici. ¶ † Dubitatur etiam an
ſallus committat fellonia ꝓpter q
debeat perdere feudum ⁊ dñs remit

dñi illã fellonia ⁊ remittat ſibi feudũ.
an illud feudũ remanebit antiquum ſi-
cut erat prius: ita ꝙ agnati ſuccedãt in
eo perinde ac ſi vaſallus nunꝗ̃ commi
ſiſſet illã felloniã. glo. no. in. c. imperia-
lẽ. §. inſuper. in ti. de ꝓhi. alie. feu. p Fe-
de. dicit ꝙ remanebit antiquũ et agna-
ti ſuccedẽt in eo. Idẽ voluit pulchra gl.
in. l. poculũ. §. ſi ex ere alieno. ff. de pecu.
Et illã glo. in. d. §. inſuper. ſequũtur ſibi
Jac. de belui. ⁊ ceteri ſcribẽtes. Sꝫ Bal.
ibi rẽperat illã gl. ꝓcedere niſi vaſallus
ꝓpter felloniã eſſet ipſo facto ⁊ ipſo iu
re priuatus feudo per ſnĩam legis nam
tũc ſꝫ eũ feudũ efficeret nouũ ex noua
inueſtitura facta p dñꝫ. Mouet qꝛ ſi te-
ſtamentũ efficiat irritum per capitis di
minutionẽ deinde teſtator emãcipatis
ꝯfirmet illud tm̃ aget ex firmãte nõ aũt
ex ꝯfirmato. l. q. liberis. §. teſtõ. ff. de bo.
poſ. ſm tab. Si vero vaſallus ipſo facto
nõ erat priuat⁹ feudo ꝓpter felloniã ſꝫ
veniebat priuandus p ſnĩam hoc caſu
feudum remanebit antiquum ⁊ agnati
in eo ſuccederẽt. ⁊ ita intelligat gloſſa. i
d. §. inſuper. Addite ꝙ Joan. rey. in. d. §.
inſup. dat aliã pulchrã limitationeꝫ ad
glo. preallegatã dicẽs ꝙ ſi dñs iam ap-
prehẽdiſſet corporalẽ poſſeſſionẽ feudi
⁊ remiſerit felloniã vaſalli ⁊ eum inue
ſtiat de feudo qđ erat antiquum: tamen
hoc caſu erit feudũ nouum per no. in. l.
ab emptione. ff. de pac. Et notetis per-
petuo iſtã limitationẽ que eſt etiam de
mente Bal. in. l. j. in. xlj. q. ff. de re. di. De
hac materia habet etiã p Dy. ⁊ Bart.
in. l. ꝙ dr. ff. de impen. in re. do. fac. ⁊ per
Bal. in. l. j. C. qñ non petẽ. partes pti. ac-
creſ. ⁊ per Pau. de caſt. ſuo conſilio. lxij.
65 ¶ † Quero etiã vaſallus inuaſit de fa-
cto rem feudalẽ apud aliũ conſtitutum
an ius feudi applicabitur dño an vero
agnatis an vero violentiã paſſo. Jo. de
imol. in. d. l. eorũ. ff. de dam. infec. deter-
minat ꝙ applicabitur violentiam paſſo
non autẽ domino nec agnatis. ſed ipſe
violentiam paſſus non retinebit feudũ
niſi quantum duraſſet apud ipſum va-
ſallum qui intulit violentiam arg. l. ne-
ceſſario. §. fi. ff. de peric. ⁊ cõmo. re. vnde
bene faciunt not. per glo. in. l. ſi quis in-

tantũ. C. vnde vi. Addit Imo. in. d. l. eo-
rum. ꝙ contra iſtam deciſionem viden-
tur facere not. per Bartol. in. d. §. ſi de
vectigalibus. ſed ipſe reſpondet ꝙ ipſe
loquitur in diuerſis terminis: ſcilicet
quando vaſallus commiſit delictum ꝓ-
pter quod eius bona veniebant confi-
ſcanda. Non vero loquimur quando va
ſallus non commiſit delictum propter
qđ eius bona non veniebant confiſcan-
da. bene faciũt not. per Bar. in. d. l. ſi qs
in tantũ. in fi. col. et ꝙ pena. l. ſi quis in
tantã. habeat locũ in feudalibus tenet
Bald. in. l. ſi de proprietate. C. ſi a non
66 compe. iudi. ¶ † Ultimo eſt vidẽdũ nũ-
quid in publicatione bonorum veniat
ꝓprietas feudi que ad ipſuꝫ dñm per-
tinebat. Joã. de imo. in. d. §. ſi de vectiga
lib⁹. dicit ꝙ nõ ſine fellonia ꝓpter quã
bona dñi ſunt publicata fiũt commiſſa
in pſonã vaſalli ſiue in perſonã alteri⁹
imo illa ꝓprietas applicabit ipſi vaſal-
lo. text. eſt no. in. c. domino cõmittẽte. in
tit. ſi de feu. defun. fue. cõtro. Sed And.
de yſer. in. d. c. dño cõmittẽte. dicit ꝙ il-
le text. caret ratione et non eſt in vſu. ſ.
quando dominus commiſit felloniam
in alium quam in perſonam vaſalli.

1 Refutatio feudi fit multis modis: multiſq; de cauſis.

2 Cõtractu feudali celebrato p ſtipulatio nẽ an poterit vaſallus refutare feuduꝫ.

3 Uaſallus iurans domino fidelitatem ⁊ conuentorum formalitatem an teneat ſtare contractui feudali.

4 Filius vaſalli mortuo patre immiſcens ſe paterne hereditati an poterit poſtea refutare feudum.

5 Pactũ factum a fratre fratri recipienti pro ſe et ſuis heredibus de non petendo feudum intelligẽdum eſt de liberis non extraneis.

6 Pactũ interpretandũ aptandum et declarandum eſt ſecundum rei naturam in pactum deducte.

7 Renuntians feudo in manibus domini an perfecte renuntiare dicatur.

8 Renuntians feudo in manibus dñi ſui an preiudicet filiis ſuis.

9 Uaſallus q̃ ſubinfeudauit alteri feudũ

ſi refutet illud feudum in manibus dñi
an reſoluetur illa ſubinfeudatio.
10 In feudalibus aſcendens non ſuccedit
deſcendenti.
11 Renuntiatio quelibet facta in manib⁹
non ſui iudicis non valet.
12 Bis inueſtitus de codẽ feudo an renũ-
tiãs vni inueſtiture renuntiet alteri.
13 Feudũ an nuda renũtiatione perdatur.

ET vn⁹ ex di-
ctis vaſallis refutauit feu
1 dũ. ¶ † Aduertite ꝙ refu-
tatio feudi fit multis mo-
dis multiſqꝫ de cauſis. Ali
quando enĩ vaſallus refutat feudũ vo-
lens ſe eximere a ſeruitio feudi vt ecce 3
dñs facit guerrã ꝛ vocant vaſallũ vt ve
niat ad eũ adiuuandũ vaſallus cõſcien-
tia metus vel animi timiditate vult po
tius refutare feudũ ꝙ̃ ſeruire dñm: nũ-
qd inuito dño poterit refutare feudũ:
videt ꝙ nõ qꝛ feudũ dicit a fide ꝛ fide-
litate. c. nullis. in ti. per quos fiat inueſti
tura. ꝛ graue eſt fidẽ fallere. l. j. ff. de cõ-
ſti. pecu. Pro perfecta cõcluſione huius
pũcti ꝯcludite hoc mõ. ꝙ aut feudũ fuit
datũ ad certũ ſeruitiũ ꝛ determinatum
et hoc caſu qꝛ cõtract⁹ eſt vltro citroqꝫ
obligatorius nõ põt vaſallus refutare
feudũ inuito dño arg. l. ſicut. C. de actio.
ꝛ obli. ꝛ. l. in commodato. §. ſicut. ff. com
mo. Et ita tꝫ expſſe gl. cõiter approbata
in. c. fin. in ti. de capi. qui curi. vẽd. in vſi.
feu. Aut feudũ eſt rectũ ꝛ ſimplex nõ au
tẽ cõditionatũ id eſt ꝙ nõ eſt datum ad
certũ ſeruitiũ. Et hoc caſu vaſall⁹ etiã
inuito dño põt tale feudũ refutare. tex. 4
eſt no. in. c. j. in tit. de vaſal. qui cõtra cõ
ſti. lota. Aduertite tñ ꝙ lꝫ hoc caſu poſ-
ſit refutare feudũ adeo ꝙ non teneatur
poſtea ſeruire dño de illo feudo: tamen
nõ debeat poſtea offendere ipſum dñm
ꝑpter reliquias ꝑcedentis vaſalligij et
ꝑcedẽtis amicitie: ꝛ ſi ſec⁹ faceret debe
ret puniri. Ita dicũt oẽs docto. in. d. c. j.
2 ¶ † Sed qd ſi cõtract⁹ feudi ſit celebra
tus ꝑ ſtipulationẽ ꝑut hodie cõiter fit
in oĩbus inſtrũs ꝛ ſi nõ apponit ꝑſumit.
l. ſciendũ. ff. de verbo. obli. An hoc caſu

vaſallus poterit refutare feudũ inuito
domino. videt prima facie dicẽdum ꝙ
nõ qꝛ ſtipulatio dicit a firmitate. inſti.
de verbo. oblig. in prin. Itẽ nõ deeſſe in
poteſtate debitoris diſſoluere vinculũ
obligationis. l. ſicut. C. de act. ꝛ obli. Itẽ
obligatio perſonalis coheret pſone nõ
aũt rei. l. ſi. §. ſi. ff. de cõtrahẽ. emp. l. j. §.
ſi heres. ff. ad treb. vnde vaſallus cedẽ
do rei nõ debet liberari. l. ſꝫ cũ fructu
rius. ff. de vſu fr. In hac. q. Bal. in pro
mio feudo. in. ij. char. determinat ꝙ nõ
obſtãte ſtipulatione poterit vaſall⁹ re
nũtiare feudo inuito dño ſꝫ tñ teneb
ad intereſſe ꝑ ea q̃ habent in iurib⁹
allegatis. bene faciũt no. ꝑ doc. in. l. ſi
uenerit. ff. de iuriſdi. om. iudi. et ꝑ c
in. c. j. extra de iudi. ¶ † Quid aũt ſi
ſall⁹ non ſolũ iuraſſet fidelitatẽ dño
etiã iuraſſet dictorũ cõuentorũ f
litatẽ. Bal. in loco prime allegato
ꝙ aut loquimur ꝙ̃tum ad ipſum v
lum iurantẽ ꝛ tũc haberet neceſſe
ſtare cõtractui feudali nec poſſet in
to dño renũtiare qꝛ iuramẽtũ impo
preciſam neceſſitatẽ vt vult glo.
l. ſi pecuniam. in verbo neceſſe hab
ff. de cõdi. ob cauſam. Ecce ꝙ Bal
approbat illã gl. quã glo. etiam ſeq
ſunt Bal. ꝛ Sali. in. l. j. C. de ſentẽ
eo quod intereſt ꝑfer. Aut loquimu
herede iurantis ꝛ tũc ipſe poſſet re
tiare ſed tñ tenebitur dño ad interc
Ratio diuerſitatis inter vaſallũ iu
tem ꝛ eius heredem eſt qꝛ vinculũ
eiſm ꝛ ſpeciale iuramẽti eſt pſon
parte iurantis. ita notat Imo. que
teri ſequunt in. c. veritatis. extra
refutan. † Aduertite tñ ꝙ ſi filiu
tus patre immiſcuiſſet ſe heredi
terne nõ poſſet poſtea refutare
tex. habetis in. c. j. in ti. an fili⁹ vel
tus. De materia ꝑdicta habet ꝑ
in. l. j. in. xiij. char. ꝛ ſequen. ff. de re
Aliqñ vero refutatio feudi fit ad fi
quis excludat a ſucceſſione feudi
ce titius ꝛ ſempronius fratres ha
tes bona tam allodialia ꝙ̃ feudalia
uenerũt ad diuiſionẽ ꝛ ſempronio
uiſione fuit adiudicatũ totũ feudũ
pars. ꝛ titius fecit pactũ de nõ pe

dictum feudum a fratre ſuo ſempronio
vel heredibus ſuis. modo contingit ꝙ
ſemproni⁹ deceſſit ſine herede maſcu-
lo: nunqd pactũ illud de nõ petẽdo no-
cebit titio vt non ſuccedat in dicto feu
do. Cõcludite pactũ ꝑdictũ nihil noce-
re imo titi⁹ ſuccedet in illo feudo pa-
terno nõ obſtãte pacto ꝑdicto. ita ꝓbat
tex. in. c. ſi. in ti. ſi de feu. defunc. fue. cõ-
5 trouer. ꝛ in. c. j. in ti. de eo qui fidẽ fecit
agna. † Et ſic habetis ex illis iurib⁹ no
tanter colligere ꝙ pactũ factũ a fratre
fratri recipienti ꝓ ſe ꝛ ſuis heredibus
de nõ petendo feudũ intelligit de libe
ris nõ aũt extraneis. nã in feudalibus
appellatione heredis intelligimus de
filio maſculo. c. ij. §. pfecto. in ti. de lege
corra. nõ aũt intelligimus de heredib⁹
extraneis vt plene no. in. l. ex facto. §. ſi.
ff. ad treb. ꝙ ꝓcedit etiã ſi pactũ fiat per
modũ liberationis vt in iurib⁹ ꝑallega
tis ꝛ ſic reſtringit pactũ. et dicit Bal. in
d. c. ſi. i ti. ſi de feu. defunc. ꝛc. ſe credere
ꝙ idẽ eẽt ſi fieret ꝑ modũ renũtiatiõis
qꝛ ſm eũ renũtiatio hꝫ viꝫ pacti pſona
6 lis qꝛ fit cõtẽplatiõe certe pſone. tex. eſt
no. i. l. iubem⁹. C. ad velleya. † Itẽ colli- 7
gitis ex duob⁹ capitulis ſuperi⁹ allega
tis pactũ interꝑtari aptari et declarari
ſm rei naturã i pactũ deducte. nã ꝙ cõ-
tẽplatiõe certe pſone fieri ꝑſumit pin-
de hꝛ ac ſi illa perſona eſſet nominatim
expreſſe qđ eſt notandum. ¶ Sed iuxta
ꝑdicta quero de queſtione in qua cõſu-
lui. duo fratres habẽtes feudũ pr̃num
fecerunt inter ſe diuiſionẽ et adinuicẽ
ſibi ꝓmiſerũt de euic. Itẽ adinuicẽ re-
nũtiarũt omni iure qđ habet in illo feu
do vel hꝛe ſperarent vel poſſent vtrum 8
ſi alter ipſoꝝ moriat ſine deſcendẽtib⁹
alter ſuccedat in illo feudo. Ego ꝯſului
fratrẽ ſuꝑſtitẽ admitti ad ſucceſſionem
nõ obſtãte illa ꝓmiſſione de euictione
qꝛ nõ itelligit facta ꝓmiſſio de euictio
ne i caſu in q̃ feudũ ſui natura reuertit
ad aliũ dũmodo diuidẽtes ſcirẽt res eſ-
ſe feudales. nec hoc caſu hꝫ locũ. l. vẽdi
cantẽ. ff. de euic. Ita voluũt Cy. ꝛ Bart. ꝛ
Bal. in. l. ſi familie. C. famil. hercis. ita li-
mitãtes gl. ibi ergo ptꝫ ꝙ promiſſio de
euictione nõ hꝫ obſtare. Dicebã etiam

ꝙ illa ꝟba renũtiarũt omni iuri ꝙ ha-
berẽt vel hꝛe poſſent ſeu ſperarẽt nõ ex
cludebãt fratrẽ ſuperſtitẽ a ſucceſſione
feudi fratris defuncti ſine liberis per
ꝑalle. c. j. in tit. de eo q̃ ſi. fecit ag. Et cũ
mihi diceret ꝙ i illo. c. ꝛ in. c. ſi. i ti. ſi de
feu. defunc. fue cõtro. nõ erat facta re-
nũtiatio ꝑ ꝑdicta ꝟba ego defendebam
ꝙ rõ aſſignata ꝑ gl. ꝛ Bal. i dictis iuri-
bus erat vniformis ꝛ militabat in caſu
ꝑdicto qꝛ rõ illoꝝ iuriũ eſt ꝙ pactũ cẽ-
ſet pſonale et renũtiatio pſonalis quia
intelligit facta contemplatione fratris
et ſuorum deſcendentium non aũt alte
rius. Quinimo plus dicebã ꝙ ſi taliter
renuntians voluiſſet oĩno et in totum
amittere ius feudi hoc facere non po-
tuiſſet niſi renũtiãdo i manib⁹ dñi ipſi⁹
feudi. Ad hoc adducebã Bal. l. d. c. j. in
ver. oĩno. in ti. ꝑalle. de eo qui ſi. fec. ag.
Nõ enĩ tale pactũ vel renũtiatio intel-
ligit factũ vel facta in fauorẽ illius cui
noſtra nõ intereſt acqrere ꝑ no. ꝑ Bart.
in. l. qui rome. §. duo fratres. in. x. q. ff. de
ꝟb. obli. Et ad ꝑmiſſa videatis clariſſi-
mũ doc. dñm Frã. de acoltis de are. ſuo
conſi. iij. vbi etiã ita determinat. ¶ † Li
mitabitis tñ ꝑdicta ꝓcedere niſi agna-
tus oĩno renuntiaſſet feudo vt ꝓbat in
d. c. j. in ver. oĩno. in ti. de eo qui ſi. ꝛc. Et
oĩno dꝛ renũtiare qñ renũtiat in mani-
bus dñi cũ pacto de quo. ſ. vt dꝛ Bald.
ibi. Idẽ ſi agnatus renũtiaſſet feudo eo
pacto vt vaſallus q̃ hꝫ feudũ inueſtiret
de illo feudo tanq̃ de feudo nouo. Naꝫ
hoc caſu agnat⁹ renũtiãs non ſuccede-
ret in feudo illi⁹ agnati inueſtiti. vt. ſ. vt
expſſe ꝓbat. in eo. c. vnico. in ſi. in ti. ꝑri.
alleg. † Aliqñ vero vaſallus renuntiat
feudo in manibus dñi ſui. bñ videnduꝫ
eſt nũqd talis renũtiatio habeat ꝑiudi-
care filijs ipſius renũtiantis Bald. in. l.
q̃ ſe patris. in. viij. col. alias. in. v. in. ꝟſi.
itẽ querit. C. vñ libe. relata pri⁹ opiniõe
Nic. de mat. diſtingit hoc mõ aut pr̃ cõ
ſentit aliqd in ſui ꝑiudiciũ: ꝛ tũc qꝛ ſim
plici cõſenſu nõ abſorbet ius de futuro
l. j. §. ꝙ ait. ff. quoꝝ legatoꝝ. ꝛ ipe renũ-
tiatiõis ius filioꝝ eſt futurũ: ideo talis
cõſenſus pr̃is nõ ꝑiudicat filijs. Aut pr̃
renũtiat ꝛ tũc qꝛ renũtiatio i iure creã-

do q̄ creaẗ per mortē si est facta ipsa re
nuntiatio an̄ mortē nō obstat filiis glo.
no.in.l.fi.in glo.que incipit.vt in auẗ.C.
de bo.liber.Aut pr̄ simul cōsentit ꝛ re
nūtiat.Et tūc qꝛ quantū in eius fauorē
nō est introductū renūtiare non pōt vt
vult pulchra gl.i.l.iubem⁹.§.sciētes.C.
de sa.san.eccl.Ideo nō h̄z nocere filiis.
Aut pater renūtiat feudo ꝛ ꝑmittit nō
venire ꝯ̄ renuntiationē ꝛ tūc si ꝑmittit
de se tantum tūc nō nocet filiis qꝛ filij
mortuo patre veniunt iure nouo dūmo
do sint heredes patris s̄m naturā feu
di.l.cum pater.§.hereditatē.ff.de le.ij.l.
paulo calimacho.§.fi.ff. de lega.iij.Aut
ꝑmisit p se ꝛ suis liberis ꝛ hr̄dib⁹ ꝛ h̄
casu d̄t Bal.i loco allegato.Idē dicen̄.i
feudo q̄ in aliis bonis filij alienatis p
patrē.l.cū a matre.C.de rei vendi.no.p
doc.in.l.fi.§.in cōputatiōe.ꝯ̄.de iure de
libe.Aduertite qꝛ Pau.de ca.suo consi.
cliiij.incipiente in xp̄i noīe amen.circa
p̄n.in vi.col.illi⁹ ꝯsilij.dicit q̄ quēadmo
dū pater renūtiare pōt iuri patronatus
ad p̄iudiciū liberorū ꝛ suorū descēdētiū
ita q̄ mortuo pr̄e filij nō succedēt i iure
p̄ronatus vt vult Archi.in.c.j.extra de
iure pa.li.vj.Ita p̄t pr̄ renūtiare feudo
ad p̄iudiciū liberoꝝ ꝛ descendētiū suo
rū qꝛ ius patronat⁹ deferẗ filiis ad in
star bonoꝝ feudalium.Addite eundem
Bal.i.l.si i ꝑsonā.C.de fideius.vbi dicit
q̄ si titi⁹ habeat feudū et fili⁹ eius post
mortē pr̄is renūtiet illi feudo nō p̄iudi
cabit nepoti q̄n ex edicto successorio
admittaẗ ad feudū qꝛ ip̄e nepos est ꝑxi
mior agnat⁹ ꝛ iō sibi p̄iudicari non po
tuit p renūtiationem sui pr̄is.c.si vasal.
culpā.in ti.si de feu.defunc.Itē non ob
stāte renuntiatione p̄dicta feudū rema
net paternū.c.j.ꝛ ibi not.in tit.de vasal.
decrep.eta.¶ Subiicit Bal.in.d.l.si in
ꝑsona.q̄ si titi⁹ accepit feudū ꝛ filius ꝛ
nepos titij repudiauerint illud nō p̄iu
dicabūt ꝓnepoti.imo ꝓnepos admitteẗ
ad feudū.qꝛ ex natura feudi descenden
tes succedūt vsq̄ in infinitum.c.j.§.hoc
aūt notādū.ꝛ.§.cū vero coradus.in ti.q̄
feu.da.pos.Et opi.Bald.in.d.l.si in pso
nā.sequiẗ Alex.de imol.suo cōsil.viij.in
v.col.illi⁹ cōsilij.in.ij.vo.¶ Addite pul
chrā limitationē ad p̄missa.nā si pr̄ ac
cepit feudū pro se ꝛ liberis suis hoc ca
su pr̄ renūtiando feudo nō pōt p̄iudica
re suis liberis qꝛ cēsent due ꝯcessiōes.
vna p pte alia p filiis.l.quocūq̄.§.si q̄s.
ff.de vb.obli.ꝛ iō pr̄ nō pōt renunciare
ad preiudiciū filioꝝ.Ita dicūt no.Dyn.
Bal.et Angel.in.l.apud iulianū.§.si q̄s
alicui.ff.de lega.j.Et pau.de cast.ibi val
de magnificat istud dictum.dicēs se ita
ꝯsuluisse ꝛ obtinuisse refert tn̄ se tūc nō
fuisse recordatū de illa decisione.ꝛ nota
bis ꝑpetuo istā pulchrā limitationem.
Addite inq̄ntū Bal.in.d.l.qui se pr̄is.di
cit q̄ refutatio feudi facta per patrem
nocet q̄nq̄ liberis possit dubitari nūq̄
si vasallus refutet feudum antiquum in
manib⁹ dn̄i an talis refutatio noceat
agnatis.Cōcludite q̄ nō.ita vult Bal.
ꝛ oēs sequunẗ.in.c.j.in tit.de alien.feu.
pat.Sed pulchrū est videre an hoc casu
agnati poterunt statim reuocare feudū
glo.in p̄allegato.c.j.determinat q̄ nō
sed demū mortuo ipso refutante.Ja.de
belui.ibi determinat cōtra illā glo.mo
uet qꝛ cū vasallus feudum refutauerit
ꝑdit oē ius suū ita q̄d nulle reliquie feu
di remanēt apud eū.Ergo statim debēt
admitti agnati ad reuocādum.c.j.an il
le qui interfe.fra.dn̄i sui.ꝛ argu.l.idem
erit.l fi.cū.l.sequē.ff.de assig.lib.Bal.in
l.c.j.in.§.hoc quoq̄.in sua prima cōclu
sione.in tit.de succes.feudo.determinat
q̄ talis refutatio nō nocet agnatis nisi
demū viuēte ipso refutāte ꝛ suis here
dib⁹.Et hāc opi.sequut⁹ est ip̄e Bal.in
p̄allega.c.j.in tit.de alie.fue.pat.vbi di
cit sequēdo gl.ibi q̄ agnati demū pote
rūt reuocare mortuo ipso refutante ꝛ
suis heredib⁹ qꝛ refutatio habet vim
cōsensuz.ꝛ ille cui facta est refutatio po
terit habere illa cōmoda q̄ posset habe
re ipse refutās si nō refutasset sicut si
mili dicim⁹ in eo q̄ tenet rē ad libellum
seu precariū q̄ ingrediẗ religionem vel
aliū locū ad quē plene se trāsfert ꝛ dedi
cat.p ea q̄ habent in auẗ.ingressi.C.de
sacrosan.eccl.ꝛ.c.vt lex cōtinētie.xx.
q.iiij.Itē qꝛ durante iure refutantis de
bet durare ius acceptoris.c.peto.§.pe.
diū.ff.de leg.ij.ꝛ.l.lex vectigali predio

dicta.ff.de pig. Hanc eandē opi.tenuit
Jac.alua.in.c.j.§.fi.in sua.xxxvij.cōclu
sione.in ti.q̄ sit prima cau.bn̄fi.amit.al
legat Jac.de ardizo.ita tenere in sum
ma sua in ti.q̄.mo.feu.amit.sub rubricel
la si vasal.fen.idē.refuta.idē ꝫ ipse Ja.
alua.in.d.c.j.in tit.de alie.feu.pat.et ab
9 ista snia in iudicando nō recedatis:quaꝫ
opi.sepe sequut⁹ sum i ꝯsulēdo.¶ †Du
bitaẗ etiā vos scitis q̄ vasall⁹ etiā sine
licētia dn̄i p̄t īfeudare seu subinfeudare
feudū q̄d h̄z.ita vult gl.magna circa fi.
l.c.j.§.p̄terea.i ti.d̄ capi.cora.ponamus
q̄ vasall⁹ q̄ subinfeudauit alteri feuduꝫ
refutet illud feudū in manib⁹ dn̄i vtrū
resolueẗ illa subinfeudatio.Bal.elegan
ter in.d.c.j.in ti.de alie.feu.pater.deter
minat q̄ sic in tātū q̄ refutatio valebit
in preiudiciū eius cui fuit facta allegat
Odoffre.ita tenere in sua summa in tit.
qui.mo.feu.amit.i ver.vndecima causa
est.ꝛ in veritate ista snia videẗ ꝓbari in
c.j.§.rursus.in titu.qui.ma.feud.amit.
Sed hāc cōclusionē limitabitis ꝓcede
re nisi ipse subinfeudans sit paratus ser
uire priori dn̄o in cuius manibus est fa
cta refutatio ꝛ recipe ab eo iuestituram.
Hanc limitationē ponit Jac.de bel.Nic.
de neap.Bald.ꝛ.d.Marti.de lau.in.d.§.
rursus.Ex qua limitatiōe habetis colli
gere q̄ lꝫ tex.i.d.§.rursus.dicat ip̄e sub
infeudatus nullo iure poterit se defen
dere tn̄ iste termin⁹ vniuersalis nega
tiu⁹ recipit limitationē de qua.ꝯ̄.Opti
me facit tex.cū gl.in.l.ob es.C.de predi.
mino.ꝛ tex.cū glo.in.l.fi.C.sine cēsu vel
relig.Itē tenuit Ja.alua.in.d.c.j.i tit.de
alie.feud.pat.vbi dicit q̄ ista opinio h̄z
10 magnaꝫ equitatē.¶ †Sed iuxta predi
cta quero de alia pulchra q̄ōne.Pater
habens feudū antiquū fecit inuestiri fi
liū de illo feudo refutando feudum in
manibus dn̄i ea cōditiōe q̄ inuestiret fi
lium de eodē feudo.ꝛ ita factū est in suc
cessu temporis decessit ille fili⁹ sine libe
ris supstite patre dubitatū fuit.vtrum
pater succederet in illo feudo videẗ di
cendū q̄ nō qꝛ in feudalibus ascendēs
nō succedit descēdēti.tex.est i.c.in tit.de
na.suc.feu.Itē qꝛ pater renūtiauit:seu
refutauit ergo nō d̄ꝫ amplius admitti
ad illud.l.queriẗ.§.pe.ff.d̄ edil.edic.Sꝫ
Ja.ardizo.in sua summa in titu.de suc.
feu.sub rubricella an ascēdentes succe
dant:determinat cōtrariū dicēs q̄ pa
ter nō vocabiẗ ad illud feudū iure suc
cessionis.sꝫ antiquo suo iure qꝛ feudum
erat antiquum.Et hāc opi.sequutus est
Jac.alua.in.d.c.j.de na.suc.feu. Eandeꝫ
sniam tenuit.d.Mar.de laud.in.c.j.in
tit.de vasal.decrepi.eta.moueẗ quia in
materia feudali respicim⁹ agnationem
dirigēdo oculos ad stipitē cōis agnatio
nis.c.j.in ti.de gradi.suc.in feu.Sꝫ feu
dum de quo loquimur incepit a stipe a
quo iste pr̄ refutās descēderat:ergo d̄ꝫ
ipse pr̄ succedere in tali feudo nō obstat
prealleg.c.j.i tit.de na.suc.feu.qꝛ loquiẗ
in feudo nouo.ꝛ tūc ascēdēs nō succedit
descēdēti.lꝫ sit sec⁹ in allodialib⁹ auẗ.de
functo.C.ad senatuscōsul.tertul.nos ve
ro loq̄mur in feudo antiquo.Non ob
stat scd̄m motiuū d̄ū dicebam q̄ ex quo
pr̄ enūtiauerat nō d̄ꝫ admitti ad illū qꝛ
r̄ndeo q̄ talis refutatio extinguiẗ p mor
tē filij cui⁹ cōtēplatiōe fuerat facta.l.iu
bem⁹ cū ibi plene p Bal.C.ad velleya.
11 †Addite q̄ lꝫ valeat refutatio facta in
manib⁹ dn̄i tn̄ si fiat in manib⁹ filij ipsi⁹
dn̄i nihil valebit vel in manib⁹ proxis
dn̄i qꝛ renūtiatio facta in manibus non
sui iudicis.nihil valebit.ita dicit Jo.an.
in.c.ex ore.extra de his que fiūt a maio.
par.cap.ꝛ ita dicit Bald.in rub.in ti.de
12 vasal.decrepi.eta.†Item si appareant
due inuestiture diuersis codicib⁹ facte
q̄uis renūtieẗ vni nō tn̄ diceẗ renūtia
tū alteri ar.l.suū heredē.C.de iure deli
be.multū ergo p̄dest.h̄re geminā ꝓui
sionē.l.si tibi certā.ff.de admi.leg. Ista
est pulchra determinatio Bald.l.c.j.§.si
13 nō.in ti.de feu.guardie.†Itē feudū nu
da renūtiatiōe nō ꝑdiẗ nisi renuntiatio
fiat in manib⁹ dn̄i vel nisi feudatarius
patiaẗ aliū inuestiri de ipso feudo.nam
natura dn̄ij tā directi q̄ vtilis est q̄ nu
da renūtiatiōe nō ꝑdaẗ nisi alteri acq̄
raẗ.l.si q̄s vi.§.differentia.ff.de acq̄.pos.
Nō obstat.l.postq̄ liti.C.de pac.quia est
ibi speciale odio litiū vel ibi erat iudex
q̄ supplebat pro absente.ista sunt verba
Bal.in auẗ.in successione.in fi.col.d̄ suc.

el legi. ¶ Ultimo quero de tali.q. Erãt
tres fratres habẽtes feudũ paternum
ſ. Titius Sempꝛoni⁹ ⁊ Gayus. Gayus
partẽ ſuã feudi donauit ſempꝛonio fra-
tri ſuo deinde fuit monachatus: fuit cõ
tentio de tali feudo. Titius dicebat ad
ſe pertinere pꝛo dimidia. Sempꝛonius
aũt cõtendebat habere totũ vertute do
nationis. Querit̃ qd iuris. videt̃ pꝛima
facie dicẽdũ ꝙ ſolus donatari⁹ debeat
habere ꝑ tex.in.c.j.in tit.de aliena.feu.
pat. In contrariũ facit qꝛ reſoluto iure
datoꝛũ reſoluit̃ ius acceptoꝛũ.c.j.§.rur-
ſus.in ti.qui.mod.feu.amit. Itẽ per fa-
ctũ illius gaij nõ potuit pꝛeiudicari ter
tio ar.l.fi.ff.de pac. Itẽ ſi ſolus ſempꝛo
nius deberet habere illud feudum hoc
eſſet contra mentẽ pꝛimi parẽtis ꝗ pari
intẽtiõe voluit ſibi ⁊ ſuis heredib⁹ ꝓſpi
cere.c.j.in ti.de duo.fra.a.capi.inueſti.
Nec fuit de intẽtiõe patris qꝛ vn⁹ aliũ
ſupplãtaret ꝑterea ꝓ hac parte eſt text.
in.c.j.in ti.de vaſal.qui ar.bel.depo.vbi
tex.dicit ꝙ qñ vaſallus aſſumit habitum
religiõis dñs vocat̃ ad feudũ ſi ẽ nouũ.
Si vero feudũ eſt paternũ et antiquum
vocat̃ agnatus ⁊ illa dictio agnatus eſt
dictio indefinita que equipollet vniuer-
ſali.l.ſi pluribus.ff.de leg.ij.qꝛ parẽ rõ.
⁊ conditio cõtentoꝝ ſub illa indefinita.
Et in hanc partẽ.ſ.ꝙ ſolus ſempꝛonius
donatarius non debeat habere feudum
inclinat Bal.in pꝛealle.c.j.in vlt.col.in
tit.de alie.feu.pat.ſequit̃ ibi Marti.de
laud. Et ſm iſtã opinionẽ cõſului licet
Jac. alua.in pꝛealleg.c.j.in tit.de alie.
feu.pat.intelligit Bald.velle ꝙ ſol⁹ do-
natari⁹ debeat habere feu.ſꝫ mihi vide-
tur ꝙ Baldus determinat oppoſitum.

1 ¶ Vaſall⁹ an circũſcripta pꝛomiſſione
teneatur recognoſcere feuduꝫ a dño ad
ipſius dñi requiſitionem.
2 Recognoſcẽs ſe tenere quoddã caſtruꝫ
in feudũ an ꝑ talẽ recognitionẽ videat̃
recognoſcere territoꝛiũ ⁊ iuriſditionẽ.
3 Rex cõcedẽs caſtrũ cũ oĩ iure qđ ibi hꝫ
an cenſeatur conceſſiſſe ius regium.
4 Diſpoſitionẽ totius inducere oẽs ꝑtes
qualiter intelligatur.
5 Recognoſcẽs caſtrũ in feudum an et qñ
intelligatur recognoſcere territoꝛium.
6 Feudatarius nõ pꝛeſumit̃ niſi ꝓbetur
7 Allodium quid ſit.
8 Dñs an poſſit imponere vaſallo reco-
gnitionẽ feudi ſub pena amiſſionis feu-
⁊ an talis pena poſſit exigi.nu.9.
10 Iudex pꝛecipiẽs alicui ſub pena an ſi nõ
pareat an ⁊ quo pacto poterit talis pe-
na exigi.
11 Pene quare ꝑceptis adijciantur.
12 Dñs feudi imponẽs penã vaſallo quo
caſu poſſit talem penam exigere.
13 Recognitio feudi facta alr ꝙ̃ more ſolito
to an noceat poſterꝭ ipſi⁹ recognoſcẽtis
14 Recognoſcens ſe tenere in feudũ a tali
dño ꝑter talẽ domũ: an videat̃ recogno-
ſcere iuriſditionẽ in homines.
15 Vaſallus an teneatur dño feudi oſten-
dere omnes res feudales pꝛo quib⁹
eſt ſubditus.⁊ nu.19.
16 Vaſallus negãs feudũ ſi poſtea con-
catur venit feudo pꝛiuandus.
17 Vaſallus negãs ſe habere inſtrm feudi
an tenebitur illud exhibere.
18 Vaſall⁹ an teneatur dño oſtẽdere fe-
⁊ quantitatem feudi.
20 Iudex eccleſiaſticus an poſſit inquire-
re de titulo eoꝛum qui poſſidẽt bñficia
eccleſiaſtica.
21 Recognoſcẽs ſe tenere in feudum ⁊ em-
phiteoſim ab aliquo an ꝑiudicet ſibi ⁊
heredibus ſuis.
22 Recognoſcẽs feudũ ꝓ ſe ⁊ quibuſdã
acquirat̃ ius ꝓ illis quibuſdam.
23 Tenẽs feudũ ab vno dño ſi recognoſcat
ſe tenere ab alio an vero dño ꝑiudicet
24 Recognoſcẽs ſe tenere feudũ alo
di bona ſua an ꝑiudicet liberis.
25 Recognitio feudi facta ꝑ ſubditũ
uorẽ dñi ipſo ignoꝛante an pro
26 Confeſſio ſine cauſa nõ ꝑiudicat.
27 Preſtans cẽſum eccleſie de re ſua
antiquis inſtrumẽtis apparet ſua
feat trãſferre dominiũ in eccleſiam.
28 Feudatarius qualr debeat facere reco-
gnitionẽ dño feudi.

O Jcticꝫ vaſal-
li ꝓmiſerunt recogno-
re dictũ feuduꝫ ſpeci-
particulariter ⁊ diſtinct-
quotieſcũqꝫ fuerint reco-

1 ſiti. ¶ † Circa materiam recognitionis
quero pꝛimo vtrũ circũſcripta ꝓmiſſio
ne pꝛedicta teneat̃ vaſall⁹ recognoſce-
re feudũ a dño ad requiſitionem ipſius
dñi. cõcludit Bald. ꝙ ſic. ad hoc allego
vobis Bal. in ꝓpꝛijs terminis in.l.plu-
res apocis.C.de fide iſtru.vbi dicit eſſe
idẽ in emphiteota qꝛ ad requiſitionem
directi dñi tenet̃ recognoſcere rem em
phiteoticã.de quo vltimo dicite vt ple-
2 nius ꝑ eũdẽ Bal.in aut.ſi quas ruinas.
C.de ſacro ſanc.eccle. ¶ † Scđo q̃ro de
pulchꝛa ⁊ quotidiana.q. Quidam nobi-
lis recognouit ſe tenere quoddã caſtrũ
in feuduꝫ ab illuſtriſſimo dño noſtro.d.
ſabaudie duce vtrũ ꝑ talẽ recognitionẽ
videt̃ recognouiſſe territoꝛiũ ⁊ iuriſdi-
tionẽ. Iſta eſt qõ diſputabilis vnde pꝛo
pleniori diſcuſſione ꝓcedam arguendo
et diſputando qꝛ hic veritas meſius in
uentat̃.l.munerũ.§.mixta.ff.de mune.et
ho. Pro ꝑte igit̃ affirmatiua facit qꝛ ca-
ſtrũ ⁊ territoꝛiũ ꝯſtituũt vnũ totum qđ
eſt intra certos fines poſitũ.l.pupillus.
§.territoꝛiũ.ff.de ver.ſig.vnde nõ dꝫ di-
uerſo iure cẽſeri.ſ.ꝙ vna ps ſit libera ⁊
allodialis alia vero feudalis.l.eum qui
edes.ff.de vſucap. Pro quo facit qꝛ terri-
toꝛiũ ſubiacet caſtro.l.nulli.C.de epiſ.⁊
cle.ar.l.qui ex vitio.ff.ad municipa.vñ
recognito caſtro vr̃ ꝙ intelligat̃ recogni-
tum territoꝛiũ maxime qꝛ caſtrũ ⁊ terri
toꝛiũ ſunt ſicut pꝛincipale et acceſſoꝛiũ
c.epoꝝ.⁊.c.poſſeſſione territoꝛij.xvj.qõ.
ij. Tertio ad idẽ facit qꝛ territoꝛiũ vr̃ cõ
iunctũ caſtro: ergo recognito caſtro vr̃
recognitũ eſſe cõnexum ⁊ ꝯiunctum vt
habetur in.c.tranſlato.extra de conſti.
Quarto facit quia appellatio caſtri eſt
apta cõpꝛehendere iuriſdictionẽ vt no.
Inn.in.c.ex literis.de iurepat.ergo re-
cognito caſtro videtur recognita iuriſdi
ctio. Quinto ꝓ hac ſnĩa videtur text.in
l.j.§.initio.ff.de officio pꝛefec.vꝛb. vbi
dꝛ ꝙ cõmiſſa alicui ciuitate intelligit̃ ſi-
bi cõmiſſum territoꝛiũ lꝫ nihil ſit expꝛeſ
ſum de territoꝛio pꝛo parte nagatiua ad
duco infraſcripta motiua. Primo quia
recognitio talis eſt generalis et genera
litas parit obſcuritatem.l.ita fidei.ff.de
iure fiſ. Et nos habemus ꝙ in obſcuris
id quod minus eſt ſemꝑ ſequit̃ lex.l.in
obſcuris.ff.de reg.iu. Sed ſic eſt ꝙ iuriſ
dictio maxie meri imperij eſt maioꝛ ꝙ̃
ſint meuia vꝛbana vel ruſtica: ergo non
dꝫ cõpꝛehẽdi ſub recognitione ꝑdicta ꝑ
no.in.c.ſedis.de ruſti.in.c.q̃ ad agendũ.
extra de ꝓcu.lib.vj. Scđo facit qꝛ talis
recognitio eſt indiſcreta: ⁊ ſine cã: ergo
nõ valet.l.cũ indebito.§.fi.ff.de ꝓba.⁊ ꝑ
ꝯñs nõ dꝫ acq̃ri aliqđ ius aduerſario.
Et pꝛia ẽ fortis rõ qꝛ aut ꝑma recogni-
tio inducit̃ ad feudi cõſtitutionẽ ⁊ tunc
nõ valet qꝛ ita certus eſt modus conſti
tuẽdi feudũ ſibi ꝑ inueſtiturã.c.j.in tit.
qui.mo.feu.cõſti.põt ergo ꝑ ſimplicem
recognitionẽ nõ cõſtituet̃ feudũ.arg.l.
interrogatũ.⁊.l.liberos.⁊.l.parentes.C.
de lib.cauſa.aut pꝛima recognitio indu
citur ad pꝛobandũ feudum iãdudũ cõ-
ſtitutum ⁊ tunc etiã non vꝫ qꝛ eſt facta
ſub incerta re ⁊ ꝯñe.ar.l.certũ.in ꝑnc.ff.
de ꝯfeſ. Tertio ad idem facit qꝛ caſtruꝫ
⁊ territoꝛiũ ⁊ iuriſdictio habẽt diuerſa
nomina ergo nõ ſunt idem.l.ſi idẽ.C.de
adul.ergo recognito vno non intelligit̃
recognitũ aliud ar.l.luci⁹.§.collegio.ff.
de leg.iij. Quarto in interpꝛetatiõe vo-
cabuloꝛũ debem⁹ attendere cõez vſum
loquendi.l.cũ delanionis.§.aſinã molẽ
dinariam.ff.de fun.inſtru.l.liberoꝛũ.§.
ꝙ tñ caſſius.ff.de leg.iij.⁊.l.numi⁹.eo.
tit. Sed ex cõmuni vſu loquendi caſtrũ
dicit̃ ꝙ murotenus cingit̃: territoꝛium
vero dꝛ illud qđ eſt extra.ergo recogni
to vno non intelligit̃ recognitũ aliud.l.
ij.⁊.l.alfenus.ff.de verbo.ſigni. Quinto
appellatione ciuitatis nõ cõpꝛehẽditur
dioceſis.c.Rodulph⁹.extra de reſcript.
c.ꝙ̃uis.§.ꝙ̃ꝙ̃.de pꝛebẽ.lib.xj. Unde pa
ri rõne appellatione caſtri non cõpꝛe-
hẽditur territoꝛiũ. Sexto facit tex.i.l.ſi
quando.C.de bo.vacã.lib.x.vbi ꝓbatur
ꝙ appellatione rei donate non veniunt
in donatione niſi de eius ſit expꝛeſſum.
Septimo cõfirmo pꝛimã ſnĩam quia in
trãſlatione iuris de vno ad aliud acceſ-
ſoꝛiũ nõ coherẽs ꝑncipali ſꝫ diuiſibile
ab eo trãſlato pꝛincipali nõ trãſfert̃.l.q̃
ties.ff.de ꝯhẽ.emp.ſed territoꝛiũ nedũ
eſt diuiſibile de caſtro.imo etiã diuiſuꝫ
medio pariete ergo territoꝛiũ nõ venit

ſn recognitione caſtri.l.ſi is qui duas.ff.
ꝯmu.ꝑdio.Octauo corroboꝛo opi.tertiā
quia de eis vt de diuerſis diuerſa iura
tradūt.l.j.C.ſi curia.relicte ciui.ꝰ ha
bita volue.lib.x.Itē appellatione flumi
nis nō cōprehēdit rippa.l.j.ꝗ.in flumi
ne.ff.de flumi.ꝑterea ille q̄ vēdidit pre
diū excepto fōte nō videt exceptaſſe ſo
lū ꝙ eſt citra fontē.l.qui duo ꝑdia.ff.de
ſer.ruſti.predio.ad idē facit.l.ſi qñ.C.de
bo.vacā.li.x.Et hāc partē Oldr.de pon
te credidit validioꝛibꝰ rōnibꝰ eſſe fulci
tā niſi ſm eū obſeruātia vel cōis loquen
di modus vel aliq̄s alius actus exterioꝛ 5
aliā interpꝛetationē inducat.Et cū iſta
opi.pertranſit Albe.de ro.in.l.ſi.in vlti.
3 ma coll.C.de iuriſdi.om.iudi.¶†Et ex
pꝛemiſſis infert ipſe Albe.ad elegantē
q̄ſtionem ſereniſſimus rex francoꝝ ꝯceſſit
mihi caſtrū cum omni iure qđ ibi hꝫ an
videat conceſſiſſe ius regiū qđ ibi hꝫ vt
rex non ſicut dñs ⁊ determinat ꝙ nō:q2
ſub illis verbis generalibꝰ cū omni iu
re nō videt ius regiū cōceſſiſſe:q2 veriſi
militer illud in ſpecie non fuiſſet ꝯceſſu
rus.ar.l.obligatione generali.ff.de pig.
facit.c.in generali in ti.ſi de feu.defun.
fue.cōtro.Bal.aūt in ꝑalleg.c.j.in tit.de
capi.qui curi.vendi.circa.vij.col.in hoc
ita concludit ꝙ aut caſtrū ⁊ territoꝛium
poſſideret eodē iure et eo.tit.⁊ tunc ille
qui recognoſcit caſtrū in feudū intelli
git etiā recognoſcere territoꝛiū.ſecus ſi
diuerſo iure ⁊ diuerſo titu.poſſideantur
vel non appareat de iure poſſeſſoꝛio ar.
l.ſed cū paterno.ff.de bo.poſ.tit.genera
li.facit qđ not.Inn.in.c.cū ad ſedem.ex
4 tra de reſti.ſpo.†Subdit ipſe Bal.in lo
co pꝛime allegato ꝙ quedā ſe habent
vt pars in toto et tunc diſpoſitio totius
inducit omnes eius partes.l.ſi vnus.ꝗ.
ſi cum mihi.ff.de pac.Quedā eni ſe ha
bent vt pars circa totum vt alluuio in
fundo:⁊ tunc idē eſtꝰ ꝙ in caſu ꝑcedenti
niſi eſſent agri limitati.l.in agris.ff.de
acq̄.rerum domi.Quedā vero ſe habēt
vt cōtinens ⁊ cōtentū:⁊ tūc aut ſignifica
tio ꝯtinentis ſumit ex contēto aut de ꝑ
ſe.Pꝛimo caſu nomine cōtinentis con
tinetur cōtētum:⁊ ideo ſi quis pꝛeficia
tur ciuitati intelligit pꝛefectus homini

bus illius ciuitatis q2 ex ſignificatione
ciuiū ſumit ciuitas.facit.l.j.ꝗ.cū vrbe
ff.de offi.pꝛefec.vrba.Scđo vero caſu ſe
cus eſt.⁊ ideo appellatione ſacci nō cō
tinet farina nec cōtra.l.qui ſaccū.ff.de
fur.Quedā vero ſe habent vt cōnecte
⁊ ꝯnexū:⁊ tūc debemꝰ diſtinguere inter
mobilia ⁊ immobilia iuxta.l.quēadmo
dū.C.de agri.⁊ cēſi.lib.xj.⁊.l.debitoꝛ.ff.
de pig.Quedā vero ſe habēt vt princi
pale ⁊ acceſſoꝛiū ⁊ tunc ſi acceſſoꝛiū ac
cedit de neceſſitate tūc ſub appellatiōe
ꝑncipalis ꝯtinet acceſſoꝛiū.l.ſed adde
ꝗ.q̄s mulierē.ff.loca.†Et ideo ſi ſtatu
vel cōſuetudine territoꝛium ſit aſſigna
tū caſtro q2 tūc talis conſuetudo ſeu ſta
tutū inducit neceſſitatē.ideo ille q̄ reco
gnoſcit caſtrū i feudū intelligitur reco
gnoſcere territoꝛiū.ꝗ.ſi q̄s igit ex
libet in auk.qui.mod.natu.effi.ſui
eſt acceſſoꝛiū qđ nō accedit de nec
te ⁊ tunc nō continet ſub ꝑncipali
diſpoſitione ſit appoſitū aliqđ verb
ampliatiuum vt ſunt iſta verba inte
ſtatu vel cum omni iure.l.ſi qñ.C.de bo.
va.li.x.facit.l.ſed ⁊ ſi q̄d.ꝗ.ꝓpꝛietari
de vſufr.Solēnis doc.d.Pet.de ancha.
in rubꝛicella acceſſoꝛiū de re.iur.lib.
tenet expꝛeſſe cū opi.Old.ſuperiꝰ re
ta mouet ꝑ.l.j.ꝗ.cū ibi.ff.de offi.pꝛefec.
vrb.Scđo mouet q2 in caſtro repꝛeſen
quedā vniuerſitas agroꝛum intra fin
illius caſtri poſitoꝛū.l.pupillus.ꝗ.ter
toꝛiū.ff.de verb.ſi Ideo dicit Jo.an.
in.c.ex literis.extra de iure patro.
la ⁊ caſtrū ſunt quedā nexa vniuer
deſignātia q̄ cōtinēt honorē diſtri
⁊ iuriſditionē ⁊ ideo tranſeūt cū
ſitate lꝫ alias ꝑ ſe non trāſirēt.c.
toldus.extra de re iudi.⁊.l.in mo
ff.de contrahē.empt.Tertio ꝑ hac
adducit ꝑfatus doct.no.per Oldr.
cōſi.xlix.vbi tenet ꝙ pꝛinceps cōce
do ſimplr eccleſie ꝑ ois ſua caſtra
ꝯceſſiſſe merū ⁊ mixtū impiū quan
periū videat addere adminiſtration
quā quis hꝫ rōne territoꝛij.l.ſi.C.vbi
apud quem in integ.ratione poſtu
quicunq̄ caſtroꝝ.C.de feudo limit
⁊ terris ⁊ palu.li.xj.Eſt enim iuriſd
adiacens territorio ſicut ei coherē

l.creditoꝛ.ꝗ.ſi.de act.emp.Ad inſtar ſer
uitutū q̄ debētur a re rei q̄ concomitā
tur rē ad quēcūq̄ trāſeat.d.l.via conſti
tui.ꝗ.quicūq̄.ff.de ſer.ruſti.ꝑdio.⁊.l.te
ſtatrix.ꝗ.j.ff.ſi ſerui.vēdi.Cū ergo in cō
ceſſione caſtri videat etiā ꝯceſſa iuriſdi
ctio ꝑ cōſequēs eſt neceſſe ꝯcludere ꝙ
videat etiā cōceſſum territoꝛiū in quo
exercet iuriſdictio ſicut in caſtro.Alio
quin eēt diuidere territoꝛiū a caſtro in
quo etiā exercet iuriſditio:vñ cōcludit
ꝑfatus doc.ꝙ ſicut ꝑ cōceſſionē caſtri
etiā videt cōceſſa iuriſdictio.ita etiā vr
cōceſſuꝫ territoꝛiū in quo exercetur iu
riſdictio ſicut in caſtro ⁊ ad ꝑdicta alle
gat.c.paſtoꝛalis.extra de dona.vbi con
ceſſione ſimpliciter facta veniūt oia iu
ra q̄ hꝫ eps in eccl'ia quam cōceſſit alte
ri.Addit.d.Pet.ꝙ Bal.tꝫ opinionē pꝛe
dictam in.l.cū multa.C.de bonis q̄ lib.
ſed nō repio ꝙ Bal.ibi de hoc loquat.
Nō ob.ꝑdictum.c.felicis.extra de pe.
lib.vj.vbi dicitur ꝙ ſi ciuitas ꝓpter ſuū
delictū priuet dignitate pontificale ap
pellatione ciuitatis nō cōpꝛehēdit dio
ceſis ꝑ id qđ habet in.c.rodulphus.ex
tra de reſcri.q2 rñdetur ꝙ illa decreta
lis felicis:loq̄t in actu odioſo.facit qđ
no.in.c.ſi ciuitas.extra de ſen.excō.In
hoc pulchꝛo paſſu ego tenerē opi.Alb.
de roſa.ꝑ motiua ꝑ ipſum adducta.Ad
motiua.d.Pe.de ancha.ego rñderē ꝙ
loq̄tur in conceſſione facta a pꝛincipe q̄
q̄dē ꝯceſſio dꝫ late interꝑtari inquantū
cōcernit ꝑiudiciū ꝑncipis cōcedētis ꝑ
no.ꝑ Imo.⁊ cano.in.c.cū dilecti.extra
de dona.⁊ ꝑ doc.in.l.bñficiū.ff.de cōſti.
ꝑnci.Nos aūt loq̄mur qñ priuatus re
cognoſcit ſe tenere caſtrū in feudūꝫ ab
aliquo pꝛincipe quo caſu nō fit ita lata
interꝑtatio ſicut in cōceſſione ꝑncipis
ꝑ ea q̄ notant in.l.veteribus.ff.de pac.⁊
in.l.q̄cq̄d.ff.de ꝟ.ob.limitarē tñ dictum
abb.niſi recognoſcēs apponeret aliqđ
ꝟbum ampliatiuū vt ſunt iſta ꝟba inte
gro ſtatu vel cū oi iure ꝑ.d.l.ſi quis.C.
de bo.va.li.x.vel niſi obſeruātia vel cō
6 munis vſus loquēdi aliud induceret.
¶†Subſequēter q̄ro de q̄ōne quoti
diana dñs terre petit ꝙ omnes ⁊ ſingu
li hoies poſſidētes ꝑdia in ſuo territo

rio recognoſcant ſe tenere illa ꝑdia vel
in feudum vel in emphiteoſim.vel in cē
ſum vel tāq̄ tributaria homines ſe op
ponūt dicētes illa ꝑdia eſſe libera ⁊ al
lodialia ⁊ non teneri recognoſcere.dñs
replicat ꝙ hꝫ fundatam intētionē ſuam
ſuꝑ oibus ꝑdijs ſituatis in ſuo territo
rio vñ q̄rit q̄d iuris.Pꝛo parte dñi ter
re facit illud qđ dicit tex.no.in.l.ij.C.in
qui.cau.⁊c.lib.xj.vbi text.dicit cuiꝰ ipſi
ſunt ⁊ oia eoꝝ bona eſſe cognoſcāt.Se
cūdo ad idē facit tex.in ſimili.l.c.oēs ba
ſilice.xvj.q.vij.vbi pꝛobat ꝙ eps hꝫ fun
datā ſuam intētionē de iure cōi in oibꝰ
eccleſijs ſituatis in ſua dioceſi.ergo pa
ri rōne videt fundata intētio dñi terre
ſuꝑ oibus rebus ſituatis in ſuo territo
rio.In ꝯtrariam partē determinabitis.In
ꝑmis adduco vobis authoꝛitatē.Hoſti.
in.c.nimis.extra de iuretur.vbi dicit ꝙ
nō etiā hoc ipo ꝙ q̄s poſſidet ꝑdia iter
regnū ⁊ ꝓuinciā alicuius dñi aſtringit
ei ad fidilitatē q2 nō ꝑſumitur feudata
rius niſi pꝛobet.Nā ſm eū iure ꝑmeuo
naturali ois pſona ⁊ ois res erat libe
ra.c.iuſq̄ꝫ.j.diſt.facit qđ not.glo.in.c.
q̄q̄.ex de cēſi.li.vj.Addit.d.Abb.Pa.
in.d.c.nimis.ꝙ reges duces ⁊ aliū dñi tē
poꝛales non habēt fundatam intētionē
ſuam ſuꝑ ſingularibus rebus ſituatis
⁊ extantibus in eoꝛum dñio nec etiam
ſuꝑ vtile vel directo dominio niſi alit
pꝛobēt.Addite eundē Panoꝛ.in.c.ſi di
ligēti.in pꝛinc.commēti.extra de ꝑſcri
ptio.vbi dicit ꝙ comites ⁊ aliū domini
tempoꝛales fundant intētionem ſuam
de iure communi ſuꝑ ſingulis rebꝰ ſi
tuatis in eoꝛū dñio q̄tum ad iuriſditio
nē non aūt ſuꝑ ꝓpꝛietatibus ipſarum
rerū.Ad idē adduco vobis Bald.in.c.
ceterum.in ꝟbis finalibus.extra de iu
di.vbi dicit quod nulla res ꝑſumit eſ
ſe feudalis niſi ꝓbet.Et idē voluit ipſe
Bal.in.c.inter filiā.i ti.ſi de feu.defunc.
fue.cōtro.vbi dicit ꝙ ois res ꝑſumitur
eſſe allodialis ⁊ libera niſi pꝛobetur de
cōtrario.Et idē ſubdit ꝙ feudū eſt ſpe
cies ſuitutis.allegat glo.oꝛdi.in.l.ſi cu
ius.in pꝛin.ff.de vſufru.alleganti ergo
7 ⁊c.†Allodiū enim eſt quedam pꝛopꝛie
tas q̄ nō recognoſcit niſi a ſolo deo ſm

Bal.in.d.c.inter filiã.addite eũdẽ Bal.
in aut.ſicut C.de ſacroſan.eccle.vbi di/
cit ꝙ omnis res ꝑſumitur libera niſi do
ceatur ſubiecta ſeruitute. Optime facit
qđ vult ipſe Bal.in.l. libertas.in prin.
cõmẽ.ff.de ſtatu homi.vbi dici ꝙ liber
tas ẽ plurimũ poſſe i eis q̃ decet poſſe.
Subdit ꝙ libertas preſumit.⁊ ideo ſm
eum nemo ꝑſumit homo vel fidelis al/
terius:q2 fidelitas et homagiũ ſapiunt
ſeruiturẽ allegat illã glo.oꝛdi.i.d.l.ſi cu
ius.Cõcludo ergo ex ꝑmiſſis pulcher
rimis authoꝛitatibꝰ ꝙ dñi terrarũ non
fundant intentionẽ ſuã de iure cõi ſuꝑ
prediis ⁊ poſſeſſionibus ſituatis in di/
ſtrictu eoꝛũ ex eo qđ ſint dñi terraꝝ niſi
doceant ꝙ illa ꝑdia ſint feudalia em/
phiteotica vel ſeruilia.Ad arg.ꝟ.in op/
poſitũ factũ de.l.ii.C.in q̃.cau.lib.xj.vbi
tex.dicit cuiꝰ ipſi ſunt ⁊ eoꝝ bona eẽ co
gnoſcant.Reſpondeo ꝙ debet intelligi
quo ad petitionẽ ⁊ iuriſdictionẽ nõ aũt
quo ad directũ dñiũ vel vtile.Optime
faciũt no.ꝑ Bald.in.l.cũ mulcta.in fin.
8 col.C.de bo.q̃ lib.¶†Inſuꝑ q̃ro de alia
pulchra ⁊ quotidiana qõne dñs petit a
ſubdito ſuo ꝙ recognoſcat ſibi q̃ tz in
feudum vel emphiteoſim ab eo ⁊ impo
nit ſibi penã amiſſionis rerũ quo caſu
ſta nõ faciat vtrũ talem penã poſſit im/
ponere ⁊ impoſita exigere.Pro plenio/
ri diſcuſſione huius queſtionis ꝑmit/
to vobis ꝙ iudicibus licitũ eſt ſuã iuriſ
ditionẽ defẽdere a penali iudi.l.ꝑ mul/
ctas ⁊ penas.l.j.ff.ſi q̃s ius dicẽ.nõ ob/
ſtem.videamus ergo nunquid dñs feu
di poſſit imponere penã vaſallo ⁊ ſubdi
to ſuo ꝙ niſi veniat ad recognoſcendũ
dictũ feudum perdit illud.Inno.in.c.ce
terũ.extra de iudiciis in gl.ſua incipiẽ
te qui dicũt dicit elegãter ꝙ nunꝙ vel
raro imponit pena niſi amiſſiõis feudi
vel alia ſuꝑ re feudali ꝙ dictũ eſt valde
9 notabile.†Sed videamꝰ an ſi talis pe
na imponit poſſit exigi.prima facie vi/
detur dicendũ ꝙ ſic ꝑ.l.iii.§.j.ver.prius
tñ.ff.vbi pupil.educa.debe.ẽt ꝑ.d.l.j.ff.
ſi q̃s iudicẽ.nõ obtẽ.⁊ ꝑ.l.ad dicẽ.ff.de
ver.obli.⁊.l.lucius.ff.de actio.emp. In
cõtrarium facit q2 videtur iſta quedam
comminatio.ꝑ.l.interlocutio.⁊.l.ꝓgrã/

ma.C.cõmi.vel epiſto.⁊ per.c.relatum.
extra de iure patro.⁊.ꝑ.c.non nimis.in
fi.extra de immu.eccl.Joã.blanchus de
marſi.in ſua ſumma feudoꝛũ in tit.qui.
mo.feu.amit.circa fi.in ꝟ.q̃ro de.q.⁊c.
refert ꝙ iſta queſtio frequenter contin
git in practica in prouincia.q2 dñi ꝑci
piũt ſubditis ſuis ſub pena amiſſionis
feudi ⁊ tãdem refert ſe ad iſtã cõcluſio
nẽ ꝙ ſi tale ꝑceptũ ſub pena amiſſionis
feudi fiat cũ cauſa ſeu ob cauſam ad na
turã feudi ꝑtinẽtẽ:puta q2 dñs ꝑcepit
ſubdito ſuo ſub pena ꝑdicta ꝙ vaſallus
veniat ad faciendũ recognitionem vel
ad exhibẽdum ſeruitiũ vel ad ꝑſtandũ
iuramẽtũ fideli.vel homagiũ ⁊c.niſi p
cepto pareat incurreret pena ⁊ cõmit
tet ꝙ dictum bñ notetis.Pro hac ſn
optime fecit qđ vult Bart.in.l.iii.§
10 vbi pupil.educa.debe.†Ubi dicit
iudex faciat alicui ꝑceptũ ſub pena
pareat ꝑcepto talis pena poterit e
dũmodo ꝑceptũ fiat cũ cauſa ſeu q
ꝑceptũ non ſit nudũ a cauſa nec ſit n
gotiũ in quo reqrat vt precedat cau
cognitio tũc talis pena non poſſet ex
gi q2 preceptum nudũ a cauſa nõ vz v
vult Cyn.in.l.quoties. C.de fideiuſſ.
Bar.in.l.filiuſſa.in.§.diui.ad fi.co.ff.de
lega.j.Et hoc etiam expꝛẽſſe vult Barto
poſt Martinũ in.l.pater.§.iuliꝰ agri
pa.ff.de leg.iii. Nõ obſtant.l.interlocu
tio.⁊.l.ꝓgrãma. allegate ſuperius q
ꝑcedunt in his in quibus debet ꝑce
re cauſa cognitio.vnũ tñ aduertite q
vbi pena adducitur ꝑcepto nudo a
nõ ꝑcedit cauſe cognitio nõ poſſit e
ad vnguẽ tñ ex inobediẽtia ſeu cõ
cia pena fiet arbitrio iudicis.Ita
velle Bar.i.d.l.j.ff.ſi q̃s ius dicẽ.nõ
⁊ Jo.an.in addi.ad Spec.in titu.de
11 riſd.om.iu.in fi.†Addite ꝙ iſte ma
pene imponunt vt magis hoies tim
⁊ vt euitentur atrocia nõ aũt vt exig
ad vnguẽ.ita dicit Jo.rey.in compẽ
ſuo feudoꝛum in.c.imperialem.§.ꝑte
ea ſi inter.de offi.dele.Subdit q̃ q
ponitur pena faſtigationis vel amp
tationis pedis vel pena eris ⁊ perſo
de qua vltima pena loquit glo.ſingula
rio in aut.de armis.§.opz.dum illa glo

dicit in iure ⁊ in ꝑſona tales pene non
exiguntur ad vnguẽ ſed reducuntur ⁊
12 mitigantur ex arbitro iudicis.†Et pre
miſſis concludo vobis ꝙ qñ dñs facit
ꝑceptum vaſallo ſeu ſubdito ſuo ſub pe
na amiſſionis ſi tale ꝑceptum ſit factuz
ob cauſam ꝑtinentẽ ad naturã feudi vt
eſt videre in exemplis ſuprapoſitis ta/
le ꝑceptum valebit ⁊ poterit exigi ſe/
cus ſi ꝑceptũ non ꝑtineret ad naturam
feudi.Ego ꝯfirmo illã opi.ꝑ tex.cũ Bal.
in.c.j.§.ſed ⁊ q̇d delatoꝛ.in verbo indi/
gnatus.in titu.q̃ ſit prima cã bñfi.amit.
vbi tex.dicit ꝙ dñs põt cõminari vaſal/
lo ſub indignationis beatoꝛũ apl'oꝛum
Petri ⁊ pauli.Nam talis pena impoꝛ/
tabit priuationẽ bñficioꝛũ ꝙ no.Itẽ ad
duco pulchrũ tex.i.l.ii.ibi indignationẽ
nr̃i nois ſuſtinebit.C.de peti.bo.ſubla.
lib.x.bñ facit qđ notat Bal.poſt Pe.de
bel.in aut.ſtatuimꝰ.C.de epiſ.⁊ cle.vbi
loquit de iſta pena indignationis.bñfa
cit tex.in.§.j.in aut.de q̃ſto.⁊ tex.in.§.⁊
nõ ꝑmittas.in aut.de mã.ꝑn.Et in hãc
partẽ inclinat Jo.rey.i.d.c.ꝑterea ſi in/
ter.addite tex.in.c.tranſmiſſa.extra de
fo.cõpe.vbi.d.Panoꝛ.in no.colligit ꝙ in
ſpectãtibꝰ ad feudũ dñs põt ꝑcipere va
13 ſallo ſub debito fidelitatis.†Itẽ in mã
recognitionis notate vnũ ꝙ recognitio
feudi facta aliter ꝙ̃ moꝛe ſolito ꝑ impꝛẽſ
ſionem vel erroꝛem non nocet poſteris
ipſius recognoſcẽtis.ita no.dicit Bal.
in.c.j.ad fi.co.in ti.de feu.guar.⁊ caſtal.
allagat.l.ſi ꝑ impꝛẽſſionẽ.C.qđ me.cauſa
⁊ illud dictũ ſequunt oẽs poſterioꝛes.
Et ideo ipſe Bal.in cõmento pacis cõ/
ſtan.ſuper verbo pactiones.dicit ꝙ in
homagiis ⁊ fidelitatibus non dz induci
aliqua nouitas q2 indebita ſeruitia pre
ſumitur a ſubditis extoꝛta.bene facit
qđ notat ipſe Bal.in.c.j.in tit.qual.va/
ſal.iura debe.fide.Ita dicit ſe reſpon/
diſſe cuidam mag.viro eum conſulẽti ⁊
in facto multum arduo.Addit euiden/
ter Bal.in.l.nec ſi volens.C.de lib.cau/
ſa.vbi ꝑ illã.l.dicit ꝙ ſi rex faciat aliquã
ciuitatem confiteri eſſe ſuam vel iura/
re ſibi fidelitatem cum ſua non ſit ta/
lis confeſſio ⁊ tale quidem iuramẽtum
non preiudicabit.Et idem dicit in pa/

pa ⁊ imperatoꝛe quia in hoc redigun/
tur ad inſtar tertii.Et ideo dicit ꝙ ſi ci
uitas puſina non ſubeſſet pape ⁊ non
eſſet de iuriſdictio.pape omnia pacta ⁊
inſtrumenta cum ipſa ciuitate celebra/
ta eſſent caſſa ⁊ irrita.¶Notãter dixi
ſupꝛa per erroꝛem vel impꝛẽſſionẽ.Nam
ſecꝰ eẽt ſi in ſpõte ex certa ſciẽtia q̃s fa
ceret recognitionẽ aliter ꝙ̃ moꝛe ſoli/
to.Nam tunc bene ſibi preiudicaret vt
colligitur ex not.per Bal.in.d.c.j.in fi.
in titu.de feud.guar.⁊ caſtal.⁊ ꝑ eundẽ
Bald.in aut.niſi rogati.in fin.col.C.ad
treb.vbi dicit ꝙ q̇dã ſunt feuda pro qui
bus non preſtatur ſacramentum fideli
tatis.Et hoc caſu ſi per erroꝛem ꝑſte/
tur iuramentum fidelitatis eius tranſ/
greſſio non induceret periurium ſecus
ſi ex certa ſciẽtia hoc faceret allegat.l.
14 ſz ⁊ ſi q̃s.§.fi.ff.ſi q̃s cautio.¶†Nunc
q̃ro de pulchra.q.q̇dã recognouit ſe te/
nere in feudũ a tali dño q̃cq̇d hz in tali
loco excepta tali domo nunquid videat
recognouiſſe iuriſditionem quã habet
in hoies illiꝰ loci.videtur ꝙ ſic q2 iſtud
ꝟbũ quicq̇d ⁊ verbuz omne ſummunt
ex vniuerſo.l.heredes mei.in princ.⁊.l.
baliſta.ff.ad treb.Nam qui omne dicit
nihil excludit.l.a procuratoꝛe.C.mã.et
l.oẽs.C.ſiue cen.vel reli.c.ſolite.extra
de maioꝛ.⁊ obe.In contrarium facit q2
ex quo ipſe recognoſcẽs excepit rẽ coꝛ
poꝛalẽ.ſ.dominm ex vi talis exceptiõis
videtur voluiſſe declarare ꝙ non intẽ/
debat recognoſcere incoꝛpoꝛalia ſicut
eſt iuriſditio.ar.l.nã qđ liquide.§.ſi cui.
ff.de pe.leg.Nam virtus exceptionis
eſt duplex.ſ.eximere ⁊ abſtrahere ⁊ vir
tutẽ verbi indefiniti ⁊ obſecra declara/
re.l.ſi.dulcia.ff.de vino oleo tri.q3 lega.
Nam per precedentia declarant ſub/
ſequẽtia ⁊ ecõtra.l.ſi ſeruus plurium.§.
fi.ff.de le.j.⁊.l.ſi legatoꝛum.§.q̇ plures.
ff.de leg.ii.Cum ergo ipſe recognoſcẽs
exceperit rem coꝛpoꝛalem datur intelli
gi ꝙ de re incoꝛpoꝛale.i.iuriſditione nõ
ſenſit.Concludite ꝙ aut recognoſcens
dixit hoc modo recognoſco quicq̃d poſ
ſideo in tali loco excepta tali domo.et
tunc nõ videtur recognouiſſe iuriſditio
nẽ q2 eſſet trahere verba ad ſenſum im/

propꝛium. Nam cum iuriſdictio ſit in-
corpoꝛalis nõ poſſidet ꝓprie. l. ſeruus.
§. incorpoꝛales. ff. de acqui. re. do. Ita
diſtinguit Bal. i. c. j. circa. viij. ſeu. x. col.
ex mẽte Oldr. in tit. de capi. qui cur. vẽ.
in vſi. feu. vnũ etiã notetis in hac mate
ria ꝙ litere ex quibus põt ſequi priua-
tio feudi debẽt eſſe minute ꝛ roboꝛate
teſtimonio partiũ ſi vaſall9 cui dirigũ-
tur lr̃e habeat pares. Si vero non ad-
ſint pares ſufficiat eas roboꝛare teſti-
monio alioꝛũ teſtium omni exceptione
maioꝛum. l. optimam. C. de cõtrahẽ. ꝛ cõ
mit. ſtipula. ita dicit eleganter Bald. in
d. c. j. §. fi. in penul. col. in tit. de pace iu-
15 ra. fir. ¶ Nunc q̃ro de quotidiana que-
ſtione dñs petit a vaſallo ꝙ ſibi indicet
ꝛ oſtẽdat res feudales pro quibus ipſe
vaſallus eſt ſubditus ipſi dño. An va-
ſallus teneatur hoc facere glo. in. c. im-
pialẽ. §. pe. in titu. de prohi. alie. feu. ꝛc.
videt velle ꝙ ſic. Joãnes Blanchus de
Marſilia in ſua ſumma feudoꝛum in ti
tu. de contentione feu. in ſecunda parte
illius tituli. §. pone ꝙ dñs agit contra
vaſallum in hac q̃ſtione adducit mul-
tas rõnes pro ꝛ cõtra. ꝛ dicit hãc. q. eſſe
ſabbatinam vtilẽ ꝛ valde quotidianam
ac multum frequẽtatã in regno ſicilie.
videamus ergo ar. ꝛ motiua ad vtrãq
partem vt tandẽ melius concludamus.
Pro parte igitur affirmatiua ꝙ vaſal-
lus teneatur indicare ꝛ oſtendere res
feudales dño facit qꝛ al's ipſa dña poſ-
ſet pati dãnũ in futurũ: puta ſi vaſall9
decederet ſine herede vel committeret
aliquam fellonia ꝓpt quã deberet pri-
uari feudo. vñ officio iudicis incũbit ꝓ
uidere ne dñs dãnũ patiat. l. illicitas.
§. j. ff. de offi. p̃ſi. Scd̃o pro hac parte fa-
cit qꝛ vaſallus p̃ſumitur in dolo ex quo
non vult oſtẽdere res feudales dño ar.
l. dolus. C. de reſcind. vẽdi. ꝛ arg. l. fin. C.
de fide inſtru. Tertio p̃ſumitur dolus
in vaſallo qꝛ nõ vult obtẽperare domi-
no petẽti ſibi oſtẽdi res feudales. l. non
poteſt dolo carere. ff. de reg. iur. Quar-
to ex vitioſa loqutione vaſalli preſu-
mitur dolus contra eum. Nam cum cõ
fitetur ſe vaſallum ꝛ cum petitur ab eo
qd̃ oſtendat res feudales dicit ſe neſci-

re vel ꝙ grauius eſt dicit nolo oſtẽde
re. Quinto intereſt dñi ꝙ ſibi indicere-
tur ꝛ oſtẽdantur bona feudalia. l. ſi de-
fenſoꝛ. §. illud. ff. de interro. acti. Sexto
niſi ita dicamus dabitur occaſio mali
gnandi contra. l. in feudo. ff. de rei vẽ. ꝛ
cõtra. c. quãto. extra de diuoꝛ. ꝛ illud q
malignũ ꝓpoſitũ inducit ad euitãdũ. l.
iij. ff. de iureiur. Jo. blãch9 in loco alle-
gato ꝓ iſta pte adducit iura infra ſcri-
pta pꝛimo. l. falſus. §. q̃ alienũ. ff. de fur.
l. reſtituta. ff. ad treb. iex. i. l. iij. §. coge-
in aut. de mã. princ. l. ſicut datã. C. de
be. cau. l. fi. C. ad exhibẽ. Itẽ Jac. de bel
in loco p̃al'egato ꝓ iſta ſnia adducit
ra infra ſcripta. l. §. hoc aũt. i aut. ꝯ co
col. viij. l. ſi q̃s argẽtũ. §. j. C. de dona.
uis. ff. de pig. ac. ꝛ. l. ſi cui. ff. de ſeru
generali. vos poteſtis addere pul
tex. i. l. titius Sempronij. ff. de ac
Pro parte negatiua ꝙ vaſallus no
net idicare feudũ dño facit foꝛte
ſallus ignoꝛat vñ rõne ignoꝛãtie
cuſari ꝛ põt petere ꝙ eũ dñs infor
ar. l. iulian9. §. j. ff. de ac. emp. ꝛ. l. cũ
ff. de edil. edi. ꝛ. l. q̃ ſub cõditione. §.
tuo. l. fi. ff. de cõdi. inſti. Scd̃o foꝛte
feudũ eſt paternũ ꝛ antiquũ vñ p̃ſum
ignoꝛãtia in vaſallo. l. qui in alterius
de re. iur. Tertio imputandũ eſt dño
nõ dz ignoꝛare res ſuas nec dz igno
re feuda q̃ mouẽt ab eo. ar. l. quiſq
de reſcin. vẽdi. Quarto dño petẽti in
bit onus ꝓbandi qꝛ nemo tenet dic
titulũ ſue poſſeſſionis. l. cogi. C. de p
here. Quinto actoꝛ dz pꝛobare ꝛ fun
re itẽtionẽ ſuã nõ aũt exigere de de
rei. l. nimis graue. C. de teſt. c. cũ ſu
de cau. poſ. ꝛ ꝓprie. Sexto ꝓ hac p
tex. feudales adducunt. Et in p̃m
duco tex. in. c. vaſall9 ſi feudũ. in
cõuictus. in ti. ſi de feu. defun. fue.
Nã ille tex. in ꝟbo conuictus. dz in
gi. ſ. ꝑ ꝓbationes factas ꝑ dñm ergo
ſallus nõ tenet inſtruere dñm. Itẽ
duco tex. in. c. vaſall9 feudũ. in ti. p
allegato. Itẽ tex. in. c. fi. i ti. de. l. coꝛ
ptimo. l. plures apocis. C. de fide. in
Quid dicẽdũ Hoſt. in ſumma ſua in
de feu. §. quib9 modis. ꝟ. q̃d ſi vaſall
determinat ꝙ ſi vaſall9 cõfiteat ſe

ſallũ tenet indicare ꝛ oñdere res feuda 16
les dño al's aũt oẽs res quas iz ipſe va
ſall9 preſumunt feudales ꝛ moueri de
feudo illi9 dñi. ꝓ qua opi. optime facit
qd̃ vult Alb. de ro. in. l. titius ſempꝛonij
heres. ff. de act. emp. vbi dicit ꝙ ſi cẽſua
lis vel ẽphiteota ſoluat mihi fictũ ꝛ cõ
fiteat ſe mihi obligatũ ad fictũ annuũ
niſi oñdat mihi res ꝓ quib9 p̃ſtat mihi
illũ fictũ oia bona ſua p̃ſumunt fictua-
lia allegat i ar. l. pluꝛib9. ff. de accepti. l.
foꝛma. §. ij. ff. de cẽſi. no. ꝑ Spe. l ti. de lo
ca. §. nũc aliqua. ver. lxxv. ꝛ ver. lxxvj. et
ea q̃ habent ꝑ Pile. in qõnib9 ſuis ſua
q. xviij. icipiẽte quidã ruſtic9. Et de hac
materia ipſe Albe. dicit ſe notaſſe in. l. ſi
certis annis. C. de pac. A ij dicũt ꝙ va-
ſallus tenet indicare ꝛ oñdere res feu-
dales dño ſz ſi iuret ad ſctã dei euange
lica ſe ignoꝛare excuſabit ar. l. ſi q̃s ꝓ re
dempti. C. de dona. Et arg. l. ſi niſi. C. de
bo. aut. iu. poſ. ꝛ ar. l. fi. C. de iure do. im-
pe. Ego ad hoc allego pulchrã gl. i. l. ij.
in ꝟbo iurata fide. C. q̃n et qui. quarta
pars debe. li. x. vbi gl. d̃t ꝙ vxoꝛ defun-
cti tenet patefacere bona defuncti he-
redib9. Adde Bal. in. l. j. C. de na. lib. vbi
determinat ꝙ ꝯcubine habẽt venenũ ꝛ
vt patefaciãt bona amaſij defuncti poſ-
ſunt poni ad toꝛturã. Subijcit ꝙ vxoꝛ
ſolũ aſtringit iuramẽto ꝑ gl. p̃dictã ꝯſi
lamet gl. i. l. ij. d̃t ꝙ vaſall9 tenet patefa
cere feudũ. d. Azo. quẽ Bal. in. l. Actus.
C. de fide inſtr. appellat vas ꝛ fontem le
gũ in qõne p̃dicta determinat vaſallum 17
oñdere ꝛ indicare teneri feudũ dño qꝛ
cũ cõfiteat dz ſuã ꝯfeſſionẽ reddere cer
tã. l. certũ. in p̃n. ff. de cõfeſ. ꝛ. c. lõginqui
tate. xij. q. ij. Ad hoc adducit lex titius
heres ſempꝛonij ſuperi9 allegata p̃fati
doctoꝛes. ſ. Jo. blãchus ꝛ Ja. de belui. in
locis allegatis determinãt ẽt ꝯtra vaſal
lũ vt teneat oñdere feudũ dño niſi p̃ten
dat iuſtã ignoꝛãtiã puta ſucceſſit in ius
alteri9. l. qui in alteri9. ff. de reg. iur. Et
in hoc poterit operari ſacramentum
per ſuum ea que dixi. ſ. Si tñ pactum
eſſet recens de quo caſu dominus non
poteſt pretendere ignoꝛantiã tunc va-
ſallus non teneret ſibi indicare feudũ:
imo ipſe dño haberet pꝛobare intentio

nem ſuam. l. actoꝛ. C. de pꝛoba. † Aduer-
tat tñ vaſallus ne negat feudũ qꝛ ſi po-
ſtea cõuincatur de mendacio per dñm
pꝛiuabit feudo. c. vaſallus. la pꝛima in
ti. ſi de feu. defun. fue. cõtro. Et idẽ eſſet
in emphiteota negãte emphiteoſim qꝛ
ſi cõuincat de mẽdacio pꝛiuabitur poſ-
ſeſſione illi9 rei. Ita dicit Ang. ad literã
in. l. fi. ff. de rei vẽdi. qd̃ notetis. ¶ Plus
dico vobis ꝙ idẽ eſſet in eo qui fraudu
lẽter diceret ſe poſſidere rem nole alte
rius ad finẽ deferẽdi iudiciũ ꝛ euitandi
iudiciũ nã ſi ꝯuincat de mẽdacio dz pꝛi
uari poſſeſſione illius rei. Ita dicit not.
Bal. in. l. j. C. de his q̃ poſt. nomi. ꝙ no-
tetis Bal. in. c. vaſall9. la. j. refert in pꝛi-
mis opi. Jac. de belui. quã ſuperi9 reci-
taui. refert ẽt opi. Ja. de ardizo. ꝛ dein-
de ipſe dicit ꝙ in iſtis factis implicis ꝛ
antiquis vbi nõ apparent inſtrumenta
nec teſtes oꝛiginarij. Recurrẽdũ eſt ad
cõmunem omniũ memoꝛiã ꝛ famam. l.
ſi arbiter. ff. de ꝓba. l. antiq̃ natura. §. cũ
me abſente. ff. de neg. geſt. nã fama ſm
eũ que diu viguit inducit iuris preſum
ptionẽ ꝛ ſuper hoc ſm eum poterũt in-
terrogari domeſtici per no. in. l. iij. C. q̃n
ꝛ quib. quarta pars debe. li. x. ꝛ in. l. ſi in
rem agat aliquis. ff. de rei ven. Addite
vos ꝙ in factis antiquis multũ operat
fama vt vult Bald. in. l. pꝛopꝛietatis. C.
de ꝓba. ꝛ Ange. in. d. §. cũ me abſente. et
idẽ Bal. in. l. cũ ſuper. C. de rei vend. Et
cũ iſta opi. Bal. ꝯtrãſit. d. Mar. de lau.
17 in. d. c. vaſallus la pꝛima. † Addit Bald.
in loco pꝛoxi. allegato ꝙ ſi vaſall9 iuret:
ſe nõ habere inſtrumẽtũ nõ tenebit illd̃
exhibere dño arg. l. ſi mai9. C. de fide in-
ſtru. Si vero habeat inſtrumentum vel
cõfiteat illud habere tenebitur illud ex
hibere dño. d. l. titius heres ſempꝛonij.
vbi quis cogitur edere inſtrumentũ iu-
re cõtractus. ꝛ. l. ſi prediorũ. C. ad. l. falc.
vbi cogitur edere inſtrumẽtũ iure vlti-
me voluntatis. ꝛ. l. ſi maritus. §. fin. ff. ad
l. fal. vbi tenet exhibere inſtrumẽta ex
iure diſpoſitionis. Et ſi vaſallus recu-
ſet inſtrumẽta inueſtiturarũ poterit cõ-
tra eũ practicari elegans dictũ Inn. in
c. S. ꝑpetu9. extra de fide inſtr. vbi dicit
Inno. ꝙ q̃n q̃s hz inſtrumentũ ꝙ tenet

exhibere ꝛ hoc facere recuſat poterit
ↄminari ꝙ ſi nõ exhibeat intra talẽ diẽ
priuabit cõmodo ipſoꝝ inſtrumẽtoꝝ.ꝛ
illud dictũ Jnn.ſequit Bal.in.d.c.vaſal
lus.in fi.col.ꝛ idẽ Bal.i.l.ij.C.vt lit.pen.
Addatis eundẽ Bal.i.c.j.in titu.de va-
18 ſal.qui cõtra cõſti.lotha.†vbi dicit ꝙ in
hac dubitatione an vaſall⁹ teneat oſten
dere dño feudũ ꝛ quãtitatez feudi.Ja.
de ardizo ſm Bal.in ſua ſumma in tit.
qui.mo.feu.amit.ſub rubricella ſi dubi
tetur qd ꝛ ꝗtũ ſit feudũ tȝ ꝙ niſi vaſal-
lus oñdat feudũ ꝛ ꝗtitatẽ feudi totũ p̃-
ſumet feudale qꝛ indefinita et incerta
poſſeſſio eq̃pollet vniuerſali.ipſe vero
Bal.in loco p̃dicto dicit diſtinguenduz
eſſe ꝙ aut dñs agit ↄ vaſallũ ꝛ tũc ipſe
dñs dȝ pbare intentionẽ allegat.l.j.§.ſi
q̃s argentũ.ff.depoſiti.Silr ſi vaſallus
agat ↄ dñm dȝ ſuã intẽtionẽ pbare.Et
ſi ambo agũt ↄ tertiũ dñt pbare itẽtio
nẽ ſuã qꝛ ſm Bal.ſicut cauſa incerta in
libello dȝ pbari per agentẽ vt vult Jn-
no.in.c.ex pte abbatiſſe.extra de p̃uile.
ita ꝛ res de qua eſt mẽtio facta in libel
lo.ꝛ ita ↄcluit Jo.rex.i.c.imperialẽ.§.il-
19 lud.†❡Uos poteſtis i h̃ pulcherrimo
ꝛ ↄtidiano paſſu cõcludere vaſallũ tene
ri indicare ꝛ oñdere feudũ dño niſi p̃tẽ
dat iuſtã ꝛ pbabilẽ cãm ignorãtie.d.l.q̃
in alteri⁹.Nõ ob.motiuũ.S.ſm ↄtriũ ſctm
dũ dicebat ꝙ null⁹ cogit docere de ti.
ſue poſſeſſionis.l.cogi.C.de peti.her.ꝛ
l.fi.C.de rei vẽ.ꝛ.c.vt eccl'iaſtica bñficia
ꝛc.Et hoc ſcdȝ poteſtis corroborare au
thoritate Bar.in.l.pe.C.de diuer.ꝛ pc.
li.x.q̃ d̃t ꝙ ſi rex citet baronẽ vt veniat
ad oñdendũ quo iure tenet caſtra q̃ poſ
ſidet talis citatio erit nulla qꝛ nemo co
gitur oſtẽdere titulum ſue poſſeſſionis
d.l.cogi.cũ ſimilib⁹.Ad idẽ poteſtis ad
dere Hoſtiẽ.ꝛ Joan.de imo.in.c.dilect⁹
filius.Abba.extra de offic.ordina.vbi
dicit hec v̾ba formalia.Nota argumen
tum cõtra principes occupãtes ꝛ inua
dentes caſtra ꝛ iuriſdictiones que ab
aliis ab antiquo detẽta fuerunt niſi eis
oſtendatur titulus.Nam cõtra iuriſdi-
tionẽ videntur requirere titulum cum
poſſeſſor nõ teneatur oſtendere tituluȝ
ſue poſſeſſionis ꝛ ſufficit ꝙ ab antiquo

ita fuerit obſeruatum ꝛ procederet ſm
20 eos in principe ſeculari.†Sȝ iudex ec
cleſiaſticus bene poteſt inquirere de ti
tulo eoꝝ q̃ poſſident bñficia eccleſiaſti
ca quia fundata eſt eius intẽtio in tota
dioceſi.c.oẽs baſilice.xvij.q.vij.ꝛ.c.d̃ xe
nodochiis.extra de reli.do.Sed intẽtio
p̃ncipis ſecularis nõ eſt fundata de iu
re cõmuni p ea q̃ habent in.c.nimis.ex
tra de iureiuran.Reſpondebitis iſtis
motiuis ꝙ poſſent procedere qñ ille q̃
poſſidet caſtrũ nõ cõfitet ſe vaſallũ imo
pretendit ea caſtra ad ſe pertinere ple
no iure nec cõfitet illud tenere in feu
dum.Nos vero loquimur quando cõ
tetur ſe vaſallum ꝛ feudatariũ:nã tun
tenet feudũ oſtẽdere ꝛ indicare dño
oſtendere tituluȝ.Ad hoc allego vob
Baldũ i.l.ij.C.quomodo ꝛ qñ iudex
ꝙ vaſallus teneatur oſtendere in
mẽtum inueſtiture domino.allego
bis Bal.ita dicẽtẽ.in.l.inſtrumẽta.C
21 fideicõ.❡†Subſequenter eſt quere
vtrum ſi quis recognoſcit ſe tenere
feuduȝ ꝛ emphiteoſim ab aliquo ta
recognitio p̃iudicet ſibi ꝛ hr̃dib⁹ ſuis
Cõcludite ꝙ ſi recognitio ſit facta per
rorem nõ preiudicabit heredibus ſuis
qꝛ error hȝ impedire conſenſum.l.ſi p
errorẽ.ff.de iuriſdi.om.iudi.ꝛ.l.q̃ cũ tu
toribus.ff.de tranſac.Jdẽ ſi recogniti
eſſet facta per impreſſionem quia tun
nõ habet preiudicare poteris.ita dicit
Bal.quẽ omnes ſequunt.in.c.ſi eo.in
tu.de feu.guar.ꝛ caſtal.Et ꝙ recogni
tio erronea non hȝ preiudicare doc
errore adduco vobis Bal.in.l.non ſ
co.C.de iure ꝛ fac.igno.vbi d̃t ꝙ ſi
ſoluo cenſum tanquam pro re em
teotica referẽdo me ad antiquũ inſtru
mentũ nõ emphiteotica.Ex hoc nõ c
ſtituit res emphiteotica qꝛ vſq; a prin
cipio apparet de errore ꝛ error in prin
cipio iducit errorẽ:in pceſſu vero exclu
dat cõſenſum.vnde ſolemus dicere q̃
primordio tituli poſterior formatur eue
tus.l.vnica.C.de impo.lucra.deſcri.li
x.Ad idẽ allego Ang.in.l.qui rem p
priã.C.loca.vbi dicit ꝙ ſi nobilis reco
gnoſcat in feudum ab eccleſia caſtrum
ſuum vel podere.ex hoc nõ trãſfert do

miniũ in eccleſiã pbato ꝙ caſtrum ꝛ po
dere erant allodialia.Sȝ ſi ex certa ſciẽ
tia ꝛ nõ p errorẽ recognoſceret rẽ ſuã a
monaſterio vel baſilica tanꝗ̃ cenſualẽ.
Ex iſta recognitiõe facta ex certa ſcien
tia res ipſa efficeret cenſualis.iſta ver-
ba ſunt Bal.in.l.functiones.C.de dona
22 tio.❡†Juxta p̃miſſa dubitat de tali.q.
quidã cõfeſſus fuit ꝛ recognouit ſe tene
re in feudũ quoddã caſtrũ a quodã mili
te recipiente dictã cõfeſſionẽ ꝛ recogni
tionẽ noie ſuo ꝛ etiã noie quorũdã alio
rũ quoꝝ ipſe miles erat cõſors.Querit
nunq̇d ex illa cõfeſſiõe ꝛ recognitiõe ſit
acquiſitũ ius dictis conſortibus abſen-
tibus ꝛ heredibus ipſoꝝ cõſortũ ita ꝙ
poſſint agere abſq; aliqua ceſſione.Dy.
ſuo conſil.xv.incip.quidã fuit confeſſus
ſe tenere i feudũ ꝛc.determinat ꝙ ipſis
conſortib⁹ etiam abſentib⁹ erit acquiſi
tũ ius mouet:qꝛ talis recognitio hȝ viȝ
recognitiõis p ea q̃ vult gl.ordi.in.l.ab
emptione in gl.magna.ff.de pact.dũ illa
glo.vult ꝙ ſi dicam ↄfiteor me tenere et
poſſidere tuo noie tantũ valeat quantũ
ſi dixiſſem cõſtituo me tenere ꝛ poſſide-
re tuo noie.Ad idẽ facit.l.interdum in
p̃n.§.fi.ꝛ etiã.l.q̃ bonafide.ff.de acquir.
poſ.Si ergo talis cõfeſſio hȝ vim tradi
tionis ergo eſt acquiſitũ dñiũ etiã illis
abſentibus conſortib⁹.ꝛ conſequenter
eſt eis acquiſitũ ius agẽdi etiã ſine ceſ-
ſiõe.l.p pcuratorẽ.ff.de pcu.ꝛ.l.iij.in p̃n
ci.ff ꝙ vi aut clã.Et ſicut p procuratorẽ
acq̇rit nobis:ita ꝛ p negotioꝝ geſtorez
ratihabitione ſequuta facit.l.fi.C.ad ma
cedo.Jtẽ ſm Dy.in conſil.prealiegato.
ſi p talẽ cõfeſſionẽ ꝛ recognitionẽ decla
rat rẽ eſſe feudalẽ certe acquirũt actio
pſonalis ipſis cõſortib⁹ vt poſſint age-
re cõditiõe ex morib⁹ feudi cõditionati
ex.l.feudali.Non obſtat ſi diceretis qd̃
due ſpecialitates nõ debẽt in eodẽ ſub-
iecto cõcurrere.l.pe.C.de do.pmiſ.ꝛ.l.
ſi mulieri ꝛ titio.ff.de cõdi.ꝛ demon.qꝛ
rñ dat qd̃ fictiones q̃ ſunt de iure ciui ꝛ
quoꝝ vna orit ex altera bñ p̃nt concur
re.l.ſingularia.ꝛ no.ff.ſi certum peta.Et
qõnẽ Dy.ſupra relatã Bald.in.l.pen.in
fi.coll.ſequitur.C.qñ lice.ab emp.diſce.
23 ❡†Dubitat etiã qd ſi feudatarius qui

tȝ feudum ab vno dño recognoſcat ſe
tenere illud feudũ ab alio dño.vtrum p
talẽ recognitionẽ p̃iudicetur vero dño.
Hoſti.in.c.verũ.extra de fo.cõpe.diſtin-
guit dicẽs ꝙ aut feudatarius hoc facit
mala fide tunc nõ p̃iudicat vero dño.
alioquin ſm eũ eſſet in facultate vaſal-
li ſubtrahere dñiũ ipſi dño cũ p ſubtra-
ctionẽ poſſeſſionis ſepe pdat dñiũ.c.ſe
pe cõtingit.extra de reſti.ſpolia.ꝛ.l.fina.
C.de rei vẽd.Aut feudatari⁹ hoc faciat
bona fide ꝛ tũc p̃iudicat v̾o dño quo ad
poſſeſſionẽ non autẽ quo ad proprieta-
tẽ allegat.l.j.§.iulianus.ff.de lib.agno.ꝛ
l.ꝙ labeo.ff.de car.edic.Si v̾o dubitat
an hoc faceret bona vel mala fide iſtud
diſcutiet corã iudice ꝛ multũ cõſidera-
bitur fama loci p iura proxime allega-
ta.Hãc opi.ſequit Ant.de bu.in.d.c.ve
rũ.cũ modificatione.tñ ſi ver⁹ dñs hoc
ſciuit ꝛ tacuit p not.in.c.ij.extra de i in
teg.reſti.ꝛ in.c.olim.el.iij.extra de reſti.
ſpo.d.Panoꝛ.in.d.c.vex.aliter nõ deter
minat ſȝ ſe remittit ad not.p eum in.d.
c.olim.Jo.de imo.in.d.c.verũ.d̃t qd̃ ta-
lis recognitio nõ p̃iudicat v̾o dño nec
quo ad pprietatẽ nec poſſeſſionẽ moue
tur qꝛ dñs hȝ ciuilẽ poſſeſſionẽ:feudata
rius aũt habet naturalẽ vt elegãter no.
in.l.iij.§.ex ↄtrario.ff.de acq̃.poſ.ꝛ in.l.
ſi vt certo.§.ſi duob⁹ vehiculum.ff.com
mo.vnde p factũ ipſius feudatarij dñs
nõ priuat ſua ciuili poſſeſſiõe niſi de ea
expellat vel ſuſpicet ſe poſſe repelli.al-
legat pulchrã gl.in.l.j.§.fi.in gl.magna.
ff.de vſufruct.quẽad.caue.Addite vos
Bal.in.l.ij.C.de ope.lib.vbi in.q.predi-
cta dicit ꝙ ſi de iure vel cõmodo prin-
cipalis ꝛ veri dñi aliquid minuitur per
ipſam recognitionẽ factam alteri domi
no.Tũc talis recognitio non preiudica
bit vero domino.l.in concedẽdo.in p̃n.
ff.de aqua plu.arcen.Cum ꝛ prorogatio
ſimplicis iuriſdictionis nõ poſſit fieri p
vaſallũ in preiudicium domini vt notat
Joan.andr.in nouel.in.c.ceterum.extra
de iudi.ꝛ Bartol.in.l.j.§.et poſt operis.
ff.de noui oper.nunci.Si vero vaſallus
poteſt omnibus illis dominis integrali
ter ſatiſfacere tunc talis recognitio va
lebit quantum ad obligationem perſo-

naſem non autez q̃tum ad realem quia cum ſit vnius non pōt eſſe alterius nec etiā preiudicabit vero dño quantū ad poſſeſſionem allegat.l.fi.C.de acquiren. poſ.Sed contra illam determinationez Bal.⁊ Jmo.adduco vobis pulchram gl. in.l.interdū.§.fi.ff.de acquirē.poſ.q̄ glo. dicit ꝙ ſi ille qui precario me rogauit q̄ habet naturalem poſſeſſionē ⁊ ego rogatus habeo ciuilem conducat rem illā ab alio quam a me vel conſtituat ſe poſſidere nomine alterius priuat me mea ciuili poſſeſſione.Sed ſubſtinendo opi. Baldi ⁊ Jmol.reſpōdebitis ꝙ quedam eſt ciuilis poſſeſſio que requieſcit in naturali poſſeſſione vt eſt dare exemplum in eo qui me rogauit precario.naʒ in ea ciuilis requieſcit ſuper naturali poſſeſſione cum habet ille rogatus.Et ideo ſi conſtituerit ſe poſſidere nomine alteri' vel conducat rem illam ab alio priuat me mea ciuili poſſeſſiōe que requieſcebat ſuper illa naturali poſſeſſione.glo. vero in.d.l.pe.in fi.ff.de vſufruc.quēadmo.cauea.⁊ glo.in.l.iij.ſed vi.ff.de vi et vi.arma.loquit de naturali poſſeſſione ſuper qua ciuilis non requieſcebat.Accipite exēplū in vſufructuario qui p ſe naturaliter poſſidet.l.naturaliter.in ꝓn. ff.de acquirē.poſ.Nam ciuilis poſſeſſio que eſt apud propriū non requieſcit ſuper naturali quā habet fructuari'.ideo per factū ipſius fructuarij non preiudicat domino proprietario in ſua ciuili q̄ꝛ illa ciuilis vt dixi non requieſcebat ſup naturali que eſt apud fructuariū.Feudatarius quoqꝫ hꝫ naturalē poſſeſſionē ⁊ dominus habet ciuilē vt no.in.l.iij.§. ex cōtrario.ff.de acquirē.poſ.Pro iſta theorica bene facit lex nō ſolum.§.q̄ pignori.ff.de vſuca.vnde nō recedatis ab opi.Bald.ſupra relata.❡Aduertite tñ ꝙ ſi feudatarius recognoſcat ſe tenere feudum ab alio quam a ſuo domino.iſta erit iuſta cauſa propter quam poterit priuari rationeʒ ingratitudinis arg.l.fi. C.de reuo.dona.et arg.c.fi.extra de dona.Jta dicit Panor.in.c.cum olim.extra de re iudica.quod eſt bene notandum.

24 ❡†Quero etiam quidam recognouit ſe tenere emphiteoſim vel in feudū ab eccleſia bona ſua animo donandi.vtrū talis recognitio habebit preiudicare [...] beris ⁊ heredibus ipſius recognoſcen[...] tis quo ad bona aliūde per eos que[...] ta.Bal.in additio.ad Spec.in tit.de lo[...] ca.circa.xij.col.in verba eccleſia conce[...] ſit determinat q̄d non quia in generali [...] recognitione facta per defunctum non [...] includunt bona heredis aliunde que[...] ta.tex.habetis in.l.Paulus.ff.de pigno[...] Optime facit.l.penul.ff.de ſeparo.bono[...]

25 ⁊.l.ait ꝓtor.§.penul.ff.de mino.❡†S[...] an recognitio facta per ſubditum in f[...] uorem domini:puta quis ſubditus re[...] cognoſcit aliquē in dominū ipſo igno[...] rante proſit ipſi domino quantū ad ſe[...] uandum iuriſdictionem in ipſum ſub[...] tum.Concludite ꝙ ſic licet non prod[...] ſet talis recognitio quantum ad acq[...] rendum poſſeſſionem iuriſditio[...] dicit.not.Bar.in.l.arborib'.§.de [...]

26 de vſufru.❡†Sed q̄ꝛ ſi quis ſine cau[ſa] recognoſcit ſe eſſe hoīem an talis rec[...] gnitio valeat.vt ꝙ nō q̄ꝛ nos habem[...] ꝙ confeſſio ſine cauſa nō preiudica[...] cū de indebito.§.fin.ff.de ꝓba.habet [...] c.ſi cautio.extra de fide inſtru.Contra[...] riū determinabitis authoritate Bal[...] addi.ad Specu.in tit.de feu.paulopo[...] prin.vbi dat notabilē theoricam ꝙ [...] ꝑſonali requirat cā.Sec' tñ eſt in re[...] li.allegat Cy.in.l.cū falſam.C.de iur[...] fac.igno.Optime faciunt no.per Bal[...] c.pe.in antepe.col.in tit.de cap.qui c[...] ri.vēdi.in vſi.feu.dū tractat de illo [...] recognouit ſe tenere in feudū rē ab[...]

27 cleſia.❡†Sed quid ſi ego ꝓſto cen[...] eccleſie de re mea que apparet me[...] antiq̄s inſtrīs ⁊ an ex hoc tráſferat[...] miniū in eccleſiā.Bal i.d.l.cū falſ[...] terminat ꝙ ſic:q̄ꝛ in eccleſiā ex ſolo [...] lo transfert dñiū ſeu dolo ꝯſenſu [...] traditione.l.fi.C.de ſac.ſan.eccl.no.in [...] ij.extra de conſue.Bald.autē in d[...] cum falſa.diſtinguit ꝙ aut talis p[...] tio fit per erroreʒ qui error preſum[...] ex antiquis inſtrumentis contine[...] cōtrarium.Et hoc caſu proprietas [...] transfert in eccleſiam ex tali preſ[...] per ea que habent.l.l.cū de in rē v[...] ff.de vſu.⁊ in.c.peruenit.extra de c[...]

Aut talis preſtatio fit ex certa ſcientia aut ſibi eſt expſſa recognitio dñij facta per illū qui ſoluit cenſum tūc transfert ꝓprietas in eccleſiā ex tacita denuntiatione.l.cui p errorē.ff.de re.iur.iuncta l.fi.C.de ſacroſan.ec.Aut ibi nō eſt expſſa recognitio dñij ⁊ tūc idem concludit Bal.q̄ꝛ ex quo talis ꝓſtatio facta eſt firmiter ꝓſumit feudū vel emphiteoſis ꝑ no.ꝑ gl.in.l.pe.§.pe.ff.de ſuperficie.De hac materia videte pleni' ꝑ Bar.⁊ oēs in.l.ſi rem aliquā.ff.de acqr.poſ.ꝑ Joā. de imo.in.d.c.ſi cautio.⁊ ꝑ eū.i.c.ſi.in fi.

28 col.extra de ꝯfeſ.❡†Ultimo q̄ro qualiter feudatarius debeat facere recognitionē dño feudi.Pro clariori deciſione huius queſtionis ꝓmitto vobis ꝙ vaſallus ſeu feudatarius ſi aliqua ꝑticularia bona illius feudi q̄d tenet a dño cōceſſerit in feudū aliis ꝙ facere pōt tribus cōcurrētib'.vt in.c.ordi.l.c.pe.l.§. pe.l tit.de capi.cora.l lib.feudo.q̄tū ad illa ꝑticularia bona aliis ꝯceſſa in feudū vaſallus hꝫ directū dominiū et illi q̄ ſunt ab illo infeudati vtile dominiū et directū eſt apud principē ſeu maiorem dñm a quo tenent feudū.Jta no.determinat Bal.i.l.pe.C.de.ll.vbi dicit ꝙ in ſingularibus bonis et particularibus que ſunt in apulia rex apulie hꝫ directuʒ dñiū q̄tū aūt ad totā vniuerſitatē regni hꝫ vtile dñiū:directū autē dñium eſt apud vniuerſalē eccleſiā romanam a q̄ ipſe rex tꝫ regnū allegat ad ꝓmiſſa.l. pe.§.fi.ff.de bo.poſ.here.pet.Jdē voluit ipſe Bal.i.pe.ſtoꝝ.in.j.char.in.j.col.vbi dicit ꝙ licet vnus rōne vniuerſitatis dicatur vtiliter dñs in rōne ſingulorꝝ feudorū hꝫ directū dñium ⁊ eius noīe ſimplici exercet iuriſdictionē ⁊ emolumenta iuriſdictionis.Et hāc doctrinā Bal. ſequit Marti.de laud.in.d.c.pe.in tit.ſi vaſal.feu.priue.cui deſe.debe.vñ dedu cēdo iſtam theoricā Bald.ad practicam dico ꝙ vaſallus acquiſitus conſignare feudū ſeu recognoſcere ſufficit ꝙ recognoſcat caſtrū ſeu partē caſtri que pertinet ad eū cum mero mixto imperio ⁊ omnimoda iuriſdictione quia ratione illius vniuerſitatis nō habent niſi vtile dominiū:⁊ directū eſt apud dominū ꝙ tenet ab eo tenet etiaʒ recognoſcere idonea caſtri hoc eſt predia que ſunt vicina caſtro et ab antiquo reputata ſunt eſſe de pertinentijs caſtri ⁊ feudi.Jtē ſi vaſallus fuiſſet inueſtitus de caſtro cū molendinis ⁊ furnis batitorijs et alijs ingenijs certe talia bona que tꝫ etiā a dño tenet recognoſcere.❡Utrū āt molendina cenſeant eſſe feudalia tractaui vobis in verbo molendinis.⁊ Bald.ponit in.c.pe.in titu.de capi.qui cu.vēdi. ❡Sed ſi ipſe vaſall' haberet aliquos vaſallos ſubſequi teneant aliqua bona in feudū ab ipſo vaſallo vel in emphiteoſim ⁊ ſibi debeantur per ipſos vaſallos ⁊ ſubditos ſuos aliq̄ penſiones ſeu ꝓſtatiōes nō tenet illas preſtatiōes recognoſcere dño ſuꝑiori q̄ꝛ in illis ſingularib' reb' ſeu feudis ſingularib' ipſe vaſall' hꝫ directū dñiū ⁊ ſic illi maiori dño nō tenet recognitionē facere de illis ꝓſtationib' q̄ ſibi debent ꝑ hoīes ſuos.Nūc cōcipitis q̄re ꝓncipes i inueſtituris faciūt apponi iſta ꝟba ꝙ vaſallus ꝓmiſit bona feudalia de q̄b' inueſtitura recognoſcere ⁊ ſpecificare ꝑticulariter ſpecifice ⁊ diſtincte Jmputet ergo ſibi vaſall' q̄ ſe ita aſtrinxit argu.regule iuris dānū de reg.iur.lib.vj.Habetis expeditam materiam receptionum.

1 Judices in cauſa feudali qui eſſe debeant.
2 Queſtione inter dñm et vaſallum orta debent pares curie iudicare.
3 Uaſallus cleric' litigās cū dño an debeat paribus curie iudiciū ſuſcipere.
4 Cognitio actionis poſſeſſorie de re feudali ad quem ſpectare dicatur.
5 Statutum ꝙ predia non poſſint alienari in forenſes an ſemper et vbiqꝫ ſit validum.
6 Uaſallus an cōtra ꝓprium dñm poſſit agere interdicto vñ vi pro ſpoliatione.
7 Diſcipuli tenentur ſubuenire doctori ⁊ magiſtro i alimētis in caſu neceſſitatis.
8 Dominus an ſemper debeat cognoſcere de cauſa feudali inter vaſallos.
9 Pares curie qui dicantur.
10 Pares curie qui habent cognoſcere de cauſa feudali debēt eſſe illius qualitatis cuius ſunt vaſalli litigantes.

11 Pares curie in cauſa feudali iudicatu‑
ri an poſſint cõſtituere locũtenentem.
12 Pare curie iudicãtes cauſas feudales
an debeant iurare de recte iudicando.
13 Dño feudi in cauſa feudali agente an
debeat habere pares curie plures ꝙ̃
ſint neceſſarij i iudicãdo vl' teſtificãdo.
14 Pares curie an poſſint cogi ad iudican
dum in cauſa feudali.⁊.nu.23.
15 Pares curie iudicantes in cauſa feuda
li an debeant eſſe eiuſdem prouincie in
qualis agitatur.
16 Dñs nõ hñs pares curie pro cauſe feu
dalis agitatiõe quos habebit iudices.
17 Pares curie an poſſint in cauſa feuda‑
li recuſari.
18 Reconuentio an locum habeat coram
paribus curie.
19 Reconuentio augere dicitur iudicis iu
riſditionem.
20 Declaratoria fori an poſſit opponi ca‑
ſu quo dñs vel pares curie volunt co‑ 1
gnoſcere de cauſa feudali.
21 Dñs vel pares curie ſi recuſent cogni
tionem cauſe feudali:ad quem erit re‑
currendum.
22 Dñs vel pares curie deficiẽtes in iuſti
tia debent eorum iure priuari.
24 Dño agẽte rei vẽdi.cõtra vaſallum ad
feudũ allegando illud feudũ ſibi cõmiſ
ſum vt intentet officiũ iudicis an ſi va‑
ſallus nominet aliũ dñm an erit iudex
ille nominatus.
25 Cognoſcẽs de cauſa feudali an debeat
ſeruare ordinem iudiciarium.
26 Citatio quomodo debeat in cauſa feu‑
dali fieri.
27 Vaſallus ad inſtantiam dñi citatus an
recuſans debeat iterum citari.
28 Dño iudicans in cauſa vaſallorum vbi
debeat ſedere.
29 Probationes qualiter ſint in materia
feudali fiende.
30 Verbum guarentare quid ſignificet.
31 Quaſi poſſeſſio fidelitatis ⁊ ſubiectio‑
nis an inſtrumento antiquo ducentorũ
annorum ⁊ vltra probari poſſit.
32 Vaſalli litigantes an poſſint prorogare
iuriſditionem alieni iudicis.
33 Snia lata cõtra vaſallum ꝙ feudum ad
alium pertineat an preiudicet agnatis
vaſalli ſuccumbentis.
34 Snia lata inter cõtendentes de feudo
certi loci an oĩbus illius loci p̃iudicet.
35 Vaſallus an abſq; ſententia poſſit feu‑
do priuari.
36 Snia lata in materia feudali ad quem
ſit appellandum.
37 Principi aſſerenti vaſallum ingratum
vel alias culpabilem vt feudo priuetur
an ſit credendum.
38 Tempus in materia appellationis di‑
verſimode conſideratur.
39 Executio ſententie in materia feudali
qualiter ſit facienda.

Ex dictis vaſal‑
li pro dictis rebus feuda‑
libus cõuẽti corã ...
iudice ordinario p...
ſe remitti coraȝ co...
feudi.⁊c. ¶ † Pro declaratione di...
verboꝝ q̃ro q̃ debeãt eſſe iudices in c...
feudi. Cõcludite ꝙ aut eſt qõ iter ...
q̃ ꝓprie dicunt capitanei vt ſunt duces
marchiones ⁊ comites. Et tũc impera‑
tor dȝ eſſȝ iudex.tex.habetis in.c.pe.in
prin.in ti.apud quẽ vel quos cõtro.feu.
deb.termi.alias illa rubrica dicet apud
quẽ vel quos cõtro.feu.diffi. Idẽ eſſet
aliis q̃ immediate ſubeſſent imperatori
et tenerent feuda ab imperatore p ea‑
dẽ rõnẽ ⁊ idẽ in illis q̃ tenẽt feuda a re‑
ge:nã inter ipſos vaſallos rex debe‑
eſſe iudex. Aut queſtio de feudo eſt in‑
ter alios vaſallos tũc facite vobis ...
caſus. Prim⁹ eſt qñ eſt qõ inter ...
vaſallos. Scðs eſt qñ eſt qõ inter ...
lũ ⁊ nõ vaſallũ. Tertius eſt qñ eſt ...
inter vaſallũ ⁊ dñm. ¶ Circa primũ ca‑
ſum principalẽ cõcludite ꝙ aut con‑
vtrumq; eẽ vaſallum ⁊ eſt q̃ſtio de feu‑
do ſe de parte feudi vel de finib⁹ feu‑
di ⁊ vterq; ipſoꝝ hȝ alia feuda ab eo‑
dẽ dño de q̃b⁹ nõ ẽ queſtio:tũc inter illos
duos vaſallos dñs debet eſſe iudex.
i.c. imperialẽ.§.preterea.i ti.de phi.alie.
p fede. Aut ꝯſtat vnũ eſſe vaſallũ ...
⁊ qõ de feudo qð ali⁹ p̃tendit ad ſe ...
nere iure ꝓprio. Sȝ tñ nõ p̃tẽdit ſe te‑
re aliud feudũ ab eodẽ dño:tũc pa‑
res curie dicũt eſſe iudices.d.c.pe.in.ij.rñ‑
ſo in ti.apud quẽ vel quos cõtro.feu.dif
fi.debe. Aut neuter ipſorũ p̃tẽdit aliud 3
feudũ niſi illã rẽ de qua eſt queſtio tũc
aut pretendũt inueſtiturã ab eodẽ dño
aut aduerſis. Si ab eodẽ tunc ſi vterq;
dicat eẽ feudũ ſuũ ꝓpriũ ⁊ ſibi fuiſſe cõ
ceſſum tũc ordinari⁹ vel arbiter erit iu
dex.c.ij.in titu.de lege cora. Aut vterq;
p̃tẽdit feudũ antiquũ ⁊ ſuoꝝ ꝓgenito
rũ ⁊ tũc dñs cũ curia debebit cognoſce
re nõ aũt dñs ſolus vel curia ſola.c.pe.
§.illud.in tit.de inueſti.in mari.fac. Si
ṽo aliter p̃tẽdit feudũ antiquũ ⁊ ſuorũ
ꝓgenitoꝝ alius vero p̃tendit ad ſe ſpe‑
ctare iure ꝓprio tũc licet antiquo iure
ordinari⁹ vel arbiter cognoſceret de cã
d.c.pe.in prin.in tit.pri.allegato hodie
tñ cognoſcent pares curie.c.pe.in titu.
an apud iudicẽ.vel cur.dñi queſt.feud.
deter.debe. Si vero p̃tendunt diuerſos
inueſtitores tũc ordinarius vel arbiter
erit iudex.d.c.ij.in tit.de leg.cora.habe‑
tis primum caſum expeditũ. ¶ † Circa
ſcðm ⁊ vltimũ caſuȝ qñ eſt qõ inter dñȝ
⁊ vaſallũ tũc pares curie erũt iudices
d.c.imperialẽ.§.p̃terea ſi inter.in tit.de
phi.alie.feu.p Fed. Diſtinctionẽ predi‑
ctã facit Jac.de belui.i.c.j.in ti.de inue
ſti.in ma.fac.⁊ Jo.de imo.i.c.ceterũ.ex‑
tra de iudi.vbi dicit ſe velle ſequi hanc
diſtinctionẽ Jaco.de belui.et ei magis
credendũ tanꝙ̃ magis perito in mate‑
ria feudoꝝ eo qꝛ pluries legit ipſum li
bellũ feudoꝝ. Aduertite qꝛ q̃b⁹ caſib⁹
dixi in precedẽtibus recognitionẽ cau‑
ſe feudalis ſpectare ad pares curie dȝ
hoc limitari niſi p priuilegiũ ⁊ cõtinuã
cõſuetudinẽ ſit tali ꝯſuetudini deroga‑
tũ. Ita dicit elegãter Bal.in.d.§.p̃terea
ſi inter.in p̃n.col.⁊ hoc dictũ pluries al
legaui in q̃õnib⁹ facti cũ .M.ꝓcuratore
fiſcali noie celſitudinis ducalis ſabau‑
die dũ peteret aliquos vaſallos p̃tẽdẽ‑
do eorũ feuda eſſe commiſſa ⁊ traheret
ipſos corã magnifico cõſilio reſidentiũ
et vaſalli peterẽt cãm remitti corã pari
bus curie allegabã ꝙ tali cõſtitutioni
erat derogatũ p contrariã cõſuetudinẽ
qꝛ de cõſuetudine magnificũ ꝯſiliũ du
cale ꝯſueuit cognoſcere de ſimilib⁹ cau
ſis ⁊ allegabã Bal.i.d.c.p̃terea ſi inter.
et no.p.d.Panor.in.c.nouit.circa fi.iij.
col.extra de iudi. ¶ † Quero circa predi
cta de notabili.q. Ponam⁹ ꝙ vaſallus
ſit clericus vtrũ pares curie ſi ſint laici
erunt iudices in cauſa feudali vel an
dñs laicus poterit eſſe iudex inter va‑
ſallos clericos qñ agitur de cã feudali
Bal.in.c.j.in ti.de contro.inueſti.apud
pa.termi.determinat.ꝙ ſic ꝓpter natu‑
rã cauſe. Nam ſm eũ natura cauſe tra‑
hit ad ſe pſonã ⁊ ecõtra allegat no.per
Guil.de cu.in aut.clericus.C.de epiſc.
cle. Itẽ mouet qꝛ cõſuetudo gñalis bñ
põt tribuere iuriſdictionẽ ꝯ̃ clericos
ſec⁹ in cõſuetudine ſpãli.c.eccleſie ſan‑
cte Marie.⁊.c.q̃ i eccleſiaꝝ.extra de cõ‑
ſti.allegat etiã no.in.c.ꝙ clericis.extra
de fo.cõpe. Mouet ẽt qꝛ cõſuetudo feu
dorũ diſponit ſup feudo ꝙ facere põt
ergo ⁊ ſup iudicio ⁊ iuriſdictiõe. Poſt‑
ea ſubijcit hec ṽba aliꝫ ꝯ̃ vt p.c.ſi dili‑
ti.extra de fo.compe.⁊ ita quieuit Bal.
Addite eũdẽ Bal.in.l.fi.in vlt.char.ſui
cõmẽti in ver.ſed hic q̃rit an ſi infiniti.
C.de edic.diui.adria.tollẽ.vbi dicit ꝙ ſi
ego intẽto bñficiũ.d.l.ſi corã iudice ſe‑
culari ⁊ ſunt mlti poſſeſſores reꝝ here
ditariaꝝ ⁊ aliq̃ ex eis ſint clerici tñ tene
bunt rñdere corã iudice ſeculari.qꝛ na‑
tura litis et cauſe trahit ad ſe perſonã.
Addite iã qð vult Bald.in.l.acceptã.in
fin.vltime col.C.de vſu.vbi dicit ꝙ ſi de
mãdato iudicis tpalis ſit factũ depoſi‑
tũ ꝙ ille clericus virtute dicti depoſiti
poterit trahi corã illo iudice:ſeculari qꝛ
nõ dꝫ cognoſcere de cã ꝯtra clericũ ſed
executiue offõ iudicis cõpelli ipm cle‑
ricũ ad reſtitutionẽ depoſiti ex quadã
cõſequẽtia cauſe. Opinionẽ p̃dictam ꝙ
dñs laic⁹ vel pares curie etiã laici poſ‑
ſint cognoſcere de cã feudali etiã cõtra
vaſallũ clericũ tȝ Inno.i.c.ceteꝝ.extra
de iudi.⁊ Archi.i.c.j.extra de cle.ꝯiu.li.
vj.et Nico.de neap.⁊ Jac.alua.in.c.ſta‑
tuimus.in tit.de ſtatu.cõtra liber.eccle.
in li.feu. Idẽ tenuit ipſe Ja.alua.in.c.q̃
cleric⁹.in ti.ſi de feu.defunc.fue.cõtro.
Addatis Bal.idẽ volẽtẽ in.l.fi.l fi.col.C.
ſine cenſ.vel reliq̃s.⁊ hãc ſniam ample‑
xus fuit do.Panor.in.d.c.ceterum.in.ij.

col.in ℟.vltimo induco vbi no.dicit ꝙ
qñ per.l.ciuilẽ attribuit vniuerſaliter
iuriſdi.alicui certe pſone ꝑtextu certe
qualitatis talis lex cõprehendit cleri
cos tam actiue q̃ paſſiue quib⁹ compe
tit talis qualitas.nã ſm eũ.l.ciuilis vni
uerſaliter tribuit iuriſdictionẽ domino
feudi ꝛ aliqñ paribus curie in materia
feudali.d.c.imperialẽ.§.ꝑterea ſi inter.
ꝛ quia talis lex ciuilis põt ſe habere ad
commodum et incommodum certe ha
bet locum in clericis adducitur text.in
aut.habita.C.ne fil.pro patre.vbi lex ci
uilis generaliter diſponit ꝙ ſcholares
habent tres iudices ꝛ tñ illa aut.habet
locũ etiã in ſcholaribus clericis. Mihi
videt ꝙ iſta opinio nõ pcedat.moueor
primo per text.in.c.qualiter ꝛ qñ ibi ꝙ
omnino fieri phibemus.extra de iudi.
vbi tex.dicit ꝙ canon phibet oĩno tra
hi clericũ coram iudice ſeculari. Et di
ctio oĩno eſt dictio ꝑciſa que importat
idẽ ꝙ indiſtincte ꝛ omni caſu gloſ.no.et
ibi Bar.in.l.ſi cũ exceptione.§.quaten⁹
in verbo omnimodo.ff.qđ metus cauſa
et gl.in.c.ex parte.la.j.extra de offi.de
leg.in verbo oĩno.ergo indiſtincte phi
betur clericũ trahi corã iudice ſeculari.
¶ Scđo moueor qꝛ verba generalia le
gis vel ſtatuti nunq̃ adaptant ad ea q̃
ſunt impoſſibilia ipſi ſtatuẽti. Ita dicit
Bal.in.l.fi.§.in cõputatione.in fi.verbis
C.de iure delibera. Ego allego tex.nota
bilẽ in.c.tua la.j.extra de decimis.et in
c.a nobis.extra de.ſen.excõ.ergo verba
gñalia de quibus in.d.c.imperialem.§.
preterea ſi inter.non deberet adaptari
in pſonis clericorũ qꝛ lex ciuilis in ſpe
cie nõ poteſt diſponere de perſonis cle
ricorum vt habetur in.c.eccleſia ſancte
Marie.extra de conſtitutio. ¶ Tertio
moueor per.c.ſi diligenti.extra de for.
cõpeten.ꝛ p aut.ſtatuimus.C.de epiſ.et
cleri. ¶ Quarto moueor arguẽdo a ſuf
ficienti partiũ enumeratiõe. Aut enim
volum⁹ dicere ꝙ dñs feudi eſt ille q̃ tra
hit clericũ vaſallũ ad iudiciũ ipſi⁹ dñi
laici ꝛ hoc dicere non poſſum⁹. Ad hoc
adduco vobis pulchrũ dictũ Bal.i.l.ij.
C.vt in poſ.lega.vbi dicit ꝙ ſi teſtator in
ſtituat clericuꝫ heredẽ ſuũ ꝛ grauet eũ

dare decẽ alicui ſubijciendo eũ iuriſdi
tionẽ iudicis ſecularis vt corã eo poſſi
cõueniri corã alio iudice incompetenti
talis ſubiectio non valebit allegat glo.
quã dicit ſingularẽ in.l.nemo põt.ff.de
leg.j. Aut volumus dicere ꝙ lex ciuilis
eſt illa que hoc caſu ſubijcit clericũ va
ſallũ iudicio ꝛ iuriſditiõi dñi laici:ꝛ hoc
dicere nõ poſſum⁹ qꝛ lex ciuilis hoc fa
cere nõ põt.c.eccleſia ſancte Marie.ex
tra de conſti.iuxta illud nolite tangere
chriſtos meos id eſt clericos vel ſacer
dotes.ita dicit in aut.de nõ alie.in fi.
iij.col.in verbo degenerari.colũ.ij.Aut
volumus dicere ꝙ lex canonica eſt illa
q̃ ſubijcit hoc caſu clericuꝫ iuriſditioni
dñi tpalis ꝛ hoc dicere non poſſum⁹ qꝛ
nemo põt tollere priuilegiũ conceſſum
clericis a deo oĩpotente. Ita vult
reputat ſingularis in.c.ſi iperator
diſtinctio.notat in.c.ij.extra de ma
obedien. Aut volumus dicere ꝙ
ra cauſe eſt illa q̃ trahit ad ſe pſonam
hoc dicere nõ poſſum⁹ qꝛ eſſet cõtra
diuinã ꝛ diſpoſitionẽ naturalẽ. Nã
na debet ad ſe trahere rem nõ aũt cõ
tra in aut.ingreſſi.C.de ſacr.ſanctis
cle. Ad aut.habita.C.ne fili⁹ pro pa
quã adducit Bal.poteſtis rñdere ꝙ
diſponit de clericis vt nota.in.d.c.ſi
ligẽti.hic dicit Barto.nota.in.l.ſi
colleg.illi.ꝙ ſi rector vniuerſitatis
dũ eſt laicus ſcholaris clerici non
rũt corã eo cõueniri. Ad tex.in.c.ce
extra de iudi.poteſtis rñdere ꝙ ibi
cõſtabat dñm feudi eſſe laicũ vnde
creto iuris poſſet teneri ꝙ opinio
ria ſuperi⁹ relata nõ eſt bona in
do tñ nõ eſſet tutũ recedere a con
4 ſcientia. ¶ †Quero vlterius q̃d
poſſeſſorio d re feudali an cognitio
ctabit ad dñm feudi ſicuti diximus
cauſa petitorũ an vero cauſa poſſeſſ
agitabit corã ordinario loci gl.i.d.c.
terum.dicit ꝙ agitabitur coram ordina
rio loci nõ aũt corã dño feudi alle
ad hoc.c.ex parte.extra de foro cõp
Innocẽ.in.d.c.ceterũ.ponit in tres
niones. Prima eſt ꝙ qñ poſſeſſio
catur feudalis ꝛ cõſequenter ordina
debebit cognoſcere d ea. Scđa opi

eſt ꝙ imo ſit feudaliſta:ꝛ ideo ſpectet co
gnitio ad dñm. Tertia opinio eſt diſtin
guens inter vaſallũ laicũ ſpoliatũ ꝛ cle
ricũ vaſallũ ſpoliatum. Primo cognitio
ſpectat ad dñm feudi. Secũdo vero ca
ſu clericus ſpoliatus rei feudalis pote
rit cõuenire ſuũ ſpoliatorẽ coraꝫ iudice
eccleſiaſtico per.d.c.ex parte.b.qꝛ iſtud
eſt crimen ſacrilegiũ ꝙ eſt eccleſiaſticũ.
ꝛ.in canonicis.xvi.queſtio.j.ꝙ procedit
ſm eũ etiã ſi ſit dubius de ſpoliatore.c.
ſi quis de potenti.xxiiij. queſtio.iij.ipſe
tñ Inn.videt reſidere in prima opiniõe
ſ.ꝙ queſtio poſſeſſoria debet agitari co
rã ordinario loci.ſed ipſemet Innoc.in
preallegato.c.ex parte.b.tenet expreſſe
ꝙ iſta queſtio poſſeſſoria debet agitari
coram domino feudi. Et ad tex.in illo.c.
ex parte.b.rñdebitis ꝙ ibi in illo.c.illa
mulier iuuat iure dotalitij nõ aũt iure
feudi. Bal.in.d.c.ceterũ.arguit ad par
tes. Primo ꝙ opi.glo.ibi ꝙ iſta queſtio
poſſeſſoria debeat tractari corã ordina
rio loci:qꝛ talis qđ eſt meri facti ꝛ nõ iu
ris nec tangit ſubſtantiam feudi ſꝫ quã
dam ſuperficialem ꝛ materialẽ cauſam
facti que nõ tangit ius dñij.l. qualiter.
§.nihil commune.ff.de acqui.poſſe.vos
poteſtis hãc opi. gloſſatoris affirmare
hoc modo. Nam queſtio poſſeſſoria rei
ſpũalis nõ dicit ſpiritualis. ita vult glo.
not.in.c.literas.extra de iura.calum. Ad
idẽ poteſtis adducere Bal.in.l.ij.in fin.
5 comen.ff.de iuriſdi.om.iudi. vbi dicit
†ꝙ ſi ſtatuto cauet ꝙ predia non poſſint
alienari in forenſes qđ quidẽ ſtatutum
valet.tex.eſt cũ gl.in.l.vnica.C.nõ lꝫ ha
bita metroco.lib.xi. Si tñ predia alie
nent in forenſes ꝯtra diſpoſitionẽ ſtatu
ti poſſeſſio mera dñ tranſibit in empto
res qꝛ talis mere poſſeſſio eſt facti ꝛ nõ
iuris allegat.l.pe.§.ſi vir vxor.ff.de acq̃.
poſſeſ.ipſe tñ Bal.in.d.c.ceterum. dicit
communiter docto.tenere ꝯtra glo. ibi:
ipſe tamen poſtea diſtinguit hoc modo.
Aut intentatur ſola poſſeſſio ꝛ tunc co
gnitio ſpectabit ad ordinarium loci et
ita intelligit gl.in. d.c.ceterum. Aut in
tentatur poſſeſſio qualificata id eſt tã q̃
feudalis de re feudali et tunc cognitio
ſpectabit ad dñm feudi:ꝛ ideo ſm eum

diligenter debemus attendere libellũ
actoris ex cuius perſona ius metimur.
l.j.§.j.ff.ſi pars here.peta.ꝛ.l.cũ quedã
puella.§.fi.ff.de iuriſdi. om. iudi. Et idͦ
cõcludit ipſe Bald.ꝙ ſi inter dñm ꝛ va
ſallum debeat agitari queſtio poſſeſſo
ria feudi tunc pares curie debent eſſe
iudices.c.j.§.ſi vero vaſallus.in titu.de
mili.vaſal.qui contu.eſt in li.feudo. ꝛ.c.
j.in ti. de cõtrouer.inter epiſcopũ ꝛ va
ſal. Si vero queſtio poſſeſſorie rei feu
dalis agitatur inter vaſallos tũc cogni
tio ſpectabit ad dñm feudi et hoc dicit
eſſe tenendũ qꝛ eſt verius. Idẽ Bald. in
c.ſi inter pares.in.tit.de lege corã.diſtin
guit: hoc mõ. Aut qđ poſſeſſoria feudi re
ſpicit adminiculũ petitorij:ꝛ tũc cogni
tio ſpectabit ad dñam arg.l.nulli. C. de
iudi. Aut nõ reſpicit adminiculũ petito
rij.puta qꝛ agitur ad aliã penã q̃ priua
tionis feudi ꝛ alia lege q̃ lege feudali ꝛ
tunc ordinarius iudex cognoſcet.d.c.ex
parte.b. Idem Bal. in.d.c. imperialem.
§.preterea.in.j.col.in tit. de prohi.alie.
feud.per Federi. diſtinguit hoc modo.
Aut agit ſimplici poſſeſſorio ſine inten
tione feudi vel enũtiatiue ꝑlatam fue
runt verba feudi tamen talis enũtiatio
non pertinet ad cauſam nec eſt neceſ
ſe eam probare vt notat Innocen.in.c.
ex parte. extra de priuileg.nam verba
enunciatiua que non poſſunt prodeſſe
non debent obeſſe vt vult Innocent.in
d.c.ex parte.qꝛ non informant iudiciũ.
idem Bal.in.c.j.in tit.de inueſti.in ma
ri.fac.facit aliam diſtinctionem quam
ibi videatis. idem Bald.in.l.ſi de pro
prietate.C.ſi a non compet.iudi. feu. di
cit ꝙ cauſa poſſeſſoria feudi bene po
teſt per dominum feudi delegari quã
do de poſſeſſorio feudi eſt cõtentio in
ter vaſallos et vterq̃ fatetur illum eſſe
dominum.ꝛ hoc ꝑcedit ſi agatur ciuili
ter ſecus ſi criminaliter ad impoſitio
nem alicuius pene:nam tunc cauſa non
ſpectaret ad dominum feudi quia do
minus non habet iuriſdictionem niſi
quatenus lex feudorum ſibi concedit al
legat Inn.in.c.ceterũ.ſubijcit ipſe Bal.
in loco proxime allegato ꝙ pena.l.ſi qͦs
in tantũ.C.vnde vi.pertinet ad naturam

feudi.qꝛ illa.l.hꝫ locū in feudatario ſpo
liante et in feudatario ſpoliato vt not.
ibi ꝑ glo.Optime faciūt not.ꝑ Jmo. in
l.coꝝ.ff.de dāno infecto.do.Panoꝛ.in.d.
c.certū.dicit ꝙ quādo queſtio poſſeſſo
ria rei feudalis eſt inter vaſallos:tunc
cognitio ſpectat ad dn̄m.Si vero talis
queſtio poſſeſſoꝛia ſit inter dn̄m ⁊ vaſal
lū tunc cognitio ſpectabit ad pares cu
rie.Ad.c.ex parte.d.ſuperius allegatuꝫ
reſpondet duobus modis.pꝛimo ꝙ ibi
illa mulier nō iuuabitur iure feudi ſed
iure dotalitij vel aliter.ille tex.loquitur
in vidua oppꝛeſſa ⁊ in ꝑſona miſerabili
oppꝛeſſa ⁊ ſpoliata.Et qꝛ tales perſone
ſunt ſub ꝓtectione eccleſie poterit ip̄a
vidua oppꝛeſſa adire iudicē oꝛdinariuꝫ
eccleſiaſticum Joā.de imo. in.d.ceteꝝ.
dicit ꝙ qualitercunqꝫ agatur de re feu
dali cognitio ſpectabit ad dominiū illiꝰ
feudi ſi in libello exprimatur ꝙ res ſit
feudalis.Ad.c.ex pte.d. rn̄debitis vt.ſ.
¶ In hac materia poteſtis ſic conclude
re ꝙ aut q̄ſtio poſſeſſoꝛia feudi eſt inter
duos vaſallos ⁊ vterqꝫ ipſoꝝ ꝯfitet̄ illā
rē eſſe feudalē tūc cognitio ſpectabit.ad
dn̄m illiꝰ feudi.⁊ ita ꝓcedit opi.Bal. in
d.l.ſi de ꝓpꝛietate.et opinio do.Panoꝛ.
in.d.c.ceteꝝ.Aut qō poſſeſſoꝛia feudi ē
inter dn̄m ⁊ vaſallū tūc ſubdiſtinguēdū
eſt qꝛ aut vaſallus conqueriẗ de dn̄o et
tūc pares curie ſeu pares curtis debēt
de cā cognoſcere.tex. habetis in.c.vni
co.§.ſi ꝟo vaſallꝰ.in tit.de mi.vaſal. qui
contu.eſt Aut ecōtra dn̄s ꝯqueriẗ de va
ſallo ⁊ tūc pares curie erūt iudices.c.i
perialē.§.p̄terea ſi inter.ti.de ꝓhi. alie.
feud.Aut qō poſſeſſoꝛia eſt inter alias
ꝑſonas:puta qꝛ extraneus ſpoliauit va
ſallū poſſeſſione feudi.Et tunc vaſallus
ſpoliatus de debite adire oꝛdinariū rei
qui conuenitur ſuꝑ ſpolio per no.in.l.ſi.
C.vbi in rem act.Et hoc vltimū vult ex
pꝛeſſe Jo.rey.in.d.§.pꝛeterea. ¶ Quid
autē ſi ageret̄ de crimine criminaliter
vel ciuiliter in pꝛiuationē feud.cōtra va
ſallū clericū quis tunc dꝫ eſſe iudex.vi
dete not.ꝑ do.Panoꝛ.i.c.verū.in.ix. col.
extra de foꝛ.cōpe. ¶ †Sed ne proceda
mus in equiuoco.Quero iuxta p̄dicta
an vaſallus contra ſuum ꝓpꝛium dn̄m

poſſit agere interdicto vnde vi pro ſpo
liatione.Inno.in pꝛeallegato.c.ceterū
determinat ꝙ nō adducit ad hoc.l.pꝛi
mam.§.interdūꝫ.ff.de vi et vi arma.vbi
diciẗ ꝙ libertus aduerſus patronū non
pōt agere interdicto vnde vi et cūꝫ opi.
Inno.trāſeunt oēs.in.d.c.ceterum. Pro
qua opiō.poteſtis aduertere id qō vult
Bal.in.d.c.imperialē.§.p̄terea ſi inter.
circa.ix.col.vbi dicit ꝙ vaſallꝰ aduerſum
dn̄m ſuū nō pōt agere actione furti.
in libello expꝛimeret actionē furti nō
cederet libellꝰ ſꝫ ſi nō expꝛimeret dn̄
leret libellus qꝛ ꝯtum ad infamiā ma
gis cōſideramus genus actionis ꝙ ge
nus cauſe allegat glo.peregrinam. in
certi conditio.ff.ſi cert.pet. in pꝛin.
dicit qō parochianus non poteſt
contra ſuum pꝛeſbyteꝝ actione
eſt famoſa:neqꝫ etiā contra eum
nauit ipſum de ſacro fonte.Ad id
teſtis allegare pulchrā glo.in.l.j.§.
quoties.ff.ad ſille.que dicit ꝙ vaſal
dꝫ pꝛeferre ſalutē dn̄i ſui ſue ꝓpꝛie.
eadem ſententia poteſtis allegare
chꝛū tex.in.l.liber.ff.de obſe.a liber.
tro.p̄ſtan.vbi videẗ ꝙ ꝑſona patroni
ſemꝑ liberto apparere ſancta et hone
ſta.Ex qua ratione vaſallus tenet
ponere ſalutē dn̄i idem debemus de
noꝛe dn̄i dicere ⁊ attenta opi. Inno
poſſumus inferre ꝙ diſcipulus con
doctoꝛē ⁊ magiſtrum ſuū nō poſſit
re interdicto vn̄ vi:qꝛ perſona doc
et magiſtri dꝫ ſemꝑ diſcipulo appa
ſancta ⁊ honeſta.iſta eſt gloſſella
d.l.liberto.Item doctoꝛ ſeu mag
pater ſuoꝛuꝫ ſcholaſticoꝝ.l.j.ibi
ſuos erudere.C.de excuſatio.ar
lib.x. ¶ †Itē diſcipuli debent
re ſuo doctoꝛi et magiſtro de alim
in caſu neceſſitatis.Iſte eſt tex.no
ij.circa.ſi.ibi ⁊ a ſuis auditoꝛibus
mum fuit ſuſtentatus.ff.de oꝛi.iur.
per Innocentiū.in.c.ij.extra de ma
Nam pater filijs dat eſſe ſed doctoꝛ
magiſter dant bene eſſe.Et ideo cū
philippus ſcripſit ad ariſtotelem
loſophoꝛum pꝛincipem ꝙ gratias
agebat ꝙ ſibi dederat filiū maſcu
ſed maioꝛes gratias agebat quia
natus

natus tēpoꝛe ariſtotelis ſub cuiꝰ doctri
na poterat erudiri. ¶ Aduertite quia
licet docto.cōmuniter videant̄ tranſire
cū opi.Innocē.ſuperius relata tn̄ mihi
videtur totum contrariū.moueoꝛ quia
ſi dn̄s non habet vaſallū vt vaſallū quia
vaſallus debet habere ipſum dn̄m vt
dn̄m:nam vt dicit tex.not.in.c.eſto ſub
lectus. xcix.diſtinctio.ſi tu non habes
me in ſenatoꝛem quare debeo te habere
in pꝛincipē.bene facit text.in.c.j.§.dn̄s
qꝫ.in tit.de foꝛ.fide.vbi tex.dicit ꝙ dn̄s
vaſallo debet redere pares vices alio
quin ipſe dn̄s malefidus eſt.Non obſt.
ꝙ.ſ.dixit Bald.de actione furti rogan
te infantiā.l.j.ff.de his qui not.infa. ſed
interdictum vnde vi nō infamat.l. neqꝫ
ff.de vi ⁊ vi arma.Non obſtat text.in.§.
interdictum.qꝛ equiparatio quam facit
Innoc.de liberto ad vaſallū non eſt bo
na quia ſeruus factus liber de nihilo
factus eſt aliquid.l.ꝙ attinet.ff. de reg.
iur que ratio ceſſat in vaſallo qui eſt li
ber homo.Non ob.gl.in. d.§.ſerui quo
ties.qꝛ dico ꝙ illa glo.male loquitur.nā
doc.cōiter in.c.ſi amoꝛe.al's eſt.§.in tit.
de alie.feu.pater.⁊ in.c.cōtra oēs.in tit.
hic finitur lex.⁊ incip.conſue.reg.in lib.
feudo.tenet ꝙ vaſallus nō teneẗ pꝛefer
re ſalutē dn̄i ſui ſue ꝓpꝛie ſaluti.Et idē
tenet expꝛeſſe Bal.in.l.ſi. C. quod cum
eo.vnde in ſecreto iuris ꝯcluderem va
ſallum agere poſſe interdicto vnde vi
contra dominū ſuum.†Aduertite inꝙ
tum ego dixi ſupꝛa ꝙ dn̄s cognoſcit de
cauſa feudali inter vaſallos. nam hoc
debet limitari niſi dominus denegaue
rit inueſtire vaſallū de recto feudo.naꝫ
tunc de alio feudo cognoſcere non pote
rit qꝛ iniuſtus in vno pꝛeſumitur iniu
ſtus ⁊ ſuſpectus in alio.text.eſt no.in. c.
vnico.in tit.de controuer.inter vaſal.et
epiſcopū.Et ita vult expꝛeſſe Bal.in cō
mento pacis ꝯſtā.in verbo ſi qua cōtro
uerſia.qō notetis ad limitationē multo
rum iurium. ¶ †Vlterius ne incedamꝰ
amplius per ignota qꝛ ſuperiꝰ fecit ſe
pe mentionem de paribus curie:que
ro qui dicātur pares.pro maioꝛi decla
ratione ſciatis ꝙ in libꝛo feud.aliquan
do appellāt pares curie ſeu curtis.c.j.

§.j.in ti.de feu.guar.⁊ caſtal.Aliquādo
appellant̄ pares domꝰ:vt ꝓbat tex.in.c.
j.§.j.in ti.quid ſit inueſti.Redeundo ad
queſtionē pꝛopoſitam dico ꝙ pares cu
rie ſeu curtis dicuntur cōuaſalli qui iu
rarunt fidelitatē eidem dn̄o ꝓ alijs feu
dis que tenent ab eo.Iſte eſt tex.aper
tus in.c.j.poſt pꝛincipiū in ti.ſi de inue
ſti.inter.do.⁊ vaſal.lis oꝛta.Sꝫ ſi eſſent
vaſalli q̄ non pꝛeſtitiſſent ſacr̄m fidelita
tis eidē dn̄o nō dicerent̄ eē de paribꝰ
curie.c.imperialē.§.pꝛeterea. in verbo
cōiurato.in tit.de ꝓhi.alie.feu.ideo in
fert Bal.in.c.j.in ti.de contro.feu.apud
pa.termi.ꝙ ſcholaris qui nō vult recto
ri iurare nō debet habere pro ſcholari.
†Et eſt aduertendū ꝙ iſti pares curie
qui habēt cognoſcere de cauſa feudali
debēt eſſe illius qualitatis cuiꝰ ſunt va
ſalli litigātes.Et ideo ſi vaſallꝰ litigās
cū dn̄o eſt comes vel baro certe pares
curie q̄ habēt cognoſcere de illa cauſa
ſimil̄r debent eſſe comites vl̄ barones.
Ita dicūt Inno.Jo.an.⁊ Panoꝛ.in.c.ce
terū.extra de iudi.idem vult Odoffr.in
ſumma in titu.qui poſ.de feud.cogno.⁊
placet Joan.rey.in.d.§.pꝛeterea ſi in
ter.Itē licet pares curie ſint laici:⁊ con
tentio ſit inter vaſallum ⁊ epiſcopū do
minū ſuū tamen ipſi pares curie pote
runt cognoſcere de tali cauſa feudali.
Ita dicit Inn.in.c.verū.⁊ in.c.ex parte.
extra de foꝛo cōpe.Et canon.in.d.c.ce
terum.⁊ Bal.in illo.c.j.in titu.de cōtro.
feu.apud pa.termi.Et dicit Alexan.de
imol.ſuo cōſi.lxxviij.incipi.Redempto
ris inuocato ſuffragio.in pꝛincip.illius
conſilij in pꝛimo vol.conſilioꝛum ꝙ do
cto.communiter ita tenēt.Ego in ſupe
rioꝛibus diſputationibus gratia tenui
contrariū. ¶ Quero etiā an omnes pa
res curie erunt iudices.Concludite ꝙ
non qꝛ aliquando opꝫ facere pꝛobatio
nes ꝑ pares curie:vt in.c.j.in tit.q̄ teſt.
ſunt neceſſa.ad pꝛobā.no.inueſti.⁊ non
poſſent eſſe iudices ⁊ teſtes in eadēꝫ cā
l.nullus.ff.de teſti.Practica ergo erit ta
lis qꝛ quādo erit contētio de cauſa feu
dali inter vaſallum ⁊ dominū dn̄s pri
mo eliget pares vnum vel plures quot
voluerit ⁊ vaſallus eligit totidem iuxta

numerum a dño cõprobatũ.d.c.j.in titu.
de contro.feud. apud pa.termi. Notan
ter dixitq; dñs prius eliget q2 dignior
iuxta illud loquere maior natu:q2 te de
cet.primã verbũ hoc ponit Bald.in.c.j.
proxime allegato.⁊ ita doc.cõtervo:ũr.
Tamen Inno.et Joan.andr.in dicto.c.
ceterum. referunt opi.quorundam qui
dicebãt q electio iudicium habentium
de cã cognoſcere ſpectauit ad ipſos pa
res curie quia iuriſditio ordinaria eſt
eis a.l.tributa.ſed opi.iſtorum confun
dit per tex.in.d.c.pri.allegato. Nõ ob 12
ſtat q habeãt iuriſdictionem a lege q2
iſtud eſt verũ poſt electionẽ de ipſis fa
ctam.Adepta eñ iuriſdictione poſt ele
ctionẽ ipſorum bene dicunt habere iu
riſdictionẽ ordinariam ipſi pares curie
c.j.in fi.in tit.de inueſti.in ma.fac.⁊ po
terũt ipſi pares curie demandare alteri
nõ quidẽ per modũ ceſſionis ordinarie
iuriſdictionis: ſed per modũ delegatio
nis ita q demandatus ab eis habebit
delegatam nõ aũt ordinariã.l. more.⁊.l.
⁊ que.ff.de iuriſdi.om.iud.l.j.§.q mãda
tum.ff.de offi.eius.cui mãda.eſt iuriſdi.
11 †Poſſent etiã ipſi pares curie cõſtitue
re vnũ vicegerentẽ vicariũ vel locũte
nẽtẽ.Et ille vicegerẽs diceret hre ordi
nariã iuriſdictionẽ ⁊ ipſius tribunal ⁊ tri
bunal pariũ eſſet vnũ et idem.Ita not.
Bar.in.l.j.§.j.ff.q̇s ⁊ a quo app.ſit.dici
mus q epi ⁊ eius vicarij gñalis eſt vnũ ⁊
idẽ tribunal Et idõ a ſnĩa vicarij non ap
pellat ad epm.c.nõ putamus.ex de ɔſue.
lib.vj.poſſet ẽt loco pariũ curie cõſtitui
ſpãlr vnus iudex q cognoſceret de cau
ſis feudalibus. Et ille poſſet appellari iu
dex curtis.c.j.in tit.apud quẽ vel quos
ɔten.feud.de rine.debe. Idõ dicit Ber
trã.capri.l pal.c.j.§.j.in tit.de feud.guar.
q iudex aurelianenſis ratione caſtri de
Baugẽſiaco hz multos vaſallos ⁊ ibi eſt
vnus iudex cauſarũ feudaliũ.dicit tñ Jo.
an.in.d.c.ceterũ.q in aliq̇bus ptibus de cõ
ſuetudine eligunt pares curie q hñt co
gnoſcere de cã feudali inter ipſum dñm
et vaſallum.Et ſi conſuetudo ptie ita ſe
hẽt ſeruabitis illã alias autem ſeruate
qð.ſ.dixi.ſ.q dñs eligit pares qð vult
⁊ vaſallus totidem vt clare probatur in

d.c.j.in ti.de ɔtrouer.feud.apud pa.ter
mi.Nõ obſtat ſi dicat q ille nõ dz dari
in iudicez quẽ altera ptium eligit.l.ob
ſeruari.ff.de iudi.ergo pares nominati
p dñm nõ habent de cauſa cognoſcere
q2 rũdet q illud pcedit qñ hoc fit alte
ra parte abſente ⁊ ignorante.Nos ve
ro loquimur altera parte preſente ⁊ cõ
ſentiente vel aliter ſm Jacob.de bel.in
d.c.j.Contrarium loquitur in delega
tis nos autẽ in ordinariis vt dixi ſu
pra pares curie electi habẽt ordinariã
iuriſdictionez.❡†Ulterius q̇ro vtrũ iſti 12
pares curie debeãt iurare de recte iu
dicãdo.Odof.in ſua ſumma in ti.q po
de feu.cognoſce.ver.item quero nũq̇d
iſti pares determinãt q nõ.Eandẽ opi.
tenuit Andr.de yſer.in.d.c.j.in ti.de c
tro.feud.apud pat.termi. Idem
Joan.rey.in.d.§. preterea ſi inte
uẽtur quia ſufficit q iſti qui ſunt p
conuaſalli vt declaraui in ſuperiori
mel preſtiterint iuramentũ fidelita
Non obſtat text.in.d.§.preterea.ibi
debito fidelitatis coniuratos q2 reſp
detur q ille tex.nõ vult dicere q iſti
res curie teneantur iurare recte iudi
care.Sed vult dicere ille tex.q dñs
aſtringere ipſos pares curie ſub
te iuramenti fidelitatis q recte iudi
bũt.limitat tñ ipſe Joan.rey.in loco p
alleg.hãc concluſionẽ pcedere niſi
pares ex poſtfacto eẽnt effecti ſuſpe
nã tũc cogerent iurare de recte iud
do allegat text.in.c.cũ in eccleſia
de maio.⁊ obe.vbi tex.dicit q in
lius qui periurauit cogit adhuc
re iuramentũ.Sed mihi videt
ce tantorũ doctorũ q imo pares
gunt ad iudicandũ de cauſa feu
neantur iurare de recte iudicãdo
ueor q2 qñ in materia feudali emerg
aliq̇s caſus in ɔſtitutionibus feudoru
deciſus debemus ſtare diſpõni iuris
communis.Ita pbat tex.nota.in.c.
ſtrenuus.aut.iuriſperit9.in ti.de iure
gni.in vſi.feudo.ſed ſic eſt q de iure
mani oẽs iudices tenent iurare in
cipio eorũ officij vt aut.iuſiurand
preſtatur ab his.Nec reperitur in
ſtitutionibus feudorum deciſum

dum ergo debemus ſeruare iura roma
na.d.§.ſtrenuus.Nõ ob.motiuum pre 15
fatorum docto.dũ ipſi dicunt q ſufficit
q ipſi pares q ſunt ɔuaſalli ſemel iura
uerint fidelitatẽ dño:q2 rñdeo q illud
iuramẽtum fidelitatis pſtatur ad fauo
rẽ domini non aũt in fauorẽ vaſallorũ
litigantium cum dño. Preterea in iura
mẽtum fidelitatis nõ cõtinet capitulũ
de recte iudicando vt ſatis patet in.c.j.
in titu.de for.fide.vnde in ſtricta ratio
ne eſſet tenẽdum qð pares curie tenẽ
tur iurare recte iudicare.Et in hãc par
tẽ inclinat.d.Marti.de laude in pallec
tato.c.j.in titu.de controuer.feud.apud
pa.termi.in iudicando non eſſet tutum
13 recedere a priori ſentẽtia.❡†Quid au
tem ſi dominus habeat pares in tam
paruo numero q omnes neceſſarij vel
ad iudicandum tantũ vel ad teſtifican
dum tantum.Facite vobis tres caſus.
❡Primus caſus eſt quãdo agitur de
cauſa in qua nõ poteſt fieri probatio ni
ſi p pares curie.⁊ hoc conſtat. Secun
dus eſt caſus quãdo agitur de cauſa in
qua põt fieri pbatio p alios q̃ p pares
curie.⁊ hoc ɔſtat. Tertius eſt caſus qñ
eſt dubium qualiter debet fieri proba
tio.❡Circa primũ caſuz ɔcludite q pa 16
res curie erũt teſtes ⁊ nõ iudices.⁊ idẽ
eſt in tertio caſu.Expedit enim aliquã
do facere probationes neceſſarias per
pares curie nec poſſet fieri p alios vt
qñ agitur de probando nouã inueſtitu
rã.text.habetis in.c.j.in ti.qui teſt.ſunt
neceſ.ad pban.no.inueſti.ne igitur per
eat facultas probandi.Et q2 plures re
periunt iudices q̃ teſtes:vt dicit glo.in
c.cũ.R.canonicus.extra de offi.delega.
dñſacit.l.quoniã.in fi.C.de here.Idõ in
ductũ eſt q in primo ⁊ tribus caſibus de
q̇bus.ſ.pares curie ſint teſtes.❡Se 17
do caſu principali concludite q pares
curie erunt iudices.ſ.qñ ſumus in caſu
in quo poteſt fieri pbatio p alios q̃ p
pares curie vt patet in.d.c.j.in titu.qui
14 teſt.ſunt neceſ. ❡†Quero etiam vtrũ
iſti pares curie poſſint cogi ad iudican
dum.Concludite q ſic p.l.minorum.§.
iudicandi.ff.de mune.⁊ hono.Et ita vo
lunt omnes doct.in.d.§.pterea ſi inter,

⁊ in pallega.c.j.in titu.de controuer.
feud.apud pa.termi.❡†An autem iſti 15
pares curie debẽt eſſe de eadẽ prouin
cia in qua lis agitat.Jo.blãchus de mar
ſi.in ſumma ſua in titu.de conſtĩ.feud.§.
⁊ eſt ſciẽdum qð iſti pares determinat
q ſic allegat.c.j.§.ſi tres.in tit.de.pa.te
nẽ.⁊ eius vio.in vſi.feud.Hanc ſenten
tiam ſequit Jo.rey.in.d.§.pterea ſi in
ter.Sed hoc debet intelligi ſm eũ quã
do in illa puincia in qua litigatur ſunt
pares idonei.alias autẽ eligerẽtur de
alia prouincia magis ppinqua ⁊ ſubdi
ta eidẽ domino p text.nota.in.l.diuus
marchus.ff.de tuto.⁊ curat.da.ab his.
Addo vobis ad pmiſſa Bald.in commẽ
to.pa.conſtan.in verbo ſi qua cõtrouer
ſia.vbi queritur cuius terre debeãt eſ
ſe pares curie.reſpondete q debẽt eſſe
illius epiſcopatus vel terre in qua lis
agitat q2 cauſa iſta feudalis eſt agitan
da in terra ſeu loco vbi feudũ exiſtit cũ
ſapiat iudicium reale.l.fi.C.vbi in rem
actio.⁊.c.ſane.extra de foro competẽ.Et
eſt rõ ſm eũ q2 in illo cõmodius agitabi
tur ⁊ melius ibi veritas ſciet.l.j.in pn
cipio in vbo circuncolẽtiũ.ff.de flumi.
⁊.c.quoſdã.⁊. c.quãto.extra de pſump.
16 ❡†Sed ponamus q dñs non habeat
aliquos pares curie qui cognoſcant de
cauſa feudali inter ipſum ⁊ ſuum vaſal
lum.Dicite qð tũc ſuccedat iudex ordi
narius rei ſe defendẽtis.l.iuris ordi
nẽ.ff.de iuriſditio.om.iud.⁊.c.cũ ſit ge
nerale.extra de fo.cõpetẽ.vel iudex lo
ci vbi res de qua diſceptat ſita eſt.d.l.
fi.C.vbi in rẽ actio.vel ſm Innoc.in.c.
ceterum.extra de iudi.deueniet ad ar
bitros.Optime faciunt ea que habent
in.c.j.in titu.de lege.cora.⁊ ita determi
nat expſſe Joan.rey.in.d.§.pterea ſi in
17 ter.❡†Sz dubitat nũquid iſti pares
curie poſſint recuſari vt ſuſpecti.tex.vi
detur pbare q non in.c.j.in fi.in tit.de
inueſti.in ma.fac.⁊ gloſ.ibi hoc vult ex
pſſe.hanc opi.tenuit ibi Jacobus de bel
ui.pro qua opi.facit.q2 iſti pares habẽt
ordinariam iuriſdictionem non dico ge
neralẽ ſed ſpecialem.ſ.in cauſis feuda
libus. Et ita dicit glo.q nõ eſt alibi in
d.c.j.pri.allegato ex qua colligitis pul

chiam limitationē.d.l.ſi quis ex aliena.
ff.de iudic.nam illa lex ꝓcedit in iudi-
ce ordinario habente gñalē iuriſdictio
nem.Cum ergo pares curie habeāt or-
dinariam iuriſdictionem videtur ꝙ nō
poſſint recuſari ratione ſuſpitionis:qꝛ
de iure ciuili ordinarius iudex nō recu
ſatur in totum.l.nemo.C.de iuriſd.om.
iud.ſ3 datur ſibi adiunctus.l.aut ſi non
contingerit.C.de iudi.Nā ratione ad-
iuncti purgatur omnis ſuſpitio.tex.eſt 19
nota.in.l.ſi tutor.ff.de ſuſpec.tuto.Bal.
in.d.c.impialē.§.ꝑterea ſi iter.determi
nat ꝯtrariū dicēs ꝙ iſti pares curie bñ
poterūt recuſari qꝛ de iure canonico iu
dex etiam ordinarius bñ recuſatur in
totum.c.licet ex ſuſpecto.extra de foro
cōpe.ꝛ.c.cū ſpeciali.extra de appel.ha-
betur in.c.ſuſpitionis.extra de officio
delega.ꝛ vbi ius ciuile diſcrepat a iure
canonico tunc ſi agitur de iuramēto de
bēt ſeruare iura canonica vt no.in.c.no
uit.extra de iud.ꝛ in propoſito noſtro
agiꝭ de iuramēto vaſalli:hanc opinio.
videtur tenere Joan.rey.in.d.§.ꝑter-
ea ſi inter.Et idē expſſe determinat.d.
Mar.de laud.in.c.vnico.in titu.de con-
troue.feud.apð pa.termi.allegat.l.ap-
tiſſimi.C.de iudi.Et tenēdo iſtā opi.po
teſtis reſpōdere ad.c.j.in fin.in titu.de
inueſti.in ma.fac.ꝙ loquiꝭ de recuſatio
ne incolorata:ꝛ ita reſpōdet Bald.in.d.
§.ꝑterea ſi inter.allegans in ſimili tex.
valde no.in.l.minor autē magiſtratꝰ.in
verbo incolorate.ff.de minor.in iudicā
do durum eſſet recedere ab iſta ſentē-
tia tñ in ſecreto iuris poſſet teneri con
trarium ꝑ rationes iam dictas. Et ad
moti.Bald.reſponderē ꝙ quando age-
retur de ꝑiurio vaſalli tūc ſeruandum
eſſet ius canonicū ꝛ poſſet ipſe vaſallꝰ
cōueniri in foro cano.c.ſi.extra de foro
compe.lib.vj.Sed in propoſito noſtro
non agitur de ꝑiurio ſed de cauſa feu-
dali.Et hoc eſt de mēte eiuſdē Bald.in
l.liberti.in vltima col.C.de oper.liber.
18 †Sed vtrū coram iſtis paribus curie
habeat locum reconuētio de alia cā ꝙ̄
feudali. Pro maiori declaratione pre-
mitto ꝙ duplex eſt reconuentio. Que-
dam enī eſt ꝑiudicialis ꝛ obſtatiua qꝛ
facit ſiſtere caſum principalē.Et de iſta
habeꭉ in.l.papinianꝰ.§.ſi filiꝰ.ff.de in-
officio.teſta.ꝛ in.l.ſi.C.de ordi.iudi.ꝛ in
l.quoniam alexandrum.C.de adulte.ꝛ
in.l.ꝑſes.C.ad.l.flauiam de plag. Que-
dam vero eſt reconuentio ſecundaria
ſimplex ac compatibilis cum cauſa ꝑn
ci.Et de iſta habetur.in auꭉ.ꝛ conſeque
ter.C.de ſentē.ꝛ in.c.j.ꝛ.ij.extra de mut.
petitioni.ꝛ in.c.diſpēdia.§.reus quoqꝫ
extra de reſcri.lib.vj. ¶ †Premitto etiā
quod reconuentio tendit ad augēdum
iuriſdictionē iudicis ꝛ dicitur augeri
intra etiam ſubſiſtēdo. verbigratia eſt
quidam iudex qui non poteſt cognoſce
re de cauſis niſi a quinquaginta libri-
ſupra. Si tu agas coram illo iudice cō-
tra me ad ſummam excedentem libra-
quinquaginta.Ego potero te recon-
nire coram eo de ſumma duarum li-
ruz.Et ꝑ hoc dicetur augeri iuriſd-
ipſius iudicis ſicut in ſimili.Si rex
corū acqreret vnū caſtrū diceret aug-
ri ſua iuriſditio.His ita premiſſis re-
deo ad ꝓpoſitā q̄ſtionē videꭉ dicēd-
ꝙ reconuētio coram paribus curie nō
habet locum de alia cauſa ꝙ̄ feudali q-
pares dicuntur habere limitatam iu-
riſditionē in cauſis feudalibꝰ.Et quā-
do fit reconuentio de alia cauſa ꝙ̄ feu-
dali iſta videntur eſſe diuerſa capitu-
ꝛ conſequenter ius accreſcendi non vi-
detur habere locum.l.in agris.ff.de a-
qui.re do.l.ſed cū patrono.ff.de bo.po-
ti.gñali.ꝛ.l.mulieri.ꝛ titio.ff.de condi.
demō.Sz vos determinabitis Jriū au-
thoritate gl.ordi.in.c.j.in ti.de contro.
feu.apud pa.termi.vbi gloſſ.tz expreſ-
ſe ꝙ hoc caſu habet locum reconuētio.
Et iſtā opi.tz Bar.in repetitione dicte
auꭉ.ꝛ conſequēter.C.de ſen.ꝛ interlo.ꝛ
Bal.ꝛ Jo.rey.in.d.§.ꝑterea ſi inter.mo-
ueꭉ Jo.rey.qꝛ vbi emerſit caſus nō de-
ciſus in iuribꝰ feudorum debemus re-
qui iura romanorum.c.j.§.ſtrēnue.in
ti.de cog.feu.in vſi.feu. ¶ Ideo cum
libello feudorū nō ſit iſte caſus deci-
debemꝰ ſtare diſpoſitionibꝰ iuriū c-
lium ſuperius allegatorum dicen-
reconuentionem eſſe ꝑmiſſam. ¶ Li-
tat tamen iſtam opi.ꝓcedere niſi co-

ipſis paribꝰ laicis fieret reconuētio de
cauſa mere ſpūali qꝛ tūc nō poſſent co
gnoſcere.c.quanto.extra de iudi.c.cau-
ſam.extra de preſcri.vel qualitas ꝑſone
alið ꝑſuaderet ꝑ no.in.c.at ſi clerici.ex
tra de iudi.Ad rationē ſuperius allega
tā reſpondebitis ꝙ militaret qñ rō non
20 ſuaderet oppoſitum. ¶ †Juxta predi-
cta quero nūquid fori declinatoria poſ
ſit opponi qñ dominꝰ vel pares curie
volūt cognoſcere de cā feudali.text.in
c.j.in fin.in titu.de inueſti.in ma.fac.vi-
deꭉ probare ꝙ non ſed glo.ibi vult con
trarium.Cōcludite ex mēte docto.ma-
xime Jo.rey.in.d.§.preterea ſi inter.ꝙ
aut conſtat eos eſſe iudices cōpetētes
ꝛ tūc nō hz locum fori declinatoria aut
in eis eſt incompetētia ꝙ poteſt cōtin-
gere multis modis.Et tunc poterit op
poni fori declinatoria ꝛ poteſt appare-
re de incōpetētia multis modis.Pri-
ſi conuētus coram domino vel paribus
curie neget ſe vaſallumiñā tunc oporte
bit ꝙ iudex ordinariꝰ cognoſcat de hu-
iuſmodi exceptione tanꝙ̄ preiudiciali.
§.ꝑiudiciales.inſtit.de acti.ꝛ arg.c.tuā.
extra de ordina.cog.Et ſi ſibi conſtabit
ipſum eſſe vaſallū remittet eum ad do-
minum vel pares curie.Si vero conſta 21
bit ipſum non eſſe vaſallū ad vlteriora
cauſe ꝑcedet.Caueat tamē vaſallus ne
ſciēter neget ſe vaſallū vel ſciēter neget
rē eſſe feudalē quia priuabitur eſtima-
tione feudi.c.vaſallus.la prima.ꝛ.c.va-
ſallus feudū.in titu.ſi de feu.defun.ꝛc.
facit.l.fin.de rei vēdi.not.ꝑ Innocē.in
c.ceterum.extra de iudi.ꝛ idē eſt ſi do-
minus negaret aduerſarium ſuum eſſe
vaſallū.Non obſtat huic vltimo dicto
text.in.c.vnico in titu.de contro.inter
vaſal.ꝛ epiſcopum vbi ꝑ epm negabaꭉ
illū eſſe vaſallum ꝛ tamē ibi dicitur ꝙ
pares curie cognoſcūt qꝛ reſpondetur
ꝙ lz in illo.c.vnico.epiſcopus negaret
illum eſſe vaſallū ratione annue pēſio-
nis de qua ibi tamē aliunde conſtabat
eū eſſe vaſallū de alio feudo ꝛ iō pares
curie ibi cognoſcunt.facit optime text.
in.c.ij.in ti.de alie feud.pat.ꝛ tex.in.c.j.
in ti.de contē.inter dominum ꝛ me de
porti.frat.me.defun. ¶ Idē eſſet ſi duo
vaſalli contenderent coram domino ꝛ
vnus ex his negaret ſe eſſe vaſallū vel
non conſtaret niſi vnum eſſe vaſallum
vel negaretur rē eſſe feudalē.nam iſtis
caſibus dominus vel pares curie non
cognoſcerēt ſz ordinariꝰ cognoſceret
quouſqꝫ ſibi ꝯſteret ambos eē vaſallos
vel rē eſſe feudalē.Et hanc opin.tenea-
tis licet aliqui voluerunt ꝙ dominꝰ vel
pares curie hoc caſu poſſint cognoſce-
re an eorum ſit iuriſdictio vel nō ꝑ.l.ſi
quis ex aliena.ff.de iudic.ſz vos tene-
te precedentē opi.quia dominus ꝛ pa-
res curie ſi cognoſcerēt de cauſa in ca-
ſibus predictis eſſent iudices in cauſa
ꝓpria ſm rubeū ꝛ nigrū.C.ne q̄s in ſua
cā ius ſi dicat.Ad.l.ſi quis ex aliena.re-
ſpōdebitis ꝙ loquitur in iudice ordina
rio generali nos vero hic loquimur de
ordinario ſpeciali ordiato ad cognoſcē
dum de cauſa feudali.Hāc limitationē
ad.d.l.ſi quis ex aliena.ponit gloſſ.not.
que reputatur ſingularis.in.c.vnico.in
ti.de inueſti.in ma.fac.faciunt optime
no.in.l.de iure.ff.de muni. ¶ Ratio di-
uerſitatis inter caſus ꝑdictos eſt quia
iura cōmunia ſiue gñalia ſunt fortiora
ꝙ̄ iura ſpecialia.l.eiꝰ militis.§.militia
miſſus.ff.de teſta.mili. ¶ †Vlterius q̄-
ro ponamꝰ qð dominꝰ vel pares curie
recuſent ſe intromittere de cauſa qð re
mediū gl.in.d.§.ꝑterea ſi inter.dat duo
remedia.Primū ꝙ habeatur recurſus
ad ſuperiorē qui compellat ipſos infe-
riores ad cognoſcēdū de cauſa ſicut vi
demus in ſimili ꝙ ſupior compellit ar-
bitros cōmiſſarios ad cognoſcēdum ꝛ
pronuntiandum.l.iij.§.j.ff.de arbit.Itē
ſimile.videmus de teſtibꝰ qui recuſant
dicere veritatē in materia feudali nā
poſſunt cōpelli a ſuperiore puta a comi
te vel a populo.c.j.in titulo.quid ſit in-
ueſti.Aliud remedium eſt ſm gloſſ.ꝑal-
legatam.ſcilicet ꝙ reus conueniaꭉ corā
ſuo iudice ordinario.Et ita etiam nota
tur in.d.c.ceterum.Addatis tertium re
medium quia poterit in defectum iuſti
tie haberi recurſus ad ſuperiorē.Naz
nos habemꝰ ꝙ propter defectū iuſtitie
deuoluiꭉ iuriſditio ad ſuperiorē.§.ſi ve
ro forſan.in auꭉ.de queſto.colū.vj.et.§.

ſi tamen contigerit.in aut.vt differ.iu-
di.col.viij.facit tex.in.c.irrefragabili.ex
de offi.ordi.Et pro ſnia pdicta eſt opti-
mus tex.in.c.j.in fi.in tit.de mili.vaſal.
qui contu.eſt vbi probat ꝙ quando do
minus denegat iuſtitiam vaſallo per-
mittitur vaſallo vt accedat ad ſuperio-
ré.ꝛ deinde pōt dominū depdari.Et il
le acceſſus ad ſuperiorem poteſt dupli-
citer intelligi prout ipſe ſuperior dene
gat ipſum dominum ad faciēdum iuſti-
tiā vaſallo vt dixi ſupra in primo reme
dio ꝛ ille acceſſus fit eo cui iuriſdictio
eſt deuoluta ad ſuperiorem vt dixi.ſ.in
tertio remedio.poteſt etiam fieri acceſ
ſus ad ſuperiorē p viam q̄rele bonus
eſt tex.in.c.nullus.extra de iurepatro.
22 ¶ †Unuz tamē ſcitote ꝙ ſi domin⁹ vel
pares curie deficiant in miniſtrādo iu-
ſtitiam priuabunt eorū iure.c.j.§.qꝛ itē
domino.in titulo q̄ ſit prima cauſa bn̄-
fi.amittē.ꝛ in.c.j.§.dominus quoqꝫ.in
titulo de for.fide.ꝛ in.c.domino com-
mittēte.in titulo ſi de feu.deſun.fue.cō
trouer.ꝛ habetur in.c.j.in titu.quali.
23 de proprie.priue. ¶ †Addite quia ex
predictis videtur inferre quod pares
curie poſſunt cogi cognoſcere de cau-
ſa feudali ꝙ eſt verum ſi acceptauerūt
cognoſcere arg.l.ij.in.§.j.ff.de arbi.Ce-
terum ſi non incepiſſent cognoſcere de
cauſa nec accepiaſſent cognoſcere de
cauſa dicit Jac.de bel.in.c.j.in fin.com-
mē.in titu.an apud iudē.vel curi.dñi ꝙ
24 non potuerunt cogi. ¶ †Sz ponamus
ꝙ dn̄s agat rei vendi.contra vaſallum
ad feudum allegando illud feudū ſibi
cōmiſſum ꝛ apertum vel intentet offi-
cium iudicis contra vaſallum vt reco-
gnoſcat ſibi feudum ſi ipſe vaſallus no-
minat alium dominū in iudici.An ille
dominus in iudicio nominatus erit iu
dex in cauſa Bald.in.d.§.pterea.deter-
minat ꝙ non ꝛ ceteri qꝛ ille domin⁹ no
minatus cēſetur eſſe reus ꝛ inter acto-
rem ꝛ reum ꝛ pſonam iudicis dicitur
eſſe differētia.c.forus.extra de verbo,
ſignifi.ꝛ.l.qui iuriſdictioni.ff.de iuriſd.
om.iud.ꝛ in rubeo ꝛ nigro.C.ne quo in
ſua cauſa ius ſibi di.notatur p Innoc.
in.c.ex parte.extra de verbo.ſignifica.

25 ¶ †Sz nunqd dominus per pares cu
rie ſeu iudex ordinarius qui ſuis vici-
bus cognoſcunt de cauſa feudali tene-
tur ſeruare ordinem iudiciarium In-
nocē.in.c.ceterum.extra de iudi.quē ſe-
quuntur cōiter doct.maxime Jo.imer.
in.d.§.pterea.determinat ꝙ ſic.Et iſta
ſnia corroboratur optimo fundamen-
to in iuribus feudorum non reperitur
iſtud deciſum ergo debem⁹ ſtare diſpo
ſitioni iuris cōmunis.c.j.§.ſtrenuus.in
titu.de cog.feu.ergo oportebit coram
iudicibus cognoſcētibus de cauſa feu-
dali offerre libellum ꝛ litem conteſtari.
Sz tn̄ non iurabitur de calumnia quā-
do erit q̄ſtio inter dominum ꝛ vaſallū
text.eſt no.in.c.ſacramētum.§.in quib-
dam.in tit.de conſti.rec.feud.in lib.feu.
¶ Sz ponamus ꝙ dominus volē...
bēs iurauerit de calumnia an p...
a vaſallo inuito exigere iuramen...
Jac.de bel.in.d.§.in quibuſdam de...
minat ꝙ ſic qꝛ bn̄ficiū qd hz domin...
non debet redundare in eius fauore...
iudex circumuēto.ff.de mino.Sz Bald.
ꝛ Jac.alua.in.d.§.in quibuſdam.deter-
minānt totū contrariū mouētur qꝛ iſtud
priuilegium eſt acquiſitū vaſallo vt nō
teneatur iurare de calumnia.ergo pōt
eo vti etiam inuito domino ar.l.iij.ff.de
quiſqꝫ iur.Secundo quia cum vaſallo
competat hoc bn̄ficium certe nō debet
eſſe in poteſtate ſui aduerſarij tollere
ſibi.iſtud bn̄ficium argu.l.ſi idem.cum
eo.§.ꝙ ſi mutue.ff.de iuriſdi.om.iudic.
ꝛ argu.l.ne in poteſtate.ff.de arbi.Ter-
tio qꝛ licet vaſallo cōcedatur iſtud bn̄-
ficium per quandam conſequentiam
tn̄ etiam principalr̄ eo vtit inuito dn̄o
l.ſi poſt mortē.§.fi.ff.de bo.poſ.contra
tab.ꝛ argu.l.petēde.C.de tempo.in in-
teg.reſti.petē.Quarto qꝛ.l.feudorū cau-
tum eſt expſſe qd vaſallus non tenea-
tur iurare de calūnia ergo iſtud ius de-
bet ſeruari illibatū ipſi vaſallo non ob-
ſtat.d.l.ſi iudex circumuetus.qꝛ nos lo-
quimur in iure cōi ꝙ eſt cōmune vtri-
parti ꝛ ita loquit tex.in.d.§.in quibuſ-
dam.ſꝫ.l.ſi iudex circumuētus.loquit
de bn̄ficio qd competit ſoli minori vn̄
in illo bn̄ficio minor debet eſſe potior

26 ¶ †Sed videamus nūc de modo citā-
di.concludite ꝙ vaſallus citatur ad in-
ſtantiam dn̄i vt cōpareat corā paribus
curie ſi trina citatione vocatur p inter-
uallum decē vel.vij.dierū intra vnā ci
tationē ꝛ aliā nō cōpareat dn̄s poterit
petere ſe mitti i poſſeſſionē bonorū feu
daliū ipſi⁹ vaſalli ꝛ vaſallus pdet poſ-
ſeſſionē vt pbat in.c.j.in tit.de mili.va-
ſal.q̄ cōtuma.eſt.Item ſi dn̄s citatus ad
inſtātiā vaſalli mō quo ſupra nō cōpa-
reat vaſallus poterit ei depredari.d.c.
j. ¶ An aūt qn̄ vaſallus facit citari do-
minū debeat ante omnia petere veniā
27 dicite vt per glo.ꝛ doc.in.d.c.j. ¶ †Sz
ponamus ꝙ vaſallus citatus ad inſtan-
tiā dn̄i vt veniat ꝯparitur⁹ corā parib⁹
curie reſponſur⁹ petitioni fiēde p dn̄m
dicatqꝫ in prima citatione ſe nolle ve-
nire an erit vlterius citandus glo.in
c.venerabilib⁹.in.§.ſecus.extra de ſen-
ten.excommunica.libro.vj.determinat
ꝙ ſic ſi ita dixerit extra iudicium. Et
hanc opinio.ſequutus eſt Pet.de bel-
lapert.ſub dubio forte vt refert Cy.de
piſto.in aut.qui ſemel.C.quomodo et
quādo iudex.Iſtam etiam ſententiam
ſequutus fuit quidam Bartholucius
de prato vt refert Bald.in.l.tres de-
nuntiationes.C.quomodo et quando
iudex.Mouentur prefati doctores.qꝛ
ipſe citatus mutabit propoſitum.item
quis renuntiando vni remedio non tn̄
intelligitur renuntiaſſe alteri.l.ſi do-
mus.ff.de ſerui.vrb.predio.Contrariā
ſententiam tenuerunt in primis.glo.in
c.de illicita.xxiiij.queſtione tertia.que
dicit ꝙ ſi citatus dicat ſe nolle venire
nō eſt ampli⁹ citād⁹.Et hāc partē etiā
tenuit Imo.in.c.ad petitionem.extra
de accuſatio.ꝛ Barto.ꝛ Bald.ꝛ Ang.in
d.l.tres denūtiationes.Et iſta ſenten-
tia placet Andre.de yſer.ꝛ Jaco.alua.
in prealle.c.j.in titulo.de mili.vaſal.qui
contu.eſt.Mouentur quia ſumus cer-
ti de animo ipſius vaſalli citati iuxta
illud loq̄la tua te manifeſtū facit.iō nō
eſt opus alia citatione arg.l.continuus
§.cum ita.ff.de verbo.obligatio.Non
etiam preſumitur animi mutatio.l.cū
tacitū.alias.l.cum qui.ff.de probatio.

Item numerus citationuz eſt inductus
de benignitate.l.poſt edictum cum duo
bus ſequē.ff.de iudi.ꝛ.c.cōſuluit.extra
de offi.deleg.Sed iſte qui aperte dixit
ſe nolle venire facit ſe indignum ꝛ alie
num ab omni benignitate qꝛ videt eſſe
l dolo.l.nō pōt videri.ff.de reg.iur.vos
poteſtis comprobare iſtā opi.p tex.l.d.
c.j.in verbo nō reſpōdit.Nā ille tex.lo-
quit in ficto ſeu p̄ſumpto ꝯtumace:nos
vero in vero cōtumace loquimur ꝛ ma
ior pena eſt imponēda ꝓ cōtumace ꝙ̄
ficto.tex.eſt no.in.l.apud iul.§.fi.ff.qui ꝛ
ex quib⁹ cau.in poſ.ea.Ad idē poteſtis
adducere not.in.l.contumacia.§.j.ff.de
re iudi.ꝛ hec opi.in ſecreto iuris eſt ve
rior.Et aduertite qꝛ citationes de qui-
bus in palle gato.c.j.debēt eſſe tres nu
mero p interuallo vn̄ nō ſufficeret vni
ca citatio cū peremptorio dicendo hoc
modo citamus talem vaſallū cōparitu
rū intra.xxx.dies quorū decē ſint p pri
mo termino.ꝛ alij decē p ſcdo.ꝛ alij de
cem p tertio.ꝛ vltimo peremptorio qꝛ
tex.ille dat certam formā citationi fien
de a qua non eſt licitum recedere.ita
vult glo.communiter approbata.in.d.
c.j.faciunt optime no.in.clemē.j.de vi-
ta ꝛ honeſta.cler.Itē qn̄ vaſallus eſt cō
tumax pares curie poterunt eidē dene
gare audientiā in alijs cauſis magnis.
28 ¶ †Subſequēter eſt videndū vbi ſede
bit dn̄s:qn̄ cognoſcit de cauſa inter va
ſallos ꝛ vbi debēt ſedere pares curie.
Circa primā.q.cōcludite qn̄ cognoſcit
de cauſa feudali inter vaſallū ꝛ vaſal-
lum ꝙ dominus quando eſt iudex pōt
ſibi eligere locū tribunalis vbi vult ſal
ua tn̄ honeſtate ſua ꝛ ſuorū maiorum.l.
pe.ff.de iuſti.ꝛ iure.Et hoc eſt de mēte
glo.ꝛ doct.in.d.c.imperialē.§.preterea.
ſi inter. ¶ Circa aliam.q.cōcludite ꝙ ſi
pares curie ſint cōcordes i eligēdo cer
tum locū ille ſeruabitur.dūmodo ſit ha
bilis ꝛ honeſtus partibus litigantibus
argu.l.ſi cū dies.§.ſi arbitri.ff.de arbi.
Si vero pares curie ſint diſcordes tūc
debebūt eligere locū vbi dn̄s cōſueuit
ſedere in cognoſcendo et iudicando de
cauſis.l.pe.ff.de iuſti.ꝛ iure.Si vero do
minus non habet certum locū vbi con

ſuenit ſedere tūc pares curie debebūt
eligere locū in quo alr̄s cōſuenit iudica
ri dūmodo ille locus ſit habilis ⁊ cōue
niens partibus litigantib⁹. Si vero nō
eſſet habilis neqꝫ cōueniēs tunc domi-
nus tāq̄ dignior debebit eligere dūmō
in eligēdo nō fuerit nimis honoroſus
nec delicatus ita ꝙ non declinet ad ex̄
nea arg. opti. l. l. ſi ſeruos. ff. ď pig. actio.
⁊ in auť. de cōſuli. Et ſi vertať in dubiū 31
an locus elect⁹ per dn̄m ſit conueniēs
vel non relinquatur hoc arbitrio boni
iudicis. l. cōtinuus. §. cū ita. ff. de verbo.
29 oblig. ¶ † Quero vlterius q̄uo fient ꝓ
bationes in materia feudali. Concludi
te ꝙ aut cōtēditur de veteri inueſtitu- 32
ra feudi ⁊ tunc fiet probatio per pares
vel alios teſtes. Si vero contendūt de
noua inueſtitura tunc fiet per pares vt
haberi poſſunt alr̄s fiet per alios teſtes
vel per breue teſtatum. Hec omnia pro
bātur. in. c. j. in titu. de feu. guar. ⁊ in. c.
j. in prin. in ti. de controuer. inueſti. ⁊ in
c. j. in titu. qui teſta. ſunt neceſ. proban.
not. inueſti. ⁊ ibi pleniſſime per Bald.
Premiſſa procedunt quādo agiť de ple
na probatione faciēda. ceterum ſi eſſet
ſemiplena probatio vel alique preſum-
ptiones eſſent pro aliqua partium tūc
deferretur ſacramentū purgationis cū
duodecim ſacramētalibus id eſt duode
cim paribus vel aliis iuratis: vt habeť
in. c. j. §. j. in ti. q̄d ſit inueſti. ⁊ in. c. j. in ti
tu. ſi de inueſti. inter domi. et vaſal. lis
oria. ⁊ in. c. j. ⁊. ij. in tit. de cōtro. inter do
mi. ⁊ vaſal. ⁊ in. c. ſacramentum. in titu.
de cōſue. rec. feu. in vſi. feudo. in. c. ſi cō-
tentio. in tit. de capi. qui cur. vendi. Ali
quando tamen dominus poterit guarē
tare in fauorez poſſidentis. c. ſi inter. in
30 tit. de lege cora. † Et dicitur guarenta-
re idē ꝙ defendere vel aliter diciť gua
rētare q̄n ſunt duo qui cōtendūt de eo
dem feudo ⁊ vterqꝫ nominant eundem
dominū inueſtitorem ⁊c. ⁊ cōueniunt de
ſtando dicto ſuo tūc dominus attēta cō
uentione litigantium dicet ꝙ talis qui
poſſidet feudum fuit ab eo inueſtitus ⁊
hoc modo dicitur guarentare id eſt poſ
ſidentē defendere ⁊ cōſeruare. huic ino
leuit practica ꝙ notarij in inſtrumētis
venditionū apponunt iſta verba. Et di-
ctus vēditor ꝓmiſit guarētare ideſt de-
fendere dictam rē venditaz ⁊ idē erit ſi
cōtendūt de homagio ⁊ ſacramēto fide
litatis q2 fiet ꝓbatio modo quo ſupra.
In iſtis tn̄ multum attenduntur inſtru-
mēta antiqua vt dicit Jo. rey. in. d. §. p̄-
terea ſi inter. allegans Spec. in titu. de
feu. §. quoniam. verſicu. quarto querit.
in fi. † Addite vos ꝙ quaſi poſſeſſio fide 31
litatis ⁊ ſubiectiōis ꝓbatur per inſtru
menta antiqua facta per ducentos an-
nos. ⁊ vltra. Idem dicit. d. Panor. poſt
Hoſtiē. ⁊ Joan. an. in. c. ſi diligenti. in. ij.
col. ⁊. i. c. cū oliz. in. iij. col. extra de ꝑſcr.
32 ¶ † Dubitatur etiā vtrū vaſalli litigan
tes de feudo poſſint dimittere dominū
et prorogare iuriſditionem alieni iudi
cis gloſſ. in. d. §. preterea ſi inter. pone
duas opin. Una eſt ꝙ nullo modo poſ
ſint prorogare ne fiat p̄iudiciū dn̄o feu
di. Alia ⁊ ſecūda eſt ꝙ aut prorogāt ex
certa ſcia ⁊ tunc valet ꝓrogatio. Aut ꝑ
errorē tunc non valet. Videamus nunc
que opinio ſit verior Bal. in. l. j. in prin.
co. ff. de iud. determinat ꝙ vaſalli litigā
tes de feudo non poſſunt prorogare iu
riſdictionem alieni iudicis ſine licētia
domini ſicut dicim⁹ in clericis qui nō
poſſint prorogare iuriſdictionem alieni
iudicis ſine licentia ſuperioris. c. ſignifi
caſti. extra de fo. cōpe. Idem tenuit ipſe
Bar. in. l. j. §. ⁊ poſt operis. ff. de ope. no.
nuntia. Hanc eandē opi. tenuit Bald. in
l. j. §. cuz vrbē. alr̄s incipit in initio. ff. de
offic. prefec. vrb. in princip. co. Idem te
nuit ipſe Bal. in. l. ſi quis in conſcriben
do. in prima col. C. de epiſco. ⁊ cleri. Idē
tenuit ipſe Bal. in auť. decernimus. fac.
ſan. eccle. in. d. §. preterea ſi inter. Sed
idem Bal. in. l. eſt. C. ſi a non compe. iud.
non bene firmat pedez. videtur tn̄ velle
ꝙ ſi vaſallus haberet feuduz francū ꝙ
tunc poſſet prorogare iuriſditionē alie-
ni iudicis. Quid autem ſit feuduz fran-
cū tractaui. ſ. in princip. huius operis.
Jo. de imo. in. c. p. ⁊. g. extra de offi. dele
ga. in. xj. colū. tenet expreſſe eandē opi.
⁊ refert dictū Bal. in. d. l. j. C. ſi a non com
pe. iudi. et concludit quod vaſalli non
poſſunt prorogare iuriſditionem. Iſtam

ſniam tenuerūt Inno. Hoſt. ⁊ Joā. and. ⁊
magis communiter canoniſte in. c. cete-
rū. extra de iudic. Et. d. Alexan. de imol.
in. d. §. poſt operis. dicit ꝙ iſta eſt magis
communis opin. ¶ Limitabitis tamen
iſtam communē concluſionem niſi eſſet
queſtio de feudo inter dominū ⁊ vaſal-
lum q2 d3 agitari coram paribus curie.
nam tūc dominus ⁊ vaſallus bene poſ-
ſunt conſentire in aliū iudicē q2 hoc ca-
ſu nulla fieret iniuria domino qui con-
ſentit: ita nota. in. l. cum donationis. C.
de tranſac. Sed quando eſt queſtio in-
ter duos vaſallos de feudo tunc cogni-
tio ſpectat ad dn̄m nec poſſent ipſi feu- 34
datarū ꝓrogare iuriſdictionē alicuius
iudicis q2 poſſet fieri colluſio in preiu-
dicium dn̄i ⁊ cōtingerit forte dn̄m habe
re vaſallū ingratū. Iſta ratio ꝓbať in ſi-
mili in. c. ij. in tit. de duo. fra. de no. feud.
inueſti. Et ideo Joan. rey. in. d. §. preter-
ea ſi inter. dicit ꝙ inoleuit practica i ꝓ-
uincia ꝙ fiunt publica proclamata de
nō tranſportando iuriſdictionem. Addi
te ad idem ꝙ dixi ſupra derogatione fiē
da ꝙ ſi ageretur de fellonia contra vaſal
lum ad finem q̄d priuaretur feudo non
ſufficeret probare ingratitudinem ſeu
felloniam per duos teſtes. Sed eſſent
neceſſarij quinqꝫ qui ſint ſumme et in-
tegre opiniōes. tex. eſt in. c. vaſco. in titu.
quot teſt. ſint neceſſa. ad ꝓban. feu. ingra
ti. Et eſt ratio ſm̄ doc. ne de facili domi
ni priuent vaſallos eoꝝ feudis q2 factis
probationibus ꝯuenitur ad ſententiaz.
33 ¶ Quero an ſn̄ia lata ſuꝑ feudo contra
vaſallum per quam ſn̄iam declarať feu-
dum ad aliuz pertinere noceat agnatis
ipſius vaſalli ſuccumbentis. Andr. de
yſer. in. c. ſi vaſallus. de ſuo in titol. ſi de
feu. defunc. ſue. cōtrouer. poſt multa cō
cludit quod talis ſentētia preiudicabit
agnatis ſcientibus illam litem agitari
non autem ignorantibus per. l. ſepe. ꝟſ.
ſed ſciētibus. ff. de re iudi. Sed Bar. in
l. filiuſfami. in. §. diui. in. j. q. que eſt vaſ-
de ſimilis queſtioni precedenti determi
nat q̄d talis preiudicabit ſolum citatis
agnatis non autem aliis per. l. in conce
dendo alias eſt in. l. diē. ff. de aqua plu.
arcen. Ange. autē ⁊ expreſſius Joan. de
imo. in. d. §. diui. tenent ꝙ talis ſentētia
preiudicabit etiā non citatis ⁊ ignoran
tibus quando eſt lata contra illum ad
quem ius feudi pertinebat licet in ali-
quem caſum illud ius tranſire potuiſſet
ad alium mouentur. quia ſententia lata
contra inſtitutum preiudicat ſubſtituto
⁊ fideicommiſſario. l. ex contractu. alr̄s. l.
ſepe. ff. de re iudica. ⁊. l. ſi patroni. §. fi. ff.
ad trebel. intelligatis tamen hoc niſi ap
pareret de fraude vel colluſione. c. j. in
ti. de controuer. inter vaſal. ⁊ do. de be-
nefi. Et iſta vltima opinio videť verior
quam etiam ſequitur Alexand. de imol.
34 in. d. l. ſepe. ¶ Quero etiā nunq̄d ſenten
tia lata inter duos contendentes de feu
do certi caſtri habent preiudicare om-
nib⁹ ⁊ vniuerſitati illius caſtri Bal. in. l.
ij. C. de liber. cau. determinat ꝙ nō etiaz
ſi ſciuerent cauſam agitari q2 cū prohi-
bere nō potuiſſent eorū taciturnas non
debet eis preiudicare: vnde conſuluit
ipſe Bal. ꝙ quando tractatur talis q̄ſtio
citentur illi de vniuerſitate illius caſtri
nō tamen oportet ipſis offerre libellum
quia ipſi ſunt ſubiecti iudici. Et do. Pa
nor. in. c. Quis. in. xvij. col. extra de re iu
dic. ſequiť opinio Bal. ⁊ notetis bn̄ iſtā
determinationē. ¶ Ulterius quero ferť
ſententia per quam pronuntiatur talez
eſſe vaſallum regis ratione talis feudi.
vtrum iſta ſententia faciat ius quo ad
oēs. Videť prima facie dicēdum q̄d ſic:
q2 vť lata ſuꝑ ſtatu ꝑſone ꝑ ea q̄ habenť
in. l. ingenuuz. ff. de ſtatu homi. Contra-
rium determinat Bal. in. l. ij. C. quando
res iudi. nō noce. ⁊ cū iſta opiniōe per-
tranſit ibi Bal. ⁊ ſequiť etiā do. Panor.
in. d. c. Quis mouentur q2 iſta ſn̄ia nō vi
deť lata ſuper ſtatu ꝑſone q2 talis ſtat⁹
eſt bene remouibilis a perſona: nec ha-
bet cauſam infallibilē nec perpetuo an-
nexam ſec⁹ ſi ꝑ ſn̄iam eſſet ꝓnuntiatum
quē eſſe aſcriptitiū vel cenſitū meum q2
talis ſententia faceret ius quo ad om-
nes cum ſit lata ſuper conditione ⁊ ſta
tu perſone. l. quemadmodum. C. de agri
35 co. ⁊ cenſib. libr. xj. ¶ † Inſuper quero
nunquid dominus vaſallo poſſet aufer-
re feudum ſine ſententia quoniam va-
ſallus commiſit aliquam felloniam. Cō

cludite qđ aut eſt delictum notoriū actu
permanens:puta quia vaſallus intrauit
caſtrū quod notorie rebellat contra illū
dn̄m quia eſt occupatū per hoſtes ꝛ ini
micos domini.Et hoc caſu dn̄s poterit
abſq; alia ſnīa auferre feudū vaſallo.c.
manifeſte.iiij.q.j.facit.c.ad noſtrā.extra
de iureiurando.Aut vaſallus commiſit
delictū ꝙ nō eſt actu ꝑmanens ꝛ tūc ſi
dn̄o ſedente pro tribunali vaſall⁹ offen
dat ipſum dn̄m tunc etiam poterit eum
priuare feudo abſq; ſnīa.arg.l.nullum.
C.de teſti.vnde ſi vaſall⁹ corā populo.di
xerit acerbas iniurias domino qꝛ vbi
eſt princeps ibi eſt tribunal.ꝛ totū ius.
l.omniū.C.de teſta.hoc caſu poterit ipſe
dn̄s priuare vaſallū feudo ſine ſenten-
tia.Optime facit ꝙ no.Innoc.in.c.j.ex
parte.extra de verbo.obligat.Predicta
ſunt de mente And.de yſer.in.c.j.in tit.
quo tempo.mi.inueſti.pr.debe.¶Sed
circa premiſſa dubitatur de pulchra.q.
princeps cōcedit mihi feudū quod poſ
ſidebaꝛ ꝑ quādam vaſallum ꝛ in literis
ſeu inſtrumēto cōceſſionis narrat quali
ter illud feudū eſt ad eū deuolutuꝫ vel
propter aliā felloniā commiſſam per ta
lē vaſallū.An credetur opinioni princi-
pi ita narranti.And.de yſer.in.d.c.fi.de-
terminat ꝙ nō qꝛ agiꝛ de cōmodo pro-
prio ipſi⁹ principis ergo nō eſt ibi cre-
dēdū.l.oibus.C.de teſt.ꝛ.l.nullus.ff.eo.
tit.Eſt enim ſpāle papa vt ſibi credatur
etiā in facto proprio clemen.j.ꝛ ibi no-
taꝛ extra de ꝓba.Sꝫ an iſta And.đ yſer.
ſint vera dicā vobis.j.in ſeq.col.ver.in-
36 quantū ꝛc.¶†Quia vero lata ſentētia
in materia feudali plerunq; cōtingit ap
pellari videamus ad quem ſit appellan
dum ꝛ an debeant ſeruari tēpora a iure
communi prefixa tam ad appellandum
ꝙ̄ ꝓſequendū appellationē.Cōcludite
ex mente Joan.andr.et aliorum docto.
in.c.ceterum.extra de iudi.et ex mente
Joan.rey.in.d.c.imperialem.§.preterea
ſi inter.in titul.de prohi.alie.feud.per
Frede.ꝙ ſi agitur corā domino vel pari
bus curie de re feudali vel iniuria vel
de cauſa contra fidelitatem commiſſa ꝛ
ſic lis eſt feudalis tūc ſi cōtingat appel
lari a ſententia lata per dn̄m vel pares
curie erit appellandum ad proximiorem
dn̄ꝫ ſuperiorē illius feudi ꝛ ſi ab ipſo ꝓ
ximiore dn̄o cōtingat poſtea appellari
erit appellandum ad magis ſuperiorē ꝛ
vltimo ad imperatorē.l.imperatores.ff.
de pac.Et ad premiſſa videatis tex.ſin.
valde notandū in.d.c.fi.in ti.quo temp.
mil.Si vero ageretur corā ordinario loci
de re nō feudali ꝛ de cauſa nō feudali ꝛ
cōtingeret alterū ex litigantibus ap-
pellare ab illo iudice ordinario erit ap-
pellandū ad ſuperiorē illius iudicis ad
quem alias iure cōi vel ex vſu ꝛ cōſue-
tudine appellationes deuoluunꝛ.Opti-
me facit.c.romana.§.dꝫ.extra de appell.
lib.vj.ꝛ qđ habeꝛ in.c.ſi duob⁹.in fi.ex-
tra de appell.¶Unū ſemper notetis ꝙ
licet vaſallus ſit inueſtitus de feudo al
cuius caſtri cū mero ꝛ mixto imperio ꝛ
omnimoda iuriſdictione tn̄ ſi ipſi ſubdi
ti appellāt a poteſtate vel vicario depu
tato per ipſum inueſtitū non erit appel
landū ad ipſum feudatariū inueſtitum
ſed ad dn̄m ſuperiorē qꝛ licet princeps
ↄcedat vaſallo merū ꝛ mixtū imperium
ꝛ omnimodam iuriſdictionē in aliquo
loco nō tn̄ vꝛ ſibi cōceſſiſſe appellationes
niſi de eis fiat expreſſa mētio in conceſ
ſione.Jta colligiꝛ ex notatis per Bal.
in.l.j.§.q̄ mandatū.ff.de offi.ei⁹ cui man
da.eſt iuriſdi.Et predicta notetis quia
37 quotidiana.¶†Jnquantū dixi ſupra nō
eſſe credendū principi dicenti vaſallum
commiſiſſe ingratitudinem ſeu felloniam
dignam priuatione feudi Bald.in quo
dam ſuo conſilio.ccclxxviij.incipiente
in xp̄i noīe queriꝛ ſi rex romanoꝝ in pe.
colꝛ.in.iij.volu.videtur velle contrarium
dum dicit ꝙ imperator aſſerit aliquem
ſuum vaſallū eſſe ingratū ꝛ propter hoc
auferat ſibi feudū nō oportet aliter pro
bare de illa ingratitudine cū ipſe impe
rator in vaſallū vite neciſq; arbitrium
habeat arg.l.in ſuis.ff.de libe.ꝛ poſthu.
Jtē qꝛ oēs homines ꝛ ꝓuincie dicuntur
peculiares eſſe imperatoris vnde poſſu
mus dicere id quod dicitur de peculio
quod naſciꝛ ꝛ creſcit ꝛ decreſcit prout
placet dn̄o.l.peculiū naſcitur.ff.de pe.
Jn iſto puncto putarē ſic diſtinguendum
ꝙ aut loquimur in imperatore ita aſſerente

et tūc dicerē eſſe ſibi credendū qꝛ preſu
mitur moueri ex iuſta cauſa per ea que
nota.gloſ.reputata ſingulari.in.l.rele-
gati.ff.de penis.ꝛ per Cy.in.l.reſcripta
C.de ꝓci.impe.offe.Optime faciunt no.
in.d.cle.j.extra de proba.nam deuenire
in odiū principis ideſt imperatoris eſt
magna cā ingratitudinis vt dicit Bald.
in preallegato conſilio allegans.l.teſta-
mēto centurio.ff.de manu.teſt.Aut lo-
quitur in alio principe inferiore:ꝛ tunc
ſtarem deciſioni Andr.de yſer.quam ſu
perius allegaui per text.in.c.j.in ver-
bo conuicta culpa.in titu.de feud.ſine
cul.nō amit.Nam licet princeps de ple
nitudine ꝑtātis poſſit parti auferre de-
fenſionē in cā ciuili ſeu pecuniaria tn̄
in cā criminali hoc facere nō poteſt cle.
paſtoralis.extra de re iudi.Et ita dicit
expreſſe Bald.in.l.iij.§.ſi is ꝓ quo.ff.q
quiſq; iur.ꝛ idē Bal.in.l.j.§.idem officii⁹
38 ff.ne qs in ius vocan.eſt.¶†Nunc de-
ſcendo ad materiā appellationis et in
hoc aduertite qꝛ nos habem⁹ varia tē-
pora quoddā enī eſt tp̄s interponende
appellationis et iſtud eſt tēpus decem
dierum auꝛ.hodie.C.de appel.Et iſtud
tp̄s eſt vtile a ſui principio qꝛ nō currit
ignoranti.l.ab eo.C.quō et qn̄ iudi.Jn
progreſſu nō eſt cōtinuū.vt not.in.l.an-
nus.ff.de calum.Quoddā vero eſt tē-
pus petendorū apoſtolorū ꝛ de iſto ha-
betis.in.l.eos.§.apoſtolos.C.de appel.
et in clemen.Quis rigor.extra eo.tit.de
appel.Quoddā vero eſt tp̄s ad ſe pre-
ſentandū corā ſuperiore a quo fuit ap-
pellatum ꝛ iſtud eſt arbitrarium quia dꝫ
attenti qualitas perſone et itineris di-
ſtantia:vt hꝛ plene per Bart.et ceteros
in.l.preſes.C.de appella.Et per cano.
in.c.ꝑſonas.extra eo.de appell.Quod-
dam eſt tēpus ꝓſequēde ſeu exercende
appellationis.ꝛ iſtud eſt tp̄s anni.Et ex
cauſa datur bienniū auꝛ.ei qui.C.de tē- 39
po.appel.habetur.in.c.ex ratione.et in
c.cum ſit romana.extra de appel.¶Ui-
deamus nunc vtrū iſta tēpora debeant
ſeruari qn̄ appellaꝛ in cauſa feudali vi
detur ꝙ non quia text.in.c.fi.in tit.quo
tempo.mi.dicit ꝙ qn̄ appellatur in cau
ſa feudali dantur appellanti ſex ſepti-
mane.Sed vos audacter concludite ꝙ
imo in materia feudali debent ſeruari
iura cōia diſponentia in materia appel-
lationis vt in iuribus ſuperius allega-
tis ex quo enim in iuribus feudorū nō
reperiꝛ tantū contrarium debemus ſer
uare iura romanorū.c.j.§.ſirenu⁹.in ti.
de feud.cog.Non obſtat tex.in.c.fi.quia
reſpōdeꝛ ꝙ ponit caſum ſpecialem qn̄
in materia feudali appellatur ad impe-
ratorem.nam appellatus poſt interpo-
ſitam appellationem habet ſex ſeptima
nas ad preparandum ſe ad eundem ad
preſentiam imperatoris:quia ad facien
dum tam lōgum iter.requiruntur mul-
ta preparamenta item magna impen-
ſa vt volunt docto.maxime Andr.de
yſer.et Bald.in.d.c.fin.in titu.quo tem-
po.miles.Jtem diſpoſitio illius tex.ha
bet locum in magnis feudis:puta in
feudo regni ducatus vel marchionat⁹.
Ceterum ſi appelleretur in paruis feu-
dis non eſſet neceſſe ire ad preſentiam
imperatoris ſed ſufficeret mittere apo
ſtolos ꝛ ꝙ imperator delegeret cauſaꝫ in
partibus:dicunt etiam docto.in.d.c.fi.
ꝙ illud tempus ſex ſeptimanarū quod
datur ad ſe preparandū:vt.ſ.bene poſ-
ſet augeri ſed non diminui per nota.in
l.ij.ff.de re iudica.Addite aliā ſpeciali-
tatē in materia feudali ꝙ licet iudex a
quo fuit appellatū nō teneaꝛ ire cū par
te appellante ad ſuperiorem ad quem
fuit appellatū.ꝑ not.per Jnnoc.in.c.ſe-
pe.extra de appel.tn̄ in magnis feudis
quando fuit appellatū iudex qui iudica
uit in cauſa quo fuit appellatum debet
ire cum parte appellanti ad preſentiam
ſuperioris vt eleganter ꝓbatur.in.d.c.
fi.in tit.de tempo.mil.Secus in paruis
feudis quia iudex a quo non arctaretur
dimittere ſuum proprium tribunal pro
eundo ad imperatorem vt volunt doct.
in.d.c.fi.Et hec notetis.¶†Uerum qꝛ
lata ſententia de re que tranſiuit in reꝫ
iudicatā peruenitur ad executionē iudi
cati.videndū eſt qualiter fiat iſta execu-
tio.Cōcludite ꝙ ſi litigatuꝫ eſt ſuꝑ feu-
do.tunc ſententia mandabiꝛ executioni
in illo feudo de q̄ fuit litigatū ꝛ an hoc
caſu debeat citari vaſallus q̄ ſuccubuit

in cauſa anteꝗ̄ fiat executio videte per Bart.in.l.a diuo pio.§.ſi ſup rebꝰ.ff.de re iudic.⁊ Bal.in.l.j.C.de iu.⁊ fac.igno. ⁊ ꝑ eūdē Bal.in.l.tale pactū.§.ꝙ ꝓuocauit.ff.de pa.⁊ ꝑ cano.in.c.ex rōne.extra de appella.Si vero vaſallus eſſet condēnatus in actione ꝑſonali.⁊ victor peteret executionē ſnīe contra vaſallum.an hoc caſu feudū ipſiꝰ vaſalli poterit capi in executionē iudicati.Cōcludite ꝙ ſic in defectum tñ aliorū bonoꝝ.⁊ non alr arg.l.cōmodis.⁊ ibi not.ff.de re iudic.⁊ l.ſtipendia.C.de execu.rei iudi.Aduertite tñ qꝛ tale ius captū in executionē iudicati non durabit niſi tanto tenore quāto durabit ius vaſalli ⁊ nō vltra qꝛ reſoluto iure datoris reſoluit̃ ius acceptoris.l.lex vectigali predio dicta.ff.de pigno.⁊.c.j.§.rurſus.in tit.de cōtrouer.inueſti.¶ Limitabitis tñ hoc ꝓcedere niſi creditū ad qđ tenebat̃ vaſallus erga victorē ſnīe fuiſſet verſum in vtilitatem dñi vel agnatoꝝ vel eſſet debitū ex natura feudi:puta pro maritanda filiā dñi nam hoc caſu licet feudū deuoluat̃ ad dñm vel agnatos tñ durabit ius creditoris niſi in poſſeſſionē rerū feudaliū in executione iudicati.predicta ſunt de mēte And.de yſer.in.c.j.§.j.i ti.de inueſti.de re.alie.fac.Aduertite etiam ꝙ qñ fieret miſſio in poſſeſſionē in bonis feudalibus ad inſtantiā alicuius creditoris cui vaſallꝰ eſt obligatꝰ nō fit miſſio in ſubſtantia feudi nec ius feudi ſeu vtile dominiū vaſalli capit̃.ſed ſolū cōmoditas hoc eſt fructus redditus ⁊ prouētus feudi.Jta not.dicit Bart.in.l.ſi finita.§.ſi de vectigalibꝰ.ff.de dā.infec.An aūt in feudo regali ducali marchionali vel comitali fiet miſſio i poſſeſſionē ad inſtantiā creditorū.vide tu ſingulariter per Bald.in aut.ei qui iurat.in.vij.col.C.de bo.auto.iud.poſ.

1 ¶ Vaſallus offendens aliquē ex adherētibꝰ dñi ſui an ſit feudo priuādus.
2 Factū aliquod qualiter ſit probandum factū in odiū ſeu malam partem.
3 Pax inter principes facta an etiam cōprehendat adherentes.
4 Vaſallus alicuius dñi an poſſit ſine licentia domini confederationem facere cum aliqua ciuitate.
5 Adherentes qui ꝓprie dicant̃.⁊ nu.6.
6 Complices:participes:corporales qui dicantur.
7 Adherentiā faciens alicui ſuperiori de aliquibus caſtris an videatur conferre aliquem iuriſditionem illi ſuperiori in illis caſtris.
8 Conſideratio dupliciter fieri dicitur.
9 Confederatio an ſine ſuperioris licentia fieri poſſit.
10 Cōfederationes ad malum finem tendentes non valent.
11 Vaſallꝰ cōfederationē cū inimicis dñi ſui faciens pſumit̃ inimicus ipſius dñi.
12 Scripture autētice fidē facientes in vno loco an etiam fidem faciant in alio.
13 Cōfederationem facientes cum aliqua ciuitate an illius ciuitatis priuilegiis gaudere debeant.
14 Diffidato vno an intelligantur et eius complices ſeu adherentes diffidati.
15 Confederati an ⁊ quando ⁊ in quibꝰ teneantur ſe inuicem iuuare.

De adherentibus et confederatis.

1 ¶ † Quero vaſallꝰ offendit vnū ex adherētibꝰ dñi ſui an ex hoc poterit priuari feudo. Cōcludite ꝙ nō qꝛ adherentia nihil hꝫ cōe cū feudo. Et ita ſnīa ꝓbatur optima rōne qꝛ fratres naturali cōiunctio ſibi adinuicē adherēt.l.vt vim.ff.de iuſti.et iure.⁊.l.j.ij.⁊.iij.ff.de libe.cauſa. Et tñ ſi vaſallꝰ offendat vel occidat fratrem dñi ſui iſta nō eſt iuſta cā priuationis feudi.c.j.in tit.an ille ꝗ interfe.fra. do.ſui in lib.feu.niſi fratrē dñi occidiſſet i odiū ipſiꝰ dñi ſui alias nō factuꝝ nā tūc bñ priuaret̃ feudo.ar.l.oſſa.§.fin. 2 ff.de relig.et ſump.fune. † Et ſi queratur quō poterit ꝯſtare ꝙ hoc fecerit i odiū dñi. Rñdetur ꝙ poterit cōſtare ꝑ verba ꝓlata per ipſum vaſallū iuxta no.per glo.ordi.in.l.apud celſum.in princ.ff.de excep.doli.ad ꝓdicta allego vobis Bal. in terminis cōſilio ſuo.cxxxvij.incipit. In chriſti noie nihil cōmune habet in

3 primo volu. ¶ Et notetis bene iſtā deciſionē. ¶ † Et iuxta iſtā materiam de adherentibus quero duo principes habētes inter ſe guerrā fecerunt pacē ad inuicē nunquid in illa pace intelligerētur incluſi adherentes ipſorum principum. Concludite ꝙ non niſi de ipſis in pace ⁊ in tractatu et concluſione pacis ſit facta mentio. Ad hoc allego vobis tex.no.in.c.ad apoſtolice.extra de re iudica.lib.vj.vbi eñ dicit̃ adherentes nō includi in pace niſi hoc exprimatur ꝓpterea cōmendatur multū fidelitas romani pontificis ſeu eccleſie romane:qꝛ nunꝗ̄ voluit facere pacē cum inimicis eccleſie niſi expreſſe includerent̃ adherentes ipſius eccleſie romane.et ita dicit Jnno.in.d.c.ad apoſtolice. Addo vobis.d.Panor.ita expreſſe dicentē.in.c.j.circa.viij.col.in ver.ex ꝓdictis infertur. Addo Ange.ita etiā volentē.in.l.ꝗ religioſa.ff.de rei vendi.vbi in iſto puncto ita diſtinguit. Aut verba pacis ſunt cōcepta in rem ⁊ tūc bene includunt̃ adherentes.arga.l.hec verba.ff.ad.l.iul.de adulte. Aut ſunt concepta in perſonā.⁊ tunc nō includunt̃ adherentes maxime ſi illa pax eſſet ſtipulatione vallata:puta qꝛ principes promiſiſſent ad inuicē ſe non offendere qꝛ ſtipulatio eſt ſtricti iuris ⁊ nō extēdit̃ de perſona in ꝑſonā.l.quicqđ aſtringende.ff.de verbo.oblig. Et ideo dicit Ang.de more eſſe ꝙ in pace ⁊ in capitulis pacis fiat expreſſa mētio de adherētibus ſubijcit ꝙ aliqñ intelligerentur incluſi adherentes etiam ſi nō exprimant̃ ſcꝫ qñ pax non ꝓdeſſet paciſcenti niſi includerent̃ adherentes. Et hec notetis. ¶ Sed ponamꝰ ꝙ principes facientes pacē ꝓmittantur adinuicem de non offendendo ſe nec terras ſuas vtrū per iſta verba includant̃ terre adherentes.d.Panor.in prealleg.c.j.in.viij.col.determinat ꝙ non qꝛ in contractibꝰ ſm eū nō facimus interpretationē largā.c.cum dilecti.in fi.extra de dona.facit.l.veteribꝰ.ff.de pact. 4 ¶ † Sꝫ an vaſallus vnius dñi poſſit facere adherentiā ſeu cōfederationē cum aliqua ciuitate ſine licētia dñi ſui. Concludite ꝙ ſic dūmodo hoc nō fiat i ꝑiudiciū dñi ſm Archi.in.c.preſidentes.extra de here.lib.vj.⁊ ſm Hoſt.in.c.ſi.extra de iudi. Caueant etiā ne faciat adherentiam et confederationē cū inimicis dñi de quo plene tractaui vobis.ſ.in illo articulo an lic.vaſal.copulare amicitiā cū inimicis dñi. Jtē licet aliquis offendat ſubditum cōfederati non tamen debet rūpere pacē ſm Jnnoc.in.c.dilectis filijs.extra de appella.hec omnia vult Bart.ſuo conſi.ccix.incipien.queritur primo.

5 ¶ † Pro maiore declaratione omnium predictoꝝ quero qui proprie dicantur adherentes Ange.in aut.de here.⁊ falci.in princi.in.iij.colum.dicit ꝙ proprie adherentes dicuntur illi qui ſunt eiuſdem velle cuius eſt ille cui fit adheſio allegat preallegatuꝫ.c.ad apoſtolice. Et ex hoc infert̃ ad ciuitates que adinuicē habent guerrā ⁊ poſtea faciunt pacē ⁊ ꝓmittūt non offendere ſe nec adherētes. Nam ſm Ang.adherētes dicuntur qui ſunt ſubditi ciuitatis ⁊ etiā illi qui ſunt eiuſdē velle cuius eſt ipſa ciuitas.

6 ¶ † Qui aūt dicant̃ cōplices hr̃ in.c.cōqueſti.extra de ſentē.excō. ¶ Qui autē dicant̃ participes vide per Bald.in.l.vnica.C.de rect.prouin. ¶ Qui aūt dicant̃ corporales dicit Ange.hoc colligi ex tex.⁊ gl.l.ij.§.ſi ꝗs nō holes.ff.vi bono.rapt.in illa glo.que facit mentionē de comite Alberto. Addite ꝙ idē Ang.in cōſilio.ccxxxviij.incipiente inter capitula pacis.circa.viij.col.illiꝰ cōſilij dicit ꝙ adherētes ꝓprie dicuntur illi qui intētioni ⁊ operibꝰ alteriꝰ adherent. Et oēs eum ſequunt̃ ⁊ tales etiā dicuntur ſequaces allegat text.in.c.inter claras.C.de ſum.trini.⁊ fide catho.⁊.l.vnicam.§.ſi autē.in ingenuam.C.de rapt.virgi. Ad id qđ dixi de adherentibus allegat l.ſi in verbo adherentibꝰ.C.de diſcuſſo.lib.x.⁊ tex.in.d.c.ad apoſtolice.extra de re iudi.lib.vj. Et ibi loquit̃ de quodam populo dñi Lappi de caſtellione ciuis florentini qui verbis ⁊ factis oſtēdit ſe adherentē dñi comitis virtutū reuelando oīa ſecreta ⁊ oīa cōſilia florentinoꝝ. Dicit Ang.ꝙ nō poterat ardentius adherere dicto comiti ꝙ̄ qñ reuelabat ſecreta ⁊ conſilia ſue ꝓprie ciuitatis op

pugnando ex quo inciderat in penam
proditionis ꝛ falſitatis allegat tex.cum
gloſ. in.l.fallaciter.C.de abolitio.ꝛ.l.de
delictorum.C.exploratores.ff.de re mili.ꝛ
l.athletas.itē preuaricator.ff.de his q̄
nota.infa. ¶ Et vt melius intelligatis
iſtā materiam quero de pulchra q̄one.
¶ Exiſtēte guerra inter ducē mediola-
ni ex vna parte ꝛ celſam cōitatem florē
tinoꝝ ex altera. q̄dā comes Robert⁹ ꝓ-
miſerat et iurauerat cōitati florētinoꝝ
ꝙ nō eſſet ꝑpetuo deuot⁹ ꝛ fidelis ipſi⁹
ciuitatis ꝛ ꝙ eam adiuuaret et ꝙ ami-
cos dicte cōitatis haberet ꝓ amicis et
inimicos ꝓ inimicis ꝛ verbis factis et
ſignis oſtendit ſe eſſe hoſtem et inimi-
cū memorati ducis mediolani faciendo
guerrā pro florentinis mittendoq̄ bra
uium ꝛ vexillū ſuū in fauorem dicte cō
munitatis cōtra prelatum ducē:deinde
fuit facta treuga inter prefatū ducez et
cōmunitatē florentinoꝝ et inter capitu
la treuge erat vnum in quo contineba-
tur ꝙ vnaqueq̄ partium intra certum
tempus tūc prefixum deberet nomina-
re ſibi adherentes vt gauderent etiam
beneficio treuge. Memoratus dux me-
diolani nolauit pro ſibi adherente pre-
fatam comitē Robertū vnde querit an
talis nominatio proſit ipſi comiti. Con
cludit ꝙ non propter impoſſibilitatem
materie ſubiecte.cū enim prefatus co-
mes Robertus verbis ſignis et factis
palam oſtenderet ſe hoſtem prefati du-
cis mediolani nō poterat dici adherēs:
quoniā enim tollimus ſubiectū neceſſa
rio tollemus predicatū.l.ſi meuia mater
mea.ff.de hered.inſtitu.Et ideo dicim⁹
ꝙ nō pōt fieri predicamentū de chyme
ra.l.ſi ſtipuler.ff.de verbo.obliga.et cui
nō adaptat̄ ſermo etiam non adaptatur
diſpoſitio cōtenta in ipſo ſermone quā-
tumcunq̄ verba ſint latiſſima.l.qui in-
ſulā.§.ſi.ff.loca.vbi notabiliter ꝓbat̄ ꝙ
ſi excipio violētiā dicēdo ꝙ volo teneri
de violentia iſta.ſermo debet intelligi
ꝙ non tenear de violentia commiſſa ꝑ
extraneos ſed de cōmiſſa per domeſti-
cos ꝛ familiares bene teneor.Et notes-
tis bene iſtum tex.ad illud quod dixi ꝙ
ille cui non adaptatur ſermo ꝛc. Opti-
me facit.l.in q̄ſtio.C.de ſol.ꝛ cōcluſione
predicta facit q꞉ prefatus.d.comes Ro
bertus non poterat eſſe adherens eodē
tempore duoꝝ inimicoꝝ q꞉ fuiſſet ſibi
cōtrarius.l.pe.C.de fur.Preterea domi
ni florentini veriſimiliter nō cogitarēt
nec poterant cogitare ꝙ prefat⁹ comes
Robertus qui palā fouebat partem cō
munitatis florentine eſſet adherēs pla
ti ducis cuius oſtendit ſe hoſtē ꝛ inimi
cum. Preterea illa adheſio quam fece
rat memorato duci fuerat facta clande
ſtine ꝛ talis actus clandeſtine preſumi
tur doloſe facti.Et ideo illa nominatio
nō debuit ꝓdeſſe prefato comiti.l.ſi.ff.
iuſtū enim.C.de litigio.Hinc videmus
ꝙ ſi inter cōiunctos cōtrahit̄ matrimo
niū clandeſtine preſumit̄ fraus ꝛ dolus
ſec⁹ ſi palā.l.fin.ff.de ritu nuptia.ꝛ.l.ſi.
de interdic.mat.Eſt ergo ꝯcluſio ꝙ me
morat⁹ comes Robert⁹ nō poterat
eſſe de adherētib⁹ ducis mediolani
ita reperio cōſuluiſſe Ang.de peruſio
7 ꝯſi.ccclxj.inci.cariſſime frater. ¶ Cō
ſequenter quero de notabili q̄one vnd
quando aliquis facit adherentiam ali
cui ſupiori de aliquib⁹ caſtris videat̄
cōferre aliquam iuriſdictionem in illos
ſuperiorem in illis caſtris hec queſtio
fuit de facto quia filij magnifici dñi
marchionis cere diuiſerunt inter ſe ca
ſtra illius marchionetus.deinde fece
rūt adherentiā illuſtriſſimo duci me
lianenſi ꝛ dubitatū fuit virū ꝓpter illā
adherentiam eſſet tranſlata aliqua iu
riſditio i memoratū ducē.Bal.ſup illo
facto cōſultus determinat ꝙ nō dicetur
ꝙ ꝑ ſimplicē adherentiā quam quis facit
ſuperiori de aliquib⁹ caſtris ex hoc nō
videt̄ trāſferre iuriſdictionem in illum
dñm excepto ꝙ ex ipſo cōfederatio ma
iorez ipſe ſuperior habet iuriſdictionē
q̄ñ offenſores alterius partis reperi
tur in terra illius partis:q꞉ ſi illi offen
ſores iam erant condemnati ꝛ non
ſtabat niſi in eos animaduerteret vel
eos remitteret in locuz delicti.Ergo
ipſe ſuperior maiorem haberet iuriſ
ditionem.allegat ad hoc text.autem
in.l.non dubito.ff.de cap.ꝛ poſtli.reuer.
¶ Limita tñ ꝓdicta niſi faciēs adheſio

illā ſubmitteret ſe iuriſditiōi ipſi⁹ ſupe-
rioris ꝙ facere poſſit in ſui preiudiciū ꝫ
l.eſt receptum.ff.de iuriſ.om.iud.Sub-
dit ꝙ quādo ſubmiſſio accedit contra-
ctui nominato nō eſt locus pertinentie
ſecus ſi fuiſſet ſimplex prorogatio alle-
gat.l.ſi conuenerit.ff.de iuriſdictio.om.
iudic.Et not.per Archid.in.c.preſiden-
tes.extra de here.ita cōſuluit Bal.con-
ſi.ſuo.cccciij.incipiente inter tres mar-
8 chiones in.iij.volu. ¶ † Nunc venio ad
articulum confederationum.Et debe-
tis ſcire ꝙ confederatio fit dupliciter.
Aliquando fit equaliter:puta quia due
ciuitates vel duo principes ꝓmittunt
adinuicem ſe adiuuare ꝛ talis cōfedera
tio fit ad ꝓtectionē.Aliquando vero fit
cōfederatio inequaliter:puta q꞉ vna ci-
uitas cōfederando ſe alteri recognoſcit
in ſuperiorem.Iſta ſunt de mente Bald.
in.l.de quibus.verſi.quinto quero.ff.de
l.vbi dat intellectum ad.l.nō dubito.ff.
9 de cap.ꝛ poſtli.reuer. ¶ Aduertite etiā
q꞉ ciuitates vel barones recognoſcētes
ſuperiorē nō poſſunt facere confedera-
tionē ſine licentia ſuperioris et hoc eſt
de mente Barto.in.l.ij.in.ij.col.ff.de col
leg.illic habet per Bal.in.c.j.§.conuen
ticulas.in tit.de pace iura.firmā.in vſi.
10 feud. † Item quando confederationes
fiunt ad malum puta ad homicidia per-
petranda nō valent etiā cum iuramen-
to.Ita dicit Bal.in.l.ſi ad excludendam.
C.de reb.credi.ꝛ idē Bal.in rubr.C.pro
ſocio.Optime facit tex.in.l.ſi a reo.§.ſi.
ff.de fideiuſ.§. quod ex turpi.inſtitu.de
inuti.ſtipu.Notetis etiam ꝙ cōfederati
preſumuntur eſſe eiuſdem intentionis.
11 ¶ † Et iō ſi vaſallus alicui⁹ dñi facit cō
federationē cū inimicis ipſi⁹ dñi preſu-
mitur eſſe inimicus ipſius domini.Ita
formaliter dicit Bald.in.l.liberi.C.de
12 inofficio.teſta. † Itē ſi in aliquo loco ſint
ſcripture autētice puta q꞉ ſint in archi
uio publico tales ſcripture facient fidē
nedum in illo loco ſed etiā in alijs locis
cōfederatis.Ita eleganter determinat
Bald.in rubr.C.de fide inſtrumē.circa
13 fina.com.et eſt bene notandum. ¶ † Itez
in materia repreſaliarum virum homi-
nes confederati gaudeant priuilegijs
ꝛ ſtatutis illius ciuitatis cum qua fece-
runt confederationem.videte per Bal.
in aut.ꝛ omnino circa.vij.feud.viij.coll.
in ver.ſi quid de hominibus confedera-
tis.C.ne vxor ꝓ mari ꝛc.Sed pone due
ciuitates fecerunt adinuicē ligā ſeu cō-
federationem per quinquēnium.lapſo
quinquēnio adhuc preſtāt ſibi mutuos
fauores ꝛ auxilia mutua.An ex hoc in-
telligatur renouata liga ſeu confedera-
tio.Cōcludite ꝙ nō arg.l.ſi cū hermes.
C.loca.maxime ſi prima liga ſeu confe-
deratio erat facta per ſtipulationem q꞉
ſtipulationes requirunt verba.l.j.in ꝓn.
ff.de verbo. obligatio.Et hoc procedit
preſertim ſi primus contractus confe-
derationis fuiſſet celebrat⁹ in ſcriptis
iuxta.l.contractus.C.de fide inſtrumen.
Nam tunc non intelligeret̄ renouatus
niſi interueniente ſcriptura.l.item q̄ri-
tur.§.qui impleto.ff.loca.Predicta ſunt
verba Bald.in cōmento pacis conſtā.in
verbo itē ſocietatē.Et not.bene ꝓdicta
14 q꞉ ſepe cōtingūt. ¶ † Itē diffidato vno
intelligunt̄ diffidati oēs ei⁹ cōplices au
xiliantes adherentes ꝛ confederati.Se
cus eſt in ſententia quia non afficit niſi
illos contra quos nominatim format⁹
fuit proceſſus.Ita dicit not.Bal.in.l.ij.
in penul.chart.in verſicu.ꝛ non diffida
15 to vno.C.de ſerui.ꝛ aqua. † Addite quod
illi qui ſunt adinuicem confederati te-
nentur ſe adinuicem adiuuare preſta-
re arma gentes et amicos.Ita dicit An
gel.in.l.j aliās.ij.§.excuſantur ad ſena.
conſul.ſille.Item non tenentur ſe adin-
uicem adiuuare in bello iniuſto niſi in
capitulis confederationis aliter caueat-
tur.Ita dicit Angel.in.l.ſi quis in gra-
ui.ff.eod.titul.ad ſimiliter. ¶ Addo vo-
bis ꝙ illi qui fecerunt adinuicem ligam
ſeu confederationem non tenentur ſe
adiuuare niſi requirantur quia in pro-
miſſione ſeu confederatione de ſe adiu
uando ſubintelligitur ſi vna pars re-
quirat alteram quod eſt notandum pro-
pter confederationes ſeu ligas que fiūt
inter ciuitates ſeu principes.Ita dicit
notan.Bald.in.c.j.in princ.in verbo re-
quiſit⁹ in tit.de no.for.fidē. ¶ Sed que-
ro vnus princeps habet guerrā contra

aliſ z volunt adinuicem pacē facere et confederationem. nunqd vnus ex ipſis principibꝰ poſſit caſtrū ſubditi ſui dare alteri principi pro habēda pace in ſuo territorio ſeu dñio. Concludite ꝙ ſic qꝛ habere pacē cōcernit bonū publicū z ꝑpter bonū publicū pōt aufferri ius priuati. l. itē ſi verberatū. §. j. ff. de rei vendi. z l. lucíꝰ. ff. de euic. z l. antiocenſiū. ff. de priuileg. z l. vēditoꝛ. §. ſi cōſtat. ff. com munia predio. notat ꝑ cano. in. c. q̄ in ecclesiarū. extra de conſtitu. Optime facit text. in. c. niſi eſſent in verbo pro bono pacis. extra de preben. et in indiuiduo hoc vult Barto. in. l. quicunqꝫ. ad fi. col. C. de fide inſtrumen. z iure ha. fiſ. lib. x. z Innocē. in. c. in noſtra. extra de iniur. et dā. da. z Bal. in. l. cōuentionum. ff. de pac. z idem Bal. in. l. quicūqꝫ. in vltima col. in ver. deinde nota. C. de ſeruis fugi. z Ang. expreſſe in. l. bene a zenone. C. de quadri. preſcript. Nam in locis prime allegatis dicunt prefati docto. ꝙ in bono publico z pro publica vtilitate puta pro pace habenda poſſunt aufferre iura priuatorum. 2

1 Matrimoniū ad morganicam quare z quid dicatur.

2 Pactum an in contractu matrimoniali poſſit fieri filiū excluſiuū a feudali ſucceſſione. z nu. 3.

4 Filiū ſpuriū legitimati an aliquo pacto poſſint ſuccedere in feudo cum vero legitimo z naturali.

5 Contrahēs matrimoniū cū pacto ꝙ filiū naſcituri nō ſuccedent i feudo an poterit mutare voluntatem.

6 Ceſſante conſuetudine ꝙ filiū ſcdi matrimoniū nō ſuccedant in feudo cum primis an poterit aliter ꝓuideri ipſis filiūs ſecundi matrimoniū.

Cum vnꝰ ex dictis vaſallis habēs filios ex prima vxore nobili ea mortua accepit aliā ignobilē in vxorē cū pacto ꝙ filiū naſcituri ex ea nō ſuccederent in bo-

1 nis feudalibus. ¶ † Circa hmōi. pactū debetis ſcire ꝙ appellat matrimonium ad morganicā. Ita ꝓbat tex in. c. vnico. in ti. de filiūs na. ex matri. cōtra ad morga. Et eſt vulgare Mediolañ. Et dicitur ad morganicā quaſi morganicum id qd ꝑ mortem viri capit. ¶ Nunc quero an huiuſmodi pactū valeat. Concludite ꝙ valet in locis in quibꝰ eſt iſta conſuetudo vt poſſit fieri tale pactū vt ꝓbat in c. mulier. z in. c. ſi filiū. i ti. ſi de feudo defunc fue. cōtrouer. Ceſſante aūt tali conſuetudine pactū nō valet qꝛ eſſet pactū de nō ſuccedendo ꝙ nō valet in iure ciuili. l. pactū qd dotali. C. de colla. z l. pactum qd dotali. C. de pac. ¶ † Secundo quero qd ſi iſtud pactū apponat ad excludenduz filios primi matrimoniū. An cōſuetudo predicta vigēs in loco trahatur ad iſtū caſum. z videt ꝙ ſic ꝑ text. in d. c. ſi filiū. Et videt ibi intuere Bal. qui dicit ꝙ talis cōſuetudo qñqꝫ habet mo tiuum equitatis puta ſi marchio tenens feudū ab iperatore accipiat filiā regis in vxorē cū pacto ꝙ filiū naſcituri ex ea ſuccedāt in marchinatu nō aūt filiū nati ex alio mrimonio. Nā filia regis nō fuiſſet alias nuptura dicto marchioni niſi cum pacto ꝑdicto. z Ja. alua. in. d. c. ſi filiū. refert ꝙ marchio mantue filiā ſuā legitimā z naturalē tradidit nuptui filio nō legitime nato marchiōis ferrarie cū pacto exꝑſſo ꝙ ipe filiꝰ debeat ſuccedere in marchionatu. Et marchio mantue filiā ſuā fue nō fuiſſet alias traditurus nuptui niſi cū pacto ꝑdicto: refert etiā ꝙ marchio ferrarie tēporibus ſuis accepit marchioniſſam ſaluciarū in matrimoniū cū pacto expreſſo ꝙ filiū naſcituri ex ea nō ſuccederēt in marchionatu ferrarie. Voluñt ergo prefati docto. ꝙ tale pactum valeret ſtante z permittente cōſuetudine de qua ſupra. † Sed circa 3 cōſuetudine ſcripta ſeu ceſſante tali cōſuetudine tale pactū ſit equū z iuſtum. Non determinant vñ putarē tale pactū nihil valere ceſſante ꝯſuetudine ꝑ. l. ſi qū. in. §. de inoffi. teſtamen. z ꝑ. l. fi. ff. de ſuis legi. Sed preſuppoſita conſuetudine ne valeret. non tamen intelligatur ſi talis conſuetudo ſit in vno loco ꝙ extendatur ad aliū qꝛ eſt ſatis iniqua conſuetudo:

ſuetudo: vnde non debet extendi de loco ad locum per ea que no. in. c. ſi. extra de offi. archidia. vnde non iniuria dicit ꝑalleg. c. ſi filiū. ꝙ illud. c. non haberet locum in bonis emphiteoticis allodiali- 6 bus. Subdit ꝙ ex pactis predictis vidit oriri multas contentiones z incōueniētias. Et quē euētū habuerint illa pacta inter marchionē mātue et marchionez

4 ferrarie ſatis audire potuiſtis. ¶ † Sed pone qdā mulier dedit mihi i dotē decē milia ducatoꝝ ſperās filios ex ea naſcituros debere ſibi ſuccedere z ex ea ſuſcepi vnū ſolū filiū z cū haberē plures ſpurios ex quadam meretrice ego feci eos legitimari per imperatorem: ita vt pro virili ſuccederent cum illo legitimo an talis legitimatio valeat Bal. in preallega. c. ſi filiū. dicit qd ſi imperatoꝛ hoc faciat vnum pecus negari tamen non poteſt ſm eum quin talis legitimatio valeat per no. in. l. gallus. §. et quid ſi tātū. ff. de liber. z poſthu. Addit Bald. in preallega. c. ſi filiū. ꝙ imperatoꝛ ita faciēdo non habet pre oculis iuſtitiam publice honeſtatis nec conſiderat quod per nuptias ſeruatur excellens genꝰ humanū vt ꝓbat i autētico de nup. vbi dr in ꝓn. ꝙ per iuſtas nuptias preſtat immortalitas humano generi facit. l. j. ff. ſol. ma.

5 Et ſniam Bald. de qua. ſ. omnes poſteriores ſequuntur. ¶ † Sed ponamꝰ qd ille qui accepit ſecundā vxorem virture conſuetudinis de qua. ſ. fecerit pactum ꝙ filiū naſcituri ex ipa ſecūda vxore non ſuccededāt in feudis. An ipſi ꝯtrahētes potuerūt poſtea mutare voluntatez z ꝑ contrariū pactū paciſci ꝙ ſuccedāt vna cum liberis primi matrimoniū. Ja. alua. in preall. c. ſi filiū. determinat ꝙ ſic allegat not. in. c. ſi facta. in glo. j. in titu. ſi de feu. defunc. fue. contro. allegat etiā. l. ſi pro patre. §. verſum. ff. de in rem verſo.

6 Et hoc eſt bñ notāduz. ¶ † Quero vlterius nūqd ceſſante cōſuetudine de qua ſ. poſſit pater ꝓuidere aliquo modo qd filiū naſcituri ex ſecūdo mrimonio non ſuccedāt cū liberis primi matrimoniū. Et iſta queſtio ſepe contingit quando liberi primi mrimoniū ſunt nati ex nobili. aliū vero ſunt nati ex ſcda vxore ignobili. Cōcludite ꝙ in antiquo feudo non poſſet pater ꝓuidere in preiudiciū filiorum etiam naſciturorum. quoniam omnes tam primi ꝙ ſecundi matrimoniū ſuccedāt equaliter. Nec valeret ꝓuiſio paterna in contrariū. c. j. §. z qꝛ vidimꝰ. in ti. qui feu. da. poſ. z in. c. j. i principio. in titulo de ſucceſ. feudi. z in. c. primo. in titu. de grad. ſucceſſio. in feud. z in. c. j. i titu. de natu. ſuc. feu. In aliūs autem bonis allodialibus poſſet pater emācipare liberos primi matrimoniū z eis dare omnia bona ſua ſalua tantum legitima filiorum ſecundi matrimoniū. vt habet in. l. j. z. ij. z in. l. ſi totus. z in. l. ſi liqueat. C. de inoffi. dona. z ita expreſſe determinat Jaco. aluaro. in preallega. c. ſi filiū. in titu. ſi de feu. defun. fue. contro. verſic. feudorum.

¶ FINIS.

¶ Explicit tractatus feudorū magnifici iuris vtriuſqꝫ monarche et comitis domi. Jacobini de ſancto Georgio ciuis Thaurinēſis nūc lucidatꝰ: ſūmariiſqꝫ digniſſimis auctus.

O

¶ Incipit aureꝰ ⁊ in practica perutilis totus et ſingularis Tractatus de homagijs per clariſſimū monarcham do. Jacobinum de ſancto Georgio iuris vtriuſqꝫ doctorem ac interpretem conſumatiſſimū in Thaurinenſi gymnaſio editus: Sūmarijs pro ſicut nunc ⁊ primum ſaginatus.

¶ Summaria.

1 ¶ Homagium quid dicatur et in quo iure de eo agatur.
2 Homagium quotuplex ſit.
3 Homagiū qd̄ feudi rōne datur duplex eſt.
4 Homagium ligiū ⁊ non ligium quid ſit.
5 In p̄ſtatiōe homagij ligij q̄ excipiantur.
6 Homagij ligij effectus quotuplex ſit.
7 Hō alterius an poſſit quis effici aliter q̄ per pactum aut ſtipulationem.
8 Homo alicuius an poſſit quis effici per pactum ſolum aut ſtipulationē.
9 Filius hominis mei an ſit homo meus.
10 Filius hominis mei quibꝰ caſibus efficiatur meus.
11 Filius an p̄ homagium patris efficiatur homo alicuius.
12 Recognoſcens ſe hominem alicuius an preiudicet filijs.
13 Perſona eccleſiaſtica an poſſit ſe facere hominem alterius.
14 Prelatum eccleſie p̄ bonis feudalibus ſubijci iuriſditioni dn̄i temporalis qualiter ſit intelligendum.
15 Homagium qualiter ſit preſtandum.
16 Homagiū qualr̄ p̄bet ur. ⁊ nu. 19.
17 Re p̄ qua apparet homagiū fuiſſe p̄ſtitum ad aliquem peruenta an ille tenebitur ad homagium preſtandum.
18 In materia p̄ſcriptionis an ſemper neceſſario ſit bona fides preſtanda.
20 Ad p̄bādū hoīem eſſe ſuū q̄ requirant̄.
21 Homagiū p̄bat̄ p̄feſſione ſeu cōfeſſiōe.
22 Homagiū p̄ſtare an ſit ſpēs ſeruitutis.
23 Homagiū p̄bat̄ rōne originis paterne: et ratiōe mr̄imonij. item ſucceſſione: itē aditione hereditatis.
24 Dn̄o dicēte talē eſſe hoīem ſuum: hoīe aūt p̄tēdēte libertatē cui icūbat p̄batio.
25 Hō alicuius ſi ab alio inuitus detineat̄ an poſſit deſinere eſſe illius.
26 Homo alicuiꝰ ad quid illi teneat̄.
27 Vaſallus qualiter contra dominū concipiet libellum.
28 Subditus an et in quibꝰ caſibꝰ poſſit accuſare dn̄m ſuū de crimine.
29 Subditus an teneatur alimētare dn̄m ſuum in caſu neceſſitatis.
30 Subditus an teneatur iuuare dominū ſuum contra inimicos.
31 Seruitia p̄ſonalia dn̄o debita an conuerti poſſint in ſubſidiū pecuniariū.
32 Hō ⁊ ſubditꝰ alteriꝰ an teneat̄ illi p̄ſtare ſacramētum fidelitatis.
33 Dn̄i terrarū an holbus ⁊ ſubditis ſuis poſſint imponere collectas aut tallias.
34 Jus collectandi an conſuetudine queratur an preſcriptione.
35 Principes an a ſuis ſubditꝫ poſſint collectas ſeu tallias exigere.
36 Princeps an poſſit hominibus vaſallorum ſuorum imponere collectā.
37 Solutio cēſus eſt ſubiectiōis p̄batio.
38 Immunitas alicui de cōitate conceſſa de non ſoluēdo collectā an ceteris p̄iudicare debeat.
39 Nobiles an p̄ bonis q̄ poſſidēt debeant ſubire onera patrimonialia ſeu onera collectarū q̄ imponunt̄ in illo loco.
40 Priuilegiū minꝰ nocituum an ⁊ quādo poſſit reuocari.
41 Nobiles teneri ad contributionē collectarum qualiter intelligatur.
42 Conſuetudo dat priuilegiū.
43 Dn̄i terrarum an poſſint cogere ſubditos ſuos ad cuſtodiā alicuius caſtri.

1 Circa iſtam materiā homagiorū p̄ est etiā ſciēdum q̄ de iſto v̄bo homagiū non habemus aliquē textū expreſſuꝫ de iure ciuili neqꝫ etiā in libello feudoꝝ preterq̄ in duobus capitulis q̄ ſunt in tit. de capitulis extraordinarijs. qui titulꝰ ordinario nō habet̄ in libello feudoꝝ. ſed illa duo capitula reperio allegata p̄ Jac. de ardizo. veroneū. in ſua laudabili ſumma feudorum. Et lꝫ dicant q̄ illa duo capitula ſunt apocriſe. tn̄ optima rōne fundata ſunt ⁊ eorū verba formalia recenſuit Bal. in ſuo conſilio. clix. inci. in xp̄i noīe. ¶ Queritur primo ſi iure aūt canonico habemus text. expreſſos de iſto v̄bo homagium. in. c. ex diligenti. extra de ſimo. ⁊ in. c. fi. extra de reg. iur. in antiqs ⁊ in. c. grandi. in v̄bo homagiū. ex-
2 tra de ſuppl. negli. p̄la. libr. vj. ¶ † Nūc videdū eſt quotuplex eſt homagiū. Circa q̄ debetis ſcire q̄ aliquando homagium p̄ſtatur ratione feudi. Aliquando rōne rerum non feudalium. Aliquādo ratione ſolius p̄ſone ⁊ tūc dicit̄ homagium q̄dam ſeruitus in p̄ſonam conſtituta. quoddā homagiū moribus ⁊ cōſuetudine eſt introductū vt patebit ex. j. di-
3 cēs. ¶ † Circa primum homagiū qn̄ p̄ſtatur ratione feudi. Sciēdum eſt q̄ tale homagiū eſt duplex. quoddam eſt homagiū ligium. quoddā nō ligiū. Homagiū ligiū eſt illud qd̄ p̄ſtat̄ impatori vel regi nulliꝰ alterius p̄ſone fidelitate reſeruata. Homagiū nō ligiū eſt illud qd̄ p̄ſtatur alijs reſeruata fidelitate imperatoris vel regis. c. imperialē. §. fi. in tit. de p̄hi. alie. feu. p̄ Fed. Et ita determinat Spec. in. c. j. de feudis. §. qm̄ ſup homagijs. v̄. ⁊ not. Joan. blanch. in ſuo eleganti tractatu de feu. ⁊ homagijs. circa
4 hoc ſic inquit. † Homagiū aliqñ dicit̄ ligiū aliqñ nō ligiū. Ligiū dicit̄ quaſi ligalitatem fidelitatē gerēs. Nam homo ſeu vaſallus ligius aduerſus oēs dꝫ gerere fidelitatem longius erga dominū ſuū ligiū. Homagiū nō ligiū eſt qn̄ in p̄ſtatione homagij aliqs excipit̄ puta q̄ dico ego p̄ſto tibi homagiū ⁊ fidelitatē excepto tali dn̄o meo ligio ꝯtra quē nolo tibi teneri ſeruire. vel dico hoc nō p̄ſto tibi homagium ⁊ fidelitatē excepto q̄ volo aliquē quē eligam conſtituere dominum meum ligiū vel in p̄ſtatione homagij ego excipio talem nobilem cō-
5 tra quē nolo obligari tibi ſeruire. † In p̄ſtatione aūt homagij ligij nullus aliꝰ excipitur quantum ad verba ſed quantum ad mētem ⁊ intellectum intelligātur excepti habentes generalem ⁊ ſupremam iuriſdictionem. d. c. imperialē. §. fin. Iſta ſunt v̄ba p̄fati docto. ſꝫ magis placet opinio ſpe. Et lꝫ multi dicāt q̄ tunc dicit̄ homagiū ligiū qn̄ vaſallus ponit manus inter manus dn̄i ⁊ p̄ſtat ſibi homagiū ⁊ ab eo recipitur ad oſculum: tn̄ hoc non eſt verum ſ̄m Baldum in p̄allega. ſuo conſilio. clix. Iſta tamen forma preſtationis homagij ſcilicet q̄ iungātur manus inter manus domini eſt aliquali rōne fundata q̄ manus ſignificat poteſtatem. l. manumiſſiones. ff. de iuſti. ⁊ iure ⁊ ſignificat arbitriuꝫ. l. pe. ff. de arbi. Et porrectio manꝰ dextre ſignificat ſoliditatem ⁊ firmitatē vt notatur inſti. de v̄b. obliga. in princ. ⁊ dicit ſpec. in. d. §. qm̄ ſup homagijs. v̄. ⁊ no. q̄ in Italia dicit̄ vaſalligiū. in frācia dicit̄ homagiū. poſtea ſubijcit hec v̄ba. Nos v̄o p̄uinciales nobiles feudatarios a nobis feuda tenētes appellamꝰ vaſallos ⁊ feudatarios. plebeos v̄o ho-
6 mines noſtros appellamus. ¶ † Et aduertite q̄ huiꝰ homagij ligij multiplex eſt effectꝰ. ¶ Primus effectus eſt q̄ nō pōt quis eſſe homo ligius duorum dominorum. Ita vult gloſſ. no. cōmuniter approbata in clemē. paſtoralis. §. deniqꝫ. in ver. homoqꝫ ligius. extra de iudi. Et probatur exp̄ſſe p̄ text. in. c. ſi quis inueſtitus. cum. c. ſeq. in titu. de capit. extraordi. ⁊ ita vult Bald. in. c. certum. extra de iud. Homo autem non ligius bn̄ poteſt eſſe duorum dominorum. d. c. grādi. vbi probatur exp̄ſſe. ⁊ ita vult Jo. rey. in. d. c. imperialē. §. fi. in. ij. charta. ¶ Secundus effectus eſt q̄ quando p̄ſtitum eſt homagium ligium non eſt amplius locus penitētie. l. eſt receptū. ff. de iuriſdi. omni. iud. quā. l. ad hoc allegat Bald. in. d. conſil. clix. Idē vult ipſe Bal. in. d. c. ceterū. extra de iudi. ¶ Tertius effectus eſt quia lꝫ vaſallus non ligius poſſit renūtiare feudo inuito domino. c. j. in titulo. de vaſal. qui contra conſtit. lota. ⁊ dixi vobis in tractatu feudorum ver. refutauit tamen illi qui preſtitit homagium ligium ſeu fidelitatē ligiam pro feudo non poteſt inuito domino renuntiare feudo quia talis contractus habet vim. l. penul. C. de dona. inter virū vxo. ⁊. l. ceſar. ff. de pub. Ita

ſing.determinat Bal.in conſi.prealleg.
circa vltimã coll̃.quod ſemper notetis.
¶ Quartus effectus eſt q2 quãdo vaſal-
lus p̃ſtitit homagium ligium ſeu fide-
litatem ligiam alicui domino p aliquo
feudo neq̃ illa bona feudalia ſunt obli-
gata ipſi domino imo reliqua oĩa bona
que habet ipſe vaſallus ligius ſunt ſub
iuriſdictione illius domini cui eſt p̃ſtita
fidelitas ligia quia poſſunt obligare p-
ſonam ſuam ⁊ in conſequentiam obli-
gant omnia bona ſua intellige ſane niſi
teneantur in feudum ab alio dño.ſecus
eſt qñ p̃ſtat homagiũ nõ ligiũ p feudo.
Ita elegant̃ determinat Specu.in.d.§.
quoniã ſup homagiis.verſic.xvij.q̃ro.
¶ Quint⁹ effectus eſt q2 ille qui p̃ſtitit
homagiũ ligiũ ſeu fidelitatẽ ligiam ali-
cui domino nõ põt in caſu mote guer-
re dicere domio ſuo priori.domine vos
iniuſte bellaſtis ⁊ cõtẽditis cum alio ta
li domino meo:⁊ id non debeo vos iu-
uare contra eũ.Poterit enim dominus 8
replicare.Amice qui non eſt mecũ con
tra me eſt.l.celicolarum.C.de iude.Se
cus eſt in vaſallo nõ ligio q2 aliquãdo
licitũ eſt ſibi dicere dño ſuo q nõ tenet̃
eum adiuuare q2 bellum eſt iniuſtum
ſm tamẽ diſtinctionẽ quã facit text.no.
in.c.dño guerrã faciẽte.in titu.hic fini-
tur lex.⁊ incip.conſue.reg.Ita vt.s.de-
cidit Bal.ſub dubio tamẽ forte in cõſi.
p̃allega.vbi omnino videat.Addite ad
promiſſa vnũ qd voluit no.Pet.Ja.in ti.
diſtinctionis feu.ſua diſtinctione deci-
ma vbi dicit q q̃uis ratione rei feu.p̃- 9
ſtatur homagiũ ligiũ vel non ligium tñ
ppter hoc nõ alterat̃ natura feudi ſe re
manet in ſua virtute quo ad alienatio
nem ⁊ quo ad exhibẽda ſeruitia ⁊ quo
ad alia q̃ concernunt contractum feu-
di quod dictum eſt bñ menti tenẽdum.
7 ¶ † Aliquãdo vo fit homagiũ alia rõ-
ne q̃ rõne feudi.Et circa hoc primo q̃-
ro vtrum quis p pactũ vel ſtipulationẽ
poſſit ſe facere hominẽ meũ.Cõcludite
q ex mẽte Spe.in ti.de feu.§.quoniam
ſup homagiis.verſicul.quinto queritur.
Et hoc idẽ voluit Joan.rey.in.c.impe-
rialẽ.§.fin.in antepe.char.in v.q̃ro vl
timus quid eſt q in titu.de alie.feud.p

Fed.allegat.l.j.§.j.⁊.l.iuriſgentium.§.
p̃tor.ait.ff.de pac.⁊ eſt text.ad literam
in.d.c.grãdi.in v.ex pacto.extra de ſup
ple.negli.p̃la.libr.vj.Nam per ſtipula-
tionẽ quis põt aggrauare intentionem
ſuã.l.cũ ſane.C.de an.⁊ cẽſi.libr.xj.Itẽ
põt effici q̃s religioſus.c.oẽs femine.
xxiij.q.ij.⁊ extra de regula.p totum q̃
quidẽ religio eſt q̃dam ſeruitus.c.mul
tos.liiij.diſtin.Itẽ pactionibus q̃s põt
cõditionẽ ſuam aggrauare.§.pe.inſtit.
de iure p̃ſo.Idẽ eſſet in ſnia per quam
quis pronuntiaretur eſſe homo meus.
Nam talis ſentẽtia facit ius inter par-
tes.c.cũ inter.extra de re iudi.⁊ habet
pro vitate.l.res iudicata.ff.de re iudi.
Nã iudiciis dicemur quaſi cõtrahere
l.iij.§.idẽ ſcribit.ff.de pec.multomagis
dz fieri homagium p exp̃ſſum factum
facit.l.ſi quos ſpontaneos.C.de decur.
libr.x.lz ergo homagium inuctur rõni-
bus iuris tñ morib⁹ ⁊ cõſuetudine eſt
introductum.† Cõcludamus ergo q p
pactũ exp̃ſſum vel ſtipulationẽ q̃s põt
ſe facere hoiem meũ.⁊ ita vult Alb.de
roſa.in.l.ſi.ad ſi.cõmẽ.C.de pac.qui fil.
diſtra.Et ita teneatis licet Bal.in.l.ſi.
C.de tranſac.teneat cõtrarium.Et q ſi
dubitat̃ an ſis homo meus.Ego enim
dico te eſſe hominẽ meũ.tu aũt hoc ne-
gas ⁊ per tranſactionẽ do tibi decẽ vt
remaneas homo meus talis tranſactio
vz ſz ſi certũ eẽt eſſe hominẽ liberũ nõ
poſſes te facere hoiem meũ.Sz vos te
nebitis queſtionem p̃cedentẽ maxime
p text.in.c.grandi.¶ † Secundo quero
vtrũ filius hominis mei ſit homo me⁹.
Marti.de fano.i ſuo tractatu de homa-
giis diſtinguit hoc modo.Aut ille fili⁹
fuit conceptus ⁊ nat⁹ añq̃ pater eius
faceret mihi homagium ⁊ tunc non eſt
homo meus.l.j.⁊.ij.C.de lib.⁊ eo.liber.
Aut ille filius fuit conceptus ⁊ natus
poſtq̃ pater ſuus fecit mihi homagiũ
⁊ tunc erit homo meus q2 ſequitur for-
tunã patris:ſcd̃m tñ ius eſſet aliter di-
ſtinguẽdũ.Aut ille filius eſt natus
matre libera ⁊ tunc nõ erit homo meus
l.ſi.C.de agri.⁊ cẽſi.⁊.c.fin.extra de ſer-
uis non ordi.Aut eſt natus ex matre q̃
eſt femina tua q̃ tenet̃ tibi ad homagiũ

⁊ tunc iura potius fauent mihi q̃ ſum
dñs patris quam tibi.l.ne diutius.C.
de agri.⁊ cẽſi.libr.xj.vt tñ habeatis ple
niorem declarationẽ in iſto paſſu facite
10 vobis quinq3 caſus.¶ † Primus caſus
eſt qñ aliquis fecit mihi homagium in
emendam alicuius iniurie.puta q2 im-
pingit ſibi q occidit patrẽ meũ ⁊ i emẽ
dam iſtius iniurie conſtituit ſe hominẽ
meũ ⁊ hoc caſu filius eius non erit ho
mo meus q2 delictũ patris non debet
nocere filio toto titulo.C.ne fil.p patre
⁊ pena dz tenere ſuos authores.l.ſan-
cim⁹.C.de pe.⁊.c.q̃ ſunt.extra de his q̃
fiunt a ma.par.cap.Si enim ppter de-
lictum patris filius non debet pdere
bona cum ſit ſpeciale in caſu.l.quiſq̃s.
C.ad.l.iul.maie.vbi filius portat iniqui-
tatẽ patris multominus debet pdere
ſtatum ⁊ dignitatem ſuã.§.ſi.in aut.vt
nulli iudi.¶ Secundus caſus eſt quan
do non ſolum in emendam iniurie fecit
ſe hominem meum ſed etiã ſubiecit mi
hi bona ſua quo caſu videt̃ ea mihi tra-
didiſſe ⁊ in meo dño tranſtuliſſe ⁊ iterũ
poſtea recepiſſe a me in feudũ vel em-
phiteoſim.l.q̃ſq̃s.C.de donatio.Et hoc
caſu ſi velit abſtinere ab illis bonis nõ
tenebitur ipſe filius mihi preſtare ho-
magiũ ſed ſi agnoſcat illa bona tenebi-
tur mihi p̃ſtare homagium q2 illa bona
tranſeunt cũ ſuo onere.arg.l.via cõſti-
tui.§.ſi fundus.ff.de ſerui.ruſti.predio.
Nam ego vẽdicabo illa bona ratione
directi dominij ⁊ ſi ipſe excipiat q pa-
ter ſuus erat vtilis dñs.ego replicabo
q ſi velit habere illa bona debet ſup- 11
portare onus ad quod pater erat aſtri-
ctus:ſcz ad homagiũ.l.ij.C.ſine cẽſu vel
rel.¶ Terti⁹ caſus eſt qñ q̃s conſtituit
ſe hominẽ meũ ligium q2 dedi ſibi ali-
qua bona in feudũ vel in emphiteoſim
⁊ vt debeam eum defendere ⁊ tunc pſo
na principaliter aſtringitur ⁊ bona di-
cuntur interuenire gratia cuiuſdam re
munerationis.l.ſi remunerandi.ff.mã.
vñ q2 veriſimiliter ita voluit prouide-
re filijs ſuis ſicut ſibi.l.ſi pactum.ff.de 12
proba.Ideo filius mihi tenebit̃ ad ho-
magiũ quantuncũq3 velit refutare illa
bona.Nã queadmodũ poſſum prouide

re filio meo paciſcendo vel ſtipulando:
l.⁊ heredi.§.nos autem.⁊.§.iulianus.⁊
l.auus.ff.de pactis.ita poſſum ſibi pui
dere cõſtituendo me hominem alicui⁹
potentis.ita vt ego ⁊ filij mei ab eo de-
fendamur.Magnum eſt enim ius pa-
trie poteſtatis quia videmus q ppter
neceſſitatem famis pater põt vẽdere
filiũ.l.ij.C.de pac.qui fil.diſtra.Item pa
ter põt filium impuberẽ cõſtituere ſub
poteſtate tutorum.l.j.ff.de tutel.Itẽ po
teſt filiũ cõſtituere ſub dño ⁊ poteſtate
alicuius domini vt defendãtur ab eo.
¶ Quartus eſt caſus quando aliquis
conſtituit ſe hoiem meum cũ iſta dictio
ne dumtaxat:vel cũ iſta dictione ſolũ.
⁊ iſto caſu filius eius non tenetur mihi
preſtare homagiũ q2 iſte dictiones ta-
xatiue ſunt excluſiue ceterorũ.Ad hoc
allego vobis pulchrũ tex.in.l.non ſolũ.
§.tale.ff.de lib.lega.habetur in.l.qui in
futurũ.§.ſi ex altera.⁊ in.l.iuriſgẽtium.
§.pactorũ.ff.de pac.Et ita expreſſe de-
terminat Jo.rey.lz nõ alleget predicta
iura in.d.c.imperialẽ.§.fina.in antepe.
charta in ver.quero vidimus.¶ Quin
tus eſt caſus qñ quidẽ ſimplr̃ cõſtituit
ſe dominum meum ligiũ nihilo ſibi da
to ⁊ tunc ſi non liquet nobis de cauſa
quare factũ fuit illud homagiũ q2 nul-
la cã fuit exp̃ſſa in dubio p̃ſumit̃ ita fe-
ciſſe vt defendat̃ a dño ſuo vt ſic ei⁹ li-
beri ſint aſtricti ad homagiũ vt etiã ipſi
defendãtur ab ipſo dño ⁊ vt res potius
valeat q̃ pereat.l.quoties.ff.de reb.du.
⁊.c.inter dilectos.§.ceterum.extra de
ſi.inſtru.¶ † Addite q Bal.in.l.j.C.de
pac.qui fil.diſtra.dicat q p homagium
patris filius nõ fit homo alicuius.Sz
ne iſtud dictum obſtet his q̃ dixi in di-
ſtinctiõe p̃dicta dicatis q dictũ Bald.
debet intelligi quando homagiuz prin
cipaliter fieret ratione bonorum ſeu
ratione feudi:⁊ hoc eſt q ſubijcit ipſe
Bald.in.d.l.j.dum ſubijcit hoc eſſe ve-
rum niſi filius poſſideat rem ratione
cuius debetur homagium quia tunc
bene tenetur illud preſtare.† Addite
etiam quod diſtinctio p̃dicta procedit
quando quis per pactum vel ſtipula-
tionem conſtituit ſe hominem alterius

alioqȝhin licet pater ſimplicit̄ recogno-
ſceret ſe hoīem alterius:talis recogni-
tio non noceret eius filijs niſi ſimilem
fecerēt recognitionem.⁊ ita vult Bald.
⁊ oēs ſequūtur in.l.trāſactione matris.
C.de tranſac. Jllud eſt clarū ꝙ ſimplici
offenſione ſeu voluntate quis nō pōt ſe
facere hoīem alterius:iſta ſunt verba
13 Bal.i.l.liberos.C.de libe.cau. ¶ † Que
ro ſcdo nunqd ꝑſona eccleſiaſtica poſſit
ſe facere hominē alterius.Concludite
ꝙ nō niſi forte hoc faceret rōne alicuiꝰ
feudi:quo caſu ſubmittit̄ illa ꝑſona ec-
cleſiaſtica iuriſditioni dñi temporalis:a
quo recepit in feudationē.c.ex trāſmiſ
ſa.⁊.c.verum.extra de fo.cōpe. ¶ Non
obſt.ſi dicat̄ ꝙ imo princeps ſecularis
videt̄ habere fundatā intētionē de iu-
re cōi in rebus tēporalibus ab eccleſia
poſſeſſis.⁊ hi q̄ hāc opinionē tenēt ad-
ducūt tex.in.c.veniēs.in princip.extra
de accuſa.vbi tex.dicit ꝙ ille eps̄ incul
pabit̄:eo qꝛ cōtra priuilegia ſue eccl̄ie
ꝓſtiterit homagiū ⁊ fidelitatē duci boe
mie.ergo innuit illa litera ꝙ ceſſantibꝰ
priuilegijs ille eps̄ tenebat̄ ꝓſtare ho-
magiū ⁊ fidelitatē alij duci.ſȝ do.Pan.
ibi intelligit illū tex.ꝓcedere qñ aliqua
bona tp̄alia fuiſſent conceſſa in feudum
ꝑ illū ducē ſeu ſuos anteceſſores illi ec
cleſie:alioquin ſi ſimpliciter ipſa bona
temporalia fuiſſent conceſſa ipſi eccle-
ſie non poſſet princeps ſecularis ꝓ ta-
libus bonis exigere fidelitatem ſeu ho
magium a prelato illius ecccleſie per
no.in.c.ſolite.extra de maio.⁊ obe.⁊ in
14 c.nimis.extra de iureiuran. ¶ † Quod
dixi ſupra ꝓlatum eccl̄ie pro bonis feu
dalibus ſubijci iuriſdictioni dñi tēpora
lis intelligatis procedere in ꝑtinētibꝰ
ad naturam feudi ⁊ qñ agentur mere
ciuiliter ad amiſſionē feudi. Ceterū ſi
ageret̄ criminaliter de crimine vel etiā
ciuilit̄ de ipſo crimine ad effectū amiſ-
ſionis feudi tunc cognitio nō ſpectaret
ad dominum temporalem ſed ad ſupe-
riorem eccleſiaſticum illius prelati:⁊ la-
ta ſnia condēnatoria contra ipſum pre-
latum ſub ipſo crimine digno priuatio-
ne feudi tūc dñs temporalis poterit au
ferre feudum ipſi prelato.ita not.vult

do.Panor.ex mēte Innocē.in loco pre-
allegato.c.verum.circa.vij.vel.viij.col.
in ꝟſicu.quero quam intentionem ⁊c.
15 ¶ † Tertio quero qualiter ꝓſtetur ho-
magium.Dicite ꝙ in hoc non pōt dare
certa regula:quia talis ꝓſtatio homa-
giū variatur ſm̄ varias conſuetudines:
qñqȝ enim ꝓſtatur genibus flexis:qñqȝ
caputio eleuato:quādoqȝ manibꝰ iun-
ctis intra manus domini:quādoqȝ de-
poſito corrigo.In hoc ergo attendatis
ad qd̄ antiquitus ſeruari ꝯſueuit.⁊ hoc
vult Pe.Jaco.in titu.diſtinctionis feu-
dorū. ¶ Optime facit ꝙ vult Spe.in ti.
de feu.§.qm̄ ſup homagijs.in vlt.col.in
ver.porro.in regno francie.vbi dicit ꝙ
ſereniſſimꝰ rex frācorū nobiles quos
inueſtit de bonis feudalibus recipit ad
oſculum pacis.Jgnobiles aūt etiam ſi
inueſtiantur de feudo nō incipit eo mo-
do.⁊ domi.Marti.de fano in ſuo tract.
de homagijs conſuluit ꝙ in ꝓſtatione
homagij reſeruatur aliqua cauſa:pu-
ta dicendo ego preſto tibi homagium
eo quia mihi conceſſiſti talia bona ⁊ qꝛ
ꝓmiſiſti defendere me ⁊ liberos meos
⁊ bona cōtra oēm hoīem vel in emēdā
alicuius iniurie dicendo hoc modo:qꝛ
dicitur ꝙ ego occidi patrem tuum ⁊ in
emēdationē talis iniurie facio tibi ho-
magiū.vel inſeram aliquam aliam iu-
ſtam cauſam.⁊ hoc idem laudat Spec.
in.d.§. quoniam.ꝟ.quarto q̄ritur ad fi.
16 illius.§. ¶ † Quarto quero qualiter ꝓ-
betur homagium concludendum eſt ꝙ
aut agitur de facto recēti.⁊ tunc facili-
ter poterit probatio ꝑ teſtes vel inſtru-
mēta.aut agitur de facto antiquo.pu-
ta qꝛ dicitur ꝙ auus vel proauus titij
facit homagium tali dño vel ſeruiuit
vt homo ꝑ tantum tempus ex quo pre-
tēditur deberi homagium.⁊ tunc ſi ap-
paret inſtrumentum de inueſtitura et
infeudatione:aut homagio:tūc iſta erit
legitima probatio.Dicit eīm nō tenere
Jac.in titu.diſtinctionis feud.ix.diſtin-
ctio.ꝙ forme ⁊ qualitas homagiorum
⁊ antiquorum inſtrumentorū in hac ma-
teria multum debent attendi per.l.in ſi
nalibus.ff.finiū regū.⁊ ꝑ no.cū cauſam
extra de proba.⁊ ꝑ Spe.in dicto verſi.

porro.in regno francie.⁊ ꝑ Jo.rey.i.d.
c.imperialem.§.fi.in fi.de prohi.feu.alie.
17 per Fede. ¶ † Ex hoc infertur ꝙ ſi res
illa pro qua apparet fuiſſe preſtitum
homagium peruenerit ad titium tene-
bitur ipſe titius preſtare homagium qꝛ
res tranſit cum ſuo onere.l.ij.C.ſine cē-
ſu.vel reli.l.traditio.§.j.ff.de acqui.re-
rū do.l.via cōſtitui.§.ſi fundus.ff.de ſer
ui ruſti.predio.Sed vero in iſto facto
antiquo nō apparet aliquod inſtrumen
tum de homagio ſed bene apparet in-
ſtrumentū ſimplicis recognitionis:tūc
iſta probatio dicitur fieri ꝑ indirectum
qꝛ non apparet de infeudatione ſeu in-
ueſtitura prima.c.ſciendum.in fi.tit.de
defen.cog.tunc per tale inſtrumentum
ſimplicis recognitiōis bene ſit ꝓbatio
inter laicos ſed inter clericos non qꝛ ꝓ-
ſumeretur clericū ſubieciſſe rem tem-
poralem eccleſia dño tp̄ali qd̄ eſt ꝓhibi
bitū.text.eſt aureus in.c.ij.extra de re.
eccle.non alie.lib.vj.Si aūt de hmōi ho
magio antiquo non appareat aliqd̄ in
ſtrumētū ⁊ teſtes deficiunt ſed allegat̄
cōſuetudo ſeu vſus cum lapſu tēporis
puta allegatur ꝙ talis res ab antiquo
cōſueuit teneri ſub homagio talis dñi
vel ꝙ tales puta petrus ⁊ ſui deſcendē
tes ab antiquo reputati fuerunt ſemꝑ
homines talis dñi:tūc eſt aduertēdum
ꝙ aut allegat̄ tp̄s cuius initū memoria
nō extat in cōtrariū.tūc facta probatio
ne de tanto tp̄e erit ſufficiēter ꝓbatum
homagiū qꝛ tp̄s tale cuius initū memo
ria ⁊c.hȝ vim tituli ſeu priuilegij.l.hoc
iure.§.ductus aque.ff.de aqua quoti.⁊
eſti.⁊.c.ſuper quibuſdam. preterea. ex-
tra de verb.ſig.Et dicit eleganter Bar.
de Sal.in.l.ij.C.de ſerui.⁊ aqua.vbi ha
bemꝰ tp̄s cuiꝰ initij memoria ⁊c.nō eſt
18 curandū de bona vel mala fide.† Addo
ꝙ licet in materia preſcriptionis qñqȝ
non oporteat ꝓbare bonāfidē qꝛ aliqñ
preſumitur propter titulum.l.pe.C.de
euic.habet̄ in.l.ſup longi.C.de preſcri.
long.temp.tamen opȝ eam allegare.ita
dicitur in.c.ſi quis per.xxx.in titu.ſi de
feu.defun.fue.contro.no.per cano.in.c.
fi.extra de preſcrip.hoc tamen limitat̄
niſi ageret̄ de ꝓſcriptiōe tp̄is cuiꝰ initij

⁊c.qꝛ tūc eſt neceſſe allegare bonā fidē
ita dicit ſing.Bal.in.c.ſi diligenti.in fi.
cōmē.extra de ꝓſcrip. ¶ Quō aut ⁊ qua
liter debeant teſtes deponere qñ pro-
ducuntur ad probandū tempus cuius
initij memoria ⁊c. habetis pulchrum
tex.in ſua gl.in.l.ſi arbiter.ff.de proba.
Et glo.ordinariam ꝑpetuo notandā in
c.j.extra.de preſc.li.vj.⁊ Barto.in.l.ij.§.
idē labeo.ff.de aqua plu.arcē.Aut alle-
gatur tp̄s ſolum.xxx.vel.xl.ann.ꝙ talis
tanqȝ hō meus ꝓſtitit mihi ſeruitia.Et
tunc facta probatione de tanto tempo-
re videtur probatū eſſe ſufficienter ho
magiū.l.cū ſatis.§.cū aūt.C.de agri.⁊cē
ſi.li.xj.⁊.l.eū q̄.C.de fun.rei priua.⁊.l.iu
bemꝰ.C.de fun.rei pub.co.li.facit.l.oēs
⁊.l.ſicut.C.de ꝓſcr.xxx.vel.xl.ann.habe
tur ꝑ Spe.in tit.de feu.§.qm̄ ſup homa
gijs.ver. iij.queritur.Nā in tanto tp̄e
acquiritur ius vaſſallaticū.c.ſi de p.xxx.⁊
ibi no.ꝑ Bal.⁊ oēs i tit.ſi de feu.defun.
19 fue.ꝯtro.† Eſtote tñ cauti in practica qꝛ
nō ſufficeret articulare vel ꝓbare ꝙ ta
lis ꝑ.xxx.vel.xl.an ꝓſtitit mihi ſeruitia
ſed opȝ articulare ⁊ probare ꝙ illa ſer-
uitia mihi ꝓſtitit tanqȝ hō meꝰ rōne ho-
magij vel rōne feudi.Alioquin nō eſſet
cōcludēs ꝓbatio qꝛ potuiſſet mihi ꝓſta
re tanqȝ amicꝰ.facit optime qd̄ no.Jn-
noc.in.c.cum eccleſia ſutrina.extra de
cā poſ.⁊ ꝓprie.Aut allegat̄ minus tp̄s
puta.x.vel.xx.an.vñ dubitat̄ an ꝓbatio
tāto tp̄e dicat̄ ſufficienter ꝓbatū homa
giū.Jn hoc reꝑio varias opiniōes.Nā
gl.in.c.cū de in rē verſo.in gl.magna in
fin.ſub dubio tñ forte.ff.de vſu.dicit ꝙ
iſtud tp̄s.x.annorū ſufficit dūmodo alle
gemus titulū homagij.Et ad ꝓbandū
ipm̄ homigiū inducimꝰ tp̄s.x.annorū.
Nā ꝓbato tanto tp̄e ꝓſumetur titulus
allegatus ꝑ illam.l.cū de in rem verſo.
Sed glo.tenuit ꝯtrium in.l.ij.C.de inge.
ma.⁊ Cy.de piſto.in.l.ſi certis annis.in
x.queſtio.C.de pac.dicit ꝙ iſta glo.vlti.
eſt verior Bar.aūt in.d.l.cum de in rem
verſo.in vlti.q.ſȝ glo.ibi ꝙ ſufficiat tp̄s
x.annorū ꝑ.l.ſolent.in fi.ff.de offi.cōſu.⁊
leg.Pro hac ſnia adduco vobis no.per
Bal.⁊ Ang.in.l.qui in aliena.§.ſȝ ſi non
adierit.ff.de acqui.here.vbi dicunt ꝙ

ſi qui tenuerunt rẽ tanꝗ̃ emphiteoticã
per ſpatiũ.x.annorum preſumet̃ habere
titulum emphiteoticum eodem modo
ſi q̃s ſpatio.x.anno.poſſiderit aliqđ be⸗
neficiũ pacifice preſumet̃ ꝙ fuerit legi
time inſtitutus in eo.Ad idẽ faciũt no.
per Bar.in.l.litibus.C.de agri.⁊ cenſi.
lib.vj.Addite no.per Bal.i.l.j.circa ter
tiam ſeu quartam col.in ver.pone ego
20 tanꝗ̃ vaſallus ⁊c.C.de fideicom.†Ad⸗
uertite tamẽ ꝙ nõ ſufficeret probare ꝙ
talis mihi preſtitit ſeruitia.x.annis.vel
xx.quia oporteret probare ꝙ ea mihi
preſtitit tanꝗ̃ homo meus ratione ho
magij.Et conſulẽdo tenerẽ contra opi
nionem Bar.attento ꝙ glo.in.l.cum de
in rem verſo.idẽ tꝫ nam ex.q.per.x.an⸗
nos mihi preſtitit ſeruitia tanꝗ̃ homo
meus.ego cõſtituor in quaſi poſſeſſiõe
illiꝰ homagij ⁊ illa preſumptio fundat
intentionem mei agentis niſi reus con
uentus probet ſe liberum hominem.l.
circa.ff.de proba.l.moneor.C.de ſer.ex⸗
por.faci.qđ habetur in.c.querelam.ex⸗
21 tra de electio.†Itẽ probatur homagiũ
per profeſſionem ſeu cõfeſſionem illiꝰ
qui quaſi profeſſus ſeu cõfeſſus fuit ſe
eſſe hominẽ meũ.Nam huic cõfeſſioni
ſtabitur in preiudicium ipſius confiten
tis.l.cum pretium.C.de libe.cauſa.cum
tex.no.in.l.qđ.ff.de conſti.pecu.⁊ eſt de
mente Bald.in addi.ad Specu.in titu.
de feud.in vlti.colum.Sed tamen tali
confeſſioni non ſtabitur in preiudicium
tertij.Ad hoc videatis omnino in.l.ij.
C.de oper.liber.Et no.per Spec.in tit.
de iuriſdi.om.iudi.in penulti.colum.in
22 verſi.illud.etiam not.¶†Et ſi dicatur
quomodo q̃s poteſt ſe facere hominem
alterius cum ſit ſpecies ſeruitutis pre
ſtare homagium alteri qđ non videtur
de iure permiſſum.c.ſi.extra de ſer.non
ordi.ad hoc reſpõdetur ꝙ homines no
ſtri non propterea amittunt libertatẽ:
lꝫ aliquali ſubiectione teneantur domi
no.ita dici Spe.in titu.de feu.§.qm̃ ſu
per homagijs.verſi.primo autem.Cir⸗
ca p̃miſſa addite Bart.in.l.talem.§.j.ff.
de here.inſti.vbi dicit ꝙ lꝫ vaſallos et
ſubditos noſtros appellemꝰ hoĩes no
ſtros tñ liberi ſunt:addite Bal.in addi.

ad Spe.in.j.col.vbi dicit ꝙ homagium
eſt quedam species ſeruitutis.ſꝫ minor
beneſacit quod no gl.in.l.ſi cuiꝰ.in p̃nc.
ff.de vſufr uc.Addatis eundem Bal.in
l.j.C.de here.decu.vbi dicit ꝙ hoĩes no
ſtri nihilominus ſunt ingenui.allegat
gl.inſti.de iur.perſo.que incipit ſed q̃d
23 de ſtatuti.¶†Idem probat̃ homagium
rõne originis paterne.l.cum ſcimꝰ.§.ii
lud.⁊.l.ne diutius.C.de agri.⁊ cenſi.lib.
xj.⁊.l.fi.C.de muriileg.eo.li.Naꝫ ſi pater
preſtitit homagiũ dño vt ſibi p̃uideret
de defenſore qui defenderet eũ i bonis
⁊ i pſona.idẽ voluit pſpicere filijs ſuis
l.ſi pactum.ff.de proba.⁊.l.ſi heredi.§.
nos autẽ ⁊.l.anus.ff.de pac.de quo ple
ne per Spec.in.d.§.qm̃ ſup homagijs.
ver.tertio queritur.¶Item probat̃
quoſdam homagium ratione matrimo
nij.Nam vxor hominis mei ſm̃ co
pellat̃ femina mea ſeu mea homẽ
vxor ſequit̃ conditionẽ viri.l.femine.ff.
de ſena.⁊.l.mulieres.C.de dig.lib.xij.
l.fi.§.idẽ reſcripſerũt.ff.ad muni.ſꝫ vos
tenebitis ꝯriũ qꝛ mulier nõ ſequit̃ iſtor
tuniũ viri.Et p hanc rõnem ⁊ multas
alias ita determinat Spe.in.d.§.qm̃ ſu
per homagijs.ver.xx.queritur.¶Itẽ
homagium probatur ſucceſſione.naꝫ ſi
aliquis preſtitit mihi homagium ratio
ne certorum bonorum et illa bona va
dant ad ſucceſſorem hominis mei trãſi
bunt cum ſuo onere ſcilicet homagij.l.
ij.C.ſine cenſu vel reli.⁊ ita determinat
Specu.in.d.§.quoniaꝫ.ver.xxiij.¶Itẽ
probatur homagium aditione heredi
tatis.Nam ſi aliquis adeat hereditatẽ
hominis mei per talem aditionem effi
cietur homo meus etiaꝫ ante apprehẽ
ſam poſſeſſionem rerum hereditaria
rum.l.iij.§.fi.ff.ex qui.cau.in poſ.ea.⁊.l.
j.⁊.ij.C.de actio.hered.⁊ ita determinat
Spec.in dicto.§.quomodo.verſic.xxiij.
¶Quid aũt dicemus de filio exheredi
tario vel qui reſtituit hereditatẽ pater
24 nam dicam vobis infra.¶†Iuxta p̃di
cta quero cui incũbit onus probandi
an dño dicẽti talem eſſe hominem ſuũ
an vero ipſi homini p̃tendenti liberta
tem ſeu alleganti ſe eſſe libertum.Con
cludite ꝙ ſi dominꝰ eſt in poſſeſſiõe ſeu

quaſi talis iure vaſallitici vel homagij
tũc alteri allegãti ſe liberũ hoiem incũ
bit onus pbãdi.l.circa.ff.de pba.Si ve
ro ille eſt in poſſeſſione ſeu quaſi liber⸗
tatis retorquet onus pbãdi in dñꝫ dũ⸗
modo talis poſſeſſio ſeu quaſi liberta⸗
tis ſit abſq; dolo.tex.eſt no.in.l.eaꝫ que.
C.de libe.cã.vbi Bald.colligit qđ quaſi
poſſeſſio in iuribꝰ incorporalibus tunc
prodeſt qñ eſt cũ bona fide.Ad premiſſa
videte text.⁊ Barto.in.l.iij.§.ſi ſeruus.
ff.de acqui.poſ.⁊ Cyn.de piſto.in.l.ij.C.
vbi cauſa ſtatus vbi not.loquit̃.De iſta
materia habet̃ p Innoc.in.c.ij.extra de
ſer.or.⁊ p Jo.fa.i.§.pe.inſt.de iur.perſo.
Diſtinctionẽ predictam facit Jo.rey.in
cõpendio feudoꝝ in.c.imperialẽ.§.fi.in
pe.char.in fi.de phi.alie.feu.per Fede.
25 in.li.feudorũ.¶†Unũ noteris qđ licet
homo meus apprehẽdat̃ p aliũ ⁊ inuitꝰ
ab illo detineat̃ tñ ſi in aĩo ſuo gerit ſe
ꝙ ſubdito meo ⁊ ita ſe appellet nõ per⸗
do meam poſſeſſionẽ incorporalem.Ita
dicit elegãter Bald.in.l.j.in.iij.col.al's
in.v.in verbo plus etiã dico.C.de ſer.fu
gi.allegat.l.ſi rem mobilẽ.§.fi.ff.de acq̃.
poſſeſ.vbi dicit̃ hoc pbari ad literã.al⸗
legat etiã.l.i arboribꝰ.§.fi.ff.de vſu.vbi
dicit ꝙ ſi p̃dio poſſideat ſeruum in quo
habeo vſumfructũ ⁊ ipſe ſeruꝰ gerat ſe
pro ſeruo ad me vſũfructuariũ ſpectan⸗
tẽ ꝙ nõ perdo quaſi poſſeſſionẽ vſuſfru⸗
ctus.⁊ opi.Bal.ſequutꝰ eſt Pau.de caſt.
in.l.iij.§.fi.al's eſt in.§.ſi ſeruꝰ.ff.de acq̃⸗
rẽ.poſ.Ponderetis verba Bal.quia di⸗
cit ꝙ nõ pdo poſſeſſionẽ incorporalẽ rõ⸗
ne iuriſdictiõis ⁊ ſubiectionis quã ha⸗
beo in hoiem meũ.ſed poſſeſſionẽ corpo
ralẽ ipſiꝰ hois mei bñ perdo eoipſo ꝙ
eſt apprehẽſus p aliũ ⁊ inuitus detinet̃
ab eod.l.i.§.p ſeruũ q̃ in fuga.ff.de acq̃.
poſ.Et iſtã opin.tenẽdo r̃ndebitis ad.l.
ſi rẽ mobilẽ.§.fi.ꝙ ibi nulla parte ſit mẽ
tio ꝙ ille fuiſſet apprehẽſus per alium.
26 ¶†Sexto principalr̃ q̃ro ad q̃d mihi te
neatur homo meꝰ concludite ꝙ ad mul
ta.In primis tenet̃ mihi exhibere reue
rentiam exemplo liberti erga patronũ:
l.liberto.ff.de obſe.a liber.pa.p̃ſtã.No⸗
tatur in.l.ſi non fortẽ.§.libertꝰ.ff.de cõ⸗
di.inde.Scđo dicunt ꝙ nõ põt me voca

re in ius niſi petita venia.l.veniaꝫ.ff.de
in ius vocan.Sed vos determinabitis
ꝯtrariũ.In primis qꝛ nos habemus qđ
vaſallꝰ põt vocare dñm ſuũ in ius etiaꝫ
venia nõ petita.Iſta eſt glo.valde no.in
ver.ſerua reuerẽtia.in tit.de mil.et va⸗
ſal.q̃ cõtu.eſt in.ii.feu.Et iſtã gl.ſequunti
fuerũt ibi Jaco.de bel.Ni.de nea.Bal.
et Jac.alua.Mouent̃ qꝛ vaſallus nõ eſt
de pſonis enumeratis in edicto p̃dioꝝ
vt pꝫ ex not.in.§.penalis.inſti.de act.⁊
in.l.gñaliter.ff.de in ius voc.Secundo
mouent̃ qꝛ nõ reperit̃ iure cautũ quod
ſubditꝰ teneat̃ petere veniã:ergo dicere
nõ debemus.l.illam.C.de col.Addite ꝙ
Spe.in ti.de feu.§.qm̃ ſup homagijs.v.
xvij.tꝫ expreſſe qđ homo ſeu ſubditꝰ nõ
poſſit dñm ſuum vocare in ius ſine ve⸗
nia.⁊ dicit Bald.in.l.bñ a zenone.C.de
quadri.preſcrip.in aliquibꝰ lecturis qđ
q̃s nõ põt mouere queſtionem principi
ſuo niſi prius venia petita.Et dicit hoc
alibi non reperiri ⁊ eſſe menti tenendũ
In hac veritate ego ſepe cõſului ꝙ ho⸗
mo ⁊ ſubditꝰ põt facere vocari dñm ſuũ
in ius venia nõ petita in p̃ncipe ego ſer
uarẽ dictũ Bal.in.d.l.bñ a zenone.⁊ idẽ
dicerẽ in fiſco.⁊ ideo qñ vultis mouere
qõnẽ cõtra fiſcũ principis vel ꝯ p̃ncipẽ
veſtrũ cõſulo qñ ola petatis veniã ⁊ in
iudicio qñ cõtenditis cõtra ſimiles pſo
nas debetis vti verbis honeſtis.Ter⸗
tio nõ põt homo meꝰ ⁊ ſubditꝰ intẽtare
actionẽ famoſam cõtra dñm ſuũ.Sꝫ dꝫ
petitionẽ ſuã verbis obtẽperare.l.non
dꝫ.ff.de dolo.⁊.l.honori.⁊.l.parẽs.§.fi.
ff.de ob.a li.pa.preſ.⁊ idem eſt inuaſatio
ſm Bal.i.c.imperialẽ.in ti.de phi.feu.p
27 Fede.¶†Sed quero in practica quali⸗
ter ergo homo vel vaſallus contra dñm
ſuũ ꝯcipiet libellũ in actiõe de dolo vel
in actiõe furti qꝛ iſte actiones infamat.
l.j.ff.de his qui no.infa.Rñ.vobis ꝙ dꝫ
aduertere ad mediũ concludẽdi ⁊ illud
fundare ſuper bona fide dicẽdo hoc mo
do:quia bonefidei non cõgruit:nec bo⸗
na fides patet qđ talis dominus meus
locupletur cum iactura mea:ideo peto
eum cõdemnari ⁊c.Ita dicit eleganter
Barto.in.l.infamem.in princi.ij.colũ.in
verſic.his expeditis.ff.de publi.iudi.et

ſequitur Ange.de are.inſtit.de act.in.j.
28 ſeu.ij.col.† Quarto nõ põt homo ⁊ ſub-
ditus accuſare de crimine dñm ſuũ niſi
iſtis caſib⁹ arg.l.qui cũ maior.§.ſi liber
tus.ff.de bo.lib.Et dicit elegãter Bal.
in.c.ꝫ cauſam.in.iiij.col.in ṽſi.hore.ex-
tra de ꝓba.ꝙ ꝑ hmõi honorãtijs cõpe-
tit poſſeſſoriũ remediũ q꞉ habẽt i fi.vti-
litatẽ ⁊ ſeptiunt obediẽtiam.pro alijs ve
ro honorantijs que ex ſolis morib⁹ tm̃
cõpetũt non dare poſſeſſoriũ remediuꝫ
ſed implorare iudicis officiũ.alle.no.in
l.ſi duo patroni.in princi.ff.de iureiur.
29 † Quinto homo ⁊ ſubditus ſm opi.quo
rũdam tenet alimẽtare dñm ſuũ indigẽ
tem.Sed videamus an iſta opinio ſit ve
ra.ego i vaſallo an teneat alere dñm in-
digentẽ repetio varias opiniones.Naꝫ
Specu.in tit.qui filij ſint legi.in.§.j.ṽſi.
ſed nunqd dñs mouet dubium ſed cla-
re non determinat Bar.in.l.alimenta.ff.
de libe.agno.etiam clare nõ decidit ma
gis tamen videt inclinare ꝙ vaſall⁹ te-
neat ⁊ hoc expreſſe firmat ipſe Bart.in
ſuo tracta.alimẽtorũ.in fi.⁊ pro iſta opi
nione videt facere tex.in.c.licet.in tit.ſi
de feu.defunc.fue.cõtro.in vſi.feud.vbi
text.dicit ꝙ vaſallus tenet iuuare dñm
qñ videt ipſi dño magnũ periculum im
minere:ergo vr̃ ꝙ ſibi indigenti teneat
ſubuenire alias vr̃ necare.l.necare.ff.
de lib.agno.Ad idẽ facit text.in.c.in tit.
de no.feud.Jac.de ardizo.veroñ.in ſua
ſumma feu.in tit.qui.mod.feu.amit.ſub
rubricella an vaſallus dñm egentẽ te-
neat alimentare determinat expſſe va-
ſallum nõ teneri.Et in hanc partẽ videt
inclinare Jo.an.in addi.ad Spec.in tit.
ꝑalleg.qui fil.ſint legi.in illo ver.ſed nũ
quid dñs vbi refert dictã opinionẽ.Ja-
co.de ardizo.Bal.in.l.vnica.§.ſed ſcim⁹
C.de lat.libe.tol.dicit ꝙ vaſallus tenet
ſubuenire dño indigenti de redditibus
feudi nõ aũt de redditibus bonorũ ſuo-
rum nõ feudalium Bar.de ſali.in.l.ſolo.
C.de libe.cã tenet vaſallum non teneri
ſubuenire dño indigenti q꞉ non reperit
iure cautũ Jac.alua.in ꝑalleg.c.licet.
tenet eandem ſententiam vnde conclude
rem in puncto queſtionis formate ho-
minem ⁊ ſubditũ non teneri ſubuenire
domino ſuo indigenti:quia ꝙuis teneat
aliqua bona in emphiteoſim a dño ſuo
non eſt veriſimile ꝙ volunt ſe obligare
ad alimenta per ea que notantur in.l.
cõdẽnatione.ff.de re iudi.⁊ in.c.fi.extra
de dolo.⁊ in.l.fi.C.de reuo.dona.Et pro
hac ſententia quam puto veram.allego
optimum text.in.l.ius alimentorũ.in.§.
fi.vbi pupi.edu.debe.vbi iuriſconſultus
dicit ꝙ amicus non tenetur alimentare
amicum indigẽtem imo dicit ibi tex.ꝙ
tutor pupillũ ſuum indigẽtem non tene
tur alimentare de ſuo proprio.ideo con
ſilium eſt ſm And.de yſer.in.d.c.licet ꝙ
dñs in pactis innitis cũ hoie ſuo expri
mit ꝙ ipſe homo teneat ipm dominum
alimentare ſi peruenerit ad inopiam.
30 † Sexto homo ⁊ ſubditus tenet iuuare
dñm ſuum contra inimicos ipſius dñi
c.forma.xxj.q.v.⁊.c.ego epi.extra de iu
reiu.⁊.c.cũ clerici placẽtini.extra de ve
bo.ſigni.habet in.c.j.in tit.hic finit lex
⁊ incip.conſue.reg.in vſi.feu.Excipiunt
tamẽ cõiuncti q꞉ carnẽ ſuam ꝓpriã ne
mo vnqꝫ odio habuit:ita dicit gloſſ.in.l.
ij.ff.de in ius voc.vt eant aut ſatiſ.pro
qua gl.eſt tex.ad literam in.c.neminem.
alias incipit nõ eſtimemus.xiij.q.ij.ſa-
cit.l.humanitatis.C.de excu.tut.Et ita
expreſſe determinat Spe.in.d.§.qm̃ ſup
homagijs.ṽſi.vij.¶ Septimo hõ tenet
ꝑſtare dño ſeruitia impoſita tpe quo do
minus conceſſit ſibi bona:puta q꞉ ꝓmi
ſit par caponũ vel certam ꝙtitatẽ grani
vel certas operas nõ tamẽ liberaret ſi
traderet capones mortuos dño.Ita te
expſſe Bar.quẽ oẽs ſequũt in.l.ꝙ te.in
fi.col.ff.ſi cer.peta.Nã potuit dño tem
pore traditiõis bonorũ apponere legem
quã voluit.l.reb⁹.C.de re.per.⁊.l.in tra
ditionibus.ff.de pact.⁊.l.in tradendis.ff.
cõia ꝑdio.⁊ hoc eſt quod ſolemus dice
re ꝙ pacta dant.l.cõtractibus.l.j.§.ſi cõ
31 uenerit.ff.depo.† De materia operarum
dicã vobis.j.Et aduertite q꞉ dominus
pro ſeruitijs perſonalibus ſibi debitis
ꝑ hominẽ ſuum põt tpe neceſſitatis exi
gere ſubſidium in pecunia ⁊ conuerte
re illa ſeruitia perſonalia ad pecuniam
imminente neceſſitate ipſi⁹ domini vel
mandare ipſi ſubdito ſuo ꝙ ipſa ſerui-

tia perſonalia ꝑſtet alteri.Ita dicit ele-
ganter Bald.in.l.j.in fin.col.C.de oper.
libe.⁊ eſt de mente eiuſdem Bald.in.c.
j.in.§.fi.in pen.col.in titu.de pa.iur.fir.
32 in lib.feud.† Octauo homo et ſubditus
meus tenetur mihi preſtare ſacramen-
tum fidelitatis. Ut ſtatim probabo.et
vt bene intelligatis iſtum paſſum debe
tis ſcire ꝙ nos habemus triplicem ſpe
ciem iuramenti fidelitatis.Quoddam
eſt enim iuramentum ꝙ preſtat vaſal-
lus domino ratiõe feudi:⁊ hoc caſu va-
ſallus debet iurare ſm formaꝫ.c.j.in ti.
de forma ⁊ ſm formaꝫ.c.in ti.de no.for.
fide.Secunda ſpecies iuramenti eſt q꞉
ille qui eſt domeſtic⁹ ⁊ familiaris dño
ſi ſtat in familia ſua vel in conſilio ſuo
vel ſperat ſucceſſionem hoc caſu debet
preſtare iuramen.fide.ipſi domino.Et
iſtud appellatur iuramentum aſſecura-
tionis.tex.habetis ſingularem.in.c.j.§.
ſi vero domeſticus.in ti.quali.vaſal.de
be.iura.fide.Tertia ſpecies iuramenti
eſt quia aliquando preſtatur iuramẽ.fi-
de.reſpectu iuriſdictionis ita ꝙ omnes
habitantes in territorio ⁊ iuriſdictione
alicui dñi tenent preſtare illi dño iura
mentũ fide.ꝙuis nihil teneant ab eo.
Et ita loquitur tex.in.d.c.vnico.in fi.ti.
ꝑalleg. qualiter vaſal.iura.debe.fi-
de.Et ideo Bald.in commento pa.con
ſtan.in ver.vaſalli noſtri dicit quod ali-
qui iurant fidelitatem dño ſuo vt vaſal-
li.Aliqui vero iurãt vt ciues et habita-
tores ibidẽ dicit ꝙ oẽs de domo qui ha
bitant in iuriſdictione alicuius dñi:te-
nentur illi dño ꝑſtare iuram̃.fideli.Fe-
mine aũt excuſantur ſm eum item pu-
pilli ⁊ furioſi.Et an clerici excuſant.vi
dete ibi per eum.Et eſt aduertendum
ꝙ quando ſubditus rõne iuriſditionis
preſtat iuramentũ fidelitatis debet ſpe
cifice iurare iſta.ſ.vitã mẽbrũ mentem
⁊ rectum honorẽ dñi.tex.eſt ad literam
in.d.c.fin.in tit.prime allegato.Et ver-
ba predicta exponunt hoc modo ꝙ ipſe
ſubditus nõ erit in aliquo loco vel cõſi
lio vbi tractet ꝙ dñs perdat vitam vel
mẽbrũ vel aliquẽ honorẽ quẽ habeatur
ꝫ ex poſſe euitabit nec in mẽtẽ hꝫ expri
mi ſecretũ:et eſt ſenſus ꝙ ſubditus nõ
reuelabit ſecretũ dñi ſui in dãnũ ⁊ ꝑni-
ciem ipſi⁹ dñi.Alia regula dicit morteꝫ
et tunc eſt ſenſus ꝙ ſubditus nõ ꝓcura
bit mortẽ dñi nec erit in cõſilio ſuo tra
cta vbi tractet ꝙ dñs ꝑdat vitam.Sed
melior intellectus eſt ꝙ dicat mentem
⁊ exponitur ſecretũ vt.ſ.¶ Sed hic ca
dit vna pulchra dubitatio vtrũ illud qđ
dr.in.d.c.j.§.fi.vbi vitã membrũ ⁊c.ſup
pleatur per tex.in ti.de for.fide.⁊ ꝑ tex.
l.c.j.de no.for.fide.And.de yſer.et Bal.
in.d.c.j.qual.vaſ.iura.debe.determinãt
ꝙ ſic mouetur And.q꞉ ſi imperatori te
netur iurare proprie a quo nihil tenet.
ſm formam.c.tibi dño.lxiij.di.Multo-
magis ſubditi ratione iuriſdictionis te
nentur iurare ſm formam.c.j.de no.for.
fidelita.⁊ ſm formam.d.c.tibi domino.
Ego ſepe ſuper iſto puncto cõſului attẽ
dẽdũ eſſe cõſuetudinẽ que poterit ꝓba
ri ꝑ pluritatẽ inſtrumentorũ fidelitatẽ
vt in ſimili dicit elegãter Bald.in.l.j.ff.
ad velle.Ceſſante ṽo cõſuetudine ego
inherẽ textui.d.c.j.in fi.in ti.qua.vaſ.iu
ra.debe.fide.q꞉ author illi⁹ libelli ſine
dubio voluit facere differentiã inter iu
ramentũ qđ preſtãt vaſalli rõne feudo
rũ ⁊ iuramẽtũ quod preſtant ſubditi ra
tione iuriſditiõis ſolius:⁊ ſi bene ꝯſide
ratis eſt de mente gl.in.d.c.vnico.qual.
vaſ.iura.de hoc etiã demonſtrat diuer-
ſitas titulorũ.Et hanc ſniam tꝫ Jo.alua.
in.d.c.vnico.vnũ notetis ꝙ qñ dñs exi-
git iuramentũ ab hominib⁹ ſuis nullã
nouitatẽ dꝫ inducere.dicit tñ Spe.i ti.
de feu.§.qm̃ ſup homagijs.circa fin.in
pe.col.in ṽ.⁊ not.ꝙ nulla nouitas.ꝙ in
homagijs nulla nouitas eſt inducenda.
Ita tꝫ Bal.in cõmento pacis conſtan.in
ṽ.pactiões.⁊ dicit ipſe Bal.in.d.c.vnico.
in tit.qua.vaſ.iura.de fide.ꝙ noua iura
ꝯ antiquã ꝯſuetudinẽ extorta ꝑſumunt
expremiſſiua.Et ita dicit ſe rñdiſſe qdã
magnifico viro eũ cõſulẽti i facto valde
arduo.⁊ ipſe Bal.in.d.cõmẽto pacis.in
ṽ.pactiões.dicit ꝙ idebita ſeruitia ꝑſu
munt ꝑ vim ⁊ metũ a ſubditis extorta.
l.ſi ꝑ impſſionẽ.C.qđ me.cã.⁊.c.ſane.ex-
tra de exceſ.ꝑla.Ad ꝑmiſſa allego text.
aureũ in.l.cũ ſatis.§.caueãt.C.đ agri.et
cẽſi.lib.xj.⁊ qñ ſubditi videt ſe male tra

etari ꝑ dñz poſſunt hr̃e recurſum ad ſu-
perioꝛē ꝑ viā querele.ar.l.j.§.cū ꝓpon⁹.
ff.de offi.ꝑfec.vrb.ꝛ ar.l.ij.ff.de his qui
ſunt ſui vel alie.iur.Et ad ꝓpoſitū di-
cit elegāter Bal.in.c.j.§.publici latro-
nes.in ti.de pa.tenē.ꝛ ei⁹ vio.in vſi.feu.
ꝙ qñ dñs male tractat ſubditos ſuos
ſupioꝛ pōt euz admonere vt tractet mō
debitoꝛ:alioqn curia dñi poterit ſibi au-
ferre caſtrum qḋ notetis:qui eñi abutit
dominio facit ſe indignum dñari vt di-
cit Bald.in.c.j.in titu.qual.do.ꝓpꝛie.
priue.ꝛ eſt optim⁹ tex.in d.l.ij.ff.de his
33 qui ſunt ſui vel alie.iur.¶ †Juxta ꝑdi-
cta q̄ro vtrū dñi terrarū hoibus et ſub-
ditis ſuis poſſint iponere collectas ſeu
talleas.iſta q̄ſtio ſepe cōtingit in practi-
ca iō plene cā vobis examinabo.Bart.
in.l.j.C.de excu.munex.vr̃ determina-
re ꝙ nō.ꝛ hāc ſnīam tz Bal.in.l.cū mul-
ta.in fi.comē.C.de bo.q̄ libe vbi que-
rit nunquid dñi terraꝝ ꝓ ſua neceſſita-
te poſſint vēdere bona hoim ꝛ vaſalloꝝ
ſuoꝛum ꝛ arguit ꝙ quia cuius ipſi ſunt
eiuſdē oīa ſua eſſe cognoſcāt.l.ij.C.in q.
cau.colo.vł cēſi.lib.xj.Jn ꝯtrariū deter
minat ipſe allegādo.l.j.ff.q ꝛ a quibus.
q̄ iudicio meo parū facit vel nihil ſubij
cit ꝙ nō poſſūt ipi dñi terrarū iponere
ſubditis collectas ſeu angarias.Ad mo
tiuū ſupꝛa i cōtrariū factū ipſe rñdet ꝙ
ꝓcedit quo ad ꝓtectionē ꝛ defenſionez
nō aūt quo ad exactiones talleaꝝ q̄ cū
ſint de regalib⁹ ſoli ꝑncipi cōpetūt.c.j.i
tit.que ſint rega.in vſi.feu.Addit ꝙ ita
tenebat Richar.malum.ꝛ hoc dicit eſſe
bñ notandū idē Bal.in.l.hi qb⁹.C.de fi-
dei.liber.dicit ꝙ nobiles ſubditis ſuis
nō pñt iponere talleas qꝛ ingenui ſunt
niſi ex cōſuetudine vel ex cōuētiōe hoc
ipſis nobilibus cōpetat.Nā ſm eū de-
bita ſeruitia ſuis finib⁹ debent eſſe cō-
tenta allegat pulchꝛū text.in.l.cū ſatis.
§.caueāt.C.de agri.ꝛ cēſi.lib.xj.Et nōt.
ꝑ Archi.in.c.dilecto.extra de offi.arch.
Spe.in ti.de feu.§.qm̄ ſuꝑ homagijs.ṽ.
et no.ꝙ vaſalli comitū ꝛ baronū nume
rat ſex in quibus ſubditi debēt ſeruire
ꝛ obedire dño ſuo.Jn pꝛimis ꝛ ꝓ exer-
citu impatoꝛis.Scḋo ꝓ coꝛredo ipſi⁹
impatoꝛis.Tertio pꝛo captiuitate ipſi⁹
dñi.Quarto pꝛo filia maritāda.Quin-
to pꝛo militia ipſi dño vel eius filio cō
ferenda ſi opus ſit expēſa.Sexto ꝛ vlti-
mo ꝓ aliqua terra emēda ſeu acquiren-
da ꝑ ipſum dñm.Sed Jo.an.in addi.ad
Spec.ſupꝛa.d.ver.Et not.ꝙ vaſalli co-
mitū dicit nōnullos doc.tenuiſſe cōtra
opi.Spe.in tribus vltimis caſib⁹ ſupe-
rius enumeratis qꝛ nō repit inter caſ-
tum ꝙ ſubditi ad illos tres caſus vlti-
mos teneant ꝛ Bal.in.c.j.§.ſi lr̃.in ti.de
capi.coꝛa.in lib.feu.dicit ꝙ ſubditi nō
tenent ad onus maritagij filiarum niſi
conſuetudo ita ſe habeat.De hac mate-
ria hr̃ plene per Jo.rey.in ſuo cōpēdio
ſuꝑ.c.imperialez §.firmiter.in pe.char.
in ti.de pꝛohi.alie.feu.per Fede.vbi ple-
ne diſcutit ꝛ examinat an ſubditi tene-
tur ad illos ſex caſus ſuperi⁹ relatos.
videatis ibi per euz Albe.de roſa.in.l.
circa.vij.col.in ver.itē quero an habēs
iuriſditionē in villa.C.de iur.om.iu.for-
mat iſtā queſtionē et diſputat latiſſime
ꝛ tandē vr̃ concludere attendendam in
pꝛimis ꝯſuetudinē ꝑ.l.venditoꝛ.§.ſi cō-
ſtat.ff.cōis pꝛedi.Ceſſante ṽo ꝯſuetudi-
ne dicit ꝙ dñs terre nō pōt exigere col-
lectam a ſubditis ſuis niſi ſubſiſtēte pu-
blica vtilitate alˀs neceſſitate publica.
Alex.de imo.ſuo cōſ.cccl.alˀs.xxxv.incip.
Redēptoꝛis nr̃i inuocato ſuffragio.viſo
themate in dubijs cōſulendo in quadā
concluſione q̄ fuit in magnifi.comitem
dñm Azo.de mā fredis ex vna parte:et
quoſdā hoies ſuos de mōte rizio ex al-
tera:ex eo qꝛ ꝑfat⁹ comes Azo volebat
imponere vnā collectaz dictis hoibus
ſuis ꝓ maritādo ſoꝛoꝛē ſuā nubilem.ar-
guit ipe dñs Alex.ꝙ dicti ſubditi tene-
tur ad on⁹ ꝑdictū per q̄ habent ꝑ Spe.
in.d.§.qm̄.ṽ.ꝛ not.ꝙ vaſalli.Jdē refert
Jo.an.in addi.ibi refert nōnullos doc.
tenuiſſe contrariū:poſtmodū ſubijcit ꝙ
nō opꝫ ſuꝑ hoc inſiſtere attēto ꝙ ante-
ceſſoꝛes pꝛefati comitis cōſueuerunt in
tali cā imponere collectā ſuis ſubditis
ꝛ in impoſitionib⁹ collectarū attenden-
da eſt ꝯſuetudo.Et vult Bar.in.l.j.C.de
aur.coꝛo.lib.x.ꝛ cōſuluit in eodem con-
ſilio ꝙ pꝛefat⁹ comes Azo.pꝛopter dictā
conſuetudine tanti tēpoꝛis cuius initii

memoꝛia nō extat in cōtrariū qꝛ tale tē-
pus habet vim pꝛiuilegij ſeu ti.l.hoc iu
re.§.duct⁹ aq̄.ff.de aqua quot.ꝛ eſti.ꝛ.c.
ſuꝑ quibuſdā.§.ꝑterea.extra de verbo.
ſig.habet in.l.j.in fi.ff.de aqua.plu.arc.
Jn q̄ōne pꝛedicta ego ſepe conſului ꝙ
nobiles dñi terrarū hoibus ꝛ ſubditis
nō poſſunt iponere collectas:ꝛ ita mo-
uebaꝛ qꝛ ipſi nobiles debēt eſſe cōtenti
oneribus ꝛ munerib⁹ impoſitis tpe cō-
ceſſiōis bonoꝝ fcā hoib⁹:nec vltra de-
bēt eos grauare.d.l.cū ſatis.i.§.caueāt
C.de agri.ꝛ.cēſi.lib.xj.Allegabāt etiam
not.per Bal.in cōmento pacis cōſtā.in
ver.pactiōes.ꝛ no.per eūdē Bal.in.c.j.
in pꝛin.col.in ti.qual.vaſ.iur.debe.fide.
Et hoc niſi ꝯſuetudo vel pactū tale ius
tribuat ipſis nobilibus ꝛ hoc eſt ꝙ vult
expꝛeſſe Bald.in.d.l.hi quib⁹.C.de fide.
liber.Mouebar etiam qꝛ in homagijs
nulla nouitas dꝫ induci vt dixi vobis
in lec.pꝛece.Addo vobis ꝙ ſuꝑ impoſi-
tiōe talleaꝝ ꝛ taxatiōe nobilis dñs ter-
re non dꝫ eſſe iudex nec ſibi ius dicere
nec ſi iudex in cā ꝓpꝛia.l.vnica.C.ne q̄s
in ſua cā.Jta dicit not.Bal.in.c.j.in fin.
com.in ti.de capi.qui cur.vendi.in vſi.
feu.¶ Juxta ꝑdicta foꝛmo vobis q̄ōnē
q̄ fuit in practica quidē nobiles in aliq̄-
bus partib⁹ ſunt pꝛiuilegiati vt poſſint
hoies ꝛ ſubditos ſuos collectare in tri-
bus caſib⁹.pꝛimo qñ vadūt vltra mare.
ſcḋo qñ efficiunt milites.tertio qñ mari
tāt filias ſuas.Quidam nobilis volebat
collectare ſubditos ſuos.Subditi ſe op
ponebant dicētes dño q̄d vultis facere
nunq̄ fuimus collectati a vobis nec ab
anteceſſoꝛib⁹ veſtris ꝓ ſimili caſu.ſ.pꝛo
maritagio filiarū.Nobilis replicat nō
curo qꝛ eſt conſuetudo in iſta materia ꝙ
nobiles collectāt ſuos ſubditos i trib⁹
caſib⁹ ꝑdictis.Dicūt ſubditi.dñe nunq̄
fuiſtis vſus tali iure vñ q̄rit an ille no-
bilis poſſit eos collectare.Pet.de bella
perti.ꝛ Cy.de piſto.in.l.ij.C.que ſit lōg.
cōſuetu.ꝛ Alber.de roſa.in rub.illi⁹ tit.
foꝛmāt iſtā queſtionē ꝛ dicūt ꝙ aut ꝑfa-
ti nobiles acq̄ſiuerūt illud ius ex cōſue
tudine:ꝛ tūc ille nobilis poterit eos col
lectare.Aut dicti nobiles acquiſiuerūt
illud ius collectādi ex ꝑſcriptiōe:ꝛ tūc
non poterit ipe nobilis eos collectare:
ratio diuerſitatis eſt qꝛ conſuetudo li-
gat tā cōſentientes q̄ nō cōſentiētes et
tā ſcientes q̄ ignoꝛātes:qꝛ ad inducen-
dam cōſuetudinē ſufficit ꝯſenſus popu
li vel maioꝛū partis.l.de quib⁹.ff.de.ll.
pꝛeſcrip.vt eſt ſolū ex cōſenſu pꝛeſcribē
tis ꝛ ei⁹ cōtra quē pꝛeſcribitur vñ alijs
non hꝫ pꝛeiudicare.l.naturaliter.ff.de
34 vſuca.¶ †Sed pulchꝛū eſt videre q̄uo
cognoſcemus an iſtud ius collectādi ſit
acquiſitū dictis nobilibus ex ꝯſuetudi
ne.an ṽo ex pꝛeſcriptiōe.quidā dicūt ꝙ
cōſuetudo eſt ius diſponēs.pꝛeſcriptio
vero eſt ius quo acquirit ius diſpoſitū.
ſed in veritate iſtud nō euacuat queſitū
vñ Pet.de bell.ꝛ Cyn.poſt eum in loco
ꝑallegato dicūt ꝙ aut iſti nobiles acq̄-
ſiuerūt ius collectādi cōtra quēlibet ſin
gulariter tūc ꝑ ꝑſcriptionē dꝛ ius queſi
tuꝫ.aut acquiſiuerūt nō ſinglr̃ ſe cōiter
cōtra oēs ꝛ tūc dicet acquiſitū ius ꝑ cō
ſuetudinē ꝛ iſtud apparebit ſi inſpiciat
vnde cōſuetudo.i.ꝑſcriptio cenſet.Naꝫ
pꝛeſcriptio cauſat ex negligentia nō pe
tētis vel reſiſtētis ꝛ alio ſingulari acqui
rētis.ꝛ ſic ſi cōſenſus vnius vel pluriū
interuenerit nō ꝑiudicat alijs.l.ſi quis
emptionis ti.C.de ꝑſcrip.xxx.vel.xl.an-
noꝛū.Cōſuetudo vero ex cōſenſu popu
li vel maioꝛū partis vñ ligat etiā igno-
rantē et nō cōſentiētes.Accipite ſimile
ſi in iſta patria eſſet inducta cōſuetudo
ꝙ pꝛimogenit⁹ ſuccederet certe pꝛimo-
genitus haberet totū ſꝫ ſi eſſet cōſuetu
do in tali vico ꝛ in tali villa ꝙ pꝛimoge
nit⁹ ſuccederet hoc nō haberet alijs ꝑ-
iudicare ꝑ no.ꝑ gl.d.l.de quib⁹.ff.de.ll.
Cōcludam⁹ ergo queſtionē pꝛedictā ꝙ
aut dict⁹ nobilis allegat ius vniuerſa-
le ꝛ tūc obtinebit ſi illud eſt verū qꝛ eſt
ius acquiſitū ex ꝯſuetudine aut allegat
ius ſing.puta ꝙ ille ꝛ ille fuit collectat⁹
ꝓ maritagio filiarū ꝛ tūc etiā ſi alij non
cōtradicent nō ꝑiudicabit alijs quouiſ
modo qꝛ nobilis allegat ius acquiſituꝫ
ex ꝑſcriptiōe quo caſu ſuccedit regula.
Quaten⁹ ꝑſcriptū quaten⁹ poſſeſſum et
nō vltra pꝛedicta ſunt de mente pꝛefati
doc.maxime Alb.in.d.rubꝛica quā val-
de bene commentauit.ꝛ iſtam.q.vidi in

ꝑact.inter ſpectabiles dños ſtrambini
ex vna parte ⁊ eoꝝ hoies eiuſdē loci ex
35 altera. ¶ † Nūc quero nunquid princi-
pes a ſubditis ſuis poſſent exigere col
lectas ſeu taleas Bal.in.l.neminem.C.
de ſacroſan.eccle.dicit ꝙ principes de-
bent ſe primo premunire de eorū marſi
pio ⁊ ſi marſipium eoꝝ nō ſufficiat poſ
ſunt ſubditis imponere collectaȝ.idem
Bal.in.c.cōquerente ad fi.col.extra de
offi.ordi.dicit ꝙ reges debēt ipſis ꝑmo
imponere ſubſidiū ⁊ ſi eoꝝ burſa nō ſuf
ficiat poſſunt a ſubditis ſuis exigere ca
ritatiuū ſubſidiū allegat optimū text.in
ar.in.l.ab oib⁹.§.ſi titio.ff.de leg.j.Idem
Bal.in.l.hoc iure.ad fin.col.ff.de inſti.⁊
iur.querit de tali qōne vtrū principes
ſubditis ſuis imponunt collectā ex tali
impoſitiōe oriatur obligatio naturalis
cōcludit ꝙ ſi talis collecta imponit ob
publicā neceſſitatē tūc bñ nō orit obli-
gatio naturalis.ſec⁹ ſi ſit impoſita ex ef
frenata volūtate ꝑncipis ſubijcit ꝙ oliȝ
ruſtici nō ſoluebāt imperatori niſi mo-
dicū eo.xxvj.denarios pro quolibet ca
pite ſeu fumante qꝛ imperator nō indi-
gebat de pluri.allegat pulchrā glo.in.l.
ager.§.j.ff.de ver.obl.Subijcit hec ver
ba formalia.hodie ꝓ prochdolor exi-
gunt ⁊ extorquēt vſqȝ ad ſanguinem et
pellē ſubditorū excoriāt ⁊ vix eis dimit
tūc precariū ſpiritū.Albe.de ro.in.l.de
quibus in pe.char.ff.de.ll.dicit ꝙ prin-
ceps nedū a vaſallis tenentibus feuda
ſȝ etiā ab illis ſubditis ſuis pōt exigere
caritatiuū ſubſidium pro defenſiōe ſue
patrie.Ang.ſuo cōſil.ij.⁊.iiij.incip.inter
ordinamēta dicit ꝙ cōitas florentie ꝓ-
pter neceſſitates publicas ipſius cōita
tis pōt a ciuib⁹ ſuis ēt inuitis exigere
preſtātias.Nā licet regulariter qs mu
tuare ſeu ꝑſtare nō cogat.l.in cōmoda-
to.§.ſicut.ff.commo.⁊.l.ſicut.C.de actio.
⁊ oblig.tñ ob publicā neceſſitatē pōt co
gere ciues ad mutuandum ſeu preſtan-
dū qꝛ ob neceſſitatē poſſunt cōpelli ven
dere de eoꝝ bonis iuſto ꝑtio.l.vēditor.
§.ſi cōſtat.ff.cōis predio.⁊.l.ſi pendētes
§.ſi quid cloacarij.ff.de vſufruc.nota.in
l.j.C.de epiſco.audi.⁊ per can.in.c.j.ex-
tra de emp.⁊ ven.⁊ ꝙ princeps tempo-
re neceſſitatis pōt inducere collectam
facit qđ no Ange.in.l.diuus.C.de peti.
heredi.vbi dicit ꝙ neceſſitas facit actū
probabilē ⁊ ꝙ multa ꝑmittunt rōne ne-
ceſſitatis que al's nō permitterent.l.ij.ff.
ad.l.rodiā.de iac.Ceſſante vero publi-
ca neceſſitate puto ꝙ ſicut epūs non pōt
clericis ſuis ſeu toti clero imponere ca
ritatiuū ſubſidiū ſine cōſenſu capituli ⁊
ipſius cleri.c.cum apoſtolus.extra de
cen.habet.in.c.cōquerente.ſuperi⁹ al-
lega.ita princeps ceſſante publica ne-
ceſſitate nō debet poſſe a ſubditis ſuis
inuitis extorquere caritatiuū ſubſidiū.
36 ¶ † Sȝ hic cadit alia dubitatio vtrum
princeps hominibus vaſallorū ſuorum
poſſit imponere collectam. Jo.blan.de
marſi.in ſua ſumma.in tit.qui.mo.feud.
amit.in.vij.chart.determinat ꝙ non ꝗ
homo hominis mei nō eſt homo meus
vt plene no.in.c.imperialē.§.firmiter.et
§.illud.in tit.de ꝓhi.alie.feud.per fred.
Sed ego.in.q.facti in publica diſputa-
tiōe defenſaui hoc debere limitari niſi
agerctur de neceſſaria defenſione pa-
trie ipſius principis:puta quia ipſe
princeps fuit inuaſus ⁊ timor eſt ſubi-
taneus et improuiſus.Nam hoc caſu
nedum vaſalli ſed etiā ceteri ſubditi ꝗ
nō ſunt vaſalli imo etiā clerici apti ad
cuſtodiā ⁊ pugnā hoc caſu tenēt ꝑſtare
ſubſidiū.c.peruenit.extra de immu.ec-
cle.c.ol timore.⁊.c.ſi nulla.xxiij.q.viij.
Sed ſi talis timor nō ſubeſſet licet va-
ſalli teneant iuuare principem tamen
alij ſubditi nō tenent accedere ad bellū
ſi dñs per ſe ſufficiat de ſuis redditib⁹:
nam ipſi honorant dñm in gabellis et
alijs preſtationibus vt ipſi dñs eos ad-
iuuet ⁊ defenſet.Sed ſi dominus ꝑ ſe
non ſufficeret de burſa ſua omnes tene
tur adiuuare ipſum dñm.d.c.omni tem
pore.⁊.c.ſi nulla.Iſta ſunt verba.d.pa
nor.in.c.ſicut noſtris.in fi.col.extra de
iureiur.⁊ eſt de mente Alb.de roſa.in.l.
de quibus.in penu.char.ff.de.ll.Et hoc
eſt ꝙ vult Joan.rey.in preallega.c.im-
perialem.§.firmiter.in pen.char.vbi di
cit ꝙ dñs per defenſionē ſue patrie po-
teſt ſubditis ſuis imponere queſtā ſeu
taleaȝ.¶ Et ad id qđ dixi ſupra princi-

pem nō poſſe imponere taleam ſeu col-
lectam hominibus vaſallorum ſuorum
niſi immineret periculū perditionis pa
trie.videte Andre.de yſer.⁊ Jaco.alua.
in.c.j.i ti.q̄ ſunt rega.l vſi.feu.vbi dicūt
qđ licet imperator ſubditis ſuis poſſit
imponere ſuperindictuȝ ſubſiſtente pu-
blica neceſſitate.l.j.C.de ſupindic.libr.
x.tamen ſubditi dominis ſuis tenean-
tur preſtare indictum in ſimili cauſa cer
te imperator a ſubditis illorum domi-
norum non poterit exigere ſuper indi-
ctum ne ipi homines duplici onere gra
uentur.l.grauis honeſti.§.cum autem.
ff.ad.l.rodiam de iac.l.titia.§.qui in vi-
37 ta.ff.de leg.ij. ¶ † Sed pone dominus
eſt in poſſeſſione vel quaſi faciēdi que-
ſtam ſeu taleam imponendi ⁊ exigendi
ab hominib⁹ ⁊ ſubditis ſuis:homines
vero dicūt ipſum dñm non habere ius
ita faciēdi ⁊ ipſum dominuȝ retroactis
temporibus indebite ⁊ iniuſte exigiſſe
ꝑdictas taleas ⁊ ſe in futurū ad ꝑdicta
non teneri.dñs vero replicat ſe fuiſſe in
poſſeſſione predicta faciendi et exigen-
di vtrū ipſe dñs poterit facere predicta
non obſtante cōditione hoim ſuorum qꝛ
iſta queſtio ſepe contingit in practica ar
dua ad partes.Videtur ergo dicendum
dñm predicta facere poſſe quia talis an
nua ſolita ſunt ꝑſtari non improba rōne
predicta ſunt.c.ſeruitiū.xviij.q.vlti.Nā
ſolutio cenſus eſt ꝓbatio ſubiectionis.
c.omnis anima.extra de cenſi.Pro hac
ꝑte facit qꝛ ex quo longo ipe dñs cōſue
uit imponere collectas ⁊ exigere ab ho
minib⁹ ſuis videt inducta cōſuetudo.l.
j.C.que ſit long.cōſue.⁊.l.de quibus.ff.
de.ll.Tertio pro hac parte facit quia ex
quo dñs eſt in poſſeſſiōe ſeu quaſi talee
collectas imponendi et exigendi in ſua
poſſeſſione ſeu quaſi tueri et defendi.c.
auditis.extra de preſcrip.⁊.l.litibus.C.
de agri.⁊ cenſi.libr.xj.Ad idem facit.l.
vſum.C.de aque.duc.⁊.l.j.In contra-
riū facit qꝛ omnis res omniſqȝ perſona
preſumitur libera niſi doceat de ſerui-
tute.l.altius.C.de ſerui.et aqua.l.fin.ff.
de ſerui.ti.generali.Bal.in.c.inter filiā.
in ti.ſi de feud.defun.fue.contro.in lib.
feu.Idē Bal.in.c.ceterū.ad fi.extra de
iudi.idē Bal.in auk.ſicut.ꝫ.de ſac.ſacro.
eccle.Secundo pro hac ſentetia facit ꝙ
licet patronus ſit in poſſeſſiōe ſeu quaſi
iuris patronatus erga libertum tamen
ſi pretendat ſibi operas deberi per li-
bertum debet hoc probare nec enim
reuelabit dicta poſſeſſio ſeu quaſi iuris
patronatus lege quoties.ff.de probatio.
primo poſſeſſio ſeu quaſi collectas im-
ponendi et exigendi non debent reuela
re dominum quin teneantur probare
cauſam quare dicte collecte ſibi deben-
tur.Tertio pro hac opinione facit quia
tempus non eſt modus inducendi et
tollendi obligationem.l.obligationum
fere.§.placet.ff.de actio.et obligatio.
ergo non debet ſufficere domino quod
ꝑ aliqua tempora impoſuerint exigere
collectas a ſubditis. ¶ Quid dicemus
in queſtione predicta magiſter Rey.de
pena forti in Summa ſua dicit quod
dominus et predeceſſores ſoliti ſunt
talia exigere ſcitur vel creditur vel pro
babiliter preſumitur quod ex iuſta cau-
ſa fuit in tali poſſeſſione ſeu quaſi tunc
poterit in futuruȝ imponere et exigere
tales collectas iuxta ſolitū dici.c.ſerui
tiū.xviij.q.vi.⁊.c.cōtra morem.c.diſtin.
⁊.c.peruenit.extra de cenſ.⁊.l.de vſu.ff.de
vs.et extraor.cog.d.Obertus de bona-
curſio dicebat hoies eſſe compellēdos
officio iudicis ⁊ ꝯditione ex morib⁹ ſeu
ex lege.l.litibus.⁊.l.ſi colto.C.de agri.et
cenſi.libr.xj.Pileus in hac materia ſic
diſtinguebat aut dominus agit contra
homines ſuos iudicio poſſorio quia
fuit ſpoliatus ab hominibus ſuis ſua
poſſeſſione vel quaſi imponendi et exi-
gendi collectas vel ipſi homines tur-
bant dominum in ſua poſſeſſione vel
quaſi imponendi et exigendi predicta ⁊
tunc dominus obtinebit probando poſ
ſeſſionem ſeu quaſi.eſt optimus textus
ad hoc in capitulo querelam.extra de
electionj.Si ergo dominus fuit ſpolia
tus ſua poſſeſſione ſeu quaſi reintegra
bitur ⁊ reſtituetur in priſtinum ſtatum:
vt habetur in.d.c.querelam.et not.in.l.
ſi certis annis.C.de pact.Si vero dñs
agat actiōe ꝑſonali et iudicio petitorio
tunc ſi facit fundamētū ſuper ſolo cur-

ſu tẽporis ſuccumbet in cauſa q̄ vt iam
dixi tp̄s nõ eſt modus inducẽdi obliga-
tionẽ.d.§.p̄z.Si vero nõ ſolum allegat
curſum temporis ſed etiã aliquẽ titulũ
⁊ ad ꝓbationẽ ipſiꝰ tituli inducat pſta-
tionẽ decẽnalẽ tũc obtinebit iuxta ea q̄
habẽt in.l.cũ de in rẽ verſo.ff.de vſur.⁊
iſta diſtinctio Dy.mihi p̄z.De q̃ pre-
dicta habetur late per Joan.blan.de
marſi.in ſumma ſua in palle.ti.qui.mo.
feu.amit.circa.vj.char.ver.ſed q̄d erit
38 ſi dñs eſt in poſſeſſiõe ſua ⁊c. ¶ †Sz po
ne sereniſſimus Rex francoꝝ ſeu alius
princeps comes vel baro ſeu alius infe
rior dñs terre cũ ſingulis annis cõſue-
viſſet ꝑcipere ab hoibꝰ cuiuſdã loci ſui
centũ annua cõceſſit immunitatẽ cuidã
ex illis hoibꝰ ſuis.cũ ſingulis annis de
ſtla q̄titate ſoluebat decẽ an talis imu-
nitas ſeu exemptio preiudicabit alijs
ita ꝙ teneat inſolidũ ſoluere illam q̄ti-
tatẽ de centum.An vero ipſe dñs terre
tantominus capiet a dictis hominibus
ſuis Guil.de cu.⁊ Ang.in.l.ſi vnꝰ.§.item
ſi pactus.⁊ Bald.in ea.l.ſi vnus.§.ſed ſi
generaliter.ff.de pac.determinant ꝙ ta-
lis imunitas ſeu exẽptio nõ ꝑiudicabit
ceteris de illo loco ſed ſolũ ipſi dño ter-
re ita ꝙ tantominꝰ accipiet de illa q̄ti-
tate.⁊ Ange.in.d.§.item ſi pactus alle-
gat gl.ord.in.l.vacuatis.C.de decu.lib.
x.per quã glo.ipſemet Angel.in.l.inter
debitorem.ff.eo.tit.de pac.dicit ꝙ ſi vil-
la concedit immunitatem alicui fabro
talis immunitas preiudicabit ipſi vil-
le nõ aũt preiudicabit ciuitati cui ſoluit
tales et eſt ſub dicta ipſa villa.Et opi-
nio p̄dicta eſt de mẽte Spe.in ti.de cen.
§.nunc dicendũ.verſi.q̄d ſi vniuerſitas.
hanc eandẽ ſniam tenuit Bal.in.l.etiaȝ.
in vlti.col.C.de excu.rei iudi.Hoc idem
tȝ expreſſe.d.Panor.i.c.ꝑuenit.extra de
immu.eccle.vbi plene tractat materiaȝ
collectarũ.ſ.q̄n ⁊ a q̄bꝰ poſſint imponi ⁊
an exemptio facta vni noceat alijs ⁊ oi-
no videbitis cũ Addatis ad iſtã mate-
riaȝ Bart.in.l.ij.C.de apo.pub.lib.x.vbi
voluit in q̄õne predicta an ſi q̄n vnꝰ nõ
ſoluit ceteri de illo loco ſoluere teneãt
ꝓ eo diſtinguit hoc modo aut onus eſt
ꝑſonale et tunc ſi fieri debeat cuȝ labore

ꝑſone tantũ et tũc ſi vnꝰ nõ iubeat illud
onus reliq̄ tenebunt.l.honor.§.fin.ff.de
mu.⁊ hono.Aut cõſiſtit in p̄ſtatione pe-
cunie ⁊ tũc ſi tale onꝰ eſt impoſitũ ciui-
tati ⁊ tũc ꝙ vnꝰ nõ ſoluit ciuitas ſolue-
re tenet q̄ in reliq̄s adhuc remanet ci-
uitas firma.l.ꝓponebat.ff.de iud.Aut
onus imponit nõ ciuitati ſed ciuibus ⁊
tũc ſi vnꝰ vel duo nõ ſoluãt reliqui ipſo
iure nõ tenebunt pro his q̄ nõ ſoluunt.
arg.l.legatorũ.inſti.de leg.ij.Aut onus
eſt reale:puta q̄ ſolui debet tributũ:et
tũc id q̄d vnꝰ non ſoluit reliqui ſoluere
tenent.Sed ipſis ſoluentibus aſſigna-
bũt p̄dia illoꝝ q̄ nõ ſoluerũt.l.q̄ agros.
C.de omni agro deſer.li.xj.d.Pan.in.c.
accedẽtes.extra de preſ.in.q.principa-
li.Ꝫ.formata diſtinguit hoc modo.Aut
onus incũbit pluribꝰ pro virili ex ſtatu-
aut ex vltima voluntate aut ex iuris di-
ſpoſitionis aut ꝟtute cõſuetudinis.pri-
mo caſu q̄n ex cõtractu ⁊ tunc ſi vni cõ-
cedat exemptio non ꝑiudicabit ceteris
ſed preiudicabit ei q̄ cõceſſit exẽptionẽ.
allegat.l.j.C.ſi plu.vna ſen.ſue.condẽ.
vos poteſtis allegare opti.tex.in.l.vni-
ca.C.vt nul.ex vicarijs pro alijs teneat
lib.xj.vbi text.dicit ꝙ exigere onera ab
vno ꝓ facto alteriꝰ ⁊ Ꝫ naturalẽ equita-
tem.Scd̄o caſu principali q̄n ex vltima
volũtate tũc exẽptio conceſſa vni aggra-
uat alios.ita ꝙ illi aliq̄n tenebũtur iſlo
lidũ.tex.eſt in.l.ab oibꝰ.in prin.inſti.de
leg.j.Tertio caſu q̄n ex diſpõne iuris di-
cit Panor.ꝙ ſolꝰ impator in tp̄alibus et
papa in ſp̄ũalibꝰ pñt cõcedere immuni-
tatẽ ⁊ exẽptionẽ in ꝑiud.aliorũ Alij vo-
ro inferiores q̄ nõ habẽt iura imperia-
lia lȝ poſſint cõcedere immunitatem in
ꝑiud.ipſorũ cõcedẽtiũ tantũ in preiudi.
aliorũ hoc facere nõ poſſunt ꝑ no.ꝑ glo.
in.d.l.vacuatis.⁊ ꝑ no.ꝑ Barto.in.l.ij.ff.
de iure immu.Si vero virtute ſtatuti
ſint obligati:puta q̄ ſtatuto cauet ꝙ co-
mitatenſes teneant ſoluere ſalariũ po-
ti ciuitatis:tũc ſi vna villa eximatur ab
illa obligatiõe reliq̄ tñ comitatenſes te-
nebunt ſoluere integrũ ſalariũ.ad h̄
allego vobis Bart.in.d.l.ab omnibꝰ
in prin.q̄d notetis. ¶ Quarto caſu p̄n-
q̄n tenentur virtute cõſuetudinis dicit
Panor.

Panor.in.d.c.accedentes.contra q̄d idẽ
eſt ſicut ſi erunt obligati ex Ꝫctu allega-
to.vel.ꝑ Jo.an.in addi.ad Spec.in p̄al.
c.de cenſi.§.nũc dicendum.vbi dicit ꝙ ſi
virtute cõſuetudinis forẽſes qui ventũt
ad habitãdũ in ciuitate ſint immunes
ab oibus oneribꝰ ꝑ ſtatutũ nouiter con
ditũ nõ poterit fieri ꝙ obligent ad one-
ra eius inutilia ꝑ no.per Barto.in.l.q̄d
39 ſemel.ff.de decre.ab ordi.faciẽ. ¶ †Sed
pone q̄dam ciuitas ꝯſueuit ſoluere an-
nuatim dño ſuo certã q̄titatẽ pecunia-
rũ:puta centum ⁊ illa centũ cõſueuerũt
ſolui ꝑ hoies illius cõitatis dño ſuo pa-
res ⁊ liberam.mõ cõtingit ꝙ dñs illius
terre acquirit dietim de bonis immobi
libus deſcriptis in eſtimo ꝓ quibus ſol
uat illa penſio annua.An ipſe dñs pro
rebus acq̄ſitis a ſuis hominibus tenea
tur contribuere in oibus vel ſaltem tã-
tominus accipere de illa penſione quã
poſſent ſupportare de onere collecta di
cta predia ꝑ eum acquiſita vt meliꝰ hec
q̃ decidat.Videamus primo vtrũ nobi
les ꝓ bonis que poſſidẽt debeãt ſubire
onera p̄rimonialia ſeu onera collectaꝝ
que imponũtur in illo loco vt videt pri-
ma facie dicẽdũ ꝙ nõ q̄ nobilitatis ſtre
nue a iure conceditur immunitas ab
hmõi oibus.l.medicos.C.de profeſſo.et
medi.li.x.ergo pari rõne talis immuni-
tas dȝ intelligi ꝯceſſa eẽ nobilitati gene
ris.l.proximos.C.de prox.ſac.ſcri.li.xij.
Contrariam ſniam tȝ Alber.de rot.in
rubri.ff.de mune.⁊ hono.circa.xj.char.
in verſi.ſed quero vtrũ nobilis.Mouet
primo ꝑ text.in.l.⁊ qui origine.in.§.j.ꝟ.
ceteri.⁊ ꝑ.l.reſcripto.§.fi.ff.de mune.et
hono.Scd̄o mouet q̄ tales nobiles te-
nentur ad onera perſonalia.§.pe.in aut.
de defen.ciui.ergo multo magis dñt te-
neri ad onera p̄rimonialia quia perſona
eſt dignior cunctis rebꝰ.l.ſancimus.C.
de ſac.ſan.eccl.Tertio pro hac ſnia ad-
ducit q̄ nobiles participãt circa cõmo
da:honores cõitatis quia exequati ſunt
nobiles plebeis.l.ij.§.deinde cũ poſt.ff.
de ori.iur.cũ ergo participant incõmo-
dis dignum et iuſtum eſt ꝙ etiam par-
ticipent in oneribus et incommodis.l.
ſm naturam.ff.de reg.iur.Ad.l.medi-

cos.C.de ꝓfeſſo.ipſe reſpondet ꝙ pri-
uilegia debẽt eſſe ſuis limitibꝰ cõtẽta.
lȝ ergo a iure cõcedat immunitas do-
ctoribꝰ legẽtibꝰ.d.l.medicos.non tñ ſe
quitur ꝙ eodẽ priuilegio debeãt gau-
dere nobiles.Nũc redeo ad expoſitam
q̄õnem in qua ego vidi cõſilia multorũ
doctorũ famoſiſſimorũ maxime Papiẽ
ſiũ inter quos ſuper hoc concludit cla-
riſſimꝰ doc.d.Cato.ſaccus ⁊ ꝯcludebat
ꝙ dñs terre ꝓ predijs ꝑ eũ acq̄ſitis de-
bebat tantominꝰ recipe ab hoibꝰ ſuis
q̄tũ poterat ſupportare de onere talea
rũ dicta p̄dia vl̄ cõtribuere ꝓ rata pre-
dioꝝ.ꝑ not.ꝑ Jo.an.in.c.nõ minꝰ.extra
de immu.eccl.vbi d̄t ꝙ ſi dux marchio
vel comes recipiat ab aliqua cõmunita
te ſuã certã pẽſionẽ puta centũ annus.
Et ipſe p̄nceps poſtea eximat aliquã ꝑ
ſonã de illa cõitate ab onere p̄dicto de
bebit tãtominus ꝑcipere de illa pẽſiõe
q̄tũ ſoluiſſet illa pſõa exẽpta.Sȝ Ꝫ iſtã
determinationẽ Jo.an.facit d̄ciſio.doc.
maxime Bal.⁊ Jmol.in.l.ab oibꝰ.inſtit.
de le.vbi per illã.l.vr̄ determinare con-
trariũ eius ꝙ vult Joã.an.⁊ ꝓ concor-
dia ipſe Jmol.in.d.l.ab oibꝰ.ꝙ aut agi-
tur de ꝑiudicio dñi qui cõceſſit illã im
munitatem:puta q̄ annua pẽſio ſibi de
bebatur ꝑ homines ſuos illiꝰ cõitatis
⁊ tunc q̄ immunitas dȝ late interp̄tari
contra concedẽtem.l.beneficiũ.ff.de cõ
ſti.prin.⁊.c.cũ dilecti.in fin.extra de do.
Et tunc vera ſit opi.Jo.an.aut agit de
ꝑiudicio tertij:puta q̄ illa annua pẽſio
debebat ſolui ꝓ ſalario poteſtatis illiꝰ
cõitatis.⁊ tunc lȝ princeps eximat vnã
ꝑſonã tñ cetere debebunt ſoluere inte-
grũ ſalariũ.d.l.ab oibꝰ.Et ex predictis
infert ipſe Jmo.ꝙ ſi papa imponat col-
lectã clericis ꝓ ſatiſfaciendo cuidã cre
ditori q̄ mutuauerat pecuniã ſedi apo-
ſtolice incũbẽti ſedi romane.Et repiat
aliq̄s clericus exẽptus ab oibus oneri
bus collectarũ ceteri nihilominꝰ debe-
40 bũt ſoluere integrã collectam. †Et ſi di
cas ponamus ꝙ reperiantur multi ita
exẽpti nonne ceteri minus grauabunt.
ipſe rñdet ꝙ reliqui clerici poterũt ſup
plicare pape.Nam priuilegiũ debet re
uocari q̄n incipit eſſe minus nociuuȝ.c.

ſoggeſtū.extra de decimis.De hac vlti-
ma.q.videte plene ꝑ do.Panoꝛ.in.c.ac-
cedētes.extra de preſcrip.Et ex theori-
ca Jo.an.ſuperiꝰ relata et ex doctri.Jo.
de imo.in.d.l.ab oībus ꝯcipitis deciſio-
nem qōnis.ſ.formate vcꝫ ꝙ dn̄s terre
dꝫ tantominus ꝑcipere ꝗtū phi ſuppoꝛ-
tare predia ꝑ eum acq̄ſita qꝛ facto ſuo
fuit diminutū eſtimū populariuꝫ.vnde
ſicut q̄n ꝯcedit immunitatē vni vel duo-
bus tātominus dꝫ percipere.Ita et iſto
caſu cū culpa ſui fuit diminutū eſtimuꝫ
dicebam tn̄ in q̄ſtione facti ꝙ ſecꝰ eſſet
ſi predia emphꝫteotica que tenebantur
ab illo dn̄o cecidiſſent in cōmiſſum pro-
pter nō ſolutū canonē vel alia rōne tūc
dn̄s terre nō deberet tātominꝰ ꝑcipere
de annua penſione qꝛ culpa emphiteo-
ticoꝝ vtile dn̄iū fuit cōſolidatū cū dire-
41 cto iuxta.l.ij.C.de iure emph.†Itē ꝙ di-
xi.ſ.nobiles teneri cōtribuere in oneri-
bus collectaruꝫ intelligatis ꝓcedere ſi
ipſi nobiles poſſideant predia allodia-
lia ſed ſi eſſent vel feudalia vel de perti-
nētijs caſtri:puta qꝛ eſſent bona caſtri
tunc ipſi nobiles pro talibus bonis nō
tenentur ꝯtribuere cum popularibꝰ qꝛ
pro ipſis bonis feudalibus et que ſunt
de pertinentijs feudi ſunt obligati dn̄o
ad ſeruiendum ⁊ nō debent duplici one-
re grauari ar.l.titia.§.qui inuita.ff.de
lega.ij.Et ad premiſſa videatis in.c.j.in
titul.que ſunt rega.in vſi.feu.Addite ad
pꝛox.dicta ꝙ aliquando nobiles dn̄i ter-
rarum ſe tuentur virtute preſcriptio-
nis vel cōſuetudinis vt non teneantur
in oneribus pro rebus allodialibus et
in hoc concludite ꝙ ſi allegāt p̄ſcriptio-
nem eſt diſtinguendum ꝙ aut ipſi dn̄i
fuerant interpellati de ſoluendo tribuē-
do in collectis ⁊ oībꝰ ⁊ aduerſus ipſam
interpellationem ſe appoſuerunt ⁊ con-
tradixerunt dicēdo ſe non teneri.Et tūc
ſi poſt talem condemnationem ſteterūt
longo tempore in libertate nō cōtribuē-
di ⁊ hoc caſu preſcripſerunt libertatem
adeo ꝙ potuerunt ſe tueri preſcriptio-
ne ꝑ not.in.l.q̄ laminibus.ff.de ſer.vrb.
predio.facit qđ habetur in.l.iij.§.ſi ſer-
uus.ff.de acquir.poſ.Aut nunꝙ̄ fuerūt
interpellati de cōtribuendo ⁊ tūc cōclu-

dite ꝙ ſi ipſi dn̄i allegant titulum forte
remiſſionis ⁊ liberationis.Et ad ꝓban-
dum talē titu.inducunt prolixitatē tp̄is
⁊ hoc caſu preſumet̄ titulꝰ liberatiōis
per eos allegatis per no.per gl.que ſm̄
Alber.mille annis infirmauit in.l.cum
de in rem verſo.ff.de vſur.Aut ipſi dn̄i
non allegant aliquem titulū liberatio-
nis ſed ſolū allegant tp̄is ꝓlixitatem [illegible]
tunc non poterunt ſe defendere ꝑ pre-
ſcriptionē qꝛ tp̄s nō eſt modus tollēdi
vel indicende obligationis.l.obligatio-
num fere.§.placet.ff.de acti.obli.Iſtam
diſtinctionē facit Alber.de roſa.in rub.
de mune.⁊ hono.circa.vij.chartā in fi.
ſed pone ꝙ aliquis hꝫ hoīes cenſuales
⁊c.Idem dico ſi dn̄i allegarent ſe tuto[s]
virtute conſuetudinis vt patria cana-
pici.qꝛ de conſuetudine dn̄i terrarū nō
ꝯtribuūt in oneribus necꝫ in collectis
nam talis ꝯſuetudo poſſet eos defende-
42 re.†qꝛ conſuetudo dat priuilegium:vt
dicit Inno.in.c.nouit.extra de iud.Itē
magna eſt virtus conſuetudinis qꝛ dat
iuriſdictionē ꝑſone priuate.l.viros.C.
de diuer.offi.lib.xij.⁊.l.j.C.de emā.libe.
Itē tenaciter obſeruata hꝫ vim decreti
vt inq̄t Bal.in.c.j.in.j.col.in ti.qui feu-
43 da.poſ.†An aūt dn̄i terrarū poſſint co-
gere ſubditos ſuos vt veniāt ad facien-
dū cuſtodiā i caſtro nocturnā vł diur-
nā.Prima facie dōm vꝫ ꝙ ſic qꝛ ho[mo]
ſeu vaſallus nō dꝫ eſſe in dāno dn̄o [illegible]
de munitionibꝰ ipſiꝰ dn̄i.c.j.i ti.de for.
fid.imo ipſas munitiones tenet̄ ſeruare
re.d.c.j.Itē ſubditꝰ tenet̄ exaltare dn̄m
ſuū ꝗtum pōt non aūt deprimere.gl.[illegible]
ſingularis in.c.j.in ti.quali.vaſal.iur.
deb.fide.Sꝫ ſi dn̄s perderet caſtrū d[illegible]
primeret̄ eius ſtatus ergo ⁊c.In ſ[illegible]
facit qꝛ ſi homines non ſe obligarēt [illegible]
tale onus:certe nulla nouitas eſt in[illegible]
cēda:ita vult Spe.in ti.de feu.§.q̄m
per homagiūs.in vlti.col.ver.ego [illegible]
iuro.⁊ in ver.itēꝫ no.Optime facit [illegible]
in.l.cuꝫ ſatis.§.caueāt.C.de agri.[illegible]
lib.xj.imo noua ſeruitia preſum[illegible]
preſſiua vt dicit Bal.in.c.j.in p[illegible]
in titu.qual.vaſal.iura.deb.fid[illegible]
dominus terre hominibus ſuis [illegible]
teſt inducere angarias vel parangarias

Cuſtodia caſtri an ſubditis ſint preſtanda

qꝛ debita ſeruitia ſuis limitibus debēt
eſſe cōtēta vt inq̄t Bal.in.l.in q̄bꝰ.C.de
fidei.lib.Tertio ꝓ hac pte adduco text.
in.l.j.C.ne ruſt.ad vllū obſeq.vocē.li.xj.
Quarto poteſtis adducere tex.in.l.vni-
ca.C.ne opere a col.exi.lib.x.Quinto ca-
ſtrū eſt domꝰ priuata ipſius dn̄i ⁊ hꝫ vti-
le dn̄iū.ſupioꝛ ꝓo haberet directū.c.j.
§.j.in ti.de inueſt.nō aūt hominibꝰ ſuis.
Et ſm̄ iſtā opi.ſepe cōſului.Dicebāꝫ tn̄
ꝙ ſi immineret magnū ꝑiculū dn̄o per-
ditionis caſtri puta tp̄e guerre ⁊ ſubſit
neceſſitas cuſtodiēdi caſtrū ꝓpter im-
minens periculū tūc hoīes tenerēt̄ ad
cuſtodiā.qꝛ ſicut ſunt aſtricti ex iuramē-
to fidelitatis defendere ꝑſonā dn̄i a pe-
riculo mortis.d.c.j.i fi.vbi vitā vel mē-
brū.in ti.ꝑallegato qual.vaſa.iura deb.
fide.Ita defēdere bona ipſius dn̄i qꝛ il-
le qui perdit bona dicitur perdere vi-
tam.Iſta eſt glo.notanda quam ad ho-
ibi ponderat Bald.in.d.l.aduocati.in
fin.C.de aduo.diuer.iudi.et idem Bal-
dus in.l.ſi tuis.C.de oper.lib.dicit ꝙ
pecunia eſt vita hoīs.Ceſſāte vero ta-
li neceſſitate ⁊ nō iminēte ꝑiculo ꝑditio-
nis dicēdū ē dictos hoīes nō teneri ad
dictā cuſtodiā niſi pacto vel ꝯſuetudine
ad hoc aſtricti ſint.Non ob.tex.in.d.c.j.
in ver.munitionibus.in ti.de for.fide.⁊
ꝛn̄deo ꝙ ille text.dꝫ intelligi hoc modo
valet quia vaſallus ſeu ſubditus nō de-
bet reuelare inimicis dn̄i facta ipſius
dn̄i quādo facit munitiones aduerſus
hoſtes ⁊ inimicos domini.Item domi-
nus terre nō p̄t cogere ſubditos ſuos
vt vadat ad tripudiandum in caſtro qꝛ
ab omni ſupioritate ius honeſtatis in-
telligit̄ eſſe exemptū.Ita dicit Bal.in.l.
ꝙ ex liberta.C.de op.liber.Nunc deſcē-
do ad materiam roydarū ſeu operarū.

¶De roydis ſeu operis.

1 ¶Dn̄s an poſſit cogere hoīem ſuum
vt preſtet alteri operas ſibi debitas fal-
lit in operis obſequialibus.
2 Dn̄s an poſſit agere cōtra hoīem ſuum
ꝓ operis p̄teritis debitis ⁊ nō p̄ſtitis.
3 Obligatus annuatim ad vnā operā ſi
decedat relictis tribꝰ filijs q̄ etiā noīe
pris ſunt obligati an ſinguli teneātur
ad illam operam.
4 Granari pluſꝙ aſcendat portio heredi-
tatis abſurdum eſt ⁊ iniquū.
5 Res data alicui vaſallo cum onere dicit̄
in aliū trāſire cū eodē onere.
6 Opere cuius ſumptibus ſint p̄ſtande.
7 Dn̄s an poſſit hoīem ſuū cogere ad pre-
ſtādum operas vel faciēdū roydas ex-
tra territoriū ⁊ iuriſditionē ipſius dn̄i.
8 Subditus ſi rumpat inſtrumenta ſua in
preſtādo roydas ſeu operas an dn̄s te-
neatur ad refectionem.
9 Dn̄s hn̄s merū mixtū imperiū ⁊ alm-
dam iuriſditionē in aliquo loco an poſ-
ſit hoī ſuo imponere penā mortis ⁊ cōfi-
ſcationem bonorum ſi qualitas delictī
hoc expoſcat.
10 Dn̄s pōt hoīem ſuū ꝓpria authoritate
accipere ⁊ mediocribꝰ plagis caſtigare.
11 Dominus an poſſit agere pro moleſta-
tione ſubditi ſui.
12 Dn̄s an ⁊ q̄n poſſit hr̄e ſucceſſionē in
ſuis hominibus.⁊ nu.15.
13 Dn̄s an poſſit vł debeat ſuccedere de-
bitis hoīs ſui ex ſuū territoriū.⁊ nu.20.
14 Cōfiſcatio bonorum vaſalli an poſſit a
dn̄o fieri extra ſuū territorium.
16 Tutores habentes adminiſtrationem
diuiſam non debēt ſe de alterius admi-
niſtratione intromittere.
17 Imperator an poſſit bona ſubditorum
ſuorum confiſcare extra ſuū territoriū.
18 Donās alicui q̄cquid hꝫ in aliquo loco
an cenſeat̄ donare iura ⁊ actiones ſibi
in illo loco cōpetentes.
19 Creditores moriētis ab inteſtato cōtra
quos debeāt experiri vbi ſtatuto caue-
tur ꝙ decedēti ab inteſtato nullis reli-
ctis deſcendētibꝰ ſuccedant proximio-
res ex parte matris.
21 Dn̄s an ſuccedat hoī ſuo religionē in-
tranti ⁊ filios non habēti.
22 Homo alienus an poſſit facere teſta-
mētum de ſuis bonis.
23 Hō alicuius an pro dotāda filia debeat
habere cōſenſum dn̄i ſui.
24 Emphiteota an poſſit dotare filiam
irrequiſito domino.
25 Cōſuetudine ſtāte ꝙ hō alicuius tene-
tur in teſtamēto relinquere certā partē

domino ſuo an hoc deficiente teſtamē-tum reddatur nullum.
26 Dñs nō hȝ de iure ſucceſſionē hoīs ſui ſed ex conſuetudine vel ſtatuto.
27 Subſtitutio pupillaris quo caſu dica-tur teſtamentum.
28 Statutū vel cōſuetudo ꝙ in ꝯctib⁹ vē-ditionū dñs habeat tertiā vēditionē an ſit ſtandum. ꝛ nu. 30.
29 Cōtrahentes an poſſint recedere a cō-tractu in preiudicium fiſci.
31 Statutū de retractādo rem venditam offerendo pretium intra annum quo ca-ſu locum non habeat.
32 Statuta vel cōſuetudines dicũtur ſtri-cti iuris.
33 Re ꝑmutata ſi vna res plus valeat ꝙ̄ alia ex quo pro equiualentia datur pe-cunia an hoc caſu dñs poterit habere commodū tertie venditionis.
34 Dñs alicuius terre an de diuiſione re-rum poterit habere tertiā venditionē.
35 Inſtrm̄ alicuius ꝯtractus an poſſit can-cellari in preiudiciū dñi.
36 Fraus multis modis cōmitti dꝫ.
37 Stante ſtatuto ꝙ forenſes non poſſint acquirere predia an prohibeantur etiā accipere pignori pro tanto ꝙ̄tū valēt.
38 Contractu vēditionis conditionaliter celebrato an tempore contractus aut purificate conditionis ſoluetur laude-mium domino.
39 Laudemio de principali cōtractu ſolu-to an etiā de eius executione ſoluetur.
40 Subiectus rōne homagij an poſſit ſe liberare aut relaxare ab iſo homagio.
41 Emphiteota aut feudatarius an cedē-do rei emphiteotice aut feudatarie li-beret ſe ab obligatione. 2
42 Feudū an poſſit refutari.
43 Iuramētum preciſe ad factum dicitur obligatorium.
44 Homagium quō finiaꝫ ꝛ quot modis.
45 Remiſſio ſeu liberatio ab homagio an poſſit fieri in vltima voluntate.
46 Homagium extingui pōt propter ma-la tractamenta dñi.
47 Subditi habentes dñm furioſum aut mētecaptū qualr̄ debeāt ꝓuidere.
48 Dño ſubditis officiū debitū denegante an teneāt ipſi ſubditi ad ſuitia debita.
49 Homagiū an propter dñi nimiam ſeui-tiam finiri poſſit.
50 Caſtro ꝓpter guerrā diruto ſi aliud in alio loco ꝑ dñꝫ edificeꝫ an illō habebit in oibus pro primo.
51 Pluribus vnū dñium tenentibus an li-ceat ſubditos diuidere.
52 Subditi an poſſint aliquo caſu ſe dño terrā ingredi volenti opponere.
53 Dñs an ſubditū in aliq̄ territorio delin-quētem debeat iudici territorij illius in quo deliquit dare puniendum.

1 Circa† quā q̄-ro in primis hō meus q̄ mihi annuatim duas vel tres operas virtū me iu-bēte poſſit cogi eas p̄ſta-re alteri. Cōcludite ꝙ ſic p. l. ſi nō ſorte. §. libert⁹. in fi. ff. de ꝯdi. inde. Et ita vult Bar. i. d. §. libert⁹. i pe. col. 13 poſſe iuſſu meo cogi iſe hō me⁹ ſe obligare alteri ad p̄-ſtationē illaꝝ oparū. l. j. ꝛ. l. ſi creditoris. C. de noua. ꝛ ita vult Ioā. an. in addi. ad Spec. in ti. de ceſſio. actio. §. j. in fi. ꝛ ita vult Imo. in. l. ij. in pn̄. ff. ſo. ma. 13 cōtra-riū videꝫ velle Bar. in. d. §. libert⁹. in pe. col. dum dicit ꝙ poteſt delegari alteri. ¶ Quod dixi ſupra hoīem meum poſſe cogi me iubēte ad preſtandū operas al-teri quas mihi dꝫ limitetis vt nō p̄cedat in obſequialibus operis q̄ cohe-rent pſone patroni. Et ideo nō poſſent p̄ſta-ri alteri. l. opere in rerum. ff. de ope. lib. predicta etiā vult. d. Alexā. de imo. in. l. in ſtipulationibus. §. operarū. ff. de verb. obli. ¶ † Sed pone hō meus ceſſauit in p̄ſtatione operarū mihi debitarum per duos vel tres annos. Nunquid poterit agere ꝯ eū ad ipſas p̄teritas. Bart. in. l. ſtipulationes non diuiduntur. ff. de verb. obl. dat talem doctrinā ꝙ qñ impoſſibi-le ē factū p̄ſtari neceſſe eſt petere in-eſſe allegat. l. ſi vſufruct⁹ mihi bienni ff. de vſufru. leg. Rap. cu. in. l. ſi ſeruum §. fi. in tit. de verb. obl. dānat opi. Bar. ꝙ opere preterite bene poterunt peti p. l. ſi qñ. ꝛ. l. quoties. ff. de oper. lib. ꝛ. l. ſi vſufruct⁹ mihi in bienniū. ipſe videt ꝙ vſuſfructus p̄teritus dñ pōt peti in li-

bello ſed nō cū exactionis effectu. vos poteſtis defendere opi. Bar. ꝛ dicere ꝙ opere p̄terite non poſſunt peti quia im-poſſibile eſt eas preſtari. Nam factum vno tempore differt a facto alterius tē-poris. l. ſi nō ſorte. §. libertus. ff. de con-di. indeb. Ad. l. ſi quando. ꝛ. l. quoties. reſpondebitis ꝙ ibi opere preterite pe-tuntur eſtimatione operarum. ꝛ ita vult Glo. in iuribus proxime allegata. vel ali-ter poteſt factam id quod debeat fieri de p̄terito peti quādo de impoſſibilita-te nō apparet. Ad p̄dicta vide gl. in. l. in ſtipulationib⁹. §. operarū. illo eo. tit. de ꝟ. ob. Cōſulo ego ꝙ hoc caſu in libello petatur eſtimatio operarum p̄teritarū.
3 ¶ † Nūc formo vobis queſtionem q̄ ſe-pe cōtingit in terris nobiliū hō meus qui tenebaꝫ mihi ſingulis annis p̄ſtare vnā opaꝫ ſeu roydā deceſſit relictis tri-bus filijs q̄ etiā ſunt hoīes mei ꝛ ſe di-uiſerunt itaqꝫ diuiſim ꝛ ſeparatim ha-bitāt. Utrū q̄libet ipſoꝝ fratrū inſolidū tenebitur mihi ad vnam operā. An ve-ro quilibet eorum teneaꝫ pro virili. An vero ꝓ hereditaria portione. Videꝫ di-cendum ꝙ quilibet inſolidū teneaꝫ ad 4 vnam operā q̄ opera eſt indiuiſibilis ꝛ diuiſim ſeu ſeparatim non pōt p̄ſtare. l. iij. ff. de oper. liber. Nō em̄ p̄ſtant mihi operā q̄ ſunt heredes patris ſed quia ſunt hoīes mei ſicut ergo pr̄ preſtabat mihi illā operam q̄ erat homo meus: ita quilibet ipſorū filiorum debet mihi teneri ad vnam operam ꝑ idēnitatem rationis. Nam vbi eſt eadem ratio idē ius eſt ſtatuendum. l. titio. ff. de verbo. oblig. ꝛ. l. illud. ff. ad. l. aquil. Accipite ſi-mile ſi fundus debeat mihi ſeruitutem vie eſt vnica via. l. ſi cui. ff. de ſerui. titu. generali. Et tñ ſi de illo feudo fiāt duo feudi incipient mihi deberi due vie. l. nā ſatis. §. pe. ꝛ ſeq. ff. quēadmo. ſeruit. amit. Itē hoc videmus in plurib⁹ here-dib⁹ in re indiuiſibili q̄ q̄libet eſt obli-gatus inſolidū. l. heredis. §. an ea. ff. fa-mil. hercis. Idem videmus in pluribus delinquētibus: q̄ quilibet teneꝫ inſoli-dum. l. itē mella. §. ſi plures. ff. ad. l. aq̄l. Et idem in actione noxali. l. ſi ſeruus cō-munis. ff. de noxa. Idem in exercito-ria. l. j. §. fi. cum. l. ſeq. ff. de exerci. Argua-mus nunc ꝙ ipſi tres filij teneanꝫ quili-bet pro virili ꝛ ꝙ omnes teneantur ad vnum ſeruitium preſtandum tale qua-le pater eorum ſeruabat ꝙ ſic probaꝫ: nam ex perſona heredis nō dꝫ ius obli-gatiōis immutari. l. j. §. ex his. ff. de ver-bo. oblig. Sicut ergo pater tenebatur mihi ad vnicam operam. Secūdo pro-batur filij quilibet pro virili tenebunꝫ ad vnicam operam. Tertio probatur q̄ non debet plus transferri in filios ꝙ̄ fuerit in defuncto arg. l. iiij. §. ſi cōmu-nem. ff. finium regun. Cum ergo pater preſtaret mihi ſolum vnicā operam ita ipſi filij non debent in plus grauari q̄ non debēt eſſe deterioris conditionis quam pater. l. heredē. ff. de reg. iur. pre-terea ipſi tres filij vicem vnius perſo-ne gerunt ergo non debent teneri niſi ad vnicā operā ſicut pater arg. l. ſi plu-res. ff. de pac. Nunc probo ꝙ quilibet ipſorū filiorū ſolū teneaꝫ ꝑ hereditaria portione. Et tale onus tranſit ad filios vt heredes tanꝙ̄ es alienū ergo ſolū ꝑ hereditaria portione. l. j. C. ſi cer. pet. l. ꝓ hereditarijs. C. de act. here. † Abſur-dū em̄ eēt quē plus grauari quam aſcē-dat ſua portio hereditatis. l. ij. C. ſi vn⁹ ex plurib⁹ here. ꝛ. l. ſi vxor. C. de bo. aut. iud. poſ. Non obſtat ſi dicatur ꝙ ope-ra eſt indiuiſibilis ꝛ ꝙ diuiſim ꝛ ſepa-ratim p̄ſtari non pōt q̄ reſpondetur ꝙ eſtimatio operarum eſt bñ diuiſibilis: vt notatur in. l. ſtipulationes non diui-dunꝫ. ff. de ꝟb. oblig. ꝛ in. l. ſtipulationi-bus. §. operarum illo. eo. tit. ¶ Quid di-cēdum in iſta materia Marti. de ſano: diſtinguebat ꝙ aut tale ſeruitiū debeꝫ ratione alicuius māſi ſeu feudi aut ra-tiōe homagij. Primo qñ caſu debeꝫ ra-tione manſi ſeu feudi tunc illi ad quos trāſeūt talia bona tenētur ad illud ſer-uitiū. Si ꝟo tale ſeruitiū debeꝫ ex eo q̄ pſona eſt obligata ad homagiū tunc concludit p̄fatus doctor ꝙ aut ſerui-tium qō continetur in tali obligatione eſt diuiduū ꝛ tunc quilibet tenebaꝫ pro virili. l. non nunꝙ̄. ꝛ. l. quoties. ff. ad tre-bel. l. cum pater. §. hereditatē. ff. de leg. ij. Aut ſeruitiū eſt indiuiduū ꝛ tūc qui-

habet pōt inſolidū conueniri vno tamē
inſolidum exacto ceteri liberantur. Et
ille qui inſolidum ſoluit poterit agere
contra fratres: ſi tamen vnus ex eis cō
ueniatur inſolidum ad ſeruitium pote-
rit p parte ſua ſoluere dño intereſſe ꝛ
vltra non debebit grauari. ad. l. here-
des. §. cōtra ſi promiſſoꝛ. ff. famil. hercis.
Alij vero in hac materia ſic diſtingunt.
Aut cauſa ſeu occaſio homagij incepit
ab hoīe defuncto aut a dño. Primo ca-
ſu qñ incepit ab homine defuncto puta
quia pauper miles ſe pauper nobili di
cit cuidam magno baroni. dñe ſi velles 5
tu me defendere in iurib⁹ meis liben
ter me facerē hominē veſtrum ſic pre-
ſtat ſibi homagium ꝛ omnia bona ſua
ſubiecit ei in feudū. Et hoc caſu dicūt
eſſe ſubdiſtinguendū quia quedā ſunt
ſeruitia que conſiſtunt in non faciēdo
puta in non vocando in ius dominum
ſine venia ꝛ in non monendo cōtra tur
pem actionem ꝛ in non aduocando con
tra dominum ſuū: que iura habent dñi
in homines ꝛ ſubditos ſuos vt declarat
Specu. in ti. de feu. §. quoniam ſup ho-
magijs. verſi. xvij. Et dixi in precedenti
bus ꝛ hoc caſu talia iura que de facili
poſſunt expediri conſiſtunt in non faciē
do tranſeunt ad quemlibet heredem ꝛ
quēlibet filioꝛum inſolidum. Quedam
vero ſunt iura q̄ conſiſtunt in faciendo:
puta venire cū armis ad adiuuandum
dñm cōtra ſuos inimicos ꝛ his ſimilia
ꝛ tunc qꝛ talia ſeruitia ſunt indiuidua
quilibet filioꝛū tenetur inſolidū ꝛ de-
bent inter ſe eligere vnum ex eis q̄ va-
dat cum armis ad adiuuandum dñm:
ꝛ ita faciendo non erunt deterioꝛis con
ditionis quam pater ꝛ ſi non cōcoꝛdēt
in eligendo agē cōtra quemlibet ipſo-
rū inſolidū ꝛ condēnabitur quilibet ad
intereſſe pro ea parte pro qua eſt heres
l. ſi duo. in fi. ff. depoſi. vel poterūt ꝯpel-
li cōcoꝛdare arg. optimum. in. l. huius-
modi. §. fi. ff. de leg. j. Si vero ſeruitiū qd̄
debetur dño conſiſtit in dando ꝛ ſi ſit
diuiduū quilibet tenebitur p ea par-
te pro qua eſt heres. l. j. ꝛ. ij. C. de peric. 6
nauicula. lib. xj. ꝛ. l. ſolent. ff. de alimen.
ꝛ ciba. lega. ¶ Ex predictis declaratur

conſuetudo quoꝛundam locoꝛum que
habet quod ſi aliquis eſt homo meus
et moꝛiatur pluribus relictis liberis.
Primogenitus eius filius preſtat mihi
dño fidelitatē ꝛ ille me tenet iuuare cū
armis ꝯ inimicos meos. Oēs tñ alij fi-
lij illius hoīs mei ſunt hoīes mei ꝛ te-
nēt mihi ad iura q̄ cōſiſtunt in nō facie
do q̄ declaraui ſupꝛa. Et ſicut ille pri-
mogenitus grauatur in vno alleuiatur
etiā in alio. ff. de iureiurā. qꝛ alij tenent
ſibi pſtare fidelitatē. de his habet in. c.
oēs filij. in tit. ſi de feu. defun. fue. ꝯtro.
in vſi. feu. ¶ † Scdo caſu principali qñ
cā ꝛ occaſio homagij icepit a dño puta
qꝛ baro dicit alicui paupi militi vt pau
peri nobili ſi tu vis facere mihi homa-
giū ego dabo tibi aliquā rē immobi-
ꝛ iſto caſu ſi pr vel iudex adit⁹ vel cō
ꝯſenſus fratrū aſſignauerit illā rē mobi
lē vni ex ipſis liberis ille erit q̄ tenebi
preſtare ſeruitiū dño qꝛ res tranſit cum
onere ſuo. c. cū nō ſit. extra de deci. ꝛ. c.
recollētes. extra de ſta. mo. ꝛ. l. vis ꝯſti
tui. §. ſi fundus. ff. de ſer. ruſti. pdio. ꝛ
facit. l. ſcḋm naturā. ff. de reg. iur. Diſtin-
ctiones predictas refert Spec. in. d. §.
qm̄ ſup homagijs. ꝛ Bal. in addi. ibidē
tranſit cum Spec. Et qꝛ videtis Spec.
non eligere aliquē ex dictis opi. In du
bio debem⁹ ſtare vltime opinioni ſicut di
cimus de dicto Innoc. ita determinat
Bal. in aut. ex teſtō. C. de colla. Et ſicut
diximus de opinionib⁹ gl. l. quid. §. ſabi
nus. ff. ad trebel. vnde reſtat cōcludere
q̄ aut opere ſeu royde debent rōne alī
cuius māſi ſeu rōne aliquoꝛū predioꝛū:
puta qꝛ certe opere ſunt aſſignate ſup
ipo māſo vel ſup pdijs ꝛ tūc ille ad quē
trāſeunt predia tenebit ad illas opas
pſone pdicte. Aut opere ſeu royde de-
bent rōne homagij ſeu rōne pſone obli
gate ad homagiū ꝛ tunc quilibet filioꝛ
tenebit inſolidū qñ habitant diuiſim
ꝛ ſeparati ꝛ an ope debeant rōne pdio
rū. An vero rōne homagij deprehēdetur
ex viſione cōſignamētoꝛū q̄ fiūt in mu
tuo dñi vel cōmiſſarij ab eo deputati
¶ † Cuius aūt ſumptibus debeant pre-
ſtari opere an ſumptibus dñi an vero
ſumptibus hominis ꝛ ſubditi. Bald. in

l. liberti. C. de ope. lib. circa. v. col. diſtin
guit aut opere preſtātur ex curialitate
ꝛ tunc ſubditus ꝛ homo dꝫ habere re-
cōpenſationem in alimētis. ar. l. in reb⁹
§. poſſum. ff. cōmo. Aut opere preſtant
ex neceſſitate ꝛ tunc debent preſtari
ſumptib⁹ et expenſis ipſius hominis ꝛ
ſubditi. l. ſuo victu. ff. de oper. lib. Niſi
cōſuetudo aliud habeat ꝛ in multis lo
cis eſt conſuetudo q̄ homines ꝛ ſubdi-
ti quando preſtant operas dño aluntur
ab ipſo dño de qua materia habetur.
in. d. l. ſi liberti. ꝛ in. l. ſi non foꝛtē. §. liber
tus. ff. de condit. inde. in. d. l. ſuo victu.
7 ¶ † An autem dñs poſſit hominē ſuū
cogere vt vadat ad faciendum roydas
extra territoꝛium ꝛ iuriſditionem ipſi⁹
dñi ego ſepe conſului q̄ non: quia in p-
miſſione operarum tacite ſubintelligit 10
q̄ preſtentur in loco ſeu territoꝛio vbi
cōſueuit habitare vbi dñs ꝛ vbi cōſue-
uit habitare homo ꝛ ſubditus ſuballe-
gabam optimum tex. in. l. qd̄ niſi. cum. l.
8 ſeq. ff. de oper. lib. † Addite q̄ ſi homo ꝛ
ſubditus pſtando roydas ſeu operas
deſtruat inſtrumenta ſua arabia puta
ligones vel aratrū dñs nō tenet ad re-
fectionē. Ad hoc allego vobis pulchrā
glo. in. l. quoniam liberi. in fi. C. de teſti.
allegat illa gloſſ. optimum text. in. l. ij. ff.
ad. l. roydam de iactu. Item dominus
habet in hominem ꝛ ſubditum ſuū po
teſtatem cohercēndi ꝛ penas ꝛ mulctas
ſibi imponendi vt patet ex no. per Bar.
in. l. pomponius ſcribit ſi vni. ff. de re
iudi. et. l. j. ff. ſi quis ius dicen. non obtē.
Nam pene ꝛ mulcte ſunt commoda iu-
riſdictionis. ita not. Bartol. in. l. fin. ff.
ſolu. matri. dicit etiam Bald. in. l. j. C. de
fruc. ꝛ lit. expen. q̄ bona ſunt fructus
iuriſditionis. Optime faciunt not. per
9 Azo. in ſumma. C. de pe. ¶ † Sed circa
hoc dubitatur vtrum dominus habēs
merum mixtum imperium ꝛ omnimo-
dā iuriſdictionem in loco poſſit homini
ꝛ ſubdito ſuo imponere penā moꝛtis ꝛ
cōfiſcationē bonoꝛū ſi qualitas delicti
hoc expoſcat. Cōcludite q̄ ſic: ita deter
minat Rapha. fulgo. in ſuo primo cōſi. 11
incip. Illuſtris dñs comes Papie. Ego
allego vobis optimam gloſ. quam ipſe

nō allegat. in. l. vnica. C. ne ſine inſe. pñ-
ci. certis iudi. liceat confiſcare. Ita dñs
pōt hoīm vendicare: ſicut abbas poteſt
vendicare monachū ꝛ ciuitas emere.
ita dñs poteſt hominem ſuum vendica
re. Ita volunt doct. maxime Angel. et
Bald. in. l. j. §. per hanc. C. de rei vendi.
Aduerte tamen ad medium concluden
di nam dominus debet vendicare ho-
minem ꝛ ſubditum ſuum per medium
iuriſdictionis ſcḋm Ange. in. d. §. p hanc:
de qua materia habet p Specu. in. iij.
parte ſui operis. in titu. de offic. iudi. et
in titu. de cōuerſio. in fide. Notatur per
Innocen. in. c. tuam. extra de oꝛdi. cog.
An autem maritus poſſit vendicare
detentam a ſcholaribus vide per In-
nocē. ꝛ cano. in. c. ex parte. extra de reſti.
ſpo. † Item dominus poteſt hominem
ſuū propꝛia authoꝛitate accipere ꝛ me-
diocribus plagūs caſtigare. Ita ſunt
verba Bald. in aut. ad hec. C. de lati. lib.
tol. caueat tamen ne nimis ſeueriter
tractet hominem ꝛ ſubditum ſuū quia
propter nimiam ſeuitiem poteſt ſubdi-
tus recedere a domino. ꝛ ipſi domino
nimis ſeueriter tractanti hominē ꝛ ſub
ditum ſuū poteſt auferri iuriſdictio. Ita
dicūt Cy. ꝛ Guil. de cu. in. l. ij. ff. de his
qui ſunt ſui vel alie. iur. Qui enim abu-
titur dominio facit ſe indignū domina-
ri. Ita dicit Bald. in. l. j. in titu. quali. do.
ppꝛie. pui. l vſi. feud. ꝛ qñ dñs inimicat
ſubdito ſuo ꝛ eū male tractat pōt pete-
re ſe ꝛ totā familiā ſuā eximi a iuriſdi-
ctiōe ipſi⁹ dñi. ita colligit ex mēte Bal.
in. l. vnica. C. ſi quacū. pdi. poteſta. ¶ Sꝫ
pone ſūt plures dñi i vno caſtro et vn⁹
ex eis habet maioꝛē partē in iuriſdi. cō
tingit q̄ vnus ex hoībus illius loci pro
quodam delicto fuit cōdemnat⁹ ad cer
tā penā pecuniariā q̄liter diuidet inter
dños illo pecuniaria pena. Concludite
qd̄ dꝫ diuidi pro rata iuriſdictionis ita
q̄ ille q̄ plus habet de iuriſdictiōe de-
bet plus habere de illa pena. non autē
debet equaliter diuidi inter eos. ita di
cit Bal. in. l. ſeruus communis. ꝛ per il-
lum tex. ff. de ſtip. ſeruo. ¶ † Quero ſub-
ſequenter vtrū dñs poſſit agere p mo-
leſtatione ſubditi ſui. Concludite quod

ſi illa moleſtatio preiudicat ipſi dño qꝛ
tunc pro ſuo intereſſe poterit agere ali-
ter nō. Item dñs pro iniuria illata ho- 13
mini in ſuo ꝛ ſubdito: ita demum pote-
rit agere ſi iniuria domini illata ſit ali-
ter nō. Itē ꝑ damno dato ſubdito ſuo
nō poteſt dominus agere ad emendam
dāni nec etiā actione perſonali pro eo
ꝙ debetur ſubdito ſuo. nec etiā pro fur
to ſibi facto nec ꝑ vulnere ſibi illato: ſꝫ
bene poterit inſtare quod fiat iuſtitia
ſubdito ſuo alꝰ poterit cōcedere repre
ſalias propter denegatā iuſtitiā per id
qđ habetur in. c. ſi pignorationes. extra
de iniur. ꝛ dam. da. ꝛ per Bar. in ſuo tra
cta. repreſalliarum. ꝛ per. Bal. in aut. et
omnino. C. ne vxor pro mari. Predicta
omnia volūt Inno. ꝛ ceteri docto. maxi
me Jo. de imo. in. c. dilectis filiis. de ca
no. altiſſiodoreñ. extra de ap. Et domini
de rota ſua. q. ccclxxxii. incipiente. Itē
prepoſitus vel alius quis dominus ꝛc.
Et gl. ordina. in. c. authoritate. extra de
priuile. lib. vi. faciunt not. per Bar. in. l.
12 i. §. item ait. ff. de iniur. ¶ † Habet etiā
dñs terre quādoq; ſucceſſionem in ho-
minibus ſuis qñ moriūtur ſine liberis
ꝛ hoc habēt vel ex priuilegio vel ex pa
cto vel conſuetudine. Et circa hoc du-
bitatur cōſuetudo eſt i loco ꝙ ſi q̄s mo 14
riatur ꝛ tempore mortis nō habeat ali-
quem in ptāte ꝙ dominus in totum de
beat ſibi ſuccedere. Modo contingit ꝙ
quidā habens filiū ſacerdotē moritur
inteſtatus dominus petit omnia bona
illius defuncti allegans ꝙ ſacerdotiū
liberat a patria pote. ꝛ vult glo. in. c. in-
decorū. extra de eta. ꝛ quali. ſacerdos al
legat ꝙ ſola epiſcopalis dignitas libe-
rat a patria pote. aut. ſed epalis digni-
tas. C. de epiſ. ꝛ cleri. ꝛ ſic homo defun-
cti habebat illū in poteſtate querit q̄d
iuris. Jac. de raue. habuit iſtā. q. in pra-
ctica ꝛ dicit fuiſſe determinatum ꝑ illo
ſacerdotio. qꝛ Hoſtiē. ꝛ Jo. an. l. c. palle.
indecorū tenent cōtra gl. ibi ꝛ dicūt qđ
ſacerdotiū non liberat a patria poteſta
te. Et poſito qđ liberaret hoc deberet i 15
telligi ad eius cōmodū non aūt ꝙtum
ad incōmodū. ꝛ ſententiā predictā exp̄ſ
ſe ſequit Albe. de rota. in. l. nepotes. ff.
de his qui ſunt ſui vł alie. iur. qꝛ dixi ſu
pra quod dñi terrarū habent quoq; ſuc-
ceſſionē in bonis hoim ſuorū. ¶ † Que
ro de not. q. in territorio cuiuſdam dñi
habentis ſucceſſionē vt ſupra deceſſit q̄
daꝫ homo ꝛ ſubditus ipſius domini ab
inteſtato nullis relictis liberis: et ipſe
homo vltra bona q̄ habebat i territorio
dñi ſui habebat vnum nomē debitoris
etiam in territorio ꝛ dñio alterius dñi.
Utrū dñs in cuiꝰ territorio habitabat
ille hō debeat habere illud nomē debi-
toris ꝛ an poſſit illđ exigere an ꝟo illud
nomē ꝑtineat ad aliū dñm in cuius do
minio habitat ille homo đbitor. Hāc. q.
ſepe habui in practica. et vt habeatis
clariorē deciſionē ꝓcedā arguēdo ꝛ di-
ſputādo exēplo pauli iuriſconſulti in. l.
lecta. ꝟ. dicebā. ff. ſi cer. pet. ꝛ i. l. nēſenniꝰ
appolinaris. ff. de neg. geſt. Nā arguen-
do ꝛ diſputando melius veritas inueni
nitur. l. munerum. §. mixta. ff. de mune. ꝛ
hono. arguit igitur ꝛ imo videt ꝙ illud
nomen debitoris exiſtētis in alieno ter
ritorio nō ſpectat ad dñm loci vbi habi
tabat ille homo cui dñs ſucceſſit. Et in
primis adduco vobis pulchrā theoricā
Jaco. de raue. Guil. de cu. Cy. Barto. et
Bald. in. l. cunctos populos. C. de ſum.
14 tri. ꝛ fi. catho. † Ubi dicunt ꝙ qñ ꝯfiſca-
tio bonorum fit nō iure cōmuni ſed iu-
re ſpeciali puta: qꝛ ſtatutum diſponit ſu
per confiſcatiōe in caſu in quo de iure
cōi nō veniret fienda cōfiſcatio bonoꝝ:
talis ꝯfiſcatio non extendit ad bona ſi-
ta in alieno territorio. ꝛ hoc idē voluit
Pet. de anch. in ſua ſolenni repetitione
c. canonū ſtatuta. extra de ꝯſtitu. in ſua
xii. principali qđ. Et Jo. calde. i ſuis cō-
ſiliis que fecit ſuper decre. in quodam
conſi. poſito in rubri. extra de teſta. qđ
conſilium incipit teſtamēto ferrarieñ.
Idē tenuit Jo. an. in addi. Ad Specu. in
titu. de accu. §. ſequitur in quadam ad
di. incipien. felicis. Nicolai. ꝛ placet iſta
ſentētia Anto. de but. in. c. poſtulaſti. ex
tra de fo. compe. plꝫ etiā Guil. de cu. l.
15 ii. ff. de capi. dimi. † vnde cū in ꝓpoſito
dñs terre nō ſuccedat homini ſuo de iu
re cōmuni cum multe ſint perſone que
in ſucceſſione excludūt fiſcū vt patet in

l. i. C. vnde vir ꝛ vxor. ꝛ placet ex his q̄
habētur in text. ꝛ glo. in. l. i. C. de bo. va-
can. lib. x. Et in. l. i. C. de heredi. decurio.
imo dicit glo. que reputat ſingularis in
l. quo tutela. ff. de re iudi. ꝙ in ſucceſſio-
ne pupille tutor prefertur fiſco: doct. ta-
men damnant illam glo. tam ibi ꝙ in. l.
nutrioribus. C. cōmunia. de ſucceſ. Suc
cedit ergo dominꝰ terre homini ſuo de
iure ſpeciali. ergo talis ſucceſſio nō de-
bet extendi ad ſita in alieno territorio.
¶ Secundo pro hac parte adduco vo-
bis elegantem theoricam Pet. ꝛ Bald.
in. l. ex facto proponebatur. ff. de hered.
inſti. vbi dicunt quod ſi aliquis habeat
bona in diuerſis territoriis quorū terri
toriorū quilibet habet burſam fiſcalē di
ſtinctam ꝛ ſeparatam. Et ille commit-
tat tale delictum ꝑpter quod bona ſua
vbicunq; ſita veniant confiſcāda vnuſ-
quiſq; fiſcꝰ capiet bona que ſunt in ſuo
territorio ꝛ vnus non impediet de bo-
nis ſitis in alieno territorio ſed equa
portione quilibet ipſorū occupabit bo-
na ſui territorii ꝛ ſi cuꝫ fiſcus habeatur
loco heredis. l. tutoris. C. ad. l. iuliam. de
vi pub. vel priuat. ꝛ. l. recuſare. §. ſi fiſco;
ff. ad trebel. ꝛ. l. non intelligitur. §. cuꝫ ex
cauſa. ff. de iure fiſci. quilibet ipſoruꝫ fi-
ſcorum aget contra debitores exiſten-
tes in ſuo territorio ꝛ ſic prefati fiſci. q̄
ſunt diuerſorum territoriorum dicētur
ſuccedere in diuerſis hereditatibus ſi-
cut in ſimili habetis in. l. ſi certarum. §.
i. ff. de teſta. mili. Non autem dicentur
coheredes vnius ꝛ eiuſdem heredita-
tis quod probo quod ſi alter ipſorum re
pudiaret portio ſua non accreſceret al-
teri fiſco alterius territorii iuxta nota.
per eundem Bald. in. l. iuriſperitos. §.
cum omnibus. ff. de excu. tuto. Nam fi-
ſcus proprie non eſt heres. ita no. Bar.
in. l. quoties. ff. de noua. notatur in. l. in-
ter eos. §. fina. ff. de fideiuſ. Ita videtur
in propoſito dicendum ꝙ dominus ter
re qui ſucceſſit homini habitanti in ter
ritorio ſuo nulliter debeat ſuccedere
quantum ad nomē debitoris exiſteñ. in
16 alieno territorio. ¶ † Tertio pro eadē
ſententia moueor qꝛ ſi ſint duo tutores
qui habeant adminiſtrationē diuiſam:
puta qꝛ vni fuit aſſignata adminiſtratio
bonorum exiſtētium in territorio thau
rinenſi. Alteri vero fuit aſſignata admi-
niſtratio bonorum exiſtentium in terri-
torio mediolani vnus non debet ſe in-
tromittere de adminiſtratione alterius.
l. inter tutores. ff. de adminiſtra. tuto. et
l. quero. ff. de ſolu. vnde in propoſito vi-
det ꝙ dominꝰ terre qui ſucceſſit homi-
ni ſuo non debeat ſe itromittere de no-
mine debitorum illus qui habitabat in
alieno territorio. Fortifico vobis iſtam
ſentētiam qꝛ ſi tutores habeant admini
ſtrationē diuerſam vt. S. ꝛ contineat ali-
quem habitantem in thaurino vbi vni
ex tutoribus eſt aſſignata adminiſtratio
eſſe debitorem pupilli reſpectu bonorū
exiſtentium in territorio mediolani vbi
alter tutor habet adminiſtrationē: tamē
poteſtas conueniendi debitorē ſpecta
bit ad tutorem habentem adminiſtratio
nē bonorum pupil. in territorio thauri-
ni exiſtentiū. l. tutores. §. heredum. ff. de
admi. tuto. Premiſſis tamen non obſtan
tibus ꝯtraria ſnīa eſt de iure verior pro
qua in ꝑmis adduco quia prefatus dñs
ſuccedit ꝛ ſuccedere debet in vniuerſuꝫ
ius hominis ſui defuncti. ergo dꝫ ſucce
dere in iſtis iuribus incorporalibus vt
ſunt actiones. l. heres in omnem vbi ca
ſus. ff. de acq̄. heredi. Optime facit. l. he-
reditas. ff. de regu. iur. ¶ Secundo pro
hac ſententia adduco vobis pulchram
doctrinam quam aſſignat Bart. de Sa-
lic. in. d. l. cunctos populos. C. de ſum.
trini. ꝛ fide catho. vbi dicit qđ iſte actio-
nes perſonales inherēt perſone credi-
toris adeo quod ab eius ꝑſona eueli nō
poſſunt. l. iii. ꝛ ibi bona gloſſ. ff. de pro ſo-
cio. ꝛ. l. quis ergo caſus. ff. de pe. Cum er
go tales actiones inherent perſone ho
mines mei qui deceſſit i territorio meo
merito ſpectant ad me dñm illius terri
torii ꝙuis nomen debitoris ſit in alie-
17 no territorio. ¶ † Tertio pro hac parte
adduco vobis elegantem not. domini
Bal. in. l. mercatores. C. cōmer. ꝛ merca.
vbi not. dicit ꝙ imperator confiſcat bo
na ſubditorū ſuorū etiam ſita extra ſuū
territorium qñ ſunt bona mobilia: ſecꝰ
ſi eſſent immobilia ſita in alieno territo

rio.⁊ eſt rõ ſm eũ qꝛ bona mobilia con
cernũt perſonã:bona vo immobilia cõ
cernũt territoꝛiũ.Et ſic vult Bart.ꝙ in
confiſcatione bonoꝛum non veniunt bo
na immobilia ſita in alieno territoꝛio
maxime quo ad vtilitatẽ ipſius cõfiſcã-
tis qꝛ talia bona coherent territoꝛio ſe-
cus ſi ſunt bona mobilia qꝛ illa concer-
nũt ꝑſonam vnde in propoſito noſtro cũ
habeamus ꝙ lꝫ noia debitoꝛum ſint ter
tia ſpeciales diſtincta a mobilib⁹ ⁊ im-
mobilibus.l.a diuo pio.§.in vẽditione.
ff.de re iudic.⁊.l.ꝙ tuberonis.§.pe.ff.de
pecu.tamẽ ꝙ̃nm ad effectũ ſi actio com
pet ad certã ꝗ̃titatẽ cenſetur quid mo-
bile:ſecus ſi cõpetat pro re immobili qꝛ
tunc cẽſetur quid immobile vt vult gl.
⁊ ibi Bar.in.l.põt.ff.de autho.tu.⁊ in.l.j.
C.ſi aduer.tranſ.⁊ Bar.in.l.momentiuꝫ.
ff.de verb.ſigni.⁊ Bald.elegãter.in.c.j.
§.j.in titu.de cog.feu.Et idẽ Bal.in.c.j.
ad fi.principiũ.in titu.de pace tenẽ.⁊ ei⁹
viol.in lib.feu.⁊ Joan.andr.in addit.ad
Spec.in titu.de fructi.⁊ inter.in addit.
quam facit ſuper ver.q̃d ſi debeo.Et eſt
optima gloſ.in.§.j.⁊ ibi per Ang.in auc.
de nõ aliena.colla ij.Modo ad propoſi-
tum ſi actio que cõpetebat homini meo
aduerſus debitoꝛẽ exiſtentem in alieno
territoꝛio cenſeẽ q̃d mobile ex quo com
petit ad certã ꝗ̃titatẽ certe dꝫ illa actio
ſpectare mihi domino qui ſucceſſi ho-
mini habitanti in meo territoꝛio qꝛ ta-
lis actio dꝫ coherere perſone hoĩs mei
⁊ quẽadmodũ ſuccedo ſibi in oĩb⁹ aliis
bonis ſituatis i meo territoꝛio.Itẽ etiã
debeo ſuccedere in actione que ſibi cõ-
petebat ad certã ꝗ̃titatẽ aduerſus de-
bitoꝛem exiſtenteꝫ in alieno territoꝛio.
18 ¶ †Quarto foꝛtifico ſnĩam predictam
per id quod vult no.Bal.in.l.j.in.j.colũ.
ff.de ſtat.homi.vbi dicit q̃d ſi dono tibi
quicq̃d habeo thaurini in tali donatio-
ne non venient iura ⁊ actiones q̃ mihi
competebãt in ciuitate thaurini.Et eſt
rõ qꝛ territoꝛiũ non circũſcribit iſta in-
coꝛpoꝛaliſſima vt ſunt actiones allegat.
l.gayus.in pꝛi.ff.de leg.ij.l.fideicõmiſ-
ſum.§.tractatum.ff.de iudi.l.hac edicta
li.§.his illud.C.de ſecũ.nup.⁊.l.ꝓnceps
bona.ff.de verb.ſigniſi.¶ Ex hoc ſequi
tur ꝙ actio qui competebat homini me
aduerſus debitoꝛem exiſteñ.in alieno
territoꝛio nõ dꝫ coherere territoꝛio lo-
ci debitoꝛis ſed dꝫ coherere ꝑſone ho-
minis mei creditoꝛis q̃ habebat actio-
nẽ aduerſ⁹ illũ debitoꝛẽ ⁊ ꝯñr illa actio
ſpectat ad me.¶ Nũc reſtat rñdere ar-
gumentis ⁊ motiuis ſupꝛa in contrariũ
factis q̃bus argumẽtis ⁊ motiuis reſpõ
deo vt.j.Et pꝛimo ad illud motiuum q̃d
ego faciebã dicẽdo ꝙ dñs ſuccedit de
iure ſpãli homini ſuo non dꝫ fieri extẽ-
ſio ad bona ſituata in alieno territoꝛio
per not.ꝑ doct.in.l.cũctos populo.C.de
ſum.tri.⁊ fide catho.pꝫ ꝙ actio que cõ-
petebat homini meo non dicit̃ reſidere
in alieno territoꝛio ſꝫ dꝫ reſidere in ter-
ritoꝛio meo in quo homo meus domici-
liũ habebat ſꝫ actualiter habitabat qꝛ
talis actio dicebaẽ coherere ꝑſone ho-
minis mei habẽtis obligatum debitoꝛẽ
qui ſtabat in territoꝛio alieno vt.ſ.pꝛo-
baui vobis.Ad ſcõm argu.q̃d faciebam
de notatis per Pet.⁊ Bald.in.l.ex facto
ꝓponebatur.ff.de here.inſti.rñdebitis
ꝙ prefati doc.loquunẽ bñ delinquẽs ha-
bebat bona immobilia in diuerſis terri-
toꝛijs ⁊ talia bona immobilia bene di-
cunẽ coherere territoꝛio.Nos autẽ loq̄
mur quãdo hõ meus in alieno territo-
rio nõ habebat niſi vnũ nomẽ debitoꝛis
rõ diuerſitatis eſt qꝛ qñ delinquens hꝫ
bona immobilia in diuerſis territoꝛijs
tunc quilibet ſiſc⁹ capit bona ſui terri-
toꝛijs ⁊ ſic ſuccedit tanꝙ̃ heres.l.tuto-
res.C.ad.l.iul.de vi publi.vñ nõ eſt mirũ
ſi actiones actiue ⁊ paſſiue diuidantur
inter eos ſicut dicimus in heredib⁹ in-
ter quos diuiduntur actiones tam acti-
ue ꝙ̃ paſſiue pro poꝛtionibus heredita-
riis.l.ꝓ hereditarijs.C.de actio.here.et
l.j.C.ſi cer.peta.Sed in ꝓpoſito noſtro
homo meus non habebat in territoꝛio
alieno niſi illud nomen debitoꝛis vñ ſi-
cut ego ſibi ſuccedo in bonis ſuis ita ſi-
bi ſuccedo illa actione que ſibi compe-
tebat aduerſus illum debitoꝛẽ exiſten-
tem in territoꝛio alieno qꝛ vt dixi.ſ.illa
actio coherebat perſone hoĩs mei.Ad
aliud motiuum Pe.⁊ Bal.q̃d vꝫ magis
ſtringere dum dicunt.in.d.l.ex facto ꝓ-

ponebaẽ.qꝛ oẽs actiones actiue ⁊ paſſi-
ue trãſeũt i quẽlibet ſiſcũ nõ ꝓ rata bo-
noꝛũ ſed ꝓ mõ territoꝛiũ et inſpecto ter
ritoꝛio tantũ vt ſi debitoꝛes ⁊ credito-
res certi territoꝛij:puta thaurinẽſis ſe-
qui debeant indiſtincte ſiſcum ciuitatis
thaurini.Et ſic videnẽ velle ꝙ actiones
tam actiue ꝙ̃ paſſiue cohererant terri-
toꝛio ⁊ non ꝑſone.Rñdeo q̃d eoꝛũ dicta
nõ ꝓbãtur in iurib⁹ allegatis per eos.
Naꝫ pꝛimo nõ ꝓbaẽ.in.l.inter tutoꝛes.ſ.
de admini.tuto.vt pꝛobabo ſtatim.Nec
etiã ꝓbaẽ eoꝛũ opinio in.l.hinc queriẽ
§.poteſt.ff.de pecu.quia ibi loquitur in
ſeruo cui a diuerſis perſonis erat con-
ceſſum duplex peculiũ quo caſu credito
res q̃ contraxerunt rõne vnius peculij
habẽt pꝛimo agere cõtra dñm ⁊ poſſeſ-
ſoꝛem illius peculij.Naꝫ in.d.§.põt ab
initio contracte obligationis erant di-
uiſa patrimonia ſeu peculia.ſed in caſu
noſtro hõ meus vnicũ tñ patrimoniuꝫ
habebat et nos habemus ꝙ es alienum
nõ reſpicit partem patrimonij ſed reſpi
cit totũ patrimoniũ.l.fideicõmiſſum.§.
tractatum.ff.de iudi.¶ Et ꝙ iſta ſolutio
ſit vera oſtendo vobis per authoꝛitateꝫ
Guil.de cu.qui in.d.§.põt.mouet taleꝫ.
19 q.† ſtatuto caueẽ ꝙ ſi aliquis moꝛiatur
ab inteſtato nullis relictis deſcẽdẽtib⁹
tunc in bonis ſuis immobilib⁹ ſibi ſuc-
cedãt pꝛimioꝛes ex pte matris vñ que-
ritur cõtra quos debeant experiri cre-
ditoꝛes illius defuncti.An cõtra poſſeſ-
ſoꝛes mobilium.an vero contra poſſeſ-
ſoꝛes immobilium.Arguit pꝛimo ꝙ cre
ditoꝛes qui cõtraxerunt ratione bono-
rum mobiliũ debeãt experiri cõtra pꝛi-
mioꝛes ex parte matris.illi vero credi-
toꝛes q̃ ꝯtraxerũt rõne bonoꝝ immobi-
lium debeant experiri contra pꝛimio-
res ex pte patris ſicut dicimus in.d.§.
poteſt.in vſufructuario et pꝛopꝛietario.
Poſtea ipſe Guil.arguit in contrarium
qꝛ.§.põt.loquiẽ qñ diuerſa erant patri-
monia a pꝛin.ſed in caſu pꝛime relato
in ſtatuto diſponẽte de ſucceſſione vni-
cum erat patrimoniũ.Nã paganus lꝫ
poſſit hr̃e bona in diuerſis locis ⁊ terri
toꝛijs tñ non dꝫ hr̃e diuerſa patrimonia
ſꝫ tñ.l.iuriſperitos.§.cũ oꝛiũd⁹.ff.de ex-
cuſa.vide in queſtione ſtatuti predicti
diſponentis de ſucceſſione inteſtati con
cludit Guil.de cu.in.d.§.poteſt.ꝙ debe-
bit fieri eſtimatio bonoꝛũ et ille q̃ plus
habebit de bonis tenebitur plus ſolue
re creditoꝛibus per.l.celſus.cũ ſe.vſq;
ad.l.ſic pro rata.ff.de reli.et ſump.fune.
vbi dicitur ꝙ maritus ad quẽ poꝛtio do
tis vxoꝛis peruenit titu.lucratiuo tene-
tur pro illa poꝛtione ſuppoꝛtare onus
expẽſarũ funerũ ipſi⁹ vxoꝛis.Preterea
reperio q̃d idẽ Guil.de cu.l.ij.ff.de capi
tis di.tenet cõtrariũ eius ꝙ volũt Pet.
et Bal.in.d.l.ex facto ꝓponebaẽ.⁊ dicit
Guil.ꝙ qñ ꝑpter publicationẽ bonoꝛũ
exiſtẽtium in diuerſis territoꝛijs quili-
bet ſiſc⁹ capit bona ſui territoꝛij.Actio-
nes tam actiue ꝙ̃ paſſiue diuiduntẽ in-
ter eos pro rata bonoꝝ nõ aũt viriliter
nec pro mõ territoꝛij.adducit ad hoc.d.
l.celſus.cũ ſeq.⁊.l.ſequẽ.§.ꝙ autẽ q̃o.ff.
de peti.heredi.Preterea Jo̅an.de imo.
in.d.l.ex facto ꝓponebaẽ.lꝫ cõtra Pe.⁊
Bal.Non obſtat vltimũ arg.de.l.inter
tutoꝛes.ff.de admi.tuto.⁊.d.l.quero.qꝛ
illa iura loquunẽ quo ad diuiſionẽ ad-
mi.tutel.q̃ ſit ad finẽ vt cõmodius et fa-
cili⁹ adminiſtrentur negotia pupillaria:
⁊ idõ qꝛ in caſu.l.tutoꝛes.in.§.heres.ff.de
admini.tut.ille heres erat in ꝓuincia idõ
cura ⁊ ſollitudo cogẽdi ipm̃ heredem ad
reſtituẽdũ hereditatẽ pupillo iuxta vo-
lũtatẽ defuncti ſpectabat ad tutoꝛẽ cui
erat aſſignata adminiſtratio rerũ ꝓuin-
cialiũ.qꝛ alteri cõtutoꝛi fuiſſet multum
difficile ⁊ icõmodũ cõpellere ipꝫ hr̃dẽt
qꝛ illi alteri cõtutoꝛi erat aſſignata ad-
miniſtratio reꝝ exiſtentiũ ex ꝓuinciã.⁊
idõ tex.in.d.l.iter tutoꝛes.dicit ꝙ diuiſio
adminiſtrationis tutele nõ eſt iuris ſed
iuriſdictionis quaſi dicat lꝫ diuidatur
adminiſtratio iter tutoꝛes tñ apud vnũ
quẽlibet ipſoꝝ tutoꝝ remanet ius tute
le iſolidũ ⁊ indiuiduũ:⁊ idõ ſi vn⁹ ex tuto
rib⁹ cui fuit aſſignata adminiſtratio bo
noꝝ certi loci agat ꝯ̃ dbitoꝛẽ dicti loci
poterit ille debitoꝛ obijcere ꝯpẽſationẽ
de eo q̃d ſibi debeẽ ex adminiſtratiõe ꝯtu
toꝛis cui ẽ aſſignata adminiſtratio alte-
ri⁹ loci:qꝛ talis diuiſio adminiſtratiõis cir
ca ius merie circa ius actionũ nihil hꝫ

ſmmutare quia ſolum fit ad fi.vt facili⁹
bona pupillaria adminiſtrarentur hoc
eſt de mente Sali.in.d.l.cunctos popu
20 los.C.de ſumma tri.⁊ fide cat.¶†Sed
quid ſi homo meus moriatur in terra
mea vbi habet bona habet etiã alia bo-
na immobilia i territorio alieno:an ſuc
cedam in bonis illius alterius territo-
rũ.Cõcludite ꝙ non vt patet ex ſupra-
dictis ⁊ ex his que no.Bar.de ſali.in.d.
l.cũctos populos.in ver.ex predictis in
fero ad deciſionem.⁊ per ea que vult.d.
Alex.de imo.ſuo cõſi.xvj.incipien.redẽ
ptoris nr̃i inuocato ſuffragio viſo pun-
21 cto.in.j.vol.¶†Sed quid erit ſi homo
meus ingrediat̃ religionem concludite
ꝙ ſi non habet filios eius bona mihi vt
ſucceſſori debent̃.ita determinat Spe.
in tit.de inſtr.edic.§.cõpendioſe.ver.ſed
q̃d ſi homo.adducit ſimile q̃ curia ſuc-
cedit curiali ⁊ patronus ſuccedit liber-
to allegat.l.ſi quis preſbyter.C.de epiſ.
et cleri.in.l.ij.C.in qui.cau.col.cenſi.lib.
22 xj.¶†Sed an homo meus poſſit facere
teſtamentum de bonis ſuis videtur ꝙ
non quia nihil videtur habere.Nam cũ
eius perſona poſſideatur ab alio.ſ.a do
mino per dominũ ipſe nihil poteſt poſſi
dere.l.cum heredes.§.item quero.ff.de
acqui.poſ.vos determinabitis contra-
rium vt vult Spe.in titu.de feu.§.quo-
niam ſuper homagijs.verſi.decimono-
no queritur.mouetur Specu.per.l.te-
ſtanti.C.de teſta.Addite vos Bal.idem
volentem in.l.j.C.de here.decur.vbi di-
cit ꝙ homines noſtri poſſunt teſtari q̃
ingenui allegat glo.ordi.inſtitu.de iure
perſo.in glo.que incipit ſed quid de ſta-
tu liberis addit Specu.in.d.ver.xix.ꝙ
hõ meus põt propter ſuas neceſſitates
alienare de bonis que poſſidet allegat
l.alienationis.ff.fami.herciſ.⁊.l.j.⁊.ij.C.
de patri.q̃ fili.diſtra.Subijcit ꝙ debet
alienare minus vtilia ar.l.mutus.§.ma
nente.ff.de iure do.Ceterum ſi ſua ſpõ-
te ⁊ non ſubſiſtente neceſſitate niſi do-
mino ſciente ⁊ patiente fuiſſent aliena-
ta.hec omnia vult Specu.in.d.ver.xix.
23 ¶†Sed hic ſubijcio queſtionẽ quã ſe-
pe habui in practica nunq̃d homo me⁹
conſenſu mei domini teneatur dare in
dotem ⁊ an tunc teneatur mihi ſoluere
laudemium.Concludite ꝙ ſi dat bona
ineſtimata in dotem pro filia tũc nõ re-
quiritur cõſenſus domini nec debet ſol
ui laudemium.bene facit text.in.§.em-
phiteoſim in aut.de non alie.ita deter-
minat Spec.in ti.de loca.§.nũc aliqua.
verſic.cix.Addi.Joan.an.et Jo.de imo.
idem volẽtes in.c.potuit.extra de loca.
Et dicit Jmo.ibidem.ꝙ ſi emphiteota
daret in dotẽ pro muliere extranea bo-
na emphiteotica ineſtimata quia tunc
videtur donare mulieri vt habetur in.l.
vnica.§.accedat.C.de rei vxo.actio.et in
l.fi.C.de do.promiſ.ꝙ idem eſſet hoc ca
ſu dicendum ſicut dicimus in donatio-
24 ne.†Nam communiter tenetur ꝙ em-
phiteota poteſt dotare irrequiſito do-
mino de quo per gl.⁊ docto.in.l.fi.C.de
iure emphi.no.etiam per doc.maxime
nouiſſimos in.l.ſi dom⁹.§.fi.ff.de legi.j.
Si vero homo meus bona que tenet a
me daret eſtimata pro dote filie ſue:tũc
q̃ talis eſtimatio facit emptionẽ vt ha
betur in.l.ſi inter virum.⁊ ibi bona glo.
C.de iure do.requireret̃ conſenſus mei
domini.Jta vult Spec.in.d.verſi.cix.et
Joan.an.⁊ Jmol.in.d.c.potuit.faciunt
not.in.c.nuper.extra de dona.inter vi-
ruz et vxo.Et ꝙ volunt domini de rota
ſua.q.cixxxviij.incipien.Jtem ꝙ pater.
25 ¶†Dubitatur etiã quid ſi conſuetudo
diſponat ꝙ quando homines mei teſtã-
tur teneantur mihi relinquere tertiam
partem bonorum.Et homo me⁹ faciat
teſtamentum ⁊ relinquat mihi minus
illa tertia nec mihi relinquat ti.inſtitu-
tionis vel nihil mihi relinquit imo in-
ſtituit alios heredes an his caſib⁹ om-
nibus teſtamentum hominis mei red-
datur nullum.Pro deciſiõe clariori pre
mitto vobis ꝙ hoies noſtri poſſunt cõ-
parari libertis:ita arguit Spec.in.d.§.
quoniam ſuper homagijs.verſic.xvij.
dicit ꝙ quemadmodum libertus põt te-
ſtari.§.ſed noſtra.inſtit.de ſucceſ.liber.
⁊.l.ſi necem.§.j.ff.de bo.libert.Jta ho-
mines noſtri optime faciunt nota per
Bal.in.l.liberti libertæ.in fi.pen.col.
C.de operis libe.vbi dicit ꝙ feudatarij
equiparãtur libertis.Premitto etiam

ꝙ qñ libertus relinquit patrono min⁹
legitima portione patronus nõ reſcin-
dit teſtamentũ:ſed agit ꝯditione ex.l.ad
ſupplementũ legitime ſibi debite.d.§.ſz
noſtra.Jtem licet filio pater debeat re-
linquere titulo inſtitutionis alias teſta
mẽtum redditur nullum.§.aliud quoq̃
capitulũ in aut.vt cũ de appella.cog.ta
mẽ patrono ſufficit relinquere alio titu
lo ꝙ̃ titulo inſtitutionis etiaz hodie vt
habet̃ in.l.ſiue.§.excludit̃.ff.de iur.pa-
tro.Jtẽ ſi libertus patrono nihil relin-
quat teſtamẽto ſed pretereat ipſum pa-
tronũ datur patrono bonorũ poſ.ꝯtra-
cta.per quam reſcinditur teſtamentum
liberti nõ in totũ ſed ſolũ quo ad legiti
mam portionem ipſi paterno debitam
text.habetis in.l.j.C.de bo.poſ.cõtrata-
bu.liber.q̃ dat̃ paterno et eius liber.et
ibi Bal.ita colligit ſec⁹ tñ eſt in bonorũ
poſſeſſione contratabu.que datur filio
preterito contra teſtamentũ patris qui
extraneum ſcripſit heredem q̃ tunc re
ſcinditur teſtamentum in totum.l.ſi cũ
duobus.§.cum emancipatus.ff.de bo.
poſ.cõtrata.¶His ſic premiſſis pro de-
ciſione queſtionis principaliter forma-
te dicite ꝙ in p̃mis debetis aduertere
ad cõſuetudinẽ vel ſtatutum.nam ſi diſ-
ponit ꝙ niſi homo teſtando relinquat
tertiam partem bonorum dño ꝙ teſta-
mentũ fit nullũ vt ſeruatur in pleriſq̃
locis tũc ſeruabitis illã ꝯſuetudinẽ vel
ſtatutũ.Si vero ſtatutum vel conſuetu-
do diſponat ſimpliciter ꝙ homo teſtan
do teneat̃ relinquere tertiam partem
domino et nihil vltra diſponat:tunc ſi
homo in teſtamento ſuo relinquat do-
mino minus tertia dicerez ꝙ dominus
debet agere cõditione ex teſtamẽto vel
cõditione ex moribus ad ſupplementũ
illius per.d.§.ſed noſtra.et p.l.omnino.
C.de inoffi.teſta.Si vero homo nihil re
linquat dño in teſtamento imo preter-
ea cũ ego vidi in multis locis nobiliũ
ſeruari ꝙ eo caſu teſtamentũ nihil va-
let tñ in ſtricta ratione putarem ꝙ dñs
poſſet cõtratabulare illud teſtamẽtum
ſed tñ nõ reſcindit̃ teſtamentũ in totum
ſed ſolũ quo ad illam tertiam debitã do
mino arg.d.l.j.C.de bo.poſ.contratabu.
26 liber.q̃ da.patro.et eius liber.¶†Du-
bitat̃ vlterius de tali.q.preſuppoſito ꝙ
dñs terre habeat ſucceſſionẽ in omni-
bus bonis hois ſui defuncti qñ morit̃
inteſtatus et qñ teſtando nõ relinquit
tertiam dño quid ſi in teſtamento dicat
ſic:ego relinquo domino meo id q̃d de-
bet habere de iure.an hoc ſufficiat.Vi-
detur prima facie dicendum ꝙ nõ quia
de iure dominus nõ habet ſucceſſionez
ꝙ̃uis homo ſuus decedat ſine deſcẽdẽ-
tibus ſed habet eam ex conſuetudine
vel ſtatuto ergo videt̃ ꝙ nõ ſufficiat re-
linquere modo quo.s̃.vos determina-
bitis cõtrarium per ea que vult.d.Pa-
nor.in rub.extra de cõſue.vbi dicit ꝙ ſi
electi ſint arbitri per partes ea.l.ꝙ de-
beant ꝓnuntiare ſm iura poterant ipſi
arbitri ꝓnuntiare ſm ſtatuta ⁊ conſue-
tudines loci quia conſuetudo dicit̃ ius
non ſcriptũ.l.de quib⁹.ff.de legi.⁊.§.ex
nõ ſcripto.inſti.de iure na.Jtẽ iura mã-
dant ꝙ iudices debeãt iudicare ſm ſta
tuta ⁊ conſuetudines loci.c.cum veniſ-
ſent.extra de eo qui mit.in poſſ.cã re-
ſeruãde.Jtẽ adducit̃ text.in.c.j.extra vt
lite pendẽ.vbi ꝓbat̃ ꝙ illud dicitur no
bis cõpetẽs de iure quod ꝯpetit nobis
aliquo iure ſpeciali.Adiuuando ſenten
tiam.d.Panor.Adduco vobis.gloſ.ord.
quam ipſe non allegat in proemio cle-
mentinarum in verſicu.iuris.vbi gloſ.
dicit ꝙ appellatione iuris comprehen-
ditur ius humanum.ius poſitiuum.ius
ciuile.ius canonicum.⁊ ius municipa-
le:quam gl.ſemper tenebitis menti:hec
ſententia corroboratur quia reipubli-
ce intereſt teſtamenta ſuſtineri et non
euerti.glo.eſt valde no.in.l.gallus.in.§.
ꝙ ſi is qui.in verſicul.vtilitatem.ff.de
lib.et poſthu.Et in teſtamentis faci-
mus largam interpretationem.l.in te-
ſtamentis.ff.de regu.iur.⁊.c.cum dile-
cti.in fine.extra de dona.Cum ergo ſub
illis verbis de iure que ſunt apposita
in teſtamento hominis mei comprehen
di poſſit cõſuetudo ⁊ etiam ſtatutũ di-
cendũ eſt dictũ teſtamentũ eſſe validũ.
27 ¶†Sed ponam⁹ pater ſibi fecit teſta-
mentũ ⁊ filiũ ſuũ impuberẽ inſtituit he
redẽ ⁊ dedit ſibi pupillarem ſubſtitutũ

moꝛtuo patre moꝛitur filius impubes ſubſtitutus aſpirat ad bona ex ſubſtitu-tiõe pupillari dñs terre erat impubes ꝙ debet ſuccedere perinde ac ſi impu-bes deceſſiſſet ab inteſtato. Concludite ꝙ dominus excluditur quia ſubſtitutio pupillaris dicitur etiam teſtamentum filij. l. patris ⁊ filij. ff. de vulgar. ⁊ pupil. et ita ſemel cõſului vni ex dominis cla-vaſane et plures alij famoſiſſimi doc. ſe ſubſcripſerunt. ¶ Quid de tali caſu eſt cõſuetudo vel ſtatutum in loco ꝙ ſi fra-ter ſit diuiſus a fratre vel ſoroꝛe et mo-riat̃ ſine liberis ꝙ dominus ſuccedat ei excluſo fratre vel ſoroꝛe. Modo contin-git ꝙ pater habẽs filiũ et filiaꝫ inſtituit filiũ maſculũ heredẽ vniuerſalẽ: filiã au-tẽ inſtituit in certa q̃titate ⁊ iuſſit eã eſ-ſe tacitã ⁊ cõtentã ita ꝙ amplius nihil petere poſſit ⁊ illam q̃titatem accepta-uit erat adhuc tamẽ in domo cum fra-tre. moꝛitur frater ſine liberis domin⁹ cõtendit ſe debere ſuccedere. Soroꝛ ve-ro pretendit ſucceſſionem ad ſe ſpecta-re tanq̃ non ſit diuiſa a fratre. queritur quid iuris. Ego ſepe conſului ꝙ intelli-gitur eſſe diuiſa ex quo amplius nõ ha-bet communionem in bonis cum fra-tre per ea que habentur in. l. fin. et in. l.

A8 quoties. C. fami. hercil. ¶ † Habẽt etiã domini terrarum aliquando ex ſtatuto vel conſuetudine tertiam venditionem ꝙ ſtatutum vel conſuetudo diſponit ꝙ de contractibus venditionuꝫ dominus habeat tertiam venditionem. Cõtingit ꝙ duo homines mei celebrarũt contra-ctum venditionis deinde ex interuallo receſſerunt ab illo vtrum dominus po-terit petere tertiam vẽditionem. videt̃ ꝙ q2 ius eſt queſitum tam ipſi domino. vnde licet cõtrahentes potuerũt in eo-rum preiudiciũ recedere ab illo cõtra-ctu tñ in p̃iudiciũ tertij cui ius tã que-ſitum erat nõ potuerunt recedere. ⁊ ita determinat Angel. in. l. iuriſgentium. §. adeo. ff. de pac. † vbi dicit ꝙ cõtrahẽtes nõ poſſunt recedere a cõtractu in pre-iudiciũ fiſci cui debebatur gabella vel laudemiũ ar. l. in inſulam. §. ſi. ⁊. l. ſi mu-lier diuerterit. ff. ſo. ma. Adde no. p Bal. ⁊ Saul. de ca. in. l. ab emptione. ff. de pact. ⁊ no. per Ange. ⁊ Jmol. in. l. acta. ff. de re iudi. et per Ang. in. §. quia vero cl. ſ. in auẽ. de nup. col. iiij. ⁊ p eundẽ Ang. in. l. petens. circa. iiij. col. de pact. Et per Cy. et Bald. in. d. l. ſi mulier diuerterit. ¶ Limitabitis tñ queſtionem predictã in ſi. poſt contractum venditionis cele-bratũ partis incõtinenti per pactum re-ſoluerũt ipſum cõtractũ venditionis q2 tunc dñs non poſſet petere tertiam vẽ-ditionem. ar. l. plerũq;. ff. de ri. nup. et di-cit eleganter Pau. de caſtr. in. d. §. adeo. ꝙ diceret̃ incontinenti reſoluere quan-do reſoluunt antequã deueniãt ad extra-neos actus. Ad hoc optime facit tex. cũ gl. in. l. duos reos. §. ſi. ff. de duo. reis vbi diceret̃ incõtinenti feciſſe iuxta ea que

30 habet̃ in. l. bonefidei. C. de pac. ¶ † Item dubitat̃ an preſuppoſita cõſuetudine ꝙ dñs terre debeat habere tertiam ven-ditionem ⁊ contingat fieri dationem in ſolutũ. An pro illa datione inſolutũ de-bebit habere tertiam venditionem. Vi-detur prima facie dicendum ꝙ ſic quia verbum venditionis eſt verbum gene-rale. l. ſtatulib. a ceteris. §. quintus. ff. de ſtatulibe. ⁊. l. ſicut. §. venditionis. ff. qui. mo. pig. vel hipo. ſol. Jn contrarium de-terminabitis authoꝛitate Spec. in titu. de empt. ⁊ vendi. §. nunc dicendum. ver.

31 ſicu. ſed pone ſtatutum † vbi dicit ꝙ ſi ſtatuto cauetur ꝙ ſi aliquis vendat bo-num extraneo p̃mioꝛ de parentela poſſit retractare illam venditionem of-ferẽdo pretium intra annũ tale ſtatutum non habebit locum in datione inſolutum. Mouetur primo ppter vocabulorum diuerſitateꝫ ar. l. ſi ideꝫ. C. de codicillis. Secundo mouetur quia in venditione debet interuenire pretium. §. pretium inſti. de emp. ⁊ vendi. ⁊. l. j. ff. de cõtrahen. emp. Tertio mouetur q2 ille qui dat in ſolutum: videtur hoc facere ex quadam neceſſitate allegat. l. rem legatam. ff. de

32 adimen. le. Addite ꝙ pro iſta parte fa-cit quia ſtatuta et conſuetudines ſunt ſtricti iuris: ⁊ ideo non debemus rece-dere a p̃pria ſignificatione verbozum. l. quicquid aſtringende. ff. de verbo. obli-ga. ⁊. l. iij. §. hec verba. ff. de nego. geſt. ⁊ conſuetudo ſit ſtricti iuris not. in. l. de

quibus. ff. de lege. et in. c. fina. extra de offi. Archi. Sed an preſuppoſito ſtatuto vel cõſuetudine de qua ſupra loquente de tertia venditione ſi contingat fieri permutationẽ inter duos hoĩes meos de aliquibus rebus immobilib⁹ an de-beam habere tertiaꝫ venditionem. vide-tur ꝙ ſic per rationẽ quã dixi ſupra vi-detur ꝙ appellatione venditionis cõti-nent̃ etiã ceteri cõtractus. d. §. quintus. et. d. §. venditionis. no. eleganter in. l. ij. C. de vſuca. pro emp. Jtem permutatio eſt ſimilis venditioni. l. ſi. ff. qui ⁊ ex qui. cau. in poſ. ea. l. apud celſuꝫ. §. authoꝛis. ff. de excep. doli. Bal. in. l. ſi. i. ij. col. ff. de cõdi. ob cauſaꝫ. Cõcludit ꝙ ſi loquimur in ſtatutis penalibus et in odioſis tunc appellatione venditionis nõ cõpꝛehẽ-ditur pmutatio. Si vero loquimur in fauoꝛabilibus tunc bene compꝛehendi-tur ar. l. cum q̃ d. ff. de libe. ⁊ poſthu. Nõ ob. ſm eum. d. l. ſi. q2 loquitur in contra-ctu iam celebrato de quo poterat dubi-tari in quã ſpeciem cadat. Nos vero lo-quimur in cõtractu fiendo ⁊ de interp̃-tatione bonoꝛũ circa cõtractũ futurum vnde eum ſumus in materia ſtatuti vel cõſuetudinis diſponentis de tertia ven-ditione nõ debet extendi ad cõtractum permutationis. Quia vt dixi ſumus in materia in qua non debemus recedere a p̃pꝛia ſignificatione verboꝛum. Non obſtant ſupꝛa allegata in contrarium quia iura dicentia contractum permu-tationis aſſimilari contractui venditio-nis debent intelligi largo ſumpto voca-bulo et not. in. l. ij. C. de vſuca. p empto. loquuntur in vltima voluntate in qua facimus largam interpꝛetationem reli-qua iura loquuntur quando ageret̃ de materia fauoꝛabili. Concludendum eſt ergo dominum terre non debere habe-re talẽ cõmodum ex permutationibus.

35 ¶ † Sed ponamus ꝙ fiat permutatio ⁊ q2 vna res plus valet q̃ alia p equiua-lẽtia dat̃ etiã pecunia an hoc caſu dñs terre debebit habere commodum ter-tie venditionis. Concludite ꝙ in pri-mis debemus inſpicere animum con-trahentium. Si enim pꝛincipaliter in-tendunt permutare iudicabitur contra-ctus permutationis q̃uis acceſſoꝛie in-teruenat pecunia vt res reducantur ad equalitatem. l. ſemper in ſtipulationi-bus. ff. de regu. iur. Ad hoc adduco vo-bis Bartol. in. l. ariſto. ff. de dona. et Jo-an. andre. in. c. ad queſtiones. extra de re-rum permu. Si vero non conſtat vobis de animo contrahentium tunc recurri-mus ad coniecturas et ſi pretiuꝫ ſit ma-ioꝛ q̃ valoꝛ rei permutate iudicabitur contractus venditionis. Si vero valoꝛ rei permutate excedat pretium ſeu pe-cuniam que reficitur pꝛo equiualenti rerum tunc iudicabitur eſſe contractus permutationis ar. l. queritur. ff. de ſta. ho. et ar. c. quod in dubijs. extra de con-ſe. eccle. vel alta. facit regula inſpicim⁹. extra. de regu. iur. libꝛo. ſexto. Hec eſt di-ſtinctio domini Panoꝛmi. in dicto. c. ad queſtiones quod dicit eſſe notandum pꝛo ſtatutis loquentibus de gabella ſol-uenda de contractu venditionis et no-tetis bene diſtinctionem pꝛedictam q2 iſte caſus frequenter contingit in pꝛa-

34 ctica in terris nobilium. ¶ † Quid de diuiſione. an dominus terre debeat ha-bere tertiam venditionem. Concludi-te quod nõ adduco vobis not. ad hoc p Barto. in. l. ⁊ ideo. ff. de condi. fur. vbi q̃-rit de tali. q. Sũt duo emphiteotice eiuſ-dem rei et peruenerunt ad diuiſionem illius rei emphiteotice. An dominus debeat habere laudemium de quo fit mẽtio. in. l. ſi. C. de fu. emphi. ⁊ determi-nat ꝙ non per. l. voluntes. C de fideicõ. Nam quando emphiteota alienat in ex-traneum ideo pꝛohibetur q2 ille extra-neus non tenetur recognoſcere dominũ que ratio ceſſat quãdo emphiteota alie-nat fratri vel cõſoꝛti habenti cõmunio-nem in re. Adducit Bar. ad pꝛemiſſa. c. imperialem. §. preterea ducatus. in titu. de pꝛohi. alle. feu. p Fede. Allegat etiam l. fina. in ſi. C. de litigio. vbi licet res li-tigioſa pꝛohibeatur alienari tamen in-ter ſocios et coheredes poteſt aliena-ri et diuidi: allegat etiam. l. per diuer-ſas. §. exemplis. C. manda. vbi licet ceſ-ſio regulariter ſit pꝛohibita. tamẽ quã-do ſit inter ſocios et coheredes valet. Jtem alienatio que ſit per diuiſionem

eſt alienatio neceſſaria.l.alienationes.
ff.fami.herciſ.Concludite ergo ꝙ pro di-
uiſione dominus non debet habere ter-
35 tiam venditionem. ¶†Addo aliam.q.
quam vidi ſepe in practica.domin⁹ ha-
bet tertiam venditionē in terra ſua mo
do vnus ex hominibus ſuis vendit et
tradit alteri quoddam predium: dein-
de in craſtinum ipſi contrahentes va-
dunt ad notarium ⁊ iubent ei vt debeat
cancellare inſtrumentū illius cōtract⁹.
Notarius cancellat illud inſtrumētum
⁊ cōtractuꝫ de cōſenſu vtriuſqꝫ partis.
An hoc caſu domin⁹ poterit petere ter-
tiam venditionem.Concludite ꝙ ſic qꝛ
dicti contrahentes non poterunt can-
cellare nec facere cancellari dictum cō-
tractum in preiudiciuꝫ domini.Ad hoc
allego vobis Ange.et Jmo.in.l.acta.ff.
de rei iudi.vbi dicunt ꝙ ſi ſtatuto caue-
tur ꝙ de omni cōtractu ſoluatur gabel-
la ⁊ contractus fuit celebratus ⁊ publi-
catus coram partibus ⁊ poſtmodū ipſe
partes iubeant notario ꝙ cancellet il-
lud inſtrumentum et totum contractuꝫ
talis cancellatio non habebit preiudi-
care fiſco cui debet ſolui gabella:ita di-
cendum in propoſito faciūt optime no,
in.l.iuriſgē.§.adeo.ff.de pac. ¶Per pre
dicta infertur ad aliam.q.homo meus
alienauit quoddam predium alteri cum
pacto de retrouendendo vſqꝫ ad decem
annos vel in perpetuum q̄ quidem cō-
tractus valet.eſt tex.ad literam.in.l.ij.
C.de pac.inter empto.et vendi.Jn pro-
ceſſu temporis emptor retrouēdit ⁊ re-
tradit rem illi a quo emerat an de tali-
retrouenditione debeat ſolui tertia ven
di.Cōcludo ꝙ ſic p̄ no.per Bal.⁊ Ang.
in.l.ab emptione.ff.de pac.⁊ diſtinguite
vt ibi per eos. ¶Adhuc dubitatur ego
vendidi quoddam predium et tradidit
procuratori titij ⁊ de illo contractu do-
minus habuit tertiam vendiam. Mo-
do contingit ꝙ ille procurator cedit iu-
ra ⁊ actiones domino ſuo titio.Et ipſe
titius virtute illius ceſſionis apprehen
dit poſſeſſionem illius rei.An dominus
debebit habere aliam tertiam vendiā.
conludo quod non.Ad hoc allego vo-
bis no.per Bal.⁊ Sali.in.l.cum eos.C.

ſi q̄s alteri vel ſibi. ¶Adhuc formo vo-
bis aliam.q.homines ſcientes ſe teneri
ad tertiam vendiam pro contractibus
venditionum faciunt talem fraudem:
quando enim aliquis ex eis vult vende-
re domum ſuam in primis vendit regu-
las tigna ⁊ trabes domus.ita quod non
reſtat niſi fundus ⁊ hoc facit vt domin⁹
terre minus habeat de tertia vendia.
Quid erit hoc caſu.Pro pleniori deci-
ſiōe hui⁹.q.p̄mitto vobis ꝙ edificia do-
morū prohibētur alienari.non eſt ergo
licitū vēdere tigna et trabes domus ne
vrbs ſeu loc⁹ deformet.l.ſenatus.ff.de
contrahen.emptio.⁊ vendi.l.ſenatus.§.
cetera.⁊ ibi per Barto.Bald.⁊ omnes
ff.de lega.j.Non obſtat.l.ſi is cum quo.
ff.communi diui.quia ego reſpondeo ꝙ
licet iudex ibi iuſſerit dirui domus pro-
pter inobedientiam ⁊ contumaciā par-
tis:tamen ibi iniuſte fecit iudex vt eſt
de mente glo.ibi.⁊ ideo Bar.in.l.nam.
§.fi.ff.de leg.iij.dicit ꝙ male facit iudex
qui p̄pter cotumaciam vel inobedien-
tiam alicuius iubet diſcooperiri domū
eius vel dirui.Amplius dico vobis ꝙ
p̄pter publicū debitum non eſt licitum
capere edificia domorum vel hoſtia ſeu
ea que ſunt domibus affixa.ita volunt
Cy.Barto.Bald.⁊ omnes in.d.§.hom
ſenat⁹. ¶Ex premiſſis infero ꝙ domi-
nus terre qui habet in loco ſuo merum
mixtum imperium ⁊ omnimodam iuriſ
ditionem poſſet de iure facere ſtatutum
ſub pena ne quis audeat vendere tigna
trabes vel oſtia domus vel tegulas ſeu
ea que ſunt domibus affixa per fa[illegible]
36 nem de qua.in.d.l.ſenatus. ¶†Premit-
to etiā vobis in hac materia ꝙ multis
modis committitur fraus.primo com-
mittitur de re ad rem.exemplum pa[illegible]
in.l.ſed iulianus.§.nutu.ff.ad mac[illegible]
in.l. quemadmodum. C.de agri.⁊ ce[illegible]
lib.xj. ¶Unde ſi ſtatutum prohibet [illegible]
pena extrahi frumentum extra te[illegible]
torium non licebit extrahere fa[illegible]
quia fieret fraus de re ad rem li[illegible]
mentū ⁊ farina ſint diuerſa.t.qu[illegible]
§.illō fortaſſe.ff.de leg.iij. ¶Secūdo fit
fraus de perſona ad perſonam exem-
plum patet in.l.ſi ſponſus.in princ.ff.de
dona.

dona.inter vir.⁊ vxo. in.l.hac edictali.
verſi.cum circumſcriptione.C.de ſecun.
nup. ¶Unde ſi ſtatuto cauetur qō ma-
gnates non poſſint acquirere poſſeſſio-
nes ⁊ aliquis magnas faciat in inſtru-
mento acquiſitionis ſcribi nomen famu
li ſui popularis erit fraus de p̄ſona ad
perſonam. ¶Tertio modo fit fraus de
contractu ad contractū.puta quia pro-
hibitus donare fingit ſe vēdere.l.ſi ſpō-
ſus.§.circa.ff.de dona.inter viruꝫ ⁊ vxo.
habetur in.l.qui teſtamētum.ff.de pro-
ba.nota.in.l.codicillis.§.inſtituto. ff .de
lega.ij .Et hanc fraudem committunt
varijs modis ruſtici habitantes in ter-
ris dominorum habentium tertias vē-
ditiones.Aliquando enim inter eos ce-
lebratur contractus venditionis ⁊ em-
ptionis pro pretio de centum.Jta po-
namus ⁊ vt dominus terre habeat mi-
nus de tertia vēditione faciunt ſolum
ſcribi in inſtrumēto quod eſt ſolum pre-
tium de quinquaginta ⁊ in ſacris audiē
tijs cum quidam nobilis animo fraudā
di principem de ſuo laudemio feciſſet
ſcribi in inſtrumento venditionis qua-
rundam rerum feudalium quod pretiuꝫ
erat de quingentis florenis ⁊ in verita-
te erat de mille et quingentos dicebat
emptorē dictorum feudorum qui frau-
dem participauerat debere priuari illis
feudis vel ſaltem puniri in quadruplū.
Ad primum allegabam pulchrum text.
in.c.imperialem . § .callidis.in titul.de
prohi.alie.feu.per Federi.Ad ſecūdum
allegabam text.not.in.l.qui in contra-
ctibus.C.de iure fiſci.lib.x.Jtem aliquā
do committunt fraudem aliter quia cū
in veritate ſit contractus venditionis
faciunt ſcribi in inſtrumēto quod eſt cō
tractus donationis.Committunt etiam
fraudem aliter quia frater vel cōſangui
neus aliquando vendit fratri vel conſan
guineo aliqua bona et demum faciunt
ſcribi ꝙ ipſe frater vel conſanguineus
remiſit quietauit ⁊ refutauit alteri om-
nia bona tam paterna q̄ materna pro
certa quantitate pecunie ad fi.quod eui
tent ſolutionem tertie venditionis.Ta
lis enim fraus non debet ſuffragari eis
⁊ dicit eleganter Barto.in.l.per diuer-

ſas.C.mād.a.quod vbi fit commemora-
tio pretij ibi cenſetur eſſe contractus
venditionis per tex.ad hoc not.in.l.fin.
C.de decre.decu.lib.x.⁊ Bal.hoc refert
in.l.ij.C.ne lice.poten.quod dictum no-
tetis. ¶Quarto modo fit fraus de mo
do ad modum vtputa quia mulier que
prohibetur fideiubens pro alio conſti-
tuit ſe principalem debitorem.l.q̄uis.
§.ſi cū eſſent.ff.ad velle. ¶Quinto mo-
do fit fraus de nomine ad nomen:puta
quia ille qui prohibetur eſſe aſſeſſor fa-
cit ſe nominari defenſorē.l.fina.C.de aſ-
ſeſſo.vnde ſi ſtatuto cauetur quod vica-
rius ciuitatis non poſſit ſtare in officio
niſi per vnum annum vel duos ⁊ lapſo
anno vel biennio facit ſe refirmari ſub
alio nomine:puta ſub nomine defenſo-
ris vt dicit gl.de quodā domino Odo-
ne qui cum non poſſet eſſe poteſtas fe-
cit ſe refirmari ſub nomine defenſoris:
ita dicit gl.in.l.j.C.de priuileg.ſchola.li.
xij.Et de iſta fraude de nomine ad no-
men habetis tex.in.l.eum qui probabi-
leꝫ.C.de epi.⁊ cle. ¶Sexto fit fraus de
tempore ad tempus.Exemplum nota-
bile habetis in.l.ſi filie mee.ff.ſol.ma.et
ita fraus ſi aliquando procraſtinando vt
faciebat Albertus calui qui mutuabat
frumentum ruſtici tempore hubertatis
abundantie ⁊ nunq̄ faciebat eis verbū
vt redderent imo ſi offerebant ducebat
eos per procraſtinationes donec ſuper
ueniſſet cariſtia.Et de iſto Alberto calui
eſt gloſſ.in terminis.in.l.nulli.C.de ero
ga.mili . anno.libr.xij . ¶Septimo fit
fraus de quantitate ad quantitatem:
exemplum habetis in.l.ſi libertus mi-
norem.ff.de iurepat.Et hanc fraudem
ſepe committunt tabernarij.Nam ſi ſta
tuto cauetur quod tabernarius ſub cer
ta pena non audeat vendere folliculum
vini vltra ſex denarios ipſe fraudē com
mittendo addit duas caſtaneas cum fol
liculo vini ⁊ vendit pretio decem dena-
riorum.talis enim fraus non debet ſibi
ſuffragari quia illud ſuperadditum non
eſt dignum tanto pretio.Committitur
etiam fraus quandoqꝫ per officialem
qui fingit ſe dormire vel egrotare ad fi-
nem quod inimici irruant ad terram.et

de iſta loquitur glo.in.l.ſi quis a barba-
ris.C.de re mi.lib.xj.⁊ de iſtis fraudibꝰ
habetis gl.magi.in.c.plerique.xiiij.q.iij.
habetur per Bald.in.l.non dubium.C.
de.ll.Item ſubditi ⁊ homines duorum
faciunt aliam fraudem quia ſcientes ſe
teneri ad tertiam vendi.pro contractu
venditionis non faciunt concipi inſtru-
mentum in forma vẽditionis ſed faciũt
contractum pignoris ſed pignorãt rem
pro tanto q̃tum valet.Nã iſta eſt fraus
quia hoc caſu dicitur res alienata cum
non ſit ſpes luitionis:text.eſt valde not.
in.l.qui habebat.ff.de lega.iij.Et ita euz
allegat Bar.in.l.rem legatam.ff.de adi-
men.⁊ tranſ.leg.⁊ idem Barto.in.l.lega
ta.§.fin.ff.de ſupple.leg.⁊ Bald.in.l.vo-
luntas.C.de fidei.⁊ idem Bald.in.l.fin.
C.de reb.alie.non alie.dicit ꝙ in ſtatu-
tis odioſis et penalibus appellatione
alienationis non continetur pignus ni-
ſi res ſit pignorata pro tanto q̃tum va-
let allegat.l.qui habebat.⁊ idem Bald.
in.l.manumiſſiones.ff.de iuſti.⁊ iur.di-
cit ꝙ ſi ego trado tibi rem cum pacto
ne exeat manus tuas ⁊ tu pignoras eaz
pro tanto q̃tum valet dicetur exiiſſe de
manibus tuis.Et Nic.de neapo.in.l.
37 qui habebat.†dicit quod ſi per ſtatutũ
prohibeantur forenſes acquirere pre-
dia non poterunt accipere predia pi-
gnori pro tanto quantum valent quia
tunc diceretur alienatio cum non ſit ve
riſimiliter ſpes luitionis.Et not.bene
predicta pro intellectu ⁊ declaratione.
d.l.qui habebat.¶Adhuc quero homo
meus vendidit proprietatem eiuſdem
predĳ alteri ⁊ vſuſfructꝰ erat apud quẽ
dam alium qui ſoluit mihi tertiam ven
ditionem pro illo contractu venditio-
nis:deinde vſuſfructus fuit conſolida-
tus proprietate vtrum pro illo vſufru-
ctu debeam habere nouum laudemium
ſeu nouam tertiam venditionem.Con-
cludite ꝙ non quia non eſt noua acqui-
ſitio.Ita dicit Bar.in.l.iiij.que incipit
38 ſi proprietati.ff.de iu.do.¶†Quid au-
tem ſi contractus venditiõis ſit celebra
tus ſub aliqua conditione an laude-
mium ſeu tertia vendia debeat ſolui
tempore contractus:an vero tempore
purificate conditionis:vide per Bart.
in.l.ſancimus.C.de cõſuli.li.xij.¶Que
ritur etiam de tali caſu homo meus p-
miſit vendere certum prediũ ſempro-
[illegible] certo pretio vtrũ ex illa ꝑmiſſione
deueat ſolui tertia venditio dic ꝙ non
quia aliud eſt vendere ⁊ aliud eſt pro-
mittere de vendendo.l.in bone fidei.in
39 fin.ff.de eo ꝙ certo loco.¶†Sed pona
mus ꝙ homo meus de illa ꝑmiſſiõe mi
hi ſponte ſoluerit laudemium ſeu ter-
tiam vendiam deinde realiter vendat.
Nunquid de illa venditiõe iterato de-
bebit ſolui laudemium.Concludite ꝙ
nõ:q2 qñ fuit ſolutũ laudemiũ de princi
pali ꝯtractu nõ debet ſolui de executio
ne etiã ſi illa executio tranſeat in nouũ
contractũ.Nã venditio predicta eſt exe
cutio prime ꝑmiſſionis ergo non debet
ſolui nouum laudemiuz.Ad hoc allega
vobis Barto.in.l.fi.§.quoties.ff.de pu-
bli.Idem dicendum eſt ſi homo meꝰ ve
dat predium alteri ⁊ de illa venditione
ſoluat mihi tertiam vendiam:deinde
actualiter tradat poſſeſſionem ipſius
predĳ emptori ex illa traditione nõ de-
bebit ſoluere nouum laudemium quia
illa traditio eſt executio vẽditionis pri
mo facte licet per ipſam traditionẽ trãſ
feratur dominum ⁊ ex ſolo titulo vendi
tionis non transfertur dominium.l.ſi
ager.ff.de rei vendi.⁊.l.traditionibus.
C.de pact.⁊.l.fina.arguendo per locum
a ſpeciali.C.de ſacroſan.eccle.ita deter
minat expreſſe Pau.de ca.ſuo conſilio
clxxxvij.incipiente in chriſti noīe amen.
videtur dicendum.⁊ ibi ponit aliuz pul
chrum caſum de debitore qui ſe obliga
uit ſoluere creditori certam pecuniam
in certo termino nõ ſoluat liceat credi-
tori ꝓpria authoritate capere de bonis
ipſius debitoris vſque ad concurrentem
quantitatem an tunc tenebitur credi-
tori ſoluere laudemiuz vide ibi plene p
40 eum.¶†Nunc eſt an ſubiectus ratio-
ne homagĳ poſſit ſe liberare ⁊ relaxare
ab ipſo homagio.Concludite ꝙ ſi ho-
magium fuit preſtitum.ſimpliciter aut
fuit preſtitum ratione ⁊ cõtemplatiõe
feudi ꝯceſſi et qui preſtitit.¶Primo ca
ſu homo ſemper remanet aſtrictus et

ipſe et liberi eius quia filius hominis
mei eſt homo meus vt late in preceden
tibus:⁊ hoc intellige qñ homagiuz fuit
preſtitum aliqua iuſta cauſa que in du-
bio preſumitur in ſuperioribus.In ali-
quibus tamen locis eſt conſuetudo qđ
ſi differant ſtragam ſeu caſeamentum
⁊ alibi ſe transferant ꝙ liberantur a iu-
go homagĳ ⁊ in illis locis ſeruanda eſt
conſuetudo illa alias autem ceſſante ta
li conſuetudine poſſunt vendicari vt ho
mines ſi ſuccedant patri in bonis here
ditariĳs alioquin ſi abſtineant ab here-
ditate paterna vel alias non ſucc[e]dant
patri non debent aſtringi ex facto pa-
tri.ar.l.fin.§.fin.ff.de contrahen.emptio.
iuſtum enim et equum eſt vt qui lucruz
non percipiunt nõ debeãt ſentire onus
non enim debet portare onus ille qui
eſt excluſus ab honore.l.qui filium.et.l.
ab eo.C.de fideicommiſ.Iſte enim qui
caret bonis habetur quadam cõſidera-
tione pro mortuo.l.j.§.ſi pater emanci-
patus.ff.de coniug.cum emanci.liber.
vnde eius conditio non debet aggraua
ri ſicut nec conditio hominis mortui.c.
quorundam.xxiiij.queſtio.vij.¶Secun-
do caſu principalis quando homagium
fuit preſtitum propter feudum poteſt
homo renuntiando illi feudo ſe libera-
re ab illa ſeruitute.c.j.in titulo.de vaſal.
qui cõtra conſti.lotha.quod tamen intel
ligatis ſecundũ ea que ſtatim dicã.Hãc
diſtinctionẽ facit Io.rey.i.c.imperialẽ.
§.fin.in antepe.char.in titu.de phi.alie.
feu.per Fede.allegat not.per Spe.in ti.
de feu.§.quoniam ſuper homagĳs.ver.
vij.et ver.viij.allegat etiam do.genito-
rẽ ſuũ in ſuis cõſilĳs.Ego in iſto pũcto
reſideo in hac opinione,qñ homagiuz
eſt preſtituz ꝓpter feudum et ſic eſt ho-
magium reale tunc homo bene poteſt
ſe liberare a iugo homagĳ renũtiando
illi feudũ.Sed qñ eſt homagiũ ꝑſonale
nõ credo ꝙ refutatione ſeu renũtiatio-
ne quis poſſit ſe liberare q2 talis homo
ex ſuo cõtractu fecit ſe aſtrictũ.Et tale
homagiũ ꝑſonale habet onera recipro-
ca hinc ⁊ inde non eſt aũt bñficiũ ⁊ ideo
homo meus nõ põt me inuito ſe libera-
re ab illo nexu homagĳ ar.l.nihil tam
naturale.ff.de reg.iur.et in regula pri-
ma.extra de regu.iur.in antiquis.Ad
premiſſa allego vobis Dy.et Barto.
in.l.is cum quo.ff.de aqua plu.arcen.
41 vbi dicunt † ꝙ emphyteota vel feu-
datarius non poteſt cedendo rei em-
phyteotice vel feudatarie ſe liberare
ab obligatione.quando emphyteoſis
fuit conceſſa et conceſſum ad certum
quid determinatũ.Ad punctuz de tali
feudo allegate bonã glo.in.c.fi.in tit.de
capita.qui curi.vendi.Secus ſi feuduz
vel emphyteoſis nõ ſit cõceſſum ſeu cõ
ceſſa ad certum quid determinatũ ad-
de Io.de imo.qui ſequitur Dy.⁊ Bar.
in.c.ad audientiã.quaſi in fin.col.extra
de reb.eccle.nõ alie.Et ibidẽ dicit idem
eſſe in cõtractu cẽſuali ꝙ eſt bene notã.
42 ¶†Itẽ ꝙ ſupra dixi ꝙ feudũ põt refu-
tari limita niſi vaſallus iuraſſet ad ſan-
cta dei euãgelia nõ cõtrafacere nõ con-
trauenire.nã tũc nõ poſſet refutãdo ſe
liberare ab homagio.ſeu a fidelitate:
ita dicit Bal.in.c.que in eccleſiarũ.cir-
ca.vj.col.in ver.iuxta ꝑmiſſa queritur
vtrũ vaſallus.extra de conſtitu.vbi ple
ne examinauit iſtũ paſſum allegat gloſ.
ſingu.in.l.ſi pecuniaz.in verbo neceſſe
habeas.ff.de condi.ob cauſam.Idẽ vult
ipſe Bal.in ꝑe.feu.in.ij.charta.in ver.
ſed pone ꝙ ꝯtractus feudi fuit celebra
43 tus per ſtipulationẽ.†Nã iuramentum
obligat preciſe ad factũ vt vult illa glo.
ſingu.⁊ bñ probat in.c.ſi.extra ne pre-
la.vi.ſuas.⁊ hoc vult Bald.⁊ Sali.in.l.
vnica.C.de ſenten.que ꝓ eo ꝙ inter pro
44 ſe.¶†Secũdo finit homagiũ ſi homo
meus de conſenſu meo ſubroget alium
loco ſui per not.per Specu.in.d.§.quo-
niam ſuper homagĳs.ver.xx.¶Ter-
tio finit per emptionẽ rei propter quaz
fuerat preſtitũ homagiũ per.l.j.C.de iu-
re emphy.et per.l.qui vſumfructũ aree.
ff.de vſufru.¶Quarto finitur excommu
nicatione nam dum eſt dominus ex-
communicatus durante illa excommu-
nicatione homines ſui ⁊ vaſalli ſunt li-
berati in tantum ꝙ non tenentur ſibi
obedire text.habetis.in.c.j.in titu.hic fi
nitur.l.et incipi.conſue.regu.in lib.feu-
do.¶Quinto finitur preſcriptione cen-

ſum annorum: nã ſi hoĩes mei per tan-
tum tp̃s mihi nõ ſeruierũt nec preſti
terunt mihi ſeruitia. ſed vixerunt in li-
bertate curſu tanti tẽporis erũt libera-
ti ab homagio. l. hoc iure. §. ductus aq̃.
ff. de aqua quoti. ⁊ eſti. ⁊. c. ſup quibuſ-
dam. §. preterea. extra de verbo. ſignifi.
Ita dicit. do. Floria. de ſancto Pet. do-
ctor bononienſis in. l. hec aut iura. ff. de
ſerui. vrb. predio. not. per cano. in. c. ad
audiẽtiã. extra de preſcrip. Et hoc limi
tabis niſi dicti hoĩes ceſſaſſent preſtare
ſeruitia dño etiam ꝑ tempus de quo. ʒ.
Ex eo qꝛ dñs nũq̃ ĩdiguit nã hoc caſu
nõ poſſent allegare ſe tutos ꝑſcriptiõe.
ita dicit elegãter Bar. in. l. i filijs. C. de
decu. lib. x. ⁊ idẽ Bar. in. l. cuʒ ſcimus. C.
de agri. ⁊ cẽſi. lib. xj. ¶ Sexto finit ho-
magium expreſſa remiſſiõe ſeu libera-
tione facta per dñm. Aduertite tamen
qꝛ hoc caſu non liberaret homo a iure
reuerentiali. tex. eſt no. in. l. fi. in ver. re-
uerẽtia. C. de bonis liber. Itẽ nõ libera-
ret ab eo ꝙ de facili poſſet experiri ꝑ
eum: tex. eſt ſingulis ⁊ ibi Bart. in. l. de-
cu. C. de decu. lib. x. vbi Bart. colligit ex
illo tex. ꝙ immunitas alicui cõceſſa nõ
eximit illum ab actu qui de leui poteſt
45 expediri. qđ eſt bene notanda. †Sed an
iſta remiſſio ſeu liberatio ab homagio
poſſit fieri in vlti. volũtate vel mandari
Bal. i. l. ij. c. de oper. liber. determinat ꝙ
ſic. Nam ibi format talem. q. Pater in
teſtamento iuſſit filio ſuo ꝙ deberet li-
berare vnum ex ſuis vaſallis ⁊ homini
bus. filius mortuo patre liberauit illuʒ
vaſallum ab omni ſeruitute retẽtis ali-
quibus tamen ſeruitijs. Queritur nun-
quid talis retentio valeat: determinat
ꝙ non qꝛ cum illa liberatio ab homagio
et ſeruitute deberet fieri ex neceſſitate
ſi ꝓpter iuſſum patris debebat fieri pu
re ⁊ ſimpliciter nullo retento ſeruitio:
Monetur ꝑ illam. l. ij. C. de ope. liber. al
legat etiã. l. vxorẽ. §. pater naturalis. ff.
de leg. iij. ⁊. l. qui vſumfructũ. ff. de ver.
ob. Eſt ergo ꝯcluſio ꝙ iſta liberatio ſeu
remiſſio homagij põt fieri nedum inter
viuos ſed etiam in vltima volũtate. Et
ſi vtilis ſcire qualiter debeat cõcipi in-
ſtrumentũ affranchamenti ab iſto ho-
magio vide Spec. in titu. de ſeruis non
ordi. §. porro. ⁊ ibi etiam per Ioan. and.
46 in addi. ¶ †Septimo finit ⁊ extinguit
homagiũ ꝓpter mala tractamenta do-
mini qꝛ ſeue ⁊ tyrannice tractat ſubdi-
tos ſuos ⁊ qꝛ iſte paſſus eſt quotidian⁹
cum vobis plene diſcutiã. Nam in pri-
mis Albe. de roſa. l. l. bene a Zenone. C.
de quadri. preſcript. circa. vj. colũ. dicit
ꝙ qñ dñs male tractat ſubditos ſuos
poteſt priuari dominio. Bal. in. l. ij. ff. de
his qui ſunt ſui vel alie. iur. dicit per il-
lum tex. ꝙ propter nimiam ſeueritatem
dñi poteſt ſibi auferri iuriſdictio. alle-
gat Cy. ibidem ita velle. Naʒ ille q̃ abu
titur dñio facit ſe indignũ dñari: idem
Bal. in. c. j. §. publici latrones. in titu. de
pace tenen. ⁊ eius vio. in vſi. feu. dicit ꝙ
dñs qui male tractat ſubditos ſuos po-
teſt moueri per ſuperiorem vt eos tra-
ctet modo debito alias ꝙ auferret ſibi
caſtrũ. Idem Bal. in aut. ſtatuimus. C.
de epiſ. ⁊ cle. dicit ꝙ cuʒ comes flandrẽ
ſis denegaret iuſtitiã ſubditis ſuis ipſi
ſubditi habuerũt recurſuʒ ad regẽ Frã
corum pariſi⁹ ⁊ dicebãt ꝙ ipſe comes
debebat priuari iuriſdictione eo qꝛ ſe-
pe requiſit⁹ denegauerat iuſtitiã ſubdi
tis ſuis. Et ipſe Bal. poſt Pet. de bella-
per. ibidẽ dicit ꝙ prefatus comes non
debebat de hoc curare q̃tum ad pri-
uandum eum iuriſdictione ſed eſt bene
verum ꝙ ipſe incurrat indignationem
ſuperioris ⁊ tenebaꝛ leſis ad intereſſe.
allegat tex. in. §. ſic tibi. in aut. de mãda.
prin. ſed ex eo ꝙ incurrerat indignatio
nem ſuperioris poterat punire arbi-
trio ipſius ſuperioris. allegat text. in. §.
ſuper hoc. i aut. de queſto. Pau. de ca-
ſtr. in aut. qui rem. C. de ſacro. ſan. eccle. di-
cit ꝙ quando dominus male tractat
ſubditos ⁊ vaſallos ſuos debet priua-
ri dominio. monetur exemplo ei⁹ quod
diximus de emphiteota qui not. dete-
riorauit rem emphiteoticam. quia de-
bet priuari emphiteoſi. Ad idem alle-
go vobis bonũ tex. in. c. ad apoſtolice. ex
tra. de re iudi. lib. vj. Inter has opinio-
nes videtur mihi ita diſtinguendum:
Aut dominus delinquit in omittendo:
puta quis non facit iuſtitiam homini-

bus ſuis tunc dicerem ꝙ ex hoc non de
bet priuari ſua iuriſdi. licet leſis tenea-
tur ad intereſſe ⁊ incurrerat indignatio
nem ſuperioris: et ita intelligo Bald.
in. d. aut. ſtatuimus. Aut delinquit in
faciendo: puta quia ſeueriter et tyran-
nice tractat ſubditos ſuos ⁊ tũc dicerẽ
eos poſſe priuari. ⁊ ita intelligo Albe-
ri. de roſa. in. d. l. bene a Zenone. et Bal.
poſt Cyn. in. d. l. ij. ff. de his qui ſunt ſui
vel alie. iur. Et Pau. de caſtr. in. d. aut. q̃
rem. ⁊ tex. in. d. c. ad apoſtolice. in ver.
exinaniuit. Nõ nego tamen q̃n cautela
Bald. in. d. §. publici latrones. ſit bona
quia optimum conſilium eſt ꝙ ſubditi
habeant recurſum ad ſuperiorem et fa-
ciãt moueri dominum terre vt tractet
homines ſuos modo debito cuʒ commi
natione ꝙ alias auferret ſibi caſtrum.
Et iſtum paſſum noteris quia eſt quo-
tidianus. Nec miremini ꝙ delictum in
faciendo grauius puniatur q̃ delictum
in omittendo quia ſimile habetis ꝑ gl.
ordinariã in. l. mora. ff. ſolu. matri. Item
dominus debet defendere hoĩes ſuos
et ſubditos ab oppreſſionibus propter
ſeruitia que ſibi p̄ſtant. c. j. §. dñs quoq̃.
in ti. de for. fide. ⁊ in. c. j. de forma. §. dñs
quoq̃. xxij. q. v. Item debet bene regere
⁊ gubernare ſubditos ſuos/⁊ eis iuſti-
tiam facere miniſtrari alioquin non eſt
rex nec verus dñs. c. regum. ⁊. c. rex de-
bet. xxiij. q. v. ⁊. c. ſcelus. ij. q. j. faciũt opti
me ea que habentur in. c. j. in fi. in ti. de
47 mili. ⁊ vaſal. q̇ ꝯtu. ẽ. †Et ſi ip̃e dñs ne-
ſciat regere neq̃ gubernare terrã ſuã
ꝓpter defectũ intellectus. puta qꝛ eſt fu
rioſus vel mentecapt⁹ ſubditi poſſunt
habere recurſum ad ſuperiorẽ tꝑalem
illius dñi ſi illum habet alias ad papam
vt dño furioſo et mentecapto det coad-
iutorẽ. c. grandi. extra de ſup. negli. p̄la.
lib. vj. habeꝛ in. c. j. extra de cleri. egro.
eo. lib. ⁊ ita expreſſe determinat Spec.
in ti. de feu. §. quoniam ſuper homagijs
48 ad fi. †Itẽ ſi dñs non impendat ſubdi-
tis ſuis officiũ debitum ſubditi nõ tenẽ-
tur ſibi ad ſeruitia. Ita determinat Bal.
in proe. ffor. in. iij. char. non tamen eſt li-
citũ ſubditis ꝓpria authoritate recede
re a dño ſuo ⁊ aliũ eligere. Ita determi-
nat Bal. in. l. ex hoc iure. in fi. pe. col. ff.
de iuſt. ⁊ iur. tamen ſi ipſe dñs ſepe re-
quiſitus nõ poſſit regere ⁊ bene guber
nare ſubditos ſuos nec eis dominari
tunc eis licitũ eſt ſe ſubmitte. alias aũt
regulariter nõ eſt licitũ ſubditis ꝑ arbi-
trio eorũ mutare dñm: ita determinat
Hoſt. ⁊ Io. an. in. c. fi. extra de iudi. ⁊ idẽ
Ioan. an. ⁊ oẽs doc. in. c. preſidentes. ex-
tra de here. lib. vj. no. per Bal. in. d. l. ex
49 hoc iure. i. j. col. ¶ †Itẽ p̃t finiri homa-
gium ꝓpter nimiã ſeuitiã dñi qui quo-
tidie ĩfert violẽtias iniurias ⁊ offenſas
hominibus ſuis. Nam ꝓpter hoc poſ-
ſunt petere ſe eximi ⁊ liberari ab eius
iuriſdictiõe ⁊ homagio. per. l. ij. ff. de his
qui ſunt ſui vel alie. iur. ⁊ per. l. j. cũ ibi
notatis per Bart. C. ſi quacũ. predi. pe.
¶ Nunc formo aliquas vtiles queſtio
nes ĩ hac materia homagiorũ ⁊ quero.
Quidam comes habet caſtrum quod
tenet ĩ feudũ ab alio dño: ille dñs ſupe
rior petit ꝙ homines ipſius comitis iu
rẽt ſibi fidelitatẽ: comes dicit ſe ad hoc
non teneri nec hoĩes ſuos teneri iura-
re fidelitatem ipſi ſuperiori dño: vnde
queritur quid iuris. Bal. in cõmen. pa-
cis conſtã. in pe. ſeu antepe. col. in verſi.
hec ſunt nomina. determinat dictos ho
mines non teneri iurare fidelitatẽ illi
dño ſuperiori niſi inueſtitura eſſet ap-
poſitũ pactum ꝙ nedum ipſe comes ſʒ
etiã homines ſui tenerentur iurare fi-
delitatẽ: qꝛ homo vaſalli mei non eſt ho
mo me⁹. de hoc habetur per Spe. in ti.
de feu. §. quoniam ſuper homagijs. ver.
xiiij. queritur cũ ſeq. Addite ꝙ pro opi-
nione Bal. optime facit ꝙ ipſemet Bal.
no. in. l. j. i. xliij. q. ff. de re. diui. vbi dicit
ꝙ poſtq̃ princeps inueſtiuit me de ca-
ſtro cũ mero mixto imperio ⁊ omnimo
da iuriſdictione nõ põt poſtea ſe intro-
mittere de primis cauſis ruſticorũ meo
rum quia ego habeo ius vtile. Quidem
in hac parte infert directo ⁊ tenere bo-
50 ne menti iſtam deciſionem. ¶ †Ultima
quero ego habebam caſtrum in quodã
loco ⁊ homines illi⁹ loci ex pacto tene-
bantur mihi cuſtodire illud caſtrũ. Cõ-
tingit ꝙ dictũ caſtrum ꝓpter guerram
fuit penitus diruptũ. Ego feci edifica

re aliud caſtrum non in eodem loco ſed
ibi prope vtrũ illi homines mei tenean
tur mihi cuſtodire illud caſtrum de no-
uo cõſtructũ. Iſta queſtio fuit diſputa-
ta in ſtudio paduano ꝛ cõcluſum fuit ꝙ
homines tenebãtur quia cenſetur idẽ
caſtrum cum ſit ſubrogatum in locum
primi ꝛ ſubrogatum de ſapere naturam
ſui ſubrogatus. l. ſi eum. §. qui iniuria-
rum. ff. ſi quis cautio. et. c. eccleſia. extra
vt lit. pen. Et pro hac parte adducitur.
l. legatã. ff. de admi. re. ad ciui. pertinen.
ꝛ. l. legatũ. ff. de vſufr. leg. ꝛ. l. fi. ff. de ope.
pub. in quibus iurib⁹ habetꝛ ꝙ legatum
factum in vnã cauſam ſi nõ poſſit ↄuer-
ti illã cauſam debet cõuerti in aliã cau
ſam in ꝓprijs terminis refert et deter-
minat Albe. de ro. in. l. ſi vſufructus. ff.
51 q. mo. vſufru. amit. ¶ † Quero etiã ſunt
tres dñi in eo caſtro. ꝛ habent homines
habitantes in illo loco. Nunqd poſſunt
inter ſe diuidere homines illos. Cõclu
dite ꝙ lꝫ iuriſdictio ſit indiuiſibilis vt
habetur in. c. imperialem. §. preterea du
catus. in titu. de prohi. alie. feu. per Fe-
de. no. per glo. in. l. ſi eque. in prin. ff. de
vſufru. tamẽ adminiſtratio ꝛ exercitiuꝫ
iuriſdictionis bene poſſunt diuidi. Iſta
eſt doctrina Bart. in. l. inter tutores. ad
fin. comen. ff. de admini. tut. Notatur ꝑ
cano. maxime ꝑ Imo. ꝛ Panor. in. c. pru-
dentiam. in prin. in qõne quam ibi for-
mant de comite qui deceſſit relictis fi-
52 lijs. extra de offi. de leg. ¶ † Quero vlte
rius quidam dñs habens merũ mixtũ
imperiũ ꝛ omnimodam iuriſdictionẽ in
loco vult ingredi ipſum locũ cũ gentib⁹
armatis homines illius dñi habitan-
tes in loco illo ſe opponunt ꝛ dicunt ꝙ
nolunt ꝙ ingrediatur niſi cũ certo nu-
mero dicite ꝙ talis opp. non debet ad-
mitti ꝛ hoc facit cõtra illos homines q̃
volunt paciſci cũ dño ſuo ꝙ non poſſint
intrare locũ cum gentibus armatis vel
niſi cũ certo numero. nam nõ debẽt au-
diri. Item dicunt not. Ioan. an. in nouel
la. ꝛ Do. de ſancto Gemi. in. c. grãdi. ex-
tra de ſupplen. neg. prela. Ruſus que-
ro homines mei tenẽtur mihi preſtare
decimas bladi ꝛ vini. Ego facio eis pro
hiberi ſub pena ne recolligant meſſem

vel vindemiam niſi prius ea viſa quia
dubito fraudari ꝛ volo ponere iſpecto
rem qui videat ꝗtitatem meſſium et
vindemie vtrũ hoc poſſum facere de iu
re. Cõcludite ꝙ ſic ad hoc adduco vo-
bis no. ꝑ Bal. in. l. ſi ita. §. dñs. ff. de vſu.
et habita. ꝛ not. per Ange. in aut. nunc
heres. C. de liti. et ita fuit iudicatum in
queſtione facti me conſulente. dicit etiã
Angel. in. d. aut. ꝙ ſi dominus habeat
vaſallum ſuſpectum poteſt pro ſuo in-
tereſſe apponere cuſtodem in caſtro va
53 ſalli ꝙ notetis. ¶ † Adhuc quero homo
meus deliquit in alieno territorio. Nũ
q̃d ego tenear tradere illi iudici in cui⁹
territorio deliquit. Concludite ꝙ aut
fuit repertus in fraganti crimine ꝛ iſte
Bald. in. c. j. §. ſi iudex. in titu. de pace te
nen. et eius violen. in vſi. feud. videtur
velle ꝙ familia illi⁹ iudicis in cui⁹ ter-
ritorio deliquit ꝛ repert⁹ eſt in fragãti
crimine eũ inſequi quocũqꝫ vadat ex q̃
incepit eũ inſeq̃ in ſuo territorio et ſic
ꝓncipiũ fuit licitũ. ad hoc adducit Bal.
l. ꝙ ait lex. ff. de adul. et ſic videt velle
Bal. ꝙ ſi familia iudicis illius territo-
rij in quo homo meus deliquit incepit
inſequi hominem meuꝫ in territorio il
lius iudicis poterit poſtea inſequi euꝫ
et eum capere in territorio meo ꝙ non
puto verũ. Et ad hoc allego vobis Bal.
i proprijs terminis in. l. ſecuti. §. ariſto.
ff. ſi ſerui. vendi. vbi dicit ꝙ capiens ma
lefactorem in alieno territorio tenetur
actione iniuriarum ei cuius territoriũ
offendit per tex. ad hoc not. in. c. ex par-
te in chriſto. extra de verborum ſignifi.
Nec ego dominus hoc caſu teneor tra
dere ſeu remittere hominem meuꝫ illi
in cuius territorio deliquit: ſꝫ bene de
beo eum repellere a territorio meo ne-
debeo ſibi dare receptaculũ. l. cõgruit.
ff. de offi. preſi. de quo vide not. ꝑ Bart.
et omnes in. l. a diuo pio. §. ſententiaꝝ
ff. de re iudi. ꝛ not. in aut. qua in prouin
cia. C. vbi de cri. agi oportet. et in. §. ſi
vero quis comprehenſorum. in aut. vt
nulli iudi. ꝛ in clemen. paſto. extra de re
iudi. ¶ Si vero homo me⁹ non fuit re
pertus in fraganti crimine ſed pro deli
cto fuit proſcriptus ſeu condemnatus

a principe in cui⁹ territorio deliquit. ꝛ
tunc idẽ dicendũ ꝙ in caſu proxime pre
cedenti. l. iij. ff. offi. preſi. Si vero homo
meus non fuit repertus in fraganti cri
mine nec fuit proſcriptus ſeu cõdẽna-
tus ſed ſolum inculpatus de crimine ſi
habet habitationem in terra mea non
teneor eum tradere petẽti imo ego de-
beo eum conſeruare ꝛ tueri quia domi
nus non dꝫ eſſe bechari⁹ ſui ſubditi ſꝫm
Bald. in. d. §. ſi iudex. Si vero non ha-
bet habitationem in terra mea teneor
eum tanꝙ profugum tradere petenti
niſi timeam de violentia irrationabili.
Iſtam diſtinctionem faciunt Bald. et
Jacob. aluaro. in. d. §. ſi iudex. quod te-
nete bene menti.

¶ Explicit Tractat⁹ homagiorum ex-
cellẽtiſſimi Juris vtriuſqꝫ docto. do. Ja
cobini de ſancto Georgio ciuis Thau-
rinẽſis. Apprime cũ ſummarijs copio-
ſis reimpreſſum: curaqꝫ vigilãtiori pur-
gatum Lugd. Opera ꝛ induſtria Bene-
dicti Bõnyn. Anno natiuitatis domi-
ni noſtri Jeſu xpi. M. cccccxlij. die. xxix.
Menſis Nouembris.

¶ Regeſtum.

Aa Bb A B C D E F G H J K L
M N O P Q. Omnes ſunt quater-
niones demptis Bb ꝛ Q qui ſunt duer
niones.

Laus deo.

7.a